

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ
ΤΗΣ
ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

ΜΕΤΑ 6 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΠΑΡΟΝΑΓΩΓΕΙΩΝ

ΣΥΜΦΩΝΩΣ ΤΩΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

ΓΕΩ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΟΥ Γ. ΔΗΜΙΤΣΑ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ «Ο ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ»
1888

201*

1888.292

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ

ΤΗΣ

ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

ΜΕΤΑ 6 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΠΑΡΒΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ

ΣΥΜΦΩΝΩΣ ΤΩ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

ΥΠΟ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΟΥ Γ. ΔΗΜΙΤΣΑ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ «Ο ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ»

1888

Ἄριθ. Πρωτ. 9593

Διεξπ. 5406

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν Κύριον Μητρώετην Δήμασαν

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὴν περὶ τοῦ πρώτου μέρους τῆς «Πολιτικῆς Γεωγραφίας» ὑμῶν κρίσιν τῆς περὶ τούτου κληρωθείσης ἐπιτροπείας κατὰ τὸν περὶ διδακτικῶν ΣΜΘ' νόμον τῆς 24 Νοεμβρίου 1867 καὶ ἐπόμενοι τῷ ἄρθρῳ 7 τοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ εἰρημένου νόμου Β. Διατάγματος τῆς 2 Δεκεμβρίου 1867, ἐγκρίνομεν τὸ ἐπιδοκιμασθὲν πρῶτον μέρος τῆς εἰρημένης Γεωγραφίας καὶ ὀρίζομεν τιμὴν ἐκάστου ἀντιτύπου αὐτοῦ συμφώνως καὶ πρὸς τὴν γνώμην τῆς αὐτῆς ἐπιτροπείας δραχ. τρεῖς.¹

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 16 Νοεμβρίου 1878.

Ὁ Ὑπουργὸς

Α. Δ. ΛΥΓΓΕΡΙΝΟΣ

¹ Ἐγκρίσις τῆς γεωγραφίας τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου.

ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ ΠΡΟΣΘΗΚΗ

Ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1889 ἐπῆλθεν ἐν πολλοῖς μὲν αὐξήσεις τῶν κατοίκων, ἐν ὀλίγοις δὲ μειώσεις αὐτῶν, πρὸς ὀρθὴν παράστασιν τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἀπογραφῆς προτάσσεται ἐν-
ταῦθα πίναξ τῆς αὐξομειώσεως κατὰ νομούς, ἐπαρχίας καὶ πόλεις.
Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος Κῶτ. 2,187,208.

Α' ΝΟΜΩΝ

Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας.....	257,764	Ἀρκαδίας.....	118,285
Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος.....	136,420	Λακωνίας.....	126,285
Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας.....	162,020	Εὐβοίας.....	103,442
Λαρίσης.....	168,034	Κυκλάδων.....	131,508
Τρικαλλίων.....	143,143	Κερκύρας.....	114,535
Ἀργολ. καὶ Κορινθίας.....	144,831	Κεφαλληνίας.....	80,178
Ἀχαΐας καὶ Ἠλείδος.....	210,713	Ζακύνθου.....	44,070
Μεσσηνίας.....	183,232	Ὁ τῆς Ἄρτης ἀμετάβλητος	

Β' ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Ἀττικῆς.....	180,000	Καλαμπάκας.....	20,550	Οἰτύλου.....	28,635
Μεγαρίδος.....	20,600	Καρδίτσης.....	72,174	Γουβείου.....	17,297
Αἰγίνης.....	7,650	Ἄρτης.....	19,272	Λιμηράς.....	24,618
Θηβῶν.....	25,600	Τρουμερκῶν.....	13,816	Χαλκίδος.....	37,844
Λεδαεΐδας.....	23,030	Ναυπλίας.....	18,310	Σηροχωρίου.....	13,743
Φθιώτιδος.....	55,724	Ἄργους.....	25,568	Καρυστίας.....	43,187
Λοκρίδος.....	25,500	Κορινθίας.....	57,810	Σκοπέλου.....	8,688
Δωριδος.....	21,730	Σπέτσ. Ἐσμ. 15,330		Ἄνδρου.....	18,148
Παρνασσίδος.....	24,060	Ἰθῶρας Τροικ. 16,600		Τήνου.....	14,442
Μεσολογγίου.....	30,125	Κυθήρων.....	10,920	Σύρου.....	36,098
Ναυπακτίας.....	28,640	Πατρῶν.....	71,500	Κέου.....	9,373
Τριγωνίας.....	26,616	Αἰγιαλείας.....	21,445	Κερκύρας.....	30,067
Εὐρυτανίας.....	36,838	Καλαβρύτων.....	37,737	Μέσης.....	26,461
Βάλτου.....	13,680	Ἠλείας.....	59,994	Παζῶν.....	4,025
Βονίτης.....	18,064	Ὀλυμπίας.....	32,707	Λευκάδος.....	26,022
Λαρίσης.....	38,000	Τριφυλίας.....	44,200	Κράναιας.....	33,643
Βόλου.....	62,350	Πύλλας.....	30,707	Σαμῆς.....	11,994
Τυρνάδου.....	18,863	Μεσσήνης.....	41,059	Πάλης.....	19,094
Ἀγινῆς.....	14,220	Καλαμῶν.....	34,036	Ἰθῆκης.....	10,442
Ἀλμυροῦ.....	10,987	Μαντινείας.....	53,334	Ζακύνθος.....	44,070
Δομοκ.-Φερσ.....	28,000	Κυνουρίας.....	28,535		
Τρικαλλίων.....	50,718	Λακεδαιμόνος.....	55,510		

Γ) ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

Ἀθηνῶν.....	107,251	Ναυπλίου.....	5,459	Χαλκίδος.....	9,912
Λαμίας.....	6,888	Πατρῶν.....	33,528	Ἐρμούπολεως*...	22,402
Μεσολογγίου.....	9,476	Καλαμών.....	10,696	Κερκύρας.....	19,025
Λαρίσσης.....	13,610	Τριπόλεως.....	10,468	Ἀργαστολίου.....	9,085
Τρικινάλων.....	14,820	Σπάρτης.....	4,000	Ζακύνθου.....	16,603
Ἄρτης.....	7,048				

Δ) ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

Παιριῶς.....	35,327	Ἄλμυροῦ.....	3,860	Πύργου.....	12,647
Θηβῶν.....	3,230	Καρδίτσης.....	6,800	Κυπαρισσίας.....	4,700
Γαλαξειδίου.....	4,600	Ἄργους.....	9,814	Νησίου.....	6,320
Ναυπάκτου.....	2,300	Κορίνθου.....	4,120	Λειονιδίου.....	3,450
Ἀργινίου.....	7,430	Κρανιδίου.....	5,500	Γυθείου.....	3,670
Καρπενησίου.....	3,060	Ἰθῶρας.....	6,500	Κύμης.....	4,420
Βονίτσης.....	2,275	Πόρου.....	4,580	Λευκάδος.....	5,539
Βόλου.....	11,029	Αἰγίου.....	7,000		

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ μεγίστη σπουδαιότης καὶ χρησιμότης τῆς γεωγραφίας, καὶ ὡς ἐπιστήμης θετικῆς, πραγματικῆς καὶ περιεκτικωτάτης, καὶ ὡς μαθήματος μορφωτικοῦ καὶ ἐκπαιδευτικοῦ, καταπλουτίζοντος τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου μετὰ πραγματικῶν γνώσεων ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου, τρανότατα μαρτυρεῖται καὶ διακηρύσσεται ἐκ τῆς γιγαντείου προόδου, ἣν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη κατώρθωσεν ἡ γεωγραφία. Διότι ὡς ἐπιστήμη μὲν, πρότερον ὑποτιμωμένη καὶ συγχωνευομένη μετὰ τῆς ἱστορίας, ὀλιγώτερον τοῦ δέοντος ἐκαλλιεργεῖτο, κατὰ τοὺς τελευταίους ὅμως χρόνους, καθ' οὓς ἐπὶ πολὺ προήχθη καὶ σχεδὸν ἐπεκράτησεν ἤδη τῶν λοιπῶν ἢ σπουδῆ καὶ ἔρευνα τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν τῶν ἐξοχωτέρων τῆς καθ' ἡμᾶς ἐποχῆς ἀνδρῶν καὶ εἰς πολλοὺς διεκλαδίσθη κλάδους, ἐκ τῆς εἰδικῆς σπουδῆς καὶ ἐρεύνης τῶν ὁποίων ἀδιαλείπτως προάγεται καὶ ὅλως νέα εἰς φῶς φέρει πράγματα.

Ὡς μάθημα δὲ ἐκπαιδευτικόν, ἐρειδόμενον ἐπὶ τῶν πορισμάτων τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης καὶ προόδου, βαθύτερον εἰσέδυσεν εἰς πάντα τὰ ἐκπαιδευτήρια τῆς μέσης καὶ κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως πάντων σχεδὸν τῶν πεπολιτισμένων τῆς Εὐρώπης ἐθνῶν καὶ διὰ τῆς ἐν αὐτοῖς διδασκαλίας ἀνδρῶν, ἐπιστημονικῶς μορφωθέντων, ἀγλαοτάτους ἀνέδειξε καρποὺς ἐν τοῖς τελευταίοις χρόνοις. Ἡ δὲ καθολικὴ αὕτη πρόοδος τῆς γεωγραφίας καὶ σπουδαιότατα

ἐπιστημονικά συγγράμματα παρήγαγε καὶ κάλλιστα δι-
δακτικὰ βιβλία πρὸς χρῆσιν τῶν γυμνασίων καὶ κατωτέ-
ρων σχολείων εἰς φῶς ἔφερε, δι' ὧν τὰ μέγιστα διευκο-
λύνεται ἢ τε διδασκαλία καὶ ἡ σπουδὴ αὐτῆς καὶ συστη-
ματικώτερον μεταδίδονται αἱ γεωγραφικαὶ γνώσεις εἰς τὰς
κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀνεπτυγμένας τῆς κοινωνίας
τάξεις.

Ἐὰν δὲ νῦν ἀπὸ τῆς λαμπρᾶς ταύτης εἰκόνας τῆς πολ-
λαπλῆς προόδου τῆς γεωγραφίας παρὰ τοῖς πεπολιτισμέ-
νοις ἔθνεσι στρέψωμεν τὰ βλέματα ἡμῶν πρὸς τὴν παρ'
ἡμῖν θέσιν καὶ κατάστασιν τῆς γεωγραφίας, μετὰ λύπης
παρατηροῦμεν ὅτι κατὰ δυστυχίαν πᾶν τουναντίον συμ-
βαίνει. Διότι ἐπιστημονικῶς μὲν εἰσέτι δὲν ἀνεγνωρίσθη
ἡ γεωγραφία ἐν τῇ πρώτῃ καὶ ἀρχαίᾳ γενετείρᾳ αὐτῆς,
ἐκπαιδευτικῶς δὲ ἐν Κερὸς μοίρᾳ ὑφίσταται κατὰ τύπον
μόνον ὡς οὐραγὸς τῶν προπορευομένων μαθημάτων ἐν τῷ
προγράμματι τῶν σχολείων καὶ γυμνασίων καὶ οὐδεμία
ἐστὶν ἐλπίς ἄλλως γενέσθαι, ἐνόσω οἱ ὀφείλοντες νὰ με-
ριμνήσωσι περὶ τῆς θεραπείας τοῦ κακοῦ τέλεον ἀδιαφο-
ροῦσι νὰ ἐγκαταστήσωσιν αὐτὴν εἰς τὴν προσήκουσαν θέ-
σιν καὶ ἔδραν.

Ἐν τοιαύτῃ δὲ ἀπευκαίᾳ τῶν πραγμάτων καταστάσει
ἡ μικρὰ ἢ μεγάλη ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ τῆς γεωγραφίας
ὡς μαθήματος ἐκπαιδευτικοῦ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ βαθμοῦ
τῆς ἱκανότητος τῶν διδασκόντων καὶ ἐκ τῆς ποιότητος

των πρὸς διδασκαλίαν προωρισμένων ἐγχειριδίων τῆς γεωγραφίας.

Καὶ ὅταν μὲν ἀμφότεροι οἱ παράγοντες οὗτοι τύχῃσι καλῶς ἔχοντες, τότε βεβαίως κατορθοῦται μέγα τι τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ. Ἐν ἐναντία δὲ περιπτώσει ἀναμφισβητήτως πᾶν τούναντίον συμβαίνει. Ἐπειδὴ δὲ περίμορφώσεως τοῦ πρώτου καὶ κυριωτάτου παράγοντος οὐδεμία φροντίς ἐλήφθη, ὑπολείπεται ὁ δεύτερος παράγων νὰ συντελέσῃ ἐπὶ μικρὸν εἰς τὴν ἐκείνου ἀναπλήρωσιν, ἐφ' ᾧ καὶ συνταχθεὶς εἰς ἐνέργειαν ἐτέθη ὁ περὶ διαγωνισμοῦ τῶν διδακτικῶν βιβλίων νόμος, ὅστις ὁμῶς ὡς ἐκ τῶν ὑστέρων εἰδείχθη δυστυχῶς ἀπέτυχε.

Τούτῳ τοίνυν πειθόμενος, συνέταξα τὸ ἀνά χειρας ἐγχειρίδιον πρὸς χρῆσιν τῶν ἐλληνικῶν σχολείων συμφῶνως τῷ ἐκδοθέντι προγράμματι κατὰ μέθοδον ἰδίαν, ἐρειδομένην ἐπὶ πολυχρονίου διδασκαλίας αὐτῆς καὶ ἀποδειχθεῖσάν μοι συντελεστικωτάτην εἰς τὸν σκοπὸν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ πρόγραμμα περιορίζει αὐτὸ εἰς λίαν στενὰ ὄρια ἤτοι εἰς 15 μόνον τυπ. φύλλα διὰ τὰς τρεῖς τάξεις τοῦ ἐλληνικοῦ σχολείου ἀντὶ τοῦλάχιστον 18, ἐντεῦθεν πρόδηλον γίνεται ὅτι τὸ ἐγχειρίδιον λίαν συνοπτικὸν ἐστὶ καὶ ἀνάγκη ὁ διδάσκων νὰ προσθέτῃ τι ἐν ἐκάστῳ μαθήματι ἐκ τῆς περιουσίας τῶν γνώσεων αὐτοῦ πρὸς συμπλήρωσιν καὶ ἀνάπτυξιν αὐτοῦ ἵνα φανῇ ὅτι πλείονα τῶν μαθητῶν ἐπίσταται.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ πρὸς χρῆσιν τῶν γυμνασίων ὠρισμένον εἰς 20 φύλλα ἀντὶ τοῦλάχιστον 24 μικρὸν διαφέρει τοῦ τῶν σχολείων ἐγχειριδίου, ἐντεῦθεν ἔπεται ὅτι ὁ διδάσκων ὀφείλει νὰ προσδράμῃ εἰς ἐκτενέστερον γεωγραφικὸν βιβλίον, ἐὰν θέλῃ νὰ ὑπερέχῃ τῶν μαθητῶν κατὰ τὴν διδασκαλίαν.

Πρὸ παντὸς ἄλλου ὁμῶς ὀφείλει νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν ὁ διδάσκων ὅτι, ἐὰν θέλη νὰ καρποφορήσῃ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ, ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖόν ἐστι νὰ αἰσθητοποιῆται τὸ διδασκόμενον μάθημα διὰ τῆς ἀπεικόνισεως ἐν τῷ πίνακι ὑπὸ τε τῶν μαθητῶν καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ἀπαιτοῦντος τὴν ἀπεικόνισιν οἰουδήποτε τόπου ἢ βασιλείου ἐν ἰδιαιτέρῳ χάρτῃ ἐκάστου μαθητοῦ καὶ ἐν τῷ μαυροπίνακι κατὰ τὴν ἐξέτασιν, καθ' ἣν πρῶτον ἀπεικονίζεται ἡ φυσικὴ κατάστασις τοῦ διδασκόμενου καὶ εἰς ταύτην εἴτα προστίθεται ἡ πολιτικὴ κατάστασις αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τούτοις ἐπιπροστίθενται ἐξεταζόμενα τὰ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς τε φυσικῆς καὶ πολιτικῆς καταστάσεως ἐπισυναπτόμενα κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ ἐγχειριδίου.

Ἐπειδὴ δὲ ὅλον τι βασιλεῖον ἢ χώρα διδάσκεται ἐν 3 ἢ 4 μαθήμασιν, ἀνάγκη ἐν παντὶ μαθήματι νὰ ἐπαναλαμβάνωνται περιληπτικῶς τὰ προδεδιδαγμένα ἵνα οὕτω διατηρῆται τὸ ὅλον ἐν τῇ διανοίᾳ καὶ μνήμῃ τοῦ μαθητοῦ καὶ γίνεται μόνιμος περιουσία αὐτοῦ διὰ παντὸς τοῦ βίου διαμένονσα ἀμείωτος. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις προσθέτων ὅτι ἄνευ τοῦ τρόπου καὶ τοῦ κόπου τούτου ἀποβαίνει ἀνωφελὴς καὶ ἄκαρπος ἡ διὰ μόνης τῆς ξηρᾶς ἀπομνημονεύσεως σπουδὴ καὶ διδασκαλία τῆς γεωγραφίας, διαβεβαιῶ τοῦτο οὐχὶ ἐξ ἀπλῆς θεωρίας, ἀλλ' ἐκ πολυχρονίου διδασκαλίας καὶ πείρας καὶ εὐχομαι ἵνα οἱ λόγοι οὔτοι εὐρῶσι τὴν προσήκουσαν ἡγῶ εἰς τὰ ὄσα τῶν ἀναλαμβανόντων τὴν διδασκαλίαν τῆς γεωγραφίας ἐν τε τοῖς σχολαίοις καὶ γυμνασίοις.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Γ. ΔΗΜΙΤΣΑΣ

ΜΕΡΟΣ Α'.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Όρισμός, διαιρέσεις, σκοπός και όφελεια τῆς Γεωγραφίας.

Γεωγραφία ὀνομάζεται ἡ ἐπιστήμη, ἡ ὁποία περιγράφει τὴν γῆν κατὰ τρεῖς διαφόρους τρόπους καὶ διαιρεῖται εἰς τρία κύρια μέρη, τὴν μαθηματικὴν, τὴν φυσικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν γεωγραφίαν.

1) Ἡ μὲν μαθηματικὴ γεωγραφία, θεωροῦσα τὴν γῆν ὡς οὐράνιον σῶμα, προσδιορίζει τὸ σχῆμα, τὸ μέγεθος καὶ τὰς σχέσεις αὐτῆς πρὸς τὸν ἥλιον καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀστέρας τοῦ ἡμετέρου ἡλιακοῦ συστήματος.

2) Ἡ δὲ φυσικὴ γεωγραφία θεωροῦσα τὴν γῆν ὡς φυσικὸν σῶμα, περιγράφει τὴν φυσικὴν διάπλασιν αὐτῆς, τὴν ἐπιφάνειαν ἥτοι τὴν ξηρὰν μετὰ τῶν ὑδάτων, τὴν θάλασσαν, τὴν περιβάλλουσαν αὐτὴν ἀτμόσφαιραν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ συμβαίνοντα φυσικὰ φαινόμενα.

3) Καὶ ἡ πολιτικὴ γεωγραφία, θεωροῦσα τὴν γῆν ὡς κατοικήτηριον καὶ ἐκπαιδευτήριον τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὡς πολιτικὸν σῶμα, περιγράφει τὰς πολιτικὰς διαιρέσεις αὐτῆς εἰς χώρας, βασιλεία, νομοὺς, ἐπαρχίας καὶ δήμους, τὸν πληθυσμὸν, τὴν θρησκείαν, τὰ ἔθνη τῶν κατοίκων, τὰ πολιτεύματα, τὰ προϊόντα, τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν, τοὺς διαφόρους βαθμοὺς τοῦ πολιτισμοῦ καὶ πάντα τὰ λοιπὰ, τὰ ἔχοντα οἰανδήποτε σχέσιν πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

Σκοπὸς δὲ τῆς γεωγραφίας εἶναι νὰ ἀποδείξῃ πόσον μεγάλην ἐπιβρῶν ἔχει ἡ διάφορος διάπλασις τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἐπὶ

τοῦ πνεύματος, ἐπὶ τοῦ βίου καὶ ἐπὶ τῆς εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ ποίαν μεταβολὴν ἔφερεν ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς.

Καὶ τελευταῖον ἐκ πάντων τούτων ἐννοεῖται ὅτι ἡ ὠφέλεια τῆς γεωγραφίας εἶναι μεγίστη καὶ ὅτι τὸ μάθημα ταύτης εἶναι ἀναγκαιότατον, ὠφελιμώτατον καὶ συγχρόνως τερπνότατον πάντων εἰς πάντα ἄνθρωπον. Διότι οὐδὲν ἄλλο μάθημα δύναται νὰ πλουτίσῃ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου μὲ τόσον πολλὰς, ποικίλας καὶ ὠφελίμους γνώσεις περὶ ὅλου τοῦ κόσμου, ὅσον ἡ γεωγραφία, ἡ ὁποία δύναται λαμπρῶς νὰ παραστήσῃ ἡμῖν ἐπὶ ἐνὸς φύλλου χάρτου ὀλόκληρον τὸν παλαιὸν καὶ νέον κόσμον!

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

*Σχῆμα τῆς γῆς, σφαῖρα, ἄξων, πόλοι καὶ
γεωγραφικοὶ πίνακες.*

Ἡ γῆ θεωρουμένη ὡς οὐράνιον σῶμα ἀνήκει εἰς τοὺς πλανήτας καὶ ἔχει σχῆμα σφαιροειδές, μικρὸν περὶ τοὺς πόλους αὐτῆς συμπεπιεσμένη καὶ περὶ τὸν Ἰσημερινὸν ἐξωγκωμένη. Περιφέρεται δὲ περὶ τὸν ἥλιον ὡς περὶ κέντρον εἰς 365 $\frac{1}{4}$, περίπου ἡμέρας, φωτιζομένη καὶ θερμαινομένη ὑπ' αὐτοῦ. Περὶ δὲ τὸν ἄξονα αὐτῆς περιστρέφεται εἰς 23 ὥρας καὶ 56 λεπτά. Ἡ δὲ τεχνικὴ σφαῖρα, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀπεικονίζεται ἡ γῆ μετὰ τῶν ὀρέων, ὠκεανῶν, θαλασσῶν, ποταμῶν, λιμνῶν καὶ πάντων τῶν λοιπῶν ὀνομάζεται ὑδρόγειος σφαῖρα καὶ διαιρεῖται εἰς δύο ἡμισφαίρια, τὰ ὁποία ἀπεικονιζόμενα ἐπὶ ἐπιπέδου καλοῦνται γῆνα ἐπιπεδοσφαῖρα.

Πᾶσα δὲ εὐθεῖα γραμμὴ, διερχομένη διὰ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας καὶ περατουμένη ἐκατέρωθεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς ὀνομάζεται διάμετρος. Ἄξων δὲ λέγεται ἐκείνη ἡ διάμετρος, περὶ τὴν ὁποίαν κινεῖται ἡ γῆ ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς καὶ πόλοι τῆς γῆς καλοῦνται τὰ δύο ἄκρα τῆς διαμέτρου τοῦ ἄξονος, τῶν ὁποίων τὸ μὲν πρὸς ἄρκτον ὀνομάζεται βόρειος πόλος, τὸ δὲ πρὸς νότον νότιος πόλος.

Εἰς τὴν σπουδὴν τῆς γεωγραφίας ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖαι εἶναι

αί τεχνικάί σφαίραι καί οί γεωγραφικοί πίνακες ἢ χάρται, οἵτινες παριστώσι τήν γῆν ἐπίπεδον καί οὐχί σφαιρικὴν καί διαιροῦνται εἰς γενικούς καί μερικούς. Καί γενικοί μὲν εἶναι οἱ ἀπεικονίζοντες ὅλην τήν γῆν ἐπίπεδον, μερικοί δὲ οἱ παριστῶντες μέρος μόνον αὐτῆς μικρὸν ἢ μέγα οἶον τήν Εὐρώπην, τήν Ἑλλάδα, τήν Πελοπόννησον κτλ. Τὸ δὲ σύνολον τοιούτων μερικῶν πινάκων ἢ χαρτῶν, οἱ ὅποιοι ἀπεικονίζουσιν ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς ὀνομάζεται ἄτλας.

Κύκλος τῆς γῆς, ὀρίζων, σημεῖα αὐτοῦ καὶ ἄνεμοι.

Κύκλος ὀνομάζεται ἡ ὑπὸ καμπύλης γραμμῆς περατομένη ἐπίπεδος ἐπιφάνεια, τῆς ὕψους ἐν σημείον ἀπέχει ἐξίσου ἀπὸ πάντων τῶν σημείων τῆς γραμμῆς, εἰς τήν ὁποίαν περατοῦται. Τὸ δὲ σημείον τοῦτο λέγεται κέντρον τοῦ κύκλου, ἡ δὲ περατοῦσα τὸν κύκλον γραμμὴ ὀνομάζεται περιφέρεια.

Ἐπὶ δὲ τῆς γῆς ἐννοοῦνται μέγιστοι καί μικροὶ κύκλοι, πρὸς ἐξήγησιν καί καταμέτρησιν τῶν διαφόρων μερῶν αὐτῆς, οἵτινες καί ἐπὶ τῆς τεχνητῆς σφαίρας καί ἐπὶ τῶν γεωγραφικῶν πινάκων ἀπεικονίζονται.

Ὁ δὲ κύκλος ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον βλέπομεν περὶ ἡμῶν χωρίζοντα τὸν οὐρανὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς, ὀνομάζεται ὀρίζων αἰσθητὸς (ἢ ἀληθής). Ἐὰν δὲ ἐκ τοῦ σημείου, ἐνθα εὐρίσκεται ὁ παρατηρητής, ὑψώσωμεν κατ' ἐπίνοιαν κατακόρυφον εὐθεῖαν ἐκατέρωθεν τοῦ ὀρίζοντος ἐκτεινομένην μέχρι τοῦ οὐρανοῦ, αὕτη καλεῖται ἄξων τοῦ ὀρίζοντος, τοῦ ὁποίου τὸ μὲν ἄνω πρὸς τὸν οὐρανὸν σημεῖον καλεῖται Ζενιθ ἢ κατακόρυφον, τὸ δὲ ὑποκάτω Ναθὶρ ἢ ἀντικόρυφον. Νοητὸς δὲ ὀρίζων ὀνομάζεται ὁ κύκλος, τοῦ ὁποίου τὸ ἐπίπεδον φανταζόμεθα παράλληλον πρὸς τὸ ἐπίπεδον τοῦ αἰσθητοῦ ὀρίζοντος καί διὰ τοῦ κέντρου τῆς γῆς διερχόμενον.

Ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος διακρίνομεν 4 σημεῖα ὀνομαζόμενα ἀρχικά σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος ἢ μέρη τοῦ οὐρανοῦ, ἀπέχοντα 90 μοίρας ἀπ' ἀλλήλων. Καί ἐκεῖνο μὲν τὸ μέρος, ὅπου φαίνεται ὅτι ὁ ἥλιος ἀνατέλλει, ὀνομάζεται Ἄνατολή, ἐκεῖνο δὲ τὸ μέρος ὅπου φαίνεται ὅτι δύει ὁ ἥλιος καλεῖται Δύσις, καί ἐκεῖνο τὸ μέρος τὸ ὁποῖον

ἔχουμεν πρὸς τὰ δεξιὰ, ἐστραμμένοι ὄντες πρὸς τὴν Ἀνατολὴν, λέγεται Μεσημβρία ἢ Νότος, τὸ δὲ ἀντίθετον τούτου Βορρᾶς ἢ Ἄρκτος. Ἐκ τῶν 4 τούτων μερῶν τοῦ ὀρίζοντος πνεύσιν οἱ 4 κυριώτεροι ἄνεμοι ἦτοι ὁ Βορρᾶς καὶ ὁ Νότος ἐκ τῶν δύο ὁμωνύμων μερῶν, ὁ Ἀπηνιώτης ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, ὅστις καὶ ἀνατολικὸς ὀνομάζεται καὶ ὁ Ζέφυρος ἢ Δυτικὸς ἐκ τῆς Δύσεως. Μεταξὺ δὲ τῶν 4 τούτων ἀρχικῶν σημείων ἐννοοῦνται καὶ 4 ἄλλα δευτερεύοντα ἀπέχοντα τῶν πρωτευόντων 45 μοίρας οἷον τὸ Βορειανατολικὸν (ΒΑ) μεταξὺ τοῦ Β καὶ Α, τὸ Βορειοδυτικὸν (ΒΔ) μεταξὺ τοῦ Β καὶ Δ, τὸ Νοτιανατολικὸν (ΝΑ), μεταξὺ τοῦ Ν καὶ Α καὶ τὸ Νοτιοδυτικὸν (ΝΔ) μεταξὺ Ν καὶ Δ. Ἐκτὸς δὲ τούτων ἐννοοῦσι καὶ ἄλλα σημεῖα τριάκοντα δύο, χρήσιμα εἰς τοὺς ναυτικούς.

Κύκλοι μέγιστοι καὶ μικροὶ ἦτοι ὁ Ἰσημερινὸς καὶ ὁ πρῶτος Μεσημβρινὸς, οἱ δύο τροπικοὶ καὶ οἱ δύο πολικοὶ.

Μέγιστοι κύκλοι ὀνομάζονται ἐκεῖνοι οἱ κύκλοι, τῶν ὁποίων τὰ ἐπίπεδα διέρχονται διὰ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας καὶ διαιροῦσιν αὐτὴν εἰς δύο ἴσα μέρη, τὰ ὁποῖα λέγονται ἡμισφαίρια. Τοιοῦτοι δὲ κύκλοι χρησιμεύοντες εἰς προσδιορισμὸν τῆς θέσεως τόπου τινὸς ἐπὶ τῆς σφαίρας καὶ ἐπὶ τῶν γεωγραφικῶν πινάκων, εἶναι ὁ Ἰσημερινὸς καὶ ὁ πρῶτος Μεσημβρινός. Μεσημβρινοὶ δὲ κύκλοι νοοῦνται ἄπειροι κατὰ συνθήκην, εἰς τῶν ὁποίων λέγεται πρῶτος ὀνομάζεται δὲ οὕτω διότι ἐπ' αὐτοῦ εὐρίσκεται ἡ ἀπόστασις ἦτοι τὸ μῆκος τόπου τινὸς ἐπ' αὐτοῦ. Μεσημβρινοὺς δὲ παραδέχονται πολλοὺς οἷον τὸν τῆς νήσου Φέβρου, τὸν τῶν Παρισίων καὶ τὸν τοῦ Γρηνουησίου.

Καὶ ὁ μὲν Ἰσημερινὸς διαιρεῖ τὴν σφαῖραν τῆς γῆς εἰς δύο ἡμισφαίρια βόρειον καὶ νότιον ὀνομάσθη δὲ οὕτω, διότι ὅσοι τόποι κεῖνται ἐπ' αὐτοῦ ἔχουσι παντοτεινὴν ἰσημερίαν καὶ διότι ὅταν ὁ ἥλιος κατὰ τὴν ἐνιαύσιον κίνησιν (τῇ 9 Μαρτίου καὶ 11 Σεπτεμβρίου) ἔλθῃ ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ κύκλου τούτου, γίνεται ἰσημερία εἰς ὅλους τοὺς τόπους τῆς γῆς.

Ὁ δὲ Μεσημβρινὸς διερχόμενος διὰ τοῦ ἄξονος καὶ τῶν δύο πόλων τῆς γῆς διαιρεῖ αὐτὴν εἰς δύο ἡμισφαίρια εἰς ἀνατο-

λικόν και δυτικόν. Ὠνομάσθη δὲ οὕτω, διότι, ὅταν ὁ ἥλιος κατὰ τὴν ἡμερησίαν κίνησιν ἔλθῃ ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου αὐτοῦ τοῦ κύκλου γίνεται μεσημβρία εἰς ὅλους τοὺς τόπους, διὰ τῶν ὑποίων διέρχεται ὁ μεσημβρινὸς αὐτός.

Τῶν δὲ ἀπειρῶν μικρῶν κύκλων ἐπισημότεροι εἶναι οἱ δύο τροπικοί, παράλληλοι τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἕκαστος τῶν ὑποίων ἀπέχει $23\frac{1}{2}$ περίπου μοίρας ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ὁ μὲν κείμενος μεταξύ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τοῦ ἀρκτικοῦ πόλου ὀνομάζεται τροπικὸς τοῦ Καρκίνου, ὁ δὲ μεταξύ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τοῦ ἀρκτικοῦ πόλου κείμενος καλεῖται τροπικὸς τοῦ Αἰγόκερω. Διότι ὅταν ὁ ἥλιος φθάσῃ εἰς ἕκαστον αὐτῶν φαίνεται ὅτι σταματᾷ καὶ πάλιν ἐπιστρέφει εἰς τὸν Ἰσημερινόν. Καὶ τελευταῖον οἱ δύο πολικοὶ ἀπέχουσι, ὡς οἱ τροπικοί, $23\frac{1}{2}$ μοίρας περίπου ἀπὸ τῶν πόλων, τῶν ὑποίων ὁ μὲν ἔχων ἐν τῷ μέσῳ τὸν ἀρκτικὸν πόλον ὀνομάζεται ἀρκτικὸς πολικὸς κύκλος, ὁ δὲ ἄλλος ἀνταρκτικὸς πολικὸς κύκλος.

Διαιρέσεις τῶν κύκλων.

Ἐκαστος κύκλος μικρὸς ἢ μέγας διαιρεῖται εἰς 360 μέρη, τὰ ὑποία ὀνομάζονται μοῖραι. Ἐκάστη δὲ μοῖρα ὑποδιαιρεῖται εἰς 60 πρῶτα λεπτά, τούτων πάλιν ἕκαστον εἰς 60 δεύτερα λεπτά· σημειοῦνται δὲ αἱ μοῖραι καὶ τὰ λεπτά συντομίας χάριν οὕτω $10^{\circ} 15' 35''$ ἴτοι μοῖραι 10, πρῶτα λεπτά 15 καὶ δεύτερα λεπτά 35.

Κατὰ δὲ τὸ δεκαδικὸν σύστημα πᾶς κύκλος διαιρεῖται εἰς 400 βαθμούς, τῶν ὑποίων ἕκαστος ὑποδιαιρεῖται εἰς 100 πρῶτα λεπτά καὶ πᾶν πρῶτον λεπτόν εἰς 100 δεύτερα λεπτά, γράφονται δὲ ὡς ἐξῆς $10^{\circ} 80' 40''$ ἴτοι 15 βαθμοί, 80 πρῶτα λεπτά καὶ 40 δεύτερα λεπτά.

Γεωγραφικὸν δὲ μίλιον λέγεται τὸ 15ον μίαις μοίρας τοῦ Ἰσημερινοῦ. Ἐν δὲ γεωγραφικὸν μίλιον ἰσοδυναμεῖ πρὸς $7\frac{1}{2}$ σχεδὸν χιλιόμετρα.

Γεωγραφικὸν πλάτος καὶ μῆκος.

Πάντες οἱ μικροὶ καὶ μεγάλοι κύκλοι χρησιμεύουσιν εἰς προσδιορισμὸν τοῦ πλάτους καὶ τοῦ μήκους τόπου τινὸς ἐπὶ τῆς σφαι-

ρας και ἐπὶ τῶν ἀπεικονιζόντων αὐτὴν γεωγραφικῶν πινάκων. Καὶ πλάτος μὲν ὀνομάζεται ἡ ἀπόστασις τόπου τινὸς ἀπὸ τοῦ Ἴσημερινοῦ, καὶ ἂν μὲν ὁ τόπος κεῖται πρὸς ἄρκτον αὐτοῦ, τὸ πλάτος λέγεται βόρειον, ἂν δὲ πρὸς νότον κεῖται, νότιον.

Μῆκος δὲ λέγεται ἡ ἀπόστασις τόπου τινὸς ἀπὸ τοῦ πρώτου Μεσημβρινοῦ, καὶ ἂν μὲν ὁ τόπος κεῖται πρὸς ἀνατολάς, τὸ μῆκος λέγεται ἀνατολικόν, ἂν δὲ πρὸς δυσμὰς τοῦ Μεσημβρινοῦ λέγεται δυτικόν.

Μετρεῖται δὲ τὸ μὲν πλάτος εἰς μοίρας ἐπὶ τοῦ τόξου τοῦ Μεσημβρινοῦ μέχρις 90°. Τὸ δὲ μῆκος μετρεῖται εἰς μοίρας ἐπὶ τοῦ Ἴσημερινοῦ ἢ ἐπὶ τοῦ παραλλήλου κύκλου αὐτοῦ μέχρι 180°.

Κατὰ ταῦτα εὐκόλως δυναμέθα νὰ εὐρωμεν ἐπὶ τῆς σφαιρας ἡ ἐπὶ τῶν γεωγραφικῶν πινάκων τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆκος οἰουδήποτε τόπου. Πρὸς εὐρεσιν δὲ αὐτῶν ὁ διδάσκων δύναται νὰ ἀσκήσῃ τοὺς μαθητὰς διὰ παραδειγμάτων.

Ζῶραι τῆς γῆς.

Ὁ ἥλιος οὐ μόνον φωτίζει, ἀλλὰ καὶ θερμαίνει τὴν γῆν. Κατὰ δὲ τὸν βαθμὸν τῆς θερμότητος καὶ θερμοκρασίας διαιρεῖται ἡ γῆ εἰς 5 μεγάλα μέρη, τὰ ὅποια ὀνομάζονται ζῶραι· τούτων δὲ ἡ μὲν κειμένη μεταξύ τῶν δύο τροπικῶν κύκλων καὶ ἔχουσα ἐν τῷ μέσῳ τὸν Ἴσημερινὸν λέγεται Διακεκαυμένη· διότι ἡ θερμότης εἶναι μεγίστη εἰς τοὺς ἐν αὐτῇ κειμένους τόπους. Δύο δὲ ἄλλαι λέγονται Εὐκρατοι, τῶν ὁποίων ἡ μὲν κειμένη εἰς τὸ Β ἡμισφαίριον μεταξύ τοῦ τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου καὶ τοῦ Β πολικοῦ κύκλου ὀνομάζεται βόρειος εὐκρατος Ζώνη, ἡ δὲ εἰς τὸ νότιον ἡμισφαίριον κειμένη μεταξύ τοῦ τροπικοῦ τοῦ Αἰγόκερω καὶ τοῦ Ν πολικοῦ κύκλου λέγεται νότιος εὐκρατος Ζώνη· ἐν ἀμφοτέραις δὲ ἡ θερμότης εἶναι μετρία. Καὶ αἱ δύο λοιπαὶ καλοῦνται Κατεψυγμέναι, τῶν ὁποίων ἡ μὲν κεῖται μεταξύ τοῦ Β πολικοῦ κύκλου καὶ τοῦ ἄρκτικοῦ πόλου καὶ λέγεται βόρειος Κατεψυγμένη, ἡ δὲ μεταξύ τοῦ Ν πολικοῦ κύκλου καὶ τοῦ ἀνταρκτικοῦ πόλου, νότιος Κατεψυγμένη. Ἐν ταύταις τὸ ψῦχος εἶναι μέγιστον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ.

Ἡ γῆ συνίσταται ἐκ τριῶν σωμάτων ἢ ὑλῶν ἧτοι ἐκ τῆς ξηρᾶς, ἐκ τοῦ ὕδατος καὶ ἐκ τοῦ ἀέρος. Καὶ ἡ μὲν ξηρὰ εἶναι τὸ στερεώτατον καὶ σκληρότατον τῶν λοιπῶν μερῶν καὶ ὡς τοιαύτη ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς γηίνης σφαίρας, τῆς ὁποίας $\frac{1}{3}$ σχεδὸν κατέχει ἡ ξηρὰ καὶ $\frac{2}{3}$ τὰ ὕδατα τῆς θαλάσσης. Τὸ ὕδωρ εἶναι σῶμα βρευστὸν καὶ ἀδιαλείπτως φυλάσσει τὴν θέσιν καὶ τὴν μορφήν αὐτοῦ, καὶ ὁ ἀήρ εἶναι ὕλη βρευστὴ καὶ πληροῖ πάντα τὰ μέρη, τὰ ὁποῖα δὲν κατέχονται ὑπὸ τῆς ξηρᾶς οὔτε ὑπὸ τῆς θαλάσσης.

Διαιρέσις τῆς ξηρᾶς.

Ξηρὰ ὀνομάζεται ὁ στερεὸς φλοιὸς τῆς γῆς, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀνοψούμενος ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ὅλη δὲ ἡ ξηρὰ τῆς γῆς διαιρεῖται εἰς 5 μεγάλα μέρη, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται Ἠπειροὶ καὶ εἰς πολλὰ μικρά, τὰ ὁποῖα λέγονται νῆσοι καὶ εἶναι πολυάριθμοι.

Τῶν δὲ 5 Ἠπειρῶν 4 μὲν κεῖνται ἐν τῷ Α ἡμισφαιρίῳ ἢ παλαιῷ κόσμῳ ἧτοι ἡ Εὐρώπη, ἡ Ἀσία, ἡ Ἀφρικὴ καὶ ἡ Ὠκεανία, μία δὲ ἐν τῷ Δ ἡμισφαιρίῳ ἢ νέῳ κόσμῳ, ἀνακαλυφθεῖσα ὑπὸ τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου τῷ 1492. Καὶ αὕτη εἶναι ἡ Ἀμερικὴ. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ Ὠκεανία ἀνεκαλύφθη μετὰ τὴν Ἀμερικὴν, κατὰ τοῦτο δύναται νὰ καταταχθῇ καὶ ἡ Ὠκεανία εἰς τὸν νέον κόσμον.

Καὶ ἡ μὲν Εὐρώπη μετὰ τῆς Ἀσίας, ὡς ἐν ὅλον συνεχὲς θεωρούμεναι, ἀποτελοῦσι τὴν μεγίστην νῆσον τοῦ κόσμου. Ἡ δὲ Ἀφρικὴ πρὸ ὀλίγου ἀποσπασθεῖσα ἀπὸ τῆς Ἀσίας διὰ τῆς διορύξεως τοῦ πρότερον συνδέοντος αὐτὴν μετὰ τῆς Ἀσίας Σουεζίου ἰσθμοῦ, μετεβλήθη εἰς νῆσον ἀπὸ χερσονήσου, ἡ Ὠκεανία συνίσταται ἐκ πολλῶν συμπλεγμάτων νήσων, τῶν ὁποίων μεγίστη εἶναι ἡ Αὐστραλία ἢ νέα Ὀλανδία, ἴση σχεδὸν πρὸς τὴν Εὐρώπην κατὰ τὴν ἔκτασιν, καὶ ἡ Ἀμερικὴ ἀποτελεῖ μίαν μεγάλην ἐπιμήκη νῆσον, φύσει διακρινομένη εἰς δύο μεγάλα καὶ ἄνισα μέρη, συνεχόμενα διὰ τοῦ νῦν διορυσομένου ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ.

Κατὰ δὲ τὴν ἔκτασιν μεγίστη πασῶν εἶναι ἡ Ἀσία, δευτέρα ἡ Ἀμερική, τρίτη ἡ Ἀφρική, τετάρτη ἡ Εὐρώπη καὶ τελευταία ἡ Ὠκεανία καὶ κατὰ τὸν πληθυσμὸν ὡσαύτως πρώτη ἡ Ἀσία, δευτέρα ἡ Εὐρώπη, τρίτη ἡ Ἀφρική, τετάρτη ἡ Ἀμερική καὶ τελευταία ἡ Ὠκεανία.

Πεδιάδες, λόφοι, βουνὰ καὶ ὄρη.

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς διακρίνεται εἰς ὀμαλὴν καὶ ἀνώμαλον. Καὶ ἡ μὲν ὀμαλὴ ἢ ἐπίπεδος ἐπιφάνεια περιλαμβάνει τὰς πεδιάδας, μικρὰς τε καὶ μεγάλας, βαθείας καὶ ὑψηλὰς καὶ τὰς διαφόρους ἐπίπεδους ἐρήμους. Ἐν δὲ τῇ ἀνωμάλῳ ἐπιφανείᾳ διακρίνονται τρεῖς βαθμοὶ ἀνωμαλίας, τῶν ὁποίων ὁ μὲν πρῶτος καὶ κατώτατος περιλαμβάνει πάντα τὰ μικρὰ ὑψώματα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται λόφοι, ὁ δὲ δεύτερος τὰ μεγαλήτερα καὶ ἐκτενέστερα ὑψώματα, τὰ ὁποῖα καλοῦνται βουνὰ καὶ ὁ τρίτος τὰ μέγιστα καὶ ἐκτενέστατα τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται ὄρη. Καὶ ὄρη μὲν λέγονται ὅσα ἔχουσιν ὕψος ἀνώτερον τῶν 2,000 ποδῶν, βουνὰ δὲ ὅσα ἔχουσιν ἀπὸ 1000—2000 καὶ λόφοι ἢ χαμηλότατα βουνὰ ὀνομάζονται, ὅσα ἔχουσιν ὕψος κατώτερον τῶν 1000 π. ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ἧτις λαμβάνεται ὡς βᾶσις τῆς καταμετρήσεως τοῦ ὕψους· τὰ δὲ ἄκρα τῶν ὄρεων καὶ βουνῶν, τὰ ὁποῖα καταβαίνουσι εἰς τὴν θάλασσαν ὀνομάζονται ἀκρωτήρια, καθὼς καὶ μέρος ἐπίπεδον τῆς ξηρᾶς εἰσερχόμενον εἰς τὴν θάλασσαν λέγεται ἀκρωτήριον καὶ γλῶσσα γῆϊνη. Ἐπὶ παντὸς ὄρους διακρίνομεν τὴν κορυφήν, τὰς κλιτύας καὶ τοὺς πρόποδας. Κορυφὴ μὲν λέγεται τὸ ἀνώτατον μέρος τοῦ ὄρους, τὸ ὁποῖον ὅταν εἶναι ἐπίπεδον καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐκτεταμένον καλεῖται ὀροπέδιον, κλιτύες δὲ ὀνομάζονται αἱ καταφερεῖς πλευραὶ τοῦ ὄρους καὶ πρόποδες ἢ ὑπώρειαι τὰ κατώτατα μέρη αὐτοῦ. Καὶ πρῶτων λέγεται ὄρος μεμονωμένον καὶ ἀπόκρημον κωνοειδῶς ἀνυψούμενον ἢ καὶ λόφος τοιοῦτος· τὰ ὄρη εἶναι ἢ μεμονωμένα ἢ συνηνωμένα πρὸς ἄλληλα καὶ τότε ὀνομάζονται σειρὰ καὶ συμπλέγματα ὄρεων· τὸ δὲ σημεῖον ὅπου ἐνοῦνται λέγεται δεσμός, κόμπος καὶ ζυγός, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξέρχονται πολλοὶ καὶ διάφοροι κλαδοὶ, λαμβάνοντες διαφόρους

διευθύνσεις. Σειραὶ δὲ ὑψηλῶν ὄρέων καὶ προσεγγιζόντων ὀνομάζονται συστήματα ὄρέων.

Καὶ τελευταῖον Ἡφαίστεια ἢ πυρίπνοα ὄρη λέγονται ὅσα κατὰ καιροὺς ἐκπέμπουσι πυρώδη ἀναλελυμένην ὕλην ἥτοι τέφραν, λίθους, λάβαν καὶ ἀναθυμιάσεις· κρατῆρ δὲ λέγεται ἡ ὀπή καὶ τὸ ἄνοιγμα τῆς κορυφῆς, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξέρχεται ἡ πυρώδης ὕλη. Τὰ ἠφαίστεια διαιροῦνται εἰς δύο τάξεις 1) εἰς ἐνεργά, τὰ ὅποια περιοδικῶς ἐνεργοῦσι καὶ 2) εἰς ἐσβεσμένα ἢ νεκρά, τὰ ὅποια πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ἔπαυσαν νὰ ἐνεργῶσι πλέον.

Πύλαι δὲ ἢ στενά λέγονται αἱ δίοδοι, αἱ ὁποῖαι κείνται μεταξὺ δύο ὄρέων, καὶ κοιλάς ὀνομάζεται μικρὰ καὶ στενὴ πεδιάς κειμένη μεταξὺ δύο ὄρέων ὡς ἡ περιώνυμος κοιλάς τῶν Τεμπῶν.

*Ἡ μεγάλη θάλασσα καὶ τὰ μέρη αὐτῆς
ἥτοι οἱ ὠκεανοί.*

Ὡς ἡ ξηρὰ τῆς ὑδρογείου σφαίρας διαιρεῖται εἰς 5 μεγάλα μέρη Ἡπείρους ὀνομαζόμενα, οὕτω καὶ τὸ σύνολον τῶν περικυκλούντων τὴν ξηρὰν ἀλμυρῶν ὑδάτων, τὸ ὅποῖον ὀνομάζεται ὠκεανὸς καὶ μεγάλη θάλασσα καὶ παγκόσμιος, διαιρεῖται εἰς 5 μεγάλα μέρη, τὰ ὅποια καλοῦνται ὠκεανοὶ καὶ τοιοῦτοι εἶναι οἱ ἀκόλουθοι 5

1) Ὁ βόρειος παγωμένος ὠκεανός, ὅστις περιβάλλει τὸν ἀρκτικὸν πόλον καὶ τὰ βόρεια παράλια τῶν τριῶν Ἡπείρων Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀμερικῆς καὶ ἐνοῦται ΝΔ μὲν μετὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ΒΑ δὲ μετὰ τοῦ Εἰρηνικοῦ.

2) Ὁ Ἀτλαντικὸς ἐκτεινόμενος μεταξὺ Εὐρώπης, Ἀφρικῆς καὶ Ἀμερικῆς συνέχεται πρὸς Β μὲν μετὰ τοῦ Β παγωμένου ὠκεανοῦ, ΝΑ δὲ μετὰ τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ εἶναι ὁ ἐπίσημότερος τῶν ἄλλων, λαβὼν τὸ ὄνομα ἐκ τῆς κατὰ τὴν μυθολογίαν καταποντισθείσης ἐν αὐτῷ νήσου Ἀτλαντίδος.

3) Ὁ Ἰνδικὸς ὠκεανός ἐκτείνεται μεταξὺ τῆς Ἀφρικῆς, Ἀσίας, καὶ ὠκεανίας, καὶ συνέχεται πρὸς Δ μὲν μετὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ, πρὸς Ν δὲ μετὰ τοῦ νοτίου παγωμένου ὠκεανοῦ καὶ πρὸς Α μετὰ τοῦ Εἰρηνικοῦ.

4) Ὁ μέγας ὠκεανός, ὅστις καὶ Εἰρηνικὸς ὀνομάζεται, ἐκτεινόμε-

μενος μεταξύ τῆς Ἀσίας καὶ Ἀμερικῆς συνέχεται πρὸς Β μὲν μετὰ τοῦ Β'. παγωμένου ὠκεανοῦ διὰ τοῦ Βεριγγείου πορθμοῦ, πρὸς Δ δὲ μετὰ τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ πρὸς Ν μετὰ τοῦ Ν παγωμένου ὠκεανοῦ, καὶ εἶναι ὁ μέγιστος καὶ πολὺνησος ὠκεανός.

5) Καὶ τελευταῖον ὁ νότιος παγωμένος ὠκεανός, περιβάλλων τὸν Ν πολικὸν κύκλον, συνέχεται μετὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ, Ἰνδικοῦ καὶ Μεγάλου ὠκεανοῦ καὶ εἶναι ὀλιγώτερον γνωστός τοῦ Β ὠκεανοῦ.

*Μέρη τῶν ὠκεανῶν ἢτοι θάλασσαι, πελάγη, κόλποι
καὶ πορθμοί.*

Μεγάλα μέρη τῶν ὠκεανῶν, εἰσδύοντα εἰς τὴν ξηρὰν ἢ μετὰξὺ δύο ξηρῶν ὀνομάζονται θάλασσαι, αἱ ὅποια διαιροῦνται εἰς ἀνοικτὰς καὶ περικλειομένας ἢ μεσογειούς, ἐπισημωτέρα τῶν ὀπίσθων εἶναι ἡ Μεσόγειος θάλασσα σχηματιζομένη ἐκ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ.

Πελάγη δὲ ὀνομάζονται μέρη θαλάσσης, εἰσδύοντα μετὰξὺ δύο μικροτέρων ξηρῶν οἷον τὸ Τυρρηνικόν, τὸ Ἀδριατικόν, τὸ Ἴόνιον καὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος.

Κόλποι δὲ λέγονται μέρη πελάγους τινός, εἰσδύοντα εἰς τὴν ξηρὰν καὶ χρησιμεύοντα ὡς καταφύγια τῶν ναυτιλλομένων ἐν καιρῷ τρικυμίας. Λιμένες δὲ καὶ ὄρμοι λέγονται αἱ εἰσοχαὶ τῶν κόλπων μέσα εἰς τὴν ξηρὰν, ὅπου προσορμίζονται καὶ ἀγκυροβολοῦσι τὰ πλοῖα· τὰ ὄρια τῆς ξηρᾶς καὶ θαλάσσης ὀνομάζονται αἰγιαλός, ἀκτὴ καὶ παραλία καὶ τὰ στενώτατα μέρη τῆς θαλάσσης καλοῦνται πορθμοί. Διώρυξ δὲ λέγεται στενὸν θαλάσσης ἢ ὕδατος τῆς ξηρᾶς τεχνητόν, διὰ τοῦ ὁποίου ἐνοῦνται δύο θάλασσαι ἢ δύο ποταμοί.

Τὸ θαλάσσιον ὕδωρ διαφέρει ἀπὸ τοῦ τῆς ξηρᾶς 1) ὅτι εἶναι ἀλμυρόν, 2) ὅτι εἶναι βαρύτερον, 3) ὅτι προφυλάσσεται ἀπὸ τῆς σήψεως, 4) ὅτι δυσκολώτερον πήγνυται καὶ 5) ὅτι κατὰ τὸ φαινόμενον ἔχει χρῶμα κυανοῦν καὶ πράσινον.

Νῆσος, Χερσόνησος, Ἴσθμὸς καὶ παλιρροία.

Νῆσος ὀνομάζεται πετρῶδες μέρος τῆς ξηρᾶς μικρὸν ἢ μέγα πανταχόθεν ὑπὸ θαλάσσης περικυκλούμενον. Ἀθροισμα δὲ νήσων

πλησίον ἀλλήλων κειμένων λέγεται ἀρχιπέλαγος. Χερσόνησος δὲ ὀνομάζεται μέρος ξηρᾶς κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῆς θαλάσσης περικυκλούμενον καὶ ἐξ ἑνὸς μόνου μέρους συνεχόμενον μετὰ τῆς ξηρᾶς. Τὸ δὲ στενὸν μέρος τῆς ξηρᾶς, τὸ ὅποιον ἐνώνει δύο ξηρᾶς καὶ χωρίζει δύο θαλάσσας ὀνομάζεται ἰσθμός. Σκόπελος λέγεται ὁ βράχος, ὅστις ἐξέχει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ὑφαλος δὲ ὀνομάζεται ὁ βράχος, ὅστις φθάνει μέχρι τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ εἶναι ἐπικίνδυνος εἰς τοὺς ναυτιλλομένους. Δίνη ἢ ἀνεμοστρόβιλος λέγεται ἡ συστροφή τῶν θαλασσιῶν ὑδάτων, γινομένη ἐκ τῆς συγκρούσεως δύο ἐναντίων ἀνέμων.

Παλίρροια δὲ ὀνομάζεται ἡ περιοδικὴ ἀνάβασις καὶ κατάβασις τῶν θαλασσιῶν ὑδάτων, γινομένη δις τῆς ἡμέρας εἰς τὰς ἀνοικτὰς θαλάσσας καὶ εἰς τοὺς ὠκεανούς καὶ ἡ μὲν ἀνάβασις αὐτῶν ὀνομάζεται πλημμυρίς, ἡ δὲ κατάβασις ἀμπωτις.

Ὑδατα τῆς ξηρᾶς.

Ἡ μὲν περιγραφή τῶν θαλασσιῶν ὑδάτων ὀνομάζεται θαλασσογραφία, ἡ δὲ περιγραφή τῶν ὑδάτων τῆς ξηρᾶς λέγεται ὑδρογραφία.

Τὰ ὕδατα τῆς ξηρᾶς διακρίνονται εἰς βέοντα καὶ ἰστάμενα· βέοντα μὲν εἶναι τὰ τῶν ποταμῶν, ἰστάμενα δὲ τὰ τῶν λιμνῶν. Πάντα τὰ ὕδατα σχηματίζονται ἐκ τοῦ καταπίπτοντος ὕδατος τῆς ἀτμοσφαιρας, καὶ ἐπειδὴ τοῦτο σχηματίζεται ἐκ τῆς ἀκαταπαύστου ἐξατμίσεως τοῦ θαλασσίου ὕδατος, διὰ τοῦτο πηγὴ πασῶν τῶν πηγῶν καὶ πάντων τῶν ὑδάτων τῆς ξηρᾶς μήτηρ θεωρεῖται ἡ θάλασσα. Καὶ ἐπειδὴ πάντα τὰ ὕδατα πάλιν ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν θάλασσαν, διὰ τοῦτο αὕτη εἶναι ἡ μεγίστη δεξαμενὴ καὶ ὑδροθήκη πάντων τῶν ὑδάτων τῆς ξηρᾶς.

Καὶ τὴν μὲν ξηρὰν διατρέχουσι τὰ ὕδατα τῆς ξηρᾶς ἥτοι οἱ ποταμοὶ ὡς ξένοι, εἰς δὲ τὴν θάλασσαν καταφεύγουσιν ὡς εἰς τὴν πατρίδα καὶ τὸν οἶκον, ἐκ τοῦ ὁποίου ὑπὸ ἄλλην μορφήν καὶ ὑπὸ ἄλλο σχῆμα ἐξέρχονται καὶ ὡς ὀδοιπόροι περιπλανῶνται εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν καὶ εἰς τὴν ξηρὰν καὶ οὕτω πάντα τὰ ὕδατα τῆς ξηρᾶς διατελοῦσιν εἰς ἀένναον καὶ ἀδιάκοπον κυκλοφορίαν ἀπα-

ραλλάκτως ὡς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἀνθρωπίνῳ σώματι ἀδιακόπως κινεῖται καὶ κυκλοφορεῖ.

Πηγαί.

Πηγή ὀνομάζεται τὸ ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς γῆς ἐξερχόμενον ὕδωρ, τὸ ὁποῖον σχηματίζεται ἐκ τοῦ καταπίπτοντος ὕδατος τῆς ἀτμοσφαιράς· πηγή λέγεται προσέτι καὶ ὁ τόπος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἰσερχόμενον τὸ ὕδωρ καὶ εὐρίσκον ἀντίστασιν ἐξέρχεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ ῥέει ἐπ' αὐτῆς. Αἱ πηγαί εἶναι δύο εἰδῶν, φυσικαὶ καὶ τεχνηταί. Καὶ αἱ μὲν φυσικαὶ εἶναι πολυειδεῖς καὶ διάφοροι, ὅσον ἀέννοαι καὶ περιοδικαί, θερμαὶ καὶ ψυχραί, μεταλλικαὶ καὶ ἱαματικαί, γλυκεῖαι καὶ ἀλατούχοι.

Τεχνηταὶ δὲ εἶναι μόνον ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι, διατρυπῶντες τὸ ἔδαφος τῆς γῆς, κατεσκεύασαν, ὅσον τὰ Ἀρτησιανὰ φρέατα, λαβόντα τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐκ τῆς Γαλλικῆς ἐπαρχίας Ἀρτησίας ἔνθα κατὰ πρῶτον κατεσκευάσθησαν τοιαῦτα φρέατα νῦν κατασκευάζονται εἰς πολλὰ μέρη, ὅπου ὑπάρχει ἔλλειψις ὑδάτων.

Ποταμοί.

Ῥυαξ λέγεται ἡ συνένωσις καὶ συρροή πολλῶν πηγῶν. Ποτάμιον δὲ ὀνομάζεται ἡ ἔνωσις πολλῶν ῥυάκων καὶ ποταμῶς ἡ συνένωσις καὶ συρροή πολλῶν ποταμίων εἰς ἓν. Κοίτη τοῦ ποταμοῦ ὀνομάζεται τὸ κοῖλον ἔδαφος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ῥέει ὁ ποταμός. Ὀχθαὶ δὲ λέγονται τὰ ἄκρα τῆς ξηρᾶς τῶν δύο πλευρῶν τοῦ ποταμοῦ, καὶ δεξιὰ μὲν ὄχθη ὀνομάζεται ἐκείνη, ἣν ἔχει τις δεξιὰ καταβαίνων πρὸς τὴν ἐκβολήν, ἀριστερὰ δὲ ἡ ἄλλη· δρόμος τοῦ ποταμοῦ, λέγεται ὁ ῥοῦς αὐτοῦ ἀπὸ τῶν πηγῶν μέχρι τῶν ἐκβολῶν. Ἐκβολή δὲ καὶ στόμιον τοῦ ποταμοῦ ὀνομάζεται τὸ μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον χύνεται ὁ ποταμός. Πολλοὶ ποταμοὶ ἔχουσι στόμια περισσότερα τοῦ ἐνός ὡς ὁ Δούναβις. Καὶ ὅταν ποταμός τις πρὸ τῆς ἐκβολῆς του διασχίζεται εἰς πολλοὺς βραχίονας ἐκβάλλοντας ἰδιαιτέρως εἰς τὴν θάλασσαν, τότε σχηματίζεται τριγωνικὸν σχῆμα τοῦ Δέλτα ὡς τὸ περιάνυμον τοῦ Νείλου. Ποταμῶν ἐξ ἑξήκοντα εἶδη διακρίνομεν 1) τοὺς κυρίους καὶ πρωτεύοντας ποταμούς, 2) τοὺς παραποτάμους, 3) τὰ παραποτάμια, 4) τοὺς

παραλιοποτάμους, 5) τούς έρημοποτάμους και 6) τούς χειμάρρους ή ξηροποτάμους.

1) Κύριοι ποτ. ονομάζονται οι μεγάλοι, οτινες διανύσαντες μακρόν δρόμον και πολλούς ποτ. δεχόμενοι χύνονται εις την θάλασσαν.

2) Παραπόταμοι λέγονται, όσοι χύνονται εις κύριόν τινα ποταμόν.

3) Παραποτάμια ονομάζονται, όσοι χύνονται εις παραποτάμους.

4) Παραλιοπόταμοι καλούνται οι μη δεχόμενοι άλλους ποταμούς και χυνόμενοι εις την θάλασσαν.

5) Έρημοπόταμοι λέγονται, όσοι πριν ή φθάσωσιν εις την θάλασσαν χάνονται ή εις στάσιμα ύδατα χύνονται.

6) Και τελευταίον χειμάρροι ή ξηροπόταμοι καλούνται, όσοι σχηματίζονται εκ των βροχών και τó θέρος ξηραίνονται.

Έκτός δε τούτων πλωτοί ποτ. ονομάζονται οι μεγάλοι ποταμοί, οτινες πλέονται και είναι ώφελιμώτατοι εις τó εμπόριον και εις την συγκοινωνίαν ως ο Δούναβις, ο Ρήνος κλ.

Συμβολή ποταμών ονομάζεται τó μέρος, όπου ένοϋνται δύο ή περισσότεροι ποταμοί. Διώρυξ δε λέγεται ο τεχνητός ποταμός, δια τού όποιου ένοϋνται τά ύδατα δύο ποταμών μεγάλων και στενόν μέρος τεχνητόν θαλασσίου ύδατος, δια τού όποιου ένοϋνται δύο θάλασσαί.

Καταρράκτης ονομάζεται ή απότομος κατάπτωσης των ύδάτων ποταμού τινος από μεγάλου ύψους, ως οι περιώνυμοι καταρράκται τού Νιαγάρα ποταμού τής Αμερικής.

Καταβόθραι λέγονται τά μεγάλα χάσματα τής γής, έντός των όποιων καταβιβάζονται τά ύδατα ποταμού τινος και χάνονται.

Τέλματα δε έλη και βάλτοι ονομάζονται χαμηλά και κάθυγρα μέρη τής ξηρής, περιέχοντα στάσιμα ύδατα, τά όποια ουδέ μίαν διέξοδον έχουσιν.

Λίμναι.

Λίμνη ονομάζεται μεγάλη ή μικρά έκτασις ύδατος εις διάφορα μέρη τής γής, τó όποιον ενιαχού μόν έχει διέξοδον άλλαχού δε δέν έχει. Διακρίνονται δε 4 είδη λιμνών τά εξής:

1) Δί ποταμολίμναι έχουσαι και είσορην και έκρορην ύδάτων.

- 2) Αί πηγαῖαι λίμναι ἔχουσαι μόνον τὴν ἐκροὴν αὐτῶν ὁρατὴν.
- 3) Αἱ ἐκβολικαὶ ἔχουσαι μόνον εἰσροὴν καὶ κενουῖσαι τὸ περισσεῦον ὕδωρ εἰς ἄλλας λίμνας ἢ εἰς ποταμούς καὶ
- 4) Αἱ κοῦφαι μικραὶ λίμναι, αἱ ὅποια δὲν ἔχουσιν οὔτε εἰσροὴν οὔτε ἐκροὴν ὑδάτων. Πλὴν τῆς διαίρέσεως ταύτης αἱ λίμναι διαίρῳνται εἰς 4 τάξεις.

1) εἰς περιοδικὰς, τῶν ὁποίων τὸ ὕδωρ αὐξάνει καὶ ἐξαπλοῦται κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους.

3) Εἰς γλυκείας, αἱ ὅποια ἔχουσι γλυκὸ ὕδωρ καὶ τοιαῦται εἶναι αἱ πλεῖσται.

3) Εἰς πικρὰς ἢ ἀλμυρὰς, ὅσαι ἔχουσι πικρὸν καὶ ἀλμυρὸν ὕδωρ ὡς ἡ Κασπία, ἣτις διὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ ἄλας ὀνομάζεται Κασπία θάλασσα καὶ ἄλλα.

4) Εἰς παραλιας λίμνας, αἱ ὅποια μολονότι κοινωνοῦσι μετὰ τῆς θαλάσσης, ἔχουσιν ὅμως ὕδωρ γλυκὸ.

Ἄηρ, Ἀτμόσφαιρα, ἄνεμος καὶ κλίμα.

Ὁ ἀήρ εἶναι σῶμα βευστόν καὶ ἐλαστικόν, τὸ ὅποιον πληροῖ ὄλον τὸ ὑπεράνω τῆς ὑδρογείου σφαίρας κενὸν διάστημα, περιβάλλει αὐτὴν πανταχόθεν καὶ ἀποτελεῖ τὸ ἐξωτερικὸν κάλυμμα τῆς γηίνης σφαίρας.

Ἀτμόσφαιρα δὲ ὀνομάζεται τὸ κατώτατον στρώμα τοῦ ἀέρος, περιβάλλει ὄλην τὴν γῆν καὶ χρησιμεῖ εἰς τὴν ἀναπνοὴν καὶ ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, ζῶων καὶ φυτῶν.

Ἄνεμος δὲ λέγεται ἡ ἰσχυρὰ κίνησις τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, προερχομένη ἐκ τῆς θερμότητος, τοῦ ψύχους, τῆς ἐλξέως τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης καὶ τῆς περὶ τὸν ἄξονα περιστροφῆς τῆς γῆς. Οἱ ἄνεμοι εἶναι πολυειδεῖς καὶ διάφοροι οἷον ἀπόγαιοι καὶ θαλάσσιοι, κανονικοὶ καὶ ἀκανόνιστοι.

Κλίμα δὲ ὀνομάζεται ἡ ἰδιάζουσα κατάστασις τῆς ἀτμοσφαιρας ἐνὸς τόπου κατὰ τὴν θερμότητα, τὴν ὑγρασίαν, τὸ ψύχος, τοὺς ἀνέμους καὶ τὴν κίνησιν· τὸ κλίμα εἶναι φυσικὸν ἢ μαθηματικὸν καὶ διακρίνεται εἰς θερμὸν, εἴκρατον καὶ ψυχρὸν. Καὶ θερμοκρασία λέγεται ὁ ἰδιάζων βαθμὸς τῆς θερμότητος καὶ τοῦ ψύχους τύπου τινός.

Τὰ τρία βασίλεια τῆς φύσεως.

Τὰ σώματα, τὰ ὅποια ἀποτελοῦσι τὰ συστατικὰ μέρη τῆς γῆς εἶναι δύο εἰδῶν 1) ἄψυχα ἢ ἀνόργανα, τὰ ὅποια ὀνομάζονται ὀρυκτὰ καὶ ἀποτελοῦσι τὸ βασίλειον τῶν ὀρυκτῶν 2) ζῶντα καὶ ἐνόργανα, τὰ ὅποια ἀποτελοῦσι τὸ βασίλειον τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων. Καὶ τὰ μὲν ὀρυκτὰ ἢ εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἢ ἐξορύσσονται ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτῆς, οἷον τὰ μέταλλα καὶ ἄλλα εἶδη.

Τὰ δὲ φυτὰ ἀποτελοῦσι τρόπον τινὰ τὸ ἔνδυμα τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς καὶ εἶναι γνωστὰ μέχρι τοῦδε 6,400 διάφορα γένη καὶ 250,000 εἶδη. Τῶν δὲ ζώων, τὰ ὅποια εἶναι πλάσματα τελειότερα τῶν φυτῶν, διότι ἔχουσιν αὐτόματον κίνησιν καὶ αἰσθησιν, γένη μὲν εἶναι γνωστὰ 1700, εἶδη δὲ 218,000.

Κύριος δὲ πάντων τούτων καὶ βασιλεὺς εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Πᾶσαν δὲ τὴν ἀφθονίαν καὶ ποικιλίαν τούτων τῶν ζώων καὶ φυτῶν λαμβάνων τις πρὸ ὀφθαλμῶν, εὐλόγως δύναται νὰ ἀνακράξῃ «ὡς »Μέγας εἰ Κύριε καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου».

Προϊόντα.

Προϊόντα λέγονται ὅσα τρέφει ἢ παράγει ἡ γῆ ἀφ' ἑαυτῆς ἢ διὰ τῆς βοηθείας καὶ ἐργασίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἶναι δύο εἰδῶν 1) φυσικὰ καὶ 2) τεχνητά. Φυσικὰ μὲν εἶναι τὰ φυτὰ, τὰ ζῶα καὶ τὰ ὀρυκτὰ. Καὶ φυτὰ μὲν λέγονται ὅσα φύονται ἐκ τῆς γῆς καὶ ἐντὸς τῶν ὑδάτων ζῶα δὲ λέγονται πάντα τὰ ὄντα, τὰ ὅποια ζῶσι καὶ μεταβαίνουνσιν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καὶ ὀρυκτὰ ὅσα ἐξορύττονται ἐκ τῆς γῆς. Τεχνητὰ δὲ προϊόντα λέγονται ὅσα ἐκ τῶν φυσικῶν οἱ ἄνθρωποι διὰ τῆς ἐργασίας μεταβάλλουσι καὶ διὰ τῆς τέχνης ἐξευγενίζουσι καὶ ταῦτα ἀποτελοῦσι τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

Ὁ ἄνθρωπος.

Ἡ πολιτικὴ γεωγραφία θεωρεῖ τὴν γῆν ὄχι μόνον ὡς κατοικητήριον τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ ὡς μέγα θέατρον καὶ ἀπέραντον

στάδιον τῆς πνευματικῆς ἐνεργείας καὶ τῆς ἠθικῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ. Ὁ ἄνθρωπος μολονότι ἀνήκει εἰς τὸ βασίλειον τῶν ζῶων κατὰ τὴν σωματικὴν διάπλασιν, εἶναι ὅμως τὸ τελειότατον πάντων τῶν δημιουργημάτων τοῦ Θεοῦ καὶ διαφέρει ἀπὸ τὰ ζῶα κατὰ τὸ λογικόν, κατὰ τὴν γλῶσσαν καὶ καθ' ὅλην τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ. Διὰ ταύτης δὲ τῆς ὑπεροχῆς δύναται νὰ ζήσῃ εἰς ὅλα τὰ κλίματα καὶ εἰς ὅλας τὰς ζώνας, καὶ ἐγένετο κυρίαρχος τῆς φύσεως καὶ πάντων τῶν ζῶων καὶ βασιλεὺς πάντων τῶν δημιουργημάτων.

Κάτοικοι τῆς γῆς καὶ φυλαὶ αὐτῶν.

Ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς γῆς ἀριθμοῦνται εἰς 1470 περίπου ἑκατομμύρια καὶ διαφέρουσι κατὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ κρανίου, κατὰ τὴν γλῶσσαν, κατὰ τὴν θρησκείαν καὶ κατὰ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς καὶ τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως ἧτοι κατὰ τὸν πολιτισμὸν. Διαίρουσται δὲ κατὰ ταῦτα εἰς τὰς ἀκολούθους 5 φυλάς.

1) Εἰς τὴν Καυκασίαν ἢ λευκὴν (700 ἑκατομ.), ἧτις κατοικεῖ εἰς τὴν Εὐρώπην, εἰς τὴν ΜΔ Ἀσίαν καὶ βόρειον Ἀφρικὴν, καὶ ἔχει τὸ κρανίον ὠσειδές καὶ τὸ χρῶμα λευκόν. Αὕτη δὲ εἶναι ἡ ὠραιότερα καὶ ἡ ἐπισημοτέρα ἐν τῇ ἱστορίᾳ.

2) Εἰς τὴν Μογγολικὴν (600 ἑκατομ.), ἧτις κατοικεῖ ἐν τῇ κεντρικῇ καὶ ἀνατολικῇ Ἀσίᾳ καὶ εἰς τὰς περὶ τοὺς πόλους χώρας καὶ ἔχει τὸ πρόσωπον πλατὺ καὶ τετράγωνον, τὰς σιαγόνας ἐξεχούσας καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς στενοὺς.

3) Εἰς τὴν Αἰθιοπικὴν ἢ Νιγηρικὴν (100 ἑκατ.), ἧτις κατοικεῖ ἐν τῇ κεντρικῇ καὶ μεσημβρινῇ Ἀφρικῇ καὶ ἔχει τρίχας μικρὰς καὶ οὐλας, τὸ ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς ἐπίπεδον καὶ τὰ χεῖλη παχέα.

4) Εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν ἢ χαλκόχρουν (10 ἑκατ.), κατοικοῦσαν ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἔχουσαν πρόσωπον στενὸν καὶ κρανίον πεπιεσμένον. Καὶ

5) Εἰς τὴν Μαλαϊκὴν ἢ καστανόχρουν (50 ἑκατ.), ἡ ὁποία κατοικεῖ ἐν τῇ χερσονήσῳ τῆς Ἀσίας Μαλάχα καὶ ἐν ταῖς πρὸς Ν νήσοις τῆς Ἀσίας καὶ Αὐστραλίας καὶ ἔχει ῥίνα πλατεῖαν, στόμα μέγα καὶ κεφαλὴν θολωτὴν,

Γλώσσα καὶ διάλεκτοι τῶν ἀνθρώπων.

Γλώσσα λέγεται ἡ διὰ τῆς συναθρώσεως τῆς φωνῆς φανέρωσις τῶν διανοημάτων τοῦ ἀνθρώπου. Πάντες δὲ οἱ ἄνθρωποι ὁμιλοῦσι πολλὰς καὶ διαφόρους γλώσσας, ἐκάστη τῶν ὁποίων περιλαμβάνει πολλὰς διαλέκτους ἧτοι διαφόρους τρόπους, κατὰ τοὺς ὁποίους ὁμιλεῖται μία καὶ ἡ αὐτὴ γλώσσα εἰς διαφόρους τόπους. Καὶ αἱ μὲν γλώσσαι διαιροῦνται εἰς 860, τῶν ὁποίων ἐν Εὐρώπῃ μὲν ὁμιλοῦνται 53, ἐν Ἀσίᾳ δὲ 153, ἐν Ἀφρικῇ 115, ἐν Ἀμερικῇ 422 καὶ ἐν Ὠκεανίᾳ 117. Αἱ δὲ διάλεκτοι ἀναβαίνουντι εἰς 5,080.

Πᾶσαι δὲ αἱ γλώσσαι διαιροῦνται εἰς 3 μεγάλους κλάδους.

Α') τὸν Ἰνδογερμανικόν, ὅστις ὑποδιαιρεῖται εἰς 7 γλώσσας, ἐν αἷς καὶ ἡ Ἑλληνική.

Β') τὸν Σημιτικόν περιλαμβάνοντα ἐπίσης 7 γλώσσας καὶ

Γ') τὸν Χαμιτικόν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκουσι πολλὰι γλώσσαι, λαλούμεναι ὑπὸ βαρβάρων λαῶν κατοικούντων ἐν τῇ Ἀν. πλευρᾷ τῆς Ἀφρικῆς.

Θρησκεῖαι, δόγματα καὶ αἵρέσεις.

Καθὼς αἱ γλώσσαι μετὰ τῶν διαλέκτων, οὕτω καὶ αἱ θρησκεῖαι μετὰ τῶν δογμάτων καὶ αἱρέσεων εἶναι πολλὰι καὶ διάφοροι.

Θρησκεία δὲ ὀνομάζεται ὁ τρόπος, καθ' ὃν οἱ ἄνθρωποι λατρεύουσι τὸν Θεόν. Πᾶσαι δὲ αἱ θρησκεῖαι ἀνάγονται εἰς δύο μεγάλας τάξεις Α') εἰς τὸν πολυθεϊσμόν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκουσιν ὅλοι οἱ λατρεύοντες πολλοὺς θεοὺς. Τοιοῦτοι δὲ εἶναι οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων τῆς Ἀσίας, Ἀφρικῆς καὶ μέρος τῶν τῆς Ἀμερικῆς, καὶ διαιροῦνται εἰς πολλὰς αἱρέσεις συμποσούμεναι εἰς 900 ἑκατ. Β') εἰς τὸν μονοθεϊσμόν (570 ἑκατ.), εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκουσι πάντες οἱ λατρεύοντες ἓνα καὶ μόνον Θεόν ἧτοι οἱ Ἰουδαῖοι διαιρούμενοι εἰς 3 αἱρέσεις, οἱ Χριστιανοί, οἵτινες διαιροῦνται εἰς 3 δόγματα 1) τὸ τῶν ὀρθοδόξων ἢ ἀνατολικῶν (90 ἑκατ.) 2) τὸ τῶν Καθολικῶν ἢ δυτικῶν (300 ἑκατ.) καὶ 3) τὸ τῶν Διαμαρτυρομένων (90 ἑκατ.) καὶ οἱ Μωαμεθανοί, οἵτινες διαιροῦνται εἰς 2 κυρίας αἱρέσεις, συμποσούμεναι εἰς 200 περίπου ἑκατομμύρια.

Βαθμοὶ πολιτισμοῦ.

Οἱ ἄνθρωποι διαφέρουσιν ἀναμεταξύ των κατὰ τὸν τρόπον τοῦ ζῆν καὶ κατὰ τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν ἧτοι κατὰ τὸν πολιτισμόν. Διαιροῦνται δὲ κατὰ ταῦτα εἰς 4 τάξεις 1) εἰς ἀγρίους, 2) εἰς βαρβάρους, 3) εἰς ἡμιπολιτισμένους καὶ 4) εἰς πεπολιτισμένους ἢ πεφωτισμένους. Καὶ ἄγριοι μὲν λέγονται, ὅσοι ζῶσιν ἐκ τῆς θήρας, ἀλειείας καὶ ληστείας, ὧν πολλοὶ εἶναι ἀνθρωποπάγοι καὶ ἀνθρωποθῦται. Βάρβαροι δὲ ὀνομάζονται, ὅσοι ζῶσιν ἀπὸ τῆς γεωργίας, κτηνοτροφίας, καὶ τῶν βαναύσων τεχνῶν μὴ ἔχοντες γραπτὴν γλῶσσαν. Ἡμιπολιτισμένοι λέγονται, ὅσοι γινώσκουσι καλῶς τὴν γεωργίαν, μετέρχονται πολλὰς τέχνας, ἔχουσι γλῶσσαν γραπτὴν, μίαν θρησκείαν καὶ νόμους. Καὶ πεπολιτισμένοι ὀνομάζονται ὅσοι ἐτελειοποίησαν πάσας τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας καὶ τοιοῦτοι εἶναι οἱ κάτοικοι τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς.

Κράτη καὶ πολιτεῦματα.

Κράτος, ἐπικράτεια καὶ βασιλείον ὀνομάζεται μέρος τῆς γῆς, ἐν ᾗ κατοικεῖ ἡ ἔν ὀλόκληρον ἔθνος ὡς ἡ Γαλλία. ἡ Ἰταλία, ἡ μέρος ἔθνους τινὸς ὡς ἡ Ἑλλάς ἢ καὶ μέρη δύο ἢ περισσοτέρων ἔθνῶν ὡς ἡ Τουρκία, ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Ρωσσία, καὶ ἔχει τοὺς αὐτοὺς νόμους καὶ τὴν αὐτὴν κυβέρνησιν.

Ἐκαστον κράτος διαιρεῖται εἰς νομοὺς ἢ διοικήσεις, εἰς ἐπαρχίας, εἰς δήμους καὶ εἰς μικρὰς κοινότητας. Οἱ δὲ κάτοικοι ἐκάστου κράτους κατοικοῦσι κεχωρισμένοι ἢ εἰς μεγάλας κοινωνίας, αἱ ὁποῖαι λέγονται πόλεις, ἢ εἰς μικράς, αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται χωμοπόλεις καὶ χωρία. Καὶ ἐκείνη μὲν ἡ πόλις, ἐν ᾗ ἐδρεύει ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ κυβέρνησις, ὀνομάζεται πρωτεύουσα τοῦ κράτους καθὼς πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ, τῆς ἐπαρχίας καὶ τοῦ δήμου λέγεται ἐκείνη ἡ πόλις, ἐν ᾗ ἐδρεύει ὁ νομάρχης, ὁ ἐπαρχος καὶ ὁ δήμαρχος.

Ἔθνος δὲ ὀνομάζεται τὸ σύνολον τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἔχουσι τὴν αὐτὴν καταγωγὴν, τὴν αὐτὴν γλῶσσαν, τὴν αὐτὴν θρησκείαν, τὰ αὐτὰ ἦθη καὶ ἔθιμα καὶ κατοικοῦσιν ἤδη εἰς ἓν κράτος ἢ καὶ

εἰς περισσότερα. Καὶ πολίτευμα λέγεται ὁ τρόπος, καθ' ὃν κυβερνᾶται ἓν κράτος ἢ ἓν ἔθνος.

Τὰ δὲ πολιτεύματα εἶναι τριῶν εἰδῶν 1) μοναρχικόν 2) δημοκρατικόν καὶ 3) ἀριστοκρατικόν. Ἡ μὲν μοναρχία διακρίνεται εἰς ἀπόλυτον ἢ δεσποτικὴν, καὶ εἰς περιορισμένην ἢ συνταγματικὴν. Ἀπόλυτος μὲν λέγεται, ὅταν ὁ ἡγεμὼν κυβερνᾷ κατὰ τὴν θέλησίν του, περιορισμένη δὲ ἢ συνταγματικὴ, ὅταν ὁ ἡγεμὼν ἄρχῃ κατὰ νόμους, τοὺς ὁποίους θέτουσιν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους, οἱ βουλευταί. Ἡ μοναρχία λέγεται κληρονομικὴ μὲν, ὅταν ὁ υἱὸς διαδέχεται τὸν πατέρα, κατ' ἐκλογὴν δὲ, ὅταν ὁ βασιλεὺς ἐκλέγεται ὑπὸ τοῦ ἔθνους. Δημοκρατικόν δὲ λέγεται τὸ πολίτευμα, ὅταν ὁ λαὸς ἐκλέγῃ τοὺς ἄρχοντας. Συνήθως ἐκλέγεται εἰς πρόεδρος τῆς δημοκρατίας διὰ 3 ἢ 4 ἔτη. Καὶ ἀριστοκρατικόν ἢ ὀλιγαρχικόν ὀνομάζεται τὸ πολίτευμα, ὅταν οἱ ἄριστοι ἢ εὐγενεῖς ἄρχωσιν. Ὁμόσπονδα δὲ καὶ συμμαχικὰ ἢ πολιτεῖαι ἠνωμέναι λέγονται ὅσα ἔχουσι συμμαχίαν ἢ συμφωνίαν νὰ ὑπερασπίζωνται μετὰ τῶν. Καὶ τὸ μὲν συνταγματικόν ἐπικρατεῖ ἐν Εὐρώπῃ, τὸ δὲ δημοκρατικόν ἐν Ἀμερικῇ καὶ τὸ δεσποτικόν ἐν Ἀσίᾳ καὶ Ἀφρικῇ μετὰ τινῶν ἐξαίρεσεων.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΥΡΩΠΗ

Ἐκτασίς 180,000 □ Κάτ. 320,000,000.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Γεωγραφικὴ ἔποψις.

Ἡ Εὐρώπη παραβαλλομένη πρὸς τὰς ἄλλας Ἠπείρους εἶναι κατὰ μὲν τὴν ἔκτασιν ἢ μικροτάτη μετὰ τὴν Αὐστραλίαν, κατὰ δὲ τὸν πληθυσμὸν ἢ δευτέρα μετὰ τὴν Ἀσίαν καὶ κατὰ τὸν πολιτισμὸν ἢ πρώτη Ἠπείρος τοῦ κόσμου. Αὕτη ἐκ φύσεως ἀποτελεῖ μεγίστην χερσόνησον τῆς Ἀσίας, μετὰ τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ μίαν νῆσον. Ἐκ

δὲ τοῦ κορμοῦ αὐτῆς ἐπικρέμανται 12 χερσόνησοι. τῶν ὑποίων 4 μέγιστα ἡ Ἑλληνική, ἡ Ἰταλική, ἡ Ἰσπανοπορτογαλική, ἡ Σκανδιναυική καὶ 8 ἄλλαι μικρότεραι ἔχει δὲ μέγιστην ποικιλίαν εἰς τὴν φυσικὴν διάπλασιν τῆς παραλίας.

Ἱστορικὴ ἐποψίς.

Ἡ Εὐρώπη τὸ πάλαι οἰκουμένη ὑπὸ βαρβάρων ἔθνων κατελήφθη ἀκολούθως ὑπὸ Καυκασίων λαῶν τῆς Ἀσίας, οἵτινες ἀπέτελεσαν τὴν Ἰνδογερμανικὴν φυλὴν. Αὕτη δὲ παρέλαβε τὰ πρῶτα σπέρματα τοῦ ἀνατολικοῦ πολιτισμοῦ ἐκ τῆς Ἀσίας διὰ τῆς Ἑλλάδος. Διότι ἡ Ἑλλὰς πλησιέστατα κειμένη εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ Ἀφρικὴν, πρῶτόμωτα ὠφελήθη ἐκ τοῦ πολιτισμοῦ ἐκείνων ἀνεπτυξεν αὐτόν, ἐτελειοποίησε καὶ ἀπέτελεσεν ἴδιον ἑλληνικὸν πολιτισμὸν, ὅστις διεδόθη εἰς τὴν Ῥώμην καὶ Ἰταλίαν καὶ ἐκ ταύτης μετὰ τὴν ἀναγέννησιν τῶν γραμμάτων εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, ἣτις υἱοθετήσασα τὸν ἑλληνικὸν καὶ Ῥωμαϊκὸν πολιτισμὸν εἰς τὴν ἀκμὴν ἔφθασεν, ὥστε πολιτικῶς μὲν εἶναι ἡγεμονίς τῶν ἄλλων Ἠπειρῶν, πνευματικῶς δὲ παιδαγωγός καὶ διδάσκαλος τῆς οἰκουμένης ἐγένετο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Φυσικὴ κατάστασις.

α') Ὠκεανοί, θάλασσαι, πελάγη, κόλποι καὶ πορθμοί.

Ὠκεανοὶ μὲν δύο περιβάλλουσι τὴν Εὐρώπην, ὁ Β παγωμένος καὶ ὁ Ἀτλαντικός· θάλασσαι δὲ σχηματίζονται ἐξ αὐτῶν εἶναι ἡ Λευκὴ, ἡ Καρική, ἡ Βαλτικὴ, ἡ Γερμανικὴ, ἡ τῆς Μαγχης, ἡ Μεσόγειος, ἡ Προποντίς, ἡ Μαύρη, ἡ Κασπία καὶ ἡ Ἀζορική. Τὰ δὲ κυριώτερα πελάγη εἶναι τὸ Τυρρηνικόν, τὸ Σικελικόν, τὸ Ἴόνιον, τὸ Ἀδριατικόν, τὸ Αἰγαῖον, τὸ Θρακικόν καὶ τὸ Κρητικόν. Κόλπους δὲ ἔχει πλείστους, οἱ μεγαλύτεροι τῶν ὑποίων εἶναι ὁ Βοθνικός, ὁ Φινικός, ὁ Νορμανδικός, ὁ Οὐασκωνικός, ὁ τῆς Βαλεγκίας, ὁ τῆς Λυών, ὁ τῆς Νεαπόλεως, ὁ τῆς Γενούης, ὁ τῆς Βενετίας, ὁ τῆς Τεργέστης καὶ οἱ περὶ τὴν Ἑλληνικὴν χερσόνησον σχηματίζονται πολυάριθμοι. Πορθμοὶ δὲ ἐπίσημοτεροὶ εἶναι ὁ Σκαγεράκης, ὁ Κατεγάτης, ὁ τοῦ Σούνδου, ὁ μικρὸς καὶ μέγας Βέλτης, ὁ τοῦ

Καλαί, ὁ τοῦ Γιβραλτάρ. ὁ τῆς Μεσσηνίας, ὁ τοῦ Ὀτράνδου, ὁ τοῦ Εὐρίπου, ὁ Ἑλλάσποντος, ὁ Βόσπορος καὶ ὁ Κιμερικός.

β') Ὀρη, ἀκρωτήρια, χερσόνησοι, πεδιάδες καὶ νῆσοι.

Τὰ ὄρη τῆς Εὐρώπης διαίρουνται εἰς βόρεια, κεντρικά, νότια καὶ ἀνατολικά.

1) Βόρεια εἶναι αἱ Σκανδιναυικαὶ Ἄλπεις καὶ τὰ τῆς μεγάλης Βρετανίας.

2) Κεντρικὰ δὲ αἱ Ἑλβετικαὶ Ἄλπεις, τὰ Σουδητικὰ, ὁ Μέλαις Δρυμός, ὁ Γερμανικὸς Ἰόρασος, τὰ Ἄρδεννα, τὰ Βόσγεια καὶ τὰ Καρπάθια.

3) Νότια δὲ τὰ Πυρρηναιῖα, τὰ Ἴβηρικὰ, τὰ τῆς Ἀστουρίας, τὰ τῆς Γρενάδας, τὰ Ἀπέννινα, ὁ Αἶμος, τὸ Σκόμιον, ὁ Ὀρβηλός, ὁ Σκάρδος, ἡ Ροδόπη, ὁ Ἄθως, ὁ Ὀλυμπος, ὁ Πίνδος, ἡ Ὄσσα, τὸ Πήλιον καὶ τὰ τῆς Ἑλλάδος.

Καὶ 4) Ἀνατολικά εἶναι τὰ Οὐράλια καὶ τὰ Καυκάσια.

Τῶν δὲ ἀκρωτηρίων ἐπισημότερα εἶναι τὸ Βόρειον, τὸ Φινιστέρον, τὸ Τραφαλαγάρον, ἡ Ταρίφα, τὸ Σπαρτιθέντον, ὁ Μαλέας, τὸ Τσίναρον κτλ.

Κυριώτεραι δὲ χερσόνησοι εἶναι ἡ Κόλα, ἡ Σκανδιναυικὴ, ἡ Δανικὴ, ἡ Νορμανδικὴ, ἡ Βρετανικὴ, ἡ Ἰσπανοπορτογαλικὴ, ἡ Ἰταλικὴ, ἡ Ἑλληνικὴ καὶ ἡ Κριμαϊκὴ.

Τῶν δὲ πολυαριθμῶν πεδιάδων ἐπισημότεραι εἶναι ἡ Βελγικὴ, ἡ περὶ τὸν Ῥήνον Γερμανικὴ, ἡ Γαλλικὴ, ἡ περὶ τὸν Πάδον καὶ Ἄρνον Ἰταλικὴ, ἡ Αὐστριακὴ, ἡ περὶ τὸν Δούναβιν Ῥωμουρικὴ καὶ ἡ Θεσσαλικὴ.

Καὶ νήτους μικρὰς καὶ μεγάλας πλείστας ἔχει ἡ Εὐρώπη, αἱ κυριώτεραι τῶν ὑποίων εἶναι ἡ Ἰσλανδία, αἱ Βρετανικαί, ἡ Κορσικὴ, ἡ Σαρδηνία, ἡ Σικελία, ἡ Μελίτη, αἱ 7 Ἴονικαί. ἡ Κρήτη, αἱ Κυκλάδες καὶ αἱ Σποράδες.

δ') Ποταμοί, διώρυγες καὶ λίμναι.

Ἡ Εὐρώπη ἔχει καὶ ποταμούς πολλοὺς μεγάλους καὶ μικροὺς, οἱ κυριώτεροι τῶν ὑποίων εἶναι, ὁ Πετσχόρας, ὁ Δουίνας, ὁ Νεύας, ὁ Τάναϊς, ὁ Δνοίστερος, ὁ Βόλγας καὶ ὁ Οὐράλης ἐν Ῥωσίᾳ, ὁ Τορ-

νέας καὶ ὁ Γλόβενος ἐν τῇ Σκανδιναυϊκῇ, ὁ Σχάνων, ὁ Σαβέρνης, ὁ Οὔμβερρος καὶ ὁ Τάμεσις ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ.

Ὁ Μείσσης καὶ Σκάλδης ἐν Βελγίῳ καὶ Ὀλανδίᾳ, ὁ Οὐϊστούλας, ὁ Ἄλβις, ὁ Ὀδερρος, ὁ Οὐϊσουργίς καὶ ὁ Ῥήνος ἐν Γερμανίᾳ, ὁ Σηκοάνας ὁ Ῥοδανός, ὁ Γαρούνας καὶ ὁ Λείγερρος ἐν Γαλλίᾳ καὶ ὁ Δούναβις ἐν Αὐστρο-ουγγαρίᾳ. Ὁ Δούριος, ὁ Τάγος, ὁ Γουϊδιάνας ὁ Ἴβηρ καὶ ὁ Γουαθαλκούϊρος ἐν Ἰσπανίᾳ, ὁ Τίβερις, ὁ Πάδος, ὁ Ἄρνος καὶ ὁ Ἀδίγης ἐν Ἰταλίᾳ, ὁ Δρεΐλων, Ἀλιάκμων, Ἀξιός, Στρυμών, Νέστος, Ἐβρος, Πηνειός, Ἀχελῷος ἐν Τουρκίᾳ καὶ Ἑλλάδι.

Ὅλοι οἱ μέγιστοι ποταμοὶ τῆς Εὐρώπης συνδέονται διὰ διωρύγων πρὸς εὐκολίαν τῆς συγκαιωνίας καὶ τοῦ ἐμπορίου, αἱ κυριώτεραι καὶ μεγαλειότεραι τῶν ὁποίων θὰ μνημονευθῶσιν ἐν οἰκίῳ τόπῳ.

Καὶ λίμνας πολλὰς ἔχει ἡ Εὐρώπη καὶ ὠραίας, ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Λαδόγα, ἡ Ὀνέγα, ἡ Πείπος, καὶ Ἰλιμενος ἐν Ῥωσίᾳ· ἡ Βένερ, ἡ Μαλάρη ἐν Σουηδίᾳ· ἡ Λυκέρνη, ἡ Νευσιατέλη, ἡ Ζυρίχη, Γενεύη καὶ Κωνσταντία ἐν Ἑλβετίᾳ, ἡ Βαλατῶν ἐν Οὐγγαρίᾳ· ἡ Μείζων, ἡ Κῶμος, ἡ Γάρδη, ἡ Τρασιμένη καὶ ἡ Ἀχερουσία ἐν Ἰταλίᾳ· ἡ Ραζέλμη ἐν Ῥωμονίᾳ, ἡ Λαβεᾶτις ἐν Ἀλβανίᾳ, ἡ Λυχνίτις, ἡ Ὀρεστιάς, ἡ Κερκινίτις ἐν Μακεδονίᾳ καὶ ἡ Κωπαῖς ἐν Ἑλλάδι.

δ) Ἐδαφος, κλίμα, φυτὰ καὶ ζῶα.

Ἡ Εὐρώπη διαίρεται φυσικῶς εἰς δύο μεγάλα μέρη ἧτοι εἰς πεδινὸν τὸ ΒΔ καὶ εἰς ὄρεινόν τὸ ΝΔ· τὸ δὲ ἔδαφος αὐτῆς ἐκ φύσεως δὲν εἶναι λίαν καρποφόρον, ὅσον τὸ τῶν ἄλλων Ἠπείρων. Διότι ἐν ᾧ ἡ μὲν Ἀσία παράγει ἀπὸ τοῦ ἐνός 20—30, ἡ δὲ Ἀμερικὴ 50—60, τῆς Ἀφρικῆς ἡ Αἴγυπτος τρεῖς τοῦ ἔτους καρποφορεῖ, ἡ Εὐρώπη μόλις παράγει ἀπὸ τοῦ ἐνός 10—15. Τὸ δὲ κλίμα τῆς Εὐρώπης κατὰ τὸ πλεῖστον εἶναι συγκερασμένον ἐκτὸς τῆς βορείου πλευρᾶς, ὅπου εἶναι ψυχρὸν καὶ τῆς νοτίου πλευρᾶς ὅπου κλίνει εἰς τὸ θερμόν. Ἡ δὲ βλάστησις τῶν φυτῶν εἶναι πολὺ κατωτέρα ὡς πρὸς τὸ μέγεθος, τὴν ζωηρότητα τῶν χρωμάτων καὶ τὴν εὐωδίαν τῶν ἀνθέων, ἔχει ὅμως περισσοτέραν ποικιλίαν διὰ τὴν διαφορὰν τῆς θερμοκρασίας ἀπὸ τὴν βλάστησιν τῶν ἄλ-

λων Ἠπειρών. Καθὼς δὲ τὰ φυτὰ τῆς Εὐρώπης διαφέρουσιν ἀπὸ τὰ τῶν ἄλλων Ἠπειρών, οὕτω καὶ τὰ ζῷα, τὰ ὅποια ἐν μὲν τῇ Εὐρώπῃ εἶναι μικρότερα καὶ ἡμερώτερα, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις Ἠπειροῖς μέγιστα, μεγαλοπρεπῆ καὶ δηλητηριώδη, πολλὰ τῶν ὀπίων οἱ Εὐρωπαῖοι κατώρθωσαν νὰ δαμάσωσι καὶ ἡμερώσωσιν. Ὡσαύτως καὶ τὰ πτηνὰ τῆς Εὐρώπης εἶναι μικρότερα μὲν καὶ ὀλιγώτερον ποικίλα ἀπὸ τὰ τῶν ἄλλων Ἠπειρών, διακρίνονται ὅμως διὰ τὴν γλυκεῖαν φωνὴν καὶ τὸ μελωδικόν κελᾶδημα. Περὶ δὲ τῶν προϊόντων ἐν οἰκίῳ τόπῳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

α') Κάτοικοι τῆς Εὐρώπης.

Οἱ κάτοικοι τῆς Εὐρώπης ὑπολογίζονται εἰς 320 ἑκατομμύρια περίπου καὶ δύνανται νὰ ἐξετασθῶσιν ὑπὸ τρεῖς ἐπόψεις ἤτοι ὑπὸ ἐθνικὴν, ὑπὸ θρησκευτικὴν, καὶ ὑπὸ πολιτικὴν ἔποψιν.

1) Ὑπὸ ἐθνικὴν ἔποψιν ἐξεταζόμενοι οἱ κάτοικοι διαιροῦνται, εἰς δύο μεγάλας φυλάς ἤτοι εἰς τὴν Καυκασίαν φυλὴν, περιλαμβάνουσαν 300 περίπου ἑκατομμύρια καὶ εἰς τὴν Μογγολικὴν φυλὴν, εἰς τὴν ὅποιαν ἀνήκουσιν 20 περίπου ἑκατομ. Ἡ δὲ Καυκασία φυλὴ διαιρεῖται εἰς 3 μεγάλας ὁμοεθνίας: 1) τὴν Ἑλληνο-ῤωμαϊκὴν, περιλαμβάνουσαν τοὺς κατοίκους τῶν νοτιῶν κρατῶν μετὰ τῆς Γαλλίας· 2) τὴν Γερμανο-Ἀγγλικὴν, περιλαμβάνουσαν τοὺς κατοίκους τῶν κεντρικῶν καὶ βορείων κρατῶν τῆς Εὐρώπης πλὴν τῆς Ῥωσσίας καὶ 3) τὴν Σλαυικὴν ὁμοφυλίαν κατοικοῦσαν ἐν Ῥωσίᾳ, Αὐστρίᾳ κατὰ μέγα μέρος καὶ ἐν ταῖς βορείαις χώραις τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου.

2) Ὑπὸ θρησκευτικὴν ἔποψιν ἐξεταζομένη ἡ Εὐρώπη ἀποτελεῖ μίαν μεγάλην χριστιανικὴν ἀδελφότητα καὶ ἐνότητα· διότι τὰ 5—6 τῶν Ἰουδαίων καὶ 8—10 ἑκατομμύρια τῶν Μωαμεθανῶν καὶ ὀλιγίστων εἰδωλολατρῶν ἐκμηδενίζονται ἀπέναντι τῶν 300 ἑκατομμυρίων Χριστιανῶν· ὅθεν εὐλόγως ὀνομάζεται ἡ Εὐρώπη Χριστιανικὴ Ἠπειρος τοῦ παλαιοῦ κόσμου.

Οἱ δὲ Χριστιανοὶ τῆς Εὐρώπης διαιροῦνται εἰς 3 δόγματα 1) τῶν ὀρθοδόξων (75 ἑκατομ.) κατοικοῦντων εἰς τὰ ἀνατολικά κράτη ἤτοι εἰς τὴν Ἑλλάδα, Τουρκίαν καὶ Ῥωσσίαν· 2) τὸ τῶν καθολικῶν κατοικοῦντων εἰς τὰ νότια κράτη καὶ μέρος τῶν κεντρικῶν (150 ἑκατ.) καὶ 3) τὸ τῶν Διαμαρτυρομένων (75 ἑκατ.) κατοικοῦντων εἰς τὰ κεντρικά καὶ βόρεια κράτη.

6) Κράτη τῆς Εὐρώπης καὶ διαίσεις αὐτῶν.

Πάντα τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τοῦ παρόντος εἶναι 49 μεγάλα καὶ μικρὰ ἀνεξάρτητα ἀπ' ἀλλήλων. Ταῦτα δὲ διαιροῦνται ὡς ἑξῆς:

Τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης κατὰ τὴν γεωγραφικὴν θέσιν δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς 3 τάξεις.

1) Εἰς νότια 10 ἦτοι τὴν Ἑλλάδα, τὴν Τουρκίαν, τὴν Ῥωμονίαν, τὴν Σερβίαν, τὸ Μαυροβούνιον, τὴν Ἰταλίαν, τὴν δημοκρατίαν τοῦ ἁγίου Μαρίνου, τὴν Ἰσπανίαν, τὴν Πορτογαλίαν καὶ τὴν δημοκρατίαν Ἀνδόρραν, τὰ ὅποια περιέχονται εἰς 3 μεγάλας χερσονήσους τῆς νοτίου Εὐρώπης ἢ τῆς Ἑλληνικῆς, τῆς Ἰταλικῆς καὶ τῆς Ἰσπανο-Πορτογαλικῆς.

2) Εἰς 24 κεντρικά, τῶν ὁποίων, 9 μεγάλα ἦτοι τὴν Γαλλίαν, τὴν Ἑλβετίαν, τὴν Αὐστρο-ουγγαρίαν, τὴν Πρωσσίαν, τὴν Βαυαρίαν, τὴν Σαξονίαν, τὴν Βυρτεμβέργην, τὸ Βέλγιον καὶ τὴν Ὀλλανδίαν, τὰ δὲ λοιπὰ 25 εἶναι μικρὰ ἦτοι μεγάλα Δουκάτα, Δουκάτα, Ἡγεμονίαι, ἐλευθεραὶ πόλεις καὶ 1 αὐτοκρατορικὴ χώρα· τούτων δὲ τῶν 34 μόνον ἡ Γερμανικὴ αὐτοκρατορία περιλαμβάνει 26.

3) Καὶ εἰς βόρεια 5, ἦτοι τὴν Δανίαν, τὴν Σουηδίαν καὶ Νορβηγίαν ὑπὸ ἓνα βασιλεῖα, τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν καὶ τὴν Ῥωσσίαν.

Μέγιστα δὲ πάντων τούτων εἶναι 6, τὰ ὅποια ὀνομάζονται Μεγάλαι δυνάμεις τῆς Εὐρώπης, ἦτοι ἡ Γαλλία, ἡ Αὐστρο-ουγγαρία, ἡ Πρωσσία, ἡ Μεγάλη Βρεττανία, ἡ Ῥωσσία καὶ ἡ Ἰταλία· διότι αὐταὶ κανονίζουσι καὶ διευθύνουσι τὰ πράγματα τῆς Εὐρώπης.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

*Εκτασις 1209 □ Κάτοικοι 2,000,000 περίπου.

Ἱστορικὴ ἔποψις τῆς Ἑλλάδος,

Ἡ Ἑλλάς κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους διηρεῖτο εἰς πολλὰς καὶ μικρὰς πολιτείας, ἐπιστημότεραι καὶ μεγαλείτεραι τῶν ὁποίων ἦσαν ἡ τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἡ τῆς Σπάρτης, καὶ διὰ τῆς παιδείας καὶ σοφίας, διὰ τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν ἔφθασεν εἰς τὸ ἀνώτατον βαθμὸν τῆς προόδου, τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς δόξης μεταξὺ πάντων τῶν ἀρχαίων καὶ συγχρόνων τῆς Εὐρώπης ἔθνων. Διὰ δὲ τῶν ἡρωϊκῶν ἄθλων καὶ ἀγῶνων ἐθριαμβεύσε κατὰ τῶν βαρβάρων Περσῶν, ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῶν ὁποίων ἀπήλλαξεν ὅλην τὴν Εὐρώπην.

Ἐπειδὴ ὅμως ἀπὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (431—404 π. Χ.) περιῆλθεν εἰς ταραχὰς καὶ διχονοίας, ἐξησθένησε καὶ ὑπέπεσεν εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Μακεδονίας διὰ τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης (338 π. Χ.) νικηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Φιλίππου καὶ ἀκολούθως μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐστρατεύσασα εἰς τὴν Ἀσίαν πρὸς τιμωρίαν τῶν Περσῶν, μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Μακεδονικῆς αὐτοκρατορίας ὑπέπεσε καὶ ἡ Ἑλλάς εἰς τὸν Ῥωμαϊκὸν ζυγόν.

Μετὰ δὲ τὴν διαίρεσιν τοῦ Ῥωμ. κράτους εἰς ἀνατολικὸν καὶ δυτικὸν (395) ἡ Ἑλλάς συμπεριελήφθη εἰς τὸ πρῶτον Γραικορωμαϊκὸν ἢ Βυζαντινόν, ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ ὁποίου ὑπέφερε πολλὰς συμφορὰς ἐκ τῆς ἐπιδρομῆς πολλῶν βαρβάρων ἔθνων καὶ βραδύτερον ὑπέκυψεν εἰς τὴν δεσποτείαν τῶν Τούρκων, ἀπὸ τῆς ὁποίας διὰ τῶν ἡρωϊκῶν ἀγῶνων τοῦ 1821 ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητον βασίλειον (1829), τοῦ ὁποίου Κυβερνήτης ἀνηγορεύθη ὁ Κερκυραῖος Ἰωάννης Καποδίστριας. Τούτου ὅμως κατὰ κακὴν μοῖραν δολοφονηθέντος, πρῶτος βασιλεὺς ἐξελέχθη ὁ ἀείμνηστος Ὁθων, ὅστις βασιλεύσας ἀπὸ τοῦ 1833—1862 ἐξώσθη καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐξελέχθη ὁ δευτερότοκος υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας Γεώργιος ὁ Α'. συν-

ταγματικός βασιλεύς τῶν Ἑλλήνων, ὅτε ἡ Ἀγγλία παρεχώρησε καὶ τὰς Ἰονίους νήσους εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου (1878) ἐπηξήθη τὸ βασίλειον τῆς Ἑλλάδος προσλαβὼν ὅλην σχεδὸν τὴν Θεσσαλίαν καὶ μικρὸν μέρος τῆς Ἠπείρου, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει τὴν περιοχὴν τῆς Ἄρτης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Φυσικὴ κατάστασις.

Ἡ ΝΑ Χερσόνησος τῆς Εὐρώπης, τῆς ὁποίας τὸ Ν μέρος κατέχει τὸ βασίλειον τῆς Ἑλλάδος, ἔχει 4 διάφορα ὀνόματα ἧτοι ὀνομάζεται Ἑλληνική, Χερσόνησος τοῦ Αἴμου, Ἰλλυρικὴ καὶ Ἑλληνοτουρκικὴ, καὶ σχῆμα τριγώνου· ὀρίζεται δὲ πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Αὐстро-ουγγαρίας, πρὸς Δ δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ καὶ Ἰονίου πελάγους καὶ πρὸς Ν καὶ Α ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου,

α') Θάλασσα, πελάγη, κόλποι καὶ πορθμοί.

Τὸ βασίλειον τῆς Ἑλλάδος ὀριζόμενον πρὸς Β ἀπὸ τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Ἠπείρου, ἧτοι ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Πηνειοῦ μέχρι τοῦ Ἀράχθου ποταμοῦ τῆς Ἠπείρου, συνίσταται ἐκ τριῶν διακεκριμένων μερῶν ἧτοι τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Θεσσαλίας καὶ τοῦ νοτίου μέρους τῆς Ἠπείρου, ἐκ τῆς Πελοποννήσου, ἧτις μετ' ὀλίγον μεταβάλλεται εἰς νήσον μεγάλην καὶ ἐκ τῶν Ἰονίων, Κυκλάδων καὶ Σποράδων νήσων. Περιβάλλεται δὲ ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, ἐκ τῆς ὁποίας σχηματίζονται διάφορα μικρὰ καὶ μεγάλα πελάγη οἷον 1) τὸ Τυρρηνικὸν πέλαγος πρὸς Δ τῆς Ἰταλίας· 2) τὸ Σικελικὸν περὶ τὴν Σικελίαν· 3) τὸ Κρητικὸν πέλαγος πρὸς Β τῆς Κρήτης· 4) τὸ Ἰόνιον πέλαγος πρὸς Δ τῆς Πελοποννήσου, Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ Ἠπείρου· 5) τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος πρὸς Β τοῦ Ἰονίου καὶ 6) τὸ Αἰγαῖον πέλαγος μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας.

Κόλποι δὲ τοσοῦτοι πολλοὶ σχηματίζονται ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς

Ἑλλάδος, ὅσοι εἰς καμμίαν ἄλλην τοσοῦτον μικρὰν χώραν. Τηοῦτοι δὲ εἶναι οἱ ἐξῆς.

1) Ὁ Ἀμβρακικός κόλπος. 2) ὁ Κορινθιακός. 3) ὁ Κρισαῖος πρὸς Ν τῆς Ἀμφίσης, 4) ὁ Κυπαρισιακός. 5) ὁ Μεσσηνιακός. 6) ὁ Λακωνικός. 7) ὁ Ἀργολικός. 8) ὁ Ἐρμιονικός (τῆς Ὑδρας). 9) ὁ Σαρωνικός. 10) ὁ Μαλιακός ἢ κόλπος τῆς Λαμίας. 11) ὁ Εὐβοϊκός. 12) ὁ Παγασητικός (τοῦ Βώλου). Ἐντὸς δὲ τῶν κόλπων τούτων σχηματίζονται καὶ πολυάριθμοι λιμένες.

Καὶ πορθμοὺς δύο μόνον ἔχει ἡ Ἑλλάς, τὸν τοῦ Ῥίου καὶ Ἀντιρρίου καὶ τὸν τοῦ Εὐρίπου (Χαλκίδος). Μετ' ὀλίγον δὲ σχηματίζεται καὶ ὁ τῆς Κορίνθου.

6) Ὁρεογραφία ἤτοι ὄρη καὶ ἀκρωτήρια καὶ ἄλλοι κρηταὶ

Τὰ ὄρη τῆς Ἑλλάδος διαιροῦνται εἰς ὄρη τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, Θεσσαλίας καὶ μέρους τῆς Ἡπείρου, εἰς ὄρη τῆς Πελοποννήσου καὶ εἰς ὄρη τῶν νήσων.

1) Ὁρη τῆς μὲν Θεσσαλίας εἶναι ὁ Ὀλυμπος καὶ τὰ Καμβούνια μεθόρια πρὸς Β αὐτῆς καὶ ὁ Πίνδος πρὸς Δ, ἐσωτερικὰ δὲ ἡ Ὄσσα (Κίτσαθος) καὶ τὸ Πήλιον (Πλισιάδι) ἐν τῇ Α πλευρᾷ καὶ ἡ ὄρεινὴ καὶ λοφώδης σειρά, ἣτις διαιρεῖ τὴν Θεσσαλίαν εἰς δύο μεγάλας πεδιάδας καὶ φέρει διάφορα ἐπιτόπια ὀνόματα.

2) Ἐν δὲ τῷ νομῷ τῆς Ἄρτης ἢ Τζουμέρικα, ἢ Κακαρδίτσα καὶ ὁ Ζυγός. Τὰ δὲ ὄρη τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος εἶναι κλάδοι τοῦ Πίνδου, τῶν ὁποίων ἐπίσημότεροι εἶναι οἱ ἐξῆς.

1) Ἡ Ὄθρυς μετὰξὺ Θεσσαλίας καὶ Φθιώτιδος ἀπατέλει πρότερον τὰ ὄρια πρὸς Β.

2) Ἡ Οἶτη (Καταβόθρα) ἐκτείνεται ΝΑ τῆς Ὄθρυς ἐπίσημος διὰ τὰ στενὰ τῶν Θερμοπυλῶν.

3—13) Ὁ Τυμφρηστός (Βελοῦχι), ὁ Κόραξ, ὁ Παρνασσός (Διάκουρα), ὁ Ἐλικών, ὁ Κιθαιρών. ἢ Γεράνεια, ὁ Πάρνης, τὸ Πεντελικόν, ὁ Ὑμηττός καὶ τὸ Λαύρειον ἔχοντα ὕψος ἀπὸ 8,000—1,200 ποδῶν.

14—17) Ἐν τῇ Αἰτωλίᾳ καὶ Ἀκαρνανίᾳ τὸ Παναϊτωλικόν, ὁ Ἀράκυνθος καὶ ὁ Θύαμος.

Τῆς δὲ Πελοποννήσου τὰ ὄρη διαιροῦνται

(1) Εἰς βόρεια ἦτοι τὸ Παναχαϊκόν (Βοδιάς), τὸ Ἀροάνια, ἡ Κυλλήνη (Ζύρια) καὶ ὁ Ἐρύμανθος.

2) Εἰς δυτικά. Ὁ Σκόλλης (Σανδαμέρι), ἡ Φολοή, τὸ Λύκαιον (Τετράγιον), ἡ Ἰθώμη καὶ τὸ Αἰγάλεων (Μάλι).

3) Εἰς κεντρικά, τὸ Μαίναλον (Κρέπα) καὶ τὸ Ταύγετον (Ὀκταδάκτυλον),

Καὶ 4) εἰς ἀνατολικά. Τὸ Λύρκειον, τὸ Ἀρτεμισίον, τὸ Παρθένιον καὶ ὁ Πάρνων.

Τὰ δὲ ὄρη τῶν νήσων εἶναι μικρὰ καὶ χαμηλὰ, ὧν ἐπισημότερα εἶναι ἐν Κερκύρα ἡ Ἰστώνη, ἐν Κεφαλληνίᾳ ὁ Αἶνος (Μεγαλομμάτι), ἐν Νάξῳ τὸ Δρίνον (Ζιά), ἐν Πάρῳ ἡ Μάρπησσα καὶ ἐν Εὐβοίᾳ ἡ Ὀχη, τὸ Τελέθριον καὶ ἡ Δίρφος, ἔχοντα ὕψος ἀπὸ 7,000—3,000 ποδῶν.

Ἀκρωτήρια. Ἡ Ἑλλὰς εὐκόλπος καὶ εὐλίμενος οὖσα, ἔχει πολυάριθμα ἀκρωτήρια, ἐπισημότερα τῶν ὁποίων εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

Ἐν Θεσσαλίᾳ ὁ Κίσαθος, τὸ Πωρί, ὁ ἅγιος Δημήτριος, ὁ ἅγιος Γεώργιος (Σηπιάς), ὁ Σταυρός, ἡ Παναγία καὶ ὁ ἅγιος Γεώργιος.

Ἐν τῇ Στερεῇ Ἑλλάδι καὶ Πελοποννήσῳ. Τὸ Ἄκτιον (Πούντα), ὁ Ἄραξος (Πάπα), τὸ Ῥιον (Κάστρον τῆς Ρούμελης), τὸ Ἀντίρριον (Κάστρον τοῦ Μωριᾶ), ὁ Χελωνάτας (Γλαρέντσα), ὁ Ἰχθύς (Κατάκωλον), ὁ Πλαταμῶδης (Πλατανῶδες), τὸ Κορυφάσιον (Παλατιὸ Ἀθαρίνου), ὁ Ἀκράτας, ὁ Μαλέας ἐπικίνδυνος εἰς τοὺς ναυτιλλομένους, τὸ Ταίναρον (Ματαπάν), τὸ Σκύλαιον (Σκύλι), τὸ Σούνιον ἐν Ἀττικῇ, καὶ ἡ Κωλιάς (Βάρι) ὡσαύτως ἐν Ἀττικῇ, ἡ Γεραιστός (Μυνδύλι), ὁ Καφηρεύς (Καθοδόρος) καὶ τὸ Ἀρτεμισίον ἐν Εὐβοίᾳ.

Πεδιάδες, χερσόνησοι καὶ νῆσοι.

Ἡ Ἑλλὰς διατεταμένη ὑπὸ πολλῶν ὀρέων πλὴν τῆς Θεσσα-

λιας δὲν ἔχει οὔτε πολλὰς οὔτε μεγάλας πεδιάδας, ὡς ἄλλαι χω-
ραι τῆς χερσονήσου· αἱ δὲ ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἐξῆς:

Ἡ μεγάλη Θεσσαλική πεδιάς, ἡ Λαμιακή, ἡ Ναυπακτική, ἡ
Αἰτωλική, ἡ Λεβαδική, ἡ Μαραθωνική, ἡ Πλαταική, ἡ Θηβαϊκή,
καὶ ἡ μικρὰ Ἀθηναϊκή. Ἐν Πελοποννήσῳ δὲ ἡ Ἀργολική, ἡ Κο-
ρινθιακή, ἡ τοῦ Αἰγίου, ἡ τῶν Πατρῶν, ἡ τῆς Ταγέας, ἡ τῆς Με-
γαλουπόλεως, ἡ Μεσσηνιακὴ καὶ ἡ Λακωνική.

Χερσόνησοι. Τὸ βασιλείον τῆς Ἑλλάδος ἀποτελοῦν μέρος τῆς
Ἑλλην. Χερσονήσου καὶ ἰδίαν χερσόνησον, περιέχει τὰς ἀκολου-
θους χερσονήσους:

1) Τὴν τῆς Πελοποννήσου, ἥτις διὰ τῆς τομῆς τοῦ Ἰσμοῦ τῆς
Κορίνθου θὰ μεταβληθῆ εἰς νῆσον. 2) τὴν Μεσσηνιακὴν. 3) τὴν
μεταξὺ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου καὶ τοῦ Λακωνικοῦ. 4) τὴν Λα-
κωνικὴν. 5) τὴν Ἀργολικὴν. 6) τὴν τῆς Ἀττικῆς καὶ 7) τὴν τῆς
Μαγνησίας Θεσσαλικὴν.

Κοιλιάδες. Ἡ Ἑλλὰς ἔχει πολλὰς καὶ μικρὰς κοιλιάδας, ἐξαι-
ρουμένης τῆς τῶν Τεμπῶν (Λυκόστομον), ἥτις εἶναι (μεγίστη, τερ-
πνοτάτη καὶ μεγαλοπρεπεστάτη, σχηματιζομένη μεταξὺ τοῦ Ὀ-
λύμπου καὶ τῆς Ὀσσης, ὅπου διέρχεται ὁ Πηνειὸς, καὶ ἔχουσα μῆ-
κος μὲν δύο περίπου ὥρων, πλάτος δὲ διαφορὴν εἰς διάφορα μέρη
αὐτῆς ἀπὸ 100—2,000 ποδῶν.

Νῆσοι. Ἡ Ἑλλὰς ἔχει πολλὰς μικρὰς καὶ μεγάλας νήσους, αἱ
ὁποῖαι διαίρουνται εἰς 3 τάξεις τὰς ἐξῆς:

1) Εἰς Ἰονίους 7, αἵτινες κεῖνται ἐν τῷ Ἰονίῳ πελάγει καὶ ὀνο-
μάζονται ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ Ἑπτάνησος· αὗται δὲ εἶναι, ἡ Κέρκυρα,
οἱ Παξοί, ἡ Λευκάς, ἡ Ἰθάκη, ἡ Κεφαλληνία, ἡ Ζάκυνθος καὶ τὰ
Κύθηρα πρὸς Ν τῆς Πελοποννήσου.

2) Εἰς Κυκλάδας, αἱ ὁποῖαι ὀνομάσθησαν οὕτω, διότι ἀποτελοῦσι
κύκλον περὶ τὴν ἑβρὰν νῆσον Δῆλον. Αὗται δὲ εἶναι ἡ Κέως, ἡ Κύ-
θνος, ἡ Σέριφος, ἡ Σίφνος, ἡ Κίμωλος, ἡ Μῆλος, ἡ Φολέγανδρος, ἡ
Σίκινος, ἡ Θήρα, ἡ Γύαρος, ἡ Σύρος, ἡ Δῆλος, ἡ Ἴος, ἡ Ἀνάφη,
ἡ Ἀστυπάλαια, ἡ Ἄνδρος, ἡ Τήνος, ἡ Μύκονος, ἡ Νάξος, ἡ Πά-
ρος, ἡ Ὠλίαςρος, καὶ ἡ Ἀμοργός, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι εἶναι
ἡ Σύρος, Τήνος, Πάρος, Μῆλος καὶ Ἄνδρος. Ἐκτός δὲ τούτων

είναι ἡ Ὑδρα, αἱ Σπέτσαι, ὁ Πόρος, ἡ Αἴγινα, καὶ ἡ Σαλαμίς.

3) Εἰς Σποράδας, αἵτινες εἶναι διεσπαρμέναι ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει καὶ διαιροῦνται εἰς δυτικάς, βορείους καὶ ἀνατολικάς. Δυτικάι μὲν εἶναι ἡ μεγίστη πασῶν Εὐβοία, ἡ Σκῦρος, ἡ Σκιάθος, ἡ Σκόπελος, ἡ Εὐδαμία, ἡ Ἴκος, ἡ Πολύαιγος καὶ ἡ Γεροντία ἐν τῇ Δ παραλίᾳ τοῦ Αἰγαίου πελάγους. Βόρειοι δὲ εἶναι ἡ Ἀλόνησος, ἡ Λήμνος, ἡ Θάσος, ἡ Ἰμβρος καὶ ἡ Σαμοθράκη ἀνήκονται εἰς τὴν Τουρκίαν.

Καὶ ἀνατολικαὶ εἶναι πᾶσαι αἱ κείμεναι ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

δ) Ὑδρογραφία ἤτοι ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ποταμοί· οἱ ποταμοὶ τῆς Ἑλλάδος, συγκρινόμενοι πρὸς τοὺς ποταμοὺς τῶν ἄλλων κρατῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν ἄλλων χωρῶν τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου, εἶναι πολὺ μικρότεροι, ἔχοντες ὀλίγα ὕδατα, καὶ διὰ τοῦτο οἱ περισσότεροι αὐτῶν εἶναι χειμάρφοι (ξηροπόταμοι). Οἱ δὲ κυριώτεροι αὐτῶν εἶναι οἱ ἀκόλουθοι.

Ἐν Θεσσαλίᾳ· ὁ Πηνειὸς (Σαλαμβριάς), ὁ μέγιστος καὶ εὐεργετικώτατος ποταμὸς τῆς Θεσσαλίας, τῶν δὲ παραποτάμων αὐτοῦ ἐπισημότεροι εἶναι ὁ Τρικκαλινός, ὁ Κομέρκης, τὸ Βλιοῦρι, ὁ Ἐλασσωνίτικος, ὁ Φερσαλίτικος, ὁ Σαραντόπορος καὶ ὁ Ξηριάς.

Ἐν Στερεῇ Ἑλλάδι· ὁ Ἀχελῷος (Ἀσπροπόταμον) εἶναι ὁ μέγιστος ποταμὸς τῆς Ἑλλάδος, ὁ Εὐηνος (Φίδαρις), ὁ Σπαρχεῖος (Ἀλαμάννα), ὁ Κηρισσὸς τῆς Φωκίδος (ποτάμι τοῦ Δαδίου), ὁ Κηφισσὸς τῆς Ἀττικῆς καὶ ὁ Ἰλισσὸς ποταμὸς χειμάρφος.

Ἐν Πολοποννήσῳ· Ὁ Ἀλφειὸς (Ρούφις) ὁ μέγιστος ποταμὸς τῆς Μεσσηνίας, ὁ Εὐρώτας (Βασιλοπόταμον) ποταμὸς τῆς Λακωνίας, ὁ Κρᾶθις (Ἀκράτας), καὶ ὁ Πηνειός.

Λίμναι. Καὶ λίμνας ἔχει μικρὰς καὶ ἀσημάντους ἡ Ἑλλάς πλὴν τῆς Κωπαΐδας, ἥτις μετ' οὐ πολὺ θά μεταβληθῆ εἰς πεδιάδα, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς λοιπὰς χώρας τῆς χερσονήσου. Αἱ δὲ κυριώτεραι αὐτῶν εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

Ἐν Θεσσαλίᾳ· Ἡ Βοιῶτης (Κάρλα) κειμένη πρὸς Ἄν τῆς Λαρίσης εἶναι ἡ μεγαλύτερα λίμνη τῆς Θεσσαλίας· ἡ Νεσσονίς (Μαυρολίμνη) κειμένη ΒΔ τῆς προηγουμένης εἶναι ἐλώδης διὰ διώρυγος

συνδεομένη μετὰ τῆς Βοιωτῆδος ἢ Ἀσκουριάς (Νέζερος καὶ Λιβαδάκι) κειμένη πλησίον τῶν Τεμπῶν εἶναι ἀσήμαντος ἢ Εὐνιάς (Νέζερος) κειμένη ἐν τῇ Μ πλευρᾷ τῆς Θεσσαλίας.

Ἐν Στερεῷ Ἑλλάδι. Ἡ Κωπαῖς (Τοπόλια) ἡ μεγίστη πασῶν κειμένη ἐν τῷ μέσῳ τῆς Βοιωτίας καὶ φημιζομένη διὰ τοὺς ἐγχείλεις. Πρὸς ἀνατολὰς τῆς Κωπαίδος ὑπάρχουσι δύο μικραὶ λίμναι ἡ Ὑλικὴ καὶ ἡ Τροφία, αἱ ὅποια συγκοινωνοῦσι μετὰ τῆς Κωπαίδος. Ἡ Τριγωνίς (Βραχῶρι) κειμένη ἐν Αἰτωλίᾳ, συνέχεται μετ' ἄλλης μικρᾶς Ὑρίας καὶ Λυσιμαχείας τὸ πάλαι ὀνομαζομένης.

Πρὸς Ν ταύτης ὑπῆρχον καὶ δύο ἄλλαι μικραὶ λίμναι, τῶν ὁποίων ἡ μὲν δυτικὴ ἐκαλεῖτο Κυνία (Ἀνατολικό), ἡ δὲ ἀνατολικὴ Οὐρία (λίμνη τοῦ Μεσολογγίου) αἱ ὅποια ἐνοῦμεναι ἀποτελοῦσι μίαν ἐλώδη λίμνην, ἔχουσαν ἐν μέσῳ νησιδίᾳ.

Ἡ Μελίτη (Τρικόαρδο) κειμένη ἐν τῇ Ν παραλίᾳ τῆς Ἀκαρνανίας. Ἡ Λιμνοθάλασσα Μυρτσούντιον (Βουρκάρα), εἶναι μικρὰ καὶ ἀσήμαντος. Ἡ λίμνη Ἀμβρακία (Βάλτος) κειμένη πρὸς Α τῆς προηγουμένης. Ἡ λίμνη Ὀζηροῦ κειμένη πρὸς Ν τῆς προηγουμένης εἶναι πολὺ μικρὰ.

Ἐν Πελοποννήσῳ. Ἡ Φενεὸς κειμένη ἐν Κορινθίᾳ, πρόκειται νὰ ἀποξηρανθῇ. Ἡ Στυμφαλὶς (Ζάρακα) κειμένη πρὸς Α τῆς Φενεοῦ εἶναι μικροτέρα ἐκείνης καὶ ἐπίσημος ἐν τῇ μυθολογίᾳ, διὰ τὰς Στυμφαλίδας ὄρνιθας. Καὶ αὕτη πρόκειται νὰ ἀποξηρανθῇ.

Ἡ Λέρνη (Μολίνη) κειμένη ἐν Ἀργολίδι, ἦν ἐπίσημος διὰ τὴν Λερναίαν Ὕδραν, τὴν ὅποιαν ἐφόνησεν ὁ Ἡρακλῆς.

Καὶ ἡ Δίνη (Ἀνάβολο) κειμένη ἐν Ἀργολίδι, εἶναι μικρὰ καὶ ἀσήμαντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ βασιλείον τῆς Ἑλλάδος φυσικῶς συνιστάμενον 1) ἐκ τῆς Στερεῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Ἄρτης 2) ἐκ τῆς Πελοποννήσου καὶ 3) ἐκ τῶν Ἰονίων νήσων, τῶν Κυκλάδων καὶ

τῶν Σποράδων, πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 16 νομούς, 71 ἐπαρχίας καὶ 443 δήμους. Τούτων δὲ τῶν 16 νομῶν 2 μὲν περιλαμβάνει ἡ Θεσσαλία, 1 μικρὸν ἀποτελεῖ ἡ Ἄρτα, 3 ἡ Στερεὰ Ἑλλάς, 5 ἡ Πελοπόννησος, 3 αἱ Ἴονιοι νῆσοι, 1 αἱ Κυκλάδες καὶ 1 αἱ Σποράδες.

Πίναξ τῶν νομῶν καὶ πρωτευουσῶν ἐν Στερεῇ Ἑλλάδι.

1) Νομὸς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας	Κάτ. 185,006	Πρωτ. Ἀθήναι	Κάτ. 70,000
2) Νομὸς Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος	" 130,000	" Λαμία	" 7,000
3) Νομὸς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας	" 140,000	" Μεσολόγγιον	" 6,000

ἐν Θεσσαλίᾳ.

4) Νομὸς Λαρίσης	" 145,000	" Λάρισα	" 15,000
5) Νομὸς Τρικκίων	" 118,000	" Τρίκκαλα	" 12,000

ἐν Ἠπείρῳ.

6) Νομὸς Ἄρτης	" 32,000	" Ἄρτα	" 6,200
----------------	----------	--------	---------

ἐν Πελοποννήσῳ.

7) Νομὸς Κορινθίας καὶ Ἀργολίδος	" 130,000	" Νάυπλιον	" 6,000
8) Νομὸς Ἀχαΐας καὶ Ἠλίδος	" 180,000	" Πάτραι	" 25,000
9) Νομὸς Μεσσηνίας	" 155,000	" Καλιζάμαι	" 8,000
10) Νομὸς Ἀρκαδίας	" 150,000	" Τρίπολις	" 8,000
11) Νομὸς Λακωνίας	" 120,000	" Σπάρτη	" 3,000

ἐν ταῖς ῥήσσι.

12) Νομὸς Κυκλάδων	" 130,000	" Ἐρμούπολις	" 26,000
13) Νομὸς Εὐβοίας	" 95,000	" Χαλκίδας	" 7,000

ἐν τοῖς Ἴονιοις ῥήσσι.

14) Νομὸς Κερκύρας	" 106,000	" Κέρκυρα	" 18,000
15) Νομὸς Κεφαλληνίας	" 80,000	" Ἀργυσόλιον	" 8,000
16) Νομὸς Ζακύνθου	" 45,000	" Ζάκυνθος	" 16,000

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Νομὸς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας κάτ. 185,000.

Ὁ Νομὸς οὗτος ἐπισημότερος πάντων τῶν λοιπῶν περιλαμβάνει 5 ἐπαρχίας, τὴν τῆς Ἀττικῆς, τῆς Αἰγίνης, τῆς Μεγαρίδος, τῶν Θηβῶν καὶ τῆς Λεβαδείας.

1) Ἡ ἐπαρχία τῆς Ἀττικῆς (116,000 κατ.) κατέχουσα τὸ ΝΑ μέρος τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ φύσει ὄρεινὴ, ξηρὰ καὶ ἀνυδροῦσα, ἔχει ὄρη μὲν τὸν Πάρνηθα, τὸ Πεντελικόν, τὸν Ὑμηττὸν καὶ τὸ Λαύρειον, ἀκρωτήριον δὲ τὸ Σούνιον, πεδιάδας τῆν τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Μαραθῶνος καὶ τῆς Ἐλευσίνας καὶ ποταμούς τοὺς δύο χειμάρρους, τὸν Κηφισσὸν καὶ τὸν Ἰλισσὸν.

Πόλεις δέ, κωμοπόλεις καὶ τόποι ἐπίσημοι αὐτῆς εἶναι:

Αἶ ΑΘΗΝΑΙ (70,000), ἡ μητρόπολις τοῦ κράτους καὶ καθέδρα τοῦ βασιλέως, ἡ πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας, κειμένη μεταξὺ τοῦ Κηφισσοῦ καὶ τοῦ Ἰλισσοῦ καὶ τῶν δύο ἐπισήμων λόφων τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Λυκαβητοῦ, ὑπῆρξεν ἡ μήτηρ τῶν φώτων, ἡ ἐστία τῆς σοφίας, ἡ ἔδρα τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν καὶ ἡ ἐνδοξοτάτη πόλις τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Αὕτη τὸ πάλαι συνίστατο ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως, Κεκροπίας καλουμένης, ἐκ τῆς ἰδίας πόλεως ὀνομαζομένης Ἄστου καὶ τῶν λιμένων Πειραιῶς, Μουνυχίας καὶ Φαλήρου καὶ κατεκοσμεῖτο ὑπὸ πλείστων καλλιτεχνικῶν μνημείων καὶ ἐπιστημονικῶν ἀριστουργημάτων, τῶν ὁποίων τὰ ἐπιτημότερα λείψανα εἶναι τὰ ἀκόλουθα. Ἐν μὲν τῇ ἀκροπόλει τὰ λαμπρὰ προπύλαια, ὁ ναὸς τῆς Ἀπτερού νίκης, ὁ Παρθενών, τὸ Ἐρεγθεῖον καὶ ἄλλοι μικρότεροι ναοί, ἰδρυθέντες πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν. Ἐν δὲ τῇ κάτω πόλει, ἧτις ἦν πλήρης μνημείων, ὁ μέγιστος ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διός, ὁ ναὸς τοῦ Θεσείως (Θησεῖον), τὸ φδεῖον Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, τὸ θέατρον τοῦ Διονύσου, τὸ μνημεῖον τοῦ Λυσικράτους, ὁ πύργος τοῦ Κυρρήστου, τὸ Παναθηναϊκὸν στάδιον, ἡ Πύλη τῆς ἀγορᾶς, τὸ ἀρχαῖον νεκροταφεῖον καὶ ἄλλα τινά.

Ἡ δὲ νέα πόλις κειμένη ἐπὶ τῆς ἀρχαίας πόλεως καὶ καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις ἐκτεινομένη, ἔχει πολλὰ καὶ λαμπρὰ οἰκοδομήματα, δημόσια καὶ ἰδιωτικά, φιλανθρωπικά, ἐκπαιδευτικά καὶ ἐπιστημονικά, ἐπισημότερα τῶν ὁποίων εἶναι τὰ βασιλεία μετὰ τοῦ βασιλικοῦ κήπου, τὸ Πανεπιστήμιον μετὰ τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης, ἡ Ἀκαδημία τοῦ Σίνα, τὸ Ἀστεροσκοπεῖον αὐτοῦ, τὸ Ἀμαλίειον ὀφθαλμοκομεῖον καὶ ὄφρανοτροφεῖον τῶν κορασίων, τὸ ὄφρανοτροφεῖον τοῦ Χατζῆ Κώστα, τὸ νηπιακὸν ὄφρανοτροφεῖον, τὸ Ἀρσά-

κειον παρθεναγωγείον, τὸ Βαρθάκειον Λύκειον, ἡ Ῥιζάρειος σχολή, τὰ δύο μουσεῖα, τὸ φυσιογραφικὸν καὶ τῶν ἀρχαιοτήτων, τὰ δύο νοσοκομεία, τὸ πολιτικὸν καὶ στρατιωτικόν, τὸ Στουρνάρειον πολυτέχνειον, τὸ πτωχοκομεῖον, τὸ ψιδεῖον, τὸ ἀνεγειρόμενον Ζαπεῖον, τὸ νέον θέατρον, ὁ ναὸς τῆς μητροπόλεως, ὁ ναὸς τῶν δυτικῶν, ἡ μεγίστη πασῶν οἰκία τοῦ Μελά, ἐξέχουσα ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως καὶ πολλὰ ἄλλα δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ λαμπρὰ οἰκοδομήματα κατακοσμοῦσι καὶ λαμπρύνουσι τὴν πόλιν. Ἐκτὸς δὲ τούτων ἔχει τόσον πολλὰ δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ ἐκπαιδευτήρια, μικρὰ καὶ μεγάλα ὥστε δικαίως δύναται νὰ ὀνομασθῆ μέγα Πανδιδακτήριον καὶ ἐκπαιδευτήριον τοῦ Πανελληνίου. Αἱ νέαι Ἀθῆναι τοιαῦται οὖσαι, ἔχουσιν ὁδοὺς καλὰς καὶ εὐρείας, ὠραίας πλατείας, περιπάτους καὶ ἐξοχὰς λαμπρὰς καὶ τερπνὰς διὰ τὸ θέρος, οἷον τὴν Κηφισίαν, τὸ Ἀμαρούσιον, τὰ Πατήσια, τὸ παλαιὸν καὶ νέον Φάληρον, τὰ ἅπῃα συγκοινωνοῦσι δι' ἵπποσιδηροδρόμου καὶ σιδηροδρόμου, καὶ ἠμοιάζουσι πρὸς μίαν μικρὰν εὐρωπαϊκὴν πόλιν.

Ὁ ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ (22,000). Τῶν τριῶν λιμένων τῆς πόλεως τοῦ Φαλήρου, τῆς Μουνηχίας καὶ τοῦ Πειραιῶς, ἐπιστημότατος καὶ μεγίστος εἶναι ὁ Πειραιεύς, ὅστις ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν διὰ τῆς δραστηριότητος τῶν κατοίκων τοσοῦτον προήχθη, ὥστε ἐγένετο μία ὠραία ἐμπορικωτάτη πόλις, ἔχουσα οἰκίας καλὰς, ὁδοὺς εὐρείας, μεγάλας πλατείας, καλοὺς περιπάτους, ἐκπαιδευτικά, φιλανθρωπικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ ἐργοστάσια, ἥτοι γυμνάσιον, ἑλληνικὸν σχολεῖον, παρθεναγωγεῖον, δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ δημοτικὰ σχολεῖα, στρατιωτικὴν σχολὴν, νοσοκομεῖον, πτωχοκομεῖον, χρηματιστήριον μετὰ βιβλιοθήκης, ἐργοστάσια μετὰξῆς, χυτήρια σιδήρου, νηματοποιεῖα, καθεκτοποιεῖα, ὑελουργεῖα, πανοποιεῖα, ἀγειοπλαστεῖα κλπ.

Ἐπιστημότεραι ἐξοχαὶ τῶν Ἀθηνῶν εἶναι ἡ Κηφισία, μία τῶν 12 πόλεων τῆς Ἀττικῆς, τὰς ὁποίας ἔκτισεν ὁ Κέκρωψ, ἀπέχουσα δύο περίπου ὥρας τῶν Ἀθηνῶν, φημιζεται διὰ τὸ δροσερὸν κλίμα, τὴν φυσικὴν καλλονὴν καὶ τὴν ἀφθονίαν τῶν ὑδάτων, καὶ ὡς τοιαύτη καὶ τὸ πάλαι, καὶ νῦν χρησιμεύει εἰς τοὺς πλουσίους καὶ εὐπόρους κατοίκους τῶν Ἀθηνῶν ὡς τερπνὸν ἐνδιαίτημα κατὰ τὸ

θέρος, Νῦν δὲ συγκοινωνεῖ μετὰ τῶν Ἀθηνῶν διὰ σιδηροδρόμου καὶ ἰπποσιδηροδρόμου.

Τὸ Ἀμαρούσιον, χωρίον ὀλίγον πρὸς Ν τῆς Κηφισίας κείμενον καὶ λαθὼν τὸ ὄνομα ἐκ τῆς πάλαι ἐν αὐτῷ λατρευομένης Ἀμαρουσίας Ἀρτέμιδος, ἔχει πολλὰ φυσικὰ πλεονεκτήματα καὶ καλλονάς, ἕνεκα τῶν ὁποίων καὶ ἐνταῦθα μεταβαίνουνσι τὸ θέρος πολλοὶ πλούσιοι.

Ἡ Πεντέλη μοναστήριον κείμενον πρὸς Β τῆς Κηφισίας ἐπὶ τοῦ Πεντελικοῦ ὄρους, ὅπου ὑπάρχουσι τὰ περίφημα λατομεῖα τοῦ μαρμάρου, ἡ Καισαριανὴ μοναστήριον κείμενον ἐπὶ τερπνῆς θέσεως εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὰν τοῦ Ὑμηττοῦ, ἀπέχει μίαν περίπου ὥραν τῶν Ἀθηνῶν· ὡς τερπνὰ ἔξοχαί τῶν Ἀθηνῶν χρησιμεύουσιν ἔτι καὶ τὰ Πατήσια ὀλίγον ἀπέχοντα τῆς πόλεως καὶ συγκοινωνοῦντα δι' ἰπποσιδηροδρόμου καὶ ὁ Ἐλαιῶν, ἐνθα διακρίνονται ἡ Κολοκυνθοῦ καὶ τὸ Δαφνί.

Παράλια δὲ λαμπρὰ ἔξοχαί τῶν Ἀθηνῶν εἶναι τὸ νέον Φάληρον, συγκοινωνοῦν μετὰ τῶν Ἀθηνῶν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου τοῦ Πειραιῶς, καὶ τὸ ὅποιον χρησιμεύει εἰς ἀναψυχὴν τῶν πλείστων κατοίκων καὶ τὸ παλαιὸν Φάληρον συνδεόμενον διὰ τοῦ νέου σιδηροδρόμου τῶν Ἀθηνῶν, χρησιμεύει πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν πρὸς πολλοὺς τῶν κατοίκων.

Τὸ Μενίδι (Ἀχαρναί) κείμενον πρὸς Β τῶν Ἀθηνῶν, εἶναι χωρίον ἔχον 2,000 κατοίκων, ἀπασχολουμένων εἰς τὴν γεωργίαν καὶ διατηροῦν ἐρείπια.

Τὸ Τατόγι (Λεκέλεια), κείμενον εἰς τὰς ὑπώρειάς τοῦ Πάρνηθος εἶναι λαμπρὰ καὶ τερπνὴ ἑπαυλις τοῦ Βασιλέως, ἐπίσημος δὲ τὸ πάλαι, διότι ἐνταῦθα ἐστρατοπέδευον οἱ Λακεδαιμόνιοι τῷ 19 ἔτει τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Πλησίον δὲ τῆς Δεκελείας ἦν ἡ Φυλὴ, φρούριον ἀρχαῖον, ἐκ τοῦ ὁποίου ὀρμηθεὶς ὁ Θρασύβουλος τῷ 403 π. Χ. ἐδίωξε τοὺς 30 τυράννους τῶν Ἀθηνῶν.

Ὁ Μαραθὼν χωρίον καὶ πεδιάς, ἀπέχων τῶν Ἀθηνῶν 7 ὥρας καὶ ἐπίσημον ἐν τῇ ἱστορίᾳ διὰ τὴν κατὰ τὸ 490 π. Χ. νίκην τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῶν Περσῶν.

Τὸ Ἡράκλειον χωρίον ἔχον 1,600 κατοίκους Βυυαροὺς κατὰ τὸ πλεῖστον.

Τὸ Λαύρειον κωμόπολις, κειμένη ἐπὶ τοῦ ἠμωνύμου ὄρους καὶ ἐπίσημος διὰ τὰ μεταλλεῖα τοῦ ἀργύρου καὶ μολύβδου, τὰ ὑποία ἐξορύσσουσι μία ἑλληνικὴ καὶ μία γαλλικὴ ἐταιρεία, ἡ πρώτη τῶν ὑποίων κατεσκευάσει σιδηρόδρομον μέχρι τῶν Ἀθηνῶν.

Τὸ Θερικὸν (Θορικός), χωρίον κείμενον ἐν τῇ ΝΑ παραλίᾳ τῆς Ἀττικῆς χερσονήσου, ἦν μία τῶν 12 ἀρχαίων πόλεων τῆς Ἀττικῆς ἔνθα διατηροῦνται καὶ πολλὰ εἰρεπια αὐτῆς. Καὶ ἡ Κερατιὰ (1,600) χωρίον κείμενον ΝΑ τῶν Ἀθηνῶν.

2) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Αἰγίνης (7,000) σύγκειται ἐκ τῆς νήσου Αἰγίνης ἐκ τοῦ νησιδίου Ἀγκιστρίου καὶ ἐκ 10 χωρίων. Ἡ νῆσος Αἰγίνα κειμένη ἐν τῷ Σαρωνικῷ κόλπῳ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν ἠμωνύμου πόλιν Αἰγιαν (3,000) κειμένην ἐν τῇ δυτικῇ παραλίᾳ ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας πόλεως οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ ναυτιλίαν καὶ τὸ ἐπίσημότερον τῶν ἀρχαίων μνημείων εἶναι ὁ ναὸς τοῦ Πανελληνίου Διός· τὸ δὲ Ἀγκιστρίον εἶναι ἐπίσημον διὰ τὴν ῥητινὴν καὶ τῶν χωρίων ἐπίσημότερον εἶναι ἡ Πέρδικα κείμενον ἐπὶ τοῦ νοτίου ἀκρωτηρίου αὐτῆς.

3) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Μεγαρίδος (18,000) ἐκτεταμένη πρὸς Δ τῆς Ἀττικῆς καὶ ἔχουσα ὄρη τὴν Γεράνειαν, τὰ Κέρατα καὶ τὰς Σκειρωνίδας πέτρας (Κακὴ σαῶλα), εἶναι ὄρεινὴ καὶ λεπτόγειος, ὡς ἡ Ἀττικὴ, καὶ ἐπίσημος διὰ τὴν μεταξύ τῶν δύο θαλασσῶν θέσιν αὐτῆς καὶ διὰ τὴν στεγνὴν ὕδον.

Ἐπίσημοι δὲ κωμόπολεις αὐτῆς εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

Τὰ Μέγαρα (5,500) κεῖται εἰς ἀπόστασιν $1\frac{1}{2}$ ὥρας ἀπὸ τῆς θαλάσσης, ἔνθα ἦν τὸ πάλαι ἡ Νίσαια, λιμὴν αὐτῆς συνδεομένη διὰ τειχῶν μετὰ τῆς πόλεως, φημιζομένης διὰ τὴν γέννησιν τῶν φιλοσόφων Εὐκλείδου καὶ Στίλπωνος· τῶν δὲ χωρίων αὐτῆς κυριώτερα εἶναι ἡ Μάνδρα (3,000), ἡ Βίλια (2,500) καὶ τὸ Κριεκούκιον (1,800).

Ἡ Ἐλευσίς νῦν χωρίον κείμενον ΝΔ τῶν Ἀθηνῶν πάλαι ἦν ἐπίσημος διὰ τὰ Ἐλευσίνια μυστήρια πρὸς τιμὴν τῆς Δήμητρος.

Ἡ νῆσος Σαλαμίς (Κούλουρι) κειμένη ἐν τῷ μυχῷ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, ἔχει κώμην ὁμώνυμον (3,500), δύο χωρία καὶ τὴν μονὴν τῆς Φανερωμένης. Ἡ μὲν πόλις ἐφημιζετο διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Σόλωνος καὶ Εὐριπίδου, τὸ δὲ στενὸν μέρος τοῦ περῆμου διὰ τὴν νίκην τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν τῷ 480 π. Χ.

4) Ἡ Ἐπαρχία τῶν Θηβῶν (24,000) κειμένη πρὸς Β τῆς Μεγαρίδος ἔχει ὄρη μὲν τὸν Κιθαιρῶνα, τὸν Ἐλικῶνα καὶ τὸ τρικόρυφον Πτώων, ποταμούς δὲ τὸν Ἴσμηνόν, τὸν Ἀσωπὸν καὶ τὸν Κηφισόν ἐν μέρει, λίμνην τὴν Ὑλικὴν καὶ μέρος τῆς Κωπαίδος. Ἐπίσημοι δὲ πόλεις εἶναι:

Αἱ ΘΗΒΑΙ (4,000) πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας, κειμένη παρὰ τὸν Ἴσμηνὸν ποταμόν, εἶναι μεσόγειος καὶ ἐμπορικὴ. Ἡ δὲ ἀρχαία πόλις εἶχε καὶ ἀκρόπολιν, ὀνομαζομένην Καθμείαν, ἣν πρωτεύουσα ὅλης τῆς Βοιωτίας καὶ ἐπ' ὀλίγον χρόνον ἡ γ'. πόλις τῆς Ἑλλάδος φημιζομένη διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Πινδάρου, τοῦ Ἐπαμεινώνδου καὶ τοῦ Πελοπίδου.

Μεγάλα χωρία τῆς ἐπαρχίας εἶναι ἡ Βάγια (1,500), ἡ Δομβραῖνα (1,300), τὸ Χλεμποτσάριον (500), τὸ Καπαρέλι (1,000), τὰ Μεγάλα Χάλια (500) καὶ ἡ Καροδίτσα (300).

Τὸ πάλαι δὲ ἦσαν ἐπίσημοι πόλεις αἱ ἐξῆς:

Ἐρμηόκαστρον (Θεσπικί) χωρίον κείμενον πρὸς Δ τῶν Θηβῶν ἐπὶ τῆς θέσεως τῶν Θεσπιῶν, τῶν ὁποίων 700 γενναίως συνηγωνίσθησαν ἐν Θερμαπύλκι μετὰ τοῦ Λεωνίδου.

Τὰ Λεῦκτρα (Λεῦκα) χωρίον κείμενον μετὰ τῶν Θηβῶν καὶ Θεσπιῶν εἶναι ἐπίσημον διὰ τὴν νίκην τῶν Θηβαίων κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν (371 π. Χ.).

Αἱ Πλαταιαὶ (Κόκλα) κείμεναι ΝΑ τῶν Λευκτρῶν ἐπὶ τῆς Β ὑπερείας τοῦ Κιθαιρῶνος, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν μεγάλην νίκην τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν τῷ 479 π. Χ.

Ἡ Ἀσκηρῆ (Πυργάκι) πρὸς Β τῶν Θεσπιῶν ἐπίσημος ὡς πατρίς τοῦ Ἡαιόδου.

Ἡ Ἀλιάρτος (Μάζι) καὶ ἡ Ὀγγηστός (Μούλι) χωρία πλησίον τῆς Κωπαίδος.

Ἡ Τάναγρα (Γριμάλα) παρὰ τῷ Ἀσωπῷ ποταμῷ ἐπίσημος διὰ

τὴν νίκην τῶν Σπαρτιατῶν κατὰ τῶν Ἀθηναίων τῷ 470 π. Χ.

Ἡ Ἀύλις ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Εὐβοίου, ἐξ ἧς οἱ Ἕλληνες ἐξεστράτευσαν κατὰ τῆς Τροίας. Καὶ τὸ Δῆλιον (Δήλεσι) λιμὴν τῆς Τανάγρας, ἐνθα ὁ Σωκράτης ἔσωσε τὸν Ξενοφῶντα πεσόντα ἐκ τοῦ ἵππου ἐν τῇ μάχῃ.

5) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Λεβαθείας (20,000), ἀποτελοῦσα τὸ Δ μέρος τῆς Βοιωτίας, ἔχει ὄρη τὸν Ἐλικῶνα καὶ τὸν Παρνασσόν, ποταμὸν δὲ τὸν Κηρισσὸν ἐκβαλλοντα εἰς τὴν Κωπαΐδα λιμνην. Κωμοπόλεις ταύτης εἶναι:

Ἡ ΛΕΒΑΔΕΙΑ (5,000) κειμένη πρὸς Δ τῆς Κωπαΐδος, εἶναι πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν βαμβακοφυτείαν, τὴν γεωργίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν νηματοουργίαν. Πάλαι δὲ ἦν ἐπίσημος διὰ τὸν ναὸν καὶ τὸ μαντεῖον τοῦ Τροφωνίου Διός.

Ἡ Χαϊρώνεια (Κάπρινα), νῦν μὲν χωρίον μικρὸν κείμενον πρὸς Β τῆς Λεβαθείας· πάλαι δὲ ἦν ἐπίσημος διὰ τὴν ἥτταν τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τοῦ Φιλίππου τῷ 338 π. Χ. καὶ διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Πλουτάρχου.

Ἡ Ἀράχουα (Ἀνεμόρεια) κώμη κειμένη εἰς τὰς Ν ὑπὸ ὑψείας τοῦ Παρνασσοῦ καὶ ἔχουσα 3,000 κατ. παράγει οἶνον λαμπρὸν καὶ εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Τούρκων ὑπὸ τοῦ Καραϊσκάκη τῷ 1826.

Ἡ Ὀρχομενὸς (Σκριποῦ 500) ἐπὶ τῆς Κωπαΐδος λίμνης πάλαι μὲν ἦν ἐπίσημος πόλις, νῦν δὲ χωρίον μικρὸν, διατηροῦν πολλὰ ἀρχαῖα ἑρείπια.

Ἡ Κορώνεια κειμένη ΝΔ τῆς Κωπαΐδος, ἦν ἐπίσημος διὰ τὴν νίκην τοῦ Ἀγησιλάου κατὰ τῶν Βοιωτῶν καὶ Ἀθηναίων.

Ἡ Δαυλις (Δαυλία 1,300) χωρίον κείμενον εἰς τὰς ὑπὸ ὑψείας τοῦ Παρνασσοῦ μετὰ 1,000 κατοίκων.

Τὸ Δίστομον (1,300) χωρίον κείμενον ΜΔ τῆς Χαϊρώνειας, ἐπίσημον διὰ τὴν κατὰ τὸ 1827 καταστροφὴν τῶν Τούρκων ὑπὸ τῶν Σουλιωτῶν καὶ ὁ Ἅγιος Γεώργιος (500).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Νομός Φθιώτιδος και Φωκίδος κατ. 130,000.

Ο νομός ούτος περιλαμβάνει 4 ἐπαρχίας τὴν τῆς Φθιώτιδος, τῆς Λοκρίδος, τῆς Παρνασσίδος καὶ τῆς Δωρίδος.

1) Ἡ ἐπαρχία τῆς Φθιώτιδος (53,000), ἀποτελοῦσα πρότερον τὰ σύνορα τοῦ βασιλείου ἔχει ὄρη μὲν τὴν Ὄθρυν, τὴν Οἶτην καὶ τὸν Τυμφρηστόν, ποταμὸν δὲ τὸν Σπερχεῖόν, τὸν Ἀχελῶον καὶ τὸν Ἰναχον καὶ πεδιάδα τὴν Λαμιακὴν.

Ἡ ΛΑΜΙΑ (Ζητοῦνι 6,000) πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ κειμένη εἰς τὰς ὑπωρείας τῆς Ὄθρους, εἶναι ἐμπορικὴ πόλις, ἔχουσα ἀκρόπολιν, Ἀκρολαμίαν ὀνομαζομένην, ὁδοὺς ἀμαξιτοὺς μέχρι Στυλίδος καὶ Ὑπάτης, ἐρείπια τσαμιῶν, γυμνάσιον καὶ ἐξαιρετον καπνὸν παράγουσα. Ἐξω τῆς πόλεως ἐγένετο ὁ Λαμιακὸς πόλεμος τῷ 322 π. Χ. μεταξύ τῶν Ἀθηναίων καὶ τοῦ Ἀντιπάτρου καὶ ἡ κατατρόπωσις τῶν Τούρκων ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῷ 1824.

Ἡ Στυλις (Φάλαρα 1,800), ὠραία κώμη ὀλίγον ἀπέχουσα τῆς Λαμίας, τῆς ὁποίας χρησιμεύει ὡς λιμὴν, καὶ συνδεομένη δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ μετ' αὐτῆς.

Ἡ Ὑπάτη (Πατρατζίκι 1,800) ἀπέχουσα 3 ὥρας ἀπὸ τῆς Λαμίας, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὰ θερμὰ ἰαματικὰ λουτρά, διὰ τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας πόλεως καὶ διὰ τὴν κατὰ τὸ 1822 γενομένην μάχην μεταξύ τῶν Ἑλλήνων καὶ Τούρκων.

—Τὸ Γαρδικί (Κρεμαστή Λάρισα 1,500), κώμη κειμένη ἐν τῇ ΝΑ παραλίᾳ τῆς Φθιώτιδος πλησίον τῶν ἐρειπίων τῆς Κρεμαστῆς Λαρίσης.

Ἡ Σούρπη (1,400) κώμη κειμένη πρὸς Β τοῦ Γαρδικίου παράγει λαμπρὸν καπνόν.

Ἡ Νέα Μιζέλα (Ἀμαλιούπολις 1,000) παράλιον χωρίον εἰς τὰ σύνορα τῆς Φθιώτιδος.

2) Ἡ ἐπαρχία τῆς Λοκρίδος (24,000) κειμένη μεταξύ τῆς Φθιώτιδος, τῆς Βοιωτίας καὶ τῆς Φωκίδος, ἔχει ὄρη μὲν τὴν Κνήμιν, τὸν Καλλίδρομον καὶ τὸν Παρνασσόν, ποταμοὺς δὲ μεγάλους καὶ

λίμνας δὲν ἔχει· πόλεις δὲ καὶ κῶμαι τῆς ἐπαρχίας εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

Ἡ ΑΤΑΛΑΝΤΗ (Καλλιάρως 1,500) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας 2 περι-
που ὥρας ἀπέχουσα τῆς θαλάσσης καὶ τῆς ἀρχαίας Ὀπούντος
παράγει τίτον καλόν.

Ἡ Κάτω καὶ Ἄνω Πέλλα χωρίον συνοικισθὲν ὑπὸ τῶν ἐν Ἑλ-
λάδι Μακεδόνων.

Οἱ Λιθανάται (1,000) κώμη κειμένη πλησίον τοῦ Κύνου, λιμέ-
νος τῆς Ὀπούντος.

Τὸ Δαδίον (3,500) κωμόπολις κειμένη πλησίον τοῦ Κηφιστοῦ
καὶ τῆς ἀρχαίας πόλεως Δρυμῶνος κατοικεῖται ὑπὸ γεωργῶν.

Ἡ Ἐλάτεια (Ἀρχυμάνι) χωρίον κείμενον ἐν τῇ στενῇ διόδῳ
μεταξὺ τῆς Λοκρίδος καὶ Δωρίδος, πάλαι ἦν ἐπίσημος ὡς κλείς
τῆς Ἑλλάδος· τὸ Μαρτίνιον (1300), τὸ Θρόνιον, ὁ Μώλος, καὶ ἡ
Βελίτσα (1,800).

Αἱ Θερμοπόλεις στενὴ διόδος μεταξὺ τῆς Οἴτης καὶ τῆς ἐλῶ-
δους παραλίας πάλαι μὲν εἶχε 60 βήματα πλάτος, νῦν δὲ 1,800
πόδας καὶ ἐδοξάσθη διὰ τὸν ἡρωϊκὸν θάνατον τοῦ Λεωνίδου καὶ
τῶν 300 Σπαρτιατῶν κατὰ τῶν Περσῶν τῷ 480 καὶ ἐν τῇ νέᾳ
ἐλλην. ἱστορίᾳ διὰ τὸν ἡρωϊκὸν θάνατον τοῦ Διακού.

3) Ἡ ἐπαρχία τῆς Παρνασσίδος (28,000) περιλαμβάνουσα πᾶ-
σαν τὴν περὶ τὸν Παρνασσὸν χώραν, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα φέρει,
ἔχει ὄρη μὲν τὸν Παρνασσὸν καὶ τοὺς κλάδους τοῦ Κόρακος, Ἐ-
λατον καὶ Γκιῶνα, τὰ Πυρὰ καὶ τὸν Καλλιδρομον, ποταμοὺς δὲ
τὸν Πλειστόν (Ἐηροπόταμον), τὸν Πίνδον (Ἀποστόλια) καὶ τὸν
Ἰλαιοθον (Μόρνον). Πόλεις δὲ καὶ κωμοπόλεις εἶναι:

Ἡ ΑΜΦΙΣΣΑ (Σάλωνα 5,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, κειμένη ἐπὶ
λαμπροτάτης καὶ τερπνοτάτης θέσεως, ἔχει λαμπρὸν ἐλαιῶνα καὶ
διατηρεῖ ἐρείπια.

Οἱ Δελφοὶ (Καστρί) χωρίον κείμενον πρὸς Α τῆς Ἀμφίσσης ἐπί-
σημον διὰ τὸ περιώνυμον μαντεῖον τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος καὶ διὰ
τὸν πολυτελέστατον ναὸν αὐτοῦ. Ἐνταῦθα ἐτελοῦντο κατὰ τριε-
τιαν τὰ Πύθια. Πρὸς Ν τῶν Δελφῶν ὑπῆρχε καὶ ἡ πόλις Κίρρα
(Ἐηροπήγαδος) λιμὴν αὐτῶν.

Ἡ Ἀντίκυρρα (Ἄσπρα σπήττα) πόλις ἀρχαία κειμένη Ἀ τῆς Κίρρας, ἐφημιζετο διὰ τὸν μέλανα ἐλλέβορον, ἦτοι φυτὸν ἰατρικῶν ψυχικῶν νοσήματα.

Τὸ Χρυσόν (Κρίσσα 1,800) χωρίον ἐλαιόφυτον κείμενον ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ἀρχαίας Κρίσσης, ἣτις ἐφημιζετο διὰ τὸ Κρυσσαῖον πεδίον, τὸ ὅποιον ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν Φωικὸν πόλεμον.

Ἡ Γραβιά (500) πρὸς Β τῆς Κρίσσης κειμένη πλησίον τῆς ἀρχαίας πόλεως Κυτινίου εἶναι ἐπίσημος διότι τῷ 1821 ὁ Ὀδυσσεύς Ἀνδρουτσός ἐπολέμησεν ἡρωικῶς κατὰ τῶν Τούρκων, ἡ Ἁγία Εὐθυμία (1200) καὶ ἡ Δεσφίνα (2,000).

Ἡ Τοπόλια (1,000) χωρίον κείμενον πρὸς Β τῆς Ἀμφίσσης ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ.

Τὸ Γαλαξειδίον (Οἰάνθη 4,000), πόλις παραλία ἐπὶ τοῦ Κρυσσαίου κόλπου, ἣτις πυρποληθεῖσα ὑπὸ τῶν Τούρκων τῷ 1821 ἀνοικοδομήθη καὶ ἔχει λαμπρὸν ναυτικόν.

Τὸ Μαυρολιθάρι (1,100) κώμη κειμένη πρὸς Β τῆς Γραβιάς.

Ἡ ἐπαρχία τῆς Δωριδος (23,000) κειμένη μεταξύ Φωίδος καὶ τῆς Αἰτωλίας ἔχει ὄρη τὸν Κόρακα, τὸ Ῥίγανι καὶ τὰ Τρίκορφα, ποταμὸν τὸν Μόρνον (Ἰγλαῖθον) καὶ νήσους τὰ Τριζόνια, Κωμοπόλεις καὶ χωρία ἐπίσημα αὐτῆς εἶναι:

Τὸ ΛΟΙΔΩΡΙΚΙΟΝ (1500) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας παρὰ τὸν Μόρνον ποταμόν.

Ἡ Ἀρτοῖνα (1,500) κειμένη πλησίον τῆς Οἴτης εἶναι ἡ μεγαλειτέρα κώμη.

Ἡ Γρανίτσα (1,300) κειμένη ΒΔ τοῦ Λοιδωρικίου.

Ἡ Βιτρινίτσα (1,100) παραλία κωμόπολις κειμένη πλησίον τῆς ἀρχαίας Τολοφάνος.

Τὸ Παλαιοζάριον (ἄνω) κείμενον πρὸς Δ τοῦ Λοιδωρικίου.

Καὶ οἱ Πενταγυροὶ καὶ Βοστανίτσα χωρία πρὸς Β κείμενα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Νομὸς Αἰτωλίας καὶ Ἀχαρναίας κατ. 140,000.

Ὁ νομὸς οὗτος περιλαμβάνει 6 ἐπαρχίας, τὴν τοῦ Μεσολογγίου,

τὴν τῆς Ναυπακτίας, τὴν τῆς Τριγωνίας, τὴν τῆς Εὐρυτανίας, τὴν τοῦ Βάλτου καὶ τὴν τῆς Βονίτσας.

1) Ἡ ἐπαρχία τοῦ Μεσολογγίου (32,000) κατέχει τὸ Ν μέρος τοῦ νομοῦ καὶ ἔχει ὄρη τὸν Ἀράκυνθον (Ζυγόν), πάταμόν τὸν Εὐήνον (Φιδάρην) καὶ νήσους τὸ Προκαπάνιστον, τὸ Βασιλάδι καὶ τὴν Κλείσοβαν.

Πόλεις δὲ καὶ κωμοπόλεις ἐπίσημοι εἶναι αἱ ἀκρόπολεις.

Τὸ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΝ (7,000) πρωτ. τοῦ νομοῦ κειμένη ἐπὶ γλώσσης ξηρᾶς, εἶναι νέα, ἐμπορικὴ καὶ ὀχυρὰ πόλις, ἔχουσα κλίμα ὑγιεινόν, γυμνάσιον, φημιζεταὶ διὰ τὰς 3 ἐνδόξους πολιτορκίας, τὰς ὁποίας ὑπέστη τῷ 1821, 1823 καὶ 1826, ὅτε κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Ἰμβραήμ πασιᾶ. Περιέχει δὲ καὶ τοὺς τάφους δύο ἐνδόξων ἀνδρῶν τοῦ ἥρωος Μάρκου Βότσαρη καὶ τοῦ Βύρανος.

Τὸ Αἰτωλικὸν (3,500) ἐπίσημος πόλις κειμένη ΒΔ τοῦ Μεσολογγίου ἐπὶ νησιδίου, συνδεδεμένου μετὰ τῆς ξηρᾶς διὰ λαμπρᾶς λιθίνης γεφύρας.

Χωρία δὲ εἶναι ἡ Σταμνὰ (1,200), τὸ Νεοχώριον (1,500) καὶ ἡ Γαβαλοῦ (560).

Ἡ Κλείσοβα καὶ τὸ Βασιλάδι, νησιδία ἐπίσημα διὰ τὰς κατὰ τὸ 1826 γενομένας ἐνδόξους μάχας τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Τούρκων. Οἱ Παπαδάται καὶ ἡ Ματαράγχα χωρία μικρά.

2) Ἡ ἐπαρχία τῆς Ναυπακτίας (26,000) κειμένη, μεταξὺ τῆς τοῦ Μεσολογγίου καὶ τῆς Παρνασσίδος, ἔχει ὄρη τὸν Μόκιον, τὴν Χαλκίδα (Βαράσοβαν) καὶ τὸν Ταφιασσόν (Κλόκοβαν), ποταμούς δὲ τὸν Εὐήνον καὶ τὸν Ὑλαῖον (Κατσικοπνίκτην) καὶ ἀκρωτήριον τὸ Ἀντίφριον. Καὶ ἡ μὲν Ν χώρα τῆς ἐπαρχίας ὀνομάζεται Βενέτικον, ἡ δὲ Β Κράβαρα.

Κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία ἐπίσημα εἶναι

Ἡ ΝΑΥΠΑΚΤΙΣ (1,600) πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας ἐν τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας πόλεως, εἶναι ὀχυρὰ πόλις ἔχουσα ἀρχαῖον Βενετικὸν φρούριον καὶ λιμένα καλόν.

Ἡ Μεγάλῃ Λομποτινὰ (1,000), ἡ Πλάτανος (1,200) ἐπίσημος κώμη, κειμένη ἐπὶ τοῦ Εὐήνου ποταμοῦ καὶ ἡ Σίμου (4,500).

Ἄλλαι κῶμαι μικρότεραι εἶναι ἡ Κλεπὰ καὶ ἡ Κόνισσα.

3) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Τριγωνίας (18,000) ἀποτελοῦσα τὸ κέντρον τοῦ νομοῦ, ἔχει ὄρη τὸ Παναϊτωλικὸν (Ἄραποκέφαλον), ποταμούς τὸν Εὐθηον καὶ τὸν Ἀχελῶν καὶ λίμνην τὴν ὁμώνυμον Τριγωνίδα καὶ Λυσιμαχίαν. Ἡ μικρὰ αὕτη ἐπαρχία δὲν ἔχει πολὺν κωμοπόλεις καὶ μεγάλας.

Τὸ Ἀγρίνιον (Βραχωῖρι 6,000) λείμενον ἐν τῷ μέσῳ τῆς εὐρυχωρίου πεδιάδος πρὸς Β τῆς Τριγωνίδος λίμνης, παράγει λαμπρὸν καὶ ἐξαιρετικὸν καπνόν, τὸ Κεφαλόβρυσον, τὸ Καινούριον καὶ ὁ Μπαρῖκος. Περὶ τὴν λίμνην τὸ πάλαι ὑπῆρχον δύο πόλεις τὸ Θέριμον καὶ τὸ Αἰτώλιον χωρία δὲ μικρὰ εἶναι ὁ Ταξιάρχης, ἡ Χρυσοβίτσα, τὸ Μεγάδενδρον καὶ Πατροχωῖρι ἔχοντα ἀπὸ 400—500 κατοίκους.

4) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Εὐρυτανίας (35,000) κειμένη πρὸς Β τῆς Τριγωνίας, ἔχει ὄρη τὸν Τυμφρηστὸν (Βελοῦχι) καὶ τὰ Ἄγραφα καὶ ποταμὸν τὸν Καμπύλον. Καὶ ἡ ἐπαρχία αὕτη πόλεις δὲν ἔχει, ἀλλὰ κωμοπόλεις καὶ χωρία, τῶν ὁποίων ἐπισημότερα τὰ ἀκόλουθα.

Τὸ Καρπενήσιον (3,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη εἰς τὰς ὑπερείας τοῦ Τυμφρηστοῦ, εἶναι ἐπίσημον, διότι ἐνταῦθα ἡρωϊκῶς μαχόμενος ἔπαισε νικητὴς τῶν Τούρκων κατὰ τὸ 1823 ὁ Μάρκος Βότσαρης. Τὸ Κεράσσοβον (800), ἡ Ἀμπλιανή (800), χωρίον κείμενον πρὸς Ν τοῦ προηγουμένου, εἶναι ἐπίσημον διὰ τὴν νίκην τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Τούρκων τῷ 1834.

Ὁ Προσὸς (1,300) χωρίον κείμενον νοτιώτερον τοῦ προηγουμένου. Ὁ Ἅγιος Βλάσιος (1,000) χωρίον κείμενον πρὸς Δ τῶν προηγουμένων. Ἡ Φουρνά (1,300) χωρίον κείμενον ΒΑ τῆς ἐπαρχίας, ἡ Γρανίτσα (800) καὶ τὰ Ἄγραφα (500).

Ἄλλα μικρότερα χωρία τῆς ἐπαρχίας ὁ Κλειστός (800), τὸ Ραφτόπουλον (800) καὶ τὸ Κεράσσοβον (700).

5) Ἡ Ἐπαρχία τοῦ Βάλτου (15,000) κειμένη πρὸς Ἀν. τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, ἔχει ὄρη μὲν τὸ Σπαρτοβοῦνι (Θύαμον), τὰ Ἀμφιλοχικὰ καὶ τὴν Ἰδομένην, ποταμὸν δὲ τὸν Ἀχελῶν μετὰ τῶν παραποτάμων, λίμνην τὴν Ἀμβρακίαν, καὶ πεδιάδα τὴν Ἀκαρνανικὴν (Λεπενεῦ) καὶ εἶναι ἐπίσημος ὡς ἕδρα τῶν ἀρματωλῶν καὶ κλεπτῶν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως.

Ὁ Καρβασαράς (2,000) κόμη πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐν τῷ μυχῶ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, ἐξάγει βαλανίδια· πλησίον ταύτης ἔκειτο τὸ πάλαι τὸ Ἀμφιλοχικὸν Ἄργος.

Ἡ Λεπενού (1,000) χωρίον κείμενον εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Ἀχελφού, ὅπου τὸ πάλαι ἔκειτο ἡ ἀρχαία πόλις Στράτος. Ἡ Δούνιστα καὶ τὸ Σύντεκνον.

6) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Βονίτσης καὶ Ξηρομέρου (22,000) ἀποτελοῦσα τὴν Δ παραλίαν πλευρὰν τῆς Ἀκαρνανίας ἔχει ὄρη τὰ Ἀκαρνανικά, ποταμοὺς μικροὺς καὶ ἀσημάντους καὶ λίμνας τὴν Βουρκάραν καὶ τὴν Ὀζηροῦ. Πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ὑπῆρξεν ἕδρα τῶν κλεπτῶν.

Ἡ Βόνιτσα (1,800) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐν τῇ παραλίᾳ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου πλησίον τοῦ ἀρχαίου Ἀνακτορίου, ἔχει φρούριον, λιμένα μικρὸν καὶ κλίμα οὐχὶ ὑγιεινόν. Πλησίον ταύτης καὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Ἀκτίου (Πούντα) ἔκειτο πάλαι τὸ Ἀκτιον ἐπίσημον διὰ τὴν νίκην τοῦ Ὀκταβιανοῦ κατὰ τοῦ Ἀντωνίου καὶ τῆς Κλεοπάτρας τῷ 31 π. Χ.

Ὁ Ἄστακος (1,500), τὸ Δραμέτσι (600 Οἰνιάδαι), ἡ Κατοχὴ (1,300) καὶ ὁ Μαχαλάς (600) χωρία κείμενα ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Ἀκαρνανίας.

Ἡ Κατούνα (1,300 Μεδεῶν πάλαι) κόμη κειμένη μεταξὺ τῆς Ζαβέρδας καὶ τῆς Ἀμβρακίας λίμνης πλησίον τῆς ἀρχαίας Μεδεῶνος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Κάτοικοι 300,000 σχεδόν.

Τὸ παραχωρηθὲν τῇ Ἑλλάδι μέρος τῆς Θεσσαλίας πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 2 νομοὺς, τὸν τῆς Λαρίσης καὶ τὸν τῶν Τρικκάλων.

Νομὸς τῆς Λαρίσης κατ. 145,000.

Ὁ νομὸς οὗτος κατέχων τὸ Α μέρος τῆς Θεσσαλίας καὶ διαρρέομενος ὑπὸ τοῦ Πηνειοῦ ποταμοῦ, περιέχει τὰς ἀκολουθοῦσας 6 ἐπαρχίας 1) τὴν τῆς Λαρίσης, 2) τὴν τοῦ Βώλου 3) τὴν τοῦ

Τυρνάβου, 4) τὴν τῆς Ἀγιάς, 5) τὴν τοῦ Ἀλμυροῦ καὶ 6) τὴν Δομοκοῦ καὶ Φερσάλων.

1) Ἐπαρχία Λαρίσης (35,000)· αὕτη διαιρεῖται εἰς 8 δήμους, περιέχοντας 83 χωρία. Μία μόνη πόλις ὑπάρχει ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ.

Ἡ ΛΑΡΙΣΑ (15,000) πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας καὶ μεγαλύτερα πόλις τῆς Θεσσαλίας, κειμένη ἐν μέσῳ εὐφωρωτάτης πεδιάδος ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Πηνειοῦ, μακρόθεν μὲν παρέχει λαμπρὰν θέαν, ἐσωτερικῶς ὅμως δὲν προξενεῖ καλὴν ἐντύπωσιν διότι ἔχει οἰκίας μικρὰς καὶ ξυλῖνας καὶ δρόμους ἀκαθάρτους. Ἀπὸ δὲ τῆς προσαρτήσεως αὐτῆς εἰς τὸ βασιλεῖον συνεστήθησαν ἀνώτερα καὶ κατώτερα ἐκπαιδευτήρια ἤτοι γυμνάσιον, διδασκαλεῖον, παρθεναγωγεῖον καὶ δημοτικὰ σχολεῖα ἑλληνικὰ καὶ τουρκικὰ. Οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ἀσχολοῦνται εἰς τὸ ἐμπόριον, εἰς μικρὰν βιομηχανίαν καὶ εἰς τὴν γεωργίαν.

Χωρία δὲ μεγαλύτερα εἶναι τὸ Τσορμακλί (3,500) τὸ Γκερλί (3,600), τὰ Ἀμπελάκια (3,000), τὸ Τοπουζλάρι (1,200) καὶ τὸ Μέγα Κεσερλί (1800).

2) Ἐπαρχία Βώλου (60,000). Αὕτη κατέχουσα τὸ ΝΑ μέρος τῆς Θεσσαλίας, εἶναι μεγαλύτερα τῆς προηγουμένης καὶ περιέχει 17 δήμους καὶ 76 χωρία. Πρωτεύουσα ταύτης εἶναι·

Ο ΒΩΛΟΣ (5,000) κείμενος ἐν τῷ μυχῷ τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου ἀντικρὺ τῶν ἀρχαίων Παγασῶν, εἶναι ὠραία μικρὰ ἐμπορικὴ πόλις, διὰ τῆς ὁποίας ἐνεργεῖται ὅλον τὸ ἐμπόριον τῆς Θεσσαλίας καὶ συνδέεται διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς Λαρίσης· ἔχει δὲ ἀκρόπολιν, ἐν ἣ κατοικοῦσιν οἱ Τούρκοι· οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἀσχολοῦνται εἰς τὸ ἐμπόριον κατὰ τὸ πλεῖστον. Καὶ ἐνταῦθα συνεστήθησαν γυμνάσιον καὶ ἄλλα ἐκπαιδευτήρια. Οὐχὶ μακρὰν ταύτης ἔκειτο πάλαι ἡ Ἴωλκός, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξέπλευσάν ποτε ὁ Ἴάσων καὶ οἱ Ἀργοναῦται.

Ἡ ἐπαρχία αὕτη περιέχει πολλὰ (24) καὶ μεγάλα χωρία ἀκμαζόντα, ἐπιστημότερα τῶν ὁποίων εἶναι·

Ὁ Ἅγιος Γεώργιος (Ζαγορά 3,500) κειμένη ἐν τῇ Ἀν. παραλίᾳ εἰς τὰς ὑψареίας τοῦ Πηλίου ὄρους διαιρεῖται εἰς 4 μεγάλας

συναϊκίας, αποτελούσας 4 κώμας καταφύτους και συδένδρους, των οποίων οι κάτοικοι ασχολούνται εις την γεωργίαν και τὸ ἐμπόριον.

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης (Μακρυνίτσα 3,800) κειμένη πρὸς Β τοῦ Βώλου εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Πηλίου, ἔχει θέαν λαμπροτάτην και εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν κατὰ τὸ 1878 γενομένην μάχην μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων και τῶν Τούρκων.

Αἱ Μηλέαι (2,000) μία τῶν πλουσιωτέρων κωμοπόλεων τοῦ Πηλίου κειμένη πρὸς Α τοῦ Βώλου ἔχει οἰκίας ὑψηλάς, μεμονωμένες, χρωματισμένας και ὑπὸ κήπων περικυκλωμένας και εἶναι ἐπίσημος ὡς πατρίς τῶν λογίων ἀνδρῶν Γρ. Κωνσταντᾶ, Ἀνθίμου Γαζῆ και Δανιὴλ Φιλιππίδου.

Ἡ Πορταριά (2,600) κειμένη πρὸς Ν τῆς Μακρυνίτσης, χωρίζεται διὰ χειμάρρου ἀπ' αὐτῆς, και εἶναι ἐπίσημος διὰ τὰς φυσικὰς καλλονὰς και τὰ ψυχρὰ ὕδατα.

Ἡ Δράκια (2,000) κειμένη εἰς τὴν ὑψηλοτέραν κορυφὴν τοῦ Πηλίου ἔχει λαμπρὰν και ἀπωτάτην θέαν. Ἄλλαι κώμαι ἐπίσημοι εἶναι ἡ Ἁγία Παρασκευὴ (Τσαγκαράδα 2,400) ὁ Λαῦκος (2,000), ἡ Ἀργαλαστὴ (2,300) ἡ Ἀνακασία (Ἄνω Βῶλος 2,400), ἡ Ἁγία Μαρίνα (Κισσός, 1,800), τὸ Τρικέρι (2,000), ὁ Βελεστίνος (1,000) ἐπίσημος διὰ τὴν γέννησιν Ῥήγα τοῦ Φεραίου, τὰ Κανάλια (1500), τὸ Νεοχώριον (1,500), ὁ ἅγιος Γεώργιος (2,00) και τὸ Προμύριον (1,400).

3) Ἡ ἐπαρχία Τυρνάβου (15,000) κειμένη πρὸς Β τῆς ἐπαρχίας Λαρίσσης, διαιρεῖται εἰς 3 μόνον δήμους, περιέχοντας 34 χωρία. Πρωτεύουσα ταύτης εἶναι ὁ Τύρναβος (4,500) πόλις μικρὰ κειμένη ΒΔ τῆς Λαρίσσης ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Ξεριᾶ παραποτάμου τοῦ Πηνειοῦ, ἔχει καλὰ ἐκπαιδευτήρια· οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ασχολοῦνται εἰς τὸ ἐμπόριον, μικρὰν βιομηχανίαν και γεωργίαν. Ἐκτὸς ταύτης ἡ ἐπαρχία ἔχει και τρία ἄλλα μεγάλα χωρία τὴν Ῥαψάνην (2,000), τὸ Καζακκᾶρι (1,000), τὸν Νιζερὸν (1,500) και τὸ Δερελῆ (1,000).

4) Ἡ ἐπαρχία Ἁγυιάς (13,000) κειμένη πρὸς Α τῆς ἐπαρχίας Λαρίσσης, ἔχει ὡς ἡ προηγουμένη 3 δήμους και 27 χωρία. Πρωτεύουσα ταύτης εἶναι ἡ Ἁγυιά (2,000) ἐπίσημος και ὠραία πό-

λις κειμένη εις τούς πρόποδας τῆς Ὀσσης, ἔχει ἐμπόριον μετὰξῆς βάμβακος καὶ οἴνου χωρία δὲ μεγάλα εἶναι τὸ Κεραμίδιον (1,400), καὶ τὸ Σελίτσανι (1,400).

5) Ἡ ἐπαρχία Ἀλμυροῦ (10,000) κειμένη εις τὴν Δ παραλίαν τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου, διαιρεῖται εις 4 δήμους περιέχοντας 30 χωρία. Πρωτεύουσα ταύτης εἶναι ὁ Ἀλμυρὸς (3,400) κωμόπολις ἐπίσημος διὰ τὸ ἐμπόριον τοῦ καλοῦ καπνοῦ, τοῦ βάμβακος καὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν καὶ ὁ Πλάτανος (1,400) ἐπίσημος διὰ τὴν κατὰ τὸ 1878 ἐπανάστασιν.

6) Ἡ ἐπαρχία Δομοκοῦ καὶ Φαρσάλων (18,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς ἐπαρχίας Λαρίσης διαίρεται εις 6 δήμους περιέχοντας 92 χωρία. Πρωτεύουσα ταύτης εἶναι ἡ Φάρσαλος (1,400) ἀρχαία πόλις ἐκτεινομένη εις τὰς ὑπωρείας ὑψηλοῦ λόφου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κεῖται ἡ ἀκρόπολις, πλησίον τοῦ ὁμωνύμου παραποτάμου εἶναι ἐμπορικὴ καὶ ἐπίσημος διὰ τὴν νίκην τοῦ Καίσαρος κατὰ τοῦ Πομπηίου 48 π. Χ.

Ὁ Δομοκὸς (1,400), Θυμακία κωμόπολις κειμένη εις τούς πρόποδας τῆς Ὀθρου, εἶναι ἐκτισμένη ἐπὶ βράχου ὑψηλοῦ καὶ κρημνώδους καὶ λίαν ὄχυρὰ καὶ ἄλλα μικρὰ χωρία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Νομὸς τῶν Τρικκάλων (120,000).

Ὁ νομὸς οὗτος μικρότερος ὢν τῶν προηγουμένων κατέχει τὴν Δ Θεσσαλίαν, διατέμεται ὑπὸ τῶν κλάδων τοῦ Πίνδου καὶ διαρρέομενος ὑπὸ τοῦ Πηνειοῦ καὶ τῶν παραποτάμων αὐτοῦ, πολιτικῶς διαιρεῖται εις 3 ἐπαρχίας 1) τὴν τῶν Τρικκάλων, 2) τὴν τῆς Καλαμπάκας καὶ τὴν τῆς Καρδίτσας.

1) Ἐπαρχία τῶν Τρικκάλων (38,000) αὕτη κειμένη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ νομοῦ διαιρεῖται εις 7 δήμους περιέχοντας 118 χωρία, πρωτεύουσα ταύτης εἶναι·

Τὰ ΤΡΙΚΚΑΛΑ (6,000) πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας κειμένη εις τὰς ὑπωρείας τοῦ ὄρους Χάσσια ἐπὶ τοῦ Τρικκαληνοῦ παραποτάμου, ἔχει λαμπρὰν τοποθεσίαν καὶ στρατηγικὴν, ἀκρόπολιν

μετὰ τοῦ φρουρίου, καὶ διατηρεῖ εἰρέπια τῆς ἀρχαίας πόλεως Τρικ-
κης. Οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ἀσχολοῦνται εἰς τὸ ἐμπόριον, τὴν βιο-
μηχανίαν καὶ τὴν γεωργίαν, τὰ δὲ μεγαλύτερά χωρία αὐτῆς εἶναι
τὸ Ζάρκον (1,500), τὸ Γαρδίκι (1,600) καὶ ἡ Τύρνα (500).

2) Ἡ ἐπαρχία τῆς Καλαμπάκας (20,000) κειμένη πρὸς Β τῆς
προηγούμενης διαιρεῖται εἰς 7 δήμους καὶ περιέχει 74 χωρία.
Ταύτης πρωτ. εἶναι:

Ἡ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ (Σταγοὶ 5,000) κειμένη μεταξὺ τοῦ Πίνδου καὶ
τῶν Καμβουνίων ὄρεων πλησίον τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Πηνειοῦ,
εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ 1854 καὶ διὰ τὴν νίκην
τῶν Ἑλλήνων. Ὅπισθεν δὲ τῆς Καλαμπάκας ὑψοῦνται τὰ Με-
τέωρα, ἧτοι βράχοι μεγάλοι καὶ ὑψηλοὶ μεμονωμένοι, ἐπὶ τῶν ὀ-
ποίων εἶναι ἐκτισμένα 7 μοναστήρια εἰς τὰ ὅποια ἀναβαίνουνσι διὰ
κορινθίων, ἐλκομένων διὰ σχοινίων ἄλλαι δὲ κῶμαι καὶ χωρία με-
γάλα εἶναι ἡ Κρανιά (2,000), ἡ Καστανιά (1,000) καὶ τὸ Κα-
στράκι (1,000).

3) Ἡ ἐπαρχία Καρδίτσης (60,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς ἐπαρ-
χίας τῶν Τρικκάλων περιέχει 13 δήμους καὶ 121 χωρία καὶ εἶ-
ναι ἐπισημοτέρα τῆς προηγούμενης. Ταύτης δὲ πρωτεύουσα εἶναι:

Ἡ ΚΑΡΔΙΤΣΑ (5,000) κειμένη ΜΑ τῶν Τρικκάλων ἐπὶ τινος
παραποτάμου τοῦ Πηνειοῦ, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὸ ἐμπόριον τοῦ
καπνοῦ, τοῦ βάμβακος καὶ τῶν σιτηρῶν. δευτερεύουσαι δὲ κωμο-
πόλεις καὶ χωρία μεγάλα εἶναι:

Τὸ Φανάριον (1,800) κείμενον πρὸς Μ τῶν Τρικκάλων ἐπὶ τῆς
θέσεως τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἰθώμης πλησίον τοῦ Κουραλίου παρα-
ποτάμου.

Ὁ Παλαμᾶς (3,000) κωμόπολις κειμένη ΝΑ τῶν Τρικκάλων, ἡ
Ῥεντίνα (1,200), ἡ Παραπράστανη (1,100), ἡ Κανάλια (1,400),
οἱ Σοφάδες (1,500), τὸ Μεσδάνι (1,200) καὶ τὸ Φανάρι (1,800).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'

Νομὸς τῆς Ἄρτης κάτοικοι 32,000.

Τὸ νότιον μέρος τῆς Ἠπείρου, τὸ ὅποῖον παρεχωρήθη εἰς τὴν
Ἑλλάδα μετὰ τῆς Θεσσαλίας, καίπερ μικρόν, ἀποτελεῖ ἓνα μι-

κρὸν νομὸν τοῦ βασιλείου, τὸν τῆς Ἄρτης, ὅστις διατεμνόμενος ὑπὸ τοῦ ὄρους Ζυγοῦ καὶ τῶν Τζουμέρκων καὶ διαβρέομενος ὑπὸ τοῦ Ἀράχθου ποταμοῦ, περιλαμβάνει 2 μόνον μικρὰς ἐπαρχίας 1) τὴν τῆς Ἄρτης κατέχουσαν τὸ νότιον μέρος καὶ 2) τὴν τοῦ Τζουμέρκων, ἀποτελοῦσαν τὸ βόρειον μέρος τοῦ νομοῦ.

1) Ἐπαρχία Ἄρτης (15,000) περιλαμβάνουσα πᾶσαν τὴν πρὸς Α τοῦ Ἀράχθου ποταμοῦ ἐκτεινομένην χώραν, διαιρεῖται εἰς 4 δήμους περιλαμβάνοντας 30 χωρία. Ἐν τῇ μικρᾷ ταύτῃ ἐπαρχίᾳ μία μόνον πόλις ὑπάρχει καὶ ὀλίγα μεγάλα χωρία.

Ἡ ἈΡΤΑ (5,000 Ἀμβρακία τὸ πάλαι) πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐν μέσῳ εὐφόρου πεδιάδος ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Ἀράχθου ποταμοῦ περιέχει περιφήμους ἐλαιῶνας, πορτοκαλεῶνας καὶ λεμονεῶνας. Χωρία δὲ μεγάλα εἶναι ἡ Πέτα (1,300) καὶ τὸ Βαλενταϊκὸν (1,200), τὸ Κομπότι, ἡ Μπάνη, τὸ Κομμένον κλπ.

2) Ἐπαρχία τῶν Τζουμέρκων (16,000) κειμένη πρὸς Β τῆς προηγουμένης καὶ ἐκτεινομένη ἐν τῇ ἀριστερᾷ ὄχθῃ τοῦ Ἀράχθου ποταμοῦ, διαιρεῖται εἰς 4 δήμους καὶ περιλαμβάνει 25 χωρία. Αὕτη ὀλίγα μεγάλα χωρία ἔχει καὶ οὐδεμίαν πόλιν, ἐν τῶν ὁποίων ὠρίσθη ὡς πρωτεύουσα.

Τὰ Ἄγναντα (1,200) κείμενα ΝΔ τοῦ ὄρους Κακαρδίτσα ἐπὶ τινος παραποτάμου τοῦ Ἀράχθου. Τὸ Βουργαρέλιον (1,260) κείμενον πρὸς Ν τοῦ ὄρους τῶν Τζουμέρκων, τὰ Πράμαντα (2,300) καὶ οἱ Καλαβρύται (1,500) κείμενοι πρὸς Β τῶν Ἄγνάντων ἐπὶ τῆς μεθορίου γραμμῆς ἐπίσημος ὡς πατρίς τοῦ Κωλέτου.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Κάτ. 760,000.

Τὸ δεύτερον τοῦτο μέρος τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον μετὰ τὴν διόρυξιν τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου θὰ μεταβληθῇ εἰς νῆσον, πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 5 νομοὺς 1) τὸν τῆς Κορινθίας καὶ Ἀργολίδος, 2) τὸν τῆς Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος, 3) τὸν τῆς Μεσσηνίας 4) τὸν τῆς Λακωνίας καὶ 5) τὸν τῆς Ἀρκαδίας, περιλαμβάνοντας 23 ἐπαρχίας· τούτων δὲ μέγιστος καὶ ἐπίσημóτατος εἶναι ὁ

τῆς Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος, ὅπως ἐν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι ὁ τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας.

Νομὸς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας κάτ. 130,000.

Ὁ νομὸς οὗτος ἀποτελῶν τὸ ΒΑ μέρος τῆς Πελοποννήσου ἦτοι τὴν Ἀργολικὴν χερσόνησον μετὰ τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου καὶ τῆς Περαχώρας, διατεμνόμενος ὑπὸ τῆς Γερανεΐας καὶ τῶν Ὀνειῶν ὀρέων καὶ διαρρέεμενος ὑπὸ τοῦ Ἰνάχου καὶ Ἀσωποῦ ποταμοῦ, περιλαμβάνει τὰς ἀκολούθους 7 ἐπαρχίας. τὴν τῆς Ναυπλίας, τὴν τοῦ Ἄργους, τὴν τῆς Κορινθίας, τὴν τῶν Σπετσῶν καὶ Ἐρμιονίδος, τὴν τῆς Ὑδρας, τὴν τῆς Τροιζηνίας, αἰτινες πρότερον ἀπετέλουν μίαν ἐπαρχίαν, καὶ τὴν τῶν Κυθήρων.

1) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Ναυπλίας (17,000) κατέχουσα τὸ ΝΑ τοῦ νομοῦ, ἔχει ὄρος μὲν τὸ Ἀραχναῖον (ἄγ. Ἡλίας), ποταμούς δὲ τὸν Ἰνάχον καὶ Χάραδρον καὶ πεδιάδα τὴν τοῦ Ἰνάχου. Πόλεις δὲ καὶ κῶμαι ὀνομασται εἶναι:

Τὸ ΝΑΥΠΑΙΟΝ (5,000) ἀρχαία πόλις κειμένη ἐν τῷ μυθῷ τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, ἐχρημάτισε καθέδρα τοῦ βασιλείου ἀπὸ τοῦ 1829—1834 καὶ νῦν εἶναι πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας, ὀχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ, ἐκτισμένη ἐπὶ λόφου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπάρχει καὶ ἡ ἀκρόπολις τὸ Παλαμῆδιον, κτίσμα τῶν Βενετῶν μετὰ φρουρίων.

Ἡ Πρόνοια (1,800) προάστειον τοῦ Ναυπλίου ἐπίσημον διὰ τὴν α' ἐθνικὴν συνέλευσιν (8 Αὐγούστου 1832), ἐν ἣ ἐξελέχθη βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος ὁ Ὅθων.

Ἡ Τίρυνς ἀρχαία πόλις, ὀλίγον ἀπέχουσα τοῦ Ναυπλίου καὶ ἐπίσημος διὰ τὰ Κυκλώπεια τείχη καὶ ἄλλα ἀρχαία μνημεῖα ἐσχάτως ἀνακαλυφθέντα.

Ἡ Ἐπίδαυρος (Νέα Ἐπίδαυρος 1,100) κώμη κειμένη ἐν τῇ Δ παραλίᾳ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν, τὸν ναὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ τὸ ἀρχαῖον θέατρον χωρὶα δὲ ὀνομαστὰ εἶναι ἡ Μπέριμπακα (3,000) τὸ Λιγουριὸν (1,000) καὶ τὸ Χέλι εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀραχναίου ὄρους.

2) Ἡ Ἐπαρχία τοῦ Ἄργους (25,000) κατέχουσα τὴν ΝΔ πλευρὰν τοῦ νομοῦ, ἔχει ὄρος μὲν τὸ Παρθένιον, τὸ Ἀρτεμίσιον καὶ

τὸ Λύρκειον, ποταμούς δὲ τὸν Ἰναχον καὶ τὸν Ἑρασίον (Κεφαλάρι). Πόλεις δὲ καὶ χωρία ἐπίσημα εἶναι·

Τὸ ΑΡΓΟΣ (11,000) πόλις παναρχαιοτάτη ὀλίγον ἀπέχουσα τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου ἔχει ἀρχαίαν ἀκρόπολιν ὀνομαζομένην Λάριρσαν· οἱ δὲ κάτοικοι αὐτοῦ ἀσχολοῦνται εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν γεωργίαν.

Αἱ Μυκῆναι (Χαρβάτι) ἀρχαία καὶ ἐπίσημος πόλις, καθέδρα τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸς Β τοῦ Ἄργους κειμένη, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεκαλύφθησαν πολλὰ ἀρχαῖα μνημεῖα.

Ἡ Νεμέα ἀρχαία πόλις κειμένη μεταξὺ τοῦ Ἄργους καὶ τῆς Κορίνθου, ἐπίσημος διὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Νεμείων, ἧτις ἐτελεῖτο κατὰ πᾶσαν τριετίαν.

Ὁ Ἀχλαδόκαμπος χωρίον κείμενον ΝΔ τοῦ Ἄργους, τὸ Κάτω Μπέλεσι καὶ ἡ Καρυὰ χωρία κείμενα εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀρτεμισίου, τὸ Μπερμπάτι καὶ τὸ Κουτσοπόδι παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Ἰνάχου ποταμοῦ· ἀρχαῖαι πόλεις ὑπῆρχον ἡ Οἰνὴ, ἡ Σάμιθος, καὶ αἱ Ὀρνεαί.

3) Ἡ ἐπαρχία τῆς Κορινθίας (48,000) κατέχουσα τὸ ΒΑ μέρος τοῦ νομοῦ, ἔχει ὄρη μὲν τὰ Ὀνεῖα (Σοφικοῦ βουνά), τὴν Κυλλήνην (Ζύρια) καὶ τὰ Δερβενάκια, ποταμούς δὲ τὸν Ἀσωπόν, λίμνας τὴν Φενεὸν (Φονιά) καὶ τὴν Στυμφαλίδα καὶ πεδιάδα τὴν Κορινθιακὴν. Πόλεις δὲ καὶ κωμοπόλεις ἐπίσημοι εἶναι·

Ἡ ΝΕΑ ΚΟΡΙΝΘΟΣ (3,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κτισθεῖσα κατὰ τὸ 1858, ὅτε ἡ παλαιὰ Κόρινθος κατεστράφη ὑπὸ σεισμοῦ, πρὸς Β ταύτης ἐν τῇ παραλίᾳ εἶναι ὠραία μικρὰ πόλις ἔχουσα οἰκίας καλὰς καὶ ὁδοὺς εὐρεῖας. Ἐν ᾧ δὲ ἡ νέα πόλις τοσοῦτον μικρὰ καὶ ἀσήμαντος εἶναι, τούναντίον ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ Κόρινθος καὶ ἡ μετὰ τὴν καταστροφὴν ταύτης ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων τῷ 146 π. Χ. ἀνοικοδομηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Καίσαρος κατὰ τὸ 44 π. Χ. Ῥωμαϊκῇ ἔφθασεν εἰς μεγίστην ἀκμὴν· διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων αὐτῆς ἀνῆλθεν εἰς 300 000, Κατὰ δὲ τὴν 6^η περίοδον τῆς πόλεως ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἦλθεν εἰς Κόρινθον καὶ 1 1/2 ἔτος διέμεινεν ἐν αὐτῇ διδάσκων τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἔγραψε τὰς πρὸς Κορινθίους σωζομένας ἐπιστολάς.

Τὸ Καλαμάκι (Σχοινοῦς) ἐπίκειον τῆς Κορίνθου καὶ τὸ Λουτράκι (Θερμά) ἀπέναντι τῆς νέας Κορίνθου κείμενον εἶναι ἐπίσημον διὰ τὰ ἱαματικά λουτρά· τῆς δὲ ἀρχαίας Κορίνθου ἐπίκεια ἦσαν αἱ Κεχραὶ πρὸς Ν τοῦ Καλαμακίου καὶ τὸ Λέχαιον (Διαβατικί) οὐχὶ μακρὰν τῆς νέας Κορίνθου.

Ἡ Περαιχώρα (Περαιά) κώμη κειμένη πρὸς Β τοῦ Ἴσθμου καὶ τὸ Λουτράκι ἐν τῷ μυθῷ τοῦ κόλπου. Τὸ Σοφικὸν καὶ ὁ Κόρφος (2,000) κώμη κειμένη πρὸς Ν τοῦ Καλαμακίου. Τὰ Βασιλικὰ (1,800) κώμη κειμένη πλησίον τῆς ἀρχαίας Σικυῶνος. Ὁ Ἅγιος Γεώργιος (1,500) κώμη κειμένη πλησίον τοῦ Ἄσσωπου ποταμοῦ, παράγει ἐξαιρετον μαῦρον οἶνον· πλησίον ταύτης ἔκειτο ἡ ἀρχαία πόλις Φλιοῦς. Ἡ Καστανέα (800), ὁ Ἅγιος Βασίλειος (600), ἡ Γκούρα (700), ὁ Πύργος (500), τὸ Κιάτον (800) καὶ τὸ Κλημέντι (800) χωρία κείμενα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ.

Ἀρχαῖαι δὲ πόλεις ὑπῆρχον ὁ Φλιοῦς, ἡ Νεμέα, αἱ Κλεωναί, ἡ Σικυῶν καὶ ἡ Σιδεοῦς.

4) Ἡ ἐπαρχία τῶν Σπετσῶν καὶ τῆς Ἐρμιονίδος (17,000) συνισταμένη ἐκ τῆς Ἐρμιονίδος καὶ τῆς νήσου Σπετσῶν, ἔχει ὄρη τὰ Δίδυμα καὶ ποταμούς ἀσημάντους. Ἐπισημότεραι δὲ πόλεις καὶ κωμπόλεις εἶναι:

Αἱ Σπέτσαι (Τιπάρηνος ἢ Πιτυοῦσα, (2,000) νῆσος κειμένη εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, ἔχει πόλιν ὁμώνυμον καὶ εἶναι ἐπίσημος διὰ τὸ ναυτικὸν καὶ τοὺς ἀγῶνας καὶ θυσίας τῶν κατοίκων ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἐπαναστάσει. Πρὸς Ν αὐτῆς ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα μικρὰ νησιά, ἐπισημότερον τῶν ὁμοίων εἶναι ἡ Σπετσοπούλα.

Τὸ Κρανίδιον (6,000) μικρὰ πόλις μεσόγειος κειμένη ἀπέναντι τῶν Σπετσῶν. Ἡ Ἐρμιόνη (Καστρί 2,000) κώμη κειμένη πρὸς Β τοῦ Κρανιδίου καὶ ἔχουσα ἱαματικά ὕδατα.

5) Ἡ ἐπαρχία τῆς Ὑδρας (7,000) συνισταμένη ἐκ τῆς νήσου Ὑδρας, ἣτις καὶ Ὑδρέα τὸ πάλαι ἐκαλεῖτο εἶναι πετρώδης καὶ ξηρά, ἔχει ὁμώνυμον πόλιν πρωτ. τῆς ἐπαρχίας φκοδομημένην ἐπὶ βράχου καὶ ἔχουσαν ναυτικὸν ἀξιόλογον· εἶναι δὲ ἐπίσημος διὰ τοὺς ἀγῶνας τῶν κατοίκων ἐν τῷ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνι.

6) Ἡ ἐπαρχία τῆς Τροιζηνίας (17,000) κατέχουσα τὸ Ν μέ-

ρος τῆς Ἀργολίδος, περιλαμβάνει τὴν χερσόνησον τῶν Μεθάνων καὶ τὴν νῆσον Καλαυρίαν (Πόρον).

Ὁ Πόρος (Καλαυρία 6,000) μικρὰ νῆσος κειμένη ἀπέναντι τῆς Τροιζῆνος, ἔχει πόλιν ὁμώνυμον καὶ λιμένα ἀσφαλέστατον, λεομνεῶνας καὶ πορτοκαλεῶνας καὶ ἦν ἐπίσημος τὸ πάλαι διὰ τὸν ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος, εἰς τὸν ὅποιον κατέφυγεν ὁ Δημοσθένης καὶ πῶν τὸ φάρμακον ἀπέθανεν.

Ἡ Τροιζὴν (Δαμαλᾶς) μεσόγειος κώμη, κειμένη ἀπέναντι τοῦ Πόρου, ἦν ἐπίσημος τὸ πάλαι διὰ τὴν φιλοξενίαν, τὴν ὅποιαν οἱ κάτοικοι ἐδείξαν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους κατὰ τὸ 480 π. Χ.

Τὰ Μέθανα χερσόνησος ἔχουσα θειοῦχα ἱματικά λουτρά. Καὶ τὸ Μεγάλον χωρίον (500) κείμενον ἐπὶ τῆς χερσονήσου.

7) Ἐπαρχία τῶν Κυθήρων (14,000) συνισταμένη ἐκ τῶν Κυθήρων τῶν Ἀντικυθήρων καὶ ἐκ μικρῶν τινων νησιδίων, εἶναι μία τῶν μικροτέρων ἐπαρχιῶν.

Ἡ νῆσος Κύθηρα (Τσερίγο) λίαν ὀρεινὴ οὔσα, παράγει ὕψωρικά, μέλι, οἶνον καὶ ἔλαιον,

Ἡ πόλις ΚΥΘΗΡΑ (1,200) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη πλησίον τῆς ἀρχαίας πόλεως, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν μεγάλην φιλοπονίαν τῶν κατοίκων, οἵτινες διὰ τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν προϊόντων ξενιτεύονται πολλαχοῦ. Ἡ δὲ ἀρχαία πόλις ἐφημιζέτο διὰ τὴν λατρείαν τῆς Ἀφροδίτης καὶ διὰ τὸν μεγαλοπρεπέστατον ναὸν αὐτῆς. Κώμη ταύτης εἶναι ὁ Ποταμὸς (1,500).

Τὰ δὲ Ἀντικύθηρα κείμενα πρὸς Β τῆς Κρήτης, ἔχουσιν ὀλίγους μόνον κατοίκους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Νομὸς Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος κατ. 182,000.

Ὁ Νομὸς οὗτος κατέχων τὸ ΒΔ μέρος τῆς Πελοποννήσου καὶ πρὸς Β περιβαλλόμενος ὑπὸ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου καὶ τοῦ τῶν Πατρῶν εἶναι ὁ ἐπισημότερος τῶν νομῶν τοῦ βασιλείου μετὰ τὸν τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας καὶ περιέχει 4 ἐπαρχίας, τὴν τῶν Πατρῶν, τὴν τῆς Αἰγιαλείας, τὴν τῶν Καλαθρῶν καὶ τὴν τῆς Ἠλείας.

1) Ἡ ἐπαρχία τῶν Πατρῶν (27,000) κατέχουσα τὸ ΒΔ μέρος

τοῦ νομοῦ, ἔχει ὄρη μὲν τὸ Παναχαϊκὸν (Βοδιάς), τὸν Ἐρύμανθον καὶ τὴν Σκόλλιν, ποταμούς δὲ τὸν Σέλιμνον, τὸν Φοῖνικα, τὸν Γλαῦκον (Λεῦκα) καὶ τὸν Πεῖρον καὶ λίμνην μικρὰν τὴν Καλόγριαν πλησίον τοῦ Ἀράξου ποταμοῦ.

Αἱ ΠΑΤΡΑΙ (25,000) πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐπὶ πεδιάδος ποταμοχώστου, εἶναι ἡ ἐπισημοτέρα καὶ ἐμπορικωτέρα πόλις τῆς Πελοποννήσου, ἔχουσα πλατείας καὶ εὐρυχώρους ὁδούς, οἰκίας λαμπράς, δύο γυμνάσια, θέατρον, φωτισμὸν διὰ φωτοαερίου καὶ ἄφθονον πόσιμον ὕδωρ. Ἡ ἀρχαία πόλις λαβοῦσα τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ ἥρωος Πατρέως, ἐγένετο τὸ κέντρον τῆς διαδόσεως τοῦ χριστιανισμοῦ διὰ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου, ὅστις ὑπέστη μαρτυρικὸν θάνατον.

Ἄλλαι πόλεις ἀρχαῖαι ὑπῆρχον ἐν τῇ περιοχῇ τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἡ Βολίνα, αἱ Ῥύπαι, ἡ Δύμη, ἡ Ὡλιενος, αἱ Φαραῖ, τὸ Λεόντιον καὶ ἡ Τριταῖα.

Χωρία δὲ ὀνομαστά τῆς ἐπαρχίας εἶναι ἡ Κάτω Ἀχαΐα, ἡ Πρεστοβίτσα, ἡ Χαλανδρίτσα, ὁ Ἅγιος Βασίλειος (1,200) καὶ τὸ Καστρίτσι.

2) Ἡ ἐπαρχία τῆς Αἰγιαλείας (18,000) κειμένη πρὸς Α τῆς προηγουμένης, ἔχει ὄρη μὲν τὸ Παναχαϊκὸν καὶ τὸν Ἐρύμανθον, ποταμούς δὲ τὸν Σελινούντα (Βοστίτσα), τὸν Ἐρασῖνον (Καλάβρυτα) καὶ τὸν Κρᾶθιν (Ἀκράταν), καὶ πεδιάδα τὴν τοῦ Αἰγίου.

Τὸ ΑΙΓΙΟΝ (5,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐν τῇ παραλίᾳ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου καὶ λαβοῦσα τὸ ὄνομα ἐκ τῆς αἰγός, ἣτις ἔθρεψε τὸν Δία, εἶναι ἡ ἐπισημοτέρα τῆς ἐπαρχίας πόλις ἔχουσα γυμνάσιον καὶ παθοῦσα ὑπὸ σεισμοῦ τῷ 1861. Πάλαι δὲ ὑπῆρξε πρωτεύουσα τῆς Ἀχαϊκῆς συμπολιτείας.

Ἡ Μονὴ τῶν Ταξιαρχῶν κειμένη πρὸς Ν τοῦ Αἰγίου, εἶναι ἡ δευτέρα μονὴ τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν τοῦ Μεγάλου σπηλαίου, ἔχουσα 100 μοναχοὺς. Ἡ Ἀμφαρά, ἡ Κυρηνίτσα καὶ Ἀκράτα χωρία ἐπίσημα.

3) Ἡ ἐπαρχία Καλαβρύτων (42,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς προηγουμένης. ἔχει ὄρη μὲν τὰ Ἀροάνια, ποταμούς δὲ τὸν Σελι-

νοῦντα, τὸν Κερυνίτην, τὸν Ἐρασίην, τὸν Κραθίν, τὸν Ἐρύμανθον καὶ τὸν Λάδωνα· κομποπόλεις δὲ ἐπίσημοι εἶναι·

Τὰ ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ (1,000) μεσόγειος κομποπόλις πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐν μέσῳ κοιλάδος εἰς τοὺς πρόποδας τῶν Ἀροκίων, εἶναι ἡ ἐπίσημοτέρα τῆς ἐπαρχίας. Ἡ Μονὴ τῆς ἁγίας Λαύρας ὀλίγον ἀπέχουσα τῶν Καλαβρύτων εἶναι ἐπίσημος, διότι ἐν αὐτῇ ὕψωσε τὴν σημαίαν τῆς Ἑλλην. ἐπαναστάσεως (25 Μαρτ. 1821) ὁ Ἐπίσκοπος Γερμανός. Ἡ μεγίστη μονὴ τοῦ Μεγάλου σπηλαίου κειμένη πρὸς Β τῶν Καλαβρύτων ἐπὶ τῆς πλευρᾶς βουνοῦ ἐντὸς σπηλαίου, ἐκτίσθη κατὰ τὸν 6 αἰῶνα μ. Χ. καὶ ἔχει 150 μοναχοὺς καὶ μίαν τῶν 3 εἰκόνων τῆς Θεοτόκου, τὰς ὁποίας ἱστόρησεν ὁ Εὐαγγελιστῆς Λουκᾶς.

Τὸ Λιβάρτσιον (1,000) χωρίον κείμενον εἰς τοὺς ἀνατολικούς πρόποδας τοῦ Ἐρυμάνθου. Τὸ Σοποτόν (1,000) χωρίον κείμενον ἐν τῇ ἀριστερᾷ ὄχθῃ τοῦ Ἐρυμάνθου ποταμοῦ. Ἡ Κερπινὴ (800) χωρίον κείμενον πρὸς Β τῶν Καλαβρύτων, τὸ Κέρτεξ (1,200), ἡ Στρέζοβα (1,500), τὰ Σουδενά, ὁ Ἅγιος Βασίλειος ὀνομαστὰ χωρία τῆς ἐπαρχίας.

Ἀρχαῖαι δὲ πόλεις ὑπῆρχον ἡ Κύναιθα, ἡ Νώνακρῖς, ἡ Λουκουρία, ἡ Κλειτορία καὶ ἄλλαι.

4) Ἡ ἐπαρχία τῆς Ἠλείας (65,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς ἐπαρχίας Πατρῶν ἔχει ὄρη τὴν Φολίην, τὴν Σκόλλιν καὶ τὴν Λάμπειαν ἀκρωτήρια τὸ Κατάκωλον (Ἰχθύς) καὶ τὸν Χελωνάταν, πεδιάδα τὴν τῆς Ἡλίδος εὐφορωτάτην, ποταμούς τὸν Πηνεῖον καὶ τὸν Ἀλφειὸν ἐν μέρει καὶ λίμνην τὴν Κοτύχην.

Ὁ ΠΥΡΓΟΣ (8,500) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀλφειοῦ, εἶναι πόλις ἐμπορικὴ, συνδεομένη δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ μετὰ τοῦ λιμένος αὐτῆς Κατακώλου, καὶ ἔχει γυμνάσιον, θέατρον πρωτοδικεῖον κλπ. Τὸ Κατάκωλον εἶναι ἐπίσημον ὡς λιμὴν τοῦ Πύργου, μεθ' οὗ συνδέεται διὰ σιδηροδρόμου. Ἡ Γαστούνη (1,500) κώμη κειμένη πρὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Πηνεῖου. Τὰ Λεχαινὰ (2,000) κώμη κειμένη πρὸς Β τῆς Γαστούνης. Ἡ Ἀνδροβίδα (1,000) κώμη πρὸς Β τῆς Γαστούνης κειμένη. Τὸ Δερβίς Τσελεμπῆ καὶ ἡ Καλίτσα χωρία ἔχοντα ἀνὰ 900 κατοίκους. Ἡ

Γλαρέντσα ἐπίνειον τῶν Λεχαιῶν μικρὸν χωρίον. Ἡ Δίβρη (2,000) συγκειμένη ἐκ 5 χωρίων.

Ἀρχαῖται πόλεις ὑπῆρχον ἐνταῦθα ἡ Ἥλις, οἱ Λετρίνοι καὶ ἡ Πίσσα· ἡ δὲ Ὀλυμπία ἦν χώρος ἱερός, ἐνθα ἐτελοῦντο οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες, ἡ Ἡύλος, τὸ Δυσπόντιον, ἡ Σκύλλη καὶ ἄλλαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

Νομὸς τῆς Μεσσηνίας κατ. 156,000,

Ὁ νομὸς τῆς Μεσσηνίας κατέχων τὸ ΝΔ μέρος τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐν μέρει χερσόνησον σχηματίζων, περιλαμβάνει 5 ἐπαρχίας, τὴν τῶν Καλαμῶν, τὴν τῆς Μεσσήνης, τὴν τῆς Ἡυλίας, τὴν τῆς Τριφυλίας καὶ τὴν τῆς Ὀλυμπίας.

1) Ἡ ἐπαρχία τῆς Ὀλυμπίας (30,000) κατέχουσα τὸ Β μέρος τοῦ νομοῦ ἔχει ὄρη μὲν τὸ Λύκαιον καὶ τὰ Νόμια, ποταμοὺς δὲ τὸν Ἀλφειὸν, τὸν Νέδαν καὶ τὸν Βαλύραν (Βασιλιό). Κομποπόλεις δὲ ἐπίσημοι εἶναι·

Ἡ ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑ (2,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ὑπὸ τὸ Λύκαιον ὄρος. Ἡ Ἀγουλινίτσα (2,200) κώμη κειμένη εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Ἀλφειοῦ. Ἡ Σοῦρτσα (1,500), ἡ Κρέστενα (1,000) καὶ ἡ Ζάχα χωρία κείμενα ἐν τῇ Α πλευρᾷ τῆς ἐπαρχίας τῶν δὲ ἀρχαίων πόλεων ταύτης ἐπίσημος ἦν ἡ Φιγαλία διὰ τὸν ναὸν τοῦ Ἐπικουρείου Ἀπόλλωνος, ὅστις ἄποδομήθη ὑπὸ τοῦ περιωνύμου ἀρχιτέκτονος Ἰκτίνου τοῦ κτίσαντος τὸν Παρθενῶνα.

2) Ἡ ἐπαρχία τῆς Τριφυλίας (35,000) ἐκτεινομένη πρὸς Ν τῆς προηγουμένης ἐν τῇ παραλίᾳ, ἔχει ὄρη τὸ Αἰγάλεων (Μάλι), τὸ Ψυχρὸν (Σίχι) καὶ τὰ Κατωθούνια, ποταμοὺς τὸν Νέδαν καὶ τὸν Κυπάρισσον. Κομποπόλεις δὲ καὶ χωρία ἐπίτημα εἶναι.

Ἡ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ (4,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ψυχροῦ κειμένη, ὀλίγον ἀπέχει τῆς θαλάσσης καὶ παρέχει θέαν λαμπροτάτην. Τὰ Φιλιατρά (6,000) ὠραία κωμόπολις κειμένη ἐν τῇ παραλίᾳ πρὸς Ν τῆς Κυπαρισσίας. Οἱ Γαργαλιάνοι (4,000) κώμη μεσόγειος, κειμένη ἐν καταφύτῳ πεδιάδι ἐξ ἐλαιῶν

και ἀμπέλων πρὸς Ν τῶν Φιλιατρῶν. Ἡ Λιγυοδίτσα (2,000) κειμένη πρὸς Ἀν. τῆς προηγουμένης και ὁ Σουλιμᾶς (1,000) χωρία, κείμενα εἰς τοὺς Ν πρόποδας τῶν Νομίῶν ὄρεων.

3) Ἡ ἐπαρχία τῆς Πυλίας (21,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς προηγουμένης ἐν τῇ παραλίᾳ τοῦ Ἰονίου πελάγους, ἔχει ὄρος μὲν τὸ Τομαῖον (Κοντοζώνη) και τὸν Τημαθίαν (Λυκοδήμο), ἀκρωτήρια τὸ Κορυφάσιον και τὸν Ἀκρίταν, ποταμοὺς δὲ τὸν Σέλαν (Λογγοβάρδο) και τὸν Βιαντα και νήσους τὴν Σφακτηρίαν, ἐπίσημον διὰ τὴν ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ νίκην τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν, τὰς Οἰνούσας και τὴν Θηγανοῦσαν. Κωμοπόλεις δὲ και χωρία ἐπίσημα εἶναι.

Ἡ ΠΥΛΟΣ (1500 Νεόκαστρον) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, κειμένη ἐν τῇ παραλίᾳ ἀντικρὺ τῆς Σφακτηρίας, ἔχει εὐρυχωρότατον λιμένα και εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν κατὰ τὸ 1827 πυρπόλησιν τοῦ Τουρκικοῦ στόλου ὑπὸ τῶν στόλων τῶν συμμάχων.

Ἡ Μεθώνη (1,700) κώμη ὄχυρὰ κειμένη πρὸς Ν τῆς Πύλου ἔχει λιμένα καλὸν και Βενετικὰ φρούρια. Ἡ Κορώνη (2,000) κώμη παραλία κειμένη ἐν τῇ ΝΑ παραλίᾳ μὲ ὄχυρὸν φρούριον. Τὸ Πεταλιδίον (800) χωρίον κείμενον πρὸς Β τῆς παραλίας Κορώνης. Τὸ Μανιάκι χωρίον ἐπίσημον διὰ τὸν ἡρωϊκὸν θάνατον τοῦ Παπαφλέσα.

4) Ἡ ἐπαρχία τῆς Μεσσηνίας (35,000) μεσόγειος κειμένη πρὸς Α τῆς Τριφυλίας και πρὸς Ν μόνον περιβαλλομένη ὑπὸ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου, ἔχει ὄρη μὲν τὰ Νόμια και τὴν Ἰθώμην, ποταμοὺς δὲ τὸν Πάμισον (Πύρνατσα), τοῦ Βαλύραν (Βασιλικὸ) και πεδιάδα εὐφορωτάτην, τὴν ὅποιαν οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλουσαν Μακαρίαν. Πόλεις δὲ και χωρία αὐτῆς εἶναι:

Τὸ ΝΗΣΙΟΝ (6,000) πρωτ. πόλις τῆς ἐπαρχίας κειμένη πρὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Παμίσου, παράγει οἶνον μαῦρον και ἐξαιρετον.

Τὸ Μαυρομμάτι μικρὰ κώμη κειμένη ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ἀρχαίας Μεσσηνίας, ἥτις συνωκίσθη ὑπὸ τοῦ Ἑπαμεινώνδου.

Ἡ Γαράντσα (1,000) χωρίον κείμενον εἰς τὸ βορειότατον μέρος τῆς ἐπαρχίας. Τὰ Μελιγαλᾶ (4,000) χωρίον κείμενον πρὸς Β τῆς Ἰθώμης. Ἡ Πολιανὴ ἐπίσημος διὰ τὰς μάχας τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸν

Ἰβραήμ πασά, καὶ τὸ Διαβολίτσι (500) χωρίον πρὸς Β κείμενον.

Πόλεις δὲ ἀρχαῖαι ἦσαν ἡ Μεσσηνία καὶ αἱ Λίμναι.

5) Ἡ ἐπαρχία τῶν Καλαμῶν (30,000) κατέχουσα τὸ ΝΑ μέρος τοῦ νομοῦ, ἔχει ὄρη μὲν κλάδους τοῦ Ταῦγέτου ἦτοι τὸ Γοιμοβοῦνι, τὸν Μαλεβὸν καὶ τὴν Ἀλαγονίαν, ποταμοὺς δὲ τὸν Πάμισον καὶ τὸν Νέδοντα, (ποτ. τῆς Καλαμάτας). Πόλεις δὲ καὶ χωρία εἶναι.

Αἱ ΚΑΛΑΜΑΙ Καλαμάτα (8,000) πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐν τῷ μυχῷ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου καὶ ὀλίγον ἀπέχουσα τῆς θαλάσσης, εἶναι πόλις ἐμπορική, ἔχουσα γυμνάσιον, μεταξοκλωστήρια, βιομηχανίαν μεταξωτῶν υφασμάτων καὶ ἀμαξιτὴν ὁδὸν μέχρι τοῦ Νησίου, παράγει δὲ σῦκα, ἔλαιον, μέταξαν, σταφίδας κτλ. ἐν τῇ θέσει ταύτης ὑπῆρχεν ἡ πόλις Φαραί.

Τὸ Ἀσλάναγα (1,800) κώμη μεσόγειος κειμένη ἐπὶ τοῦ Πασίσου ποταμοῦ. Ἡ Σίτισσβα (1,400) ἡ ἐπισημοτέρα κώμη τῆς Ἀλαγονίας ὑπὸ τὸν Ταῦγετον. Τὸ Καμάρι (Θουρία 4,600) κώμη εὐφορος ἐπὶ τοῦ περαιοτάμου Ἄρειος, διατηρεῖ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας πόλεως Θουρίας. Τὸ Κυρτσαοῦσι καὶ ἡ Μικρομάνη χωρία ἔχοντα ἀνὰ 1,200 καὶ ἡ Ἀμφαρά πρὸς Β μετὰ 1,200 κατ. ὡσαύτως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ.

Νομὸς τῆς Ἀρκαδίας κατ. 148,000.

Ὁ νομὸς οὗτος κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Πελοποννήσου κείμενος καὶ ἔχων τὸ ἔδαφος τῆς χώρας ὑψηλότερον καὶ ὀρεινότερον διαιρεῖται εἰς 4 ἐπαρχίας, τὴν τῆς Μαντινείας, τὴν τῆς Γορτυνίας, τὴν τῆς Μεγαλοπόλεως καὶ τὴν τῆς Κυνουρίας τούτου δὲ μεγαλητέρα εἶναι.

1) Ἡ ἐπαρχία τῆς Μαντινείας (52,000) κατέχουσα τὸ ΒΑ μέρος τοῦ νομοῦ, ἔχει ὄρη μὲν τὸ Μαινάλον, τὸ Ἀρτεμίσιον καὶ τὸ Παρθένιον, ποταμοὺς δὲ τὸν Ἀλφειὸν, τὸν Ὀφιν καὶ τὸν Ἐλισσῶνα καὶ πεδιάδας τὴν τῆς Μαντινείας καὶ τῆς Τεγέας. Πόλεις δὲ καὶ κωμοπόλεις ἐπίσημοι εἶναι.

Ἡ ΤΡΙΠΟΛΙΣ (10,000 Τριπολιτσά) πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας κειμένη εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Μαινάλου ὄρους, εἶναι ἐπίση-

μος ἀρχαία πόλις ἔχουσα γυμνάσιον, ἀμαξιτὴν ὁδὸν μέχρι τοῦ Ναυπλίου καὶ τοῦ Ἄργους καὶ μικρὰν βιομηχανίαν σιδηρουργικῆς καὶ χαλκευτικῆς.

Πρὸς Β δὲ τῆς Τριπόλεως ἔκειτο ἡ Μαντίνεια ἐπίσημος διὰ τὴν νίκην τοῦ Ἐπαμεινώνδου (362 π. Χ.) κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ διὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ. ΝΑ δὲ σώζονται τὰ εἰρεπια τῆς Τεγέας. Ἐκ τούτων δὲ καὶ τοῦ Παλλαντίου συνέστη ἡ Τρίπολις. Τὸ Λεβίδιον (2,000) κωμόπολις κειμένη πρὸς Β τῆς Τριπόλεως ὑπὸ τὸ Μαίναλον ὄρος, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν ὑποχώρησιν τῶν Τούρκων κατὰ τὸ 1821. Αἱ Κολλίνας ἄνω καὶ κάτω (1,860) κῶμαι κείμεναι πρὸς νότον τῆς ἐπαρχίας. Ἡ Βέρζοβα (1,700) κῶμη κειμένη εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἀργολίδος. Τὰ Τσιπιανὰ (1,800). Ἡ Βλαχοκερασιά (1,400) ἐν τῇ νοτιᾷ πλευρᾷ τῆς ἐπαρχίας.

Καὶ τὸ Βαλτέτσιον (1,300) χωρίον ὄρεινόν κείμενον ΝΔ τῆς Τριπόλεως καὶ ἐπίσημον διὰ τὴν πρώτην νίκην τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Τούρκων τῷ 1821. Πλήν τῶν εἰρημένων 3 ἀρχαίων πόλεων ὑπῆρχον ἐναυῦθα ὁ Ὀρχομενὸς καὶ ἡ Ἐλισσών.

2) Ἡ ἐπαρχία τῆς Γορτυνίας (46,000) κειμένη πρὸς Δ τῆς προηγουμένης ἔχει ὄρη τὸ Θαυμασίον, τὸν Ὀλυμπον, τὴν Θέλιπουσαν καὶ τὸ Κοτύλιον, ποταμούς τὸν Λάδωνα, τὸν Γορτυνιον καὶ τὸν Ἐρύμανθον (Δημητσάνα). Κωμοπόλεις δὲ εἶναι καὶ χωρία ὀνομαστά.

Ἡ ΔΗΜΗΤΣΑΝΑ (Θεισόα 2,300) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας εἶναι ἐπίσημος ὡς πατρίς τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου τοῦ κρεμασθέντος ἐν τῇ ἐπαναστάσει, καὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Πατρῶν Γερμανοῦ, διὰ τὴν βιβλιοθήκην, καὶ διὰ τὴν σχολήν, ἣτις προήχθη εἰς γυμνάσιον. Ἡ Καρύταινα (1,500) κωμόπολις κειμένη ἐν τῇ Ν πλευρᾷ τῆς ἐπαρχίας. Ἡ Στεμνίτσα (3,000) κωμόπολις ὄρεινὴ κειμένη πρὸς Β τῆς Καρυταίνης· οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων ταύτης εἶναι χαλκεῖς καὶ φανοποιοί. Τὰ Λαγκάδια (5,000 Τευθίς) κωμόπολις κειμένη πρὸς Β τῆς Δημητσάνης· οἱ δὲ κάτοικοι ταύτης ἀσχολοῦνται εἰς τὴν οἰκοδομικὴν. Ἡ Βερβίτσα (1,500) παρὰ τὸν Λάδωνα, ἡ Ζάτουνα (1,700) πρὸς Δ τῆς Δημητσάνης ταύ-

της οί κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τήν βυρσοδεψικὴν. Ἡ Κοντοβά-
ζαινα (1,200), ὁ Βαλτεσενίκος (1,300) καὶ ἡ Βυτίνα (1,000) ἐπί-
σημα χωρία.

3) Ἡ ἐπαρχία τῆς Μεγαλοπόλεως (20,000) κειμένη πρὸς Ν
τῆς προηγουμένης, ἔχει ὄρη τὸ Λύκαιον, τὴν Ζαβίτσαν καὶ τὸ
Ταύγετον, ποταμούς τὸν Ἀλφειὸν μετὰ τῶν παραποτάμων Ἐλισ-
σῶνος, Γορτυνίου καὶ Καρνίωνος (Ξερίλα) καὶ πεδιάδα τὴν τῆς
Μεγαλοπόλεως κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία ὀλίγα ἔχει.

Ἡ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΣ (1,200 Σινάνον) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη
ἐπὶ τῶν εἰρεπίων τῆς ἀρχαίας πόλεως, εἶναι κώμη μικρά. Ἡ δὲ
ἀρχαία ἦν ἐπίσημος ὡς πατρὶς τοῦ Φιλοποίμενος καὶ τοῦ ιστορι-
κοῦ Πολυβίου, συνοικισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἐπαμεινώνδου ἐκ τῶν κα-
τοίκων 33 Ἀρκαδικῶν πόλεων μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην
(371 π. Χ.).

Τὸ Ἰσαρι (1,700) ἐπίσημος κώμη, τὸ Λεοντάριον (600) ἡ Ἄ-
κθος (900) καὶ τὸ Δυρῶραχι (900) χωρία ὀνομαστά.

4) Ἡ ἐπαρχία τῆς Κυνουρίας (Τσακωνίας 31,000) κειμένη ἐν τῇ
Δ παραλίᾳ τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, ἔχει ὄρη μὲν τὸ Παρθένιον καὶ
τὸν Πάρωνα, ποταμούς δὲ τὸν Χάραδρον, τὸν Τάνον καὶ τὸν Ἄ-
γιον Ἀνδρέαν καὶ πεδιάδα τὴν τοῦ Ἄστρους. Κωμοπόλεις δὲ ἐπί-
σημοι ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ εἶναι

Τὸ ΛΕΩΝΙΔΙΟΝ (4,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας ὀλίγον ἀπέχουσα
τῆς θαλάσσης, ἔχει μικρὰν καὶ κατάφυτον πεδιάδα· οἱ δὲ κάτοι-
κο αὐτοῦ ἀσχολοῦμενοι εἰς τὸ ἐμπόριον ὀμιλοῦσι τὴν Τσακωνικὴν
διάλεκτον, ἣτις ἔχει πολλοὺς ιδιωτισμούς τῆς ἀρχαίας Δωρικῆς
διαλέκτου.

Τὸ Ἄστρος (1,500) παραλία κώμη εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν κατὰ
1823 συγκροτηθεῖσαν β'. ἐθνικὴν συνέλευσιν. Ὁ Ἅγιος Πέτρος
(4,000) κωμόπολις κατάφυτος καὶ σύδενδρος κειμένη εἰς τὰς ὑπε-
ρείας τοῦ Πάρωνος, ἔχει λαμπρὰν τοποθεσίαν. Τὸ Καστρί (4,500)
κειμένον πρὸς Β τοῦ Ἄγιου Πέτρου κατάφυτον καὶ σύδενδρον καὶ
κατοικεῖται κωμηδῶν.

Τὸ Παλαιοχώρι (1,200), ὁ Κοσμάς (2,000), τὰ Δολιανὰ (1,700)
καὶ ἡ Βέρβαινα (1,000) χωρία ἐπίσημα διὰ τὰς κατὰ τὴν Ἑλληνι-

κὴν ἐπανάστασιν γενομένης νίκας τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Τούρκων.

Πόλεις ἀρχαῖαι ἐν τῇ περιοχῇ ταύτῃ ὑπῆρχον τὰ Πυράμια, ἡ Εὔα, ἡ Ἀνθήνη καὶ Θυρέα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

Νομὸς τῆς Λακωνίας κάτοικοι 120,000.

Ὁ νομὸς τῆς Λακωνίας κατέχων τὸ ΝΑ μέρος τῆς Πελοποννήσου καὶ σχηματίζων δύο χερσονήσους καὶ δύο κόλπους, διαιρεῖται εἰς 4 ἐπαρχίας, τὴν τῆς Λακεδαιμόνος, τὴν τοῦ Οἰτύλου, τὴν τοῦ Γυθείου καὶ τὴν τῆς Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς. Τούτων δὲ ἐπισημοτέρα εἶναι.

1) Ἡ ἐπαρχία τῆς Λακεδαιμόνος (52,000) κατέχουσα τὸ Β μέρος τοῦ νομοῦ, ὅρη ἔχει τὸν Πάρινον καὶ τὸν Ταῦγετον, ποταμούς τὸν Εὐρώταν μετὰ τῶν παραποτάμων αὐτοῦ, Οἰνοῦντος (Κελεφίνα) καὶ Γοργύλου καὶ πεδιάδα τὴν Λακωνικὴν. Πόλεις δὲ καὶ κωμοπόλεις εἶναι.

Ἡ ΝΕΑ ΣΠΑΡΤΗ (3,500) πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας κειμένη παρὰ τὸν Εὐρώταν καὶ ἐκτισμένη ἐπὶ τῶν εἰρειῶν τῆς ἀρχαίας Σπάρτης, ἔχει λαμπρὸν ὄριζοντα, καλὰς οἰκοδομὰς, πλατείας καὶ κανονικὰς ὁδοὺς, γυμνάσιον καὶ μεταξοκλωστήρια.

Ἡ δὲ ἀρχαία Σπάρτη, καὶ Λακεδαιμῶν ὀνομαζομένη, ἔδοξάσθη διὰ τὴν ἀνδρείαν τῶν κατοίκων καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς δευτέρα πόλις τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Μιστρᾶς (1,000) κωμόπολις κειμένη πρὸς Δ. τῆς Σπάρτης ἐκτίσθη ὑπὸ τῶν Φράγκων καὶ ἤμικσε ἐπ' αὐτῶν ἔχουσα 30,000 κατ. ἀλλὰ καταστραφεῖσα τῷ 1825 ὑπὸ τῶν Αἰγυπτιακῶν στρατευμάτων, ἠρημώθη.

Ἡ Γεωργίτσα (1,500) κώμη κειμένη πρὸς Β τοῦ Μιστρᾶ παράγει ὄραιας σταφυλάς. Ἡ Καστανιά (1,500) ἐμπορικὴ καὶ γεωργικὴ κωμόπολις πρὸς Α τοῦ Ταῦγέτου κειμένη. Ἡ Βαμβακοῦ, ἡ Ἀράχωβα καὶ ἡ Βρέσθυνα κῶμαι κείμεναι ἐν τῇ Β πλευρᾷ τῆς ἐπαρχίας καὶ ἔχουσαι ἀπὸ 1,200—1,500 κατοίκους. Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης, ἡ Ἀναβρυτὴ, ὁ Βουρλιᾶς καὶ ἡ Λεβέτσουβα ἔχουσαι 1,100—1,300.

Χωρία δὲ ἐπίσημα εἶναι τὸ Ξηροκάμπι, οἱ Γοράνοι, ἡ Σκάλα, ἡ Χρυσάφα, ἔχοντα ἀνὰ 500—600 κατοίκους, τὸ Σκλαβοχώριον (Αμύκλαι) ἐπίσημον διὰ τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τὸ Ἔλος (Δουραλῆ) πρὸς Δ τῆς Σπάρτης, ἀρχαία πόλις, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι νικηθέντες ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν, ἐγένοντο δοῦλοι καὶ ὠνομάσθησαν Ἐλλωτες.

Ἀρχαίαι δὲ πόλεις ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ ἦσαν ἡ Σελλασία, ἡ Θεράπνη, ὁ Οἰνοῦς, αἱ Καρυαὶ καὶ ἡ Πελλάνη.

2) Ἡ ἐπαρχία τοῦ Οἰτύλου (30,000 Δυτ. Μάνης) κειμένη πρὸς Ν τῆς προηγουμένης, ἔχει ὄρη μὲν τὸν Ταύγετον καὶ τοὺς κλάδους αὐτοῦ, ποταμούς δὲ μικροὺς καὶ ἀσημάντους καὶ ἀκρωτήριον τὸ Ταίναρον.

Κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία ἐπίσημα εἶναι:

Ἡ ἈΡΕΟΠΟΛΙΣ (Τσίμοθα 1,300) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐν τῇ Δ παραλίᾳ, παράγει ἀξιόλογον ἔλαιον. Ἡ Οἰτύλος (Βίτυλον 1,200) παραλία πόλις πλησίον τοῦ λιμένος Λιμένι. Ὁ Πύργος (1,200) κώμη κειμένη πρὸς Ν τῆς Ἀρεπόλεως.

Χωρία δὲ ὀνομαστά εἶναι ἡ Σέλιτσα (600), ἡ Κίττα (600), τὰ Πηγάδια (600), ὁ Κάμπος (500), ἡ Πλάτσα καὶ ἡ Καρδαμύλη (300).

3) Ἡ ἐπαρχία τοῦ Γυθείου (Ἀνατ. Μάνης 15,000) κατέχουσα τὴν ἀνατ. πλευρὰν τῆς δυτ. χερσονήσου τῆς Λακωνίας, ἔχει ὄρη τὸν Πάρνωνα καὶ τοὺς κλάδους αὐτοῦ, ποταμὸν τὸν Σμηγνὸν μετὰ πολλῶν παραποτάμων καὶ ἀκρωτήριον τὸ Ταίναρον. Κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία ὀλίγα ἔχει ἡ μικρὰ αὕτη ἐπαρχία.

Τὸ ΓΥΘΕΙΟΝ (2,300) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, κειμένη ἐν τῇ ΒΔ γωνίᾳ τοῦ Λακωνικοῦ κόλπου, πάλαι μὲν ἦν ἐπίνειον τῆς Σπάρτης, νῦν δὲ συνδέεται δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ μετ' αὐτῆς.

Ἡ Πάνιτσα (800) κειμένη εἰς τὰς ὑψερείας τοῦ ὄρους, ἡ Λάγια (700), τὸ Σιδηρόκαστρον (300) καὶ ἡ Πολυάραβος ἐπίσημος διὰ τὴν δευτέραν ἀποτυχίαν τῆς ἀποβάσεως τοῦ Ἰβραήμ Πασᾶ.

4) Ἡ ἐπαρχία τῆς Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς (22,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς Κυνουρίας, ἔχει ὄρος τὸν Ζάρακα (Κουλοχέρα), ποταμούς μικροὺς καὶ ἀσημάντους καὶ ἀκρωτήριον τὸν Μαλέαν, ἐπικίνδυνον

εἰς τοὺς ναυτιλλομένους. Κώμας δὲ καὶ χωρία ὀλίγα ἔχει καὶ ἡ ἐπαρχία αὕτη.

Οἱ ΜΟΛΛΑΟΙ (1,200) κώμη μεσόγειος πρωτῆ τῆς ἐπαρχίας.

Ἡ Μονεμβασία (500. Ἐπίδαυρος Λιμηρὰ) κειμένη ἐπὶ νησιδίου ὠχυρωμένου καὶ διὰ γεφύρας συνδεομένη μετὰ τῆς ξηρᾶς, εἶναι κώμη ὄχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ, ἔχουσα λιμένα εὐρύχωρον, ὅστις τὸ πάλαι ἐκαλεῖτο λιμὴν τοῦ Σωτῆρος Διός. Αἱ Βοιαὶ (Βάτικα 1,000) κώμη παρὰ τὸν Μαλέαν, ἡ Νεάπολις (1,000) ἡ Κρεμαστὴ (700) ὁ ἅγιος Νικόλαος (800), ἡ Ἀπιδιὰ (500) καὶ τὸ Ἐλαφονῆσι ἀντικρὺ τῶν Βοιῶν.

Ἄρχαιαι δὲ πόλεις ἦσαν αἱ Ἄκριαι, ἡ Κυπαρισσία, ὁ Σάραξ, ἡ Ἐπίδαυρος καὶ ἡ Σίδη.

Αἱ ΝΗΣΟΙ

Τὸ τρίτον μέρος τοῦ βασιλείου ἀποτελοῦσιν αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου καὶ τοῦ Ἴονιου πελάγους, αἵτινες διακροῦνται εἰς 3 τάξεις 1) εἰς Σποράδας, βορείους καὶ δυτικὰς, 2) εἰς Κυκλάδας καὶ 3) εἰς Ἴονιους. Πᾶσαι δὲ ὁμοῦ περιέχουσι 5 νομοὺς· οὗτοι δὲ εἶναι οἱ ἀκόλουθοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Νομὸς τῆς Εὐβοίας κατ. 95,000.

Ὁ νομὸς οὗτος ἐκτεινόμενος κατὰ μῆκος ἐν τῇ Ἄν. πλευρᾷ τῆς Στερ. Ἑλλάδος συγκείται ἐκ τῶν Β Σποράδων καὶ ἐκ τῆς νήσου Εὐβοίας καὶ περιλαμβάνει 4 ἐπαρχίας, τῶν ὁποίων 3 μὲν κείνται ἐν τῇ Εὐβοίᾳ, μία δὲ ἀπαρτίζεται ἐκ τῶν Β Σποράδων.

Ἡ νῆσος Εὐβοία (84,000), ἡ μεγίστη πασῶν τῶν νήσων τοῦ βασιλείου καὶ ἐπιμηκεστάτη, εἶναι ὄρεινὴ κατὰ τὸ πλεῖστον, περιβαλλομένη ὑπὸ βράχων καὶ σκοπέλων καὶ στερουμένη ὕμνων καὶ λιμένων, παράγει δημητριακοὺς καρποὺς καὶ μεσημβρινὰ προϊόντα. Αἱ δὲ ἐπαρχίαι αὐτῆς εἶναι·

1) Ἡ ἐπαρχία τῆς Καρυστίας (40,000), κατέχουσα τὸ Ν μέρος, ἔχει ὄρη μὲν τὴν Ὀχνην (ἄγ. Ἡλίας) καὶ τὸν Γεραιστόν, ποταμοὺς δὲ μικροὺς καὶ ἀσημάντους καὶ ἀκρωτήρια τὸν Καφηρέα

(Καθοδόν) και τὸν Γεραιστὸν (Μανδῆλι), λίμνην τὴν Δύσταν και λιμένα τὸν τῆς Καρύστου (Παλαιόκαστρον).

Ἡ ΚΥΜΗ (3,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας πόλις κειμένη ἐν τῇ ΒΑ ἄκρῃ τῆς ἐπαρχίας και ὀλίγον ἀπέχουσα τῆς θαλάσσης, παράγει μαῦρον οἶνον και ἐξάγει ἀξιολόγους γαιάνθρακας.

Ἡ Κάρυστος (4,200) μικρὰ και ἀρχαία πόλις κειμένη ἐν τῷ μυθῷ τοῦ ὁμωνύμου κόλπου, ἔχει φρούριον ὄχυρόν.

Τὸ Ἀλιθέριον (Ταμῦναι 1,000) χωρίον κείμενον ἐν τῇ ΝΔ παραλίᾳ ἔχει κλίμα ὑγιεινόν ἐνταῦθα ὑπῆρχεν ἀρχαία πόλις Ταμῦναι, ἐπίσημος διὰ τὴν κατὰ τὸ 350 π. Χ. γενομένην νίκην τῶν Ἀθηναίων κατὰ τοῦ Χαλκιδῆως Καλλίου.

Τὸ Αὐλωνάριον (800) χωρίον κείμενον ἐν τῇ ΒΑ παραλίᾳ.

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην κατατάσσονται ἡ νῆσος Σκύρος (3,200) ἔχουσα ὁμωνυμον πρωτεύουσαν και οἱ Πεταλιοὶ πρὸς Δ τῆς Καρύστου.

2) Ἡ ἐπαρχία τῆς Χαλκίδος (33,000) κατέχουσα τὸ Δ μέρος τῆς νήσου ἔχει ὄρη τὴν Δίρφον και τὸ Κανδῆλι, ποταμὸν τὸν Λήλαντον, πεδίων τὸ Λήλαντον και πορθμὸν τὸν τοῦ Εὐρίπου. Πόλις δὲ και χωρία εἶναι:

Ἡ ΧΑΛΚΙΣ (7,000) πρωτ. τοῦ νομοῦ και τῆς ἐπαρχίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ στενωτάτου μέρους τοῦ πορθμοῦ, εἶναι παναρχαιοτάτη πόλις, φημιζομένη διὰ τὰς περιφήμους παλιῶνας και συνδεομένη μετὰ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος διὰ κινητῆς σιδηρᾶς γεφύρας, ἔχει ἐνετικὰ φρούρια, γυμνάσιον, νηματοποιεῖον και μεταξὺ τῶν κατὰ και ὀλίγους Ἑβραίους και Μωαμεθανούς.

Ἡ Λίμνη (Αἰγαί 1,600) κόμη ναυτική και γεωργική, κειμένη ΒΔ τῆς Χαλκίδος παράγει οἶνον ἐξάιρετον.

Ἡ Στενή (1,800) κόμη κειμένη εἰς τὰς Δ ὑπώρειας τῆς Δίρφου.

Ἡ Ἐρέτρια (Νέα Ψαρά 600) ἀρχαία και ἐπίσημος πόλις κειμένη ΝΑ τῆς Χαλκίδος κατεστράφη τῷ 490 π. Χ. ὑπὸ τοῦ Δατιδος και Ἀρταφέρους.

Τὰ Ψαχνὰ (1,000), ἡ Ἁγία Ἄννα (1,200), οἱ Στρόπωνες (700) και ἡ Κερασιά (500).

3) Ἡ ἐπαρχία τοῦ Ξηροχωρίου, (12,000) κατέχουσα τὸ ΒΔ

μέρος τῆς Εὐβοίας καὶ Ἐστυαϊώτις ὀνομαζομένη τὸ πάλαι, ἔχει ὄρη μὲν τὸ Τελέθριον, ἀκρωτήριον δὲ τὸ περιώνυμον Ἀρτεμίσιον, τὸ Δῖον καὶ τὸ Κίναιον καὶ ποταμούς τὸν Κάλλαντα (Ξεριάν) καὶ τὸν Βουδῶρον. Κῶμαι δὲ αὐτῆς εἶναι:

Τὸ ΣΠΡΟΧΩΡΙΟΝ (3,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας ὠραία καὶ κατάφυτος κωμόπολις κειμένη ἐν τῇ Β πλευρᾷ τῆς νήσου.

Οἱ Ὁρεοὶ (700 Ὁρεοὶ καὶ Ἰστιαία) ἐπίνειον τοῦ Ἐπροχωρίου ἀπέχον αὐτοῦ $\frac{3}{4}$.

Ἡ Αἰδηψὸς (500) μικρὰ κώμη κειμένη πλησίον τῆς ἀρχαίας πόλεως, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὰ θερμὰ ἱαματικά λουτρά. Ἀπέναντι τῆς Αἰδηψοῦ ἐκτείνεται ἡ μικρὰ χερσόνησος Λιθάδα, ἐν ἣ ὑπῆρχον δύο πόλεις ἀρχαῖαι τὸ Δῖον καὶ αἱ Ἀθῆναι.

4) Ἡ ἐπαρχία τῆς Σκοπέλου (12,000) συνισταμένη ἐκ τῆς νήσου Σκοπέλου, Σκιάθου, Ἀλονήσου καὶ τῶν λοιπῶν μικρῶν καὶ ἀκατοικήτων νήσων εἶναι ἡ μικροτέρα τῶν ἐπαρχιῶν.

Ἡ νῆσος ΣΚΟΠΕΛΟΣ (5,000) διατεταμένη ὑπὸ ὄρεων (Μεγάλου βουνοῦ καὶ Δελφί), ἔχει λιμένας τὸν Πάνορμον, τὸν τῆς Σκοπέλου καὶ τὸν Ἀγνοῦντα παράγει καὶ ἐξάγει ἀπίδια καλά, κεράσια καὶ οἶνον.

Ἡ κωμόπολις Σκόπελος (4,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐν τῷ μέσῳ τῆς Β πλευρᾶς. Ἡ Πλατάνα (1,000) κώμη κειμένη πρὸς Β καὶ ἡ Γλωσσα, χωρίον κείμενον εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Δελφί.

Ἡ Σκιάθος (3,000) μικροτέρα τῆς Σκοπέλου οὖσα, διατέμεται ὑπὸ σειρᾶς ὄρεων καὶ ἔχει δύο λιμένας.

Ἡ κωμόπολις Σκιάθος (3,000) πρωτ. τῆς νήσου κεῖται ἐν τῇ ἀνατολικῇ παραλίῃ· πλησίον ταύτης φαίνονται τὰ εἰρήπια τῆς ἀρχαίας πόλεως.

Καὶ ἡ Ἀλονήσος (Ἡλιοδρόμια 400) εἶναι μικρὰ καὶ ἐπιμήκης νῆσος. Τὰ δὲ λοιπὰ νησίδια κεῖνται πρὸς Ἄν. καὶ εἶναι ἀκατοικήτα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ.

Νομὸς τῶν Κυκλάδων κατ. 130,000.

Ὁ νομὸς οὗτος περιλαμβάνει πάσας τὰς νήσους, αἱ ὁποῖαι κεῖν-

ται ἐν τῷ Ν μέρει τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἐν τῷ Ἀρχιπελάγει, καὶ ὠνομάσθησαν Κυκλάδες, διότι κείνται πρὸς τὴν ἱεράν νῆσον Δῆλον· εἶναι δὲ αἱ ἀκόλουθοι 12· ἡ Δῆλος, ἡ Ἄνδρος, ἡ Τήνος, ἡ Μύκονος, ἡ Σίφνος, ἡ Σέριφος, ἡ Νάξος, ἡ Σύρος, ἡ Πάρος, ἡ Κύβηθος, ἡ Κέα καὶ ἡ Γύαρος. Εἰς ταύτας δὲ προσετέθησαν καὶ αἱ λοιπαὶ 7, αἵτινες ὅμως εἰσὶ γυμναὶ καὶ ἄνυδροι.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ νομὸς οὗτος ἔχει μεγάλην ἔκτασιν διαιρεῖται εἰς 7 ἐπαρχίας, τὴν τῆς Ἄνδρου, τὴν τῆς Τήνου, τὴν τῆς Νάξου, τὴν τῆς Μήλου, τὴν τῆς Θήρας, τὴν τῆς Σύρου καὶ τὴν τῆς Κέας.

1) Ἡ ἐπαρχία τῆς Ἄνδρου (22,000) συνισταμένη ἐκ μόνης τῆς νήσου Ἄνδρου, διατέμενται ὑπὸ σειρὰς ὁρέων, ἔχει μικροὺς καὶ ἀσημάντους ποταμοὺς χειμᾶρρους, κόλπους καὶ 3 λιμένας, μικρὰς πεδιάδας καὶ εὐφόρους κοιλάδας. Κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία ὀλίγα ἔχει.

Ἡ κωμόπολις ΑΝΔΡΟΣ (Κάτω Κάστρον 2,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ, ἔχει ναυτικὸν ἀξιόλογον. Πρὸς Δ ἔκειτο ἡ ἀρχαία πόλις Ἄνδρος. Τὰ Λάμιρα (600) κώμη κειμένη πρὸς Δ τῆς Ἄνδρου, τὰ Ἀποίκια (800) καὶ ἡ Μεσαρία κειμένη πρὸς Ν τῶν Λαμίων.

Τὸ Γαύρειον (1,000) κείμενον ἐν τῇ ΒΔ πλευρᾷ, διαιρεῖται εἰς Ἄνω καὶ Κάτω καὶ ἔχει εὐρύχωρον λιμένα Ἀντικρὺ τούτου κείνται 4 νησιδία ὀνομαζόμενα Γαυριόνησα. Καὶ τὸ Κόρθιον (400 ἐπάνω Κάστρον) πρὸς Ν τῆς Ἄνδρου.

2) Ἡ ἐπαρχία τῆς Τήνου (12,000) συγκεκλιμένη ἐκ μόνης τῆς νήσου, διατέμενται ὑπὸ ὄρους καλουμένου Γύαρος (Τσικιναῖς). Κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία εἶναι.

Ἡ κωμόπολις ΤΗΝΟΣ (2,500) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐν τῇ Ν πλευρᾷ, ἔχει λιμένα ἀνοιχτὸν καὶ ἀπροστάτετον καὶ εἶναι ἐπίσημος διὰ τὸν ναὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας καὶ τὰς δις τοῦ ἔτους τελουμένας πανυγήρεις. Ὁ Πύργος (1,700) κώμη κειμένη ἐν τῇ ΒΔ πλευρᾷ, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὰ λατομεῖα τοῦ λευκοῦ καὶ πρασίνου μαρμάρου. Ἡ Στενὴ (500), ἡ Κώμη ἄνω καὶ κάτω κειμένη ἐν μέσῳ τῆς νήσου, ὁ Τριπύταμος (300), ἡ Περαιὰ, ὁ Πάνορμος χωρία καὶ ἡ Ὑστεριὰνα (300).

3) Ἡ ἐπαρχία τῆς Νάξου (22,000) συγκειμένη ἐκ τῆς Νάξου, Πάρου, Ὀλιάρου (Ἀντιπάρου) καὶ ἄλλων μικρῶν νησιδίων, ἔχει μεγίστην τὴν Νάξον, ἣτις θεωρεῖται εὐφορωτάτη, καὶ βασιλίсса τῶν Κυκλάδων, παράγουσα πολλά, ποικίλα καὶ ἄφθονα προϊόντα, ἰδίως δὲ οἶνον ἐξαιρετον καὶ σμύριδα. Κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία εἶναι.

Ἡ κωμόπολις ΝΑΞΟΣ (2,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐν τῇ ΒΔ πλευρᾷ ἐπὶ λόφου, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποίου ἔκειτο ἡ ἀρχαία ἀκρόπολις, ὅπου ἐπὶ Φραγκοκρατίας ἰδρύθη φρούριον ἐνετικὸν μετ' ἐκκλησίας καὶ δύο μοναστηρίων, εἶναι ἡ ἐπίσημοτέρα τῆς νήσου.

Ὁ Ἀπεύρανθος (1,800), τὸ Φιλώτιον (1,500), ἡ Κωμιακὴ (1,500) καὶ ἡ Βίβλος (Τρίποδες) πρὸς Ν τῆς νήσου μικρότερον χωρίον εἶναι ὁ Κόρωνος καὶ Ἐγγαρές κείμενον ἐν τῇ Ν παραλίᾳ.

Ἡ δὲ Πάρος (7,000) κειμένη πρὸς Δ τῆς Νάξου, διατέμνεται ὑπὸ τοῦ ὄρους Μάρπησα (Λυχνιὸ καὶ Λάκοι), ἔχει δύο λιμένας καὶ εἶναι ἐπίσημος διὰ τὰ λαμπρὰ λευκὰ μάρμαρα, πρὸς ἐξόρυξιν τῶν ὁποίων ὑπάρχει ἔταιρία κατασκευάσασα καὶ σιδηρόδρομον, καὶ διὰ τὴν γέννησιν τοῦ ποιητοῦ Ἀρχιλόχου. Κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία ταύτης εἶναι.

Ἡ Παροικία καὶ Πάρος καλουμένη (2,200) πρωτ. κωμόπολις τῆς νήσου κειμένη ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας πόλεως, ἔχει ναδὸν τῆς Παναγίας μεγαλοπρεπέστατον καὶ λιμένα οὐχὶ ἀσφαλῆ.

Ἡ Νάουσα (1,200) δευτέρα κωμόπολις ἐπίσημος διὰ τὸν μέγιστον λιμένα.

Αἱ Λευκαὶ (Ἰγρία (1,000) κώμη, τὰ Μάρμαρα καὶ ἡ Μάρπησα χωρία.

Ἡ Ὠλιάρος νῦν Ἀντίπαρος (600) εἶναι ἐπίσημος διὰ τὸ μέγα καὶ λαμπρὸν σπήλαιον τῶν ὤρειων σταλακτικῶν. Πρὸς Ν τῆς Ὠλιάρου κεῖνται τὰ μικρὰ ἐρημόνησα Δεσποτικὸν καὶ Στρογγύλον.

4) Ἡ ἐπαρχία τῆς Μήλου (12,000) σύγκεται ἐκ τῆς Μήλου, Σίφνου, Κιμῶλου, Φολεγάνδρου καὶ Σικίνου.

Ἡ Μῆλος (5,000) εἶναι ἠφαιστειώδης νῆσος παράγουσα οἶνον, ὄπωρικά, ἄλας, στυπτηρίαν καὶ θεῖον καὶ ἔχουσα θερμὰ ὕδατα

καὶ μυλοπέτρας· οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς φημίζονται ὡς ἐπιτήθειοι πρῶρεις ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ.

Ἡ πόλις Μῆλος (1,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, ἔχει μέγιστον λιμένα.

Ἡ Τρουπητὴ κώμη (900) ὁ Τριοβασάλος (1,000) καὶ ὁ Ἀδάμας (700) χωρία.

Ἡ Σίφνος (6,000) διατεμνομένη ὑπὸ ὄρεων καὶ ἔχουσα εὐφορωτάτας μικρὰς πεδιάδας καὶ κοιλάδας εἶναι μία τῶν ὠραιωτάτων κυκλάδων. Κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία αὐτῆς εἶναι·

Ἡ πόλις Σίφνος (Κάστρον 3,000) κειμένη ἐν τῇ Α παραλίᾳ ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας πόλεως, εἶναι ἡ ἐπισημότερα κωμόπολις τῆς νήσου.

Κῶμαι δὲ ἐπίσημοι εἶναι τὸ Σταυρὶ (1,200) τὰ Ἐξάμπελα (700) καὶ ἡ Καταβατὴ (700). Πρὸς Ν τῆς νήσου κεῖται ἡ ἐρημόνησος Κυτρινή.

Ἡ Σίκινος (1,000) μικρὰ νήσος κειμένη πρὸς Α τῆς Μήλου ἔχει ἀποτόμους καὶ ἀλιμένους ἀκτὰς καὶ κώμην ὁμώνυμον.

Ἡ Κίμωλος (1,300) ὀλίγον ἀπέχουσα τῆς Μήλου, ἔχει θερμὰς πηγὰς, γῆν ἄγονον καὶ μίαν κώμην ὁμώνυμον (1,000)· ἐξάγει δὲ κίμωλιαν.

Ἡ Φολέγανδρος (1,000) κειμένη πρὸς Δ τῆς Σικίνου, ἔχει ἀποτόμους καὶ ἀλιμένους ἀκτὰς.

Ἡ ἐπαρχία τῆς Θήρας (22,000) συγκειμένη ἐκ τῶν νήσων, Θήρας, Θηρασίας, Ἀμοργοῦ, Ἴου καὶ Ἀνάφης, εἶναι ἡ νοτιωτάτη τῶν ἐπαρχιῶν.

Ἡ νήσος Θήρα (Σαντορίνη 16,000) διατεμνομένη ὑπὸ ἤφαιστίων ὄρεων, εἶναι ἠφαιστειώδης νήσος, τῆς ὁποίας αἱ ἐκρήξεις παρήγαγον τὰ μικρὰ νησίδια τὴν παλαιὰν Καϋμένην, τὴν μικρὰν Καϋμένην, τὴν νέαν Καϋμένην, τὸν Γεώργιον καὶ τὴν Ἀφρόδεσαν. Ἀλλὰ καὶ τοιαύτη οὕσα καλῶς καλλιεργεῖται καὶ παράγει βάμβακα καὶ οἶνον κάλλιστον· ἐξορύσσεται δὲ καὶ Θηραϊκὴ γῆ. Κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία εἶναι·

Ἡ πόλις ΘΗΡΑ (1,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας πόλεως, ἔχει ἐμπόριον καὶ ναυτιλίαν. Τὸ Κον-

τοχωρι τὸ Ἡμεροβίγλι καὶ οἱ Καρτεράδες (1,000—1,200) χωρία.

Πρὸς Δ τῆς Θήρας κείται ἡ μικρὰ νῆσος Θηρασία, ἔχουσα 4 χωρία μετὰ 600 κατ. ἀσχολουμένων εἰς τὴν ἀμπελοφυτείαν καὶ γεωργίαν.

Ἡ Ἀμοργὸς (1,500) εἶναι ἐπιμήκης δασώδης καὶ κρημνώδης, ἔχει πρωτ. ἡμώνυμον Ἀμοργὸν (Χώραν 1,500) καὶ τὸ πάλαι εἶχε 3 πόλεις τὴν Ἀρκεσίην, τὴν Διγιάλην καὶ τὴν Μινώην, φημιζομένη διὰ τὴν γέννησιν τοῦ ποιητοῦ Σιμωνίδου. Πρὸς Ν ταύτης ὑπάρχουσι 5—6 νησίδια ἀκατοίμητα.

Ἡ Ἴος (2,000) κειμένη πρὸς Β τῆς Θήρας, ἔχει ἡμώνυμον κώμην. Πρὸς Ν ταύτης κείται μικρὰ τινα ἐρημόνησα Ἀναφύπουλον ὀνομαζόμενα.

6) Ἡ ἐπαρχία τῆς Σύρου (32,000) σύγκειται ἐκ τῆς νήσου Σύρου, Μυκόνου, Δήλου, Ῥηνείας καὶ Γυάρου.

Ἡ νῆσος Σύρος (27,000) ὄρεινὴ καὶ τραχεῖα οὔσα ἐφημιζέτο πάλαι διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Φερεκύδου. Εἰς ταύτην καταφυγόντες κατὰ τὴν ἐπανάστασιν Χιοί, Σμυρναῖοι καὶ Ψαριανοὶ ἀνήγειραν νέαν πόλιν αὕτη δὲ εἶναι:

Ἡ ΕΡΜΟΠΟΛΙΣ (22,000), ἥτις καὶ Σύρος καὶ Σύρα ὀνομάζεται, πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας, εἶναι ἡ ἐμπορικωτέρα καὶ βιομηχανικωτέρα πόλις τῆς Ἑλλάδος ἔχουσα ναυπηγεῖον, πολλὰ καὶ διάφορα ἐργαστᾶσια, γυμνάσιον, πολλὰ δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ ἐκπαιδευτήρια, ὄρφανοτροφεῖον, νοσοκομεῖον, λαμπρὰς ἐκκλησίας, θέατρον καὶ ἀτμοπλοικὴν συγκοινωνίαν μεθ' ὅλων τῶν μερῶν τῆς Ἑλλάδος, Τουρκίας καὶ Εὐρώπης.

Ἡ ἄνω Σύρος (3,000) κειμένη ἐπὶ βραχώδους λόφου, κατοικεῖται ὑπὸ Δυτικῶν τὸ πλεῖστον. Πρὸς Α τῆς νήσου κείται δύο ἐρημόνησα.

Ἡ δὲ νῆσος Μύκονος (5,000) διατεμνομένη ὑπὸ τοῦ Διμάστου (ἄγ. Ἡλίας) ὄρους, εἶναι ξηρὰ βραχώδης καὶ ὀλίγον εὐφορὸς αὕτη πάλαι εἶχε δύο πόλεις τὴν Μύκονον καὶ τὴν Πάνορμον καὶ ἐκαλεῖτο Δίπολις.

Ἡ Μύκονος (4,000) πρωτ. τῆς νήσου κείται ἐν τῇ Δ παραλία.

Ἡ νῆσος Δῆλος πάλαι μὲν ἦν ἐπίσημος διὰ τὴν γέννησιν τοῦ

Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ ἔθωρεῖτο ὡς πόλις ἱερά· νῦν δὲ εἶναι ἀκατοίκητος.

Πλησίον αὐτῆς εἶναι ἡ Ῥήνεια, μικρὸν νησίδιον, τὸ ὅποῖον ἐχρησίμευεν ὡς νεκροταφεῖον εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Δήλου.

Ἡ Γύαρος νῆσος μικρὰ καὶ ἀκατοίκητος νῦν, ἐχρησίμευεν ὡς τόπος ἐξορίας εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

Ἡ ἐπαρχία τῆς Κέω (10,000) συνίσταται ἐκ τῆς Κέας, Κύθνου καὶ Σερίφου.

Ἡ νῆσος Κέως (4,000) νῦν μὲν ἀσήμαντος καὶ ὀλιγάνθρωπος, τὸ πάλαι ὅμως ἦν πολυάνθρωπος καὶ ὠνομάζετο Τετράπολις, ὡς ἔχουσα 4 πόλεις τὴν Ἰουλίδα, τὴν Καρθαίαν τὴν Ποιήεσαν καὶ τὴν Κορησσίαν.

Ἡ πόλις Κέως (2,000) κειμένη ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας Ἰουλίδος, ἦν ἐπίσημος πάλαι διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Σιμωνίδου, Βακχυλίδου, Ἐρατοστράτου, Προδίκου καὶ Ἀρίστωνος.

Ἡ Κύθνος (Θερμιὰ 3,000) εἶναι ὄρεινὴ καὶ πετρώδης καὶ ἔχει δύο κωμοπόλεις τὴν Κύθνον (1,500) καὶ τὴν Δρυοπίδα (1,400) εἰς ἀπόστασιν 2 ὥρων πρὸς Β τῆς πόλεως, ὑπάρχουσι πηγαὶ θερμῶν ἰαματικῶν ὑδάτων, εἰς τὰς ὁποίας τὸ θέρος συβρέουσι πολλοὶ ἀσθενεῖς πρὸς ἴασιν.

Ἡ Σερίφος (3,000) εἶναι μικρὰ καὶ πετρώδης, ἔχουσα ὁμώνυμον κώμην (2,000) κειμένην ἐπὶ βράχου ἀποτόμου. Ἡ νῆσος ἐπίσημος ἦν τὸ πάλαι διὰ τὰ μεταλλεῖα καὶ ἐχρησίμευεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους ὡς τόπος ἐξορίας. Πρὸς Β τῆς Σερίφου κεῖνται δύο μικρὰ ἐρημόνησα ἡ Σερφοπούλα καὶ τὸ Πιπέρι.

ΙΟΝΙΟΙ ΝΗΣΟΙ

Αἱ πρὸς Δ τῆς Ἑλλάδος κείμεναι νῆσοι ὀνομάζονται Ἴονιοι ἐκ τοῦ πελάγους ἐν ᾧ κεῖνται καὶ Ἐπτάνησος ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν, αἵτινες παρεχωρήθησαν τῇ Ἑλλάδι τῷ 1862 ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας. Αὗται δὲ ἀποτελοῦσι 3 νομοὺς, τὸν τῆς Κερκύρας, τὸν τῆς Κεφαλληνίας καὶ τὸν τῆς Ζακύνθου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

Νομὸς τῆς Κερκύρας, κατ. 106,000.

Ὁ νομὸς οὗτος συνιστάμενος ἐκ τῆς Κερκύρας, τῶν Παξῶν καὶ

τῆς Λευκάδος, περιέχει 5 ἐπαρχίας. Αὗται δὲ εἶναι αἱ ἐξῆς:

1) Ἡ ἐπαρχία τῆς Κερκύρας (26,000) εἶναι ἡ ἐπισημότερα ὄλων τῶν ἄλλων.

Ἡ νῆσος Κέρκυρα (78,000), διατεταμένη ὑπὸ τῶν ὀρέων Παντοκράτορος καὶ Ἁγίων Δέκα καὶ μικροὺς ποταμοὺς ἔχουσα, εἶναι ἡ μεγαλητέρα μετὰ τὴν Κεφαλληνίαν.

Ἡ πόλις ΚΕΡΚΥΡΑ (17,000), πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας, εἶναι ἀρχαία καὶ ἐμπορικωτάτη ἔχουσα 4 προάστεια, εὐρύχωρον λιμένα, φρούρια ὄχυρά, γυμνάσιον, ἱερατικὴν σχολὴν, διδασκαλεῖον, παρθεναγωγεῖον τῆς ἐν Ἀθήναις ἐταιρίας, δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ ἐκπαιδευτήρια, νοσοκομεῖον, φρενοκομεῖον καὶ ἐκκλησίας πολλάς, ἐν αἷς διαπρέπει ἡ τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος.

Προάστεια δὲ ὀνομαστὰ εἶναι τὸ Μανδούκιον (4,000), ἡ Γαρίτσα (2,000), ὁ Ἅγιος Ρόκος (1,200) καὶ ὁ Ἀνεμόμυλος (800). Κῶμαι δὲ οἱ Συναράδες καὶ ὁ Ποταμός.

2) Ἡ ἐπαρχία τῆς Μέσης (21,000) ἔχει πρωτ. τὸ Γαστούρι (9,200).

3) Ἡ ἐπαρχία τοῦ Ὀρους (27,000) ἔχει πρωτ. τὸ Σκριπερόν (1,000) καὶ δευτερουσάς τοὺς Καρουσάδες, τὴν Κορακιάναν καὶ τοὺς Λιάπιδες. ΒΔ τῆς νήσου ὑπάρχουσι 4 μικρὰ νησίδια ὀνομαζόμενα Τετρανήσια.

4) Ἡ ἐπαρχία τῶν Παζῶν (5,000) περιλαμβάνει δύο δήμους καὶ εἶναι ἡ μικροτάτη.

Ἡ νῆσος Παζοὶ (4,000) εἶναι πετρώδης ἄνυδρος καὶ κατάφυτος παράγουσα ἔλαιον.

Ὁ Γαῖος (400) κώμη πρωτ. τῶν Παζῶν ἔχει λιμένα ἀσφαλίστατον ἄλλα χωρία εἶναι ὁ Λογγός, τὰ Μαστοράτικα καὶ ἡ Λάκκα· οἱ δὲ Ἀντίπαζοι ἔχουσι 100 μόνον κατοίκους ἀλιεῖς καὶ κεραμεῖς.

5) Ἡ ἐπαρχία τῆς Λευκάδος (24,000) συγκειμένη ἐκ τῆς Λευκάδος, τῆς Τάφου καὶ ἄλλων μικρῶν περιλαμβάνει 8 δήμους.

Ἡ νῆσος Λευκάς (21,000 Ἀγ. Μαύρα) διατεταμένη ὑπὸ τοῦ ὄρους ἁγ. Ἡλίας καὶ ὑποκειμένη εἰς σεισμούς, πολλάκις ἔπαθεν ὑπ' αὐτῶν ἔχει δὲ ἀκρωτήριον τὸν Λευκάταν, ἐξ οὗ λέγεται ὅτι κατεκρημνίσθη ποτὲ ἡ περιώνυμος ποιήτρια Σαπφώ.

Ἡ πόλις Λευκάς (4,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, κειμένη ἐν τῇ Β παραλίῳ, ἔχει γυμνάσιον. Ἡ Καρυὰ (1,800) κώμη κειμένη ἐν τῇ Α πλευρῇ. Οἱ Σφακιῶται (1,800) πρὸς Β τῆς Καρυᾶς καὶ ὁ Ἅγιος Πέτρος (1,000) καὶ τὸ Σταυρὸ ἐν μέσῳ τῆς νήσου εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ἀνήκει καὶ ἡ παρακειμένη νήσος Τάφος (600) καὶ πρὸς Α ταύτης κείνται τὰ νησιδία Κάλαμος, Κάστρος, Ἄτοκος καὶ Ἀρκοῦδι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'.

Νομὸς τῆς Κεφαλληνίας, κάτ. 92,000.

Ὁ νομὸς οὗτος συνιστάμενος ἐκ τῶν νήσων Κεφαλληνίας καὶ Ἰθάκης, διαιρεῖται εἰς 4 ἐπαρχίας, τὴν τῆς Κρανναίας, τὴν τῆς Σάμης, τὴν τῆς Πάλλης καὶ τὴν τῆς Ἰθάκης, τῶν ὁποίων αἱ μὲν 3 πρῶται κείνται ἐν τῇ Κεφαλληνίᾳ, τὴν δὲ τετάρτην ἀποτελεῖ ἡ Ἰθάκη καὶ τινὰ ἄλλα νησιδία.

Ἡ Κεφαλληνία (Σάμη τὸ πάλαι 82,000) εἶναι ἡ μεγίστη καὶ ἐπισημοτάτη τῶν Ἰονίων καὶ ἔχει ὄρος μὲν τὸν Λίνον, χερσονήσους δὲ τὸν Ἐριστὸν καὶ τὴν Παλικὴν καὶ κοιλάδας καὶ πεδιάδας εὐφορωτάτας ἀρδευομένας ὑπὸ ποταμίων καὶ βυάκων καὶ παραγούσας ἔλαιον, σταφίδα, βάμβακα, μέταξαν καὶ μεσημβρινὰ προϊόντα καὶ ἰδίως λαμπρὰ πορτοκάλια.

1) Ἡ ἐπαρχία τῆς Κρανναίας (32,000) κατέχουσα τὸ νότιον μέρος τῆς νήσου ἔχει ὀλίγας κώμας καὶ πολλὰ μικρὰ χωρία, ὧν ἐπισημότερα εἶναι.

Τὸ Ἀργοστόλιον (Κράναι 8,000) πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας κείμενον ἐν τῇ δεξιῇ παραλίᾳ τοῦ ἡμωνύμου κόλπου, ἔχει γυμνάσιον, θέατρον καὶ καλὸν λιμένα. Πρὸς Δ ταύτης κείνται ἡ μονὴ τοῦ προστάτου τῆς νήσου ἁγίου Γερασίμου.

Ἡ Δειλινάτα (2,000) κειμένη πρὸς Β τοῦ Ἀργοστολίου, ἡ Βαλσαμάτα (1,200), ἡ Φαλακράτα (1,500) καὶ ἡ Σκάλα (900).

2) Ἡ ἐπαρχία τῆς Σάμης (18,000) κατέχει τὸ βόρειον μέρος τῆς νήσου καὶ ἔχει ὀλίγας κώμας καὶ πολλὰ μικρὰ χωρία, τὰ κυριώτερα τῶν ὁποίων εἶναι.

Ἡ Σάμη (Αἰγιαλός) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας ἔχουσα ὀλίγους κατοίκους.

Τὰ Μακρυώτικα (1,300), ἡ Ἄσσος (700) κειμένη πρὸς Β τῆς ἐπαρχίας, ἡ Βλαχάτα (750) καὶ ἡ Πουλάτα (550).

3) Ἡ ἐπαρχία τῆς Πάλλης (20,000) κατέχουσα τὸ Δ μέρος τῆς νήσου, ἔχει τὰς ἀκολουθοῦσας κωμοπόλεις καὶ χωρία.

Τὸ Ληξούριον (6,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐν τῇ ΝΔ παραλίᾳ τὰς χερσονήσου Πάλλης, πλησίον τῆς ἀρχαίας πόλεως Πάλλης, ἔχει θέσιν λαμπρὰν καὶ ὑγεινὴν.

Ἡ Χαυδάτα (1,000), ἡ Καμιναράτα (800), ἡ Ἀγκῶνα (900), ἡ Μονοπλάτα (700), ἡ Κοντογουράτα (600), οἱ Ἰλλάροι (800) καὶ ἡ Μαντζαβινάτα (600).

4) Ἡ ἐπαρχία τῆς Ἰθάκης (12,000) συνίσταται ἐκ τῆς νήσου Ἰθάκης καὶ μικρῶν τινῶν νησιδίων καὶ περιλαμβάνει 4 δήμους.

Ἡ Ἰθάκη (12,000) συνισταμένη ἐκ δύο ὄρεινῶν τμημάτων, ἔχει ὄρη μὲν τὴν Ἀνωγὴν καὶ τὸν Ἅγιον Στέφανον, κόλπους δὲ μικροὺς τὸν Μῶλον, τὸν Βαθὺν, τὸν Ἀφάλην καὶ τὸν Φρικίαν. Ἡ νῆσος ἔχουσα ἔδαφος ἡρμιστεῖῶδες, παράγει οἶνον, ἔλαιον καὶ σταφίδας· ἐφημιζέτο πάλαι ὡς πατρὶς τοῦ Ὀδυσσεύς,

Τὸ Βαθὺ (5,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας ἔχει καλὸν λιμένα καὶ ναυτικὸν ἀξιόλογον. Ἡ Ἐξωγὴ (800), ὁ Κάλαμος (1,000). Τὸ Κιόνιον (1,200), ἡ Ἀνωγὴ καὶ τὸ Περαχώριον (1,000).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ.

Νομὸς τῆς Ζακύνθου, κάτ. 45,000.

Ὁ νομὸς οὗτος συγκείμενος μόνον ἐκ τῆς Ζακύνθου καὶ μικρῶν τινῶν ἀκατοικήτων νησιδίων, ἀποτελεῖ μίαν καὶ μόνην ἐπαρχίαν, ἣτις διαιρεῖται εἰς δήμους.

Ἡ Ζάκυνθος διατεταμένη ὑπὸ ὄρεινῶν Βραχίωνος καὶ Σκοποῦ (Ἐλάτου), ἔχει δύο κόλπους, τὸν τοῦ Κηρίου, περιέχοντα ἀσφαλίστατον λιμένα καὶ τὸν τῆς Ζακύνθου. Ἡ νῆσος κάλλιστα καλλιεργουμένη, παράγει σταφίδας, ἔλαιον, οἶνον καὶ ὀπωρικά. Πόλεις δὲ καὶ κῶμαι αὐτῆς εἶναι.

Ἡ Ζάκυνθος (16,000) πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας, κει-

μένη ἐν τῇ Α παραλία, ἔχει λαμπρὰς οἰκοδομὰς, εὐρείας ὁδοὺς, ἀξιολόγους ναοὺς, γυμνάσιον, λέσχας, νοσοκομεῖον, ὄρφανοτροφεῖον, γηροκομεῖον καὶ τὸ λείψανον τοῦ ἁγ. Διονυσίου. Τὸ Μαχαιράδιον (1,400), τὸ Καταστάριον (1,200), τὸ Γερακαρίον (1,100), ἡ Μουζάκη (1,000). Τὸ Σκουλικάδον (1,000), τὸ Γαϊτάνι (1,000) καὶ τὸ Βανάτον (800).

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Ἑλλὰς κατέχουσα τὸ νότιον μέρος τῆς Ἑλλην. χερσονήσου ἔχει κλίμα ἐν γένει μὲν θερμὸν ὡς ἀνήκουσα εἰς τὰ νότια τῆς Εὐρώπης κράτη καὶ ἰδίως εἰς τὰ μεσημβρινά, πεδινὰ καὶ παράλια μέρη, κατὰ μέρη δὲ καὶ μάλιστα τὰ ὑψηλά, ὄρεινὰ καὶ βόρεια συγκερασμένον καὶ ὀλίγον ψυχρὸν. Τὸ ἔδαφος αὐτῆς εἶναι ποικίλον ἥτοι τῆς μὲν Θεσσαλίας πεδινὸν κατὰ τὸ πλεῖστον, τῆς δὲ Στερεῆς Ἑλλάδος καὶ Ἄρτης ὄρεινὸν μᾶλλον καὶ τῆς Πελοποννήσου μικτόν, πεδινὸν καὶ ὄρεινὸν καὶ ἐν μὲν τοῖς πεδινοῖς καρποφόρον, ἐν δὲ τοῖς ὄρεινοῖς καὶ λεπτογείοις μέρεσι δὲν εἶναι καρποφόρον. Ἀλλὰ πανταχοῦ σχεδὸν δὲν εἶναι καλῶς καλλιεργημένον ὡς εἰς ἄλλα κράτη τῆς Εὐρώπης. Καὶ τὰ προϊόντα τῆς Ἑλλάδος εἶναι πολλὰ καὶ ποικίλα ἥτοι δημητριακοὶ καρποί, σταφίδες, ἔλαιον, οἶνος, κarpός, μέλι, σῦκα, βαλκανίδια, μέταξα, ὀπωρικά, ὄσπρια καὶ ἄλλα διάφορα ἥτοι μάρμαρα τῆς Πεντέλης καὶ Πάρου, σμῦρις καὶ μέταλλα τοῦ Λαυρείου τὰ δὲ σπουδαιότερα πάντων εἶναι αἱ σταφίδες τῆς Πελοποννήσου, τὸ ἔλαιον καὶ τὰ σῦκα, τῶν ὁποίων μεγάλη ἐξαγωγή γίνεται.

Ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Τὸ μὲν ἐμπόριον τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὸ πλεῖστον παραλίας οὔσης, εἶναι μέγα καὶ ἐκτεταμένον, ἐνεργούμενον διὰ τῶν κυριωτέρων λιμένων καὶ ἐμπορικῶν πόλεων αὐτῆς τῆς Ἐρμούπολεως, τῶν Πατρῶν, τῆς Κερκύρας, τοῦ Πειραιῶς καὶ τοῦ Βώλου καὶ μὲ ὅλας σχεδὸν τὰς μεγάλας ἐμπορικὰς πόλεις τῆς Εὐρωπαϊκῆς καὶ Ἀσιατικῆς Τουρκίας, τῆς Ῥωμανίας, τῆς Ῥωσσίας, τῆς Ἰταλίας, τῆς Γαλλίας, τῆς Ἀγγλίας, τῆς Αὐστρουγγαρίας καὶ Γερμανίας,

είς τὰς ὁποίας πανταχοῦ σχεδὸν πολλοὶ Ἕλληνες ὡς ἔμποροι εἶναι ἐγκατεστημένοι.

Ἡ δὲ βιομηχανία εἰς νηπιώδη κατάστασιν εὐρισκομένη πρότερον, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἔλαβε μικρὰν ὠθησιν καὶ ἰκανῶς ἀνεπτύχθη· διότι εἰς τὰς κυριωτέρας ἐμπορικὰς πόλεις ἰδρύθησαν πολλὰ βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ ἐργοστάσια ὡς ἐν Πειραιεῖ, ἐν Ἐρμουπόλει καὶ ἐν Πάτραις, περὶ τῶν ὁποίων ἐν οἰκείῳ τόπῳ ἐγένετο λόγος.

Καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ θαλάσσης διὰ 30 ἑλληνικῶν ἀτμοπλοίων καὶ διὰ 4—5 χιλ. πλοίων· διὰ δὲ τὴν κατὰ ξηρὰν συγκοινωνίαν χρησιμεύει ὁ ἀπ' Ἀθηνῶν μέχρι Πειραιῶς καὶ Φαλήρου σιδηρόδρομος, εἰς τὸν ὁποῖον προστετέθη καὶ ὁ ἀρτίως κατασκευασθεὶς καὶ εἰς ἐνέργειαν τεθείς σιδηρόδρομος μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Κορίνθου καὶ μεταξὺ τοῦ Πύργου καὶ Κατακόλου. Πρὸς εὐκολίαν δὲ τῆς συγκοινωνίας καὶ ἀνάπτυξιν τῆς ἐμπορίας καὶ βιομηχανίας ἀπεφασίσθη νὰ κατασκευασθῶσι καὶ ἄλλοι σιδηρόδρομοι καθ' ὅλον τὸ βασιλεῖον οἷον ὁ ἐξ Ἀθηνῶν μέχρι Λαμίας καὶ Λαρίσσης, ὅστις ἔθα συνδεθῆ μετὰ τοῦ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ Εὐρώπης, ὁ ἐκ Λαρίσσης μέχρι Βώλου κατασκευάσθη ἤδη καὶ εἶναι εἰς ἐνέργειαν, ὁ ἐκ Πειραιῶς μέχρι Πατρῶν μετὰ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ διακλαδώσεων, τοῦ ὁποίου τὸ μέχρι Κορίνθου μέρος ἐπερατώθη καὶ ὁ τῆς Ἀττικῆς μεταξὺ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Λαυρείου. Διὰ δὲ τῆς κατασκευῆς τούτων τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, τῆς διορύξεως τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου καὶ διὰ τῆς κατασκευῆς ἀμαξιτῶν ὁδῶν εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας τοῦ κράτους θὰ ἀναπτυχθῆ τὸ ἐμπόριον, ἡ βιομηχανία, ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία.

Πρόσδοος, ἔξοδα καὶ στρατιωτικὴ δύναμις.

Τὰ μὲν εἰσοδήματα καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ βασιλείου μετὰ τὴν προσάρτησιν τῶν νέων ἐπαρχιῶν ἀνεβιβάσθησαν εἰς 84 ἑκατομ. διὰ τῆς ἐπιβολῆς τῶν νέων φόρων ἐπὶ τῶν οἰνοπνευμάτων, τοῦ καπνοῦ κλπ., τὸ δὲ δημόσιον χροῶς ἕνεκα τῶν ἐκτάκτων πολιτικῶν περιστάσεων κατὰ τὰ τελευταῖα 3 ἔτη ἀνεβιβάσθη εἰς 400—500 ἑκατομμύρια δραχμῶν.

Καὶ ἡ στρατιωτικὴ δύναμις ἀνέρχεται εἰς 30,000 ἀνδρῶν καὶ μετὰ τῆς ἐφεδρείας ἐν καιρῷ ἀνάγκης ἀναβιβάζεται εἰς 100,000 ἀνδρῶν. καὶ τὸ πολεμικὸν ναυτικὸν συνίσταται ἐκ 35 πλοίων μικρῶν καὶ μεγάλων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ δύο θωρηκτά.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ γλῶσσα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν προσαρτημάτων καὶ Θεσσαλίας καὶ Ἠπείρου εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἀναμιχθέντες κατὰ διαφόρους ἐποχὰς μετὰ ξένων στοιχείων, ἐξαφανισθέντων ἢ συγχωνευθέντων, πλὴν τῶν Ἀλβανῶν, ἀποτελούντων τὸ ¹/₇ τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ.

Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ πλείστοι εἶναι Χριστιανοὶ πλὴν ὀλίγων Μωαμεθανῶν κατοικούντων εἰς τὴν Θεσσαλίαν, Ἠπειρον καὶ Χαλκίδα, καὶ ὀλιγωτέρων Ἑβραίων, οἵτινες κατοικοῦσιν εἰς τὴν Κέρκυραν καὶ Χαλκίδα. Κατὰ δὲ δόγμα εἶναι ὀρθόδοξοι, ἐξαιρουμένων ὀλίγων καθολικῶν ἢ δυτικῶν, οἵτινες κατοικοῦσιν ἐν ταῖς νήσῃσι Σύρω, Τήνῳ, Νάξῳ καὶ Ἀθήναις. Ἡ δὲ ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διοικεῖται ὑπὸ Ἱερᾶς Συνόδου συνισταμένης ἐκ 4 ἀρχιεπισκόπων καὶ προεδρευομένης ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν.

Πολίτευμα, δικαιοσύνη καὶ ἐκπαίδευσις.

Τὸ μὲν πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος εἶναι βασιλεία συνταγματικὴ κατὰ διαδοχὴν. Πρῶτος δὲ βασιλεὺς αὐτῆς ὑπῆρξεν ὁ Βαυαρὸς Ὁθων, βασιλεύσας ἀπὸ τοῦ 1833—1862, ὅτε διωχθέντα αὐτὸν διεδέχθη ὁ δευτερότοκος υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας Γεώργιος, ἐκλεχθεὶς τῇ συναίνεσει τῶν 3 προστατίδων Δυνάμεων ὑπὸ τῆς 6^{ης} ἐν Ἀθήναις ἐθνικῆς συνελεύσεως ὁ βασιλεὺς ἔχων τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν μετὰ τῆς Βουλῆς, κυβερνᾷ διὰ τῶν ὑπευθύνων ὑπουργῶν αὐτοῦ.

Πρὸς διανομὴν δὲ τῆς δικαιοσύνης εἶναι συστημένα εἰς ἐκάστην μὲν ἐπαρχίαν εἰρηνοδικεῖα, εἰς ἐκάστην δὲ πρωτεύουσιν νομοῦ πρωτοδικεῖα, Πρὸς τούτοις δὲ ὑπάρχουσι καθ' ὅλον τὸ κράτος 5 ἐμποροδικεῖα, 6 ἐφετεῖα καὶ ἐν Ἀθήναις τὸ ἀνώτατον πάντων τῶν δικαστηρίων ὁ Ἄρειος Πάγος καὶ εἰς ἐκάστην περιφέρειαν ἐφετεῖου κακουργοδικεῖα συνιστῶνται.

Καὶ πρὸς ἐκπαίδευσιν τοῦ ἔθνους ὑπάρχουσι συστημένα δημό-
τικὰ σχολεῖα 1,300, ἑλληνικὰ σχολεῖα ὑπὲρ τῶν 150, γυμνάσια
32, ἔν Πανεπιστήμιον μετὰ 3,000 μαθητῶν, ναυτικὰ σχολεῖα καὶ
ἐμπορικὰ 10, στρατιωτικὸν σχολεῖον τῶν Εὐελπίδων 1, Πολυτε-
χνεῖον μετὰ 500 μαθητῶν, ἡ Ῥιζάρειος ἱερατικὴ σχολὴ καὶ 4 ἄλ-
λαι ἐν ταῖς ἐπαρχίαις. Ἰδιωτικὰ δὲ ἐκπαιδευτήρια ἀββένων καὶ
θηλέων, μικρὰ καὶ μεγάλα 100 περίπου, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὴν
πρώτην κατέχει θέσιν τὸ Ἀρσάκειον μετὰ 2,000 περίπου μαθη-
τριῶν καὶ τὸ ἐν Κερκύρα παράρτημα αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ πάντα ταῦτα δὲν ἐξαρκοῦσι πρὸς διάδοσιν τῆς ἐκπαι-
δεύσεως καὶ μάλιστα τῆς δημοτικῆς, ἡ Κυβέρνησις ἀσχολεῖται εἰς
τὴν σύστασιν καὶ ἄλλων δημοτικῶν σχολείων πρὸς θεραπείαν τῶν
πνευματικῶν ἀναγκῶν τῶν κατοίκων ἐν διαφόροις χωρίοις.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΗΤΕΡΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Αἰ Ἀθῆναι	Κάτ. 70,000
Ἡ Ἐρμούπολις	» 26,000
Αἰ Πάτραι	» 25,000
Ἡ Κέρκυρα	» 18,000
Ἡ Ζάκυνθος	» 15,000
Ἡ Λάρισα	» 15,000
Τὰ Τρίκκαλα	» 12,000
Αἰ Καλάμαι	» 8,000
Ἡ Τρίπολις	» 8,000
Τὸ Ἀργοστόλιον	» 8,000
Ἡ Λαμία	» 7,000
Ἡ Χαλκίς	» 7,000
Τὸ Ναύπλιον	» 6,000
Ἡ Ἄρτα	» 6,000
Τὸ Μεσολόγγιον	» 6,000
Καὶ ἡ Σπάρτη	» 3,500

Καὶ αὗται μὲν εἶναι αἱ πρωτ. τῶν νομῶν ὑπάρχουσι δὲ τινες

μή πρωτεύουσαι μεγαλύτεραι τῶν μικρῶν πρωτευουσῶν· ὁ δὲ διδάσκων ὀφείλει νὰ ἀσκήσῃ τοὺς μαθητὰς εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῶν νομῶν μετὰ τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῶν πρωτευουσῶν μετὰ τοῦ πληθυσμοῦ, ἐρωτῶν ὁ δεῖνα νομὸς πόσους κατοίκους ἔχει καὶ ποίαν πρωτ. μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων καὶ ἀντιστρόφως ἢ δεῖνα πόλις τίνος νομοῦ πρωτ. εἶναι καὶ πόσους κατοίκους ἔχει;

Ἐκτὸς δὲ τούτου ὀφείλει ὁ διδάσκων ν' ἀσκήσῃ τοὺς μαθητὰς ἐπὶ τοῦ χάρτου εἰς τὴν εὔρεσιν τῶν κυριωτέρων ὁρέων, ποταμῶν καὶ λιμνῶν τῶν τριῶν συστατικῶν μερῶν τοῦ βασιλείου ἤτοι τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Θεσσαλίας καὶ τοῦ μέρους τῆς Ἡπείρου, τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν νήσων.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΤΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ ΚΑΙ Η
ΛΟΙΠΗ ΕΥΡΩΠΗ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΤΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ

Τούτο περιλαμβάνει τὰ ἀκόλουθα 4 κράτη·

α') Τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν· β') τὸ βασίλειον τῆς Ῥωμανίας·
γ') τὸ βασίλειον τῆς Σερβίας καὶ δ') τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Μαυροβου-
νίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Η ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ

Κάτοικοι 8,700,000.

Τὰ συστατικὰ μέρη ταύτης διαιροῦνται εἰς ἄμεσα καὶ ἔμμεσα.

Α') Ἄμεσα εἶναι 1) ἡ νότιος Θράκη· 2) ἡ Μακεδονία· 3) ἡ
Ἄλβανία· 4) τὰ $\frac{2}{3}$ τῆς Ἠπείρου καὶ τὸ $\frac{1}{4}$ τῆς Θεσσαλίας καὶ
5) αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου πελάγους.

Β'. Ἐμμεσα εἶναι 1) ἡ Βόρειος Θράκη (Ἀνατολικὴ Ῥωμυλία)
Τοπαρχία αὐτοδιοίκητος· 2) ἡ Βουλγαρία ἡγεμονία αὐτοδιοίκητος
καὶ 3) ἡ Βοσνία καὶ Ἑρζεγοβίνη πλὴν τοῦ Νόβι Παζάρ διοικου-
μένη ὑπὸ τῆς Αὐστρουγγαρίας.

ΤΑ ΑΜΕΣΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΜΕΡΗ

Κάτοικοι 4,500,000.

Α'. Η ΝΟΤΙΟΣ ΘΡΑΚΗ

Κάτ. 1,500,000.

Ἡ Θράκη διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου (1878) διηρέθη εἰς
δύο τμήματα, τῶν ὁποίων τὸ μὲν βόρειον ἐκηρύχθη τοπαρχία αὐ-
τοδιοίκητος καὶ φόρου ὑποτελὲς τῷ Σουλτάνῳ καὶ μετωνομάσθη

Ἀνατολική Ῥωμυλία, τὸ δὲ νότιον ἡμισυ ἔμεινε τῇ Τουρκίᾳ ὡς πρότερον. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὰ δύο μέρη φυσικῶς ἐν ὅλον ἀποτελοῦσι, διὰ τοῦτο φυσικῶς ἀμφοτέρω ὡς ἐν ὅλον περιγράφονται πολιτικῶς δὲ ἰδιαιτέρως ἕκαστον.

α) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια. Ἡ Θράκη πρὸς Β μὲν ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ Αἴμου καὶ τοῦ Σκομίου ὄρους ἐν μέρει, πρὸς Δ δὲ ὑπὸ τῆς Μακεδονίας, πρὸς Ν ὑπὸ τοῦ Θρακικοῦ πελάγους, τοῦ Ἑλλησπόντου, τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Βοσπόρου καὶ πρὸς Α ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου Πόντου.

Θάλασσα καὶ πελάγη. Τρεῖς θάλασσασι περιβάλλουσι τὴν Θράκην ὁ Εὐξείνιος πόντος, ἡ Προποντις καὶ τὸ Αἰγαῖον ἢ ἰδίως ἐναῦθα Θρακικὸν πέλαγος καλούμενον.

Κόλποι καὶ πορθμοί. Ἡ Θράκη ἐκ δύο μερῶν περιβαλλομένη ὑπὸ τῆς θαλάσσης ὀλίγους ἔχει κόλπους, τῶν ὁποίων ἐπισημότεροι εἶναι 1) ὁ τῆς Σάρου (Μέλας) πρὸς Ν· 2) ὁ τῆς Αἴνου κάλλιτος καὶ ἀσφαλέστατος πρὸς Δ τοῦ προηγουμένου καὶ 3) ὁ τοῦ Πύργου ἐν τῇ παραλίᾳ τοῦ Εὐξείνου. Πορθμοὺς δὲ δύο μόνον ἔχει 1) τὸν τοῦ Ἑλλησπόντου (Δαρδανέλλια) μέγιστον καὶ σπουδαιότατον πάντων καὶ 2) τὸν Θρακικὸν Βόσπορον μικρότερον.

Ὅρη καὶ ἀκρωτήρια. Τρία εἶναι τὰ κυριώτερα ὄρη τῆς Θράκης 1) Ὁ Αἴμος (Βαλκάνια) χωρίζων τὴν Θράκην ἀπὸ τῆς Βουλγαρίας καὶ ἔχων ὕψος 3—8 χιλ. ποδ. 2) Τὸ Σκόμιον (Βίστοσκα) μεταξύ Θράκης, Βουλγαρίας, Σερβίας καὶ Μακεδονίας 8 χιλ. ποδ. 3) καὶ ἡ Ροδόπη (Δεσποτοβοῦνι) ἐν τῇ Δ πλευρᾷ τῆς Θράκης, ἔχουσα ὕψος 7 χιλ. ποδ. Τῶν δὲ ἀκρωτηρίων ἐπισημότερα εἶναι τὸ Αἰμόνιον, ἡ Θυνιάς, ἡ Φιλία, τὸ Χρυσοῦν κέρας, ἡ Μαστουσία τὸ Σαρπηδόνιον καὶ τὸ Σέρβειον.

Ποταμοί. 1) Ὁ Ἐβρος (Μαρίτσα) πηγάζων ἐκ τοῦ Σκομίου, ἐκβάλλει εἰς τὸ Θρακικὸν πέλαγος καὶ εἶναι ὁ μέγιστος καὶ ἐπισημότερος πάντων. 2—6) Ὁ Κόμψατος (Σώπαρις), ὁ Τραῦος, ὁ Μέλας, ὁ Ἀψινθος, καὶ ὁ Αἰγὸς ποταμὸς ἐπίσημος ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἱστορίᾳ διὰ τὸ τέλος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (404 π. Χ.).

Λίμναι. Τρεῖς λίμνας ἔχει ἡ Θράκη, τὴν Βιστονίδα, τὴν Στενοριίδα καὶ τὴν Ἰσμαρίδα.

6) Πολιτική κατάσταση.

Ἡ Νότιος Θράκη (Ῥωμυλία) ὑποκειμένη τῇ Τουρκίᾳ, πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς διαφόρους τοπαρχίας, διοικήσεις καὶ ὑποδιοικήσεις, τὰς ὁποίας παρατρέχουεν, Ἐπισημότεραι δὲ πόλεις τῆς Τουρκικῆς Θράκης εἶναι.

Ἡ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ (Ἐπτάλοφος καὶ νέα Ῥώμη 1,000,000 σχεδὸν) ἡ πρωτεύουσα καὶ μητρόπολις τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου (328 μ. Χ. ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ Βυζαντίου. ἔχει 6 ὠρῶν περιφέρειαν, πολυτελέστατα ἀνάκτορα, 24 τερπνὰ προάστεια, 400 μεγάλα τζαμιά καὶ 5,000 μικρά, 500 μεγάλα σχολεῖα, 1,200 δημοτικά, 23 ἑλληνικὰς ἐκκλησίας, 18 μοναστήρια, πολλά νοσοκομεῖα, ὄφρανοτροφεῖα καὶ ἄλλα φιλανθρωπικὰ καταστήματα· τῶν δὲ ἀρχαίων διαπρέπει ὁ ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας, ὁ Ὁβελίσκος τοῦ Ἰπποδρομίου, τὸ Ἐπταπύργιον, ὁ Ὁβελίσκος τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου. καὶ ὁ κολοσσὸς τοῦ Κ. Πορφυρογεννήτου καὶ ἡ ἐκ Δελφῶν μετακομισθεῖσα τρικάρηνος χαλκῆ στήλη. Αὕτη φημίζεται διὰ τὰς φυσικὰς καλλονάς.

Ἡ ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΙΣ (Ὀρεστιά 60,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἐβρου ποταμοῦ ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ καὶ ἐγένετο πρωτ. τῶν Τούρκων, ἔχουσα μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα τῶν Σουλτάνων, τζαμιά, βιομηχανικὰ ἐργοστάσια, ἑλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια, ἐν οἷς καὶ γυμνάσιον καὶ διὰ σιδηροδρόμου συνδεομένη μετὰ τῆς πρωτεύουσας, τῆς Φιλιππουπόλεως καὶ τοῦ Ταταρπαζαρτζικίου.

Ἡ Ραιδεστός (Βισάνθη 25,000) κειμένη ἐν τῇ ΒΔ παραλίᾳ τῆς Προποντίδος, εἶναι λίαν ἐμπορικὴ πόλις καὶ ἔχει καλὰ ἑλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια.

Ἡ Καλλιπόλις (15,000) κειμένη ἐν τῇ παραλίᾳ τοῦ Ἑλλησπόντου, εἶναι ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ πόλις, ἔχουσα δύο λιμένας καὶ βιομηχανίαν δερμάτων,

Αἱ Σαράντα Ἐκκλησίαι (15,000) κειμένη εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Αἴμου, εἶναι ὠραία μεσόγειος πόλις, οἰκουμένη ὑπὸ Ἑλλήνων, Βουλγάρων, Τούρκων, Ἑβραίων καὶ Ἀθιγγάνων.

Τὸ Διδυμότειχον (10,000) κείμενον πρὸς Ν τῆς Ἀδριανουπό-

λεως, είναι πόλις επίσημος διὰ τὰ ἐργαστάσια καὶ διὰ τὴν διατριβὴν Καρόλου τοῦ ἐβ' βασιλέως τῆς Σουηδίας.

Ἡ Αἶνος (Πολτυοβρία 10,000) ἐμπορικὴ πόλις κειμένη ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἐβρου. Ἐνταῦθα ἔκειτο πάλαι ἡ Μένδη ἐπίσημος ὡς πατρὶς τοῦ περιωνύμου καλλιτέχνου Παιωνίου. Αὐταὶ εἶναι αἱ μεγαλύτεραι πόλεις τῆς νοτίου Θρακίας. Κομποπόλεις δὲ πολλαὶ ὑπάρχουσιν, ἐπισημότεραι τῶν ὑποίων αἱ ἀκόλουθοι.

Ἡ Γιουμουρτζίνα (5,000), τὸ Σουφλίον (6,000), τὰ Μάλγαρα (6,000), ἡ Περίστασις (Σιάρκισση (5,000), τὸ Μυριόφυτον (4,000), ἡ Κεσσάνη (4,000), οἱ Σκόποι (4,000), ἡ Ἀρκαδιούπολις (4,000 Λουζὲ Βουργάζ), τὸ Ὀρτάκισση (4,000), αἱ Μέτραι (4,000 Τζατάλτζα), ἡ Σηλὺβρια (4,000), τὸ Σαμοκόβιον (3,500), ἡ Γάνος (3,000) ἡ Μάκρη (3,000), τὰ Ὑψαλα (3,000), ἡ Μήδεια (2,000), οἱ Ἐπιβάται (2,000), ἡ Ἀγαθούπολις 2,000), τὸ Δεδὲ Ἀγάτζ ἐπίνειον τῆς Ἀδριανουπόλεως, ἡ Σηστός ἐπίσημος διὰ τὴν διάβασιν τοῦ Εἰρξοῦ (481 π. Χ.), οἱ Αἰγὸς ποταμοὶ ἐπίσημοι διὰ τὴν νίκην τοῦ Λυσάνδρου (404 π. Χ.), ἡ Καρδία, τὰ Ἀβδῆρα παρομιώδης διὰ τὴν ἀναισθησίαν καὶ ἀπειροκαλίαν τῶν κατοίκων, ἡ Εἰάνθη ἢ Ἰζουμαῖα καὶ τὸ Καρὰ Ἰενιτζέ.

Χερσόνησος καὶ νῆσοι.

Χερσόνησος μὲν ἐπίσημος εἶναι ἡ Θρακικὴ (Καλλιπόλεως) μεγάλη καὶ ἐπιμήκης ἀποτελοῦσα τὴν δυτικὴν πλευρὰν τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ γῆν εὐφορον ἔχουσα.

Νῆσοι δὲ κείμεναι ἐν τῷ Θρακικῷ πελάγει εἶναι αἱ ἀκόλουθοι τέσσαρες.

1) Ἡ Θάσος (15,000) κειμένη πρὸς Ν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Νέστου ποταμοῦ εἶναι ἐπίσημος διὰ τὸν ἄριστον οἶνον καὶ διὰ τὰ λατομεῖα τοῦ μαρμάρου καὶ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου, ἔχουσα πρωτ. ὁμώνυμον καὶ 9 χωρία.

2) Ἡ Σαμοθράκη (8,000) κειμένη ΝΑ τῆς Θάσου, ἐφημίζετο τὸ πάλαι διὰ τὰ μυστήρια τῶν Καβείρων δαιμόνων.

3) Ἡ Ἰμβρος (11,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς προηγουμένης εἶναι ὀρεινὴ καὶ ἔχει πρωτ. ὁμώνυμον καὶ ἔδραν μητροπολίτου.

4) Ἡ Ἀθήνος (18,000) κειμένη ΝΔ τῆς Ἰμβροῦ, εἶναι ἡφαιστειογενής, φημιζόμενη τὸ πάλαι διὰ τὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατάπτωσιν τοῦ Ἡφαίστου καὶ διὰ τὰ χαλκεία αὐτοῦ. Ἐχει δὲ πρωτομῶνον, ἐν ᾗ ἐδρεύει καὶ μητροπολίτης.

Κλίμα, ἔδαφος, προϊόντα καὶ κάτοικοι.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι συγκερασμένον καὶ ὑγιεινὸν πλὴν τῶν ὄρειων τοῦ Ἄξιου καὶ τῆς Ῥοδόπης μερῶν. Τὸ δὲ ἔδαφος λίαν μὲν καρποφόρον, δὲν εἶναι ὅμως καὶ καλῶς καλλιεργημένον καὶ ἡ κτηνοτροφία εὐδοκιμοῦσα, δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη.

Τὰ δὲ κυριώτερα προϊόντα εἶναι δημοτικακοὶ καρποὶ, καπνὸς ἐξαιρέτος, βάμβαξ, οἶνος, μέταξα, καὶ μέταλλα διάφορα καὶ πολλὰ μεταλλικὰ ὕδατα. Ἡ δὲ βιομηχανία αὐτῆς εἶναι μικρὰ καὶ ἀσήμαντος, συνισταμένη εἰς τὴν κατασκευὴν μαλλίων ὑφασμάτων ἐξαιρέτων διὰ τὰ καλὰ μαλλία τῶν προβάτων.

Καὶ οἱ ἀρχαιότατοι κάτοικοι αὐτῆς ἐλθόντες ἐκ τῆς Ἀσίας πρωϊμώτατα ἀνέπτυξαν πολιτισμὸν, ὅτε ἤκασαν περίφημοι νομοθέται καὶ σοφοὶ ἄνδρες οἷον ὁ Ζάμολξις, ὁ Λῆνος, ὁ Ὀρφεύς καὶ Θάμυρις, οἵτινες θεωροῦνται ὡς εἰσηγηταὶ τῆς θεολατρίας καὶ πατέρες τῆς μουσικῆς. Βραδύτερον δὲ, ὅτε εἰσέβαλον πολλὰ βάρβαρα ἔθνη εἰς αὐτήν, περιέπεσαν εἰς βαρβαρότητα, εἰς τὴν ὅποιαν καὶ νῦν ἔτι διατελεῖ. Κατὰ δὲ τὸν ἰδ' αἰῶνα κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Τούρκων.

Οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς κατὰ μὲν τὴν ἐθνικότητα εἶναι Ἕλληνας, Τούρκους, Βούλγαρους, Ἀρμένιοι, Ἰουδαῖοι Ἀθίγγανοι, Κιρκάσιοι, Ἀλβανοὶ καὶ διάφοροι. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν χριστιανοὶ τοῦ ἀνατολικῦ δόγματος, Μωαμεθανοὶ καὶ Ἰουδαῖοι. Καὶ κατὰ τὴν διανοσητικὴν ἀνάπτυξιν, τὰς τέχνας καὶ τὸ ἐμπόριον πρωτεύουσιν οἱ Ἕλληνας, διατηροῦντες πολλὰ καὶ καλὰ ἐκπαιδευτήρια.

Β'. Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Κάτοικοι: 1,500,000.

α) Φυσικὴ κατάσταση.

Ὅρια. Ἡ λαμπροτάτη, εὐφορωτάτη καὶ ἐνδοξοτάτη αὕτη χώρα

ρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Σερβίας καὶ Βουλγαρίας πρὸς Α δὲ ὑπὸ τῆς Θράκης, πρὸς Ν ὑπὸ τοῦ Θρακικοῦ πελάγους, τῆς Θεσσαλίας καὶ Ἠπείρου καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Ἀλβανίας.

Πέλαγος καὶ κόλποι. Ἐν μόνον μέρος τῆς Μακεδονίας τὸ ΝΑ περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, τοῦ ὁποῖου τὸ Β μέρος ἐκαλεῖτο Θρακικὸν πέλαγος. Κόλποι δὲ σχηματιζόμενοι ἐκ τοῦ πελάγους τούτου εἶναι ἀκόλουθοι.

1) Ὁ Θερμαϊκὸς (κόλπος τῆς Θεσσαλονίκης) ὁ μέγιστος καὶ ἐπισημότερος πάντων τῶν λοιπῶν.

2) Ὁ Τορωναιὸς (κόλπος τῆς Κασσάνδρας) πρὸς Α αὐτοῦ.

3) Ὁ Σιγγιτικὸς (κόλπος τοῦ Ἀγίου ὄρους).

4) Ὁ Στρυμονικὸς (κόλπος τοῦ Ὀρφάνου) πρὸς Α αὐτοῦ.

5) Ὁ Ἀκάνθιος (Ἰστιλλάρ) τοῦ Δ τοῦ Στρυμονικοῦ.

6) Ὁ τῆς Καθάλας (Χριστουπόλεως) κόλπος εἶναι ὁ τελευταῖος πρὸς τὴν Θράκην. Ἐντὸς δὲ τῶν κόλπων τούτων σχηματίζονται καὶ λιμένες ὁμώνυμοι.

Ὀρη, ἀκρωτήρια, πεδιάδες καὶ χερσόνησοι.

1) Βόρεια. Τὸ Σκόμιον (Βίτοσκα 8,000 ποδ.) ἐκτείνεται ΒΑ τῆς Μακεδονίας, ὁ Ὄρβηλος (Σπάτσο 5—6,000 ποδ.) χωρίζει τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τῆς Σερβίας· ὁ Σκάρδος (Σιαρδάγ 10,000) ΒΔ τῆς Μακεδονίας· τούτου δὲ κλάδοι πρὸς Ν ἐκτεινόμενοι εἶναι ὁ Βαρνοῦς (Περιστέρι ΝΔ τῶν Βιτωλίων, ἡ Πιερία (Πετρίνα) μεταξὺ Βιτωλίων καὶ Ἀχρίδος καὶ ἡ Κανδαβία ἐν Ἰλλυρία.

2) Κεντρικά. Τὸ Βόϊον καὶ Βέρμιον (Γράμμος 8,000 ποδ.) μεταξὺ Μακεδονίας καὶ Ἠπείρου.

3) Νότια. Τὰ Καμβούνια (Βωλοῦτσα 5,000 ποδ.) μεταξὺ Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας. Ὁ περιώνυμος Ὀλυμπος (10,000 ποδ.) ΝΑ μεταξὺ Μακεδονίας καὶ ΒΔ Θεσσαλίας, ἐφημιζετο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὡς κατοικία τῶν 12 μεγάλων θεῶν καὶ ἔδρα τῶν Μουσῶν.

4) Ἀνατολικά. Ἡ Κερκίνη (Σουλτανίτσα) ἀνατ. τοῦ Ἀξιοῦ, ὁ Βερτίσκος (Τζεγγελάγ) πρὸς Ν τοῦ προηγουμένου, ὁ Κίσσος (Χορτιάτης) πρὸς Α τῆς Θεσσαλονίκης, ὁ Ὑψίζωνος (Χωλομόνδα) ἐν τῇ Χαλκιδικῇ. Ἐπισημότερα δὲ τούτων εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

Ὁ περιώνυμος Ἄθως ("Ἅγιον ὄρος 6,500 π.) ἐν τῇ χερσονήσῳ Ἄκτῃ ἐφημιζέτο τὸ πάλαι διὰ τὴν ἀγρίαν θάλασσαν, τὴν καταστροφὴν τοῦ Περσικοῦ στόλου, τὴν βασιλικὴν διώρυγα καὶ διὰ τὴν κατὰ τὸν 9 αἰῶνα ἕδρυσιν 21 μοναστηρίων.

Τὸ Παγγαῖον (Πιρναρι 5,000 π.) πρὸς Α τοῦ Στρυμόνος ἐφημιζέτο διὰ τὰ πλούσια χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ μεταλλεῖα καὶ διὰ τὰ λαμπρὰ βόδα.

Ὁ Ὀρβηλος (Περδινάχ 8,000 π.) ἐκτείνεται μεταξύ τοῦ Στρυμόνος καὶ τοῦ Νέστου ποταμοῦ. Ἐκ τούτων δὲ σχηματίζονται πλείστα ἀκρωτήρια οἷον τὸ Αἰναῖον (Καρκαμπουρνού) ΝΑ τῆς Θεσσαλονίκης, ἡ Γιγώνις (Ἀπανομή) πρὸς Ν τοῦ προηγουμένου, τὸ Ποσειδῖον, τὸ Καναστραῖον, τὸ Παλιούρι καὶ τὸ τοῦ ἁγ. Νικολάου ἐν τῇ χερσονήσῳ Κασάνδρας (Παλλήνης), ἡ Δέβρις (Δρεπάνι) καὶ ἡ Ἄμπελος (Καρτάλι) ἐν τῇ Σιθωνίᾳ (Λόγγω), ὁ Ἀκράθας (Σμύρνα), τὸ Νυμφαῖον ("Ἅγ. Γεώργιος) καὶ τὸ Πλατὺ ἐν τῇ χερσ. Ἄκτῃ. Οὐδεμίαν ἄλλην χώραν τῆς χερσονήσου ἔχει τόσον πολλὰς πεδιάδας καὶ λεκανοπέδια καρποφορώτατα, ὅσα ἡ Μακεδονία.

Χερσόνησοι. Ἡ Μακεδονία ἔχει μεγάλην χερσόνησον τὴν Χαλκιδικὴν μεταξύ τοῦ Θερμαϊκοῦ καὶ Στρυμαῖκοῦ κόλπου καὶ 3 ὑποχερσονήσους μικρὰς σχηματιζομένας ἐξ αὐτῆς, τὴν τῆς Παλλήνης (Κασσάνδρας), τὴν τῆς Σιθωνίας (Λόγγου) καὶ τὴν τῆς Ἄκτῆς (Ἄγιου ὄρους), ἐπισήμους τὸ πάλαι διὰ τὸ λαμπρὸν κλίμα, διὰ τὴν εὐφορίαν τοῦ ἐδάφους, διὰ τὰς 32 ἑλλην. πόλεις καὶ ἀποικίας καὶ διὰ τὰ κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἰδρυθέντα μοναστήρια.

Ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Μακεδονία ἔχει πολλοὺς ποταμοὺς μικροὺς καὶ μεγάλους, ἐπισημότεροι τῶν ὁποίων εἶναι οἱ ἀκόλουθοι.

1) Ἄξιός (Βαρδάρης) ὁ μέγιστος καὶ κάλλιστος πάντων πηγάζων ἐκ τοῦ Σκάρδου καὶ διερχόμενος τὴν Μακεδονίαν ἐκβάλλει εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον.

2) Ὁ Ἀλιάκμων (Ἰντζέ Καρασού) πηγάζων ἐκ τοῦ Βοῦου ἐκβάλλει πρὸς Ν τοῦ Ἄξιου.

3) Ὁ Στρυμῶν (Καρασοῦ) πηγάζων ἐκ τοῦ Σκομίου ἐκβάλλει εἰς τὸν Στρυμονικὸν κόλπον.

4) Ὁ Νέστος (Καρασοῦ) πηγάζων ἐκ τοῦ Σκομίου ἐκβάλλει εἰς τὸ Θρακικὸν πέλαγος.

5) Ὁ Δρίλων (Δρίνος) πηγάζων ἐκ τοῦ Λιθανίσκου καὶ τῆς Λυχνίτιδος λίμνης ἐκβάλλει εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.

6) Ὁ Ἐριγῶν (Τσάρνα) πηγάζων ἐκ τοῦ Σκάρδου ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀξιόν.

7) Ὁ Λουδίας (Καρασμάκ) ἐξερχόμενος ἐκ τῆς λίμνης Πέλλης ἐκβάλλει εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον.

8) Ὁ Ἐχέδωρος (Γάλλικο) μικρότατος ποταμὸς ἐκβάλλει πλησίον τῆς Θεσσαλονίκης καὶ κατεπόθη ὑπὸ τῶν Περσῶν τῷ 480 π. Χ. Καὶ λίμνας περισσώτερας τῶν ἄλλων χωρῶν ἔχει ἡ Μακεδονία. Ἐπισημότεραι δὲ εἶναι:

1) Ἡ Λυχνίτις (λίμνη τῆς Ἀχρίδος) εἶναι ἡ μεγίστη καὶ ὠραιότατη πασῶν, ἔχουσα 22 εἰδῶν ἰχθύς καὶ διαλυέστατον ὕδωρ.

2) Ἡ τῆς Πρέσπης μικροτέρα κειμένη Α τῆς προηγουμένης.

3) Ἡ τοῦ Δρενόβου (Βέντροκ) πρὸς Ν τῆς προηγουμένης.

4) Ἡ Καστορία (Κέλετρον) πλησίον τῆς ἡμωνύμου πόλεως λίαν ἰχθυοφόρος.

5) Ἡ τοῦ Ὀστρόβου (Κέλλη) κειμένη πρὸς δυσμ. τῆς Ἐδέσσης (Βοδενῶν).

6) Ἡ Λουδία λίμνη τῆς Πέλλης ἐχρησίμευεν ὡς λιμὴν τῆς πρωτευούσης.

7—9) Ἡ λίμνη τῆς Δοριάνης (Δοθήρου) καὶ ἡ τοῦ Λαγκαδᾶ κείμεναι πρὸς Β τῆς Θεσσαλονίκης.

10—12) Ἡ Βόλβη (Μπουϊοῦκ Μπεσίκ) ΒΑ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἡ Κερκινίτις ἐπὶ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Στρυμόνος ἰχθυοφόρος.

6'. Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Μακεδονία μικρὰ κατ' ἀρχὰς οὔσα, ἐγένετο μεγάλη καὶ ἐνδοξοτάτη διὰ τοῦ Ἀριστοτέλους, Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου, ὅστις κατακτήσας μέγα μέρος τῆς Ἀσίας καὶ τὴν Αἴγυπτον, ἐσύστησε τὴν μεγάλην Μακεδονικὴν μοναρχίαν. Αὕτη ὅμως μετὰ

τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τῶν διαδόχων κατεκτίθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, ἐγένετο ἐπαρχία τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους καὶ κατὰ τὸν 1^{ον} αἰῶνα ὑπέπεσεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων· τῶν δὲ πόλεων αὐτῆς ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

Ἡ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ (100,000*σχεδὸν) κτισθεῖσα τῷ 315 ἀμφιθεατρικῶς ὑπὸ τοῦ Κασσάνδρου εἶναι ἡ μεγίστη, ἐπισημοτάτη καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Μακεδονίας. Αὕτη ἐπὶ τῆς Ῥωμαιοκρατίας ὑπῆρξε πρωτεύουσα, διατηροῦσα πολλὰ ἀρχαῖα μνημεῖα καὶ ἐκκλησίας, ἐπισημότερα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου μεταβεβλημένη εἰς τζαμίον καὶ ἡ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐν ᾗ ἐδίδαξεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, τοῦ ὁποίου καὶ δύο ἐπιστολαὶ σώζονται πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς.

2) Τὰ ΒΙΤΩΛΙΑ (Μοναστήρι 60,000) ἡ ἐπισημότερα πόλις τῆς Δ Μακεδονίας κειμένη παρὰ τὸν Ἐριγόνα ποταμὸν πλησίον τῆς ἀρχαίας Ἡρακλείας, εἶναι νέα πόλις, ἔχουσα καλὰς οἰκίας, δρόμους πλατεῖς, ἐξοχὰς καλὰς, ἐκκλησίαν μεγίστην, ἐκπαιδευτήρια καλὰ καὶ γυμνάσιον, στρατῶνας μεγάλους καὶ νοσοκομεῖα καλὰ· ὡς τοιαύτη εἶναι ἔδρα νομάρχου, στρατιωτικοῦ διοικητοῦ καὶ μητροπολίτου.

3) Αἱ ΣΕΡΡΑΙ (30,000) πόλις ἀρχαιοτάτη κειμένη πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Στρυμόνος ἐπὶ τινος παραποτάμου αὐτοῦ, εἶναι ὄχυρά, ἐμπορικὴ, βιομήχανος καὶ ἐπισημοτάτη τῶν πόλεων τῆς ἀνατολικῆς Μακεδονίας.

4) Ἡ Πρισεδρένα (25,000) κειμένη εἰς τὰ μεθόρια τῆς Μακεδονίας καὶ Ἀλβανίας εἶναι ὄχυρά ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος.

5) Τὰ Σκόπια (Σκοῦποι 25,000) κειμένη ἐν τῇ ΒΔ πλευρᾷ ἐπὶ τοῦ Ἀξιῦ ποταμοῦ εἶναι ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ πόλις.

6) Τὰ Βοδενα ("Ἐδεσσα 15,000) κειμένη ἐν μέσῳ σχεδὸν τῆς Μακεδονίας ἐπὶ τοῦ Βερμίου ὄρους καὶ διαρρέομένη ὑπὸ τοῦ Βόδα ποταμοῦ, θαυμάζεται παρὰ πάντων διὰ τὴν μοναδικὴν καὶ τερπνοτάτην τοποθεσίαν. Αὕτη ὑπῆρξεν ἡ ἐστία καὶ πρώτη πρωτ. τοῦ Μακεδονικοῦ κράτους ἀπὸ τοῦ 800—413 π. Χ.

7) Τὰ Βελεσσά (15,000) κειμένη ἐν τῇ Β πλευρᾷ ἐπὶ τοῦ Ἀξιῦ ποταμοῦ εἶναι ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος πόλις.

8) Ἡ Ἀρχίς (Λυχνηδὸς 15,000) ἀρχαιοτάτη ἑλλην. πόλις κειμένη ἐπὶ ὑψηλοῦ λόφου, ἀνυψουμένου ὑπεράνω τῆς λίμνης, ὑπῆρξε πρωτ. τῆς Μακεδονικῆς Ἰλλυρίας καὶ μητρόπολις αὐτοκεφάλου ἀρχιεπισκοποῦ θρόνου ὀνομασθεῖσα πρώτη Ἰουστινιανή.

9) Ἡ Κορυτσά (15,000) κειμένη εἰς τὰ μεθόρια τῆς Μακεδονίας καὶ Ἡπείρου εἶναι νέα πόλις.

10) Ἡ Καστοριά (15,000) κειμένη ΝΑ τῆς Κορυτσᾶς ἐπὶ χερσονήσου τῆς ὁμωνύμου λίμνης εἶναι πόλις ἀρχαία καὶ λίαν ὄχυρά.

11) Ἡ Στρώμνιτσα (Τιβεριούπολις 15,000) κειμένη πρὸς Β τῆς Θεσσαλονίκης καὶ Α τοῦ Ἀξιῶ.

12) Τὸ Ἰστίπι (15,000) κειμένη πρὸς Α τοῦ Ἀξιῶ, εἶναι ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος πόλις.

13) Τὸ Μελένικον (12,000) κειμένη οὐχὶ μακρὰν τοῦ Στρυμόνος εἶναι ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ.

14) Ὁ Περλεπὲς (Περίλαπος 12,000) κείμενος ΒΑ τῶν Βιτωλίων εἶναι ἐμπορικὴ πόλις.

15) Τὸ Καλκάνδελι (12,000) κείμενον πρὸς Δ τῶν Σκοπιῶν ἐπὶ παραποτάμου τοῦ Ἀξιῶ.

16) Ἡ Δράμα (10,000) κειμένη ΑΝ τῶν Σεβρών εἶναι ὠραία καὶ τερπνὴ πόλις, ἐπίσημος διὰ τὸν λαμπρὸν καπνὸν καὶ βάμβακα.

17) Ἡ Βεβρόια (8,000) παναρχαιοτάτη ἑλλην. πόλις κειμένη παρὰ τὸν Ἀλιάκμονα, ἔχει ἀφθονίαν ὑδάτων, λαμπρὸν τοποθεσίαν, καὶ εἶναι ἐπίσημος, διότι ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἐσύστησε τὴν πρώτην χριστιανικὴν κοινότητα.

18) Ἡ Καρατόβα (8,000) κειμένη ἐν τῇ Β Μακεδονίᾳ ἐπὶ παραποτάμου τοῦ Ἀξιῶ, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὰ μεταλλεῖα καὶ χαλκουργεῖα.

19) Ἡ Στρούγκα (8,000) κειμένη ἐν τῇ ἐξόδῳ τοῦ Δρείλωνος ἐκ τῆς Λυχνίτιδος λίμνης εἶναι ἐπίσημος διὰ τοὺς λαμπροὺς ἰχθῦς καὶ ἐγγέλεις.

20) Ἡ Νιζάουστα (6,000) κειμένη μεταξὺ τοῦ Ἀλιάκμονος καὶ Λουδίου, φημίζεται διὰ τὸν λαμπρὸν οἶνον καὶ διὰ τὴν βιομηχανίαν τῶν μαλλίνων ὄφασμάτων.

21) Τὸ Κρίτσοβον (Γραικόχωρον 6,000) κείμενον ἐν τῇ ΒΔ Μακεδονίᾳ.

22) Ἡ Δίβρα (6,000) Ἄνω καὶ Κάτω κειμένη πρὸς Βορ. τῆς Ἀχρίδος.

23) Ἡ Καβάλα (Χριστούπολις 5,000) κειμένη ἐπὶ βραχῶδους χερσονήσου ἐκτεινομένης ἐν τῷ ὁμωνύμῳ κόλπῳ, εἶναι ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ πόλις καὶ ἐπίσημος διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ τῆς Αἰγύπτου.

24) Τὰ Ἰαννιτσά (5,000) κειμένη μεταξὺ Βοδενῶν καὶ Θεσσαλονίκης εἶναι ἐπίσημος, διότι πλησίον αὐτῆς ἔκειτο ἡ πρωτεύουσα τῆς Μακεδονίας Πέλλα.

Ἄλλαι μικρότεραι πόλεις καὶ κωμοπόλεις ἀκμάζουσαι καὶ ἐλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια διατηροῦσαι, εἶναι ἐν μὲν τῇ περιοχῇ τῶν Βιτωλίων, ἡ Ῥέσνα, τὸ Κρούσσοβον, ἡ Μαλοβίστα, τὸ Γόπεσι, τὸ Μεγάροβον, καὶ ἡ Φλόρινα, πρὸς δυσμὰς δὲ τῆς Κορυτσᾶς, ἡ Μοσχόπολις, περὶ τὸν Ἀλιάκμονα, ἡ Κοζάνη, ἡ Σιάτιστα, ἡ Κλεισοῦρα, τὸ Μπλάτσι, τὰ Σέρβια, τὸ Βογαζικόν, ἡ Σέλιτσα, ἡ Χρούπιστα, ἡ Κατερίνα, τὸ Λιτόχωρον, τὸ Κίτρον, ἡ Καταφυγή, ἡ Βελθενδᾶς, τὸ Βλαχολίβαδον, τὰ Γρεβενὰ καὶ τὸ Μέτσοβον εἰς τὰ μεθόρια τῆς Μακεδονίας καὶ Ἡπείρου, ἔχουσαι ἀπὸ 3—8000 κατοίκων.

Ἐν τῇ Χαλκιδικῇ χερσονήσῳ.

Ἡ μικρὰ αὕτη χερσονήσος, ὑποδιαιρουμένη εἰς 3 μικροτάτας χερσονήσους, ἔχει πολλὰ φυσικὰ πλεονεκτήματα καὶ καλλονάς, ἕνεκα τῶν ὁποίων τὸ πάλαι ἰδρῦθησαν 32 ἐλληνικαὶ ἀποικίαι καὶ πόλεις, αἱ ὁποῖαι φθάσασαι εἰς μεγάλην ἀκμὴν, κατεστράφησαν ὑπὸ τοῦ Φιλίππου τῷ 348 π. Χ. τούτων δὲ ἐπίσημότεραι ἦσαν ἡ Ὀλυθος (Ἀγιομάμας) καὶ Ποτίδαια (Κασσάνδρα).

Ἄλλ' ἐν ᾧ τὸ πάλαι εὐδαίμων καὶ πολυάνθρωπος ἦν ἡ χερσονήσος, σήμερον εἶναι ὀλιγάνθρωπος καὶ ὀλίγας μόνον κωμοπόλεις καὶ χωρῖα ἔχει, ὧν οἱ κάτοικοι πάντες καθαροὶ Ἕλληνες εἶναι· τῶν δὲ κωμοπόλεων ἐπίσημότεραι εἶναι·

Ἡ Ἱερισσός (Ἄκανθος) κειμένη ἐν τῷ ὁμωνύμῳ κόλπῳ καὶ ἐπί-

σιμος διὰ τὴν πλησίον αὐτῆς γενομένην διώρυγα τοῦ Ξέρξου. Πρὸς Β ταύτης ἔκειτο καὶ ἡ πατρὶς τοῦ Ἀριστοτέλους Στάγειρος (Διψάσδα), ὅπου εἶναι καὶ τὰ λεγόμενα Μαθεμοχώρια (μεταλλοῦχα).

Ἡ Γαλατίστια κωμόπολις κειμένη ΝΑ τῆς Θεσσαλονίκης, τὰ Βασιλικὰ χωρίον κείμενον νοτιώτερον, ὁ Πολύγυρος κειμένη πρὸς Β τῆς Ὀλύμπου καὶ τὸ Λερίχοβον κωμόπολις κειμένη πρὸς Α τῆς Γαλατίστης.

Τῶν δὲ 3 μικρῶν χερσονήσων ἡ μὲν δυτικὴ Παλλήνη (Κασσάνδρα) καὶ ἡ κεντρικὴ Σιθωνία (Λόγγος) χωρὶς μόνον περιέχουσι καὶ μετόχια τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ἡ δὲ ἀνατολικὴ Ἀκτὴ (Ἁγιον ὄρος) εἶναι ἐπισημότερα διὰ τὴν φυσικὴν καλλονὴν καὶ διὰ τὴν ἱερότητα τῶν 21 μοναστηρίων, τῶν ὁποίων οἱ μοναχοὶ ἀριθμοῦνται εἰς 5—6 χιλιάδας.

Κλίμα, ἔδαφος, προϊόντα καὶ ἐμπόριον τῆς Μακεδονίας.

Ἡ Μακεδονία οὖσα ἡ ὠραιστάτη, εὐφορωτάτη, ἐμπορικωτάτη καὶ πλουσιωτάτη πασῶν τῶν χωρῶν τῆς χερσονήσου, ἔχει κλίμα μὲν συγκερασμένον καὶ ὑγιεινόν, ἐκτὸς τῶν ὄρειων μερῶν, ἔνθα εἶναι ψυχρόν· ἔδαφος δὲ καρποφορώτατον μὲν, ἀλλ' οὐχὶ καλῶς καλλιεργημένον διὰ τὴν ὀλιγότητα τῶν κατοίκων καὶ διὰ τὴν μικρὰν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν. Τὰ δὲ προϊόντα αὐτῆς εἶναι πολλὰ, ποικίλα καὶ ἀφθονώτατα, ἐπισημότερα τῶν ὁποίων εἶναι ἄφθονοι δημοτριακοὶ καρποὶ, βάμβαξ, ὄρυζα, ἔλαιον καὶ ὄσπρια, ὀπωρικὰ λαμπρὰ, καπνὸς ἄριστος τῆς Δράμας καὶ τῶν Σερβῶν, οἶνος ἐξαιρετος τῆς Ναούσσης καὶ τῆς Γουμέντσας, καὶ περιέχει πολλὰ πολύτιμα μέταλλα, τὰ ὅποια διαμένουσιν ἄχρηστα. Ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἱκανῶς ἀνεπτυγμένη παρέχουσα κάλλιστον τυρὸν καὶ βούτυρον καὶ τὰ ὄρη αὐτῆς χορηγοῦσιν ἄφθονον ξυλικήν, ναυπηγήσιμον, καύσιμον καὶ πρὸς οἰκοδομήν.

Τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα προϊόντα παράγουσα, ἔχει σπουδαιότατον ἐμπόριον δημοτριακῶν καρπῶν, καπνοῦ, μετὰξης, ξυλικῆς, οἴνου, τυροῦ, βουτύρου κτλ. γινόμενον διὰ τῶν λιμένων τῆς Θεσσαλονίκης καὶ Καβάλας διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, ὅστις μετὰ ἓν ἔτος θὰ φθάσῃ μέχρι τῆς Βιέννης.

Κάτοικοι θρησκεία και εκπαίδευσις.

Οί μὲν ἀρχαῖοι κάτοικοι αὐτῆς ἦσαν Ἕλληνες ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένοι τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, πολιτικῶς ὅμως καὶ στρατιωτικῶς ἀνεδειχθησαν διὰ τοῦ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου ἰσχυρότεροι πάντων τῶν Ἑλλήνων, συγκροτήσαντες τὴν μεγάλην Μακεδονικὴν κοσμοκρατίαν. Εἰς τοὺς κατοίκους τούτους προσετέθησαν καὶ οἱ κατὰ τὸν 7 αἰῶνα ἐγκατασταθέντες ἐν αὐτῇ Βούλγαροι καὶ οἱ κατὰ τὸν 11 αἰῶνα κατακτήσαντες τὴν χώραν Τούρκοι. Τοῦ δὲ συνόλου τῶν κατοίκων (1,500,000) 500,000 μὲν εἶναι Μακεδόνες Ἕλληνες, 200,000 δὲ Βούλγαροι, 400,000 Τούρκοι καὶ 400,000 Ἀλβανοί, Βλάχοι, Ἰουδαῖοι καὶ Ἀθίγγανοι.

Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν πλὴν τῶν Τούρκων, Ἰουδαίων καὶ Ἀθιγγάνων, πάντες οἱ λοιποὶ εἶναι χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι.

Καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν, ἥτις δὲν εἶναι πολὺ προηγμένη, οἱ Ἕλληνες Μακεδόνες ὑπερέχουσι τῶν λοιπῶν, συντηροῦντες ἐξ ἰδίων 300 περίπου ἐκπαιδευτήρια, μικρὰ καὶ μεγάλα, ἀρρένων καὶ θηλέων, ἐν οἷς φοιτῶσι 50,000 περίπου μαθητῶν καὶ μαθητριῶν. Ἀρτίως δὲ συνεστήθησαν καὶ συνεπληρώθησαν 3 γυμνάσια καὶ διδασκαλεῖα ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἐν Βιτωλίοις καὶ ἐν Σέρραϊς.

IV. Η ΑΛΒΑΝΙΑ (ΙΛΛΥΡΙΑ)

Κατ. 800,000.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ἄλβανία ὀνομάζεται ὅλη ἡ χώρα, ἡ ὁποία ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ Μαυροβουνίου μέχρι τῆς Ἠπείρου καὶ ἀπὸ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης μέχρι τοῦ Σκάρδου καὶ τῆς Λυχνίτιδος λίμνης.

Ὅρια. Ἡ Ἄλβανία ὀρίζεται πρὸς Β. μὲν ὑπὸ τῆς Λαβεάτιδος λίμνης πρὸς Ν δὲ ὑπὸ τῶν Καμβουνίων ὄρεων, πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους καὶ πρὸς Α ὑπὸ τῆς Λυχνίτιδος λίμνης, καὶ διαιρεῖται εἰς ἄνω Ἄλβανίαν ἐκτεινομένην μέχρι τοῦ Γενούσου ποταμοῦ καὶ εἰς κάτω Ἄλβανίαν, ἐκτεινομένην μέχρι τῆς Αὐλῶνος.

Πέλαγος, κόλποι καὶ λιμένες.

Ἡ Ἄλβανία ἐν πέλαγος ἔχει τὸ Ἀδριατικὸν ἐκ τῆς Δ πλευρᾶς

δύο κόλπους, τὸν περὶ τὴν Λισσὸν πόλιν ἐν τῇ ἐκβολῇ τοῦ Δρεϊλῶνος καὶ τὸν τῆς Αὐλῶνος μέγαν καὶ ἀσφαλέστατον καὶ 2 λιμένας τὸν τοῦ Δυρράχίου καὶ τὸν τῆς Αὐλῶνος.

Ὅρη. 1) ὁ Βερτίσκος ἐκτεινόμενος ἐν τῇ Β. πλευρᾷ τῆς Ἀλβανίας καὶ φέρων διάφορα ἐπιτόπια βαρβαρικά ὀνόματα. 2) Ἡ Κανθαβία κλάδος τοῦ Σκάρδου διακλαδιζόμενος εἰς πολλὰς διακλάσεις ἐντὸς τῆς Ἀλβανίας.

Τῶν ἀκρωτηρίων 3 εἶναι ἐπισημότερα, τὸ Ῥοδόνη (Νυμφαῖον) πρὸς Ν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δρεϊλῶνος, τὸ Πάτι πρὸς Ν τοῦ Δυρράχίου καὶ τὸ Λάγι νοτιώτερον.

Ποταμοὶ καὶ λίμναι.

1) Ὁ Ὀριούνης (Μοράτζας καὶ Βαρβάννας) πηγάζων ἐκ τοῦ Βερτίσκου ἐκβάλλει εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος πλησίον τοῦ Δουλιτσινίου. 2) Ὁ Δρεϊλῶν (Δρεῖνος) ὁ μέγιστος πάντων πηγάζων ἐκ τῶν Ν ὁρέων τῆς Λυχνίτιδος λίμνης, διέρχεται ταύτην καὶ δεχόμενος τὸν Λευκὸν Δρεῖνον ἐκβάλλει εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος πλησίον τῆς Λισσοῦ. 3) Ὁ Μάτης. 4) Ὁ Σπίρσας (Οὐλούεας) 5) Ὁ Πάνισος (Πανύσας). 6) Ὁ Γενούσος (Σκούμπι). 7) Ὁ Ἄψος (Εργέντης).

Δύο μόνον λίμνας ἔχει ἡ Ἀλβανία τὴν Λαβεάτιδα (λίμνην τῆς Σκόδρας) ἰχθυοφόρον καὶ τὴν ἀνώνυμον πρὸς Β τῆς Αὐλῶνος ἐκτεινομένην.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Ἀλβανία τῆς ὁποίας μέρος παρεχωρήθη τῷ Μαυρουνίῳ ὀλίγας πόλεις καὶ μικρὰς ἔχει, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι:

1) Ἡ Σκόδρα (30,000) κειμένη ἐπὶ βράχων παρὰ τὴν ὁμώνυμον λίμνην καὶ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Βαρβάννα ποταμοῦ, εἶναι ἀρχαία πόλις, πάλαι μὲν πρωτ. τῆς βαρβαροῦ Ἰλλυρίας, νῦν δὲ τῆς Ἀλβανίας, ὄχυρὰ ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανος.

2) Τὰ Τύραννα (20,000) κειμένη πρὸς Α τοῦ Δυρράχίου, εἶναι ὠραιότατη πόλις τῆς Ἀλβανίας, ἔχουσα οἰκίας καλὰς, δρόμους πλατεῖς καὶ θέαν λαμπρὰν.

3) Τὸ Ἐλθασάνιον (20,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς προηγουμέ-

νης ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Γενούσου ποταμοῦ, εἶναι ὄχυρά ἐχουσα ἐμπόριον μαλλίων, δερμάτων καὶ κηροῦ.

4) Τὸ Βεράτι (Ἀτιπατρία καὶ Βελάγραδα 10,000) κειμένη εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Τομάρου ὄρους ἐπὶ τοῦ Ἄψου, εἶναι ὄχυρωτάτη, ὠραία καὶ ἔδρα μητροπολίτου.

5) Ἡ Αὐλών (8,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου κόλπου, εἶναι ἐμπορικὴ πόλις. Μεταξὺ δὲ ταύτης καὶ τοῦ Δυρράχίου ἔκειτο ἡ Ἀπολλωνία, ἀρχαία ἑλλην. ἀποικία.

6) Τὸ Δυρράχιον (Ἐπίδαμνος 7,000), εἶναι παραλία ἐμπορικὴ πόλις, ἔχουσα καλὰ ἑλλην. ἐκπαιδευτήρια.

7) Ἡ Κροῖα (6,000) μικρὰ πόλις μεσόγειος κειμένη πρὸς Α τοῦ Δυρράχίου ἐπὶ μεγάλου ἀποκρήνου βράχου, εἶναι ἐπίσημος διὰ τοὺς ἀγῶνας τοῦ Σκενδέρμπεη.

8) Ἡ Λισσὸς (Ἀλέσσιον 6,000) ἀρχαία ἑλληνικὴ πόλις κειμένη ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δρεῖλωνος ποταμοῦ, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὸν θάνατον καὶ τάφον τοῦ Σκενδέρμπεη. Ἐκτὸς δὲ τῶν πόλεων τούτων ὑπάρχουσι καὶ πολλαὶ κωμοπόλεις οἷον ἡ Καθαῖα πρὸς Α τοῦ Δυρράχίου καὶ τὸ Πεκίσι ΜΑ τῆς Καθαίας.

Κλίμα ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τῆς Ἀλβανίας ὄρεινῆς οὐσῆς τὸ μὲν κλίμα εἰς τὰ ὄρεινά εἶναι συγκερασμένον καὶ εἰς τὰ πεδινὰ καὶ παράλια θερμὸν καὶ νοσῶδες ἐν μέρει, τὸ δὲ ἔδαφος εἰς τινὰ μέρη ὀλίγον καρποφόρον, εἰς τινὰ ὅμως παράλια καρποφορώτατον, ἀλλὰ διὰ τὴν ὀλιγανθρωπίαν καὶ ἀθλιότητα τῶν κατοίκων ἐλάχιστα καλλιεργημένον. Τὰ δὲ κυριώτερα προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποὶ καὶ ἰδίως ἀραβόσιτος, ὄρυζα, οἶνος, καπνός, ἔλαιον, βαμβάξ καὶ ἄλας τὸ δὲ ἐμπόριον ἐνεργεῖται διὰ τῶν λιμένων τοῦ Ἀντιβαρίου, τοῦ Δυρράχίου καὶ τῆς Αὐλώνας.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ Ἀλβανοὶ ἀπόγονοι τῶν Πελασγῶν καὶ συγγενεῖς πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὁμιλοῦσι γλῶσσαν μικτὴν ἐξ Ἀλβανικῶν, Ἑλληνικῶν, Λατινικῶν, Τουρκικῶν καὶ Σλαυικῶν λέξεων καὶ διαιροῦνται εἰς Γέγιδας, οἰκοῦντας ἐν τῇ ἄνω Ἀλβανίᾳ καὶ εἰς Τόσκιδας Τσάμι-

δας και Λιάπιδας, οικόουντας ἐν τῇ κάτω Ἀλβανίᾳ και εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἡπείρου. Εἶναι δὲ ἀνδρείοι, φιλοπόλεμοι και πρόθυμοι ὡς μισθοφόροι τοῦ πλειοδοτοῦντος. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ περισσότεροι εἶναι Μωαμεθανοὶ και οἱ λοιποὶ Χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι και καθολικοὶ. Κατὰ δὲ τὴν ἐκπαίδευσιν εἶναι κατώτεροι πάντων τῶν κατοίκων τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου, διαμένοντες ἐν ἀμαθείᾳ και βαρβαρότητι.

Δ'. Η ΗΠΕΙΡΟΣ.

Κάτ. 400,000.

α.) Φυσικὴ κατάστασις

Ἡ Πείρος ὀνομάζεται ἡ χώρα, ἣτις ἐκτείνεται πρὸς Ν τῆς Ἀλβανίας ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὄρεων μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου.

Ὅρια. Αὕτη ἔχει ὅρια πρὸς Α τὴν Τυμφην, τὸν Λάκμον και τὸν Πίνδον, πρὸς Δ τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος, πρὸς Β τὸν Ἄψον και πρὸς Ν τὴν Ἀκαρνανίαν.

Πέλαγος και κόλποι. Ἡ Ἡπείρος ἐκ Δ βρεχομένη ὑπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ και Ἰονίου πελάγους, ἔχει ὄρους ἀντὶ κόλπων, ἐπισημότεροι τῶν ὁποίων εἶναι ὁ τοῦ Βουθρωτοῦ, ὁ τῆς Σαϊᾶδας, ὁ τῆς Γουμενίτσας, ὁ τῆς Πλαταριάς, και ὁ τοῦ Κομάρου. Λιμένας δὲ ἐν μὲν τῇ Β παραλίᾳ ἓνα και μόνον ἔχει τὸν Πάνορμον (Παλέρημο), πρὸς Ν δὲ ἔχει πολλοὺς, τῶν ὁποίων ἐπισημότεροι εἶναι ὁ λιμὴν τῶν Ἁγίων Σαράντα, ὁ τοῦ Βουθρωτοῦ, ὁ τῆς Σαϊᾶδας, ὁ τῆς Γουμενίτσας, ὁ τῆς Πλαταριάς, ὁ τοῦ Φαναρίου και ὁ τῆς Σαλαχώρας ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Ἄρτης.

Ἦρη και ἀκρωτήρια.

Ὡς ἡ Ἀλβανία, οὕτω και ἡ Ἡπείρος εἶναι χώρα ὄρεινὴ και πετρώδης κατὰ τὸ πλεῖστον, διατεταταμένη ὑπὸ ὄρεων, ταῖν ὁποίων ἐπισημότερα εἶναι:

1) Τὰ Κεραυνία (βουνὰ τῆς Χειμάρρας) ἐκτεινόμενα καθ' ὅλην τὴν παραλίαν.

2) Ὁ Λάκμος (ζυγὸς τοῦ Μετσόβου) διαχωρίζων τὴν Ἡπείρον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας και Θεσσαλίας.

3) Ὁ Πίνδος (Μέτσοβον 7,000 π.) ἐκτεινομένη μεταξύ Ἡ-
πείρου καὶ Θεσσαλίας.

4) Ἡ Τύμφη (Γζουμέρικα) ἐκτεινομένη παρὰ τὸν Ἄωον ποταμόν.

5) Τὸ Μιτσκέλιον (4,000 ποδ.) ΒΑ τῶν Ἰωαννίνων ἀνώνυμον
τοῖς ἀρχαίσις.

6) Ὁ Τόμαρος (Ὀλύτσικα) ΝΔ τῶν Ἰωαννίνων ἐπίσημον διὰ
τὸ μαντεῖον τῆς Δωδώνης.

Ἀκρωτήρια. Τὸ Ἀκρωτήριον (Γλωσσα) ἐν τῷ ἄκρῳ τῶν Κε-
ραυνίων ἐπικίνδυνον, τὸ Κεφάλι πρὸς Ν, τὸ Ποσειδῖον παρὰ τὸν
Πηλώδη κόλπον, ὁ Θύαμις ἐν τῇ ἐκβολῇ τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ,
τὸ Ἄκτιον (Πούντα) ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ Ἀμβρ. κόλπου καὶ τὸ
Χειμέριον.

Ποταμοὶ καὶ λίμναι.

1) Ὁ Ἄωος (Βοιοῦσα) μέγιστος ποτ. πηγάζων ἐκ τῆς Τύμφης
ἐκβάλλει εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.

2) Ὁ Θύαμος (Καλαμάς) πηγάζων ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὄρους ἐκβάλ-
λει εἰς τὸ αὐτὸ πέλαγος.

3) Ὁ Πολύανθος (Σούσιτσα) πηγάζων ἐκ τῶν Κεραυνίων ἐκ-
βάλλει εἰς τὸν Ἄωον ποταμόν.

4) Ὁ Ἀραχθος (Ἄρτα) πηγάζων ἐκ τῆς Τύμφης ἐκβάλλει
εἰς τὸν Ἀμβρακ. κόλπον.

5) Ὁ Ἰναχος καὶ Ἀχελῶος (Ἀσπροπόταμον) πηγάζων ἐκ τοῦ
Λάχμου ἐκβάλλει εἰς τὸ Ἴόνιον πέλαγος.

6) Ὁ Ἀχέριον (Φαναριώτικος) ἐκβάλλει εἰς τὸ Ἴόνιον πέλαγος.

7) Ὁ Κωκυτός (Βωβός) πηγάζων ἐκ τῶν ὄρεων τῆς Παραμυ-
θίας, ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀχέροντα ποταμόν, ἀμφότεροι δὲ ἐφημι-
ζοντο ὡς ποταμοὶ τοῦ ἄδου.

8) Ὁ Κέλυδνος (Δουκάδες 9) καὶ ὁ Δρίνος (π. Ἀργυροκάστρου)
μικρότεροι.

10) Ὁ Χάραδρος (Δοῦρος) ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀμβρακ. κόλπον.

11 καὶ 12) ὁ Ξανθός (Παύλα) καὶ ὁ Σιμόεις (Βίστριτσα) ἐκβάλ-
λουσιν εἰς τὴν λίμνην τοῦ Βουθρωτοῦ (Πηλώδη).

Λίμναι. 1) Ἡ Παμβῶτις (λίμνη τῶν Ἰωαννίνων) ἐκτεινομένη

πρός Δ τοῦ Μιτσαικελίου συνίσταται ἐκ δύο λιμνῶν, διὰ στενοῦ ἔλους συνδεομένων, ὧν ἡ μὲν Β ὀνομάζεται λίμνη τῆς Λαψίστας, ἡ δὲ δευτέρα τῶν Ἰωαννίνων λίμνη.

2) Ἡ Ἀχερουσία λίμνη μικρὰ καὶ ἐλώδης ἐπίσημος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις.

3) Ἡ Πηλώδης λίμνη (Λιδάρι) μεγαλητέρα τῆς Ἀχερουσίας ἀντικρὺ τῆς Κερκύρας.

4) Ἡ μικρὰ λίμνη τοῦ Βουθρωτοῦ ΝΑ τῆς προηγουμένης.

5 καὶ 6) Ἡ Τζουκαλία καὶ ἡ Λογαροῦ ἐν τῇ Β πλευρᾷ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου.

β) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Ἠπειρος πάλαι μὲν διηρεῖτο εἰς πολλὰ μικρὰ τμήματα, νῦν δὲ ἀποτελεῖ μίαν ἐπαρχίαν τῆς Τουρκίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀφῆρέθη ἡ μικρὰ ἐπαρχία τῆς Ἄρτης καὶ προσηρτήθη τῇ Ἑλλάδι. Ἐν ᾧ δὲ πάλαι εἶχεν 70 πόλεις, τὰς ὁποίας κατέστρεψεν ὁ Διμίλιος Παῦλος, νῦν ἔχει ὀλίγας τοιαύτας, τῶν ὁποίων ἐπίσημοι-
τεραι εἶναι:

1) ΤΑ ΙΩΑΝΝΙΝΑ (30,000) πρωτ. τῆς Ἠπέρου κειμένη ἐπὶ τῆς Δ ὄχθης τῆς λίμνης, εἶναι μεγαλητέρα καὶ ἐπισημοτέρα πόλις τῆς Ἠπέρου, φημιζομένη ὡς πατρίς τῶν μεγάλων εὐεργετῶν Ζωσιμάδων, Καπλανῶν, Ριζαρῶν καὶ ἔχουσα μεσόγειον ἐμπόριον, μικρὰν βιομηχανίαν καὶ ἀμααῖα ἐκπαιδευτήρια, ἐν οἷς διαπρέπει ἡ Ζωσιμαία σχολή.

ΝΔ τῶν Ἰωαννίνων εἰς τὰς ὑπερείας τοῦ Τομάρου ὑπῆρχε καὶ τὸ ἀρχαιότατον καὶ ἐπισημότατον μαντεῖον τῆς Δωδώνης, ἕπερ ἀρτίως ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Καραπάνου.

2) Ἡ Πρέβεζα (10,000) πόλις ὄχυρά, εὐλίμενος καὶ ἐμπορικῆ, εἶναι ὁ λιμὴν τῶν Ἰωαννίνων καὶ τῆς Ἠπέρου. Πρὸς Β ταύτης ἔκειτο ἡ ἀρχαία Νικόπολις.

3) Τὸ Ἀργυρόκαστρον (10,000) κείμενον ἐν τῇ ΒΔ Ἠπέρω, εἶναι πόλις ὄχυρά καὶ ἐπίσημος διὰ τὸν ἐξαίρετον καπνόν.

4) Τὸ Μέτσοβον (8,000) κείμενον ἐπὶ τοῦ Πίνδου, εἶναι πόλις ὀρεινὴ καὶ ἐπίσημος ὡς πατρίς τῶν μεγάλων εὐεργετῶν τῆς Ἑλλάδος Στουράρη, Τσοίτσα, Ἀβέρωφ καὶ ἄλλων.

5) Τὸ Δέλβινον (4,000) κείμενον ἐν τῇ ΒΔ Ἡπειρῷ εἶναι ὡραία πολίχνη.

Ἐκτὸς δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ πολλὰ κωμοπόλεις ἔχουσαι ἀπὸ —6 χιλ. κατοίκων.

Τὸ Πριμέτι, ἡ Παραμυθία, τὸ Μαργαρίτι, ἡ Πάργα ἐπίσημος διὰ τὴν ἀνδρείαν τῶν κατοίκων καὶ κῶμαί οἱ Φιλιᾶται, τὸ Τσίμβοιον, τὸ Συράκιον, ἡ Χειμᾶρα, τὸ Λεσκοβίκιον, τὸ Γαρδίκι, ἡ Κόνιτσα, ἡ Δροβιάνη καὶ τὸ Τεπελένι, ἡ πατρίς τοῦ διαβοῦτου Ἀλῆ πατᾶ τὸ Βουθρωτὸν καὶ Σούλιον ἔρημα νῦν.

Περιοχαὶ δὲ χωρίων ἐπίσημοι εἶναι τὸ Ζαγόριον, περιέχον 46 χωρία μετὰ 55 χιλ. κατοίκων, ἀσχολουμένων εἰς τὰ γράμματα καὶ διάφορα ἐπαγγέλματα μετερχομένων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, τὸ Σούλιον ἔχον 38 χωρία καὶ ἡ Χειμᾶρα συνισταμένη ἐκ πολλῶν χωρίων, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι φημίζονται διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ διὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνας.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Ἡ Ἡπειρος ὄρεινὴ, πετρώδης καὶ τραχεῖα οὖσα, ἔχει κλίμα εὐκρατον, ὑγιεινὸν καὶ ἥπιον ἐν τοῖς παραλίαις· τὸ δὲ ἔδαφος αὐτῆς, περιεχοῦσης πεδιάδας καὶ κοιλάδας, εἶναι καρποφόρον μὲν εἰς τὰ πεδινὰ καὶ ἄκαρπον εἰς τὰ ὄρεινὰ καὶ πετρώδη, δὲν εἶναι ὅμως καὶ καλῶς καλλιεργημένον.

Τὰ δὲ προϊόντα αὐτῆς ὁμοιάζουσιν πρὸς τὴν Ἀλβανίαν, εἶναι σίτος, ἀραβόσιτος, οἶνος, ἔλαιον, καπνός, λεμόνια, πορτοκάλια, ἐλαῖα κλπ. Καὶ τὸ ἐμπόριον αὐτῆς γίνεται διὰ τῶν λιμένων τῆς Πρεβέζης, τῶν Ἀγίων Σαράντα, τῆς Σαλαχώρας καὶ τῆς Σαιάδας.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ Ἡπειρώται ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἡπειρωτῶν, εἶναι Ἑλληνες λαλοῦντες τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν Ἀλβανικὴν, ὅπου συνοικοῦσι μετ' Ἀλβανῶν, καθὼς καὶ οἱ Ἀλβανοὶ ὁμιλοῦσι καὶ γράφουσι τὴν Ἑλληνικὴν· κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ μὲν περισσότεροι εἶναι Χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, οἱ δὲ λοιποὶ Μωαμεθανοὶ, ὧν πολλοὶ ἠσπάσθησαν τὴν Μωαμεθανικὴν θρησκείαν πρὸς ἀποφυγὴν τῶν καταπίσεων. Ὀλίγιστοι δὲ καὶ Ἰουδαῖοι ὑπάρχουσι.

Καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν οἱ Ἡπειρώται διαφέρουσι πολὺ τῶν κατοίκων τῆς Ἀλβανίας. Διότι οἱ πλεῖστοι Ἑλληνες ὄντες καὶ φιλομαθεῖς, διατηροῦσι πολλὰ καὶ καλὰ ἐκπαιδευτήρια, καὶ ἀσχολοῦνται εἰς τὰς τέχνας, τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ εἰς μικρὰν βιομηχανίαν, ἐν ᾧ οἱ Μωαμεθανοὶ, βίον ἀργὸν ζῶντες καὶ ἔνοπλοι γίνονται μισθοφόροι.

Τὸ τῆς Θεσσαλίας ὑπολειφθὲν μέρος τῆ Τουρκίᾳ.

Τὸ ΒΔ μέρος τῆς Θεσσαλίας, τὸ ὁποῖον ἔμεινεν εἰς τὴν Τουρκίαν, ΒΑ μὲν διατέμεται ὑπὸ τῶν κλάδων τοῦ Ὀλύμπου, ΒΔ δὲ περιβάλλεται ὑπὸ τῶν Καμβουνίων ὄρεων καὶ διαρρέεται ὑπὸ τοῦ Σαραντοπόρου ποταμοῦ καὶ τῶν πολλῶν παραποτάμων αὐτοῦ, ἐπίσημότεροι τῶν ὑποίων εἶναι ὁ Ἐλασσωνίτικος καὶ ὁ Βούργαρις.

Πολιτικῶς τὸ μέρος τοῦτο περιλαμβάνει τὴν ἐπαρχίαν τῆς Ἐλασσῶνος (Ὀλοσσῶν παρ' Ὀμήρω) ἣτις περιέχει δύο μικρὰς κωμοπόλεις καὶ τινα χωρία.

Ἡ Ἐλασσῶν κειμένη εἰς τὰς δυτικὰς ὑπώρειας τοῦ Ὀλύμπου ἐπὶ τοῦ ὁμώνυμου ποταμοῦ, ἔχει 3—4 χιλ. κατοίκων.

Ἡ Τσαρίτσαινα κειμένη πρὸς Ἄν τῆς προηγουμένης ἐπὶ τινος παραποτάμου τοῦ Πηνειοῦ ὀλίγον ἀπέχει τῶν νέων ὄριων τοῦ βασιλείου καὶ εἶναι ἐπίσημος διὰ τὰ μεταξουργεῖα καὶ τὴν βαμβακοφυτείαν.

Καὶ τὸ Δεμένικον (Κυρεστία) χωρίον κείμενον εἰς τὸ μέρος ἀντικρὺ τοῦ μεθορίου ὄρους Κριτιρίου ἐπὶ τινος παραποτάμου.

Ε'. ΑΙ ΝΗΣΟΙ.

Τῶν νήσων, αἵτινες ἀνήκουσιν εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν, 4 μὲν ἢ Θάσος, ἢ Σαμοθράκη, ἢ Ἰμβρος καὶ ἢ Λήμνος κείμεναι ἐν τῷ Θρακικῷ πελάγει, περιεγράφησαν ἤδη ἐν τῇ νοτίῳ Θρακίᾳ. Ἐνταῦθα δὲ ὑπολείπεται νὰ περιγραφῆ μία μόνη κειμένη ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ πρὸς νότον τῆς Πελοποννήσου. Καὶ αὕτη εἶναι

Η ΚΡΗΤΗ

Κάτοικοι 300,000.

Ἡ μεγίστη αὕτη νῆσος κειμένη ἐν τῷ μέσῳ τῶν τριῶν Ἡπεί-

ρων τοῦ παλαιοῦ κόσμου, ἔχει σχῆμα μεγάλου θωρηκτοῦ πλοίου καὶ ἐκτείνεται ἀπὸ τῶν Ἀντικυθήρων μέχρι τῆς νήσου Κάσου.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Πελάγη, κόλποι καὶ λιμένες.

Ἡ Κρήτη κειμένη ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ περιβάλλεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τοῦ Κρητικοῦ πελάγους, πρὸς Δ δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰονίου πελάγους καὶ πρὸς Α ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους· τοιαύτη δὲ οὖσα ἔχει δύο κόλπους καὶ 3 ὄρμους.

1) Τὸν κόλπον τοῦ Μιραμπέλου ἐν τῇ ΒΑ γωνίᾳ, 2) τὸν τῆς Μεσσαράς ἐν τῇ Ν πλευρᾷ, καὶ 3) τὸν ὄρμον τῆς Ἀμφιμάλλης, τὸν τῆς Κυδωνίας καὶ τὸν τοῦ Κισσάμου πρὸς Δ τοῦ κόλπου Μιραμπέλου. Τῶν δὲ λιμένων αὐτῆς ἐπισημότεροι εἶναι·

1) Ὁ τῆς Σούδας ὁ κάλλιστος καὶ εὐρυχωρότατος πλησίον τῶν Χανίων. 2) Ὁ τῆς Σπίνης Λόγγας πρὸς Ἀν. τῆς νήσου.

Ὅρη, ἀκρωτήρια καὶ ποταμοί.

Ὅλην τὴν νήσον διατέμνει κατὰ μῆκος μία σειρά ὄρεων, ἧτις διαρράβγεισά ποτε ἐκ σεισμοῦ διηρέθη εἰς διάφορα ὄρη, ἐπισημότερα τῶν ὁποίων εἶναι

1) Τὰ Λευκὰ Ὅρη (8,100') ἢ Σφακιανὰ ἀνυψούμενα ἐν τῇ Δ πλευρᾷ. 2) Ἡ Ἰδὴ (8,000' Ὑψηλορίτης). 3) Τὸ Κέδρισον ὄρος (Κέντρος). 4) Ἡ Δίκτη ἢ Δίκτηιον ὄρος (Λασιθί 5,000'). 5) Τὸ Ἀργαῖον (7,000') πρὸ Α τῆς Ἰδῆς, καὶ 6) Τὸ Ἱερόν ὄρος ΜΑ τοῦ προηγουμένου.

Τῶν δὲ ἀκρωτηρίων ἐπισημότερα εἶναι ὁ Κώρουξ (Κόρινον) ΒΔ, τὸ Ψάκον (Σπάδα) πρὸς Α τοῦ προηγουμένου, τὸ Κύαμον (Μαλέα) πρὸς Α, τὸ Αἶον, τὸ Ζεφύριον καὶ τὸ Σαμώνιον ἐν τῇ Β πλευρᾷ, τὸ Κριοῦ μέτωπον (Ἅγιος Ἰωάννης) ΝΔ, ὁ Λέων (Μεταλλα) ἐν τῷ μέσῳ τῆς Μ πλευρᾶς καὶ τὸ Ἐρυθραῖον (Λαγκαδίον) ΝΔ.

Οἱ δὲ ἐπισημότεροι ποταμοὶ τῆς νήσου εἶναι 1) ὁ Ἰάρδανος (Πλατανιάς) πλησίον τῶν Χανίων, 2) ὁ τοῦ Ἀρμυροῦ (Ἀμφιμάτριος), 3) ὁ Ὀαῖος (Ἀρκάδης), 4) ὁ Ἀμισὸς (Ἀποσελέμης), 5) ὁ Πετραῖος (Πετρής), 6) καὶ ὁ Κάρατος (Καρτερὸς)· οἱ δὲ ἐκ τῶν

νοτείων ύπωρειών πηγάζοντες είναι ὁ Καταβράχτης (Ζούζουρον), ὁ Ληθαῖος (Ἄναποδιάρης) ὁ μέγιστος ποταμὸς τῆς νήσου καὶ ὁ Μασσαλίας (Μεγαλοπόταμος).

Λίμνην δὲ μίαν καὶ μόνην ἔχει ἡ Κρήτη τὴν Κορησίαν(Κουρνᾶ).

β) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Κρήτη πολιτικῶς διαιρεῖται νῦν εἰς 5 διοικήσεις 1) τὴν τῶν Χανίων, 2) τὴν τῶν Σφακιῶν, 3) τὴν τῆς Ῥιθυμνίας, 4) τὴν τοῦ Ἡρακλείου καὶ 5) τὴν τοῦ Λασιθίου. Ἐν ᾧ δὲ πάλαι εἶχε πολλὰς καὶ ἀκμαίας πόλεις καὶ διὰ τοῦτο ἑκατόμπολις ὠνομάζετο, νῦν ὀλίγας ἔχει, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἑξῆς:

1) Τὸ Ἡράκλειον (Μεγάλον Κάστρον 25,000) πρωτ. τῆς ὁμωνύμου διοικήσεως κειμένη ἐν τῷ μέσῳ τῆς Β παραλίας, εἶναι ἡ μεγαλητέρα πόλις τῆς νήσου, ἔχουσα Βενετικὸν φρούριον, καλὰ ἐκπαιδευτήρια καὶ γυμνάσιον. Πλησίον ταύτης σώζονται τὰ εἰρεπια τῆς Κνωσσοῦ, καθέδρας τοῦ Μίνωος, καὶ τὰ τῆς Γόρτυνος.

2) Τὰ Χανιά (Κυδωνία 15,000) κειμένη ἐν τῇ ΒΔ παραλίᾳ, εἶναι ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ πρωτ. τῆς ὁμωνύμου διοικήσεως.

3) Ἡ Ῥέθυμνος (Ῥιθυμνία 10,000) πρωτ. τῆς ὁμωνύμου διοικήσεως κειμένη πρὸς Α τῶν Χανίων, εἶναι ὄχυρά μικρὰ πόλις, πλησίον τῆς ὁποίας κεῖται καὶ ἡ περιώνυμος μονὴ τοῦ Ἀραδίου, ἐπίσημος διὰ τὴν κατὰ τὸ 1866 πολιορκίαν.

5) Τὰ Σφακιά (1,500) κειμένη ἐν τῇ Μ παραλίᾳ καὶ ἐπίσημος διὰ τὴν ἀνδρείαν τῶν κατοίκων αὐτῆς.

6) Ἡ Νεάπολις (4,000) πρωτ. τῆς διοικήσεως τοῦ Λασιθίου κειμένη οὐχὶ μακρὰν τοῦ λιμένος τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἔχει γυμνάσιον καὶ πρωτοδικεῖον. Πλησίον ταύτης, σώζονται εἰρεπια τῆς Λύχτου καὶ κεῖται τὸ ὄροπέδιον τοῦ Λασιθίου, ὅπου κατὰ τὸ 1868 ἐγένετο τριήμερος μάχη κατὰ τοῦ Ὁμερ πασᾶ.

7) Ἡ Ἱεράπετρα (Ἱεράπυτνα 4,000) παραλία κωμόπολις ἔχουσα εὐρυχωρότατον λιμένα.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Κρήτης εἶναι εὐκραές καὶ ὑγιεινὸν καὶ τὸ ὕδωρ ἄριστον τὸ δὲ ἔδαφος, μολονότι εἶναι βραχυῶδες καὶ ἀμμώ-

δες κατά μέγα μέρος, είναι όμως λίαν καρποφόρον, δὲν εἶναιδὲ καλῶς καλλιεργημένον. Καὶ τὰ προϊόντα εἶναι ἔλαιον, σαπώνιον, οἶνος ἐξαιρετος, κάστανα περίφημα, τυρός, πορτοκάλια, σταφίδες, ἀμύγδαλα, μέλι, κηρίον, μέταξα κλπ.

Κάτοικοι θρησκεία καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Κρητῶν διατηρήσαντες τὴν ἐλευθερίαν μέχρι τοῦ τοῦ 67 π. Χ, ὅτε ὑπέπεσαν εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Ῥωμαίων καὶ ἀπὸ τούτων εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν Βυζαντινῶν, εἶτα τῶν Ἀράβων, τῶν Βενετῶν καὶ τῶ 1669 εἰς τὴν τῶν Τούρκων δεσποτείαν, κατὰ τῶν ὑποίων πολλὰκις ἐπανέστησαν καρτερικῶς καὶ γενναίως ἀγωνισθέντες. Πρὸ ὀλίγου δὲ ἔλαβον δικαιώματα αὐτοδιοικήσεως, διοικούμενοι ὑπὸ Χριστιανοῦ ἡγεμόνος κατ' ἰδιαιτέρον ὄργανισμόν. Τῶν δὲ κατοίκων τὰ $\frac{3}{4}$ σχεδὸν εἶναι Χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι λαλοῦντες τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἦν καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ αὐτοὶ ὁμιλοῦσιν. Καὶ ἡ ἐκπαίδευσις πρότερον μὲν ἦν παρημελημένη· κατὰ δὲ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐσυστήθησαν καὶ γυμνάσια καὶ παρθεναγωγεῖα καὶ ἄλλα διάφορα ἐκπαιδευτήρια.

ΤΑ ΕΜΜΕΣΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠ. ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΜΕΡΗ

Κάτοικοι 4,200,000.

Τὰ διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου (1878) ἀποσπασθέντα μέρη ἀπὸ τῆς ἀμέσου κυριαρχίας τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας εἶναι ἡ Ἀνατολικὴ Ῥωμυλία, ἡ Βουλγαρία καὶ ἡ Ἐρζεγοβίνη μετὰ τῆς Βοσνίας. Τούτων δὲ ἡ μὲν Ἀνατολικὴ Ῥωμυλία ἐκηρύχθη τοπαρχία τῆς Τρυρκίας αὐτοδιοικήτος, ἡ δὲ Βουλγαρία Ἠγεμονία αὐτοδιοικήτος καὶ ἡ διοικήσις τῆς Βοσνίας καὶ Ἐρζεγοβίνης ἀνετέθη εἰς τὴν Αὐстро-ουγγαρίαν.

Α'. Η ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΡΩΜΥΛΙΑ

Κάτ. 1,000,000 σχεδόν.

Ἡ Τοπαρχία αὕτη περιλαμβάνουσα τὸ Β. μέρος τῆς Θράκης, ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τοῦ Αἴμου, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τῆς Μαύρης θαλάσσης, πρὸς Ν δὲ ὑπὸ τῆς νοτίου Θράκης καὶ πρὸς Δ ὑπὸ Σκαμίου ὄρους.

Ἡ Ἀνατολικὴ Ῥωμυλία ἀποτελοῦσα σχῆμα τετραπλεύρου ἔχει ὄρη μὲν τὸν Αἰμον καὶ τὸ Σκόμιον, ποταμὸν δὲ τὸν Ἐβρον μετὰ πολλῶν παραποτάμων καὶ κόλπον τὸν τοῦ Πύργου μεταξὺ Ἀγχιάλου καὶ Σωζουπόλεως.

Τοιαύτη δὲ οὖσα ἡ Ἀνατολικὴ Ῥωμυλία, ἔχει ὀλίγας μὲν παραλίους πόλεις, περισσοτέρας δὲ μεσογειούς, τῶν ὑποίων ἐπιστημότεραι εἶναι αἱ ἐξῆς·

1) Ἡ ΦΙΑΠΠΟΥΠΟΛΙΣ (25,000) πρωτ. τῆς Τοπαρχίας, ἐν ἣ ἑδρεύει ὁ χριστιανὸς διοικητής, κτισθεῖσα ὑπὸ Φιλίππου τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας ἐπὶ τοῦ Ἐβρου ποταμοῦ ἐν εὐφροωτάτῃ πεδιάδι, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν μικρὰν βιομηχανίαν, παράγουσα δημητριακοὺς καρπούς, βάμβακα, ὄρυζαν κλπ. καὶ καλὰ Ἑλλην. ἐκπαιδευτήρια διατηροῦσα.

2) Ἡ Στενήμαχος (20,000) κειμένη ΝΑ τῆς Φιλιππουπόλεως εἶναι καθαρῶς ἑλληνικὴ πόλις ἔχουσα καλὰ Ἑλλην. ἐκπαιδευτήρια.

3) Ἡ Ἐσκιζάαρα (15,000) κεῖται μεταξὺ τοῦ Ἐβρου ποταμοῦ καὶ τοῦ Τούντζα.

4) Ἡ Σέλιμος (Σλίβνο 15·000) κειμένη πρὸς Β τῆς προηγουμένης εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Σκομίου ὄρους, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὰς δύο πανηγύρεις.

5) Τὸ Ταταρπαζαρτζι (10,000) κείμενον παρὰ τὸν Ἐβρον πρὸς Δ τῆς Φιλιππουπόλεως.

6) Τὸ Κεζανλίκι (10,000) κείμενον πρὸς Β τῆς Ἐσκιζάαρας

7) Τὸ Σαμοκόβιον (6,000) κειμένη ἐν τῇ Δ πλευρᾷ, εἶναι ὄχυρὰ πόλις.

8) Ἡ Ἰάμπολις (Διόσπολις 6,000) ἐμπορικὴ πόλις διὰ σιδηροδρόμου συνδεομένη μετὰ τῆς πρωτεύουσας.

9) Ὁ Πύργος (6,000) κειμένη ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Μαύρης θαλάσσης.

10) Ἡ Ἀγχιάλος (5,000) πόλις παραλία κειμένη ἐν τῇ Β πλευρᾷ τοῦ κόλπου.

Ἄλλαι μικρότεραι πόλεις εἶναι ἡ Σωζούπολις (4,000), ἡ Μεσημβρία (2,000) ἡ Οὐζούντζοβα (5,000), ἡ Ἀετός, ἡ Γενιζάαρα, τὸ Ἰχτιμαν καὶ τὸ Κάρλοβον.

Κλίμα, έδαφος και προϊόντα.

Τò μὲν κλίμα τοῦ Β τούτου μέρους τῆς Θρακῆς εἶναι συγκερα-
σμένον μὲν εἰς τὰ πεδινὰ καὶ παράλια μέρη, ψυχρὸν δὲ εἰς τὰ
περὶ τὸν Αἴμον καὶ τὸ Σκόμιον ὄρος μέρη. Τò δὲ έδαφος εἶναι καρ-
ποφόρον εἰς τὰ πεδινὰ, ἀλλ' ὄχι καὶ καλῶς καλλιεργημένον, καὶ
ἄκαρπον εἰς τὰ ὄρεινά, τὰ ὅποια εἶναι ἐπιτήδεια εἰς τὴν κτηνο-
τροφίαν. Καὶ τὰ προϊόντα τῆς χώρας εἶναι τὰ αὐτὰ μὲ τὰ τῆς
νοτίου Θρακῆς ἤτοι ἄφθονοι δημητριακοὶ καρποί, βάμβαξ, οἶνος,
καπνός, μέταξα καὶ μέταλλα διάφορα. Ἡ δὲ βιομηχανία εἶναι
μικρὰ καὶ ἀσήμαντος.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ μὲν ἀρχαιότατοι κάτοικοι καὶ τούτου τοῦ μέρους ἦσαν Ἑλ-
ληνες, Θρακῆς, κατὰ δὲ τὸν μέσον αἰῶνα ἐπέδραμον πολλὰ βαρ-
βαρα ἔθνη, τῶν ὁποίων οἱ Βούλγαροι ἐγκατεστάθησαν καὶ ἀνε-
μίχθησαν μετὰ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων κατοίκων καὶ κατὰ τὸν
ιδ' αἰῶνα ἐπελθόντες οἱ Τούρκοι κατέκτησαν τὴν χώραν, ἣ ὅποια
διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου (1878) διοικητικῶς ἀπεσπάσθη
ἀπὸ τῆς ἀμέσου κυριαρχίας τοῦ Σουλτάνου καὶ διοικεῖται κατ'
ἰδιαιτέρον ὄργανισμόν ὑπὸ χριστιανοῦ τοπάρχου, κατὰ πενταετίαν
διοριζομένου ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου. Οἱ δὲ νῦν κάτοικοι τῆς Τοπαρ-
χίας εἶναι Ἑλλήνες, Βούλγαροι, Τούρκοι, Ἰουδαῖοι, Ἀρμένιοι, Ἀ-
θίγγανοι, Κιρκάσιοι καὶ Ἀλβανοί.

Κατὰ δὲ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν ὑπε-
ρέχουσιν οἱ Ἑλλήνες. Ἀπὸ δὲ τῆς νέας διοργανώσεως τῆς χώ-
ρας ἀνεπτύχθη ἡ ἐκπαίδευσις παρὰ τοῖς Βουλγάροις διὰ τῆς ιδρύ-
σεως καὶ συστάσεως πολυαριθμῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ ἀνω-
τέρων ἐκπαιδευτηρίων.

Β'.) Η ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ (ΚΑΤΩ ΜΟΙΣΙΑ)

Κάτ. 2,000,000.

Πᾶσα ἡ χώρα ἡ ἐκτεινομένη μετὰξὺ τῆς Σερβίας, τοῦ Δουνά-
βεως, τοῦ Αἴμου καὶ τῆς Μαύρης θαλάσσης πάλαι μὲν ἀπετέλει
μέρος τῆς ἀρχαίας Θρακῆς, ἐπὶ δὲ τῶν Ῥωμαίων ἀποσπασθεῖσα

ώνομάσθη κάτω Μοισία και από του ζ'. αιώνας καταληφθεῖσα ὑπὸ τῶν Βουλγάρων μετωνομάσθη Βουλγαρία, ἣτις ἀπὸ τοῦ 1391 ὑπέπεσεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων. Διὰ δὲ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου (1878) ἐκηρύχθη ἡγεμονία αὐτοδιοίκητος, τελοῦσα ὠρισμένον φέρον τῷ Σουλτάνῳ και διοικουμένη συνταγματικῶς ὑπὸ χριστιανοῦ ἡγεμόνος Γερμανοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Α'. Βάτεμπεργ.

ἀ.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ἔθια. Ἡ Βουλγαρία ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τοῦ Δουναβέως και τῆς Ῥωμουσίας, πρὸς Δ δὲ ὑπὸ τῆς Σερβίας, πρὸς Ν ὑπὸ τοῦ Ἄβμου, τῆς Θράκης και τῆς Μακεδονίας ἐν μέρει και πρὸς Α ὑπὸ τῆς Μαύρης θαλάσσης.

Ἔθια, ποταμοὶ και λίμναι

Μία σειρά ὄρεων περιβάλλει ἐκ Ν ὅλην τὴν Βουλγαρίαν και πολλοὺς ἐκπέμπει κλάδους εἰς αὐτήν. οἱ ὅποιοι φέρουσι διάφορα Βουλγαρικὰ ὀνόματα. Αὕτη δὲ ἡ σειρά συνέχεια οὕσα τῶν Δειναρικῶν Ἄλπεων τῆς Αὐστρίας ὀνομαζεται ὑπὸ μὲν τῶν ἀρχαίων Αἶμος, ὑπὸ δὲ τῶν Βουλγάρων Στάρα Πλάνινα (ἀρχαῖον ὄρος) και ὑπὸ τῶν Τούρκων Βαλκάν, ὅστις πρὸς Δ ὑψηλότερος ὢν (7,000') καλεῖται Γοτζά Βαλκάν ἦτοι μέγας Αἶμος και πρὸς Α χαμηλοῦμενος και μέχρι τῆς Μαύρης θαλάσσης ἐκτεινόμενος καλεῖται Κουτζούκ Βαλκάν ἦτοι μικρὸς Αἶμος (3,500') και ἀπολήγει εἰς τὸ Αἰμόνιον ἀρωπήριον (Ἐμινὲ Δάγ τουρκιστί).

Τῶν δὲ ποταμῶν μέγιστος τῆς ἔλλην. χερσονήσου και ἐπίσημότετος εἶναι

1) Ὁ Δούναβις (Ἰστρος), ὅστις πηγάζων ἐκ τῶν Βαυαρικῶν Ἄλπεων, διερχόμενος τὴν Αὐστρο-ουγαρίαν, Σερβίαν, Βουλγαρίαν και Ῥωμουσίαν και δεχόμενος πλείστους παραπόταμους, διὰ 3 στομίων ἐκβάλλει εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν, τῶν ὁποίων τὸ μὲν Β ὀνομαζεται Κίλια, τὸ δὲ μεσαῖον Σουλινὰς και τὸ Ν ἅγιος Γεώργιος (ιερὸν στόμα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις).

2) Ὁ Μοραῦος Μάργος) συνιστάμενος ἐκ τοῦ Σερβικοῦ και Βουλγαρικοῦ Μοραῦου εἶναι ὁ μέγιστος παραπόταμος τοῦ Δουναβέως. Ἄλλοι μικρότεροι παραπόταμοι τοῦ Δουναβέως εἶναι ὁ Τιμαχος,

ὁ Λώμ, ὁ Ἴσπερος, ὁ Βίδαα, ὁ Ὄσμαα, ὁ Ἰαντραα καὶ ὁ ἀνακτ.
Λώμ. Λίμναα δὲ ἔχει μικράα καὶ ἐλώδεια.

6.) Πολιτικὴ κατάστασια.

Ἡ Βουλγαρία μεγίστη καὶ σπουδαιοτάτη ἐπαρχία τῆα Τούρ-
κίαα οὔσα πρότερον, ἔχει καὶ πόλεια πολλάα, ἐπισημότεραι τῶν
ὁποίων εἶναι αὶ ἐξῆα.

1) Ἡ ΣΟΦΙΑ (20,000 Σαρδικὴ καὶ Τριαδίτσα) πρωτ. τῆα Ἠ-
γεμονίαα, εἶναι μεσόγειοα πόλια ὄχυρά κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἰσπερού
ποταμοῦ εἰα τοῦα πρόποδαα τοῦ Σκορίου ὄρουα. Σημειωτέον ἐν ταῦθα
ὅτι ὁ πληθυσμὸα τῶν πόλειων τῆα Βουλγαρίαα σπουδαίωα ἤλκτ-
τώθη ἀπὸ τοῦ Ῥωσσο-τουρκικοῦ πολέμου, πολλῶν τούρκων με-
ταναστευσάντων.

2) Τὸ Ῥουχτσούκιον (20,000) ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ πόλια κει-
μένη ἐπὶ τοῦ Δουνάθεωα ποταμοῦ.

3) Ἡ Σούμλα (20,000) φύσει ὄχυρωτάτη πόλια κειμένη πρὸα Δ
τῆα Βάρνηα.

4) Τὸ Βιδίνι (20,000 Βυρινάκιον) πόλια ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ
ἐπὶ τοῦ Δουνάθεωα ποταμοῦ.

5) Ὁ Τούρναθοα (20,000) πρῶην πρωτ. τῆα Βουλγαρίαα κει-
μένη πρὸα Δ τῆα Σούμλαα

6) Ἡ Σιλίστρα (20,000) πόλια ὄχυρωτάτη κειμένη ἐπὶ τῆα
δεξιῶα ὄχθηα τοῦ Δουνάθεωα καὶ συνδεομένη διὰ σιδηροδρόμου
μετὰ τῆα Σούμλαα, Βάρνηα καὶ Ῥουχτσουκίου.

7) Ἡ Βάρνα (20,000) Ὀδησσὸα καὶ Ὀδυσσόπολια κειμένη ἐν
τῇ παραλίῃ τῆα Μαύρηα θαλάσσηα, εἶναι πόλια ὄχυρά, ἐμπορικὴ
καὶ ἐπίκαιροα συνδεομένη διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆα μεσογείου
Βουλγαρίαα.

8) Τὸ Σίστοβοα (20,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Δουνάθεωα, εἶναι ὄ-
χυρά καὶ ἐμπορικὴ.

9) Ἡ Νικόπολια (15,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Δουνάθεωα εἶναι ἀ-
ποθήκη τῶν ἐμπορευμάτων.

10) Τὸ Κεσπενδίλι (10,000) κειμένη πρὸα Μ τοῦ Τούρναθοῦ
εἰα τὰ μεθόρια τῆα Μακεδονίαα.

11) Ἡ Λόφτσα (10,000) κειμένη πρὸς Δ τοῦ Τουρνόβου ἐπὶ τοῦ Ὄσμα ποταμοῦ.

12) Ἡ Πλεύνα (10,000) κειμένη πρὸς Β τῆς Λόφτσας εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν πολιορκίαν τῶν Ῥώσων καὶ τὴν καρτερίαν τῶν Τούρκων.

Ἄλλαι πόλεις μικρότερα ἔχουσαι ὀλιγώτερον πληθυσμὸν εἶναι καὶ ἀκόλουθαι τὸ Ῥαζγκρδ (7,000) ὄχυρά πόλις, τὸ Παζαρτζίκι (6,000), τὸ Λὼμ (5,000), τὸ Γάβροβον (5,000), τὸ Μπαλτζίκι (5,000) Διονυσούπολις πλησίον τῆς Βάρνας, τὸ Ὄσμάν παζάρ (4,000), τὸ Γενίπαζαρ (4,000), τὸ Ἐσκί τζουμά (4,000) καὶ ἡ Καθάρνα (3,000) ἑλλην. κωμόπολις.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι ψυχρὸν εἰς τὰ ὄρεινά καὶ συγκερασμένον εἰς τὰ πεδινά, τὸ δὲ ἔδαφος καρποφορώτατον μὲν, ἀλλ' ὀλίγον καὶ ἀτελῶς καλλιεργημένον καὶ ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἱκανῶς ἀνεπτυγμένη. Τὰ δὲ κυριώτερα προϊόντα εἶναι ἄφθονοι δημητριακοὶ καρποί, λίνον, αἶνος, ὀπωρικά κτλ. Τρέφει δὲ ἡ χώρα διάφορα κτήνη ἥτοι ἵππους, πρόβατα, αἰγας, ἀγέλας βοῶν καὶ βουβάλων καὶ περιέχει ματαλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, μολύβδου, σιδήρου καὶ πολλὰ μεταλλικὰ ὕδατα. Διὰ δὲ τὴν μεγάλην καρποφορίαν ἐθεωρεῖτο ἡ Βουλγαρία ὡς μεγάλη σιταποθήκη τῆς Τουρκίας.

Κάτοικοι θρησκεία καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ Βούλγαροι καταγόμενοι ἐκ τῶν παρὰ τὸν Βόλγαν Τατάρων καὶ κατὰ τὸν 7 αἰῶνα ἐγκατασταθέντες παρὰ τὸν Δούναβιν, ἀνέμιχθησαν μετὰ τῶν Σλαβικῶν φύλων, τῶν ὁποίων παρεδέχθησαν τὴν γλῶσσαν καὶ κατὰ τὸν 9 αἰῶνα ἠσπάσθησαν τὸν Χριστιανισμόν.

Τοῦ δὲ ὅλου πληθυσμοῦ 1,300,000 εἶναι Βούλγαροι Χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι καὶ σχισματικοί, 500,000 δὲ Τούρκοι, Τάταροι, Κιρκάσιοι καὶ Ἄλβανοι μωαμεθανοὶ καὶ 200,000 Ἕλληνες, Φωμοῦνοι, Ἀθίγγανοι, Ἰουδαῖοι, Ἀρμένιοι, Σέρβοι καὶ Γερμανοί. Κατὰ δὲ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν εὐρίσκονται οἱ Βούλγαροι ἐν

νηπιώδει καταστάσει· διότι μόλις πρό δύο ἐτῶν ἐγένετο ἀρχὴ πρὸς σύστασιν τακτικῶν σχολείων πρὸς διάδοσιν τῆς ἐκπαιδευσεως· οἱ δὲ πλεῖστοι αὐτῶν ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν καὶ διαμένουσιν ἀπαίδευτοι.

Γ' Η ΒΟΣΝΙΑ ΚΑΙ ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΑ

Κάτ. 1, 200, 000.

Αἱ δύο αὐται ἐπαρχίαι διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου (1878) ἐδόθησαν τῇ Αὐστρίᾳ πρὸς διοικήσιν καὶ διατήρησιν τῆς ἡσυχίας.

α. Φυσικὴ κατάστασις.

Θέσις, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Αἱ χῶραι αὐται κείμεναι μεταξὺ τῆς Αὐστρίας, Σερβίας καὶ Μαυροβουνίου, διατέμνονται ὑπὸ τῶν Δειναρικῶν Ἄλπεων, τῶν ὑποίων ἢ ὑψηλοτέρα κορυφὴ ἔχει ὕψος 7,000' καὶ διαρρέονται ὑπὸ τοῦ Σαύου ποτ., τοῦ Οὔννα, τοῦ Βέρμπα, τοῦ Ὀκρίνα, τοῦ Δρίνου καὶ τοῦ μεγίστου αὐτῶν Νάρωνος. Λίμνην δὲ μίαν μόνην μικράν καὶ ἐλώδη ἔχει Μπλάτο καλουμένην.

β'. Πολιτικὴ κατάστασις.

Αἱ δύο αὐται ἐπαρχίαι, οἰκούμεναι κατὰ χωρία καὶ κόμας, ὀλίγας ἔχουσι πόλεις καὶ μικράς, αἱ κυριώτεραι τῶν ὑποίων εἶναι αἱ ἐξῆς.

1) Τὸ ΣΕΡΑΪΕΒΟΝ (25,000) πρωτ. τῆς Βοσνίας εἶναι ὄχυρά καὶ βιομήχανος.

2) Ἡ Βανιαλούκα (10,000) εἶναι βιομήχανος, ἔχουσα ἐργοστάσια πυρίτιδος καὶ λουτρά.

3) Τὸ Ζβόρνικον (10,000) ἔχει πλούσια μεταλλεῖα καὶ ὄχυράν ἀκρόπολιν.

4) Τὸ Τραύνικον (6,000) εἶναι ὄχυρά πόλις κειμένη ΒΔ τοῦ Σεραϊέθου.

Ἄλλαι μικρότεραι εἶναι ἡ Τεχίνη, ἡ Βρόδη, ἡ Γιάζα, ἡ Δερβάντη, ἡ Βουσύβατσα, ἡ Φώκα καὶ ἡ Μαϊδα· αὐται μὲν κεῖνται ἐν Βοσνίᾳ. Ἐν Ἐρζεγοβίνῃ δὲ

1) Ἡ Μοστάρη (12,000) ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ, ἔχουσα ἐργοστάσια ξιφῶν καὶ ὀπλοποιεῖα.

2) Ἡ Τρεβίγγη (10,000) εἶναι λίαν ὄχυρά κειμένη εἰς τὰ ὄρια τοῦ Μαυροβουνίου.

3) Νεβεσίγη (4,000) κωμόπολις ὄχυρά κειμένη ΝΑ τῆς Μοστάρης.

4) Ἡ Λιουβούσκα καὶ τὸ Νίξικ δύο ὄχυραὶ κωμοπόλεις.

Κλίμα ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι συγκερασμένον πλὴν τῶν ὀρειῶν καὶ ὑγιεινόν. Τὸ δὲ ἔδαφος, περιέχον πολλάς πεδιάδας καὶ κοιλάδας, εἶναι εὐφορον παράγον σίτον, ὄρυζαν, κάνναβιν, οἶνον, ὀπωρικά κτλ. Τρέφει δὲ ζῶα ἐξάίρετα ἤτοι πρόβατα, χοίρους, ἵππους καλοῦς καὶ ἄγρια ζῶα, ἔχει δὲ καὶ μέταλλα πολύτιμα καὶ κοινὰ τὰ ὀποῖα εἶναι ἐντελῶς παρημελημένα.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων εἶναι Σλαῦοι κατὰ τὴν ἐθνικότητα, οἱ δὲ λοιποὶ Ἕλληνες, Ἰουδαῖοι, Βλάχοι, Ἀβίγγανοι Οὐγγροί, Ἀρμένιοι, Ἰταλοί, καὶ Γερμανοί.

Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι οἱ μὲν, χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, οἱ δὲ, Καθολικοὶ καὶ Μωαμεθανοί. Καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν διατελοῦσιν ἔτι ἐν νηπιώδει καταστάσει, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν προσπαθεῖ νὰ ἐξαγάγῃ ἤδη ἡ Αὐστρία.

Τὸ Νόβι παζάρ. Ἐνταῦθα ἀνήκει ἡ μικρὰ περιοχὴ, ἧτις ὀνομάζεται Νόβι παζάρ, Ταύτης ὑποκειμένης εἰς τὴν Τουρκίαν πρῶτ. εἶναι ἡ Νόβι παζάρ (12,000) ὁμώνυμος.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα τῆς Εὐρωπ. Τουρκίας.

Τὸ κλίμα τῆς Τουρκίας, ὅπερ κατὰ χώρας περιεγράφη. ἐν γένει εἶναι συγκερασμένον ἐνιαχοῦ δὲ ψυχρὸν καὶ θερμὸν, τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι μὲν λίαν καρποφόρον, ἀλλ' οὐχὶ καλῶς καλλιεργημένον, παράγον πολλά, ποικίλα καὶ κάλλιστα προϊόντα, δημητριακοὺς καρπούς, καπνὸν ἐξάίρετον, τυρόν, βούτυρον, μέλι, οἶνον, μέταξαν, βάμβακα, ὀπωρικά, ὄσπρια κλ. ἔχει δὲ ἡ χώρα ἄφθονα μέταλλα πολύτιμα καὶ κοινὰ, ἐντελῶς ἡμελημένα.

Ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Τὸ μὲν ἐμπόριον εἶναι μέγα καὶ ἐκτεταμένον, ἡ δὲ βιομηχανία εἶναι πολὺ μικρὰ καὶ περιορισμένη, καὶ ἡ συγκοινωνία, κατὰ

θάλασσαν μὲν διὰ πλοίων καὶ ἀτμοπλοίων, κατὰ ξηρὰν δὲ εἶναι περιορισμένη καὶ δύσκολος ἐξαιρουμένων ὀλίγων μερῶν, συνδεομένων διὰ σιδηροδρόμων, ἢ ἐπέκτασις τῶν ὁποίων ἐπικείται διὰ τῆς κατασκευῆς νέων σιδηροδρόμων, διὰ τῶν ὁποίων θὰ συνδεθῆ μετὰ τῆς Βιέννης καὶ Εὐρώπης.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ κάτοικοι τῆς Τουρκίας κατὰ μὲν τὴν ἐθνικότητα εἶναι πολλοὶ καὶ διάφοροι ἤτοι Τούρκοι, Ἕλληνες, Σλαῦοι, Ἰουδαῖοι, Ἀλβανοὶ, Ἀθίγγανοι, Ἀρμένιοι καὶ Εὐρωπαῖοι, κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ μὲν πλείστοι εἶναι Χριστιανοὶ καὶ ὀλίγοι Ἰουδαῖοι, Μωαμεθανοὶ δὲ εἶναι ἕως 3 ἑκατ. Καὶ ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι παραμειλημένη. Μεταξὺ δὲ τῶν διαφόρων ἐθνῶν περισσότερα καὶ καλλίτερα ἐκπαιδευτήρια ἔχουσιν οἱ Ἕλληνες. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα δὲν ἐξαρκοῦσιν εἰς τὰς ἀνάγκας.

Πολίτευμα, δικαιοσύνη καὶ στρατιωτικὴ δύναμις.

Τὸ μὲν πολίτευμα τῆς Τουρκίας εἶναι μοναρχία ἀπόλυτος, τῆς ὁποίας ὁ ἀρχηγὸς Σουλτάνος Χαμίτ ἔχει τὴν ὑπερτάτην πολιτικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἐξουσίαν, διοικῶν τὴν αὐτοκρατορίαν κατὰ βούλησιν διὰ τῶν ὑπουργῶν αὐτοῦ. Πρὸς διανομὴν δὲ τῆς δικαιοσύνης ὑπάρχουσι πολλὰ καὶ διάφορα πολιτικά, ἐμπορικά καὶ ποινικὰ δικαστήρια, ἤτοι τουρκικὰ δικάζοντα κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Κορανίου, πρωτοδικεῖα, ἐφετεῖα καὶ ἓν ἀνώτατον ὡς Ἄρειος πάγος, πάντα διοργανωμένα κατὰ τὰς διατάξεις τῶν Εὐρωπαϊκῶν δικαστηρίων. Καὶ ἡ στρατιωτικὴ δύναμις πρὸ μὲν τοῦ Ῥωσοτουρκικοῦ πολέμου ἦν μεγάλη καὶ ἰσχυρά, ἀνερχομένη εἰς 700,000 ἀνδρῶν. Ἐπειδὴ δὲ μετὰ τὴν συνθήκην τοῦ Βερολίνου διοικητικῶς ἀπεσπάρθησαν ἐπαρχίαι τινές, ὁ στρατὸς ἠλαττώθη εἰς 400 χιλ. ἀνδρῶν, ἡ διοργάνωσις τοῦ ὁποίου ἀνετέθη ἤδη εἰς Γερμανοὺς στρατιωτικούς. Καὶ ὁ στόλος, ὅστις πρότερον συνέκειτο ἐξ 115 πολεμικῶν πλοίων, ἐν οἷς 30 θωρηκτά, ἠλαττώθη μετὰ τὴν συνθήκην τοῦ Βερολίνου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΡΩΜΟΥΝΙΑΣ (ΒΛΑΧΙΑΣ ΚΑΙ ΜΟΛΔΑΥΙΑΣ)

Κάτοικοι 5,200,000.

Ἡ Βλαχία καὶ Μολδαυία, πάλαι μὲν ὑποτελοῦσαι μέρος τῆς ἀρχαίας Δακίας, πρὸ ὀλίγων δὲ ἐτῶν εἰς δύο ἡγεμονίας διηρημέναι συνηνώθησαν εἰς μίαν, ὀνομασθεῖσαν Ῥωμουνία, ἣτις διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητος καὶ πρὸ 3 ἐτῶν βασιλεῖον ἀνεξάρτητον ἀνεγνωρίσθη. Παρεχώρησε δὲ τῇ Ῥωσσίᾳ τὴν Βεσσαραβίαν καὶ ἔλαβεν ἀντ' αὐτῆς τὴν Δοβρούτσαν.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Ῥωμουνία κειμένη μεταξὺ τῆς Αὐστρίας, Σερβίας, Βουλγαρίας, Ῥωσσίας καὶ Οὐγγαρίας, ὄρη μὲν ἔχει τὰς Τρανσυλθανικὰς Ἄλπεις (3—6,000') καὶ τὰ Καρπάθια ἐκ τοῦ ΒΔ μέρους, ποταμούς δὲ τὸν μέγιστον πάντων Δούναβιν, τὸν Ἀλούταν, τὸν Σερέτην καὶ τὸν Προῦθον παραποτάμους τοῦ Δουνάβεως καὶ λίμνας 4 μικρὰς ἔχει ἡ Βλαχία καὶ 3 ἡ Μολδαυία τὴν Καγούλην, τὴν Ἰαπούλην καὶ Καταπούλην. Ἐν δὲ τῇ Δοβρούτσα ὑπάρχει ἡ μεγίστη λίμνη τῆς χερσονήσου Ραζέλιμη (Ἄλμουρις) ἔχουσα ἀλμυρὰ ὕδατα.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Ῥωμουνία ὡς βασιλεῖον διαίρεται πολιτικῶς εἰς 32 νομούς, ἐν οἷς ἐπισημότεραι πόλεις εἶναι αἱ ἐξῆς.

1) Τὸ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΝ (230,000) πρωτ. τοῦ βασιλείου, ἔχει κήπους, προάστεια, πύργους, ἀνάκτορα, ἐκκλησίας, πανεπιστήμιον καὶ πολλὰ ἐκπαιδευτήρια, ἔξωθεν μὲν παρ' ἑξῆς λαμπρὰν θέαν, ἐσωτερικῶς ὅμως αἱ ὁδοὶ αὐτῆς εἶναι ῥυπαραὶ καὶ ἀκάθαρτοι.

2) Τὸ Ἰάσιον (100,000) μεγίστη πόλις τῆς Μολδαυίας, ἔχει πολλὰ ἀνάκτορα, 80 ἐκκλησίας, ξυλίνας οἰκίας, 20 μοναστήρια καὶ ἐκπαιδευτήρια.

3) Τὸ Γαλαζιον (90,000) δευτέρα πόλις τῆς Μολδαυίας, ἀποτελεῖ τὸν λιμένα αὐτῆς καὶ τὸν κύριον σταθμὸν τῆς ἀτμοπλοίας τοῦ Δουνάβεως.

4) Ἡ Βραΐλα (45,000) δευτέρα πόλις τῆς Βλαχίας, εἶναι εὐλίμενος καὶ λίαν ἐμπορικὴ, ἐν ἧ καὶ πολλοὶ Ἑλληνες ἐμποροὶ ὑπάρχουσιν.

4) Τὸ Πλοέστιον (35,000) εἶναι πλουσία καὶ ἐμπορικὴ πόλις συνδεομένη διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τοῦ Βουκουρεστίου.

6) Ἡ Ἰσμακλία (35 000) εἶναι ὄχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ κειμένη ἐπὶ τοῦ στομίου τῆς Κιλίας.

7) Ἡ Κραιόβα (55,000) ἔχει ἐμπόριον καὶ ἀλυκάς, συνδεομένη διὰ σιδηροδρόμου.

8) Τὸ Γιούργεβον (22,000) κειμένη πρὸς Ν τοῦ Βουκουρεστίου εἶναι ἐμπορικὴ πόλις.

9) Ἡ Φωζάνη (20,000) κειμένη ΝΑ τοῦ Βουκουρεστίου εἶναι ἐμπορικὴ πόλις.

10) Ἡ Τούλτσα (20,000) κειμένη πρὸς Δ. τοῦ Σουλινᾶ εἶναι ἐμπορικωτάτη.

11) Τὸ Πιτέστι (15,000) πρὸς Δ τοῦ Πλοεστίου ἐπὶ τοῦ Ἄρδισχου ποτ.

Ἄλλαι μικρότεραι εἶναι τὸ Τουρνομαγουρέλι, Τουρνοσεβερίνον, τὸ Καλαφάτι, τὸ Βούζιον, ἡ Καρκαλάη, τὸ Ῥένη, ἡ Κίλια, ὁ Σουλινᾶς, τὸ Ῥίμνικον, τὸ Μπαμπαδάγ, ἡ Οὔσχα, τὸ Φάλτσι, ἡ Ὀκνα καὶ ἡ Κωνστάντσα ἐν Δοβρούτσα.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι ψυχρὸν καὶ ὑγρινόν· τὸ δὲ ἔδαφος καρποφορώτατον, ἀλλ' οὐχὶ καλῶς καλλιεργημένον, παράγον σίτον ἄφθονον, κριθήν, ἀραβόσιτον, ὕρωικά, οἶνον κτλ. Ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἀνεπτυγμένη, ἡ μελισσοτροφία ἐξηπλωμένη καὶ προσοδοφόρος, τὰ δάση παρέχουσι ξυλικὴν ἄφθονον, οἱ ποταμοὶ πλήρεις ἰχθύων καὶ τὰ ἀλατορυχεῖα παρέχουσι μεγίστην ποσότητα ἁλατος.

Ἐμπόριον βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Τὸ μὲν ἐμπόριον εἶναι μέγα καὶ ἐκτεταμένον, ἡ δὲ βιομηχανία εἶναι μικρὰ καὶ λίαν περιορισμένη, ἐνεργουμένη ὑπὸ Ἑυρωπαίων καὶ ἡ συγκοινωνία ἐκτελεῖται διὰ τῶν ἀτμοπλοίων τοῦ Λούδ, διὰ τῶν σιδηροδρόμων καὶ διὰ τῆς ποταμοπλοίας.

Κάτοικοι, θρησκεία, πολιτεύμα και εκπαίδευσις.

Οι Ῥωμοῦνοι θεωροῦνται ἀπόγονοι τῶν ἐπὶ Τραϊανῷ Ῥωμαϊκῶν ἀποικιῶν ἀναμιχθέντες μετὰ Γότθων, Οὔνων, Βουλγάρων καὶ ἄλλων Σλαβικῶν φυλῶν.

Ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν εἶναι μίγμα Ῥωμ. καὶ βαρβαρικῶν λέξεων. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, ἐκτὸς ὀλίγων Ἑβραίων, καὶ ὀλίγοι Καθολικοὶ καὶ Διαμαρτυρούμενοι. Τὸ πολιτεύμα εἶναι συνταγματικόν, κατὰ τὸ ὅποιον εὐκλεῶς βασιλεύει ὁ Κάρολος Χοχεντσόλερν. Καὶ ἡ ἐκπαίδευσις πρότερον μὲν ἦν παρημελημένη, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἄνωγς συνεστήθησαν πολλὰ καὶ διάφορα ἐκπαιδευτήρια πρὸς διάδοσιν τῆς ἐκπαιδευσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ (ΑΝΩ ΜΟΙΣΙΑ)

Κατ. 1,800,000.

Ἡ χώρα αὕτη πάλαι μὲν ἐκαλεῖτο Παννονία, ἀπὸ δὲ τῆς Ῥωμαιοκρατίας ὠνομάσθη Μοισία καὶ κατὰ τὸν 7ον αἰῶνα μετωνομάσθη Σερβία. Αὕτη διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου ἐκνήρυχθη ἀνεξάρτητος ἡγεμονία καὶ πρὸ τεσσάρων ἐτῶν βασιλεῖον ἀνεξάρτητον.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη καὶ ποταμοί.

Ἡ Σερβία κειμένη μεταξὺ Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης, Μακεδονίας καὶ Ἀλβανίας, Βουλγαρίας καὶ Ῥωμουνίας ὄρη δὲν ἔχει οὔτε ὑψηλά, οὔτε πυκνά, ἀλλ' εἶναι πεδινὴ καὶ λοφώδης κατὰ τὸ πλεῖστον. Διότι τὰ ὑψηλότερα αὐτῆς τὸ Καπαύνικον καὶ Ρούδνικον, δὲν ὑψοῦται πλέον τῶν 5 6,000'. οἱ δὲ ἐπισημότεροι ποταμοὶ αὐτῆς εἶναι ὁ περιγραφεῖς ἤδη Δούναβις, ὁ Σαῦος, ὁ Μοραῦος, ὁ Δρίνος καὶ ὁ Τιμαχος, Λίμνην δὲ οὐδεμίαν ἔχει ἡ Σερβία.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Σερβία ὀλίγας ἔχει πόλεις καὶ μικράς, οἰκουμένη κατὰ κώμας καὶ χωρία τούτων δὲ κυριώτεραι εἶναι αἱ ἐξῆς.

1) ΤΟ ΒΕΛΙΓΡΑΔΙΟΝ (50,000 Σιγγίδουον) πρωτ. τοῦ βασιλείου νεόκτιστος, ἔχουσα φρούρια ὄχυρά, ἀκαδημίαν, βιομηχανικὰ ἐργαστᾶσια καὶ ζωηρὸν ἐμπόριον.

- 2) Ἡ Σεμένδρα (12,000) πρόην πρωτ. εἶναι ὄχυρά καὶ ἐμπορικῆ.
- 3) Ἡ Κραγιουγεβάτση (8,000) ἔχει χυτήρια πυροβόλων καὶ ὀπλοποιεῖον.

4) Ἡ Πασσαροβίτση (7,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Μοραίου ποταμοῦ.

5) Ἡ Ὅσχιτσα (7,000) πόλις ὄχυρά ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως.

6) Ἡ Νεγοτίνη (5,000) μικρὰ ἐμπορικὴ πόλις.

7) Ἡ Ἀλεξινίτσα (4,000) ἐμπορικὴ καὶ ἡ Κροσεβάτση ὡσαύτως.

Ἐν δὲ τῷ διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου παραχωρηθέντι μέρει τῆς Τουρκίας ὑπάρχουσι 3 πόλεις ἐπίσημοι αἱ ἐξῆς.

1) Ἡ Νύσση (20,000) Ναισσός) ἐπίσημος ὡς πατρίς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου.

2) Ἡ Λεσόφτσα (6,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς Νύσσης ἐν Μακεδονίᾳ.

3) Καὶ ἡ Βράνια (5,000) ΝΑ τῆς προηγουμένης κειμένη.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν, τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορον μὲν, ἀλλ' οὐχὶ καλῶς καλλιεργημένον. Ἡ δὲ κτηνοτροφία καὶ μάλιστα ἡ χοιροτροφία εἶναι ἰκανῶς ἀνεπτυγμένη, ἀποτελοῦσα σπουδαῖον ἐμπόριον καὶ τὰ κυριώτερα αὐτῆς προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποὶ, αἶνος, κάνναβις, λίνον, βάλανοι, ξυλική, ξυλάνθρακες καὶ μέταλλα χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ, σιδήρου, μολύβδου, γύψου καὶ ψευδαργύρου.

Ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Τὸ ἐμπόριον τῆς Σερβίας εἶναι μικρὸν καὶ περιορισμένον, συνιστάμενον εἰς τὴν ἐξαγωγὴν χοίρων, βαλάνων, ξυλείας καὶ ξυλάνθρακων. Ἡ δὲ βιομηχανία διατελεῖ ἐν νηπιώδει καταστάσει. Καὶ ἡ συγκοινωνία μετὰ τῆς Εὐρώπης τελεῖται διὰ τοῦ Δουνάβεως ἐσωτερικῶς δὲ δι' ἔλλειψιν σιδηροδρόμων καὶ πλωτῶν ποταμῶν εἶναι δύσκολος καὶ περιορισμένη. Μετ' ὀλίγον θὰ συνενωθῇ διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς Αὐστρίας καὶ Τουρκίας.

Κάτοικοι, θρησκεία, πολιτενμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ Σέρβοι κατὰ μὲν τὴν ἐθνικότητα εἶναι Σλαῦοι, κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, ἔχοντες ἀρχιεπίσκοπον, φέ-

ροντα τὸν τίτλον «Μητροπολίτης τῆς Σερβίας» καὶ μετὰ 3 ἐπισκόπων ἀποτελοῦντα τὴν ἐθνικὴν σύνοδον τῆς Σερβίας, τῆς ὁποίας ἡ ἐκκλησία ἀνεγνωρίσθη ἥδη ἀνεξάρτητος ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τὸ δὲ πολίτευμα ἀπὸ τοῦ 1869 εἶναι συνταγματικόν, κατὰ τὸ ὅποιον βασιλεῦσι ὁ βασιλεὺς Μιλάνος, ἔχων ὑπουργεῖον ὑπεύθυνον καὶ βουλήν μετὰ γερουσίας. Καὶ ἡ ἐκπαίδευσις πρότερον μὲν ἦν παρημελημένη, κατὰ τὰ τελευταῖα ὅμως ἔτη συνεστήθησαν πολλὰ καὶ διάφορα σχολεῖα καὶ ἐκπαιδευτήρια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἡ ἡγεμονία τοῦ Μαυροβούνιου

Κατ. 300,000.

Ἡ μικρὰ αὕτη ὄρεινὴ χώρα κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἀπετέλει μέρος τῆς Σερβίας, ἀπὸ δὲ τοῦ 1389 ἀπεσπάρθη ἐντελῶς ἀπ' αὐτῆς καὶ ἀνεγνωρίσθη ἰδιαιτέρα ἡγεμονία, ἣτις πρότερον μὲν ἀνεγνώριζε τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ Σουλτάνου, διὰ δὲ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου (1878) ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητος καὶ προσέλαβε μέρος τῆς Ἀλβανίας μετὰ τῶν δύο λιμένων, τοῦ Ἀντιβαρίου καὶ τοῦ Δουλιτσίνου.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια. Τὸ Μαυροβούνιον ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Ἐρζεγοβίνης, πρὸς Δ δὲ ὑπὸ τῆς Δαλματίας, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Ἀλβανίας καὶ πρὸς Α ὑπὸ τοῦ Νόβι παζάρ.

Ὅρη καὶ ποταμοί.

Τὰ ὄρη τοῦ Μαυροβούνιου εἶναι κλάδοι τῶν Δειναρικῶν Ἀλπεων διασχιζόμενοι εἰς πολλὰς διακλαδύσεις καὶ πληροῦντες τὴν χώραν. Τούτων δὲ αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ εἶναι δύο 1) ὁ Δορμίτωρ ἔχων ὕψος 7,600' καὶ 2) ὁ Κόμος ἔχων ὕψος 8,000'.

Ποταμοὶ δὲ ὀλίγοι καὶ ἀσήμαντοι ὑπάρχουσιν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ. Τούτων δὲ κυριώτεροι εἶναι 1) Ὁ Μοράτζας πηγάζων ἐκ τοῦ Δορμίτορος, ἐκβάλλει εἰς τὴν λίμνην τῆς Σκόδρας 2) ἡ Κίνιτσα, ἡ Ζέτα καὶ ἡ Μαρόκα μικρότεροι πηγάζοντες ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὄρους, εἰσέρχονται εἰς τὴν αὐτὴν λίμνην. λίμνην δὲ οὐδεμίαν ἔχει ἡχώ-

ρα, πλὴν τῆς Λαβεάτιδος (λίμνης τῆς Σκόδρας), ἥτις ἀπὸ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου ἐγένετο κοινὴ τοῦ Μαυροβούνου καὶ τῆς Ἀλβανίας.

6) Πολιτικὴ κατάστασις

Τὸ Μαυροβούνιον περιλαμβάνον 400 χωρία καὶ τινὰς κόμας διαίρεται εἰς 10 τμήματα Ναϊίδες, τὰ ὅποια ὑποδιαιροῦνται εἰς πολλὰς κοινότητας. Τοιοῦτον ὄν τὸ Μαυροβούνιον πόλεις δὲν ἔχει. Πρωτεύουσα δὲ αὐτοῦ εἶναι:

Ἡ Κετίγνη (3,000) κόμη κειμένη ἐφ' ὑψηλῆς θέσεως καὶ ὀρεινῆς, ἐν ἣ ἑδρεύει ὁ ἡγεμὼν καὶ ἡ κυβέρνησις, ἔχουσα ἐν μέσῳ μέγα μοναστήριον καὶ τὰ ἀνάκτορα τοῦ ἡγεμόνος· αἱ δὲ λοιπαὶ οἰκίαι αὐτῆς ἀνήκουσιν εἰς τοὺς γερουσιαστὰς καὶ ἄλλους ἐπισήμους Μαυροβουίνους. Δευτέρα εἶναι ἡ Νεγούση ἐπίσημος κόμη, διότι ἐκ ταύτης κατάγονται οἱ ἡγεμόνες τοῦ Μαυροβούνου.

Ἀπὸ δὲ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου προσέλαβεν ἐκ τῆς Ἀλβανίας 1) τὴν Ποδγορίτσαν κωμόπολιν κειμένην παρὰ τὴν λίμνην τῆς Σκόδρας, 2) τὸ Ἀντίβαρι παραλίαν κωμόπολιν, χρησιμεύουσαν ὡς λιμὴν τῆς ἡγεμονίας, 3) καὶ τὸ Δουλιτσῖνον κείμενον πρὸς Ν. τῆς προηγουμένης.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας ἕνεκα τῶν πολλῶν ὁρέων εἶναι ψυχρὸν καὶ ὑγιεινόν. Τὸ δὲ ἔδαφος ἄκαρπον πλὴν τῶν κοιλάδων καὶ τοῦ πεδινοῦ μέρους, τὸ ὅποιον ἔλαβεν ἀπὸ τὴν Ἀλβανίαν. Καὶ τὰ προϊόντα εἶναι ἀραβόσιτος, κριθή, ὄρυζα, γεώμηλα καὶ καπνός, ζῶα δὲ τρέφει ἡ χώρα ἡμίονους, πρόβατα, αἰγας καὶ χοίρους· τὸ δὲ ἐμπόριον εἶναι ἀσίμικτον.

Κάτοικοι, θρησκεία, πολιτεὺμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Πάντες οἱ κάτοικοι κατὰ μὲν τὴν ἐθνικότητα εἶναι Σλαῦοι Σερβικῆς καταγωγῆς, κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, ἔχοντες ἀντὶ ἀρχιεπισκόπου ἀρχιεμανδρίτην καὶ 200 ἱερεῖς, καὶ διακρίνονται διὰ τὴν φιλελευθερίαν, ἀνδρείαν καὶ γενναϊότητα πάντοτε ἥρωϊκῶς ἀγωνισθέντες κατὰ τῶν Τούρκων. Διοικοῦνται δὲ πατριαρχικῶς ὑπὸ ἡγεμόνος, ὅστις πρότερον εἶχε τὴν πολιτι-

κὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν ἐξουσίαν καὶ ἐκαλεῖτο «Βλαδίκας» ὁ δὲ νῦν ἡγεμὼν ὀνομάζεται Νικήτας. Καὶ κατὰ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ διανοητικὴν ἀνάπτυξιν διαμένουσιν οἱ κάτοικοι ἐν νηπιώδει καταστάσει.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΤΑ ΛΟΙΠΑ ΝΟΤΙΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.

1) Ἡ Ἰταλία μετὰ τῆς μικρᾶς δημοκρατίας τοῦ Ἁγίου Μαρίνου.

2) Ἡ Ἰσπανία μετὰ τῆς Ἀνδρόρρας καὶ 3) Ἡ Πορτογαλία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

Κάτοικοι 28,000,000.

Ἱστορικὴ ἐποψίς.

Ἡ Ἰταλία διὰ τῆς Ῥώμης ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας ἐγένετο κοσμοκράτειρα, κατὰ δὲ τὸν 10 αἰῶνα διὰ τῶν Παπῶν ἔφθασεν εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης, κατὰ δὲ τὴν ἀναγέννησιν τῶν γραμμάτων (15 αἰῶνα) ὑπῆρξεν ἡ ἑστία τῆς κλασικῆς φιλολογίας, τῆς ἰποίας πρῶτοι διδάσκαλοι ὑπῆρξαν Ἕλληνες φυγάδες καὶ ἐν τοῖς νεωτάτοις χρόνοις ὠφελήθη ἐκ τῆς πολιτικῆς φρονήσεως τοῦ Βίκτωρος Ἐμμανουήλ, τοῦ Καθούρ καὶ τοῦ Γαριβάλδου καὶ ἐκ τῆς συνδρομῆς ἐξωτερικῶν περιστάσεων (1859, 1866 καὶ 1870) διὰ τῶν ὁποίων κατάρθρωσε νὰ συνενώσει πάντα τὰ πολιτικὰ τμήματα εἰς ἓν βασίλειον.

ἀ.) Φυσικὴ κατάστασις

Ὅρια, σχῆμα καὶ διαίρεσις.

Ἡ Ἰταλία πλασθεῖσα ὠραία ὑπὸ τῆς φύσεως, ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Ἑλβετίας καὶ Αὐστρίας, πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ Τυρρηνικοῦ πελάγους πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ τοῦ Σικελ. πελάγους καὶ πρὸς Α ὑπὸ τῆς Αὐστρίας καὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους. Σχῆμα δὲ ἔχει ὑποδήματος καὶ διη-

ρείτο πάσαις εἰς ἕνω, μέσην καὶ κάτω Ἰταλίαν, ἧτις ἔνεκεν τῶν πολλῶν Ἑλλήν. ἀποικιῶν ὠνομάσθη Μεγάλη Ἑλλάς.

Θάλασσα, πελάγη, κόλποι καὶ πορθμοί.

Ἐκ τῆς Μεσογείου θαλάσσης σχηματίζονται τὸ Τυρρηνικόν, τὸ Σικελικόν, τὸ Ἀδριατικόν καὶ τὸ Ἴόνιον πέλαγος. Ἐκ τούτων δὲ πάλιν οἱ κόλποι, ὁ τῆς Γενούης, ὁ τῆς Νεαπόλεως, ὁ τοῦ Τάραντος καὶ ὁ τῆς Βενετίας. Πορθμοὺς δὲ 3 ἔχει ἡ Ἰταλία, τὸν τῆς Μεσσήνης, τὸν τοῦ Ἁγ. Βουφρατίου καὶ τὸν τοῦ Ὀτράνδου.

Ὅρη, ἀκρωτήρια καὶ πεδιάδες.

Δύο σειραὶ ὄρων διατέμνουσι τὴν χερσόνησον αἱ Ἄλπεις πρὸς Β καὶ τὰ Ἀπέννινα (10,000') κατὰ μῆκος πρὸς Ν. ἐν τούτοις ὑπάρχουσι καὶ δύο ἠφαιστεια ὄρη ὁ Βεσούβιος (3,500') ΝΑ τῆς Νεαπόλεως, ὅστις κατὰ τὸ 79 μ. Χ. κατέχωσε 3 πόλεις, τὸ Ἡράκλειον, τὴν Πομπηίαν καὶ τὰς Σταβίας, καὶ ἡ πολυκόρυφος (Αἶτνη (11,000') ἐν τῇ ΝΑ πλευρᾷ τῆς νήσου Σικελίας.

Τῶν δὲ πολυαριθμῶν ἀκρωτηρίων ἐπισημότερα εἶναι τὸ Σπαρτιθέτον, ἡ Λεύκα καὶ τὸ Γάργανον. Καὶ τῶν πεδιάδων ἐπισημότεραι εἶναι ἡ Ῥωμαϊκὴ, ἡ Καμπανικὴ, ἡ τοῦ Τάραντος, ἡ Ἀπουλικὴ καὶ ἡ μεγίστη Λομβαρδική.

Ποταμοί, διώρυγες καὶ λίμναι.

Ἡ Ἰταλία ἔχει πολλοὺς μικροὺς καὶ μεγάλους ποταμοὺς, τῶν ὁποίων ἐπισημότεροι 1) Ὁ Πάδος ὁ μέγιστος πάντων, 2) ὁ Ἄρνος πρὸς Ν τούτου, 3) ὁ Τίβερως διερχόμενος τὴν Ῥώμην 4) ὁ Λεῖρις καὶ 5) ὁ Ἀδίγης ἐρχόμενος ἐκ τῆς Αὐστρίας. Μεταξὺ δὲ τῶν ποταμῶν τούτων ὑπάρχουσι καὶ πολλοὶ διώρυγες, ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ τοῦ Μιλάνου, ἡ τῆς Παθίας καὶ ἡ τῆς Βονωνίας. Λίμνας δὲ ἔχει πολλὰς καὶ ὠραίας, αἱ κυριώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι 1) Ἡ Οὐρβανὸς (Maggiore) ἐν Λομβαρδίᾳ, 2) ἡ Λαριος (Como) ἐν τῇ Β Ἰταλίᾳ, 3) Ἡ Βήνακος (Γάρδη) μεγίστη πασσῶν 4) ἡ Τρασυμένη ἐν τῇ μέσῃ Ἰταλίᾳ καὶ 5) ἡ Ἀχερουσία (Fusaro) ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ.

Χερσόνησοι καὶ νῆσοι.

Ἡ Ἰταλία ἔχει δύο χερσονήσους μικρὰς πρὸς Ν τὴν τῆς Βρετανίας καὶ τὴν τῆς Καλαυρίας. Τῶν δὲ νήσων ἐπισημότεραι εἶναι

ἡ Σικελία (Τρινακρία) μεγίστη, ἡ Σαρδῶ δευτέρα, ἡ Κύρος (Κορσική), ἡ Μελίτη μετὰ τοῦ Γόττου καὶ Κομίνου, αἱ Λιπάραι νῆσοι, αἱ Αἰγαδες καὶ ἡ μικρὰ νῆσος Ἐλβα.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Ἰταλία μέχρι τοῦ 1859 ἦν διηρημένη εἰς 4 βασιλείαι· 1) τὸ τῆς Σαρδηνίας, 2) τὸ Λομβαρδεβενετικόν, 3) τὸ Παπικόν καὶ 4) τὸ τῆς Νεαπόλεως καὶ Σικελίας καὶ εἰς 3 δουκάτα, τὸ τῆς Τοσκάνης τὸ τῆς Πάρμας καὶ τὸ τῆς Μοδένης. Εἰς ταῦτα προστίθεται καὶ ἡ δημοκρατία τοῦ Ἁγ. Μαρίνου.

Ἀπὸ δὲ τοῦ 1859—1870 ἠνώθησαν πάντα τὰ κράτη εἰς ἓν βασιλεῖον, διαμενούσης ἐλευθέρας τῆς μικρᾶς δημοκρατίας τοῦ Ἁγίου Μαρίνου. Νῦν δὲ πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 69 νομοὺς καὶ περιέχει πολλὰς πόλεις, αἵτινες κατὰ τὸν πληθυσμὸν διαιροῦνται εἰς 4 τάξεις.

Πόλεις Α'. Τάξεις.

Εἰς ταύτην κατατάσσονται αἱ ἔχουσαι ὑπὲρ τὰς 200 χιλ. κατοίκων ἦτοι ἡ Νεάπολις, ἡ Ῥώμη, τὸ Μιλάνον, τὸ Τουρίνον καὶ ἡ Πάνορμος.

1) Η ΡΩΜΗ

Κάτοικοι 300,000.

Ἡ Ῥώμη κτισθεῖσα τῷ 753 π. Χ. ὑπὸ τοῦ Ῥωμύλου ἐπὶ 7 λόφων, ἀκολούθως ἐπέξετάθη καὶ ἐπὶ 5 ἄλλων, κατέκτησεν ὅλην τὴν Ἰταλίαν καὶ ἐπὶ Αὐγούστου ἐγένετο κοσμοκράτειρα, ὅτε ὠνόμασθη κεφαλὴ τοῦ κόσμου καὶ αἰωνία πόλις. Μετὰ δὲ τὴν κατάλυσιν τοῦ Ῥωμ. κράτους ἐρημωθεῖσα, ἀνεγεννήθη κατὰ τὸν 16. αἰῶνα καὶ νῦν ἀμᾶρξει ἔχουσα 40 ἀνάκτορα, 400 ἐκκλησίας, ὧν μεγίστη ἡ τοῦ Ἁγ. Πέτρου, χωροῦσα 80 χιλ. ἀνθρώπων, Πανεπιστήμιον, μουσεῖα, ἀκαδημία βιβλιοθήκας μεγάλας κλ. τοιαύτη δὲ οὔσα ἀνεκνήρυσθη πρωτ. τοῦ βασιλείου ἀπὸ τοῦ 1870.

2) Η ΝΕΑΠΟΛΙΣ (500,000) πρωτ. τοῦ πρώην βασιλείου κειμένη εἰς τὰς ὑπωρεῖας τοῦ Βεσουβίου καὶ ἐκτισμένη ἀμφιθεατρικῶς, φημίζεται διὰ τὰς φυσικὰς καλλονὰς καὶ θεωρεῖται ἡ δευτέρα

μετά τὴν Κωνσταντινούπολιν. Τοιαύτη δὲ οὐσα ἔχει πολλὰ ἀνάκτορα, ἐκκλησίας, πανεπιστήμιον, μουσεῖα, βιβλιοθήκας, ἀκαδημίας καὶ εὐρυχωρότατον λιμένα. Ἡ ἀρχαία πόλις ἐκτίσθη ὑπὸ τῶν Κυμαίων καὶ ὀνομάζεται Παρθενόπη.

3) ΤΟ ΜΙΛΑΝΟΝ (320,000) πρωτ. τοῦ Λομβαρδοβενετικοῦ βασιλείου κειμένη ἐν μέσῳ πεδιάδος, τοσοῦτον ἤκμασε τὸ πάλαι εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, ὥστε ὀνομάσθη Νέαι Ἀθῆναι. Νῦν δὲ εἶναι πλουσιωτάτη καὶ ἐμπορικοτάτη πόλις τῆς ἄνω Ἰταλίας, ἔχουσα ἀνάκτορα, ἀκαδημίας, μουσεῖα, πλουσίας βιβλιοθήκας, μεγίστην ἐκκλησίαν κτλ.

4) Τὸ Τουρίνον (250,000) κείμενον ἐπὶ τοῦ Πάδου ποτ. εἶναι ὄραιοτάτη πολυτελεστάτη καὶ κανονικωτάτη πόλις τῆς Ἰταλίας, ἣτις μέχρι τοῦ 1861 ὑπῆρξε πρωτ. τοῦ βασιλείου τῆς Σαρδηνίας, ἀπὸ δὲ τοῦ 1861—1865 ἐγένετο πρωτ. τοῦ βασιλείου. Ἐχει δὲ ἀνάκτορα, πανεπιστήμιον, μουσεῖα, βιβλιοθήκας καὶ ἀκαδημίας.

5) Ἡ Πάνορμος (250,000 νῦν Παλιέρμον) πρωτ. τοῦ πρόφην βασιλείου τῆς Σικελίας ἔχει λαμπρὸν λιμένα, τερπνάς ἐπαυλεις, πανεπιστήμιον, ἀκαδημίαν βιβλιοθήκην, ἀνάκτορα, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ μέγα ἐμπόριον.

Πόλεις Β. τάξεως.

Τοιαῦται δὲ εἶναι αἱ ἀκόλουθοι 6, ἡ Φλωρεντία, ἡ Γένουα, ἡ Βενετία, ἡ Βονωνία, ἡ Λιβόρνος καὶ ἡ Μεσσήνη, ἔχουσαι ἀπὸ 200—100 χιλ. κατοίκων.

1) Ἡ Φλωρεντία (200,000) πρωτ. τοῦ πρόφην Δουκάτου τῆς Τοσκάνης καὶ ἀπὸ τοῦ 1865—1870 πρωτ. τοῦ βασιλείου, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἄρνου ποτ. εἶναι φύσει καὶ τέχνῃ λαμπροτάτη καὶ ὄραιοτάτη πόλις τῆς Ἰταλίας ἀκμάσασα κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐπὶ τῶν Μεδίκων εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας. Νῦν δὲ πνευματικῶς ἀνθούσα, ἔχει πανεπιστήμιον, μουσεῖα πλούσια, βιβλιοθήκας, ἀκαδημίας κτλ. καὶ ὀνομάζεται Παρίσι τῆς Ἰταλίας.

2) Ἡ Γένουα (180,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ ἡμυώνου κόλπου ἀμφιθεατρικῶς, θεωρεῖται μία τῶν ὄραιοτάτων πόλεων τῆς Εὐρώπης κατὰ τὴν φυσικὴν κάλλοσιν. Αὕτη κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ὡς ἐ-

λευθέρα δημοκρατία ήκμασε και φημιζεται ως πατρίς του Κολόμβου, έχουσα κάλλιστον λιμένα πανεπιστήμιον, έμπορικα και βιομηχανικά καταστήματα.

3) Η Βενετία (140,000) κειμένη επί 3 μεγάλων και 114 μικρών νήσων, αι όποια συγκοινωνούσι δια 578 λιθίνων γεφυρών και 147 διωρύγων έχει μοναδικήν τοποθεσίαν και κατά τον ΙΕ' αιώνα εις τόσην άκμήν έφθασεν ως έλευθέρα δημοκρατία, ώστε ειχε 500,000 κατο. έχει δε 140 ανάκτορα και μεγίστην εκκλησίαν και πλατείαν του άγίου Μάρκου.

4) Η Βονωνία (130,000) κειμένη προς Β της Φλωρεντίας ήκμασε κατά τον μέσον αιώνα ως έλευθέρα πόλις και έφημιζετο δια το άρχαιότατον και μέγιστον Πανεπιστήμιον μετά 12 χιλ. μαθητών και μάλιστα δια την νομικήν σχολήν αυτού.

5) Η Λιβόρνος (120,000) κειμένη προς Δ της Φλωρεντίας είναι λιαν έμπορική και θεωρείται ως έβραϊκή πόλις ένεκα των πολλών Έβραίων

6) Η Μεσσήνη (120,000) κειμένη επί του Σικελικού πορθμού είναι η πρώτη έμπορική πόλις της Σικελίας, έχουσα μέγιστον λιμένα, ακρόπολιν, ανάκτορα, βιβλιοθήκας κτλ.

Πόλεις Γ'. Τάξεως

Εις την τάξιν ταύτην ανήκουσιν αι εξής 9 πόλεις έχουσαι από 100—60,000.

1) Η Κατάνη (100,000) κειμένη υπό την Αϊτην, είναι ώραια πόλις, έχουσα λαμπράν τοποθεσίαν, πανεπιστήμιον, ακαδημίαν, μουσεΐα και βιομηχανικά καταστήματα.

2) Φερράρα (80,000) κειμένη προς Β της Φλωρεντίας έχει ανάκτορα, πανεπιστήμιον κλπ.

3) Η Παδουα (70,000, Πατάυιον) και πάλαι ήν μεγάλη και πολυάνθρωπος και νυν άκμάζει πνευματικώς έχουσα πανεπιστήμιον, ακαδημίαν, μουσεΐα και άλλα επιστημονικά καταστήματα δια τα όποια όνομάζεται « η σοφή ».

1) Η Βερώνα (70,000) είναι όχυρά και ώραια, φημιζόμενη δια την γέννησιν επισήμων άνδρών.

5) Η Λούκα (70,000) πρωτ. του όμωνύμου Δουκάτου χρημα-

τίσασα, είναι λίαν όχυρά, έχουσα πολλά ανάκτορα, πανεπιστήμιον, ακαδημία, και έμπορικά καταστήματα.

6) Η Μοδένα (60,000) πρωτ. του όμωνύμου Δουκάτου γρηματίσασα, είναι λίαν όχυρά, έχουσα πολλά ανάκτορα, πανεπιστήμιον, ακαδημία, βιβλιοθήκας κλπ.

7) Η Ραβέννα (60,000) είναι άρχαία πόλις κτισθεΐσα υπό Πελασγών και έχει μουσειόν, ακαδημία, βιβλιοθήκην και άλλα εκπαιδευτικά καταστήματα.

8) Η Πίσα (60,000) πρός Β της Φλωρεντίας ήμικσε κατά τον μέσον αιώνα ως έλευθέρα δημοκρατία· έχει δε έπίσημον πανεπιστήμιον, ακαδημία κλπ.

9) Άλεξάνδρεια (110,000) κτισθεΐσα πρός τμήν του Πάπα Άλεξάνδρου γ'. είναι λίαν όχυρά και έμπορική πόλις.

Πόλις Δ'. Τάξεως.

Έν τῇ τάξει ταύτῃ ἀνήκουσιν ὑπὲρ τὰς 30 πόλις, έχουσαι ἀπὸ 60—15,000 κατ. τῶν ὑποίων έπίσημότεροι είναι ἡ Πάρμα, τὸ Ρήγιον, ἡ Περουζία, ἡ Άγκώνα, ἡ Βρεσκία, τὸ Άρήτιον, ἡ Βικεντία, ἡ Πλακεντία, ἡ Μαρσάλα, ἡ Κρεμόνα, ἡ Παβία (Τικινον) ἡ Νοβάρα, ἡ Ουδίνη, ἡ Καλιαρνη, τὸ Βάριον, ὁ Τάρας, τὸ Καστελλαμάρε (Σταβία), τὸ Σάλερνον, ἡ Μάντουα, ἡ Κῶμος, αἱ Συρακοῦσαι, ὁ Άκράγας τὸ Βρενδῆσιον, ἡ Σιβιταβέκλια καὶ ἄλλαι.

Νῆσοι τῆς Ἰταλίας.

Τῶν προειρημένων νήσων ἡ μὲν Κορσικὴ πολιτικῶς ἀνήκει εἰς τὴν Γαλλίαν, ἡ δὲ Μελίτη εἰς τὴν Άγγλίαν καὶ αἱ λοιπαὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν. Πασῶν δὲ μεγίστη εἶναι ἡ Σικελία.

1) Η Σικελία (2,800,000 Τρινακρία) κειμένη εν τῷ μέσῳ τῆς Μεσογείου θαλάσσης διὰ σεισμοῦ ἀπεσπασθη ποτὲ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, διατέμενεται ὑπὸ ὄρέων, τῶν ὑποίων έπίσημότερον είναι ἡ Αἴτην καὶ τὰ Νευρώδη καὶ διαβρέεται ὑπὸ μικρῶν καὶ ἀσημάντων ποταμῶν. Πόλις δ' αὐτῆς είναι αἱ περιγραφεΐσαι ἤδη Πάνορμον, Μεσσῆνη καὶ Κατάνη. Πάλαι δὲ εἶχε πολλὰς ἑλληνικὰς πόλις καὶ ἀποικίας.

2) Η Σαρδηνία (700,000) είναι ἡ δευτέρα νῆσος του βασιλείου, κειμένη πρός Δ της Ἰταλίας καὶ έχουσα πρωτ. τὸ Καλιά-

ρι (40,000) και άλλας μικράς πόλεις ἐν τῇ Β παραλίᾳ τῆς νήσου κεῖται ἡ μικρὰ νῆσος Καπρέρα ἐπίσημος διὰ τὴν προσφιλῆ διατριβὴν τοῦ Γαριβαλδου.

3) Ἡ Κύβρος (300,000 Κορισκὴ) ἀνήκουσα εἰς τὴν Γαλλίαν περιγραφῆσεται ἐκεῖ.

Τῶν δὲ ἄλλων μικρῶν νήσων ἡ Μελίτη (Μάλτα 150,000) μετὰ τοῦ Γότσου καὶ Κομίνου ἀπὸ τοῦ 1800 κατέχεται ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Βαλέτταν (60,000) μετὰ φρουρίου ὀχυρωτάτου. Αἱ Λιπάραι μικραὶ νῆσοι κείμεναι πρὸς Β τῆς Σικελίας καὶ αἱ Αἰγάδες πρὸς Δ τῆς Σικελίας. Καὶ τελευταῖον ἡ Ἐλβα (20,000) ἐπίσημος διὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ Α' Ναπολέοντος.

Ἡ Δημοκρατία τοῦ Ἁγίου Μαρίνου.

Ἡ μικροτάτη καὶ ἀρχαιοτάτη αὕτη ἐλευθέρα δημοκρατία κειμένη πρὸς Α τῆς Φλωρεντίας πλησίον τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους, συνέστη τῷ 469 ὑπὸ τοῦ μοναχοῦ Μαρίνου καὶ ἔνεκα τῆς μικρότητος καὶ τῆς ἀγιότητος τοῦ συστήσαντος διέμεινεν ἐλευθέρα, διοικουμένη ὑπὸ συμβουλίου 60 μελῶν. Πρωτ. αὐτῆς εἶναι ἡ ὁμώνυμος κωμόπολις ἅγιος Μαρίνος (5,000). Στρατὸν ἔχει 1189 ἀνδρῶν καὶ εἰσοδήματα 70,000 φράγκων!

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Ἰταλίας εἶναι τὸ κάλλιστον καὶ ἠπιώτατον τῆς Εὐρώπης, μικρὸν παραλάσσον εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς χερσονήσου. Τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι καρποφόρον εἰς τὰς πεδιάδας, οὐχὶ ὅμως καὶ καλῶς καλλιεργημένον, ὡς εἰς τὰ λοιπὰ κράτη τῆς Εὐρώπης. Καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα αὐτῆς εἶναι σίτος, ὅστις δὲν ἐξαρκεῖ εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων, βράμβαξ, οἶνος, ἔλαια, μέταλλα, μεσημβρινὰ προϊόντα κλπ.

Ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐμπόριον συνίσταται ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς, ἡ Ἰταλία ἐξάγει ἔλαιον, ζυλικὴν, μέταλλον, κάνναβιν, ἄλας, θεῖον, οἶνον, οἰνόπνευμα κλ. Ἡ δὲ βιομηχανία πλὴν τῆς μεταξουργίας, χαρτοποιίας καὶ χρυσοουργίας εἶναι περιορισμένη ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν τῶν ἄλλων κρατῶν. Καὶ ἡ συγκοινωνία ἐκτελεῖται

διὰ πολλῶν ἀτμοπλοίων διαφόρων ἐταιριῶν καὶ διὰ πολλῶν σιδη-
ροδρόμων, συνδεδεμένων μετὰ τῶν τῆς Εὐρώπης.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολίτευμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ Ἴταλοι εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἴταλῶν καὶ Λατίνων καὶ ἐξαιρέσει ὀλίγων ξένων στοιχείων Γερμανικῆς, Σλαβικῆς, Ἑλληνικῆς καὶ Ἀλβανικῆς καταγωγῆς, πάντες οἱ λοιποὶ ἀποτελοῦσιν ἓν ὁμογενές ἔθνος. Ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν καταγομένη ἐκ τῆς παρακμαζούσης τοῦ μεσαιῶνος Λατινικῆς, διαιρεῖται εἰς 20 διαλέκτους, εὐγενεστέρα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Τοσκανικὴ. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν πάντες, πλὴν ὀλίγων Ἰουδαίων, εἶναι χριστιανοὶ τοῦ Καθολικοῦ δόγματος καὶ ὀλίγοι Διαμαρτυρόμενοι. Τὸ πολίτευμα εἶναι συνταγματικὸν καὶ βασιλεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Βίκτωρος Ἐμμανουὴλ Οὐμβέρτος. Καὶ τελευταῖον ἡ ἐκπαίδευσις πρότερον ἦν λίαν παραμελημένη, κατὰ δὲ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀρκούντως ἀνεπτυχθη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Η ΠΥΡΗΝΑΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

Κάτοικοι 21,500,000.

Ἱστορικὴ ἐποψίς.

Ἡ Ἰσπανο-πορτογαλικὴ χερσόνησος πάλαι ὀνομαζομένη Πυρηναικὴ, Ἰβηρικὴ καὶ Ἑσπερικὴ, κατωκεῖτο ὑπὸ τῶν Κελτῶν καὶ Ἰβήρων. Διὰ δὲ τὴν ἀφθονίαν τῶν πολυτίμων μετάλλων πρωϊμώτατα κατεκτήθη μέγα μέρος αὐτῆς ὑπὸ τῶν Φοινίκων, Ἑλλήνων καὶ Καρχηδονίων, οἵτινες ἔδρυσαν πολλὰς ἀποικίας ἐν ταῖς παραλίαις Βραδύτερον δὲ κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐξεβρώμαίσθη, ὑπὸ ἄλλων βαρβάρων καὶ τῶν Ἀράβων, μετὰ τὴν ἐκδίωξιν τῶν ὁποίων κατὰ τὸν 11. καὶ 15. αἰῶνα ἔφθασεν εἰς μεγάλην δύναμιν καὶ δόξαν. Ἐμφύλιοι πόλεμοι ὅμως καὶ θρησκευτικὰ ἔριδες ἐπήνεγκον τὴν παρακμὴν καὶ ἐπέμβασι τοῦ Ναπολέοντος.

Ἡ χερσόνησος αὕτη οὕσα διπλασία τῆς Ἰταλικῆς κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ μεγαλητέρα τῆς Ἑλληνικῆς, περιέχει δύο βασιλεία,

τὸ τῆς Ἰσπανίας καὶ τὸ τῆς Πορτογαλίας, εἰς τὰ ὅποια προστίθεται καὶ ἡ μικρὰ δημοκρατία τῆς Ἀνδρόρξας.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ

Κατ. 17,000,000

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

"Ορια, ὠκεανός, θάλασσα, κόλποι καὶ πορθμοί.

Ἡ Ἰσπανία ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῶν Πυρηναίων καὶ τοῦ κόλπου τῆς Βισκαΐας καὶ Γασκονίας, πρὸς Δ δὲ ὑπὸ τῆς Πορτογαλίας καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ τοῦ πορθμοῦ Γιβραλτάρ καὶ πρὸς Α ὑπὸ τοῦ κόλπου τῆς Βαλεγκίας. Κόλποι ἐπισημότεροι εἶναι ὁ τῆς Βισκαΐας καὶ ὁ τῆς Βαλεγκίας καὶ πορθμὸς ὁ τοῦ Γιβραλτάρ (Ἡράκλειος).

"Ορη, ἀκρωτήρια καὶ πεδιάδες.

Τὰ κυριώτερα ὄρη τῆς Ἰσπανίας διευθυνόμενα ἐκ Δ. πρὸς Α εἶναι 1) Τὰ Πυρηναια (10,000') χωρίζοντα τὴν Ἰσπανίαν ἀπὸ τῆς Γαλλίας. 2) Τὰ Ἰβηρικὰ ἐκτεινόμενα ἀπὸ Β πρὸς τὸ ΝΑ μέρος εἶναι χαμηλά. 3) τὰ Καστιλιακὰ (8,000') ἐκτεινόμενα πρὸς Ν παραλλήλως τῶν Πυρηναίων. 4) Τὰ Ἀνδελουσιακὰ (5,000') ἐκτεινόμενα πρὸς Ν τῶν προηγουμένων. 5) Ἡ Σιέρα Νεβάδα (12,000') εἶναι ἡ νοτιωτάτη καὶ ὑψηλοτάτη ὄρεινὴ σειρὰ τῆς Ἰσπανίας. Τῶν δὲ ἀκρωτηρίων ἐπισημότερα εἶναι τὸ Φινιστέρον ἐν τῇ ΒΔ ἄκρῃ, τὸ Τραφαλγάρον ἐν τῇ ΝΔ ἄκρῃ τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ ἐπίσημον διὰ τὴν μάχην τοῦ 1805, ἐν ᾗ ἀπέθανεν ὁ Ἀγγλος ναύαρχος Νέλσον, τὸ Γιβραλτάρ ἐν τῇ Ν ἄκρῃ, τὸ τοῦ Ναοῦ, τὸ τῆς Κρεούσης ἐν τῇ ΒΑ ἄκρῃ καὶ ἡ Ταρίφα τὸ νοτιωτάτον ἄκρον τῆς Εὐρώπης, ἐν ᾧ πρότερον ἐθεωρεῖτο ὡς τοιοῦτο τὸ Ταίναρον.

Καὶ πεδιάδας ἔχει πολλές, ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι δύο ὑψηλαί, ἡ τῆς ἀρχαίας Καστιλίας καὶ ἡ τῆς νέας Καστιλίας, καὶ δύο βαθεῖαι, ἡ περὶ τὸν Ἐβρον ποταμὸν Ἀραγονικὴ καὶ ἡ περὶ τὸν Γουαδαλκούϊρον Ἀνδαλουσιακὴ.

Ποταμοί, διώρυγες καὶ νῆσοι.

Ἡ Ἰσπανο-πορτογαλικὴ χερσόνησος ὑπὸ πολλῶν ὀρέων διατε-

μνομένη, ἔχει καὶ ποταμούς μικροὺς καὶ μεγάλους εἰς 60 περίπου ἀριθμουμένους, τῶν ὁποίων μεγαλύτεροι εἶναι οἱ ἀκόλουθοι:

1) Ὁ Τάγος, ὁ μέγιστος πάντων, 2) ὁ Γουϊδιάνας, 3) ὁ Δούριος, 4) ὁ Γουαδαλκούρος. 5) ὁ Ἐβρος καὶ 6) ὁ Μίνιος.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ ποταμοὶ ὀλίγα ὕδατα ἔχουσι, διὰ τοῦτο δὲν ἔχει διώρυγας ἐκτὸς μιᾶς καὶ μόνης τῆς Ἀραγονικῆς ἢ αὐτοκρατορικῆς λεγομένης.

Νήσων δὲ δύο συμπλέγματα ἔχει, τῶν ὁποίων αἱ μὲν πλησιέστεραι ὀνομάζονται Πιτυῦσαι (22,000 κατ.), αἱ δὲ ἀπώτεραι καὶ μεγαλύτεραι πρὸς Ἀ κείμεναι ὀνομάζονται Βαlearίδες καὶ εἶναι δύο ἡ Μαλλόρκα (180,000) καὶ ἡ Μινόρκα (50,000), ἔχουσα κάλλιστον λιμένα.

β'. Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ βασίλειον τῆς Ἰσπανίας διαιρούμενον εἰς 49 τμήματα ἢ νομούς, δὲν ἔχει πολλὰς μεγάλας πόλεις, ὡς ἡ Ἰταλία, ἀλλὰ μικρὰς καὶ κωμοπόλεις περισσοτέρας τῶν ἄλλων βασιλείων. Αὗται δὲ διαιροῦνται κατὰ τὸν πληθυσμὸν εἰς 3 τάξεις.

Πόλεις Α'. Τάξεως.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσι 5 πόλεις ἧτοι ἡ Μαδρίτη, ἡ Βαρκελόνα, ἡ Σεβίλλα, ἡ Βαλεγκία καὶ ἡ Μαλάγα ἔχουσαι ἀπὸ 500,000—100,000.

1) Η ΜΑΔΡΙΤΗ

Κατ. 500,000 σχεδόν.

Ἡ Μαδρίτη πρωτ. τοῦ βασιλείου κειμένη ἐπὶ τοῦ Μαντζανάρου, παραποτάμου τοῦ Τάγου ποταμοῦ, εἶναι ἡ ὑψηλοτάτη πόλις τῆς Εὐρώπης καὶ ἡ μέγιστη τῆς Ἰσπανίας, ἔχουσα πολλὰ καὶ μεγαλοπρεπῆ παλάτια, μέγα πανεπιστήμιον, 13 ἀκαδημίας, βιβλιοθήκας, μουσεῖα καὶ πολλὰ ἄλλα ἐπιστημονικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ καταστήματα. Εἶναι δὲ ἐπίσημος ὡς πατρίς τοῦ Κερβάντου, συγγραφέως τοῦ περιωνύμου «Δονκισώτου».

2) Ἡ Βαρκελόνα (270,000) κειμένη ἐν τῇ ΒΑ παραλίᾳ ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας Καρχηδονικῆς πόλεως Βαρκίνου, εἶναι ἐμ-

πορικωτάτη και βιομηχανικωτάτη πόλις, ἔχουσα πανεπιστήμιον, δημοσίας βιβλιοθήκας, μουσεῖον, ἀκαδημίαν, ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ καταστήματα.

3) Ἡ Σεβίλλα ("Ισπαλὶς 160,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Γουαδαλκουῖρου ποτ. ὅπου ἔκειτο ἡ Ῥωμ. πόλις "Ισπαλὶς, ἔχει μεγαλοπρεπέστατον παλάτιον τῶν Μαύρων, ἐν ᾧ συνεδρίαζεν ἡ ἱερὰ ἐξέτασις, μέγιστον ἀμφιθέατρον τῆς ταυρομαχίας, πανεπιστήμιον, ἀκαδημία, μουσεῖα καὶ ἄλλα ἐπιστημονικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

4) Ἡ Βαλεγκία (Οὐαλεντία 150,000) κειμένη ἐν τῇ Ἄν. παραλίᾳ, εἶναι ἀρχαία ὄχυρὰ καὶ ὠραιότατη πόλις, ἔχει ἀρόπολιν, πανεπιστήμιον καὶ μεγάλα ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα.

5) Ἡ Μαλάγα (100,000) ἀρχαία Φοινικὴ πόλις ἔχει λαμπρὸν λιμένα καὶ φαρον, φημιζομένη διὰ τὸν κάλλιστον οἶνον καὶ διὰ τὸ λαμπρότατον καὶ ὑγιεινότατον κλῆμα, χάριν τοῦ ὁποίου συβρέουσι πολλοὶ ξένοι πάσχοντες ὑπὸ φθίσεως.

Πόλεις Β'. Τάξεως.

Ἡ τάξις αὕτη περιλαμβάνει 6 πόλεις ἐχούσας ἀπὸ 95,000—60,000 κατ. Αὗται δὲ εἶναι αἱ ἀκόλουθοι:

1) Ἡ Μουρκία (95 000) κειμένη ἐν τῇ ΝΑ πλευρᾷ, ὑπῆρξε πρωτ. τοῦ βασιλείου τῶν Μαύρων, ἔχουσα πολλὰς ἐκκλησίας καὶ ἐκπαιδευτήρια.

2) Ἡ Κάδιξ (Γάδειρα 80,000) ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῶν Φοινίκων κεῖται ἐν τῇ Ν ἄκρᾳ, εἶναι ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Εὐρώπης καὶ ἔχει πολλὰ φιλανθρωπικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

3) Ἡ Γρανάδα (75,000) κειμένη ἐν τῇ Ν παραλίᾳ, τοσούτον ἤκαψε κατὰ τὸν ἰδ'. αἰῶνα, ὡς πρωτεύουσα τῶν Μαύρων, ὥστε εἶχε 400,000 κατ., 50 σχολὰς, 70 βιβλιοθήκας καὶ μέγιστον βασιλικὸν παλάτιον τῶν Μαύρων Ἀλάμβρα, χωροῦν 40,000 ἀνθρώπων. Νῦν δὲ ἔχει πανεπιστήμιον καὶ ἄλλα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

4) Ἡ Σαραγόσα (80,000 Καισάρεια Αὐγούστα) κειμένη ἐπὶ

τοῦ Ἐβρου ποτ. ἔχει πανεπιστήμιον καὶ ἄλλα ἐπιστημονικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

5) Ἡ Καρθαγένη (60,000 Νέα Καρχηδών) κειμένη ἐν τῇ ΝΑ γωνίᾳ ἐκτίσθη ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων (243 π. Χ.) καὶ ἐγένετο πλουσία καὶ πολυάνθρωπος. Αὕτη εἶναι ὀχυρωτάτη ἔχουσα κάλλιστον λιμένα καὶ ναύσταθμον πολεμικόν.

6) Ἡ Πάλμα (60,000) πρωτ. τῶν Βαλεαρίδων νήσων, εἶναι ὀχυρά, ἔχουσα πανεπιστήμιον, ἀκαδημίαν, φάρον μέγαν καὶ ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα.

Πόλεις Γ. Τάξεως.

Τοιαῦται εἶναι αἱ ἀκόλουθοι 10 ἔχουσαι ἀπὸ 45—20 χιλ. κατοίκων.

1) Ἡ Βαλλκαδόλιδος (45,000) ἐπίσημος διότι ἐν αὐτῇ ἀπέθανεν ὁ Κολόμβος τῶ 1506.

2) Ἡ Κορδύβη (45,000) κειμένη ἐν τῇ Μ Ἰσπανίᾳ, ὑπῆρξε πρωτεύουσα τοῦ Ἀραβικοῦ βασιλείου ἔχουσα 1,000,000 κατ. καὶ φημίζεται ὡς πατρίς τοῦ Σενέκα καὶ τοῦ Λουκανοῦ.

3) Ἡ Ἀλικάντη (35,000) κειμένη ἐν τῇ ΒΔ πλευρᾷ εἶναι ἐμπορικωτάτη πόλις.

4) Ἡ Κορούνα (30,000) κειμένη ἐν τῇ ΒΔ πλευρᾷ εἶναι ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανος πόλις.

5) Ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος τῆς Κομποστέλλης (3,000).

6-9) Ἡ Σάνταδερ (Ἅγιος Ἀνδρέας 30,000), τὸ Πέουσον (28,000), τὸ Ὄβιεδον (28,000) καὶ ὁ Βουργος (28,000), ἔχουσα πανεπιστήμιον, πολλὰ νοσοκομεῖα καὶ ὀφθαλμοτροφεῖα.

10) Τὸ Τόληδον (20,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Τάγου ποταμοῦ, εἶναι ὀχυρά καὶ ἐμπορικὴ πόλις, ἔχουσα πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκην καὶ ἄλλα καταστήματα· ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι μικρότερα.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι ἡερμὸν καὶ ὠκεάνειον καὶ νοσῶδες ἐνιαχοῦ. Τὸ δὲ ἔδαφος φύσει μὲν καρποφόρον εἶναι οὐχὶ ὅμως καὶ καλῶς καλλιεργημένον καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἤμισυ σχεδὸν μένει ἀκαλλιεργη-

τον. Καί τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποί, ὄρυζα οἶνος ἐξαιρετος, μέταξα, βάμβαξ, μεσημβρινὰ προϊόντα καὶ μαλλία περίφημα τῶν Μερινῶν προβάτων. Ἡ δὲ κτηνοτροφία εἶναι ἰκανῶς προωδευμένη καὶ ἡ μεταλλουργία ἐξέπεσεν ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς.

Ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία πρότερον ἦσαν λίαν ἀνεπτυγμένα καὶ προωδευμένα, ἀφοῦ ὅμως ἔχασεν ἡ Ἰσπανία τὰς ἀποικίας τῆς Ἀμερικῆς, ἐξέπεσαν πολὺ. Καὶ τὸ μὲν ἐμπόριον συνίσταται εἰς τὴν ἐξαγωγὴν ἀκατεργάστων προϊόντων, ἡ δὲ βιομηχανία μικρὰν ἐξαγωγὴν ἔχει. Καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεται διὰ 3,000 πλοίων, 150 ἀτμοπλοίων καὶ διὰ πολλῶν σιδηροδρόμων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα πολιτεῦμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἰσπανίας ἀποτελοῦσι μίαν ἐθνικότητα, ἐκτὸς τῶν Γασκόνων καὶ ὀλίγων Ἀθιγγάνων, ἀναμιχθέντες μετὰ διαφόρων στοιχείων ἥτοι Ῥωμαϊκοῦ, Γερμανικοῦ καὶ Ἀραβικοῦ, τῶν ὁποίων ἐπικρατέστερον εἶναι τὸ πρῶτον. Κατὰ δὲ τὴν θρησκίαν εἶναι χριστιανοὶ τοῦ Καθολικοῦ δόγματος καὶ ὀλίγοι Διαμαρτυρόμενοι. Ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν εἶναι θυγάτηρ τῆς Λατινικῆς προσλαβοῦσα πολλὰ Ἀραβικὰ στοιχεῖα. Τὸ δὲ πολιτεῦμα αὐτῆς εἶναι συνταγματικόν. Τῆς δὲ ἐκπαίδευσως ἡ μὲν ἀνωτάτη δὲν εἶναι ἀξιοκαταφρόνητος· διότι ἔχει 10 πανεπιστήμια καὶ πολλὰ ἐπιστημονικὰ καθιδρύματα καὶ ἐπιστημονικὰς ἐταιρίας. Ἡ μέση ὅμως καὶ ἡ δημοτικὴ δὲν εἶναι εὐάρεστος μεθ' ὅλας τὰς προσπάθειας τῆς κυβερνήσεως πρὸς ἀνύψωσιν αὐτῶν.

Ἡ δημοκρατία Ἀνδόρρα.

Κάτ. 12,000.

Ἡ μικρὰ αὕτη δημοκρατία κειμένη ἐν τῇ ΒΑ γωνίᾳ τῆς Ἰσπανίας ὑπὸ τὰ Ἄν. Πυρηναιῖα, συνεστήθη πρὸ 1000 περίπου ἐτῶν ἐπὶ Καρόλου τοῦ μεγάλου, ἡ Λουδοβίκου τοῦ εὐσεβοῦς, ὅστις ἔδωκε τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς κατοίκους αὐτῆς ὡς ἀμοιβὴν διὰ τὴν βοήθειαν, ἣν παρέσχον αὐτῷ εἰς τὸν κατὰ τῶν Μαύρων πόλεμον. Τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἀνδόρρας ἀνεγνώρισαν πάντες οἱ

μεταγενέστεροι ἡγεμόνες καὶ βασιλεῖς καὶ διετήρησαν ὡς ἐλευθέραν δημοκρατίαν τεθείσαν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἰσπανίας καὶ Γαλλίας. Οὕτω δὲ ἐξησφαλισμένη, διοικεῖται ὑπὸ γενικοῦ συμβουλίου 24 μελῶν, ἐκλεγομένων κατὰ τετραετίαν καὶ διαίρεται εἰς 6 τμήματα ἢ κοινότητες, ἔχουσα πρωτ. ἡμῶνμον τὸ χωρίον Ἀνδόρρα (2,000). Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀσχολούμενοι εἰς τὴν κτηνοτροφίαν, φημίζονται διὰ τὴν φιλοπονίαν, φιλοξενίαν, φιλελευθερίαν καὶ αὐστηράν ἠθικὴν. Αἱ ἐκτὸς τῆς Εὐρώπης ἀποικίαι τῆς Ἰσπανίας ἔχουσι πληθυσμὸν 8,500,000.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑΣ

Κάτ. 4,500,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ἡ Πορτογαλία ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Λυσιτανία ὀνομαζομένη, κατάρχετο ὑπὸ τῶν Κελτῶν. Εἶτα δὲ κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ρωμαίων, Γερμανῶν καὶ Ἀράβων, κατὰ τὸν ιδ'. αἰῶνα ἐγένετο κράτος ἀνεξάρτητον, τὸ ὁποῖον εἰς τσσαύτην ἀκμὴν ἔφθασεν, ὥστε κατέστη μεγίστη δύναμις καὶ ἡ πρωτεύουσα αὐτῆς ἐγένετο τὸ κέντρον τοῦ παγκοσμίου ἐμπορίου. Κατὰ δὲ τὸν ις'. αἰῶνα ἐνωθεῖσα μετὰ τῆς Ἰσπανίας, ἐξέπεσε τῆς προτέρας δόξης καὶ ἀπὸ τοῦ 1640 ἀποσπασθεῖσα ἀπ' αὐτῆς, ἔμεινε κράτος δευτέρας τάξεως καὶ δὲν ἠδυνήθη πλέον ν' ἀναλάβῃ τὴν προτέραν ἀκμὴν.

α.) Φυσικὴ κατάστασις

Ὄρομα, ὄρια, ὠκεαὸς καὶ κόλποι.

Τὸ μὲν ἀρχαῖον ὄνομα αὐτῆς ἦν Λυσιτανία. ἀπὸ δὲ τοῦ ιβ'. αἰῶνος μετωνομάσθη Πορτογαλία ἐκ τῆς πόλεως Ὀπόρτου, ἣτις ἐκαλεῖτο Portus Calae. Αὕτη κατέχουσα τὸ Δ μέρος τῆς χερσονήσου, περιβάλλεται πρὸς Β μὲν καὶ Α ὑπὸ τῆς Ἰσπανίας, πρὸς Δ δὲ καὶ Ν ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ. Ἡ Πορτογαλία ἓνα καὶ μόνον ἐπίσημον κόλπον ἔχει ἐν τῇ Δ παραλίᾳ τὸν τῆς Σιτουβάλης πρὸς νότον τῆς Λισαβώνας.

Ὅρη, ἀκρωτήρια, πεδιάδες καὶ ποταμοί.

Τῶν ὄρέων τῆς χερσονήσου 3 εἶναι τὰ διατέμνοντα τὴν Πορτογαλίαν. 1) Τὰ Ἀστουριακὰ. 2) Τὰ Καστιλιακὰ ἐν τῷ μέσῳ διατέμνοντα. 3) Τὰ τῆς Ἑσπρέλλας ἐν τῷ μέσῳ ΒΔ τῶν προηγουμένων.

Ἀκρωτήρια δὲ δύο ἔχει τὸ τῆς Ῥόκας πρὸς Δ καὶ τὸ τοῦ ἀγίου Βικεντίου ΝΑ. Πεδιάδες δὲ ἐπισημότεραι εἶναι αἱ περὶ τὸν Τάγον καὶ Δούριον ποταμὸν ἐκτεινόμεναι. Καὶ ποταμοὺς ἔχει τοὺς αὐτοὺς ἦτοι τὸν Μίνιον πρὸς Β, τὸν Δούριον ἐν τῷ μέσῳ, τὸν Τάγον ἐν τῇ Ν. πλευρᾷ καὶ τὸν Γουιδιάναν πρὸς Α.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Πορτογαλία πολιτικῶς πρότερον μὲν διηρεῖτο εἰς 6 τμήματα. Νῦν δὲ διαιρεῖται εἰς 17 ἐπαρχίας μεγάλας καὶ ἔχει ὀλιγωτέρας πόλεις, παραβαλλομένη πρὸς τὰ ἄλλα κράτη τῆς Εὐρώπης, τῶν ὁποίων δύο μὲν μεγάλα, 8—10 δὲ μικραῖ.

Η ΔΙΣΑΒΩΝ (ΟΛΙΣΙΗΩΝ)

Κάτοικοι 300,000 σχεδόν.

Ἡ Δισαβὼν πρωτ. τοῦ βασιλείου κειμένη ἐπὶ τοῦ Τάγου ποταμοῦ καὶ ἀμφιθεατρικῶς ἐπὶ 7 λόφων ἐκτισμένη, ὡς ἡ Κων]λις, εἶναι ὠραιοτάτη πόλις, ὀχυρωτάτη, ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ, ἔχουσα λιμένα εὐρυχωρότατον, προάστεια λαμπρά, παλάτια μεγαλοπρεπῆ, ἐν οἷς καὶ τὸ τῆς Ἱερᾶς ἐξετάσεως, μέγιστον νοσοκομεῖον διὰ 10,000 ἀσθενεῖς, μέγιστον βρεφοκομεῖον διὰ 1,800 βρέφη, πολλὰς δημοσίας βιβλιοθήκας, μουσεῖα καὶ πολλὰ ἄλλα ἐπισημονικά, ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ καταστήματα.

2) Τὸ Ὀπόρτον (100,000) δευτέρα πόλις τοῦ βασιλείου κειμένη ἐπὶ τοῦ Δουρίου ποταμοῦ, εἶναι ἐμπορικωτάτη, φημίζεται διὰ τὸν κάλλιστον αἶνον καὶ ἔχει 90 ἐκκλησίας, μουσεῖον, βιβλιοθήκην μεγάλην, λαμπρὰ ἐκπαιδευτήρια καὶ προάστεια, πολλὰ εὐεργετικά, φιλανθρωπικὰ καὶ ἐμπορικὰ καταστήματα διατηρούμενα ὑπὸ Ἀγγλῶν καὶ Γερμανῶν.

3) Ἡ Κοῦβρα (20,000) κειμένη μεταξὺ Δισαβῶνος καὶ Ὀπόρτου ἐπὶ τοῦ μικροῦ ποταμοῦ Μοδίγου, φημίζεται διὰ τὸ πανεπιστήμιον, ἔχουσα καὶ μουσεῖον, ἀστεροσκοπεῖον, βιβλιοθήκην καὶ βοτανικὸν κήπον.

4) Ἡ Βράγα (20,000) κειμένη ΒΑ τοῦ Ὀπόρτου, εἶναι ἀρχαία Ῥωμαϊκὴ πόλις.

5) Ἡ Ἐβόρα (15,000) εἶναι ὡσαύτως ἀρχαία Ῥωμαϊκὴ πόλις.

Μικρότεροι δὲ τούτων εἶναι ἡ Βίλλα, ἡ Βραγάνση, ἔξ ἧς κατὰ γεται ὁ βασιλικὸς οἶκος, ἡ Ἐλβάση, ἡ Ταβίρα καὶ ἡ Ποβόα ἔχουσαι ἀπὸ 5—10,000 κατοίκων. Ὡς ἡ Ἰσπανία καὶ ἡ Πορτογαλία ἔχει ἀποικίας εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ Ἀσίαν, αἱ ὁποῖαι ἔχουσι 4,000,000 κατοίκων περίπου.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Πορτογαλίας εἶναι εἰς μὲν τὰ παράλια θερμόν, δροσερὸν καὶ ἐνιαχοῦ νοσῶδες, εἰς δὲ τὰ μεσόγεια γλυκὺ καὶ ὑγιεινόν. Τὸ δὲ ἔδαφος αὐτῆς ὄρεινόν καὶ πεδινόν ὄν, περιέχει πολλὰς εὐφόρους πεδιάδας καὶ κοιλάδας, δὲν εἶναι ὅμως καλῶς καλλιεργημένον. Καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα αὐτῆς εἶναι δημητριακοὶ καρποί, ὅτινες δὲν ἐξαρκοῦσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων, κάλλιστος οἶνος, βάμβαξ, μερινὰ μαλλία, μεσημβρινὰ προϊόντα, ἄλας καὶ μέταλλα.

Ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Τὸ μὲν ἐμπόριον τοῦ οἴνου, τῶν μαλλίων, τῶν μεσημβρινῶν προϊόντων καὶ τοῦ ἄλατος εἶναι λίαν ἐξηπλωμένον. Ἡ δὲ βιομηχανία πρότερον μὲν ἦν λίαν παρημελημένη, πρὸ ὀλίγων ὅμως ἐτῶν ἤρχισε νὰ ἀναπτύσσεται καὶ νὰ προοδεύη. Καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεταί διὰ πολλῶν πλοίων καὶ ἀτμοπλοίων καὶ διὰ τῶν σιδηροδρόμων.

Κάτοικοι, γλῶσσα, θρησκεία, πολίτευμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ μὲν κάτοικοι εἶναι μίγμα διαφόρων ἐθνῶν ἧτοι Κελτῶν, Ῥωμαίων, Γερμανῶν Ἀράβων καὶ Γάλλων, ἐπικρατέστερον τῶν ὁποίων εἶναι τὸ Ῥωμαϊκόν. Ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν διαφέρει τῆς Ἰσπανικῆς μόνον κατὰ τὴν προφοράν, καθ' ὅλα δὲ τὰ ἄλλα καὶ αὐτὴ εἶναι θυγάτηρ τῆς Λατινικῆς. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ κάτοικοι χριστιανοὶ ὄντες, πλὴν ὀλίγων Ἑβραίων, ἀνήκουσιν εἰς τὸ Καθολικόν δόγμα, ἐξαιρουμένων ὀλίγων Διαμαρτυρομένων. Τὸ πολίτευμα εἶναι συνταγματικόν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις, ὡς ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ ἐνταῦθα δὲν εἶναι πολὺ προωδημένη.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.

Μετά τὴν περιγραφὴν τῶν 10 νοτίων κρατῶν τῆς Εὐρώπης, ἐπισυνάπτεται ἤδη ἡ περιγραφή τῶν κεντρικῶν κρατῶν 34, τῶν ὑποίων 9 μόνον μεγάλα καὶ 25 μικρὰ ἤτοι μεγάλα δουκάτα, ἡγεμονίαι, δημοκρατίαι, ἐλεύθεραι πόλεις καὶ μία αὐτοκρατορικὴ χώρα. Τὰ δὲ μεγάλα κράτη εἶναι τὰ ἀκόλουθα 9 1) Ἡ Γαλλία, 2) Ἡ Ἑλβετία, 3) Ἡ Αὐστρο-ουγγαρία, 4) Ἡ Πρωσσία, 5) Ἡ Βαυαρία, 6) Ἡ Σαξονία, 7) Ἡ Βυρτεμβέργη, 8) Τὸ Βέλγιον, καὶ 9) Ἡ Ὀλλανδία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Ἡ ΓΑΛΛΙΑ

Κάτ. 38,000,000 σχεδόν.

Ἱστορικὴ ἔποψις

Ἡ Γαλλία πάλαι ὀνομαζομένη ἐκ τῶν κατοίκων Κελτικὴ καὶ Γαλατία πέραν τῶν Ἄλπεων, κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων καὶ ἐξερωμαίσθη. Κατὰ δὲ τὸν ε΄ αἰῶνα κατακτηθεῖσα ὑπὸ Γερμανικῶν ἔθνῶν, καὶ ἐκ τοῦ ἐνὸς αὐτῶν, τῶν Φράγκων ὀνομάσθη France Φραγκία, καὶ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς εἶχε καὶ διάφορα ὄρια, ἐδοξάσθη δὲ καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας καὶ ἐπὶ τῆς δημοκρατίας καὶ ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας τῶν Ναπολεόντων, τῶν ὁποίων ὁ μὲν Α΄. θελήσας νὰ κατακτήσῃ τὴν Εὐρώπην, προὔκαλεσε τὸν συνασπισμὸν αὐτῆς καὶ ἠττηθεὶς ἐξόριστος ἀπέθανεν ἐν τῇ νήσῳ Ἄγιξ Ἑλένη. Ὁ δὲ Γ΄. βοηθήσας τὴν Ἰταλίαν τῷ 1859 κατὰ τῆς Αὐστρίας, ἔλαβεν ὡς ἀμοιβὴν δύο ἐπαρχίας αὐτῆς τὴν Σαβοΐαν καὶ Νίκαιαν. Κηρύξας ὅμως πόλεμον κατὰ τῆς Γερμανίας καὶ ἠττηθεὶς, ἡγματοπίσθη καὶ ἀπέθανεν. Οἱ δὲ Γερμανοὶ ἔλαβον δύο ἐπαρχίας τῆς Γαλλίας, τὴν Ἀλσατίαν καὶ Λοθαριγγίαν, τὰς ὑποίας ἐδῶρσαν τῷ αὐτοκράτορι.

α.) Φυσική κατάσταση.

"Ορια, ὠκεανός, θάλασσα, πελάγη, κόλποι καὶ πορθμός.

Τὴν Γαλλίαν περιβάλλουσιν ἐκ Δ μὲν ὁ Ἀτλαντικός ὠκεανός, ἐκ Ν δὲ ἡ Μεσόγειος θάλασσα καὶ τὰ Πυρρῆναϊα ὄρη, πρὸς Α συνέχεται μετὰ τῆς Ἰταλίας, Ἑλβετίας καὶ Γερμανίας καὶ πρὸς Β ὑπὸ τοῦ Βελγίου καὶ τῆς θαλάσσης τῆς Μάγχης περιβάλλεται. Πελάγη δὲ σχηματίζονται: 1) τὸ Βρεττανικὸν πρὸς Β, 2) τὸ Γαλατικὸν ἐν τῇ Ν πλευρᾷ. Ἐκ τούτων δὲ σχηματίζονται οἱ ἐξῆς 4 κόλποι: 1) Ὁ τῆς Λυῶν πρὸς Ν, 2) ὁ Γασκονικός ἐν τῇ ΝΔ παραλίᾳ, 3) ὁ τῆς Ἀβρῆς ἐν τῇ Β πλευρᾷ καὶ 4) ὁ τοῦ Ἀγ. Μιχαὴλ ἐν τῇ ΒΑ παραλίᾳ. Καὶ πορθμὸν ἓνα καὶ μόνον ἔχει τὸν Καλαϊνιον (Βρεττανικὸν) πρὸς Β.

"Ορη, ἀκρωτήρια, ποταμοὶ, διώρυγες καὶ λίμναι.

Τὰ ὄρη τῆς Γαλλίας διακρίνονται εἰς μεθόρια καὶ ἐσωτερικά.

1) Μεθόρια εἶναι τὰ Πυρρῆναϊα, τὰ βόρεια Ἀπέννινα, αἱ Δ "Αλπεις καὶ τὸ Λευκὸν ὄρος (15,000'). 2) Ἐσωτερικά δὲ εἶναι αἱ Κηθένα (6,000'), πρὸς Ν, τὰ Βόσγια (5,000') καὶ τὰ Ἀρδεννα ΒΑ καὶ τὸ Χρυσοῦν ὄρος τὸ ὑψηλότατον ἐσωτερικὸν ὄρος τῆς Γαλλίας.

Τῶν δὲ ἀκρωτηρίων κυριώτερα εἶναι τὸ τοῦ Ἀγ. Ματθαίου, τὸ τῆς Ἀγῆς ἐν τῇ ΒΔ παραλίᾳ, τὸ τοῦ Ἀετοῦ, τὸ τοῦ Βρέσκου καὶ τὸ τοῦ Βεάρνου ἐν τῇ ΝΔ παραλίᾳ.

Ποταμοὺς ἡ Γαλλία ἔχει περισσοτέρους πάσης ἄλλης χώρας ἤτοι 100 μικροὺς καὶ μεγάλους, ἐπισημότεροι τῶν ὁποίων εἶναι οἱ ἀκόλουθοι 5· 1) ὁ Ροδανός ἐκβάλλων εἰς τὸν κόλπον τῆς Λυῶν, 2) ὁ Γαρούνας εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν, 3) ὁ Λείγηρ εἰς τὸν αὐτὸν ὠκεανὸν ὁ μέγιστος ποτ. 4) ὁ Σηκοάνας δεχόμενος 25 παραποτάμους καὶ διερχόμενος διὰ τῶν Παρισίων, ἐκβάλλει εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Μάγχης καὶ εἶναι λίαν ἐπίσημος καὶ 5) ὁ Μόσας ἐκβάλλων εἰς τὸν Ῥῆνον.

Καὶ διώρυγας ἔχει πλείστας ἡ Γαλλία, αἱ κυριώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι:

1) Ἡ Μεσημβρινή, 2) ἡ Κεντρική, 3) ἡ τοῦ Ἀδελφοῦ τοῦ βα-

σιλέως, 4) ἡ Βουργουνδικὴ καὶ 5) ἡ Οὐρκία φέρουσα τὸ πόσιμον ὕδωρ εἰς τοὺς Παρισίους.

Λίμνας μεγάλας καὶ πολλὰς δὲν ἔχει, ἀλλὰ 3 μόνον μικρὰς ἐν τῇ ΝΑ παραλίᾳ.

Πεδιάδες, χερσόνησοι καὶ νῆσοι.

Ἡ Γαλλία ἔχει πολλὰς καὶ μεγάλας πεδιάδας εὐφορωτάτας. Χερσονήσους δὲ δύο μόνον ἔχει τὴν Νορμανδικὴν καὶ τὴν Βρετανικὴν. Καὶ νήσους ἔχει τὴν Κορσικὴν τῆς Ἰταλίας, δύο ἀσημάντους ἐν τῇ Β παραλίᾳ καὶ τινὰς ἐν τῇ Δ.

6.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Πολιτικῶς ἡ Γαλλία διαιρεῖται εἰς 86 νομοὺς ἐκτὸς τῶν Παρισίων καὶ τοῦ Βέλφορτ. Πόλεις δὲ ἔχει πολλὰς, ἀλλ' οὐχὶ πολὺ μεγάλας ὡς ἡ Ἀγγλία. Αὗται διαιροῦνται εἰς 4 τάξεις.

Πόλεις Α'. Τάξεως.

Εἰς ταύτην ἀνήκουσι 4 οἱ Παρίσιοι, ἡ Λυών, ἡ Μασσαλία καὶ ἡ Βορδώ.

ΟΙ ΠΑΡΙΣΙΟΙ

Κάτ. 2,225,000.

1) Οἱ Παρίσιοι πρωτ. τῆς Γαλλίας κειμένη ἐπὶ 3 νήσων τοῦ Σηκοάνα καὶ ἐπὶ τῶν ὄχθων αὐτοῦ, εἶναι μετὰ τὸ Λονδίνον ἡ μεγίστη, πολυπληθεστάτη, βιομηχανικωτάτη, ἐμπορικωτάτη καὶ πλουσιωτάτη πόλις τοῦ κόσμου καὶ ὁ ἐγκέφαλος τῆς Γαλλίας, ἐξασκοῦσα μεγίστην ἐπιρροὴν ἐφ' ὅλου τοῦ κόσμου.

Αὕτη διαιρεῖται εἰς 3 τμήματα, τὴν ἀρχαίαν πόλιν, τὴν νέαν πόλιν καὶ τὴν Λατινικὴν συνοικίαν καὶ ἔχει προάστεια λαμπρά, κήπους τερπνοτάτους καὶ περιπάτους ὠραίους, δάση καὶ πεδία κατάφυτα, ἀνάκτορα πολυτελέστατα, πανεπιστήμιον μέγιστον, μουσεῖα, βιβλιοθήκας, ἀκαδημίας, λύκεια, ἐκκλησίας, εὐεργετικά, φιλανθρωπικά, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ διαιρεῖται εἰς 20 δημορχίας, ἔχουσα εἰσόδημα 150 ἐκατ. φράγκων.

2) Ἡ Λυὼν (380.000) εἶναι μεσόγειος ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ, ἔχουσα ἐπιστημονικά, ἐκπαιδευτικά, εὐεργετικά καὶ φιλανθρωπικά, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα μεγάλα.

3) Ἡ Μασσαλία (360,000) ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Γαλλίας,

ἔχουσα μέγαν λιμένα, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικά, ἐπιστημονικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα. Ἡ δὲ ἀρχαία πόλις ἐκτίσθη τῷ 540 π. Χ. ὑπὸ τῶν Φωκαέων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας

4) Ἡ Βορδῶ (240,000 Βουρδίγαλα) εἶναι ὠραιοτάτη καὶ πλουσιωτάτη πόλις, ἔχουσα μεγάλα ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικά καταστήματα καὶ φημιζομένη διὰ τὸν κάλλιστον οἶνον, τοῦ ὁποίου μέγιστον ἐμπόριον γίνεται.

Πόλεις Β'. τάξεως.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσιν αἱ ἐξῆς 5 πόλεις ἔχουσαι ἀπὸ 180—100 χιλ.

1) Ἡ Λίλη (180,000) εἶναι ὄχυρὰ ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις.

2) Ἡ Τολώσσα (150,000) κειμένη εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἰσπανίας ἔχει πανεπιστήμιον.

3) Ὁ Ἅγιος Στέφανος (140,000) ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις.

4) Ἡ Νάντη (140,000) εἶναι ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις.

5) Ἡ Ρουένη (120,000) ὡσαύτως ἐμπορ. καὶ βιομηχανικὴ πόλις.

Πόλεις Γ'. τάξεως.

Ἐν ταύτῃ τῇ τάξει ἀνήκουσι 16 πόλεις, ἔχουσαι ἀπὸ 100—50 χιλ. κατ. Τοιαῦται δὲ εἶναι ἡ Ἄβρη, ἡ Ρουβαίση, οἱ Ῥῆμοι, ἡ Τουλών, ἡ Βρέστη, ἡ Νίμη, οἱ Ἀμβιανοί, αἱ Βερσαλλίαι, τὸ Μονπελιέρον, ἡ Αὐρηλία· πᾶσαι δὲ αἱ μικρότεροι τούτων ἀνάγονται εἰς τὴν Δ'. τάξιν καὶ παραλείπονται.

Ἐπίκτητοι χωῖραι.

Τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἐπικτήτων χωρῶν τῶν συμπεριλαμβανομένων εἰς τοὺς 86 νομοὺς, ἡ μὲν Κορσικὴ (280,000) ἔχει πόλεις τὴν Βαστίαν (20,000) καὶ τὸ Αἰάκειον πρωτ. αὐτῆς, ὅπου ἐγεννήθη ὁ Ναπολέων. Ἡ δὲ Σαβοῖα (600,000) ἔχει πρωτ. τὴν Καμβέρην καὶ καὶ ἡ Νικαία (260,000) τὴν δμώνυμον Νικαίαν (55,000) περὶ δὲ τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις Ἠπείροις κατακτηθῆσων γεννήσεται λόγος ἐκεῖ.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα τῆς Γαλλίας.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι συγκερασμένον πλὴν τῆς Ν παραλίας, ἐχού-

σης θερμόν, τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι εὐφορώτατον καὶ κάλλιστα καλλιεργημένον, διὰ τὸ ὅποιον ἡ Γαλλία θεωρεῖται εὐτυχιστάτη χώρα. Καὶ τὰ προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποί, οἶνος κάλλιστος τῆς Καμπανίας καὶ Βορδοῦς, ἔλαιον, γεώμηλα, μέταξα, μεσημβρινὰ προϊόντα κτλ.

Βιομηχανία ἐμπόριον καὶ συγκοινωνία.

Καὶ τὰ 3 ταῦτα εἶναι τόσον προωθευμένα, ὅσον εἰς οὐδεμίαν ἄλλην χώραν. Διότι τὰ μὲν βιομηχανικὰ καὶ πάντα τὰ τῆς πολυτελείας πρωτεύουσι καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην. Τὸ δὲ ἐμπόριον μετὰ τὸ Ἀγγλικὸν εἶναι τὸ δεύτερον ἐν Εὐρώπῃ. Καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεταί διὰ 500 ἀτμοπλοίων, 16,000 πλοίων, διὰ τῶν πολλῶν σιδηροδρόμων, πλωτῶν ποταμῶν καὶ διωρύγων.

Κάτοικοι, γλῶσσα, θρησκεία, πολίτευμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ πλείστοι τῶν κατοίκων εἶναι Γάλλοι, καταγόμενοι ἐκ τῶν Κελτῶν καὶ Γαλατῶν καὶ ἀναμιχθέντες μετὰ διαφόρων στοιχείων. Ἡ δὲ Γαλλικὴ γλῶσσα εἶναι θυγάτηρ τῆς μεσαιωνικῆς Λατινικῆς. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι Χριστιανοί, πλὴν ὀλίγων Ἰουδαίων, Καθολικοὶ, καὶ ὀλίγοι Διαμαρτυρόμενοι. Τὸ δὲ πολίτευμα εἶναι ἀπὸ τοῦ 1871 δημοκρατικὸν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις πρότερον ἦν παρημελημένη, κατὰ τὰ τελευταῖα ὅμως ἔτη προήχθη πολὺ διὰ τοῦ νόμου τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐκπαιδεύσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Η ΕΛΒΕΤΙΑ

Κατ. 3,000,000 σχεδόν.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ἡ Ἑλβετία πάλαι οἰκουμένη ὑπὸ Κελτῶν, κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ρωμαίων τῷ 58 π. Χ. καὶ ἐξερωμαίσθη σχεδόν. Κατὰ δὲ τὸν 1. αἰῶνα ὑπέπεσεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Γερμανῶν καὶ Φράγκων, ὅτε διηρέθη εἰς πολλὰ τμήματα, καὶ κατὰ τὸν 17. αἰῶνα οἱ κάτοικοι αὐτῆς συστήσαντες ἑμοσπονδίαν γενναίως ἠγωνίσθησαν πρῶτον μὲν κατὰ τῶν Ἀψβούργων, εἶτα δὲ κατὰ τῶν Βουρβουνδίων καὶ συνέστησαν 13 τοπαρχίας, αἱ ὅποια ἀκολούθως ηὔξήθησαν εἰς 22, τῶν ὁποίων τινὲς καὶ ὑποδιαίρουνται.

α.) Φυσική κατάσταση.

"Ορια, ὄρη, καὶ ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Ἑλβετία εἶναι ἡ ὑψηλότετη καὶ ὄρεινότετη χώρα τῆς Εὐρώπης καὶ ὀρίζεται πρὸς Β. μὲν ὑπὸ τῆς Γερμανίας πρὸς Δ. δὲ ὑπὸ τῆς Γαλλίας, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ πρὸς Α ὑπὸ τῆς Αὐστρίας. Τὰ δὲ ὄρη αὐτῆς εἶναι αἱ Ἄλπεις, ὑψηλότετη κορυφὴ τῶν ὁποίων εἶναι τὸ Λευκὸν ὄρος (15,000') κείμενον ἐν Σαβοΐᾳ καὶ ὁ Ἰόρας (5,500') ἐκτεινόμενος ἐν τῇ Δ. πλευρᾷ.

Ποταμοὶ δὲ τῆς Ἑλβετίας εἶναι: 1) ὁ Ῥήνος, εἰς τῶν μεγίστων ποτ. τῆς Εὐρώπης, ὅστις πηγάζων ἐκ τῶν Ἄλπεων, διερχόμενος τὴν Κωνσταντιανὴν λίμνην καὶ δεχόμενος 12,200 παραποτάμους, ἐκβάλλει εἰς τὴν Γερμανικὴν θάλασσαν, 2) ὁ Ῥοδανὸς, μέγας ποταμὸς τῆς Γαλλίας πηγάζων ἐκ τῶν Ἄλπεων ἐκβάλλει εἰς τὸν κόλπον τῆς Λυών, 3-4) Ὁ Ἰννος καὶ Ἄσαρος, μικρότεροι τῶν προηγουμένων, καὶ λίμνας ἔχει πολλὰς καὶ ὠραίας, ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἐξῆς 1) Ἡ Γενεύη εἶναι λίαν ἰχθυοφόρος, πλωτὴ καὶ περίφημος διὰ τὰς φυσικὰς καλλονὰς. 2) Ἡ Κωνσταντία εἶναι ὡσαύτως ἰχθυοφόρος καὶ περίφημος διὰ τὰς λαμπρὰς ὄχθας. 3) Ἡ Νευσιατέλη εἶναι μικρότερα τῶν προηγουμένων, ἀλλ' ὑψηλότερα. 4) Ἡ Ζυρίχη διαιρεῖται εἰς ἄνω καὶ κάτω, εἶναι λίαν ὠραία καὶ ἰχθυοφόρος.

β.) Πολιτικὴ κατάσταση

Ἡ Ἑλβετία διαιρεῖται εἰς 22 τοπαρχίας ἐλευθέραι καὶ ἀνεξαρτήτους ἢ 25 δημοκρατίας ὁμοσπονδιακῶς συνδεόμενας, τῶν ὁποίων 15 μὲν εἶναι Γερμανικαί, 3 δὲ Γαλλικαί, 2 Γαλλο-Γερμανικαί, μία Ἰταλικὴ καὶ μία μικτὴ. Ὡς μικρὰ ἔχει ὀλίγας πόλεις καὶ μικρὰς, αἱ κυριώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἐξῆς:

1) Ἡ Γενεύη, (52,000) εἶναι ἡ πολυπληθεστάτη, ὠραιότατη, μεγαλοπρεπεστάτη, εὐανδροτάτη, ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Ἑλβετίας, ἔχουσα πανεπιστήμιον, μουσεῖον, βιβλιοθήκην καὶ ἄλλα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

2) Ἡ Βασιλεία, (50,000) εἶναι ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πό-

λις ἔχουσα πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκην, μουσεῖον καὶ πολλὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

3) Ἡ Βέρνη (40,000) εἶναι ἐκ φύσεως ὠραιοτάτη καὶ πρωτ. τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ συμβουλίου, ἔχουσα ἀνάκτορα, πανεπιστήμιον καὶ λαμπρὰ ἐκπαιδευτήρια.

4) Ἡ Λαυσάνη, (30,000) φημίζεται διὰ τὸ λαμπρὸν καὶ ὑγιεινὸν κλίμα, χάριν τοῦ ὁποίου πολλοὶ ξένοι συρρέουσι, διὰ τὰ περὶ χώρα καὶ διὰ τὰ ἐκπαιδευτήρια.

5) Ἡ Ζυρίχη, (55,000) εἶναι ὠραιοτάτη πόλις ἔχουσα πολλὰ ἐπιστημονικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, διὰ τὰ ὁποῖα ὀνομάζεται «Ἑλβετικὴ Ἀθήνη».

Ἄλλαι μικρότεραι πόλεις εἶναι ἡ Νευσιατέλη ἐπίσημος διὰ τὰ βιομηχανικὰ καταστήματα, ἡ Ἅγιος Γαληνὸς βιομηχανικὴ πόλις, ἡ Λυκέρνη ἔχουσα λαμπρὰν τοποθεσίαν, ἡ Σατωδεφόνδη ἐπίσημος διὰ τὴν ὠρολογοποιΐαν.

*Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα, βιομηχανία, ἐμπόριον
καὶ συγκοινωνία.*

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι συγκερασμένον καὶ ὑγιεινόν, εἰς δὲ τὰ ὑψηλὰ καὶ ὀρεινὰ ψυχρόν. Τὸ δὲ ἔδαφος καρποφόρον εἰς τὰ πεδινὰ καὶ καλῶς καλλιεργημένον καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι δημοητριακοὶ καρποὶ ὀλίγοι, ὀπωρικά, οἶνος, ἔλαιον, καπνός κτλ. Ἡ δὲ κτηνοτροφία λίαν ἀνεπτυγμένη, παρέχουσα κάλλιστον τυρὸν καὶ βούτυρον ἡ βιομηχανία εἶναι λίαν προωθημένη, τὸ ἐμπόριον λίαν ἐκτεταμένον καὶ ἡ συγκοινωνία ἐκτελεῖται διὰ τῶν πυκνῶν σιδηροδρόμων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσαι, πολιτεῦμα καὶ ἐκπαιδευσις.

Τῶν κατοίκων τὰ $\frac{2}{3}$ εἶναι Γερμανοί, οἱ δὲ λοιποὶ Γάλλοι καὶ Ἴταλοί, λαλοῦντες 3 γλώσσας. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι Χριστιανοὶ πλὴν 7,000 Ἰουδαίων. Τὸ δὲ πολιτεῦμα εἶναι δημοκρατικὸν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι τόσον πλεῖν διαδεδομένη καὶ καλῶς ὀργανισμένη, ὥστε ἡ Ἑλβετία θεωρεῖται ὡς πρότυπον εἰς πολλὰ μεγάλα κράτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Η ΑΥΣΤΡΟ-ΟΥΓΓΡΙΚΗ ΜΟΝΑΡΧΙΑ

Κάτ. 38,000,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ἡ Αὐστριακὴ μοναρχία συστήθεισα κατὰ τὸν 17. αἰῶνα ὑπὸ τοῦ Ῥοδόλφου Ἀψβούργου, περιελάμβανε μόνον τὸ ἀρχιδουκάτον τῆς Αὐστρίας, εἰς τὸ ὅποιον ἀκολούθως διὰ κατακτήσεων καὶ ἐπιγαμιῶν προσετέθησαν πᾶσαι αἱ λοιπαὶ χῶραι, αἱ ὁποῖαι ἀπετέλεσαν τὴν μεγάλην Αὐστριακὴν αὐτοκρατορίαν, ἀπὸ τῆς ὁποίας κατὰ μὲν τὸ 1859 ἀφῆρέθη ἡ Λομβαρδία, κατὰ δὲ τὸ 1866 ἡ Βενετία, ὅτε ἡ Οὐγγαρία ἔλαβε διοικητικὴν αὐτονομίαν καὶ ἀνεκήρυξε τὸν αὐτοκράτορα βασιλεῖα τῆς Οὐγγαρίας καὶ ἡ Αὐστρία ἀπεκλείσθη ἀπὸ τῆς νέας Γερμανικῆς Ὁμοσπονδίας, τὴν ὅποιαν ἐσχημάτισεν ἡ Πρωσσία.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη καὶ πεδιάδες.

Ἡ Αὐτρο-ουγγαρία ὀρίζεται πρὸς Ν μὲν ὑπὸ τῆς Τουρκίας, Ῥωμανίας, Σερβίας, Μαυροβουνίου καὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους, πρὸς Δ δὲ ὑπὸ τῆς Ἰταλίας, Ἑλβετίας καὶ Βαυαρίας πρὸς Β ὑπὸ τῆς Σαξονίας Πρωσίας καὶ Ῥωσίας.

Τὰ δὲ κυριώτερα ὄρη αὐτῆς εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

1) Αἱ ἀνατολικαὶ Ἄλπεις τῆς Ἑλβετίας (8—12,000') εἰσερχόμεναι εἰς τὴν Αὐστρίαν καὶ διακλαδιζόμεναι εἰς πολλοὺς κλάδους, διαιροῦνται εἰς τὰς Ἰθρικὰς Ἄλπεις, εἰς τὰς Καρνικὰς, εἰς τὰς Ἰουλιανὰς, εἰς τὰς Τρανσυλθανικὰς καὶ εἰς τὰς Δειναρικὰς, ἐκ τῶν ὁποίων σχηματίζονται καὶ τὰ ὄρη τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου.

2) Τὰ Βορεικὰ καὶ Σουδητικὰ (4—6,000') ἐκτεινόμενα εἰς τὴν Β καὶ ΒΑ πλευρὰν, ἐπισημότερον τῶν ὁποίων εἶναι ὁ Ἔρτσος.

3) Τὰ Καρπάθια (6—8,000') περιβάλλοντα τὴν ΒΑ πλευρὰν, διαιροῦνται εἰς ΒΔ, εἰς μεσαῖα καὶ εἰς ΝΑ καὶ εἶναι πλουσιώτατα εἰς μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Ἡ Αὐτρο-ουγγρικὴ μοναρχία ἀποτελοῦσα ἐν μίγῃ ὅλον, κατὰ μέγα μέρος ὄρεινόν, ἔχει καὶ

πεδιάδας μεγάλας και λίαν ευφόρους, έπισημότεραι τών όποιών είναι ή τής Ούγγαρίας, Γαλικίας, Μοραυίας και Βοεμίας.

Ποταμοί και λίμναι.

Έκ τών πολλών ποταμών τής Αύτρο-ουγγαρίας έπισημότεραι είναι:

Ό περιγραφείς Δούναβις (Ίστρος), εις έκ τών μεγίστων πλωτών τής Ευρώπης κατά τό πλεϊστον άνήκει εις τήν Αύτρο-ουγγαρίαν, όστις πηγάζων έκ τών Βαυαρικών "Αλπεων, διαρρέει τήν Αύστριαν και Ούγγαρίαν, Σερβίαν, Βουλγαρίαν και Έρωμουσίαν και διά 3 στομίον εκβάλλει εις τήν Μαύρην θάλασσαν.

2) Ό "Αθεις (Αδίγης έν Ίταλίη) πηγάζων έκ τών Τυρολικών "Αλπεων και εισερχόμενος εις τήν Ίταλίαν, εκβάλλει, εις πολλούς διαιρούμενος κλάδους, εις τό Άδριατικόν πέλαγος.

3) Ό "Αλβις πηγάζων έκ τών Σουθητίων όρέων και διαρρέων τήν Γερμανικήν αύτοκρατορίαν, εκβάλλει εις τήν Β Γερμανικήν θάλασσαν.

4) Ό "Οδερως πηγάζων έκ τής Μοραυίας, εισέρχεται εις τήν Πρωσσίαν και εκβάλλει εις τήν Βαλτικήν θάλασσαν.

5) Ό Ούιστούλας πηγάζων έκ τοϋ όμωνύμου χωρίου τής Σιλεσίας, εισέρχεται εις τήν Έρωσικήν Πολωνίαν και εκβάλλει εις τήν Βαλτικήν θάλασσαν.

6) Ό Έρνος όστις μικρόν μόνον μέρος τής Αύστρίας διαρρέει.

Λίμνας δέ μεγάλας δύο μόνον έχει ή Αύτρο-ουγγαρία τήν Βαλατώνα εις τήν Ούγγαρίαν ΝΔ τής Πέστης και τήν Φέρτον κειμένην έν τοίς όροις τής Αύστρίας και Ούγγαρίας.

β.) Πολιτική κατάσταση.

Η Αύτρο-ουγγρική μοναρχία διαιρείται πρώτον μέν εις δύο μεγάλα μέρη ήτοι τήν Αύστριακήν αύτοκρατορίαν και τό βασιλειον τής Ούγγαρίας, δεύτερον δέ εις 17 τμήματα, τών όποιών 14 μέν άνήκουσιν εις τήν Αύστριαν και 3 εις τήν Ούγγαρίαν, εις τήν όποιαν προστίθεται και ή έλευθέρα πόλις Φιούμη. Η Αύτρο-ουγγαρία αναλόγως τοϋ πληθυσμοϋ και τής εκτάσεως δέν έχει πολλές και μεγάλας πόλεις. Αί δέ έπισημότεραι τούτων δύνανται να διαιρεθώσιν εις 3 τάξεις.

Πόλεις Α. Τάξεως.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσι 4 πόλεις ἧτοι ἡ πρωτεύουσα Βιέννη, ἡ Βούδα-Πέστα, ἡ Πράγα καὶ ἡ Τεργέστη ἔχουσαι ἀπὸ 1,100,000—140,000.

Η BIENNE

Κάτοικοι 1,100,000.

Ἀρχαία πρωτ. τῆς αὐτοκρατορίας κειμένη ἐπὶ βραχίονος τοῦ Δουνάβεως ποταμοῦ, εἶναι ἡ δ' πόλις τῆς Εὐρώπης κατὰ τὸν πληθυσμὸν, διαιρουμένη εἰς παλαιὰν καὶ νέαν πόλιν καὶ ἔχουσα πολυτελέστατα ἀνάκτορα, πολλὰς καὶ μεγάλας ἐκκλησίας, τερπνοὺς κήπους καὶ λαμπρὰς ἐπαύσεις, ἐπιστημονικὰ καταστήματα ἧτοι ἀρχαιότατον καὶ μέγιστον πανεπιστήμιον, μουσεῖα, ἀκαδημίας, βιβλιοθήκας, ἑταιρίας καὶ πλείστα ἐκπαιδευτικὰ, φιλανθρωπικὰ, εὐεργετικὰ, βιομηχανικὰ καὶ ἐμπορικὰ καταστήματα. Ἡ παλαιὰ πόλις κεῖται ἐπὶ ἀρχαίου Ῥωμαϊκοῦ φρουρίου Οὐίνδωβόνα ὀνομαζομένου, ὅπου ἀπέθανεν ὁ αὐτοκράτωρ Μάρκος Αὐρηλῖος,

2) Ἡ Βούδα-Πέστα (380,000) πρωτ. τοῦ βασιλείου τῆς Οὐγγαρίας μέχρι τοῦ 1872 ἀπετέλει δύο πόλεις, τῶν ὁποίων ἡ μὲν Πέστα κεῖται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Δουνάβεως, ἡ δὲ Βούδα ἐπὶ τῆς δεξιᾶς· ἀπὸ δὲ τοῦ 1872 μίαν καὶ μόνην πόλιν ἀποτελεῖ, ἔχουσαν πανεπιστήμιον, μουσεῖα, βιβλιοθήκας, πολυάριθμα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ.

3) Ἡ Πράγα (200,000) τρίτη πόλις τῆς μοναρχίας κειμένη ἐπὶ τοῦ Μολδαύου ποταμοῦ, διακρίεται εἰς παλαιὰν καὶ νέαν πόλιν καὶ θεωρεῖται ὡς πόλις τῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἀνακτόρων διὰ τὴν πληθὺν αὐτῶν, ἔχουσα πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκην, μουσεῖα καὶ πολλὰ ἄλλα ἐπιστημονικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

4) Ἡ Τεργέστη (140,000) εἶναι ἡ δευτέρα ἐμπορικὴ πόλις, τῆς ὁποίας ἡ πρόσδος ὀφείλεται εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ 1833 ἰδρυθεῖσαν ἀτμοπλοικὴν ἑταιρίαν τοῦ Λόυδ, καὶ ἔχει ἀκαδημίας, γυμνάσια καὶ βιομηχανικὰ καὶ ἐμπορικὰ καταστήματα, ἐν οἷς διαπρέπει τὸ μέγα χρηματιστήριον «Τεργεσταῖον».

Πόλεις Β'. τάξεως.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσιν αἱ ἐξῆς 5 πόλεις, ἔχουσαι ἀπὸ 100—50,000 κατ.

1) Ἡ Λεμβέργη (100,000) πρῶτην πρωτ. τῆς Γαλιτίας, εἶναι λίαν ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανος, ἔχουσα πανεπιστήμιον, ἀκαδημίαν, βιβλιοθήκην κτλ.

2) Τὸ Γραϊτσον (90,000) εἶναι ὡραία βιομηχανικὴ πόλις, ἔχουσα λαμπρὰ προάστεια, πανεπιστήμιον, μουσεῖα, βιβλιοθήκην.

3) Ἡ Βρύννη (80,000) εἶναι ὀχυρὰ καὶ βιομηχανος φημιζομένη διὰ τὴν τσόχαν καὶ ἔχουσα πολλὰ βιομηχανικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

4) Τὸ Σεγεδίνον (75,000) εἶναι ἡ δευτέρα πόλις τῆς Οὐγγαρίας, ἔχουσα πολλὰ βιομηχανικὰ, ἐμπορικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

5) Ἡ Θηρεσιούπολις (60,000) κτίσμα τῆς Μαρίας Θηρεσίας ἔχει πολλὰ βιομηχανικὰ καταστήματα.

Πόλεις Γ'. τάξεως.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσιν ὅλαι αἱ ἄλλαι πόλεις, αἱ ἔχουσαι πληθυσμὸν ὀλιγώτερον τῶν 50 χιλ., τῶν ὁποίων αἱ κυριώτεραι εἶναι ἡ Κρακοβία, ἔχουσα πανεπιστήμιον, τὸ Πρεσβούργον ἐμπορικὴ, ἡ Δεβρετσίνη ἐπίσημος διὰ τὰς 4 πανηγύρεις, ἡ Κεσκεμέτη ἀρχαία πόλις, ἡ Τσαρνοβίτσα βιομηχανος, ἡ Τεμεσβάρη, ἡ Κρονστανδὴ, ἡ Λαϊβάχη, ἡ Ἀγράμη, ἡ Φιούμη, ἡ Ζάρα, ἡ Ῥαγούσα, ἡ Πόλα καὶ τὸ Κάτταρον.

Τῶν δὲ νήσων τῆς Δαλματίας ἐπισημότεραι εἶναι ἡ Βράζα, ἡ Νέσινα καὶ ἡ Λίσσα, ἐπίσημος διότι ἐνταῦθα τῷ 1866 ἐνίκηθη ὁ Ἰταλικὸς στόλος.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι συγκερασμένον καὶ ποικίλον. Τὸ δὲ ἔδαφος αὐτῆς εἶναι λίαν καρποφόρον εἰς τὰς πεδιάδας καὶ κοιλάδας καὶ καλῶς καλλιεργημένον, παράγον πολλὰ καὶ ἄφθονα προϊόντα οἷον δημητριακοὺς καρπούς, οἶνον, ἄρουζαν, βάμβακα ὀπωρικὰ καὶ ξυλικὴν ἄφθονον ἔχον· ἡ κτηνοτροφία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη.

Βιομηχανία, ἐμπόριον καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη εἰς τὰς Γερμανικὰς ἐπαρχίας. Τὸ δὲ ἐμπόριον μέγα καὶ ἐκτεταμένον. Καὶ ἡ συγκοινωνία εἶναι ζωηροτάτη ἐκτελουμένη διὰ τῶν σιδηροδρόμων, τῶν ἀτμοπλοίων τῆς ἐταιρίας τοῦ Λούδ καὶ δι' 8,000 πλοίων.

Κάτοικοι, γλῶσσαι, θρησκεία, πολίτευμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ κάτοικοι τῆς μοναρχίας εἶναι διαφόρων ἐθνῶν, Γερμανοί, Σλαῦοι, Οὐγγροί, Ῥωμοῦνοι, Ἰουδαῖοι, Ἕλληνες, Ἀλβανοί, Ἀρμένιοι καὶ Ἀθίγγανοι. Ἐκ τούτων ἐννοεῖται ὅτι καὶ γλῶσσαι πολλὰ ὁμιλοῦνται, ἐπικρατεστέρα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Γερμανικὴ. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν ὅλοι πλὴν τῶν Ἰουδαίων εἶναι Χριστιανοὶ Καθολικοὶ καὶ ὀλίγοι Διαμαρτυρούμενοι καὶ Ὀρθόδοξοι.

Τὸ δὲ πολίτευμα εἶναι συνταγματικόν καὶ ὁ μονάρχης εἶναι αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας καὶ βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας. Κατὰ δὲ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἐκπαίδευσιν ὑπάρχουσι μεγάλα διαφορὰ μεταξὺ τῶν διαφόρων χωρῶν καὶ ἐθνικοτήτων, ἐν οἷς διακρίνονται καθ' ὅλα οἱ Γερμανοὶ καὶ διαπρέπουσιν εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας.

Ἡ ἐλευθέρα ἡγεμονία Λιχτένσταϊν (9,000).

Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ μικρὰ Ἠγεμονία Λιχτένσταϊν κειμένη πρὸς Δ. τῆς Αὐστρίας μεταξὺ Ἑλβετίας καὶ τῆς Φαρελβέργης. Αὕτη πρὸ τοῦ 1866 κατετάσσετο εἰς τὴν Γερμ. Ὁμοσπονδίαν ὡς μικρότατον κράτος. Νῦν δὲ διατελεῖ ἀνεξάρτητος συνδεσμένη μετὰ τῆς Αὐστρίας δι' ἐμπορικῆς συνθήκης. Ἐχει δὲ πολίτευμα συνταγματικόν καὶ τὸ κοινοβούλιον συνίσταται ἐκ 15 βουλευτῶν πρῶτ. αὐτῆς εἶναι τὸ ἑμῶνυμον χωρὸν Λιχτένσταϊν (900) κείμενον παρὰ τὸν Ῥήνον ποτ. εἰς τοὺς πρόποδας ἀποτόμου βράχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Η ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

Κατ 45,500,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ἡ Γερμανία πάλαι οἰκούμενη ὑπὸ διαφόρων φύλων κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων. Κατὰ δὲ τὸν μέσον αἰῶνα οἱ Γερμανοὶ κατέλυσαν τὸ Ῥωμ. κράτος καὶ συνέστησαν πολλὰ κράτη, ἐπι-

σημότερον τῶν ὁποίων ὑπῆρξε τὸ τῶν Φράγκων, ὅπερ ἐπαυξήσας Κάρολος ὁ μέγας (768—814) ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἄρχεται ἡ ἱστορία τοῦ Γερμανικοῦ κράτους. Τῷ δὲ 1815 συνέστη κατὰ πρότον ἡ Γερμ. Ομοσπονδία ὑπὸ τὴν Αὐστρίαν, τὴν ὁποίαν ἡ Πρωσσία νικήσασα τῷ 1866 διέλυσε καὶ ἀνεσύστησεν, ἀποκλείσασα τὴν Αὐστρίαν, ὑπὸ τὸ ὄνομα «Βόρειος Γερμ. ὁμοσπονδία» καὶ οὕτως ἠνωμένη ἐνίκησε τὸν Ναπολέοντα τῷ 1870, ὅτε οἱ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες αὐτῆς τὸν μὲν βασιλέα τῆς Πρωσίας ἀνεκήρυξαν αὐτοκράτορα, τὴν δὲ Γερμανίαν μετωνόμασαν «Γερμανικὴν αὐτοκρατορίαν».

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, θάλασσαι καὶ κόλποι.

Ἡ Γερμ. αὐτοκρατορία κειμένη ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν τῆς Εὐρώπης, ἔχει δύο θαλάσσας τὴν Γερμανικὴν καὶ Βαλτικὴν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐκτείνεται ἡ Δανία. Κόλπους δὲ ἔχει ἐν μὲν τῇ Βαλτικῇ 4 τὸν τοῦ Δανταϊκοῦ, τῆς Πομερανίας, τῆς Λυβέκης ἢ Νεοστάτης καὶ τὸν Κιέλου, ἐν δὲ τῇ Γερμανικῇ τὸν τῆς Ἐλγολάνδης, τῆς Βισμάρκης καὶ τὸν Ἰάδιον.

Ὅρη, πεδιάδες, ποταμοί, διώρυγες, λίμναι καὶ νῆσοι.

Τὰ ἐπισημότερα ὄρη τῆς Γερμανίας εἶναι τὰ Βόσγια, ὁ Γερμανικὸς Ἰόρας, ὁ Μέλας Δρυμός, ὁ Βορεικὸς Δρυμός, ὁ Θυρίγγιος Δρυμός, τὰ Σουδήτικα, τὰ Γιγάντια καὶ τὸ Ἄρτσον, τὰ ὁποῖα θὰ περιγραφῶσιν ἐν οἰκίῳ τόπῳ.

Πεδιάδες δὲ εἶναι ἡ Μαγδεβουργικὴ, ἡ τῶν Γιγαντίων ὀρέων, ἡ Πομερανὴ, ἡ Βαυκρικὴ καὶ ἡ μεγάλη κοιλάς τοῦ κάτω Ἄλβιος.

Οἱ δὲ μεγαλείτεροι ποταμοὶ εἶναι ὁ Δούναβις, ὁ Ῥῆνος, ὁ Οὐί-σουργις, ὁ Ἄλβις, ὁ Ὅδερος καὶ ὁ Οὐίπτοῦλας. Διώρυγες δὲ ἡ Λουδοβίκειος, ἡ τοῦ Φρειδερίκου, ἡ Φινόβιος, ἡ Βρομβέργειος καὶ ἡ Ὁβερλανδικὴ. Λίμνας δὲ ἔχει πλείστας ὑπὲρ τὰς 500 μικρὰς καὶ νήσους τὴν Ῥουγέννην, τὴν Οὔσεδόμην καὶ τὴν Βολλίην.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Γερμανικὴ αὐτοκρατορία περιέχει 26 μικρὰ καὶ μεγάλα κράτη, ἤτοι 4 βασιλεία, τὸ τῆς Πρωσίας, τὸ τῆς Βαυαρίας, τὸ τῆς Σαξωνίας καὶ τὸ τῆς Βυτεμβέργης, 18 Δουκάτα καὶ Ἡγε-

μονίας, 3 ἐλευθέραι πόλεις καὶ 1 αὐτοκρατορικὴν χώραν, συνισταμένην ἐκ τῆς Ἀλσατίας καὶ Λοθαριγγίας.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΠΡΩΣΣΙΑΣ

Κατ. 28,000,000.

Ἱστορικὴ ἐποψίς.

Οὐδὲν ἄλλο κράτος τῆς Εὐρώπης τόσον μικρὸν κατ' ἀρχάς, εἰς ὀλίγον χρόνον τόσῃ μεγάλῃν πρόοδον ἔλαβεν, ὅσον ἡ Πρωσσία. Διότι ἡ πρώτη βᾶσις αὐτοῦ ὑπῆρξε τὸ Βρανδεμβούργον, τὸ ὁποῖον σήμερον ἀποτελεῖ ἓνα νομόν. Ἐκ τούτου δὲ ὀρμώμενοι οἱ ἡγεμόνες καὶ βασιλεῖς διὰ κατακτήσεων ἐπηύξησαν καὶ κατέστησαν τὸ βασίλειον τὸ πρῶτον καὶ ἐπισημότετον ὅλης τῆς Γερμανίας καὶ κεντρικῆς Εὐρώπης, τοῦ ὁποῖου ὁ βασιλεὺς ἀνεκηρύχθη καὶ αὐτοκράτωρ κατὰ τὸ 1871.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, θάλασσαί, κόλποι καὶ λιμένες.

Ἡ Πρωσσία ὀρίζεται πρὸ Β μὲν ὑπὸ τῆς Δανίας, τῆς Γερμανικῆς καὶ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τῆς Ρωσσίας, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Αὐστρίας καὶ Βαυαρίας καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Γαλλίας, τοῦ Βελγίου καὶ τῆς Ὀλλανδίας. Ἐκ δὲ τῶν δύο θαλασσῶν σχηματίζονται οἱ κόλποι τοῦ Δανταϊκοῦ τῆς Πομμερανίας, τῆς Λυβέκης, τοῦ Κιέλου, τῆς Ἐλγολάνδης τῆς Βισμάρης, καὶ τοῦ Ἰαδείου· τῶν δὲ λιμένων ἐπισημότεροι εἶναι ὁ τοῦ Ἀμβούργου, τοῦ Δανταϊκοῦ, τοῦ Κιέλου, τῆς Βρέμης καὶ Λυβέκης.

Ὅρη, πεδιάδες, ποταμοί, διώρυγες καὶ λίμναι.

Ἡ Πρωσσία πεδινή οὖσα, ὀλίγα ὄρη ἔχει. Ταῦτα δὲ εἶναι τὰ Σουδήτια, τὰ Γιγάντια καὶ τὸ Ἄρτσον πρὸς Ν. καὶ τὰ Βόσγια μεταξὺ τῆς Ἀλσατίας καὶ τῆς Λοθαριγγίας Γαλλικά. Μεγάλαι δὲ πεδιάδες εἶναι ἡ Μαγδεβουργικὴ ἡ Πομμερανικὴ καὶ ἡ τῆς Α. Πρωσσίας.

Ἐκτὸς δὲ τῶν μεγάλων ποτ. τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας, ὑπάρχουσι καὶ μικρῶτεροι ποταμοί, διερχόμενοι τὴν Πρωσσίαν, οἱ κυριώτεροι τῶν ὁποίων εἶναι: 1) ὁ Πρέγγελος ἐκβάλει εἰς τὴν Βαλτικὴν, 2) ὁ Βάρθης εἰς τὸν Ὄδερν, 3) ὁ Σπρέος διερχόμενος τὸ

Βερολίνον και 4) ὁ Ἄμστας ἐκβάλλων εἰς τὴν Γερμ. θάλασσαν. Μεταξὺ δὲ τῶν ποταμῶν ἐπιστημότεραι διώρυγες εἶναι 1) Ἡ Φριδερίκειος, 2) Ἡ Βρομβέργειος, 3) Ἡ Φινόβιος, και 4) Ἡ Πλαυϊκή.

Καὶ λίμνας ἔχει τόσοσ πολλὰς και μικράς, ὅσων οὐδὲν ἄλλο κράτος, μεγαλύτεραι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Σπιδίγγη; ἡ Μαουέρη και ἡ Λεβεντίνη.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Πρωσσία πολιτικῶς διαιρεῖται νῦν εἰς 12 νομοὺς και περιέχει 1,300 πόλεις, αἱ μεγαλύτεραι τῶν ὁποίων διαιροῦνται εἰς 3 τάξεις.

Πόλεις Α'. τάξεως.

Εἰς ταύτην ἀνήκουσιν αἱ ἀκόλουθοι 8 πόλεις ἔχουσαι ἀπὸ 1,300,000—120,000 κατοίκους.

TO ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ

Κατ. 1,300,000.

Τὸ Βερολίνον κείμενον ἐπὶ τῶν 2 ὄχθων τοῦ Σπρέου ποτ. και ἐπὶ νήσου, εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Πρωσσίας και τῆς Γερμ. αὐτοκρατορίας και ἡ τρίτη πόλις τῆς Εὐρώπης κατὰ τὸν πληθυσμὸν, ἀκμάζουσα πνευματικῶς, βιομηχανικῶς και ἐμπορικῶς και ἔχουσα ἀνάκτορα, ἀκμαϊότατον πανεπιστήμιον, μεγάλην βιβλιοθήκην μουσεῖα ἑλληνικὰ καλά, ἀκαδημία, εὐεργετικὰ και φιλανθρωπικὰ καταστήματα και πολλὰ ἐκπαιδευτήρια.

2) Ἡ Βρεσλαυβία (2·0,000) εἶναι ἡ δευτέρα πόλις τῆς Πρωσσίας, ἐμπορικωτάτη και βιομηχανικωτάτη, ἔχουσα πολλὰ ἀνάκτορα, πανεπιστήμιον, λαμπρὰν βιβλιοθήκην και πολλὰ ἄλλα ἐπιστημονικὰ, και ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

3) Ἡ Κολωνία (150,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Ρήνου, εἶναι ἀρχαία, ὀχυρωτάτη και ἐμπορικωτάτη πόλις, και ἐπειδὴ ὑπῆρξε τὸ κέντρον τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὀνομάζεται Ῥώμη τῆς Γερμανίας και ἱερὰ πόλις, ἔχουσα ἐπιστημονικὰ και ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα και φημιζομένη διὰ τὸ κοσμητικὸν ὕδωρ, εἰς κατασκευὴν τοῦ ὁποίου ἀσχολοῦνται 40 ἔργοστάσια,

4) Ἡ Καινιζβέργη (140,000) ὑπῆρξεν πρωτ τοῦ βασιλείου

καὶ εἶναι ὀχυρωτάτη πόλις φημιζομένη διὰ τὰ πολλὰ ἐπιστημονικά, ἐκπαιδευτικά, καὶ φιλανθρωπικὰ καταστήματα,

5) Τὸ Μαγδεβούργον (140,000) ὑπῆρξε πρωτ. τῆς Σαξονικῆς Πρωσσίας καὶ εἶναι ὠραισιότατη ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανοῦ πόλις ἔχουσα ἐκπαιδευτικά, φιλανθρωπικά, βιομηχανικά, καὶ ἐμπορικὰ καταστήματα.

6) Τὸ Ἀνόβερον (130,000) πρωτ. τοῦ πρώην ὁμωνύμου βασιλείου, εἶναι ὠραισιότατη ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις, ἔχουσα ἀνάκτορα, μουσεῖα, βιβλιοθήκην, ἐπιστημονικὰς ἐταιρίας καὶ πολλὰ ἐκπαιδευτήρια.

7) Τὸ Φραγκοφόρτιον (130,000) κείμενον ἐπὶ τοῦ Μείνου ποτ. ὑπῆρξεν ἔδρα Καρόλου τοῦ μεγάλου καὶ τῆς Γερμ. ἑμοσπονδίας (1515-1866). Νῦν δὲ εἶναι ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη φημιζομένη ὡς πατρὶς λογίων ἀνδρῶν.

8) Τὸ Δάντσικον (120,000) εἶναι ὀχυρωτάτη ἐμπορικὴ, βιομηχανοῦ πόλις, ἔχουσα τόσον πολλὰ φυσικὰ πλεονεκτήματα, ὥστε ὀνομάζεται «Βόρειος Βενετία».

Πόλεις Β'. τάξεως.

Ἐν ταύτῃ ἀνήκουσιν αἱ ἀκόλουθοι 11 πόλεις ἔχουσαι ἀπὸ 90-60 χιλ. κατ.

1) Τὸ Στέτινον (90,000) εἶναι πρωτ. τῆς Πομερανίας ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανοῦ.

2) Ἡ Ἀλτόνα (90,000) ἐμπορικὴ, βιομηχανοῦ καὶ ἡ μεγίστη τοῦ Δουκ. Ὀλστείνου.

3) Ἡ Βάρμη καὶ Ἐλθερφέλδη ἀποτελοῦσι μίαν πόλιν βιομηχανικωτάτην.

4) Τὸ Ἀκνίσγρανον (85,000) ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανοῦ, χρηματίσασα καθ' ἑδρα Καρόλου τοῦ Μεγάλου.

5) Ἡ Δυσελδόρφη (85,000) ἐπίσημος διὰ τὰ πολλὰ ἐπιστημονικά καταστήματα.

6) Ἡ Κρεφέλδη (70,000) βιομηχανικωτάτη καὶ ἐμπορικωτάτη τῆς Ῥηνικῆς Πρωσσίας.

7) Ἡ Ἄλλη (70,000) ἐμπορικὴ πόλις, φημιζομένη διὰ τὸ πανεπιστήμιον.

8) Τὸ Πόσενον (70,000) ἀρχαία Πολωνικὴ πόλις, ἔχουσα πολλὰ ἐκπαιδευτήρια.

9) Ἡ Κασσέλη (60,000) ὠραία πόλις φημιζομένη διὰ τὰ ἐπισημονικὰ καταστήματα.

10) Ἡ Ἐσση (60,000) κειμένη πρὸς Α τοῦ Ῥήνου, ἔχει ἀνεξάντλητον πλοῦτον καλλίστων γαιανθράκων.

Πόλεις Γ'. Τάξεως.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσιν ὅσαι πόλεις ἔχουσιν ἀπὸ 60—20 χιλ. κατοίκων, τῶν ὑποίων ἐπισημότεραι εἶναι ἡ Δορτμούνδη, ἡ Ποσδάμη, τὸ Φραγκοφόρτιον Ὀδέρου, ἡ Ἐρφοῦρτη, ἡ Βεισβάδη, τὸ Κιελον, ἡ Ἐλβίγγη, τὸ Μύνστερον, ἡ Κοβλέντση, ἡ Ὀνασβρούκη, ἡ Βρομβέργη, ἡ Βόννα, ἡ Γοτίγγη, ἀμφοτέραι ἔχουσαι πανεπιστήμια, τὸ Σλέσβικον καὶ ἡ Γραξίσφάλδη.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι συγκερασμένον καὶ ὑγρὸν πρὸς Β. Τὸ δὲ ἔδαφος ποικίλον πολλαχοῦ καρποφόρον καὶ ἐνιαχοῦ ἄκαρπον, καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα σίτος, ἀραβόσιτος, γεώμηλα, λίνον, κάνναβις, καπνός, ἐρυθρόδανον καὶ οἶνος τοῦ Ῥήνου περίφημος· ἡ δὲ κτηνοτροφία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη καὶ μετάλλων ἀφθονία ὑπάρχει.

Βιομηχανία, ἐμπόριον καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία εἶναι λίαν προωδευμένη. Τὸ δὲ ἐμπόριον μέγα καὶ ἐκτεταμένον καὶ ἡ συγκοινωνία ἐνεργεῖται διὰ 3,500 πλοίων διὰ πολυκρίθμων ἀτμοπλοίων, διὰ τῶν πλωτῶν ποταμῶν καὶ διωρύγων καὶ διὰ τῶν πυκνοτάτων σιδηροδρόμων.

Κάτοικοι γλώσσα, θρησκεία πολίτευμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Τῶν 28 ἑκατ. κατοίκων τὰ μὲν 25 ἑκατ. εἶναι Γερμανοί, τὰ δὲ λοιπὰ 3 ἀνήκουσιν εἰς διαφόρους φυλάς μὴ Γερμανικὰς. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι πάντες, πλὴν 50 χιλ. Ἰουδαίων, Χριστιανοί, ὧν τὰ μὲν $\frac{2}{3}$ Διαμαρτυρούμενοι, τὸ δὲ $\frac{1}{3}$ Καθολικοί. Γλώσσα δὲ ἐπικρατούσα εἶναι ἡ Γερμανικὴ, τὸ δὲ πολίτευμα συνταγματικόν, κατὰ τὸ ὅποιον ὁ νῦν βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας Γουλιέλμος ὁ Α' (γεν. τῷ 1797) ὁ καὶ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ἀνακηρυχθεὶς, ἄρχει καὶ ἐνδόξως βασιλεύει. Καὶ κατὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ἡ

Πρωσία κατέχει τὴν Α'. θέσιν ἐν Εὐρώπῃ, ἔχουσα 9 πανεπιστήμια, 550 γυμνάσια καὶ πλεῖστα δημοτ. σχολεῖα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΒΑΥΑΡΙΑΣ.

Κατοικοὶ 5,500,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ἡ Βαυκρία πρότερον μικρὰ καὶ σήμενος οὖσα, ἀπὸ τοῦ 1805 ἐγένετο μικρὸν βασίλειον, ἐπαυξήθην διὰ τῆς συμμαχίας μετὰ τῆς Γαλλίας κατὰ τῆς Αὐστρίας. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1815 ἤρξατο ἐκτεινόμενον ἐξωτερικῶς καὶ βελτιούμενον ἐσωτερικῶς μεχρικοῦ τῆ 1870 συνεδέθη ὁμοσπονδιακῶς μετὰ τῆς Πρωσίας καὶ ἀποτελεῖ μέρος τῆς Γερμαν. αὐτοκρατορίας.

α. Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοί, διώρυγες καὶ λίμναι.

Ἡ Βαυαρία ὀρίζεται πρὸς Ν μὲν ὑπὸ τῆς Γαλλίας, Ἑλβετίας καὶ Αὐστρίας ἐν μέρει, πρὸς Δ δὲ ὑπὸ τῆς Βυρτεμβέργης, Βάδης καὶ Ἑσσης, πρὸς Β ὑπὸ τῆς Σαξονίας καὶ Πρωσίας καὶ πρὸς Α ὑπὸ τῆς Αὐστρίας.

Ὅρη δὲ διατέμνοντα αὐτὴν πρὸς Ν αἱ Βαυαρικαὶ Ἄλπεις, πρὸς Α ὁ Βαυαρικὸς Δρυμὸς, τὸ Φίχτελον καὶ ὁ Φραγκόνιος Δρυμὸς ΒΔ, ὁ Θυρίγειος Δρυμὸς ΒΔ καὶ ὁ Σοηθικὸς Δρυμὸς πρὸς Δ.

Οἱ δὲ ἐπισημότεροι ποτ. εἶναι οἱ περιγραφέντες Ῥήνος καὶ Δούναβις, ὁ Ἴννος, ὁ Ἰσαρος, ὁ Λέχιος, ὁ Ἰλλερος καὶ Νάβιος.

Ἡ δὲ κυριωτέρα τῶν διωρύγων εἶναι ἡ Λουδοβίκειος μεταξὺ τοῦ Δουναβέως καὶ τοῦ Μοίνου. Καὶ τῶν λιμνῶν μεγαλήτεροι εἶναι ἡ Χιέμη, ἡ Ἀμέρη καὶ ἡ Βούρμη.

β) Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ βασίλειον τῆς Βαυαρίας διαίρεται εἰς 8 νομοὺς καὶ ἔχει ὀλίγας μεγάλας πόλεις, αἱ ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἀκόλουθοι:

ΤΟ ΜΟΝΑΧΟΝ

Κάτοικοι 250,000.

Ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἰσάρου ποτ. συνίσταται ἐκ τῆς παλαιᾶς καὶ νέας πόλεως, ἥτις κατέστη κέν-

τρον τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν ὑπὸ τῶν φιλομούσων βασιλείων, ἔχουσα ἀνάκτορα, ἀκμαῖον πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκην, μουσεῖα, ἀκαδημίας καὶ πλεῖστα ἄλλα ἐπιστημονικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

2) Ἡ Νυρεμβέργη (100,000) εἶναι ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Βαυαρίας, ἔχουσα πολλὰ βιομηχανικὰ καταστήματα, κατασκευάζοντα διάφορα εἶδη παιγνιδίων.

3) Ἡ Αὐγούστα (50,000) βιομηχανικὴ πόλις ἔχουσα πολλὰ ἐκπαιδευτήρια.

4) Τὸ Βυρτσβοῦργον (50,000) ἐπίσημον διὰ τὸ πανεπιστήμιον, μουσεῖα, βιβλιοθήκας κλ.

5) Τὸ Ρεγενσβοῦργον ἀρχαία ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις.

6) Ἡ Βαμβέργη, ἡ Φύρθη καὶ ἡ Λαουτέρνη βιομηχανικαὶ πόλεις.

Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι οἶον ἡ Ὄφρη, Ἡρλάγγη, Ἀμβέργη, Λανδσούτη κλ.

Κλίμα ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι συγκερασμένον καὶ ἐνιαχοῦ ψυχρόν· τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι λίαν καρποφόρον καὶ καλῶς καλλιεργημένον, ἡ κτηνοτροφία λίαν ἀνεπτυγμένη καὶ τὰ προϊόντα αὐτῆς εἶναι ἄφθονοι δημητριακοὶ καρποί, καπνός, οἶνος τοῦ Ῥήνου, μέταλλα διάφορα, ἄλας ἄφθονον καὶ γαιάνθρακες.

Βιομηχανία ἐμπόριον καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη, τὸ δὲ ἐμπόριον σπουδαιότατον καὶ ἡ συγκοινωνία ἐκτελεῖται διὰ τῶν πολλῶν σιδηροδρόμων, τῶν πλωτῶν ποταμῶν καὶ τῶν διωρύγων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολιτεῦμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ μὲν κάτοικοι εἶναι Γερμανοί, διαιρούμενοι εἰς πολλὰς φυλάς, ὧν ἐπίσημοτέρα ἡ τῶν Φράγκων. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι, ἐκτὸς ὀλίγων Ἰουδαίων, Χριστιανοὶ καθολικοί. Γλῶσσα δὲ εἶναι ἡ Γερμανικὴ διαιρουμένη εἰς διαφόρους διαλέκτους. Τὸ δὲ πολιτεῦμα συνταγματικόν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις, δημοτικὴ, μέση καὶ ἀνωτέρα, εἶναι λίαν προωδευμένη καὶ διαδεδομένη καθ' ὅλην τὴν Βαυαρίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Σ'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΑΞΟΝΙΑΣ

Κάτ. 3,000,000 σχ.δόν.

Ἱστορικὴ ἐποχή.

Ἡ σημερινὴ Σαξονία προέκυψεν ἐκ τῶν ἀγῶνων τῆς θρησκευτικῆς μεταρρυθμίσεως, κατὰ τὴν ὁποίαν αὐτὴ ἀνεκηρύχθη προστατίς τῶν Διαμαρτυρομένων τῆς Γερμανίας. Ἀκολουθῶς ὅμως ἀνέλαβε τὴν προστασίαν αὐτῶν ἡ Πρωσσία, καὶ ἐπειδὴ ἡ Σαξονία συνεμάχησε τῷ Ναπολέοντι καὶ ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ βασιλείου παρ' αὐτοῦ, ἡ Πρωσσία τῷ 1815 ἠνάγκασε τὴν Σαξονίαν νὰ παραχωρήσῃ τὸ ἡμισυ τῶν χωρῶν αὐτῆς καὶ οὕτως ἀπὸ μεγάλου ἐσμικρύνθη τὸ βασίλειον τῆς Σαξονίας, ἥτις κατὰ τὸ 1870 προσεχώρησεν εἰς τὴν βόρειον Γερμανικὴν ὁμοσπονδίαν καὶ ἐπολέμησε κατὰ τῆς Γαλλίας.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Σαξονία ὀρίζεται πρὸς Ν μὲν ὑπὸ τῆς Βαυαρίας καὶ Αὐστρίας, πρὸς Α δὲ καὶ Β ὑπὸ τῆς Πρωσίας καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Ἀλτεμβούργου καὶ τῆς Βεϊμάρης. Ὅρη δὲ αὐτῆς εἶναι τὰ Μεταλλοῦχα (3,800'), τὰ Λουσίτεια, τὸ Φίχτελον, ὁ Θυρίγγειος Δρυμός, καὶ ὁ Ἄρτσος. Τῶν δὲ ποταμῶν αὐτῆς ἐπιστημότεροι εἶναι ὁ περιγραφεῖς Ἄλβιος, ὁ Μούλδης, ὁ Σάλας, ὁ Ἐλστερος, ὁ Πλεῖστος καὶ ὁ Σπρέος.

Λίμνας δὲ μεγάλας καὶ διώρυγας δὲν ἔχει ἡ Σαξονία.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ βασίλειον τῆς Σαξονίας διαιρεῖται εἰς 4 νομοὺς καὶ ὀλίγας ἔχει πόλεις, αἱ ἐπιστημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἐξῆς.

Η ΔΡΕΣΔΗ

Κάτ. 220,000.

Ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἄλβιος, συνίσταται ἀπὸ 4 τμημάτων καὶ κατακοσμεῖται ὑπὸ μεγαλοπρεπεστάτων οἰκοδομῶν καὶ ἐπιστημονικῶν καθιδρυμάτων, ἔχουσα

πολλά μουσεῖα, βιβλιοθήκην, περίφημον πινακοθήκην, λαμπρὰ ἐκπαιδευτήρια καὶ λαμπρὰς φυσικὰς καλλονὰς, χάριν τῶν ὁποίων ὀνομάζεται «Φλωρεντία τῆς Γερμανίας» Μουσόπολις καὶ Παρίσι αὐτῆς.

2) Ἡ Λειψία (150,000) εἶναι πόλις τῶν γραμμάτων τῶν ἐπιστημῶν καὶ τοῦ ἐμπορίου, χάριν τοῦ ὁποίου γίνονται 3 μεγάλα πανηγύρεις καὶ φημίζεται διὰ τὸ ἀκμαῖον πανεπιστήμιον καὶ τὰ λοιπὰ ἐπιστημονικὰ καὶ ἐπαιδευτικὰ καταστήματα.

3) Ἡ Χεμνίτση (85,000) εἶναι ἡ βιομηχανικωτάτη πόλις τοῦ βασιλείου καὶ διὰ τοῦτο ὀνομάζεται Μαγχεστέρη τῆς Σαξονίας.

Ἄλλαι μικρότεραι πόλεις εἶναι ἡ Ζβικαυία, ἡ Πλαυία, ἡ Γλουχαυία, ἡ Φρειβέργη, ἡ Μεράνη, ἡ Κριμισχαυία, καὶ ἡ Ζιτταυία, πᾶσαι βιομηχανικαί.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι συγκερασμένον, λίαν δὲ ψυχρὸν εἰς τὰ Μεταλλοῦχα ὄρη. Τὸ δὲ ἔδαφος λίαν καρποφόρον καὶ κάλλιστα καλλιεργημένον, παράγον δημητριακοὺς καρπούς, γέωμηλα, ὄσπρια, καπνόν, λίνον, οἶνον, ὄρζαν κτλ.

Βιομηχανία, ἐμπόριον καὶ συγκοινωνία.

Κατὰ μὲν τὴν βιομηχανίαν ἡ Σαξονία κατατάσσεται μετὰ τῶν μᾶλλον βιομηχανῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης. Τὸ δὲ ἐμπόριον αὐτῆς εἶναι παγκόσμιον καὶ ἡ συγκοινωνία τελεῖται διὰ 400 ἀτμοπλοίων, πλεόντων ἐν τοῖς ποταμοῖς, καὶ διὰ τῶν πολλῶν σιδηροδρόμων αὐτῆς.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολιτεῦμα, καὶ ἐκπαιδευσις.

Οἱ κάτοικοι τῆς Σαξονίας εἶναι Γερμανοί. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι ὅλοι, ἐκτὸς ὀλίγων Ἰουδαίων, Χριστιανοὶ Διακμαρτούρομοι. Γλῶσσαν δὲ λαλοῦσι τὴν Γερμανικὴν καθαρὰν. Τὸ δὲ πολιτεῦμα εἶναι συνταγματικόν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι τοσοῦτον διαδεδομένη, ὥστε οἱ Γερμανοὶ λέγουσιν ὅτι ἡ Σαξονία εἶναι ἡ πατρίς τῶν γραμμάτων καὶ τῆς φιλολογίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΒΥΡΤΕΜΒΕΡΓΗΣ

Κατ. 2,000,000.

Ιστορική ἔσφρις.

Ἡ Βυρτεμβέργη ἐν καιρῷ τῆς Ρωμαιοκρατίας οἰκουμένη ὑπὸ τῶν Σοήθων Γερμανῶν, κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἦν μικρὰ Κομητεία. Προήχθη δὲ εἰς Δουκάτον τῷ 1495 ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Μαξιμιλιανοῦ καὶ ἀκολούθως αὐξήθεισα ἐκηρύχθη τῷ 1806 ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος Α΄. εἰς βασιλείον, καὶ ὡς ὡς τοιοῦτον προσεχώρησεν εἰς τὴν Γερμ. ἑμοσπονδίαν τῷ 1870, ὅτε καὶ ἐπολέμησε μετὰ τῶν λοιπῶν Γερμανῶν κατὰ τῆς Γαλλίας.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοί, λίμναι, καὶ πηγαί.

Ἡ Βυρτεμβέργη κειμένη ἐν τῇ ΝΔ πλευρᾷ τῆς Γερμανίας μετὰ τῆς Αὐστρίας, Ἑλβετίας, Βαυαρίας, Πρωσσίας καὶ Βάδης, ἔχει ὄρη μὲν διατέμνοντα αὐτὴν τὸν Σουηθικὸν Ἰόραν, τὰς Ἀλπεῖς, καὶ τὸν Μέλανα Δρυμόν, ποταμούς δὲ τὸν Νέκερον, Μοῖνον καὶ Ταούβερον, λίμνας τὴν Κωνσταντιάν καὶ Φεδέρην καὶ 32 ἰαματικὰς πηγὰς.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ βασιλείον τῆς Βυρτεμβέργης διαιρεῖται εἰς 4 νομοὺς καὶ ἔχει ὀλίγας μικρὰς πόλεις, ἐπισημότεραι τῶν ὑποίων εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

Η ΣΤΟΥΤΓΑΡΤΗ

Κατ. 100,000.

Αὕτη εἶναι ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου, ἔχουσα πολλὰ ἀνάκτορα, βιβλιοθήκας, μουσεῖα, ἀκαδημίαν, γυμνάσια καὶ μεγάλα βιβλιοπωλεῖα καὶ τυπογραφεῖα. Ἐκτὸς ταύτης ἄλλαι μικραὶ πόλεις βιομήχανοι εἶναι ἡ Οὐλμη (30,000) ἡ Ἐλδρόνη, ἡ Ἐσσίγγη, ἡ Κανστάτη, ἡ Ρεουτλίγγη, ἡ Γμούνδη, ἡ Τυβίγγη καὶ ἡ Γοιπίγγη.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι συγκεκρισμένον, τὸ δὲ ἔδαφος λίαν καρποφόρον καὶ καλῶς καλλιεργημένον, παράγον πολλὰ καὶ διάφορα προϊόντα.

Βιομηχανία, ἐμπόριον καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία δὲν εἶναι πολὺ προωθευμένη, τὸ δὲ ἐμπόριον ἐκτεταμένον καὶ μάλιστα τὸ τῶν βιβλίων καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεται διὰ πολλῶν ἀτμοπλοίων καὶ πλοίων ἐν τοῖς ποταμοῖς καὶ διὰ πυκνῶν σιδηροδρόμων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολιτεῦμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ κάτοικοι εἶναι Γερμανοί, Χριστιανοί, Διαμαρτυρούμενοι καὶ Καθολικοί. Γλῶσσα ἡ Γερμανικὴ, πολιτεῦμα συνταγματικὸν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις λίαν διαδεδομένη.

Ταῦτα εἶναι τὰ 4 βασιλεία τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας τῶν δὲ λοιπῶν 22 μικρῶν κρατῶν 6 μὲν εἶναι μεγάλα Δουκάτα, 5 δὲ Δουκάτα, 7 δὲ Ἡγεμονίαι, 3 ἐλεύθεραι πόλεις καὶ μία αὐτοκρατορικὴ χώρα· ἐνταῦθα δὲ ἐκτίθεται πίναξ αὐτῶν μετὰ τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῶν πρωτεύουσῶν αὐτῶν.

1) Τὸ Μέγα δουκάτον τῆς Βαδῆς κατ. 1,600,000 πρωτ. Καρλσρούη κατ. 50,000.

2) Τὸ Μέγα Δουκάτον τῆς Ἑσσης κατ. 940,000 πρωτ. Δαρμστάτη κατ. 50,000.

3) Τὸ Μ. Δουκάτον Μεκλεμβούργου Σχουερίνου κατ. 5,800,000 πρωτ. Σχουερίνου κατ. 30,000.

4) Τὸ Μ. Δουκάτον τῆς Σαξονικῆς Βεϊμάρης κατ. 310,000 πρωτ. Βεϊμάρη κατ. 20,000.

5) Τὸ Μ. Δουκάτον Μεκλεμβούργου Στρέλιτσον κατ. 100,000 πρωτ. Στρέλιτσον κατ. 10,000.

6) Τὸ Μ. Δουκάτον τοῦ Ὀλδεμβούργου κατ. 340,000 [πρωτ. Ὀλδεμβούργου κατ. 18,000.

7) Τὸ Δουκάτον Βρουνσβίκης κατ. 350,000 πρωτ. Βρουνσβίκη κατ. 70,000.

8) Τὸ Δουκάτον Σαξονικῆς Μαϊνίγγης κατ. 210,000 πρωτ. Μαϊνίγγη κατ. 10,000.

9) Τὸ Δουκάτον Σαξονικοῦ Ἀλτεμβούργου κατ. 150,000 πρωτ. Ἀλτεμβούργου κατ. 25,000.

10) Τὸ Δουκάτον Σαξονικοῦ Κοβούργου Γότθης, κατ. 195,000 πρωτ. Γότθα κατ. 25,000.

11) Τὸ Δουκάτον Ἄναλτον κατ. 235,000 πρωτ. Δεσσαυά κατ. 20,000.

12) Ἡ Ἡγεμονία Στρατσβούργου Σονδεράους κατ. 70,000 πρωτ. Σονδεραούσεων κατ. 6,000.

13) Ἡ Ἡγεμονία Σβαρτσβούργου Ρουδολστάδης κατ. 80,000 πρωτ. Ρουδολστάδη κατ. 8,000.

14) Ἡ Ἡγεμονία Βαλδέκης κατ. 60,000 πρωτ. Ἀρολσένη κατ. 3,000.

15) Ἡ Ἡγεμονία παλαιῦ Ρεούσου κατ. 50,000 πρωτ. Γραΐτση κατ. 12,000,

16) Ἡ Ἡγεμονία νέου Ρεούσου κατ. 100,000 πρωτ. Σκλαΐτσα κατ. 6,000.

17) Ἡ Ἡγεμονία Λίππης κατ. 120,000 πρωτ. Δετμόλδη κατ. 8,000.

18) Ἡ Ἡγεμονία Σχαουμβούργης Λίππης κατ. 35,000 πρωτ. Βυκεβούργον κατ. 6,000

19) Ἡ ἐλευθέρα πόλις Ἀμβούργον κατ. 450,000.

20) Ἡ ἐλευθέρα πόλις Βρέμη κατ. 100,000.

21) Ἡ ἐλευθέρα πόλις Λυβέκη κατ. 65,000.

22) Ἡ αὐτοκρατορική χώρα κατ. 1,580,000. πρωτ. Στρατσβούργον 100,000 καὶ Μέτσο 60,000.

Ἐκ πάντων δὲ τούτων τῶν 22 μικρῶν κρατῶν περιγράφονται ἰδιαιτέρως καὶ ἐν συντόμῳ τὰ δύο πρῶτα μεγάλα Δουκάτα τῆς Βάδης καὶ τῆς Ἑσσης, αἱ 3 ἐλεύθεραι πόλεις καὶ αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν αὐτοκρατορικὴν χώραν Ἀλσατία καὶ Λοθαριγγία.

1) Τὸ μέγα Δουκάτορ τῆς Βάδης κατ. 1,600,000.

Τὸ μέγιστον πάντων τῶν Δουκάτων κείμενον μεταξύ τῆς Ἑλβετίας, Βυρτεμβέργης, Πρωσίας καὶ Βαυαρίας, διατέμνεται ὑπὸ τοῦ Μέλανος Δρυμοῦ καὶ διαρρέεται ὑπὸ τοῦ Ρήνου, Μοίνου, Νεκέρου καὶ Δουνάθειας τοῦτο πολιτικῶς διηρέϊτο πρότερον μὲν εἰς 9 νομοὺς, ἀπὸ δὲ τοῦ 1864 διηρέθη εἰς 11 νομοὺς καὶ ἔχει 113 μικρὰς πόλεις καὶ κωμόπολεις, ἐπισημότεραι τῶν ὑποίων εἶναι:

1) Ἡ Καρλσρούη (50,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Ρήνου ποταμοῦ, εἶναι πρωτ. τοῦ Δουκάτου καὶ μία τῶν ὠραιστᾶτων πόλεων τῆς

Γερμ. αυτοκρατορίας, ἔχουσα ἕξοχὰς τερπνάς καὶ πολυάριθμα ἐπισημονικά, ἐκπαιδευτικά, φιλανθρωπικά καὶ βιομηχανικά κατὰστήματα.

2) Τὸ Μαννάιμον (48,000) κείμενον ἐπὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Νεκέρου μετὰ τοῦ Ῥήνου, εἶναι ἡ βιομηχανικωτάτη καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις ἐν τῷ ἔνῳ Ῥήνῳ.

3) Τὸ Φραιβούργον (40,000) κείμενον ἐν τῇ Ν πλευρᾷ τῆς Βάδης, εἶναι ὠραιότατη πόλις ἔχουσα πανεπιστήμιον Καθολικῶν καὶ μέγιστον Γοτθικὸν ναόν,

4) Ἡ Ἀϊδελβέργη (25,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Νεκέρου ποταμοῦ, ἔχει λαμπροτάτην τοποθεσίαν καὶ ἀκμαῖον πανεπιστήμιον καὶ εἶναι ὠραιότατη πόλις.

* Ἄλλαι μικρότεροι πόλεις εἶναι ἡ Φορζάιμη (25,000), ἡ Κωνσταντία (15,000), καὶ ἡ Βάδη (15,000) περίφημος διὰ τὰς καλλοῦνὰς τῆς φύσεως καὶ διὰ τὰ ἱκαματικά λουτρά, χάριν τῶν ὁποίων τὸ θέρος διατρίβουσι καὶ αὐτοκράτορες.

Τὸ μὲν κλίμα τοῦ Δουκάτου εἶναι συγκερασμένον καὶ ὑγιεινότατον. τὸ δὲ ἔδαφος καρποφόρον καὶ καλῶς καλλιεργημένον, καὶ προϊόντα παράγει ἄφθονα καὶ πολλὰ μεταλλεῖα ἔχει.

Τὸ ἐμπόριον εἶναι σπουδαῖον καὶ ἐκτεταμένον, ἡ βιομηχανία λίαν ἀνεπτυγμένη καὶ ἡ συγκοινωνία ἐκτελεῖται διὰ τῆς ποταμοπολείας καὶ τῶν σιδηροδρόμων. Οἱ δὲ κάτοικοι εἶναι Γερμανοί, τὰ $\frac{2}{3}$ Καθολικοὶ καὶ τὸ $\frac{1}{3}$ Διαμαρτυρόμενοι, τὸ δὲ πολίτευμα συνταγματικὸν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις λίαν διαδομένη εἰς πάσας τὰς τάξεις τοῦ λαοῦ. Αἱ τέχναι δὲ καὶ αἱ ἐπιστῆμαι καλλιεργοῦνται θαυμασίως

2) Τὸ Μ. Δουκάτον τῆς Ἑσσης κατ. 900,000.

Τὸ δεύτερον μέγα Δουκάτον κείμενον μετὰ τῆς Βάδης, Βαυαρίας καὶ Πρωσσίας, διατέμνεται ὑπὸ τοῦ Φογγέλου ὄρους καὶ διαρρέεται ὑπὸ τοῦ Ῥήνου, Μοίνου καὶ Δάνου ποταμοῦ. Πολιτικῶς δὲ διαιρεῖται εἰς 3 νομοὺς καὶ ἔχει πολλὰς μικρὰς πόλεις, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι εἶναι:

1) Ἡ Δαρμστάτη (50,000) κειμένη ἐν τερπνῇ θέσει, εἶναι πρωτ.

του Δουκάτου, ωραία πόλις και βιομηχανική, έχουσα μεγάλην βιβλιοθήκην και λαμπρά εκπαιδευτικά καταστήματα.

2) Το Μογουντίκκον (60,000) κειμένη επί της έκβολης του Μοίνου ποταμού, είναι ὀχυρωτάτη πόλις, βιομηχανική και ἐμπορική, έχουσα πολλά εκπαιδευτικά καταστήματα και φημιζομένη, διότι ἐν αὐτῇ ἀνεκάλυψεν ὁ Γουτεμβέργιος τὴν τυπογραφικὴν τέχνην και πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ὑπάρχει μνημεῖον.

3) Ἡ Ὁφεμβάχη (30.000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Μοίνου ποταμοῦ, εἶναι ὠραία βιομηχανος πόλις.

4) Ἡ Βορματία (20,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Ῥήνου ποτ. εἶναι ἀρχαιοτάτη πόλις, και ὑπῆρξε προσφιλὲς ἐνδιαίτημα Καρόλου τοῦ μεγάλου.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι συγκερασμένον και ὑγιεινόν, τὸ δὲ ἔδαφος καρποφόρον και καλῶς καλλιεργημένον, προϊόντα ἔχει πολλά και ἄφθονα, ἐμπόριον ζωηρὸν και ἀκμαῖον, βιομηχανίαν προωδευμένην και συγκοινωνίαν διὰ τοῦ Ῥήνου, τοῦ Μοίνου ποταμοῦ και τῶν σιδηροδρόμων.

Οἱ δὲ κάτοικοι εἶναι Γερμανοὶ Χριστιανοί, ἐκτὸς 30,000 Ἰουδαίων, οἱ πλεῖστοι Διαμαρτυρόμενοι και ὀλίγοι Καθολικοί. Γλῶσσαν δὲ ὁμιλοῦσι τὴν Γερμανικὴν και πολίτευμα ἔχουσι συνταγματικόν. Καὶ τελευταῖον ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι ἀκμαία και διαδεδομένη μεταξὺ τοῦ λαοῦ.

3) Ἡ ἐλευθέρα πόλις Ἀμβούργον κάτ. 450,000.

Τὸ Ἀμβούργον κείμενον ἐπὶ τοῦ Ἀλβιος ποταμοῦ εἶναι ἡ μεγίστη τῶν 3 ἐλευθέρων πόλεων και ἡ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Γερμ. αὐτοκρατορίας ἀμιλλωμένη πρὸς τὸ Λονδῖνον και τὴν Λιθερπούλην και ἔχει 120 ἀτμόπλοια, 400 ἐμπορικὰ πλοῖα, πολλά ἐπιστημονικά, εκπαιδευτικά, φιλανθρωπικά, βιομηχανικά και ἐμπορικά καταστήματα. Διοικεῖται δὲ ἡ πόλις και ἡ περιοχὴ αὐτῆς ὑπὸ 18 Γερουσιαστῶν και 192 βουλευτῶν.

4) Ἡ ἐλευθέρα πόλις Βρέμη κάτ. 160,000.

Αὕτη κειμένη ἐπὶ τοῦ Ὀδέρου ποταμοῦ ΝΔ τοῦ Ἀμβούργου, εἶναι ἐμπορική και βιομηχανική πόλις, έχουσα 40 ἀτμόπλοια, 240 πλοῖα, λαμπρά εκπαιδευτικά, ἐμπορικά και βιομηχανικά κατα-

στήματα. Διοικείται δὲ ὑπὸ 15 Γερουσιαστῶν καὶ 150 βουλευτῶν.

5) Ἡ ἐλευθέρα πόλις *Λυδέκη* κατ. 65,000.

Ἡ τρίτη ἐλευθέρα πόλις τῆς Γερμ. αὐτοκρατορίας κειμένη ἐπὶ τοῦ Τραύου ποτ. ΒΑ τοῦ Ἀμβούργου, εἶναι ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις, ἔχουσα 26 ἀτμόπλοια καὶ 40 ἐμπορικὰ πλοῖα. Διοικείται δὲ ὑπὸ 14 Γερουσιαστῶν καὶ 120 βουλευτῶν.

6) Ἡ αὐτοκρατορικὴ χώρα κατ. 1,580,000.

Ἰπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο περιλαμβάνονται δύο χώραι, ἡ Ἀλσατία καὶ ἡ Λοθαριγγία, τὰς ὁποίας οἱ Γερμανοὶ ἀφαιρέσαντες ἀπὸ τῆς Γαλλίας τῷ 1870 ἐδώρησαν τῷ αὐτοκράτορι, ὅστις διοικεῖ αὐτὰς δι' ἰδίου στρατηγῶ.

Τούτων δὲ ἡ μὲν Ἀλσατία κειμένη παρὰ τὸν Ῥήνον, εἶναι ὠραία καὶ λίαν εὐφορος χώρα, ἥτις ἀπετέλει δύο νομοὺς τῆς Γαλλίας.

Ἡ δὲ Λοθαριγγία κειμένη μεταξύ τῆς Ἀλσατίας καὶ τῆς Καμπανίας ἀπετέλει πρότερον μίαν ἐπαρχίαν τῆς Γαλλίας.

Ἡ αὐτοκρατορικὴ χώρα διαιρεῖται νῦν εἰς 3 τμήματα: 1) τὴν ἄνω Ἀλσατίαν, 2) τὴν κάτω Ἀλσατίαν καὶ 3) τὴν Λοθαριγγίαν, ἐν οἷς ἐπισημότεραι πόλεις εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

Ἐν Ἀλσατίᾳ: 1) Τὸ Στρασβούργον (100,000) κείμενον πλησίον τοῦ Ῥήνου ποταμοῦ, εἶναι πρωτ. τῆς αὐτοκρατορικῆς χώρας, ὀχυρωτάτη καὶ ἐπισημοτάτη πόλις, φημιζομένη διὰ τὸν μέγιστον μητροπολιτικὸν ναὸν καὶ διὰ τὸ ὑψηλότατον κωδονοστάσιον, τὸν ἀνδριάντα τοῦ Γουτεμβέργιου καὶ διὰ τὸ σπουδαιότατον πανεπιστήμιον.

2) Ἡ Μιλχαούση (60,000) εἶναι βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Ἀλσατίας.

3) Ἡ Κολμάρη (25,000) πρωτ. τῆς ἄνω Ἀλσατίας εἶναι λίαν βιομηχανος.

5) Καὶ ἡ Μαρκίρχη (15,000) κειμένη ἐπὶ τῶν Βοσγίων ὄρεων εἶναι κέντρον βιομηχανίας.

Ἐν Λοθαριγγίᾳ: 1) Τὸ Μέτς (166,000 Μέται) κειμένη ἐπὶ τοῦ Σάλλα ποτ. εἶναι πρωτ. τῆς Λοθαριγγίας ὀχυρωτάτη ἔχουσα

ἀπόρθητα φρούρια καὶ πολλὰ ἐπιστημονικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ κα-
ταστήματα καὶ ἐπίσημος διὰ τὴν κατὰ τὸ 1870 πολιορκίαν αὐ-
τῆς ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ τὴν παράδοσιν τοῦ στρατάρχου Βα-
ζαὶν μετὰ 3 στρατηγῶν 6,000 ἀξιοματικῶν καὶ 173,000 Γάλλ-
ων στρατιωτῶν.

2) Ἡ Σααργεμουόδη (7,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Σάρου ποτ. εἶναι
βιομηχανος πόλις.

3) Καὶ ἡ Θιονβίλλη (7,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Μόσα ποτ. εἶναι
ὄχυρά, βιομηχανος, ἐμπορικὴ καὶ ἐπίσημος διὰ τὴν ὑπὸ τῶν Γερ-
μανῶν ἄλωσιν αὐτῆς κατὰ τὸ 1870.

Ταῦτα εἶναι τὰ βασίλεια καὶ μικρότερα κράτη τῆς Γερμανικῆς
αὐτοκρατορίας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ αὐτοκράτωρ ἔχει τὴν ἀρχηγίαν
τοῦ στρατοῦ καὶ τὴν ἀνωτάτην διεύθυνσιν τῆς διπλωματίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΟΛΛΑΝΔΙΑΣ (ΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ)

Κατ. 4,200,000.

Ἱστορικὴ ἔσφοις.

Ἡ Ὀλλανδία τὸ πάλαι μὲν κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ρωμαίων,
ἀκολούθως δὲ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν Φράγκων καὶ Ἰσπανῶν, οἵτινες
ἀνεγνώρισαν αὐτὴν ὡς δημοκρατίαν. Τῷ δὲ 1806 ὁ Ναπολέων
ἀνεκήρυξεν αὐτὴν βασιλείον καὶ διώρισε βασιλέα τὸν ἀδελφόν του
Λουδοβίκον. Ἀκολούθως δὲ ἐνωθεῖσα εἰς ἓν βασιλείον μετὰ τοῦ
Βελγίου, ἀπὸ τοῦ 1830 ἐχωρίσθη ἀπ' αὐτοῦ καὶ μέχρι σήμερον
ἀποτελεῖ ἰδιαίτερον βασιλείον.

α.) Φυσικὴ κατάστασις

Ὅρια, θάλασσα κόλποι καὶ λιμένες.

Ἡ Ὀλλανδία ὀρίζεται πρὸς Β. μὲν καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Γερμα-
νικῆς θαλάσσης, πρὸς Ν. δὲ ὑπὸ τοῦ Βελγίου καὶ πρὸς Α ὑπὸ τῆς
Γερμ. αὐτοκρατορίας. Ἐκ δὲ τῶν κόλπων, οἵτινες σχηματίζονται
ἐν τῇ Γερμανικῇ θαλάσσει ἐπισημότεροι εἶναι ὁ τῆς Ζουϊδερσέης
(μυσημβρινῆς θαλάσσης) καὶ ὁ Δολλάρτης ἐν τῇ ΒΑ γωνίᾳ τῆς
παραλίας, οἱ δὲ κυριώτεροι λιμένες εἶναι ὁ τοῦ Ἀμστελοδάμου,
τῆς Ροτερδάμης καὶ τῆς Γρονίγγης.

"Ορη, ποταμοί, διώρυγες, λιμναι καὶ νῆσοι.

Ἡ Ὀλλανδία, χώρα πεδινή οὖσα, ὄρη δὲν ἔχει ἀλλὰ μόνον λόφους· τῶν δὲ ποταμῶν ἐπισημότεροι εἶναι οἱ ἀκόλουθοι.

1) Ὁ περιγραφεῖς ἤδη Ῥῆνος διαρρέων τὴν Ὀλλανδίαν, ἐκβάλλει διὰ πολλῶν στομιῶν εἰς τὸν κόλπον τῆς Ζουϊδερσέης. 2) Ὁ Μόσας ποταμὸς πηγάζων ἐκ τῆς Γαλλίας διαρρέει τὴν Ὀλλανδίαν. 3) Ὁ Σκάλδις πηγάζων ἐκ τῆς Γαλλίας, διαρρέει τὴν Ὀλλανδίαν.

Διώρυγας δὲ οὐδὲν ἄλλο κράτος τῆς Εὐρώπης τόσον πολλὰς ἔχει, ὅσας ἡ Ὀλλανδία. Τούτων δὲ ἐπισημότεραι εἶναι· 1) Ἡ τῆς βορείου Ὀλλανδίας μεγίστη· 2) Ἡ νέα διώρυξ τῆς Γερμανικῆς θαλάσσης· 3) Ἡ τοῦ Ἀμστελοδάμου· 4) καὶ ἡ βόρειος τοῦ Γουλιέλμου. Τῶν δὲ λιμνῶν αὐτῆς ἐπισημότεραι εἶναι ἡ Φρεισία, ἡ Σλοτάρη, ἡ Σνεκέρη καὶ ἡ Βεργούμη. Καὶ νήσους ἔχει πολλὰς κειμένας ἐν τῷ Δέλτᾳ τοῦ Σκάλδιος καὶ τοῦ Μόσας.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ βασιλεῖον τῆς Ὀλλανδίας πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 11 νομοὺς καὶ ἐπειδὴ εἶναι λίαν πυκνῶς κατοικημένον, ἔχει 140 πόλεις μικρὰς καὶ μεγάλας, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἑξῆς.

ΤΟ ΑΜΣΤΕΛΟΔΑΜΟΝ

Κάτ. 320,000.

Ἡ μεγαλητέρα πόλις τῆς Ὀλλανδίας κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἀμστελού ποτ. εἶναι ἐκτισμένη ἐπὶ πασσάλων καὶ διὰ πολλῶν διωρύγων διηρημένη εἰς 90 νησίδια, τὰ ὅποια συγκοινωνοῦσι διὰ 255 γεφυρῶν ἔχει δὲ λιμένα ἀσφαλίστατον καὶ μεγαλοπρεπέστατον, πολλὰ ἐπιστημονικά, ἐκπαιδευτικά, φιλανθρωπικά καὶ βιομηχανικά καταστήματα καὶ εἶναι μία τῶν ἐμπορικωτάτων πόλεων τοῦ κόσμου.

2) Ἡ Χάγη (100,000) πρωτ. τοῦ βασιλείου κειμένη ἐν λαμπροτάτῃ θέσει πλησίον τῆς Β. Γερμ. θαλάσσης, ἔχει κλίμα λαμπρὸν καὶ ὑγιεινόν, κήπους, περιπάτους καὶ ἐξοχὰς τερπνάς, πολυάριθμα ἐκπαιδευτικά καταστήματα καὶ εἶναι λίαν βιομηχανικὴ καὶ ἐμπορικὴ.

3) Ἡ Ρότερδάμη (140,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Ρόττου ποταμοῦ, εἶναι ὠραιότατη, ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις ἔχουσα πολλὰ ἐπιστημονικά, ἐκπαιδευτικά καὶ βιομηχανικά καταστήματα καὶ φημιζομένη ὡς πατρὶς τοῦ Δεσιδερίου Ἐράσμου, γνωστοῦ διὰ τὴν κακόηχον προφορὰν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

4) Ἡ Οὐτρέχτη (70,000) κειμένη πλησίον τοῦ Ῥήνου ποτ. εἶναι λίαν βιομηχανικὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις, ἔχουσα καὶ πολλὰ ἐπιστημονικά καὶ ἐκπαιδευτικά καταστήματα, ἐν οἷς καὶ πανεπιστήμιον ἐπίσημον.

5) Ἡ Λεύδη (50,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Ῥήνου, εἶναι ἀρχαιοτάτη πόλις καὶ μία τῶν ὠραιότατων πόλεων τῆς Εὐρώπης, φημιζομένη διὰ τὸ ἀκμαῖον πανεπιστήμιον.

6) Ἡ Γρονίγγη (40,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Οὔνου ποτ. εἶναι ὠραία, ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις ἔχουσα πολλὰ ἐπιστημονικά καὶ ἐκπαιδευτικά καταστήματα.

7) Ἡ Ἀρλέμη (40,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Σπάρου ποταμοῦ εἶναι ὠραία, ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις ἔχουσα πολλὰ ἐπιστημονικά καὶ ἐκπαιδευτικά καταστήματα.

8) Ἡ Ἀρναίμη (40,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Ῥήνου ποτ. εἶναι ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ.

9) Ἡ Μαστρίχτη (30,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Μόσα ποτ. εἶναι βιομηχανικὴ καὶ ἐμπορικὴ.

10) Ἡ Λεουβάρδη (30,000) κειμένη ἐν τῇ μεσογείῳ εἶναι ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ. Ἐκτὸς δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι μικρότεροι πόλεις.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Ὀλλανδίας εἶναι συγκερασμένον μὲν καὶ ἥπιον ἀλλ' ὑγρὸν καὶ νεφελῶδες. Τὸ δὲ ἔδαφος, τοῦ ὁποίου τὰ παράλια εἶναι εἰς τινὰ μέρη χαμηλότερα τῆς θαλάσσης καὶ διὰ προχωμάτων προφυλάσσονται καὶ διὰ τοῦτο ἡ Ὀλλανδία ὀνομάζεται καὶ Κάτω γῶραι, εἶναι λίαν καρποφόρον καὶ καλῶς καλλιεργημένον, παράγον πολλὰ καὶ ἄφθονα προϊόντα, τὰ ὅποια ὅμως δὲν ἐπαρκοῦσιν εἰς διατροφὴν τῶν κατοίκων, διότι τὰ $\frac{2}{5}$ τοῦ ἐδάφους

εἶναι ἐπιτήδεια εἰς κτηνοτροφίαν, ἣτις ἀκμάζει, καὶ οὐχὶ τόσοσ
πρὸς γεωργίαν.

Ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη καὶ προωδευμένη.
Τὸ δὲ ἐμπόριον παγκόσμιον καὶ ἀκμαιότατον. Καὶ ἡ συγκοινωνία
ἐκτελεῖται κατὰ θάλασσαν μὲν διὰ 2,500 πλοίων καὶ 100 ἀτμο-
πλοίων, κατὰ ξηρὰν δὲ διὰ πυκνῶν συμπλεγμάτων τῶν σιδηρο-
δρόμων, διὰ πλωτῶν ποταμῶν καὶ διωρύγων καὶ δι' ἀμαξί-
τῶν ὁδῶν.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολίτευμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ Ὀλλανδοὶ εἶναι ἀπόγονοι τῶν Γερμανικῶν φύλων Φράγκων
καὶ Φρέισων καὶ πάντες χριστιανοί, ἐκτὸς 70,000 Ἰουδαίων, τῶν
ὁποίων οἱ πλεῖστοι ἀνήκουσιν εἰς τὸ δόγμα τῶν Διαμαρτυρομέ-
νων. Ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν εἶναι διάλεκτος τῆς Γερμανικῆς ἀνα-
μειγμένη μετὰ πολλῶν Γαλλικῶν λέξεων· τὸ δὲ πολίτευμα εἶναι
συνταγματικὸν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι ἀκμαία καὶ λίαν διαδε-
δομένη.

Τὸ μέγα Δουκάτον Λουξεμβούργου κατ. 200,000.

Τὸ Δουκάτον τοῦτο ἀπὸ τοῦ 1815—1866 ἀπετέλει μέρος τῆς
Γερμανικῆς ἑμοσπονδίας· τῷ δὲ 1867 ἐκηρύχθη οὐδέτερον καὶ ἐ-
λεύθερον ἀναγνωρίζον τὸν βασιλεῖα τῆς Ὀλλανδίας ὡς μέγαν Δου-
κα. Τοιοῦτον δὲ ὄν διοικεῖται συνταγματικῶς καὶ ἀνεξαρτήτως
ἔχον βουλὴν, ἐκ 40 βουλευτῶν συγκεκριμένην. Τὸ Λουξεμβούργον
(15,000) κείμενον ἐπὶ λαμπρᾶς καὶ ὀχυρᾶς θέσεως, εἶναι πρωτεύ-
ουσα τοῦ ὁμωνύμου Δουκάτου καὶ λίαν βιομηχανικὴ πόλις οἱ δὲ
κάτοικοι τοῦ Δουκάτου εἶναι Γερμανοὶ Καθολικοί.

Ἐξωτερικαὶ κτήσεις τῆς Ὀλλανδίας.

Ἡ Ὀλλανδία μικρὰ οὔσα ἐν Εὐρώπῃ, ἔχει πολλὰς κατακτή-
σεις ἐν Ἀσίᾳ ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐν Αὐστραλίᾳ, ἐχούσας 25,000,000
κατοίκων περὶ τῶν ὁποίων λόγος γενήσεται ἐκεῖ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ

Κάτοικοι: 5,500,000.

Ἱστορικὴ ἔσχυσις.

Τὸ Βέλγιον ἀποσπασθὲν ἀπὸ τῆς Ὀλλανδίας τῷ 1830 ἀπέτελεσεν ἰδιαιτέρον βασιλείον ἀνεξάρτητον καὶ ἀνεκηρύχθη οὐδέτερον ὑπὸ τῶν μεγάλων τῆς Εὐρώπης Δυνάμεων καὶ ὡς τοιοῦτον ἀκμάζει νῦν μεταξὺ τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν.

α.) Φυσικὴ κατάσταση.

Ὅρια, ὄρη καὶ ποταμοί.

Τὸ Βέλγιον ὀρίζεται πρὸς Ν μὲν ὑπὸ τῆς Γαλλίας, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τῆς Γερμ. αὐτοκρατορίας, πρὸς Β δὲ ὑπὸ τῆς Ὀλλανδίας καὶ τῆς Γερμ. θαλάσσης καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς θαλάσσης τῆς Μάγχης. Ὅρη δὲ δὲν ἔχει, πλὴν τῶν Ἀρδένων, ἄλλα. Καὶ ποταμοὶ μεγάλοι διαρρέοντες τὴν χώραν εἶναι οἱ περιγραφέντες ἤδη Μόσας καὶ Σκάλδης, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχουσι καὶ πλεῖστοι διώρυγες.

β.) Πολιτικὴ κατάσταση.

Τὸ βασιλείον τοῦ Βελγίου διαιρεῖται εἰς 9 νομούς καὶ ἔχει πολὺς πόλεις, ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

ΑΙ ΒΡΥΞΕΛΛΑΙ

Κατ. 200,000 καὶ μετὰ τῶν προαστείων 380,000.

Ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου εἶναι νεόδμητος καὶ ὠραιότατη πόλις, διαιρουμένη εἰς ἄνω καὶ κάτω· ἐπειδὴ δὲ οἱ κάτοικοι τοῦ Βελγίου εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένοι, ἡ πρωτεύουσα ἔχει πολλὰ ἐπιστημονικά, ἐκπαιδευτικά καὶ φιλανθρωπικά καταστήματα ἧτοι πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκας, ἀκαδημίας, μουσεῖα, πινακοθήκας, ἐπιστημονικὰς ἐταιρίας, ἀνάκτορα, γυμνάσια κτλ. Πλησίον τῶν Βρυξελλῶν κείται καὶ τὸ Βατερλώων χωρίον ἐπίσημον διὰ τὴν ἦτταν τοῦ Ναπολέοντος κατὰ τὸ 1815.

2) Ἡ Ἀντβέρπη (150,000) ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τοῦ Βελγίου.

3) Ἡ Γάνδη (150,000) ὡσαύτως λίαν ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις.

4) Ἡ Λυτίχη (120,000) ἐμπορική καὶ βιομηχανική μετὰ πανεπιστημίου.

5) Ἡ Βρύγη (50,000) ἐπίσημος διὰ τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν καὶ ὠραιότητα τῶν γυναικῶν.

6) Αἱ Μαλίνοι (40,000) ὠραία καὶ βιομηχανική πόλις.

7) Ἡ Λουβαίνη (40,000) βιομήχανος καὶ ἐπίσημος διὰ τὸ πανεπιστήμιον.

8) Ἡ Βερβιέρση (40,000) ἔχουσα μεγάλα ἐργοστάσια μαλλιῶν ὑφασμάτων

9) Ἡ Τουρναΐξ (35,000) ὄχουρά καὶ βιομήχανος πόλις.

10) Ἡ Ὅστένδη (25,000) λίαν ὄχουρά, ἔχουσα λουτρά περίφημα.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τοῦ Βελγίου εἶναι συγκερασμένον καὶ ὑγρὸν, τὸ δὲ ἔδαφος λίαν καρποφόρον καὶ καλῶς καλλιεργημένον. Καὶ ἐνταῦθα ἡ παραλία ὡς ἐν Ὀλλανδίᾳ εἰς τινὰ μέρη εἶναι χαμηλὴ καὶ διὰ προχωμάτων ἐξησφαλισμένη. Τὰ δὲ προϊόντα εἶναι πολλὰ καὶ διάφορα ἔτι δὲ ἀκμάζει ἡ κτηνοτροφία, ἡ ἀλιεία, ἡ κηπουρικὴ καὶ ἡ ἀνοικομία.

Βιομηχανία ἐμπόριον, καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία εἶναι ἀκμαιστάτη, τὸ δὲ ἐμπόριον μέγα καὶ παγκόσμιον. Καὶ ἡ συγκοινωνία ἐκτελεῖται διὰ πλωτῶν ποταμῶν, διωρῶν καὶ πολυαριθμῶν σιδηροδρόμων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα πολιτεῦμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Τῶν κατοίκων νὰ μὲν ⁵], εἶναι Γερμ. καταγωγῆς Φλάνδρσι, τὰ δὲ ³], Λατινικῆς καταγωγῆς Γάλλοι, λαλοῦντες τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι πάντες, πλὴν ὀλίγων Ἰουδαίων, Χριστιανοὶ Καθολικοὶ καὶ ὀλίγοι Διαμαρτυρούμενοι. Τὸ δὲ πολιτεῦμα εἶναι συνταγματικόν, καθ' ὃ ἐνδόξως βασιλεύει Λεοπόλδος ὁ Β'. Καὶ ἡ ἐκπαίδευσις πρότερον μὲν ἦν παρρημελημένη καὶ τὸ ἤμισυ τῶν κατοίκων ἔμενον ἀναλφάβητον. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἕως ἔτη κατεβλήθησαν μεγάλα προσπάθειαι πρὸς βελτίωσιν αὐτῆς.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΒΟΡΕΙΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.

Βόρεια κράτη τῆς Εὐρώπης εἶναι 1) τὸ Ἠνωμένον βασιλεῖον τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας, 2) τὸ βασιλεῖον τῆς Σουηδίας, 3) τὸ τῆς Νορβηγίας, 4) τὸ τῆς Δανίας καὶ 5) ἡ Ῥωσικὴ αὐτοκρατορία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ

Κατ. 35,000,000. (1)

Ἱστορικὴ ἔποψις

Ἡ Βρετανία πάλαι μὲν κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, κατὰ δὲ τὸν ἑ. αἰῶνα ὑπὸ τῶν Γερμανῶν Ἀγγλο-Σαξόνων, οἵτινες προσκληθέντες ὡς βοηθοὶ κατὰ τῶν Καληθονίων (Σκώτων), κατέλαβον τὴν Βρετανίαν καὶ διώξαντες τοὺς Βρετανοὺς εἰς τὴν Β Γαλλίαν, διεμοίρασαν αὐτὴν εἰς 7 βασιλείαι. Ταῦτα δὲ ἠνώθησαν εἰς ἓν τῷ 800 καὶ τοῦτο ὠνομάσθη Ἀγγλία. Βραδύτερον δὲ προσετέθησαν καὶ ἡ Οὐαλία, Ἰρλανδία καὶ Σκωτία. Ἐκτοτε δὲ ἤρξατο ἡ θαλασσοκρατορία τῆς Ἀγγλίας, ἡ ὑποία κατέστη τὸ ἰσχυρότατον κράτος τοῦ κόσμου.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὠκεανός, θάλασσαί, κόλποι καὶ πορθμοί.

Ἡ μεγάλη Βρετανία κατέχουσα τὸ ΒΔ μέρος τῆς Εὐρώπης καὶ ἐκ νήσων συνισταμένη, περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, τῆς Γερμ. θαλάσσης καὶ τῆς Μάγχης. Κόλπους δὲ ἔχει πλείστους ὡς ἡ Ἑλλάς, ἐπισημότεροι τῶν ὑποίων εἶναι ὁ τοῦ Ταμέσεως, ὁ Φόρθης, ὁ Μοράυος, ὁ τῆς Βριστάλης, ὁ τῆς Λιβερπούλης κλ. Λιμένας δὲ ἔχει ὑπὲρ τοὺς 500. Καὶ πορθμοὺς δύο τὸν Καλαίσιον καὶ τὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Ὅρη, ἀκρωτήρια, πεδιάδες, ποταμοί, διώρυγες καὶ λίμναι.

Ἡ χώρα αὕτη πεδινὴ οὖσα κατὰ τὸ πλεῖστον ὀλίγα ὄρη ἔχει

(1) Μετὰ τῶν κατακτήσεων τὸ Βρετανικὸν κράτος ἔχει 270,000,000 περίπου.

καὶ χαμηλὰ ἐπισημότερα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ σειρά τοῦ Σνόβδου (3,500') ἐν Οὐαλίξ καὶ Κομβερλανθία καὶ τὰ Πίκια ὄρη (3,000') πρὸς Β τὰ Γραμβιανὰ (4,200') ἐν Σκωτία τὰ Καρναντόνια καὶ τὰ Κέρνα (3,200') ἐν Ἰρλανθία ΜΔ. Ἀκρωτήρια δὲ ἔχει πλείεστα καὶ πεδιάδας πολλὰς καὶ εὐφοροτάτας.

Τῶν δὲ πολλῶν καὶ μεγάλων ποταμῶν ἐπισημότεροι εἶναι ὁ Τάμεσις, ὁ βασιλεὺς τῶν ποταμῶν, κατὰ τοὺς Ἄγγλους μέγιστος, ὁ Σαθέρνης, ὁ Μέρσεϋς, ὁ Οὔσος, ὁ Οὔμβρος, ὁ Κλύδης καὶ ὁ Σχάων. Μεταξὺ δὲ τῶν ποταμῶν ὑπάρχουσι καὶ 100 διώρυγες κυριώτεροι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Μεγάλη διώρυξ, ἡ τῆς Λιβερπούλῃς, ἡ τῆς Ὀξφόρδης, ἡ τοῦ Ταμείσεως, ἡ τῆς Βερμιγχάμης καὶ ἡ τῆς Μαγγεστέρης.

Καὶ λίμνας πολλὰς ἔχει ἡ Βρετανία, μεγαλύτεραι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Τά, ἡ Λομώνθη, ἡ Αἰκατερίνη, ἡ Νέσση, ἡ Λόχη καὶ ἡ Κλεάρη,

Χερσόνησοι καὶ νῆσοι.

Χερσονήσους μὲν μικρὰς 9 ἔχει ἡ Μεγάλη Βρετανία νήσους δὲ πολλὰς, ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Μάνη (55,000) μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ἰρλανθίας, αἱ Νορμανδικαὶ (60,000), ὧν ἐπισημότεραι ἡ Ἱερσέη (55,000) καὶ Γουερσέη (30,000) πρὸς Β τῆς Γαλλίας, αἱ Ἐβρίδες (70,000) 300 τὸν ἀριθμὸν, ΒΔ τῆς Σκωτίας, αἱ Ὀρκάδες 77 τὸν ἀριθμὸν πρὸς Β τῆς Σκωτίας καὶ αἱ Σχετλανθιναὶ (30,000) 117 τὸν ἀριθμὸν βορειότερον καὶ ἡ Οὔηκτις πρὸς Ν τῆς Ἀγγλίας.

6) Πολιτικὴ κατάστασις

Τὸ βασιλεῖον τοῦτο διαιρεῖται εἰς 117 Κομητείας καὶ ἔχει πλείεστας πόλεις μεγάλας ὅσας οὐδὲν ἄλλο κράτος τοῦ κόσμου. Αὗται δὲ διαιροῦνται εἰς 3 τάξεις.

Πόλεις Α'. Τάξεως.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσιν ἡ πρωτεύουσα καὶ 8 ἄλλαι πόλεις ἔχουσαι ἀπὸ 560,—200,000 κατοίκων.

*ΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟΝ **

Κάτ. ὑπὲρ τὰ 4,000,000.

Ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου κειμένη ἐπὶ τοῦ Ταμείσεως, εἶναι

ἡ μεγίστη, βιομηχανικωτάτη, ἐμπορικωτάτη καὶ πλουσιωτάτη πόλις τοῦ κόσμου. Τοιαύτη δὲ οὖσα, διαιρεῖται εἰς 6 μεγάλα τμήματα, περίξ τῶν ὁποίων ὑπάρχουσιν 100 μεγάλα προάστεια, εἰς ἓν ὅλα συνηνωμένα μετὰ τῆς πόλεως. Τῶν δὲ 6 τμημάτων ἐπιστημότερα εἶναι τὸ "Ἀστὺ καὶ ἡ Οὐίσιμιστέρη. Τὸ Λονδῖνον, ἔχει πολυτελέστατα ἀνάκτορα, 1,000 ἐκκλησίας, μέγιστα δημόσια οἰκοδομήματα, 2 πανεπιστήμια, πολλὰς ἀκαδημίας καὶ μουσεῖα, μέγιστον καὶ πλουσιώτατον τῶν ὁποίων εἶναι τὸ Βρετανικόν, πλουσιωτάτας βιβλιοθήκας, 30 ἐπιστημονικὰς ἐταιρίας, 1,200 φιλανθρωπικὰ καταστήματα καὶ πλεῖστα ἄλλα ἐπιστημονικά, ἐμπαιδευτικά, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικά, ὥστε δικαίως ὀνομάζεται βασίλισσα τῶν πόλεων τοῦ κόσμου.

2) Ἡ Γλασκώθη (560,000) εἶναι ἡ μεγίστη, βιομηχανικωτάτη καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Σκωτίας, ἔχουσα μέγιστα βιομηχανικὰ ἐργοστάσια κλπ.

3) Ἡ Λιθερπούλη (550,000) εἶναι ὠραία καὶ παγκόσμιος ἐμπορικὴ πόλις τοῦ βάρβακος (βαμβακούπολις), ἔχουσα 2,500 ἐμπορικὰ πλοῖα καὶ 500 ἀτμόπλοια.

4) Ἡ Βιρμιγγάμη (400,000) εἶναι ἡ μεγίστη μεταλλουργικὴ πόλις τῆς Ἀγγλίας καὶ ὀνομάζεται μεταλλουργικὸν ἐργοστάσιον τῆς Εὐρώπης.

5) Ἡ Μαγχεστέρη (380,000) εἶναι ἡ δευτέρα βαμβακούπολις τῆς Ἀγγλίας, ἔχουσα 2,000 ἐργοστάσια βάρβακος καὶ 100 κλωστικὰς ἀτμομηχανάς.

6) Τὸ Δουβλίνον (350,000) πρῶτην πρωτ. τοῦ Ἰρλανδικοῦ βασιλεί, εἶναι ἡ ὠραιωτάτη, ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Ἰρλανδίας.

7) Ἡ Λήσδη (320,000) εἶναι ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τῶν μαλλίνων καὶ βαμβακίνων ὑφασμάτων, ἔχουσα 2,500 ἐργοστάσια, ἐν οἷς 60 χιλ. ἐργάζονται.

8) Ἡ Σχεφίλδη (300,000) εἶναι σκοτεινὴ καὶ ἄσχημος πόλις, μεταλλουργικὴ.

9) Τὸ Ἐδιμβούργον (250,000) πρωτ. τῆς Σκωτίας εἶναι ἐπιστημονικὴ πόλις, ὀνομαζομένη «Νέαι Ἀθῆναι» διὰ τὴν πληθύν

τῶν ἐπιστημονικῶν καθιδρυμάτων. Πᾶσαι αἱ πόλεις αὐταὶ ἔχουσι καὶ πανεπιστήμια, μουσεῖα, βιβλιοθήκας κτλ.

Πόλεις Β' καὶ Γ'. τάξεως.

Εἰς τὰς δύο ταύτας τάξεις ἀνήκουσι πλεῖσται πόλεις ἔχουσαι ἀπὸ 200—30,000 ἐπιστημότεραι τῶν ὑποίων εἶναι ἡ Βριστόλη, Βελφάτση, Βαδφόρμη, Νεοκάστελλον, Οὔλλη, Σαλφρόρδη, Γρηνοῦχιον, Πορτμουθον, Δούνδη, Βρίγατον, Τυδίλη, Ἀβερδῆνη, Κόρκη, Πλυμουθον, Ὕορκη, Λιμέρκια, Δούβρη, Κανταίριγια, Ὁξφόρδη καὶ Καντερβουρή.

Βρετανικαὶ κτήσεις καὶ ἀποικίαι. Κατ. 225,000,000.

Αἱ μὲν ἐν Εὐρώπῃ κτήσεις εἶναι Ἡ Ἐργολάνδη, ἡ Γιβραλτάρη, ἡ Μελίτη καὶ ἡ Κύπρος. Αἱ δὲ μεγάλαι κατακτήσεις καὶ ἀποικίαι αὐτῆς εἶναι εἰς τὴν Ἀσίαν, Ἀφρικὴν καὶ Αὐστραλίαν.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι νησιωτικόν, ὑγρὸν καὶ ἡμιγλῶδες, ἥπιον καὶ ὑγιεινόν. Τὸ δὲ ἔδαφος λίαν καρποφόρον καὶ καλῶς καλλιεργημένον, παράγον ὀλίγους δημητριακοὺς καρπούς, γεώμηλα, ὀπωρικὰ κλπ.

Βιομηχανία, ἐμπόριον καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία ἀκμάζει ὅσον εἰς οὐδὲν ἄλλο κράτος τῆς Εὐρώπης. Τὸ δὲ ἐμπόριον μέγιστον καὶ παγκόσμιον καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεται διὰ 50,000 πλοίων καὶ 5,000 ἀντμοπλοίων, διὰ πυκνοτάτων σιδηροδρόμων, πλωτῶν ποταμῶν καὶ διωρύγων.

Κάτοικοι, γλῶσσα, θρησκεία, πολιτεύματα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ μὲν κάτοικοι εἶναι μίγμα Γερμανῶν, Κελτῶν καὶ Νορμανδῶν. Ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν εἶναι μίγμα τῆς Γερμανικῆς καὶ τῆς Γαλλικῆς. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι ὅλοι, πλὴν 50 χιλ. Ἰουδαίων, Χριστιανοὶ Διαμαρτυρούμενοι καὶ Καθολικοὶ οἱ Ἴρλανδοί. Τὸ πολίτευμα συνταγματικόν, κατὰ τὸ ὅποιον βασιλεὺς ἡ Βικτωρία, ὀνομαζομένη καὶ αὐτοκράτειρα τῶν Ἰνδιῶν. Καὶ ἡ ἐκπαίδευσις δὲν εἶναι πολὺ διαδεδομένη ὡς εἰς πολλὰ ἄλλα μικρότερα κράτη τῆς Εὐρώπης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ

Κατ. 2,000,000.

Ἱστορικὴ ἐποίησις.

Ἡ Δανία συνίσταται ἐκ μιᾶς χερσονήσου, ἣν οἱ ἀρχαῖοι ὠνόμαζον Κιμβρικήν, καὶ ἐκ πολλῶν μικρῶν καὶ μεγάλων νήσων. Ἡ ἀρχαία ἱστορία αὐτῆς εἶναι σκοτεινὴ καὶ μυθώδης. Γνωστὸν δὲ εἶναι ὅτι ἀπὸ τοῦ 9 αἰῶνος ἠνώθησαν αἱ νῆσοι μετὰ τῆς χερσονήσου εἰς ἓν βασίλειον, τὸ ὁποῖον ὠνομάσθη Δανία. Τοῦτο δὲ κατὰ τὸν 10 αἰῶνα, ὅτε εἰσῆλθη ὁ Χριστιανισμὸς εἰς αὐτήν, ἐγένετο μέγα καὶ ἰσχυρόν. Κατὰ τὸν 14 ὅμως αἰῶνα ἀπώλεσε τὰς κατακτήσεις πλὴν τῆς Νορβηγίας, ἧτις τῷ 1814 ἀπεσπάσθη, καὶ τῶν δουκῶν Σλεσβίκου καὶ Ὀλστείνου, τὰ ὁποῖα κατέλαβεν ἡ Πρωσσία τῷ 1866.

α) Φυσικὴ κατάστασις.

Συστατικὰ μέρη, θάλασσαι, κόλποι καὶ πορθμοί.

Ἡ Δανία συνισταμένη ἐκ τῆς χερσονήσου Ἰουτλάνδης, ἐκ τῶν νήσων Σηλανδίας, Φυνίας, τῆς Ἰσλανδίας καὶ πολλῶν ἄλλων μικρῶν, περιβάλλεται ὑπὸ τῆς Γερμανικῆς καὶ Βαλτικῆς θαλάσσης, ἐξ ὧν σχηματίζονται 6 κόλποι, καὶ 5 μικροὶ πορθμοί, ἧτοι ὁ Σκαγεράκης, ὁ Κατεγάτης, ὁ μικρὸς καὶ μέγας Βέλτης, ὁ τοῦ Σούνδου καὶ τῆς Γιλδθέργης. Ἡ Δανία πεδινὴ καὶ λοφώδης οὐσα δὲν ἔχει ὄρη ἐκτὸς τῆς μακρᾶν κειμένης ὄρεινῆς Ἰσλανδίας ἐχούσης καὶ τὸ ὑψαιστειον Ἐκλαν (5,200'). Ποταμοὺς δὲ ἔχει μικροὺς καὶ ἀσημάντους καὶ λίμνας ὡσαύτως. Χερσονήσους δὲ ἔχει τὴν βόρειον καὶ τὴν ἀνατολικήν.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ βασίλειον τῆς Δανίας διαιρεῖται εἰς 6 τμήματα καὶ ἔχει ὀλίγας καὶ μικρὰς πόλεις, ἐκτὸς τῆς πρωτεύουσας. Αὐταὶ δὲ εἶναι αἱ ἐξῆς.

Ἡ ΚΟΠΕΝΑΓΗ

Κατ. 240,000.

Ἡ πρωτεύουσα τῆς Δανίας κειμένη ἐπὶ τῆς νήσου Σηλανδίας,

είναι ἡ μεγίστη, φραιοτάτη καὶ πλουσιωτάτη ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις, ἔχουσα πολλὰ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα πανεπιστήμιον, μεγάλας βιβλιοθήκας, μουσεῖα καὶ πλεῖστα ἐκπαιδευτικά, φιλανθρωπικά, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα.

2) Ἡ Ὀδένηση (20,000) ἀρχαιοτάτη πόλις, ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανος.

3) Ἡ Ἀαρούνη (18,000) ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανος ἔχουσα λιμένα καλόν.

4) Ἡ Ἰλλερσίδη (18,000) ἐπίσημος διὰ τὰ ἀνάκτορα καὶ τὴν λαμπρὰν ἐκκλησίαν.

5) Ἡ Ῥανδέρηση (15,000) εἶναι λίαν βιομηχανικὴ, ἔχουσα ἐργοστάσια χειροκτίων.

6) Ἡ Ἐλισγιόρη (12,000) ἐπίσημος διὰ τὸ ἐμπόριον, τὴν ναυτιλίαν καὶ τὰ λουτρά.

7) Ἡ Ἀαλβόρη (12,000) ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανος.

8) Ἡ Ὀρσέντη (12,000) ἐπίσημος διὰ τὸ ἐμπόριον.

Νῆσοι τῆς Σαρίας.

Ἐκτὸς τῶν περὶ τὴν Ἰουτλανδίαν νήσων ἡ Δανία ἔχει καὶ ἄλλας ἐπικτήτους.

1) Τὰς Φερόας (10,000) πρὸς Β τῆς Σκωτίας 25 τὸν ἀριθμόν, ὧν 17 κατοικημένα.

2) Τὴν Ἰσλανδίαν (80,000) ἐν τῇ ΒΔ ἄκρῃ τῆς Εὐρώπης, ἐπίσημον διὰ τὸ ἡφαιστεῖον Ἐκλαν. Περὶ τῶν ἐκτὸς τῆς Εὐρώπης κατακτητήσεων ἀλλαχοῦ γενήσεται λόγος.

Κλίμα ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Δανίας εἶναι ὑγρὸν μὲν καὶ ἡμιχλωδές, ἀλλ' ὑγρεῖον. Τὸ δὲ ἔδαφος αὐτῆς εἶναι εὐφορώτατον καὶ καλῶς καλλιεργημένον. Καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα τεχνικὰ, τὰ δέρματα καὶ τὰ χειροκτία. Τὸ δὲ ἐμπόριον εἶναι ἀκμαιοτάτον καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεται διὰ 3,000 πλοίων καὶ ἀτμοπλοίων καὶ διὰ πολλῶν σιδηροδρόμων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολιτεῖα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ κάτοικοι τῆς Δανίας ἀνήκοντες εἰς τὴν Γερμανικὴν φυλὴν εἶναι ὅλοι Χριστιανοί, ἐκτὸς ὀλίγων Ἰουδαίων, Διαμαρτυρούμενοι. Ἡ

δὲ γλώσσα αὐτῶν εἶναι συγγενῆς τῇ Γερμανικῇ. Τὸ πολίτευμα συνταγματικὸν ἀπὸ τοῦ 1866. Καὶ κατὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ἡ Δανία κατατάσσεται μεταξύ τῶν μᾶλλον προωδημένων κρατῶν τῆς Εὐρώπης.

Η ΣΚΑΝΔΙΝΑΥΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

Κάτοικοι 6,300,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Πάλαι κατοικεῖτο ἡ χερσόνησος αὕτη ὑπὸ Γερμ. φύλων τὰ ὀπιῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Νορμανδοὶ ἐλήστυον τὰ παράλια τῆς Γερμανίας, Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ἰταλίας καὶ ἔκαμαν πολλὰς ἀνακαλύψεις εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Κατὰ δὲ τὸν ἰδ. αἰῶνα ἀπετέλεσαν ἐν βασιλείῳ μετὰ τῆς Δανίας καὶ Νορβηγίας, διαρκέσαν 100 ἔτη. Ἀπὸ δὲ τοῦ 15' αἰῶνος ἀνύψωσαν τὴν Σουηδικὴν εἰς μέγα κράτος οἱ βασιλεῖς Γουσταῦος Βασας, Ἀδόλφος, Κάρολος 1' καὶ 16', μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὁποίου ἐξέπεσεν ἡ Σουηδία. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1814 τὸ βασιλείον τῆς Σουηδίας καὶ τὸ τῆς Νορβηγίας ἠνωθήσαν ὑπὸ ἑνα βασιλέα, ὑπὸ τὸν ὁποῖον καὶ νῦν διατελοῦσι.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ἐπειδὴ τὰ δύο βασίλεια ἀποτελοῦσιν ἐν ὅλον συνεχές, διὰ τοῦτο ἡ φυσικὴ κατάστασις αὐτῶν ἐκτίθεται ἠνωμένη.

Θέσις, ὠκεανοὶ, θάλασσαι, κόλποι καὶ πορθμοί.

Ἡ μεγίστη χερσόνησος τῆς Εὐρώπης κατέχουσα τὴν ΒΔ πλευρὰν αὐτῆς περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ Β παγωμένου ὠκεανοῦ, τοῦ Ἀτλαντικοῦ, τῆς Γερμανικῆς θάλασσης, τῆς Βαλτικῆς καὶ τῆς Ῥωσσίας. Ἐκ δὲ τῶν 2 θαλασσῶν σχηματίζονται δύο κόλποι ὁ Βοθνικός ὁ μέγιστος, καὶ ὁ τῆς Στοκόλμης καὶ 3 πορθμοὶ ὁ Σκαγεράκης, ὁ Κατεγάτης καὶ ὁ τοῦ Σούνδου.

Ὅρη, ἀκρωτήρια, ποταμοὶ, διώρυγες καὶ λίμναι.

Αἱ Σκανδιναυικαὶ Ἄλπεις (5—7,000') διαιροῦνται εἰς 4 τμήματα 1) τὰ Λαπωνικὰ πρὸς Β. 2) τὰ Κοιλένια κατὰ μῆκος 3) τὰ Νορβηγικὰ καὶ 4) τὰ μεσημβρινὰ. τῶν δὲ πολλῶν ἀκρωτηρίων ἐπισημότερα εἶναι τὸ Βόρειον, τὸ Κύκον καὶ τὸ Φάλστερβον.

Ποταμοὺς δὲ μεγάλους ἡ χερσόνησος δὲν ἔχει. τῶν δὲ μικρῶν

είναι: 1) ὁ Γλόμενος μεγαλύτερος τῶν ἄλλων, 2) ὁ Κλάρας, 3) ὁ Δάλας, 4) ὁ Λιούσνης ἐκβιχλων εἰς τὸν Βοθνικὸν κόλπον, 5) ὁ Ἰνδαλος καὶ 6) ὁ Τορνέας. Μεταξὺ τῶν ποταμῶν ὑπάρχουσι καὶ διώρυγες, κυριώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ τῆς Γότθης καὶ ἡ τῆς Τρολλαίτης. Αἱ δὲ μεγαλύτεραι λίμναι αὐτῆς εἶναι ἡ Βενέρη, ἡ Μαιλάρη, ἡ Ἰελμάρη καὶ ἡ Βεττέρη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΟΥΗΔΙΑΣ.

Κάτ. 4,500,000.

Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Σκανδιναυικὴ χερσόνησος φυσικῶς ἐν ὅλον ἀποτελοῦσα, πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς δύο βασιλεία ἀνεξάρτητα ἀπ' ἀλλήλων ὑπὸ ἓνα κοινὸν βασιλεῖα. Τὸ βασίλειον τῆς Σουηδίας διαιρεῖται εἰς 24 νομοὺς καὶ ἔχει ὀλίγας καὶ μικράς, αἱ κυριώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἐξῆς:

Η ΣΤΟΚΟΛΜΗ

Κάτοικοι 170,000.

Ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου κειμένη ἐπὶ τῆς Μαιλάρης λίμνης καὶ ἐκτισμένη ἐπὶ 40 νησιδίων, εἶναι ἡ ὠραιότατη ὅλων τῶν Β πρωτευουσῶν τῆς Εὐρώπης καὶ ὀνομαζέται «Βόρειος Βενετία» ἔχουσα πολλὰ ἐπιστημονικά, ἐκπαιδευτικά, φιλανθρωπικά, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικά καταστήματα.

2) Τὸ Γοτθεμβούργον (70,000) εἶναι ὠραιότατη ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις.

3) Ἡ Μαλμὸ (40,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς Στοκόλμης εἶναι λίαν βιομηχανικὴ.

4) Ἡ Νορκοπύγκη (30,000) εἶναι ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις.

5) Ἡ Γέφλη (20,000) εἶναι ἡ τρίτη ἐμπορικὴ πόλις.

6) Ἡ Καλοκρόνα (20,000) εἶναι ὀχυρωτάτη καὶ χρησιμεύει ὡς πολεμικὸς λιμὴν.

7) Ἡ Οὐψάλα (15,000) εἶναι τὸ κέντρον τοῦ πνευματικοῦ

βίου τῶν κατοίκων, ἔχουσα πανεπιστήμιον, ἀκαδημίαν, βιβλιοθήκην καὶ βοτανικὸν κήπον.

8) Ἡ Λούνη (13,000) εἶναι ἀρχαιοτάτη πόλις, ἔχουσα πανεπιστήμιον, μουσεῖα κλ.

Νῆσοι.

Τῶν νήσων τῆς Σουηδίας ἐπισημότεραι εἶναι 1) ἡ Γοτθλάνδη (60,000), ἡ Οἰλάνδη (40,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς προηγουμένης καὶ ἡ Βορνόλμη πρὸς Ν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΝΟΡΒΕΓΙΑΣ

Κατοικοὶ 1,800,000.

Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Νορβηγία ἀποτελοῦσα ἰδιαιτέρον βασιλεῖον ἀπὸ τοῦ 1814 διαίρεται εἰς 6 νομοὺς καὶ ἔχει ὀλιγωτέρας πόλεις τῆς Σουηδίας, αἱ κυριώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἐξῆς.

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΑ

Κάτοικοι 100,000.

Ἡ πρωτεύουσα τῆς Νορβηγίας εἶναι μία τῶν ὀρειωτάτων πρωτευουσῶν τῆς Εὐρώπης ἔχουσα πανεπιστήμιον, μουσεῖα, βιβλιοθήκην μεγάλην, ἐπιστημονικὰς ἐταιρίας, καὶ πολλὰ ἐκπαιδευτικὰ, φιλανθρωπικὰ, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα.

2) Ἡ Βεργένη (40,000) εἶναι λιάν ὄχυρά, ἔχουσα πολεμικὸν λιμένα.

3) Ἡ Δρονθείμη (25,000) εἶναι βιομήχανος καὶ ἐμπορικὴ πόλις.

4) Ἡ Σταβαγγέρη (20,000) εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν ναυτιλίαν καὶ ἀλιείαν.

5) Ἡ Δραμμένη (15,000) εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν ξυλικήν.

6) Ἡ Χριστιανσάνδη (15,000) εἶναι ἐπίσημος βιομηχανικὴ πόλις.

Νῆσοι Νορβηγίας.

Οὐδὲν ἄλλο κράτος τῆς Εὐρώπης ἔχει τόσον πολλὰς νήσους, ὅσας ἡ Νορβηγία ἤτοι 1,200, τῶν ὁποίων 100 κατοικοῦνται καὶ ἔχουσι κατ. 220,000. Τούτων δὲ ἐπισημότεραι εἶναι αἱ χιονοσκαπεῖς Λοφόδαι καὶ ἡ Μαγέρη.

Κλίμα, έδαφος και προϊόντα τής χειροποίητου.

Τò μὲν κλίμα τής χώρας εἶναι ψυχρὸν μὲν, ἥπιον ὅμως ἀναλόγως τής θέσεως. Τοῦ δὲ ἐδάφους, τὸ μὲν, ὄρεινόν εἶναι, τὸ δέ, δασῶδες, τὸ δέ, ὑπὸ λιμνῶν καλυπτόμενον καὶ τὸ $\frac{1}{10}$ καλλιεργήσιμον, λίαν ἐπιμελῶς καλλιεργούμενον ὑπὸ τῶν κατοίκων, οἵτινες ἀσχολοῦνται εἰς τὴν κτυτιλίαν, ἀλιείαν καὶ κτηνοτροφίαν. Καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι ὀλίγοι δημητριακοὶ καρποὶ, γεώμηλα, λίνον καὶ διάφορα μέταλλα.

Βιομηχανία, ἐμπόριον, καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία εἶναι λίαν περιορισμένη· τοῦ δὲ ἐμπορίου τὸ μὲν ἐσωτερικὸν μικρὸν, τὸ δὲ ἐξωτερικὸν λίαν ἐκτεταμένον. Καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεται διὰ θαλάσσης, διὰ τῶν πλωτῶν παταμῶν καὶ διωρύγων καὶ διὰ τῶν σιδηροδρόμων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολίτευμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων ἀνήκουσιν εἰς τὴν Γερμ. φυλὴν ἐκτὸς τῶν πρὸς Β οἰκούντων Λατῶνων. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι ὅλοι Χριστιανοὶ Διαμαρτυρούμενοι ἐκτὸς τῶν εἰδωλολατρῶν Λατῶνων. Ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν εἶναι γερμανικὴ, τὸ πολίτευμα συνταγματικὸν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις λίαν διαδεδομένη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Ἡ ΡΩΣΣΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

Κατ. 100,000,000.

Αὕτη ἀποτελεῖ τὸ μέγιστον κρατὸς τοῦ κόσμου κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ περιλαμβάνει, 6 τμήματα ἤτοι, 3 ἐν Εὐρώπῃ, 1) τὴν ἰδίως Ρωσσίαν, 2) τὴν Πολωνίαν καὶ 3) τὴν Φιλανδίαν καὶ 3 ἐν Ἀσίᾳ, 1) τὴν Σιβηρίαν, 2) τὴν Καυκάσιον Ῥωσσίαν καὶ 3) τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν.

Ἡ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΡΩΣΣΙΑ

Κατ. 78,000,000,

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ἡ σημερινὴ Ῥωσσία πάλαι κατοκεῖτο ὑπὸ τῶν βαρβάρων Σκυθῶν καὶ Σαρματῶν. Ἀρχηγὸς δὲ καὶ ἰδρυτὴς τοῦ Ρωστικοῦ κρά-

τους ὑπῆρξεν ὁ Νορμανδὸς Ρουρίκος (862). Κατὰ δὲ τὸν 14. αἰῶνα ἐπὶ Βλαδμηῆρου εἰσήχθη ὁ Χριστιανισμὸς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως δι' Ἑλλήνων ἱεραποστόλων. Ἀπὸ δὲ τῆς δυναστείας τοῦ οἴκου Ῥωμανῶν (1613) καὶ ἰδίως διὰ τοῦ Μεγάλου Πέτρου ἢ Ῥωσσία ἐγένετο μεγάλη δύναμις ἐν Εὐρώπῃ. Τὸ δὲ ἔργον αὐτοῦ ἐξηκολούθησαν καὶ οἱ διάδοχοι Αἰκατερίνα ἡ Β' (1762—1792), Ἀλέξανδρος ὁ Α' καὶ Νικόλαος ὁ Α' ὅστις ηὔξησε τὸ κράτος ἐκ τῆς Πολωνίας καὶ Τουρκίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας ὠφελήθη καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Β' διὰ τοῦ Ῥωσσοτουρκικοῦ πολέμου.

α.) Φυσικὴ κατάσταση.

"Ορια, ὠκεανοὶ, θάλασσαι, κόλποι καὶ πορθμοί.

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ῥωσσία κατέχουσα τὴν ἀνατολικὴν Εὐρώπην ἓνα μόνον ὠκεανὸν ἔχει πρὸς Β. τὸν Β. παγωμένον καὶ 4 θάλασσας τὴν Λευκὴν, τὴν Βαλτικὴν, τὴν Μαύρην καὶ τὴν Ἀζοφικὴν. Τῶν δὲ κόλπων ἐπισημότεροι εἶναι ὁ Βοθνικός, ὁ Φιννικός, ὁ τῆς Ῥίγας, τῆς Ὀνέγας καὶ ὁ μεταξὺ Ὀδησσοῦ καὶ Χερσῶνος πρὸς Ν. Καὶ πορθμοὺς δύο τὸν τοῦ Κερτσίου καὶ τὸν τοῦ Βαυγατσίου ἐν τῇ Β πλευρᾷ.

"Ορη, ἀκρωτήρια, χερσονήσοι, ποταμοί, διώρυγες καὶ λίμνες.

Τὰ κυριώτερα τῆς Ῥωσσίας ὄρη εἶναι 1) τὰ Οὐράλια (6,000') πρὸς Α, 2) τὰ Καυκάσια (18,000') πρὸς Ν, 3) ὁ Ταῦρος (6,000') πρὸς Ν, 4) τὰ Καρπάθια (8,000') πρὸς Δ, 5) τὰ Λαπωνικά (5,000') πρὸς Β.

Τῶν δὲ ἀκρωτηρίων τὰ κυριώτερα εἶναι τὸ Κάνινον ΒΑ, τὸ τῆς Μοκαβίας πρὸς Β, τὸ τῆς Ὀνέγας, τὸ τῆς Χερσονήσου Κριμαίας καὶ τὸ Ταρκάνσκον. Χερσονήσους δὲ ἔχει 4, τὴν τῆς Κόλας, τὴν Κανίνην, τὴν τῆς Ὀνέγας καὶ τὴν Κριμαϊκὴν. Ὑδατα τῆς ξηρᾶς ἔχει ἡ Ῥωσσία περισσότερα παντὸς ἄλλου κράτους ἢτοι ποταμοὺς μεγίστους καὶ λίμνας μεγίστας.

Τούτων δὲ ἐπισημότεροι εἶναι 1) ὁ Πετσχόρας ἐκβάλλων εἰς τὴν Λευκὴν θάλασσαν· 2) Ὁ Δουίνας ἐκβάλλων εἰς τὴν αὐτὴν θάλασσαν· 3) ὁ Νεῦας εἰς τὸν Φιννικὸν κόλπον· 4) ὁ Δύνας εἰς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν· 5) ὁ Δὸν (Γάναις) εἰς τὴν Ἀζοφικὴν.

6) ὁ Δνεϊστερος εἰς τὴν Μαύρην· 7) ὁ Δνείπερος ὡσαύτως· 8) ὁ Οὐράλης εἰς τὴν Κασπίαν καὶ 9) ὁ μέγιστος πάντων Βόλγας εἰς τὴν Κασπίαν.

Ἐπισημότεραι δὲ τῶν πολλῶν διωρύγων εἶναι ἡ Ἀλεξάνδρειος, ἡ τοῦ Ἰεσιφάνου, ἡ Μαριανή, ἡ τοῦ Βερεσίνα καὶ ἡ μεταξὺ τοῦ Βόλγα καὶ τοῦ Νεύα.

Δίμνας δὲ ἔχει 1,520, μέγισται τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Ὀνέγα, ἡ Λαδόγα, ἡ Ἰλμενος, ἡ Πέϊπος καὶ ἡ Σαΐμα ἐν Φιννία.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ῥωσσία πολιτικῶς διαίρεται εἰς 69 Κυβερνεῖα καὶ ἀναλόγως τῆς μεγάλης ἐκτάσεως καὶ τοῦ πληθυσμοῦ ἔχει ὀλίγας μεγάλας καὶ μικρὰς πόλεις, αἵτινες διαίρουσται εἰς 4 τάξεις.

Πόλεις Α'. Τάξεως.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσιν ἡ Πετρούπολις, ἡ Μόσχα καὶ ἡ Βαρσοβία.

Ἡ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΙΣ

Κατ. 900,000 σχεδόν.

Ἡ νῦν πρωτεύουσα τῆς αὐτοκρατορίας κειμένη ἐν ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Νεύα ποταμοῦ, ἐκτίσθη τῷ 1703 ὑπὸ τοῦ μεγάλου Πέτρου, ἀνεκηρύχθη πρωτεύουσα τῷ 1755 καὶ εἶναι μία τῶν ὠραιωτάτων πρωτευουσῶν τῆς Εὐρώπης. Τοιαύτη δὲ οὖσα ἡ Πετρούπολις, ἔχει 260 ἐκκλησίας, θερινὰ καὶ χειμερινὰ ἀνάκτορα, πανεπιστήμιον μέγα, μουσεῖα, ἀκαδημία, βιβλιοθήκας, πλεῖστα ἐκπαιδευτικὰ, φιλάνθρωπικὰ, εὐεργετικὰ καὶ ἐμπορικὰ καταστήματα.

2) Ἡ Μόσχα (620,000) ἀρχαία πρωτ. τοῦ κράτους, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ νῦν ἔτι στέφονται οἱ αὐτοκράτορες, κειμένη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κράτους ἐπὶ τοῦ Μόσχα ποταμοῦ, εἶναι ἡ δευτέρα πόλις τῆς Ῥωσσίας ἣτις μετὰ τὴν κατὰ τὸ 1812 γενομένην πυρπάλησιν, ἀνφοδομήθη λαμπρότερα, καὶ ἐπειδὴ ἔχει πολλὰ ἀνάκτορα, ἐκκλησίας, μοναστήρια καὶ φρούρια δύναται νὰ ὀνομασθῇ πόλις ἀνακτόρων, ἐκκλησιῶν, καὶ μοναστηρίων, ἔχουσα μέγιστον ἐμπόριον μεθ' ὄλου τοῦ κόσμου, μέγιστον πανεπιστήμιον, μουσεῖα, ἀνα-

δημίας, βιβλιοθήκας καὶ πλείστα ἐκπαιδευτικὰ φιλανθρωπικά, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικά καταστήματα.

3) Ἡ Βαρσοβία (350,888) καθέδρα τοῦ πρώην βασιλείου τῆς Πολωνίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ Οὐίστουλα ποτ. εἶναι μία τῶν ὠραιωτάτων πόλεων τῆς Εὐρώπης κυριευθεῖσα τῷ 1831 ὑπὸ τῶν Ρώσων. Τοιαύτη δὲ οὖσα, ἔχει ὄχυρὸν ἀκρόπολιν, μεγαλοπρεπέστατα καὶ πολυτελέστατα παλάτια, μεγάλας ἐκκλησίας, μοναστήρια 80, πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκας, μουσεῖα καὶ πολυάριθμα ἐκπαιδευτικά, ἐμπορικά καὶ βιομηχανικά καταστήματα.

Πόλεις Β'. Τάξεως

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσιν 4 μόνον πόλεις, ἔχουσαι ἀπὸ 200,000—100,000 κατοίκων, ἡ Ὀδησσός, τὸ Κίσνεβον, ἡ Ρίγα καὶ τὸ Κίεβον.

1) Ἡ Ὀδησσός (200,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Δνειστέρου ποτ. εἶναι ὄχυρά, ἔχουσα μέγαν καὶ εὐρύχωρον λιμένα, ἀνάκτορα, ἐκκλησίας, πανεπιστήμιον μουσεῖον, λύκεια, γυμνάσια καὶ πολλὰ ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικά καταστήματα. Εἶναι δὲ πόλις τῶν ξένων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπερέχουσιν οἱ Ἕλληνες.

2) Τὸ Κίσνεβον (100,000) πρωτ. τῆς Βεσσαραβίας κειμένη πλησίον τοῦ Δνειστέρου, εἶναι ὠραία πόλις, ἔχουσα λαμπρὰ ἐκπαιδευτήρια, ἐκκλησίας, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικά καταστήματα.

3) Ἡ Ρίγα (100,000) κειμένη πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δύνα, εἶναι δευτέρα ἐμπορικὴ πόλις τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης μετὰ τὴν Πετρούπολιν.

4) Τὸ Κίεβον (100,000) κείμενον ἐπὶ τοῦ Δνειπέρου ποτ. εἶναι ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Ρωσίας, ἔχουσα πολλὰς ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια, πανεπιστήμιον καὶ πολλὰ ἐκπαιδευτικά καταστήματα.

Πόλεις Γ'. τάξεως.

Δέκα πόλεις ἀνήκουσιν εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἔχουσαι ἀπὸ 100,000—45,000 αἰ ἀκόλουθοι.

1) Τὸ Καζάν (100,000) κείμενον ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ, ἔχει πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκην, μουσεῖα, ἐκκλησίας, μοναστήρια, γυμνάσια καὶ σχολεῖα.

3) Τὸ Σαράτσον (80,000) κείμενον ἐπὶ τοῦ Βόλγα ποτ. εἶναι βιομήχανος καὶ ἐμπορικὴ πόλις οἰκουμένη ὑπὸ Γερμανῶν καὶ Ἑλβετῶν.

4) Τὸ Νικολαίεβον (80,000) κειμένη πλησίον τῆς Μαύρης θαλάσσης, εἶναι λίαν ὄχυρά πόλις καὶ χρησιμεύει ὡς πολεμικὸς ναύσταθμος ἐν τῇ Μαύρῃ θαλάσσει.

5) Ἡ Βίλνα (70,000) κειμένη ἐν τῇ Δ' Ῥωσσίᾳ, εἶναι ἐμπορικὴ πόλις, κατοικουμένη ὑπὸ Ἰουδαίων κατὰ τὸ πλεῖστον.

6) Ἡ Βερδισιγέβη (60,000) κειμένη ἐν τῇ μικρᾷ Ῥωσσίᾳ εἶναι λίαν ἐμπορικὴ.

7) Ἡ Σαμάρα (60,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Βόλγα ποτ. εἶναι ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανική.

8) Τὸ Ἀστραχάνι (45,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Βόλγα, εἶναι ὠραία, βιομήχανος καὶ ἐμπορικὴ.

9) Ἡ Χερσῶν (50,000) κειμένη πλησίον τῆς Πετροπόλεως, εἶναι ὄχυρώτατος λιμὴν τῆς Ῥωσσίας καὶ ἐμπορικὸς λιμὴν τῆς Πετροπόλεως.

Πόλεις Δ'. Τάξεως.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσι 40 περίπου πόλεις ἔχουσαι ἀπὸ 40,000—15,000, γνωστότεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

Τὸ Ὀρεμבוῦργον (40,000), ἡ Πουλτάβα (40,000), τὸ Νοβογόρον (40,000), τὸ Ταγανρόκον (40,000), ἡ Ἑλσιγφόρση (35,000), ἡ Ἀκερμάνη (35,000), ἡ Ἐλισαβετόπολις (35,000), ἡ Ἀρχάγγελος (25,000), ἡ Αἰκατερινοσλάβια (25,000), ἡ Βενδέρη (25,000), ἡ Δορπάτη (25,000), τὸ Κέρτσι (20,000), ἡ Σεβαστούπολις (15,000), ἡ Συμφερούπολις (15,000), ἡ Εὐπατορία, ἡ Λεβαδία καὶ τὸ Ἰγγκερμάν μικρότεραι πόλεις.

Νῆσο τῆς Ῥωσσίας.

Ἡ Ῥωσσία ἔχει καὶ τινες νήσους μικρὰς καὶ μεγάλας, κειμένας εἰς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν καὶ εἰς τὸν Β παγωμένον ὠκεανόν, μεγαλῆτεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἀκόλουθοι:

1) Ἡ Νέα Ζέμλα (νέα γῆ) ἡ μεγίστη πασῶν κειμένη ἐν τῷ Β ὠκεανῷ.

- 2) Ἡ Βαϊγάτση μικρὰ νῆσος κειμένη πρὸς Α τῆς προηγουμένης.
- 3) Ἡ Καγουέβη κειμένη πρὸς Ν τῶν δύο προηγουμένων.
- 4) Αἱ νῆσοι τῆς Ἀλάνδης κείμεναι ἐν τῇ Βαλτικῇ θαλάσῃ.
- 5) Ἡ Οἰσέλη πρὸς Ν τῶν προηγουμένων καὶ ἡ Βαγόνη πρὸς Β ταύτης.

Περὶ δὲ τῶν κατακτήσεων τῆς Ῥωσσίας ἤτοι τῆς Σιβηρίας τῆς Καυκασίου Ῥωσσίας, τοῦ Τουρκεστάν καὶ ἄλλων, ἐν τῇ Ἀσίᾳ γενήσεται λόγος.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Ἡ Ῥωσσία ἕνεκα τῆς μεγάλης ἐκτάσεως ἔχει 3 κλίματα ἤτοι ψυχρὸν ἐν τῇ Β πλευρᾷ συγκερασμένον ἐν τῷ κέντρῳ καὶ θερμὸν πρὸς νότον. Τὸ δὲ ἔδαφος ποικίλον ἤτοι πρὸς Β ἄκαρπον ἕνεκα τοῦ μεγάλου ψύχους, τὸ δὲ κεντρικὸν μέρος ἐν μέρει μόνον εἶναι ἐπιτήδειον πρὸς γεωργίαν καὶ τὸ νότιον εὐφορώτατον εἶναι. Καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποὶ ἀφθονώτατοι, λίνον, καπνός, οἶνος, κέγγρος, ξυλική καὶ ὄσπρια. Περιέχει δὲ μέταλλα πολλὰ εἰς τὰ Οὐράλια ὄρη χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ, σιδήρου καὶ αἰ περὶ τὸν Οὐράλην λίμναι παρέχουσι μεγάλας ποσότητας ἁλατος. Ἡ δὲ κτηνοτροφία, γεωργία, θήρα καὶ ἀλιεῖα εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένα.

Βιομηχανία, ἐμπόριον, καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν ἐγγύριος βιομηχανία εἶναι λίαν περαιομένη, διότι ὁ Ῥωσσικὸς λαὸς εἶναι ἀμαθής καὶ ἐστερημένος τῆς ἀπαιτουμένης εὐφυΐας. Τὸ δὲ ἐμπόριον εἶναι μέγα καὶ ἐκτεταμένον καὶ ἡ συγκοινωνία ἐκτελουμένη διὰ 4 θαλασσῶν διὰ πολλῶν καὶ μεγάλων πλωτῶν ποταμῶν καὶ διωρύγων καὶ διὰ πολλῶν σιδηροδρόμων παρέχει μεγάλας εὐκολίας εἰς τοὺς κατοίκους.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολιτενμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οὐδὲν ἄλλο κράτος τῆς Εὐρώπης περιλαμβάνει τὸσον πολλὰ καὶ διάφορα ἔθνη, φυλὰς καὶ ἐθνάρια, ὅσα ἡ Ῥωσσία, τὰ ὅποια ἀνήκουσι καὶ εἰς τοὺς 3 κλάδους, ἤτοι τὸν Ἰνδοευρωπαϊκόν, τὸν Σημιτικόν καὶ τὸν Μογγολικόν. Κατὰ δὲ τὴν θρησκευτικὴν ὑπὲρ τὰ

60 εκατομ. είναι Χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, 8 εκατομ. Καθολικοί, 2,800,000 Ἰουδαῖοι, 2,580,000 Μωαμεθανοὶ καὶ 250,000 ἔθνικοί· ἀρχηγὸς δὲ τῆς ἐκκλησίας εἶναι ὁ αὐτοκράτωρ, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ὁποῖου ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, συγκροτούμενη ἐκ 4 μητροπολιτῶν, διοικεῖ τὰ τῆς ἐκκλησίας.

Ἡ δὲ Ρωσικὴ γλῶσσα καταγομένη ἐκ τῆς Σλαβονικῆς, διαρεῖται εἰς πολλὰς διαλέκτους. Τὸ δὲ πολίτευμα εἶναι μοναρχία ἀπόλυτος, κατὰ τὸ ὅποιον δεσπόζει ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ὁ Γ'. Καὶ κατὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ἡ Ῥωσσία ἵσταται ἐν τῇ τελευταίᾳ βαθμίδι, διότι παραβαλλομένη πρὸς τὰ ἄλλα τῆς Εὐρώπης κράτη, ἔχει ὀλιγώτερα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ τῶν κατοίκων αὐτῆς.

Π Ι Ν Α Ξ

Τῶν κυριωτέρων κρατῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν πρωτενουσῶν αὐτῶν.

Α'. ΝΟΤΙΑ

	Κάτοικοι	Πρωτ.	Κάτοικοι
ΕΛΛΑΣ	2,000,000	Ἀθῆναι	70,000
ΤΟΥΡΚΙΑ ἄμεσ. καὶ ἔμμ.	8,700,000	Κων]πολις	1,000,000 σχεδόν
ΡΩΜΟΥΝΙΑ	5,400,000	Βουκουρέστ.	230,000
ΣΕΡΒΙΑ	σχεδόν 2,000,000	Βελιγράδιον	50,000
ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΝ	300,000	Κετίγνη	3,000
ΙΤΑΛΙΑ	28,000,000	Ῥώμη.	300,000
ΙΣΠΑΝΙΑ	17,000,000	Μαδρίτη	500,000
ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΑ	4,000,000	Λισαβών	300,000 σχεδόν

Β'. ΚΕΝΤΡΙΚΑ

ΓΑΛΛΙΑ	38,000,000	Παρίσιοι	2,225,000
ΕΛΒΕΤΙΑ	2,800,000	Βέρνη	40,000
ΑΥΣΤΡΟ-ΟΥΓΓΑΡΙΑ	38,000,000	Βιέννη	1,100,000
ΓΕΡΜ. ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡ.			
ΠΡΩΣΙΑ	28,000,000	Βερολῖνον	1,300,000
ΒΑΥΑΡΙΑ	5,500,000	Μόναχον	250,000

ΣΑΞΟΝΙΑ	2,800,000	Δρέσδη	220,000
ΒΥΡΤΕΜΒΕΡΓΗ	2,000,000	Στουτγάρτη	110,000
Ένταῦθα ἀνήκουσι καὶ 22 ἄλλα μικρὰ κράτη.			
ΒΕΛΓΙΟΝ	5,000,000	Βρυξέλαι	200,000
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	4,200,000	Χάγη	100,000

Γ'. ΒΟΡΕΙΑ ΚΡΑΤΗ

ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ	35,000 000	Λονδίνον	4,000 000
ΔΑΝΙΑ	2,000,000	Κοπενάγη	240,000
ΣΟΥΗΔΙΑ	4,500,000	Στοκόλμη	170,000
ΝΟΡΒΕΓΙΑ	1,800,000	Χριστιανία	100,000
ΡΩΣΣΙΑ	78,000,000	Πετρούπολις	900,000 σχεδόν.

Έκτός τούτων υπάρχουν καὶ ἄλλα μικρὰ καὶ ἀσήμαντα κράτη οἷον ἡ τοῦ Ἁγίου Μαρίνου ἐν Ἰταλίᾳ, ἡ τῆς Ἀνδόρρας ἐν Ἰσπανίᾳ, ἡ τοῦ Μονάκου ἡγεμονία ἐν Γαλλίᾳ, τὸ Λιχτενστάϊν ἐν Αὐστρίᾳ καὶ τὸ μέγα δουκάτον Λουξεμβούργον ἐν Ὀλλανδίᾳ.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΑΙ ΛΟΙΠΑΙ ΗΠΕΙΡΟΙ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΑΣΙΑ

Κάτοικοι 840,000,000.

Ίστορική ἔποψις.

Ἡ Ἀσία, παραβαλλομένη πρὸς τὰς λοιπὰς Ἠπείρους, εἶναι ἡ μεγίστη, ἡ ἀρχαιοτάτη, ἡ κεντρικωτάτη, ἡ ὑψηλοτάτη, ἡ ἰσχυροτάτη καὶ ἡ πλουσιωτάτη πασῶν. Ὡς τοιαύτη δὲ ὑπῆρξεν ἡ πρώτη κοιτὶς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἡ ἑστία τοῦ παναρχαίου πολιτισμοῦ, καὶ ἡ μήτηρ καὶ γενέτειρα τῶν 4 μεγάλων θρησκειῶν ἦτοι τῆς εἰδωλολατρείας, τῆς Ἰουδαϊκῆς, τῆς Χριστιανικῆς καὶ τῆς Μωαμεθανικῆς. Διὰ ταῦτα ἡ Ἀσία εἶναι ἡπείρος γενετικῆ καὶ μεταδοτικῆ τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ οὐχὶ ὅμως καὶ ἀποδοτικῆ τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ. Διότι πᾶν ξενικὸν καὶ ἀλλότριον ἀποκρούεται καὶ καταδιώκεται ὑπὸ τῶν βαρβάρων κατοίκων αὐτῆς.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὠκεανοί, θάλασσαί, πελάγη, κόλποι καὶ πορθμοί.

Ἡ Ἀσία κειμένη ἐν τῷ μέσῳ τῶν 4 Ἠπειρῶν τοῦ κόσμου περιβάλλεται ὑπὸ 3 ὠκεανῶν, τοῦ Β Παγωμένου, τοῦ Μεγάλου καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ ὑπὸ 3 θαλασσῶν, τῆς Ἐρυθρᾶς, τῆς Μαύρης καὶ τῆς Μεσογείου. Τοιαύτη δὲ οὕσα ἀποτελεῖ μεγίστην χερσόνησον συνδεδεμένη πρὸς Δ μετὰ τῆς Εὐρώπης, μεθ' ἧς ἀποτελεῖ μεγίστην νῆσον. Ἐκτὸς δὲ τῶν προειρημένων θαλασσῶν σχηματίζονται καὶ ἄλλαι 5 ἐν τῇ Β καὶ Α πλευρᾷ ἦτοι ἡ Βερίγγειος, ἡ Ὀγοστιτικῆ, ἡ Ἰαπωνικῆ, ἡ ἀνατ. Σινικῆ, ἧς μέρος ἀποτελεῖ ἡ Κιτρίνη καὶ ἡ νότιος Σινικῆ. Τῶν δὲ πολυαριθμῶν κόλπων αὐτῆς ἐπισημότεροι εἶναι ὁ Βεγγαλικὸς μέγιστος πάντων, ὁ Ὀμανικὸς, ὁ Περσικὸς. ὁ τοῦ Ἀ-

δένου, ὁ Σιαμικός καὶ ὁ Ὅβιος. Καὶ οἱ κυριώτεροι πορθμοὶ εἶναι ὁ Βερίγγειος, ὁ Βαβελμανδικός, ὁ τῆς Μαλάκας, ὁ Ὁρμούζιος καὶ ὁ Σουεζικός· ἔτι δὲ ὁ Ἑλλήσποντος καὶ ὁ Βόσπορος.

Ὅρη, ἀκρωτήρια, πεδιάδες καὶ χερσονήσοι.

Ἡ μεγίστη τῶν λοιπῶν Ἠπειρῶν Ἀσία διαφέρει καθ' ὅλα ἀπὸ αὐτὰς ἤτοι κατὰ τὸ μέγεθος τῶν ὄρεων, πεδιάδων, ποταμῶν, λιμνῶν, ζώων, θηρίων, φυτῶν, δένδρων κτλ. Τὰ πάντα μεγάλα εἶναι ἐν τῇ Ἀσίᾳ. Τὰ δὲ κυριώτερα ὄρη αὐτῆς εἶναι τὰ Οὐράλια, τὰ Καυκάσια, ὁ Ταῦρος, τὸ Ἀραράτ, τὸ Σινᾶ καὶ τὰ Ἀραβικά, πρὸς Β δὲ τὰ Ἀλτάια, τὰ Σιανικά, τὰ Ἰαβλονόια, τὰ Στανουβόια καὶ τὰ Ἀλδάνια, καὶ ἐν τῷ κέντρῳ τὸ Βόλουρον, τὸ Ἐλθουρον, τὸ Ἰνδοκοῦχον καὶ τὰ ὑψηλότατα πάντων τὰ Ἰμαλαία, τὰ ὁποῖα θὰ περιγραφῶσιν ἐν οἰκείῳ τόπῳ.

Τῶν δὲ ἀκρωτηρίων ἐπισημότερα εἶναι τὸ Βόρειον (Τζελκούσκινον), τὸ τῆς Λοπάθκας ΒΑ, τὸ τῆς Καμβοίας καὶ τὸ Κομορῖνον. Πεδιάδας δὲ ἔχει πολλὰς ὑψηλὰς καὶ χαμηλὰς, αἱ κυριώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Σιθηρική, ἡ τοῦ Τουρκεστάν, ἡ Ἀριανική, ἡ Θετικὴ, ἡ Βουχαρική καὶ ἡ Μογγολική· τῶν δὲ χερσονήσων αὐτῆς μεγαλήτεραι εἶναι ἡ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἡ Ἀραβική, ἡ τοῦ Ἰνδοστάν, τῆς Ἰνδοκίνας, τῆς Μαλάκας, τῆς Κορέας καὶ τῆς Καμπτζάτκας. Καὶ μία μεγάλη ἔρημος ἡ Κόβη.

Ποταμοί, διώρυγες, λίμναι καὶ νῆσοι.

Ἡ Ἀσία ἔχει πολλοὺς καὶ μεγάλους ποταμούς, τινὲς τῶν ὁποίων εἶναι διπλοῖ καὶ διδυμοί· τούτων δὲ ἐπισημότεροι εἶναι πρὸς Β ὁ Ὅβιος, Ἰενισέης, Λένας καὶ Κολύμας, πρὸς Α ὁ Ἀμούρ, Ὁάγγος καὶ Ἰανακίαγγος, πρὸς Ν ὁ Βραμαπούτρας, ὁ Γάγγης καὶ ὁ Ἰνδός καὶ πρὸς Δ ὁ Εὐφράτης, ὁ Τίγρις, καὶ πολλοὶ ἄλλοι μικροῖσιν ὁ Ἄλυσ, ὁ Ἴρις, ὁ Ἐρμος, ὁ Σικάμανδρος, ὁ Πικτωλός, ὁ Γρανικός, ὁ Μαϊάνδρος, ὁ Κύδνος, ὁ Ἰορδάνης, ὁ Κῦρος καὶ Ἀράξης. Μεταξὺ δὲ τῶν ποταμῶν ὑπάρχουσι καὶ διώρυγες, μεγίστη τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Σινική ἢ αὐτοκρατορική καὶ αἱ ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν κατασκευασθεῖσαι ἐν Ἰνδοστάν. Τῶν δὲ λιμνῶν ἐπισημότεραι εἶναι ἡ μεγίστη Κασπία, ἡ Ἀράλη, ἡ Ἀσφαλιτίτις, ἡ Οὐρμιά, ἡ Βάνη, ἡ Κουκούνρη, ἡ Βαϊκάλη καὶ ἡ Βαλκάσχη.

Ἡ Ἀσία ἔχει καὶ νήσους πλείστας καὶ μεγίστας, αἱ κυριώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ Ἰαπωνικαί, αἱ Ἰνδικαί, ἡ Φορμόζα, ἡ Ἀϊνάνη, ἡ Κεϋλώνη, ἡ Σακαλιάνη, αἱ Κορέλαι, αἱ Λακεδιβαί, αἱ Μαλδίβαι, ἡ νέα Ζέμλα καὶ πᾶσαι αἱ Ἑλληνικαί αἱ κείμεναι ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, Κύπρος, Ῥόδος, Σάμος, Χίος, Λέσβος, Κῶς, Πάτμος, Κάσος, Κάρπαθος καὶ ἄλλαι μικρότεραι.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα τῆς Ἀσίας.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Ἀσίας εἶναι ψυχρὸν πρὸς Β, συγκερασμένον ἐν μέσῳ καὶ θερμὸν πρὸς Ν· τὸ δὲ ἔδαφος ποικίλον ἦτοί ἄκαρπον πρὸς Β, τρέφον πολλὰ ζῶα καὶ ἄγρια θηρία καὶ ἔχον πολύτιμα μέταλλα, καρποφόρον δὲ ἐν ταῖς κεντρικαῖς πεδιάσι καὶ κοιλάσι καὶ καρποφορώτατον πρὸς Ν. Τὰ δὲ κυριώτερα προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποὶ, βάμβαξ μέταλλα, ὄρυζα τέτον, ὅπιον καὶ ἄλλα ἄρωματικά καὶ πολύτιμα μέταλλα χρυσοῦ, ἀργύρου κλ.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ πολιτεῦμα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀσίας ἀνήκουσιν εἰς 3 φυλάς, τὴν Καυκασίαν, τὴν Μογγολικὴν καὶ τὴν Μαλαϊκὴν. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν ὑπὲρ τὰ 640 ἑκατ. εἶναι εἰδωλολάτραι, περὶ τὰ 180 ἑκατ. Μωαμεθανοί, 25 ἑκατ. Χριστιανοὶ καὶ 1 ἑκατ. Ἰουδαῖοι. Τὸ δὲ πολίτευμα πανταχοῦ σχεδὸν εἶναι δεσποτικόν, πλὴν τῆς Ἰαπωνίας. Καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν διατελοῦσιν ἐν βαρβαρότητι οἱ κάτοικοι.

6) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Ἀσία πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 12 χώρας μεγάλας, τῶν ὁποίων τινὲς μὲν εἶναι ἀνεξάρτητοι, τινὲς δὲ εἶναι κατακτήσεις τῶν Εὐρωπαίων.

ΧΩΡΑΙ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ.

Τούτων μεγίστη εἶναι βόρειος ἡ Σιβηρία (5 ἐκ.), 7 κεντρικαί· ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία (15 ἐκ.), ἡ Καυκάσιος Ῥωσσία (5 ἐκ.), ἡ Περσία (6 ἐκ.), τὸ Τουρκεστάν (8 ἑκατ), τὸ Ἀφγανιστάν (10 ἐκ.) ἡ Σινικὴ αὐτοκρατορία (460 ἐκ.) καὶ ἡ Ἰαπωνία (40 ἐκ.) καὶ 4 νότιαι, ἡ Ἰνδοκίνα (40 ἐκ.) τὸ Ἰνδοστάν (250 ἐκ.) τὸ Βελουχιστάν (2 ἐκ.) καὶ ἡ Ἀραβία (6 ἐκ.).

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΒΟΡΕΙΑΙ ΧΩΡΑΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Η ΣΙΒΗΡΙΑ

Κάτοικοι 5,000,000.

Ιστορική ἔποψις.

Ἡ Ῥωσία διὰ τὴν ἐκτείνῃ τὸ κράτος καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν κατέκτησε τὴν Σιβηρίαν ὡς ἀσφαλὲς ὄρμηκτότερον πρὸς κατακτῆσιν ἄλλων χωρῶν τῆς Ἀσίας, τῆς ὁποίας μέχρι τοῦδε κατέκτησε τὴν Καυκάσιον Ῥωσίαν καὶ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ Τουρκεστάν. Ἡ δὲ κατάκτησις τῶν χωρῶν τούτων ἐγένετο ἀπὸ τοῦ 17. αἰῶνος μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς ἡμερῶν.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὠκεανοί, θάλασσαί, κόλποι καὶ πορθμός.

Ἡ Σιβηρία κατέχουσα τὴν Β. πλευρὰν τῆς Ἀσίας περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ Β παγωμένου ὠκεανοῦ καὶ τοῦ Μεγάλου ἐν μέρει, ὑπὸ τῆς Βερίγγειου καὶ Ὀχοτιστικῆς θαλάσσης καὶ πρὸς Δ μὲν ὀρίζεται ὑπὸ τῶν Οὐραλίων ὄρέων, πρὸς Ν δὲ ὑπὸ τοῦ Τουρκεστάν, τῶν Ἀλταίων, Ἰαβλονοίων καὶ Σταννοβοίων ὄρέων· ἔχει δὲ κόλπους μὲν πολλοὺς, πορθμὸν δὲ ἓνα τὸν Βερίγγειον.

Ὅρη, ἀκρωτήρια, ποταμοί, λίμναι καὶ χερσονήσοι.

Ἡ Σιβηρία ἐκ 3 πλευρῶν περιβάλλεται ὑπὸ ὄρέων, κυριώτερα τῶν ὁποίων εἶναι πρὸς Δ τὰ Οὐράλια (6,000') πρὸς Ν τὰ Ἀλταία, Σιανικά καὶ Ἰαβλονοία (10,000') καὶ πρὸς Α τὰ Σταννοβοία καὶ Ἀλδάνια (10,000'). Τὰ δὲ κυριώτερα ἀκρωτήρια εἶναι τὸ Βόρειον (Τζελιούσκινον), τὸ τῆς Λοπάτκας ΒΑ καὶ τὸ Σιδύρεστον ΝΑ. Οἱ δὲ κυριώτεροι ποταμοὶ εἶναι οἱ προμνημονευθέντες, ὁ Ὄβις, ὁ Ἰενισέης, ὁ Λένας καὶ ὁ παραπόταμος Κολύμας. Λίμνας δὲ ἔχει μεθορίουσ μὲν δύο τὴν Κασπίαν καὶ Ἀράλην, ἐσωτερικὰς δὲ τὴν Βαλκάλην καὶ 2 μικρὰς ἀλατούχους. Καὶ χερσονήσους 4, τὴν τῆς Κορέας, τὴν τῆς Καμτζάτκας, τὴν Β καὶ τὴν ΒΔ.

β'). Πολιτική κατάσταση.

Ἡ Σιβηρία διαιρεῖται πρῶτον μὲν εἰς Ἄν. καὶ Δυτ. δεύτερον δὲ εἰς 5 διοικήσεις καὶ 8 ἐπαρχίας. Ἔχει δὲ πόλεις ὀλίγας καὶ μικράς, ὧν κυριώτεραι εἶναι.

1) Ἡ Τοβόλσκη (30,000) πρωτ. αὐτῆς ἐμπορικὴ καὶ ἀποθήκη τῶν γουναρικῶν.

2) Ἡ Ἰρκούσκη (35,000) πρωτ. τῆς Α Σιβηρίας, ἐπίσημο-τάτη καὶ ὠραιότατη πόλις.

3) Ἡ Ὀμσκη (28,000) ἐπίσημος πόλις πρὸς Ν τῆς Τοβόλσκης.

4) Ἡ Τόμσκη 20,000) ἐπίσημος διὰ τὰ πλοῦσια μεταλλεῖα.

5) Ἡ Τεουμένη (15,000) ἐμπορικὴ πόλις ΜΔ τῆς Τοβόλσκης κειμένη.

6) Ἡ Βαρναούλη (15 000), ἔχει πλοῦσια μεταλλεῖα.

Ἄλλαι μικρότεραι πόλεις εἶναι ἡ Κιάχτα, ἡ Αἰκατερινούπολις, ἡ Πετροπαυλόσκη, ἡ Ὀχότσκη καὶ ἡ Νερισχίνσκη.

Ἡ χώρα τοῦ Ἀμούρ καὶ αἱ ῥησος.

Εἰς τὴν Σιβηρίαν ἀνήκει καὶ ἡ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν κατακτηθεῖσα χώρα τοῦ Ἀμούρ, ἣτις πρότερον ἀνήκεν εἰς τὴν Κίναν. Τῶν δὲ νήσων ἐπίσημότεραι εἶναι αἱ τῆς Νέας Σιβηρίας, αἱ πρὸς Β τῆς Ἰαπωνίας Κουρίλαι καὶ ἡ Σακαλιανούλα.

Κλίμα ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Σιβηρίας εἶναι ψυχρότατον, ἔνεκα τοῦ ὁποίου ὁ μὲν χειμὼν εἶναι δριμύτατος διαρκῶν 10 μῆνας, τὸ δὲ θέρος βραχὺ καὶ θερμόν. Τὸ δὲ ἔδαφος ἕκαστον μὲν πρὸς Β, ὀλίγον δὲ καρποφόρον πρὸς Ν καὶ Δ, ἐνθα οἱ κάτοικοι ζῶσιν ἐκ τῆς κτηνοτροφίας, θήρας καὶ ἀλιείας. Καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι ἄφθονα μέταλλα χρυσοῦ, ἀργύρου, πλατίνας, χαλκοῦ, σιδήρου, λιθανθράκων καὶ πολυτίμων λίθων, ὀλίγοι δημητριακοὶ καρποί, γεώμηλα καὶ κάνναβις.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ διανοητικὴ κατάσταση.

Οἱ κάτοικοι τῆς Σιβηρίας διαιροῦνται εἰς 2 τάξεις. 1) εἰς τοὺς ἐγχωρίους Ἀσιανούς βαρβάρους, νομαδικούς, θηρευτὰς καὶ ἀλιεῖς· 2) εἰς τοὺς Ῥώσους κατακτητὰς, ἀποικιστὰς καὶ ἐξορίστους κα-

τοικοῦντας εἰς τὴν Δ Σιβηρίαν. Καὶ οἱ μὲν πρῶτοι ἀνήκουσιν εἰς τὴν Μογγολικὴν φυλὴν, οἱ δὲ δεῦτεροι εἰς τὴν Καυκασίαν. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ μὲν ἐγγώριοι εἶναι εἰδωλολάτραι καὶ Μωαμεθανοί, οἱ δὲ Ῥῶσοι Χριστιανοὶ Ὀρθόδοξοι. Ἐκ τούτων ἐννοεῖται ὅτι διανοητικῶς ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει διατελοῦσιν ἐκτὸς τῶν Ῥώσων, ὅτινες, διαφέρουσι τῶν ἐγγωρίων ὡς Εὐρωπαῖοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Η ΚΑΥΚΑΣΙΟΣ ΡΩΣΣΙΑ

Κατ. 5,000,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Πᾶσα ἡ χώρα, ἣτις κεῖται μεταξὺ τῆς Κασπίας καὶ Μαύρης θαλάσσης, ὀνομάζεται Καυκάσιος Ῥωσσία ἐκ τοῦ διατέμνοντος αὐτὴν ὄρους Καυκάσου. Αὕτη τὸ πάλαι περιεῖχε τὰ βασίλεια, τῆς Κολχίδος, τῆς Ἰβηρίας καὶ τῆς Ἀλβανίας καὶ περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ῥώσων καὶ κατοικεῖται ὑπὸ τῶν Κιρκασίων.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ἡ Καυκάσιος Ῥωσσία ὀρίζεται πρὸς Α μὲν ὑπὸ τῆς Κασπίας θαλάσσης πρὸς Β δὲ ὑπὸ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ῥωσσίας, πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Μαύρης θαλάσσης καὶ Ἀσιατικῆς Τουρκίας καὶ πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Περσίας.

Ὅρη δὲ ἔχει διατέμνοντα αὐτὴν τὰ Καυκάσια (18,000'). Ποταμοὺς δὲ τὸν Κῦρον, τοῦ ὁποίου παραπόταμος εἶναι ὁ Ἀράξης, καὶ μικροτέρους τὸν Κούμαν καὶ Τερέξην, καὶ λίμνην μίαν καὶ μόνην ἔχει ἡ χώρα τὴν Ἐριθάνην, κειμένην ἐν τῇ ΝΔ πλευρᾷ.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Καυκάσιος Ῥωσσία, ἀποτελοῦσα μέρος τοῦ Ῥωστικοῦ κράτους, διαίρεται εἰς βορ. καὶ νοτ. Καυκασίαν καὶ περιέχει 13 διοικήσεις. Αἱ δὲ ἐπίσημότεραι πόλεις αὐτῆς εἶναι αἱ ἐξῆς.

1) Ἡ Τιφλίς (70,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Κύρου ποτ. πάλαι μὲν ἦν πρωτ. τοῦ βασιλείου τῆς Γεωργίας, νῦν δὲ πρωτ. τῆς χώρας, ὠραιοτάτη, βιομηχανοῦσα καὶ ἐμπορικὴ, ἐπίσημος δὲ διὰ τὰ θερμὰ καὶ θειοῦχα ὕδατα.

Περίξ αὐτῆς ὑπάρχουσιν 7 Γερμανικὰ χωρία.

2) Ἡ παλαιὰ Σεμάχη (30,000) κειμένη ἐν τῇ Ν πλευρᾷ, εἶναι λίαν ὄχυρά, καὶ ἐμπορικὴ ἔχουσα ἐργοστάσια μεταξῆς.

3) Ἡ Σταυρούπολις (25 000) κειμένη ἐν τῇ Β πλευρᾷ, εἶναι ὄχυρὰ πόλις.

4) Ἡ Βλαδικάβκη (20,000) ὄχυρὰ πόλις ἐπὶ τοῦ Καυκάσου.

5) Ἡ Ἀχαλτζίκη (18,000) εἶναι βιομήχανος καὶ ἐμπορικὴ πόλις.

6) Ἡ Σχούτσα (18,000) κειμένη ἐπὶ βράχου, εἶναι ὄχυρὰ καὶ βιομήχανος πόλις.

7) Ἡ Βακού (15,000) ὄχυρὰ καὶ εὐλίμενος ἐπὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης κειμένη.

8) Ἡ Ἐριβάνη (15,000) πρωτ. τῆς Περσικῆς Ἀρμενίας ἔχουσα ὄχυρὰν ἀκρόπολιν.

9) Ἡ Δερβέντη (15,000) ἐν τῇ Κασπίᾳ θαλάσσει.

10) Ἡ Ἀλεξανδρόπολις (15,000) εἶναι ὄχυρὰ μεθόριος πόλις.

11) Καὶ ἡ Ἐλισαβετόπολις (15,000) εἶναι ὄχυρὰ πόλις.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι συγκερασμένον, ἤπιον καὶ γλυκὺ. Τὸ δὲ ἔδαφος αὐτῆς εὐφορώτατον μὲν κατὰ τὸ πλεῖστον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ καλῶς καλλιεργημένον ἕνεκα τῆς βαρβαρότητος τῶν κατοίκων καὶ τὰ προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποί, βάμβαξ, ἔλαιον λίνου, ὀρύζιον, ὀπωρικά διάφορα καὶ ἀφθονίαν διαφόρων μετάλλων ἔχει.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα καὶ διανοητικὴ κατάσταση.

Οἱ μὲν κάτοικοι εἶναι πολλῶν καὶ διαφόρων ἐθνικοτήτων οἷον Ῥῶσοι, Ἕλληνες, Ἀρμένιοι, Γερμανοί, Ἰουδαῖοι, Τάταροι, Κιρκάσιοι, Καλμουκοὶ κλπ. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι Χριστιανοί, οἱ μὲν πλεῖστοι ὀρθόδοξοι, οἱ δὲ λοιποὶ Καθολικοὶ καὶ Διαμαρτυρόμενοι, ὀλίγοι δὲ Μωαμεθανοί, Ἰουδαῖοι καὶ εἰδωλολάτραι. Γλῶσσαι δὲ ὁμιλοῦνται πολλαὶ καὶ διαφοραὶ, ἀναπολικαὶ καὶ Εὐρωπαϊκαί. Καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν εἶναι βάρβαροι ὡς οἱ λοιποὶ Ἀσιανοί.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ
ΚΕΝΤΡΙΚΑΙ ΧΩΡΑΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΤΟ ΤΟΥΡΚΕΣΤΑΝ (ΤΟΥΡΑΝ ΚΑΙ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΤΑΤΑΡΙΑ)

Κατ. 8, 00,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις

Τὸ Τουρκεστάν (χώρα τῶν Τούρκων) πάλαι κατοικοῦμενον ὑπὸ διαφόρων βαρβάρων καὶ φέρον διάφορα ὀνόματα, κατὰ τὸν 5'. αἰῶνα κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Περσῶν. Κατὰ δὲ τὸν 8'. αἰῶνα π. Χ. κατεκτήθη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ. Ἀπὸ δὲ τοῦ 7'. αἰῶνος μ. Χ. περιέπεσεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Οὐννων, τῶν Τούρκων, τῶν Ἀράβων καὶ τοῦ φοβεροῦ κατακτητοῦ Τσιγγισχάνου. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1865 μέγα μέρος αὐτοῦ κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ῥώσσω.

α.) Φυσικὴ κατάσταση

Τὸ Τουρκεστάν ὁρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Σιθηρίας καὶ τῆς Ἀράλης λίμνης, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τῆς Σινικῆς αὐτοκρατορίας, πρὸς Ν ὑπὸ τοῦ Ἀφγανιστάν καὶ τῆς Περσίας καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Κασπίας θαλάσσης.

Ἄρρη δὲ ἔχει πρὸς Α μὲν τὸ Βόλουρον, πρὸς Μ δὲ τὸ Ἰνδοκούχον τῶν δὲ ποταμῶν τῆς χώρας ἐπισημότεροι εἶναι οἱ ἀκόλουθοι δύο.

Ὁ Ὠξος (Ἀμουδάρια) καὶ ὁ Ἰαξάρτης (Σερδάρια).

Καὶ λίμνας ἔχει ἡ χώρα πολλές, ἐπισημότεραι τῶν ὁπίων εἶναι ἡ Ἀράλη, ἡ Βαλχάσχη, ἡ Σασουκούλη καὶ ἡ Ἀλακούλη.

β.) Πολιτικὴ κατάσταση.

Τὸ Τουρκεστάν πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς δύο μεγάλα μέρη 1) τὸ Ἀνεξάρτητον Τουρκεστάν 2) τὸ Ῥωσικὸν Τουρκεστάν.

Α'. ΤΟ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΝ ΤΟΥΡΚΕΣΤΑΝ

Κατ. 4,000,000.

Τοῦτο πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς γανάτχ.

1) Τὸ χανάτον τῆς Χοκάνδης (3 ἑκατομ.) ἔχει ὁμόνυμον πρωτ.

Χοκάνδη, (80,000), κειμένην παρὰ τὸν Ἰαζάρτην καὶ ἐπίσημον ὡς καθέδραν τοῦ Τσιγγισχάνου χρηματίσασαν.

2) Τὸ χανάτον τῶν Τουρκομάνων (800,000). ἔχον μικρὰν καὶ ἀσήμαντον πρωτ.

3) Τὸ τῆς Κονδούζης καὶ Παμίης (200,000) ἔχον μικρὰν πρωτεύουσαν.

Ἐνταῦθα παρατηρήτεον ὅτι μέρος τοῦ χανάτου τῆς Χοκάνδης κατέκτησεν ἡ Ρωσσία κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη.

ΤΟ ΡΩΣΣΙΚΟΝ ΤΟΥΡΚΕΣΤΑΝ

Κατ. 4,000,000.

Τὸ Ῥωσσικὸν Τουρκεστάν περιέχει μικρὰ καὶ μεγάλα χανάτα τὰ ἐπισημότερα τῶν ὁποίων εἶναι: 1) τὸ τῆς Βουχάρας (2 ἑκατ.) καὶ 2) τὸ τῆς Χίβας (1 ἑκατ.) ἐπισημότερα δὲ πόλεις ἐν τῷ Ῥωσσικῷ Τουρκεστάν εἶναι:

1) Ἡ Βουχάρα (100,000) πρωτ. τοῦ νῦν ὑποτελοῦς χάνου ἡ μεγίστη καὶ ἐπισημοτάτη ἐμπορικὴ πόλις, ἥτις πρότερον ἐφημιζέτο ὡς κέντρον τοῦ πολιτισμοῦ.

2) Ἡ Τασκένδη (100,000) μεγίστη πόλις καὶ ἐμπορικωτάτη τοῦ Τουρκεστάν.

3) Ἡ Σχερισέβη (70,000) κειμένη ΝΑ τῆς Βουχάρας.

4) Ἡ Μέρβη (40,000) ἄλλοτε πρωτ. κειμένη ἐν τῷ χανάτῳ τῆς Βουχάρας.

5) Ἡ Χίβα (25,000) πρωτ. τοῦ ὁμωνύμου χανάτου εἶναι λίαν ὀχυρὰ πόλις.

6) Ἡ Χοσχένδη (25,000) ὀχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ.

7) Τὸ Τουρκεστάν (20,000) πρωτ. τῆς Ῥωσσιτικῆς διοικήσεως.

8) Ἡ Βάλχα (20,000 Βάντρα) παναρχαιοτάτη πόλις τῆς Βουχάρας.

9) Καὶ ἡ Σαμαρκάνδη (30,000) παναρχαιοτάτη πόλις.

Μέρος τοῦ Τουρκεστάν κατακτηθὲν ὑπὸ τῆς Σινικῆς αὐτοκρατορίας, ὑπὸ τὸ ὄνομα Σινικὸν Τουρκεστάν, θὰ περιγραφῆ ἐκεῖ.

Κλίμα, ἔδαφος, προϊόντα καὶ ἐμπόριοι.

Τὸ μὲν κλίμα τοῦ Τουρκεστάν εἶναι συγκερασμένον, ψυχρὸν μὲν

τὸν χειμῶνα, θερμὸν δὲ τὸ θέρος. Τὸ δὲ ἔδαφος διακρινόμενον εἰς χαμηλὸν καὶ ὑψηλὸν εἶναι λίαν καρποφόρον, ἔξαιρουμένων τῶν ἐρήμων στεππῶν, ἀλλὰ οὐχὶ καὶ καλῶς καλλιεργημένον διὰ τὴν βαρβαρότητα τῶν κατοίκων. Τὰ δὲ κυριώτερα προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποί, ὄρυζα, βάμβαξ, οἶνος, μέταξα, λίνον, σήσαμον κτλ. τρέφει δὲ ζῶα διάφορα, ἡμερα καὶ ἄγρια καὶ μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ πολυτίμων λίθων ἔχει. Καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν ἐγχωρίων προϊόντων γίνεται διὰ τῶν καραβανίων.

Κάτοικοι, θρησκεία, πολιτεῦμα καὶ διαροητικὴ κατάστασις

Οἱ μὲν κάτοικοι τῆς γῶρας εἶναι Πέρσαι, Τοῦρκοι, Τουρκομάνοι καὶ Κιργίσιοι. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν Μωαμεθανοὶ Σχίται καὶ Σουνίται· τὸ δὲ πολιτεῦμα πάντων τῶν γανάτων εἶναι ἀπόλυτον δεσποτικόν καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν οἱ κάτοικοι διαμένουσιν ἐν βαρβαρότητι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ

Κάτοικοι 15,000,000.

Ἱστορικὴ ἔφοσις.

Οὐδεμίαν ἄλλην γῶρα τῆς Ἀσίας ἐνδιαφέρει ἡμᾶς τοῦς Ἕλληνας περισσότερον ἔθνικῶς, ὅσον ἡ γῶρα αὕτη· διότι ἐν ταύτῃ ἐγένεν ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος, ἐν ταύτῃ ἐγένον αἱ 30 ἑλληνικαὶ ἀποικίαι μετὰ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, ἐν ταύτῃ ἐγεννήθη ὁ πανάρχαιος Ἕλληνικὸς πολιτισμὸς, ἐνταῦθα ἐγεννήθησαν οἱ μεγαλύτεροι καὶ σοφώτεροι ἄνδρες τῆς Ἑλλάδος καὶ τελευταῖον ἐν ταύτῃ ἐγεννήθησαν ἡ Ἰουδαϊκὴ καὶ Χριστιανικὴ θρησκεία. Ἡ γῶρα αὕτη διετήρησε τὸν πολιτισμὸν καθ' ὅλην τὴν ἀρχαιότητα μέχρι τῆς κατακτήσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ Τουρκεστάν εἰσβαλόντων καὶ κατακτησάντων τὴν γῶραν Τούρκων κατὰ τὸ 1430, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἔλαβε καὶ τὸ νέον αὐτῆς ὄνομα «Ἀσιατικὴ Τουρκία».

ἄ.) Ἑυσιτικὴ κατάστασις.

Ἦρια, θάλασσαί, πελάγη, κόλποι καὶ πορθμοί.

Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία κατέχουσα τὴν ΒΔ γωνίαν τῆς Ἀσίας,

ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ τῆς Προποντίδος, πρὸς Δ δὲ ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Ἀραβίας καὶ πρὸς Α ὑπὸ τῆς Περσίας καὶ τῆς Καυκασίου Ῥωσίας.

Ἐκτὸς δὲ τῶν θαλασσῶν τούτων ἐκ τοῦ Αἰγαίου πελάγους σχηματίζονται πολλοὶ κόλποι ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐπισημότεροι τῶν ὁποίων εἶναι οἱ ἀκόλουθοι·

1) Ὁ Ἀστακηνὸς ἐν τῇ Προποντίδι· 2) ὁ Ἀδραμυττηνὸς πρὸς Δ τῆς νήσου Λέσβου· 3) ὁ Ἐρμαϊκὸς κόλπος τῆς Σμύρνης πρὸς Ν τοῦ προηγουμένου· 4) ὁ τῆς Ἐφέσου νοτιώτερον· 5) ὁ Ἴασσικὸς πρὸς Α τῆς Πάτμου καὶ 7) ὁ Κεραμεικὸς πρὸς Ν τοῦ προηγουμένου.

Πορθμοὺς δὲ ἔχει τὸν Βόσπορον καὶ τὸν Ἑλλήσποντον.

Ὅρη, ἀκρωτήρια, ποταμοί, λίμναι καὶ χερσόνησοι.

Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία ἔχει ὄρη πολλὰ καὶ μεγάλα, κυριώτερα εἶναι τὰ ἀκόλουθα·

1) Τὸ Ἀραράτ (17,000') ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ ἐπίσημον ἐν τῇ ἱερᾷ Γραφῇ.

2) Ὁ Ταῦρος καὶ Ἀντίταυρος (15,000') ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ.

3) Ὁ Λίβανος καὶ Ἀντιλίβανος (10,000') ἐπίσημος διὰ τὰς κέδρους.

4) Τὸ Θαβῶρ καὶ Κάρμηλον (3,000') ἐπίσημα ἐν τῇ ἱερᾷ Γραφῇ.

5—10 Ὁ Ὀλυμπος, ἡ Ἴδη, τὸ Σίπυλον, ὁ Τμῶλος καὶ ὁ Κάδμος ἐν Μ. Ἀσίᾳ· τῶν δὲ πολλῶν ἀκρωτηρίων ἐπισημότερα εἶναι· τὸ Ἡράκλειον, τὸ Ποσειδίου, τὸ Δαρδάνιον, τὸ Σίγειον, ἡ Μυκάλη, τὸ Τριόπιον, τὸ Ἀφροδίσιον, τὸ Πηδάλιον καὶ τὸ Χελιδόνιον.

Καὶ χερσόνησον μίαν καὶ μόνην ἔχει τὴν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας περιώνυμον.

Τῶν δὲ πολυαριθμῶν ποταμῶν ἐπισημότεροι εἶναι·

Ὁ Εὐράτης, ὁ μέγιστος πάντων καὶ εἰς τῶν 4 ποτ. τοῦ Παραδείσου πηγάζων ἐκ τοῦ Ἀραράτ, ὁ Τίγρις, ὁ Φάσις, ὁ Ἴρις, ὁ Ἀ-

λυς, ὁ Σκίμανδρος, ὁ Ἐρμος, ὁ Μάξιανδρος, ὁ Κύνδος ἐπίσημος διὰ τὰ ψυχρὰ λουτρά, ἐν οἷς ὁ Ἀλέξανδρος λουσθεὶς ἠσθένησε·

Ὁ Ἰορδάνης ἐπίσημος διὰ τὴν βάπτισιν τοῦ Χριστοῦ ὑπὸ τοῦ προδρόμου Ἰωάννου.

Πλὴν τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι πολλοὶ μικροὶ ποταμοί.

Ἐπισημότεραι δὲ λίμναι εἶναι αἱ ἑξῆς·

Ἡ Βάνη ἐν Ἀρμενίᾳ, ἡ Ἀσφαλίτις καὶ νεκρὰ θάλασσα ἐν Συρίᾳ, ἡ Τιβερίᾳς (Γεννησαρέτ καὶ θάλασσα τῆς Γαλλιλαϊκῆς) ἐν Παλαιστίνῃ, ἡ Σαμαχονίτις, ἡ Δασκυλίτις καὶ ἡ Ἀσκανία.

β'.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία ὑποκειμένη εἰς τὴν Τουρκίαν, πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 18 Βιλαέτια. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ τουρκικὴ διαίρεσις συνεχῶς μεταβάλλεται, ἡ Γεωγραφία ἀκολουθοῦσα τὴν ἀρχαίαν διαιρεῖ εἰς 6 τμήματα. Ταῦτα δὲ εἶναι 1) Ἡ Μικρὰ Ἀσία· 2) Ἡ Ἀρμενία 3). Ἡ Καρδουχία· 4) Ἡ Μεσοποταμία καὶ τὸ Ἰρακκαβί· 5) Ἡ Συρία· 6) Ἡ Παλαιστίνη.

Α'. Η ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ

Κατ. 11,000,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ἡ Μικρὰ Ἀσία ὀνομαζομένη καὶ Ἐλλάσων Ἀσία καὶ Ἀνατολή κατέχει τὸ ΒΔ μέρος τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας καὶ εἶναι λαμπροτάτη καὶ εὐφορωτάτη χώρα. Ἱστορικῶς δὲ εἶναι ἐπίσημος διὰ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, διὰ τὰς 30 Ἑλλήν. ἀποικίας καὶ διὰ τὸν πανάρχαιον Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν. Αὕτη τὸ πάλαι διηρῆτο εἰς 14 μεγάλα τμήματα, τὰ ὅποια ὀνομαζόντο, Πόντος, Παφλαγονία, Βιθυνία, Μυσία, μετὰ τῆς Τρωάδος, Γαλατία, Λυδία, Φρυγία, Λυκαονία, Καππαδοκία, Ἴωνία, Καρία, Πισσιδία, Κιλικία καὶ Λυκία.

Νῦν δὲ ὡς μέρος τοῦ Τουρκικοῦ κράτους διαιρεῖται μετὰ τῶν νήσων εἰς 8 Βιλαέτια, ἐν οἷς ἐπισημότεραι πόλεις εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

1) Η ΣΜΥΡΝΗ (200,000) κειμένη ἐντὸς τοῦ ὁμωνύμου κόλπου εἶναι ἡ μερίστη ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις οὐ μὴ.

νον τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀλλὰ καὶ ὅλης τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας καὶ διακρεῖται εἰς ἕνω καὶ κάτω πόλιν, ἔχουσα λαμπρὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, μεγάλας ἀγορὰς καὶ μέγιστον ἐμπόριον μεθ' ὅλων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου. Τῶν δὲ κατοίκων οἱ πλεῖστοι εἶναι Ἕλληνες.

2) Ἡ Προῦσα (100,000) κειμένη εἰς τὰς ὑπάρειας τοῦ Ὀλύμπου εἶναι ἡ δευτέρα ἐμπορικὴ, βιομηχανος καὶ ὀχυρὰ πόλις, ἔχουσα θερμὰ ἱαματικά ὕδατα, Σουλτανικά ἀνάκτορα, τζαμιά, ἐκπαιδευτήρια καλὰ καὶ παράγουσα καλλίστην μέταξαν.

3) Ἡ Χρυσόπολις (100,000 Σκούταρι) κειμένη ἀπέναντι τοῦ Βυζαντίου θεωρεῖται ὡς προάστειον τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν κατὰ τὸ 324 μ. Χ. γενομένην μάχην μεταξὺ τοῦ Κωνσταντίνου καὶ Λικινίου.

4) Ἡ Τοκάτη (100,000) εἶναι ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις.

5) Τὸ Ἰκόνιον (60,000) κείμενον ἐν Λυκαονίᾳ, εἶναι ἐπίσημον, διότι ἐν αὐτῷ ἐδίδαξεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καὶ βραδύτερον ὑπῆρξεν ἔδρα τῶν Σουλτάνων.

6) Ἡ Κιουτάϊα (60,000) εἶναι ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανος πόλις καὶ ἔλλοτε ὑπῆρξε πρωτ. ὅλης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

9) Ἡ Ἄγκυρα (60,000) εἶναι ἀρχαιοτάτη πόλις καὶ φημίζεται διὰ τὰ λαμπρὰ μαλλία τῶν αἰγῶν, ἐξ ὧν κατασκευάζουσι περίφημα σάλια.

8) Ἡ Τραπεζοῦς (60,000) κειμένη ἐπὶ τῆς Μαύρης θαλάσσης, εἶναι ἀρχαία ἑλληνικὴ πόλις, ἔχουσα μέγα ἐμπόριον μετὰ τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας. Πλησίον ταύτης εἶναι ἡ πόλις Βατούμ, ἔχουσα ὀχυρὸν λιμένα καὶ παραχωρηθεῖσα τῇ Ῥωσίᾳ ὡς ἐλεύθερος λιμὴν.

9) Ἡ Ἀμάσεια (40,000) εἶναι ἐπίσημος ὡς πατρίς τοῦ Στράβωνος.

10) Ἡ Σεβάστεια (40,000) ἤκμασεν ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων.

11) Ἡ Ἀτάλεια (30,000) παραλία ἐμπορικὴ πόλις, κειμένη ἐντὸς τοῦ ὁμωνύμου κόλπου.

12) Αἱ Κυθωνίαι (30,000) παραλία ἐμπορικὴ πόλις.

13) Τὸ Ἰδίνιον (30,000) κείμενον πρὸς Ν τῆς Σμύρνης, συνδέεται διὰ σιδηροδρόμου.

14) Τὰ Ἄδανα (30,000) εἶναι μεσόγειος ἐμπορικὴ πόλις.

Ἄλλαι μικρότεραι πόλεις.

Τοιαῦτα εἶναι αἱ ἔχουσαι ἀπὸ 10,000-3,000 κατοίκων.

1) Ἡ Κερασσοῦς εἶναι ἐπίσημος διὰ τὰ λαμπρὰ κεράσια.

2) Ἡ Πέργαμος ὑπῆρξε πρωτ. ὁμωνύμου βασιλείου, καὶ ἦν ἐπίσημος διὰ τὴν μεγάλην βιβλιοθήκην, τὸν Περγαμηνὸν χάρτην καὶ διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Γαληνοῦ.

3) Ἡ Ἄμισός εἶναι ἀρχαία πόλις.

4) Ἡ Κυζίκος ἀρχαία πόλις κειμένη ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Προποντίδος.

5) Ἡ Μαγνησία εἶναι ἐμπορικὴ πόλις, συνδεομένη διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς Σμύρνης.

6) Ἡ Φώκαια χωρίον πλησίον τῆς Σμύρνης ἐπίσημος διὰ τὴν ἀποίκισιν τῆς Μασσαλίας.

7) Αἱ Σάρδεις κειμένη ἐπὶ τοῦ Πακτωλοῦ ποτ. ὑπῆρξε πρωτ. τῶν βασιλείων τῆς Λυδίας.

8) Αἱ Ἐρυθραὶ ἐπίσημος διὰ τὴν πυρπόλησιν τοῦ Τουρκικοῦ στόλου ὑπὸ τῶν Ῥώσων κατὰ τὸ 1770.

9) Ἡ Σελεύκεια εἶναι ἀρχαία πόλις κτισθεῖσα ὑπὸ Σελεύκου.

10) Ἡ Ἄβυδος κειμένη ἐντὸς τοῦ Ἐλησπόντου ἀπέναντι τῆς Σηστοῦ.

11) Ἡ Μάκρη πολίχνη κειμένη ἀπέναντι τῆς Ῥόδου.

12) Ἡ Ἴψος περίφημος διὰ τὴν κατὰ τὸ 301 π. Χ. μάχην μετὰ τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Πόλεις ὀνομασταὶ διὰ τὴν γέννησιν ἐπισήμων ἀνδρῶν.

1) Ἡ Σινώπη εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν γέννησιν τῶν βασιλέων Μιθιδράτου καὶ Εὐπάτορος, τοῦ φιλοσόφου Διογένοους καὶ ἄλλων.

2) Ἡ Ἄλικαρνασσός ἦν ἐπίσημος διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἡρόδοτου καὶ Διονυσίου καὶ διὰ τὸ Μαυσωλεῖον τῆς Ἀρτεμισίας.

4) Αἱ Κλαζομεναὶ εἶναι ἐπίσημος διὰ τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος καὶ διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἡρακλείδου, Ἐρμωδώρου καὶ τοῦ ζωγράφου Παρρασίου.

5) Ἡ Μίλητος εἶναι ἐπίσημος διὰ τὰς πολλὰς ἀποικίας, τὴν γέννησιν τοῦ Θάλητος, Ἀναξίμανδρου, Κλάμου, Ἐκαταίου καὶ τῆς Ἀσπασίας.

6) Ἡ Κολοφὼν εἶναι πατρίς τοῦ Ξενοφάνους, Μιμνέρμου, Ἐρμησιάνακτος καὶ Νικάνδρου.

7) Ἡ Ταρσὸς εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν περιφημον φιλολογικὴν καὶ φιλοσοφικὴν σχολὴν καὶ διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

8) Ἡ Καισάρεια πρωτ. τῆς Καππαδοκίας εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Μ. Βασιλείου.

9) Ἡ Λάμψακος εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν γέννησιν τῶν φιλοσόφων Ἀδειμάντου καὶ Μητροδώρου, τοῦ ἱστορικοῦ Χάρωνος καὶ τοῦ ῥήτορος Ἀναξιμένους.

10—13) Ἡ Μαγνησία τῆς Καρίας, ἡ Μυοῦς παρὰ τὸν Μαϊάνδρον καὶ ἡ Λάμψακος ἐδόθησαν τῷ Θεμιστοκλεῖ πρὸς αἰτήσιν ὑπὸ τοῦ Ἀρταξέρξου.

14—17) Ἡ Τέως ἐπίσημος διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἀνακρέοντος, ἡ Κνίδος διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Κτησίου, Εὐδόξου, Θεοπόμπου καὶ Ἀγαθαρχίδου καὶ διὰ τὴν νίκην τοῦ Κόνωνος κατὰ τοῦ Λακεδαιμονίου Πεισάνδρου τῷ 394 π. χ.

Νῆσοι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Ἐκτὸς τῶν Κυκλάδων καὶ Σποράδων νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους ὑπάρχουσι καὶ πολλὰ ἄλλα Ἑλληνικαὶ νῆσοι μικραὶ καὶ μεγάλαι κείμεναι ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Τούτων δὲ μεγάλαι μὲν εἶναι πέντε, ἡ Κύπρος, ἡ Ρόδος, ἡ Σάμος, ἡ Χίος, καὶ ἡ Λέσβος καὶ μικραὶ περὶ τὰς εἴκοσιν.

Νῆσοι μεγάλαι.

1) Ἡ Κύπρος (180,000) ἀνατολικωτάτη πασῶν διατέμεται ὑπὸ τοῦ Ὀλύμπου, καὶ εἶναι πλουσία καὶ εὐφορωτάτη, παράγουσα πολλὰ καὶ ἄφθονα προϊόντα, ἥτοι σῖνον περιφημον, γεννήματα, βάμβακα, μέταξαν, ἔλαιον, ριζάριον κλ. ταύτης πρωτ. μὲν εἶναι ἡ Λευκωσία (25,000), δευτερεύουσαι δὲ ἡ Λάρναξ ἡ Λεμησός, ἡ Βάφρα καὶ ἡ Ἀμμόχωστος κείμεναι ἐπὶ τῆς θέσεως τῶν ἄρ-

χαιών πόλεων. Αὕτη πρότερον μὲν ἀπετέλει μέρος τῆς Τουρκίας, νῦν δὲ ὑπόκειται εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

2) Ἡ Ῥόδος (40,000) εἶναι πλουσία καὶ εὐφρωτάτη νῆσος, διατεταμένη ὑπὸ τοῦ Ἀταβαρίου ὄρους (5,000') καὶ ἔχει πρωτ. τὴν ἠμώνυμον Ῥόδον (20,000), δύο λιμένας, 5 κώμας καὶ 25 χωρία. Πάλαι δὲ εἶχε πόλεις ἐπιστήμους τὴν Ῥόδον, φημιζομένην διὰ τὸν κολοσσιαῖον ἀνδριάντα τοῦ Ἡλίου καὶ διὰ τὴν γέννησιν πολλῶν ἐπιστήμων ἀνδρῶν, τὴν Λίνδον, τὴν Κάμειρον, τὴν Ἰαλυσσὸν καὶ τὴν Ἰζίαν.

3) Ἡ Σάμος (80,000) νῆσος εἶναι λίαν εὐφορος παράγουσα δημοτριακοὺς καρπούς, οἶνον περίφημον, ἔλαιον κλ. καὶ ἔχει πόλεις καὶ κωμοπόλεις, τὸ Βαθὺ πρωτ. τῆς νήσου, τὴν Μεγάλην χῶραν, τὸ Καρλόθασι καὶ τοὺς Φούρους. Ἡ Σάμος εἶναι αὐτοδιοίκητος διοικουμένη ὑπὸ Χριστιανοῦ ἡγεμόνος καὶ τελοῦσα φόρον τῷ Σουλτάνῳ. Πάλαι δὲ ἐφημιζετο ὡς πατρίς τοῦ Πυθαγόρου.

4) Ἡ Χίος (60,000) εἶναι μὲν ὀρεινή, λίαν καρποφόρος ὅμως παράγουσα λαμπρὰ καὶ ἐξαιρετα προϊόντα ἥτοι οἶνον, μαστίχαν, ἀμύγδαλα, σταφίδας κλ. ἔχει δὲ πρωτ. ἠμώνυμον τὴν Χίον, ἐκτὸς τῆς ὑποίας, τὸ πάλαι εἶχε καὶ δύο ἄλλας μικρὰς πόλεις τὴν Βολισσὸν καὶ τὸ Δελφίνιον καὶ ἐφημιζετο ὡς πατρίς τοῦ Ὀμήρου καὶ ἄλλων ἐπιστήμων ἀνδρῶν. Οἱ δὲ νῦν κάτοικοι ἐσχάτως πολλὰ παθόντες ἐκ τοῦ καταστρεπτικοῦ σεισμοῦ, εἶναι πασίγνωστοι διὰ τὴν μεγάλην ἐν τῷ ἐμπορίῳ ἐπιτηδειότητα καὶ διὰ τὴν φιλομουσίαν.

5) Ἡ Λέσθος (80,000 Μιτυλήνη) δευτέρα μετὰ τὴν Κύπρον, εἶναι μὲν ὀρεινή καὶ θασώδης, ἀλλὰ λίαν εὐφορος καὶ κατάφυτος ὑπὸ ἐλαιῶν ἀμπέλων, μωρεῶν καὶ βάμβακος, παράγουσα πολλὰ καὶ λαμπρὰ προϊόντα. Ἔχει δὲ 3 μικρὰς πόλεις τὸ Κάστρον (Μιτυλήνην) πρωτ., τὸ Μόλυβον, τὴν Καλλωνὴν καὶ 130 χωρία. Πάλαι δὲ εἶχεν 6 πόλεις καὶ ἐφημιζετο διὰ τὴν εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας πρόδον τῶν κατοίκων, ὅτινες ἐδυσφημιζοντο διὰ τὴν παραλυσίαν τῶν ἡθῶν, καὶ διὰ τὴν γέννησιν πολλῶν ἐπιστήμων ἀνδρῶν καὶ ἰδίως διὰ τὴν περίφημον ποιήτριαν Σαπφῶ.

Νησοι μικραί.

Τῶν δὲ μικρῶν νήσων ἐπισημότεραι εἶναι ἡ Κάρπαθος (5,000), ἡ Κάσσος, ἡ Κῶς (10,000) πατρῆς τοῦ Ἱπποκράτους καὶ τοῦ Ἀπελοῦ, ἡ Κάλυμνος (4,000) ἡ Σύμη, ἡ Νίσυρος, ἡ Ἐπισκοπή, ἡ Πάτμος (3,000) ἐπίσημος διότι ἐν αὐτῇ ἐξορισθεὶς ὁ Εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης ἔγραψε τὴν Ἀποκάλυψιν, ἡ Ἰκαρία, τὰ Ψαρὰ ἐπίσημος διὰ τὸν ἐν τῇ ἐπαναστάσει ἡρωϊσμὸν τῶν κατοίκων, αἰνῆσαι τῆς Προποντίδος 9 τὸν ἀριθμὸν (8,000), ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Χαλκη διὰ τὴν θεολογικὴν καὶ ἐμπορικὴν σχολήν, ἡ Ἀντιγόνη καὶ ἡ Πρίγκηπος, φημιζόμεναι διὰ τὸ λαμπρὸν καὶ ὑγιεινὸν κλίμα, χάριν τοῦ ὁποίου, οἱ εὐπορώτεροι τῶν κατοίκων τῆς Κωνσταντινουπόλεως μεταβαίνοσιν ἐκεῖ τὸ θέρος, ἡ Προκόνησος (Μαρμαρᾶ) καὶ ἡ Ἀλώνη.

Β'. Η ΑΡΜΕΝΙΑ

Κάτοικοι 1,700,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ἡ Ἀρμενία τὸ πάλαι ἦν βασιλείον ἀνεξάρτητον καὶ πεπολιτισμένον καὶ ὑπετάγη πρῶτον μὲν ταῖς Πέρσαις κατὰ τὸν 5^{ον} αἰῶνα, εἶτα δὲ τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ ταῖς διαδόχοις αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ὁποίων μετέβη εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ῥωμαίων καὶ ἀπὸ τούτων εἰς τὴν τῶν Βυζαντινῶν καὶ τῶν Τούρκων, ἐπὶ τῶν ὁποίων διενεμήθη μεταξὺ αὐτῶν, τῶν Περσῶν καὶ τῶν Ῥώσων, ὅπως ἐν Εὐρώπῃ τὸ βασιλείον τῆς Πολωνίας.

Φυσικὴ κατάστασις καὶ πολιτικὴ διαιρέσις.

Ἡ Ἀρμενία χώρα ὄρεινὴ διατεταμένη ὑπὸ τοῦ Ἀραράτ καὶ διαρρέομένη ὑπὸ τοῦ Εὐφράτου, Τίγριδος καὶ Ἀράξου, ὁρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Μαύρης θαλάσσης, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τῆς Καυκάσιου Ῥωσσίας πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Περσίας καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Πολιτικῶς δὲ διαιρεῖται νῦν εἰς 2 τμήματα τὸ τῆς Ἐρζερούμης καὶ τὸ τῆς Χαρπούτης, ἐν οἷς ἐπισημότεραι πόλεις εἶναι αἱ ἐξῆς τρεῖς:

1) Ἡ Ἐρζερούμη (80,000) πρωτ. τὴν Τουρκικῆς Ἀρμενίας

κειμένη πλησίον τῶν πηγῶν τοῦ Εὐφράτου, εἶναι ὄχυρά, βιομηχανος, ἐμπορικὴ καὶ κέντρον τοῦ ἐμπορίου.

2) Τὸ Κάρσ (15,000) κείμενον πρὸς Β τῆς Ἐρζερούμης, εἶναι πόλις, καὶ φρούριον ὄχυρώτατον, ἐπίσημον διὰ τοὺς περὶ αὐτοῦ γεγεμένους πολέμους τῆς Ῥωσσίας, ἐν τῷ τελευταίῳ τῶν ὁποίων, τῷ Ῥωσσο-Τουρικῷ, ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ῥώσσων. Καὶ 3 ἡ Βαγιαζίτη (15,000) ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ πόλις.

Κάτοικοι καὶ θρησκεία τῶν Ἀρμενίων.

Τῶν κατοίκων τὸ μὲν 1/3 εἶναι Ἀρμένιοι ποιμένες καὶ γεωργοί, οἱ δὲ λοιποὶ Χριστιανοὶ καὶ Μωαμεθανοί. Οἱ Ἀρμένιοι δεχθέντες τὸν Χριστιανισμὸν κατὰ τὸν 6'. αἰῶνα μ. Χ. ἀπεσπάρθησαν ἀπὸ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας κατὰ τὸν 7'. καὶ ἀπετέλεσαν ἰδιαίτεραν ἀφρῆσιν καὶ ἐκκλησίαν. Τὰ δὲ λοιπὰ 2/3 ζῶσι διεσπαρμένοι εἰς τὴν Εὐρώπ. Τουρκίαν, τὴν Περσίαν, τὰς Ἰνδίας καὶ εἰς τὴν Αὐστρουογγαρίαν, ἐπιτηθεῖως μετερχόμενοι, ὡς οἱ Ἰουδαῖοι, τὸ ἐμπόριον.

Γ.) Η ΚΑΡΔΟΥΧΙΑ (ΚΟΡΔΙΣΤΑΝ).

ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ὀνομάζεται ἡ χώρα, ἣτις ἐκτείνεται πρὸς Ν τῆς Ἀρμενίας παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ καὶ κατοικεῖται ὑπὸ τῶν Κούρδων, ἔθνους νομαδικοῦ, ζῶντος ἐκ τῆς κτηνοτροφίας, γεωργίας καὶ ληστείας. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ὄρια τῆς χώρας εἶναι ἀόριστα, ἀποβαίνει ἀδύνατον νῆ ὀρισθῆ ἡ ἔκτασις καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων. Ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ, διὰ τῆς ὁποίας διῆλθεν ὁ Ξενοφῶν μετὰ τῶν μυριῶν, δύο μόνον πόλεις ὑπάρχουσι.

1) Ἡ Διαρβεκίρη (60,000) κειμένη παρὰ τὸν Τίγριν, εἶναι πρωτ. τοῦ Βιλαετίου ὄχυροτάτη, βιομηχανος καὶ ἐμπορικὴ, ἔχουσα μεγάλας ἀγοράς, λουτρά κτλ.

2) Ἡ Βίτλις (25,000) ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ πόλις.

Δ. Η ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ

Κατ. 3,000,000.

Πᾶσα ἡ χώρα ἡ ἐκτιννομένη μεταξὺ τοῦ Εὐφράτου καὶ Τίγριδος ὀνομάζεται Μεσοποταμία, τῆς ὁποίας τὸ μὲν Β μέρος ὀνομάζεται Ἀραβιστί Ἀλδ-Τζεσιρά, τὸ δὲ νότιον Ἰράκ Ἀραβί, πε-

ριλαμβάνον τὴν ἀρχαίαν Βαβυλωνίαν καὶ Ἀσσυρίαν. Τῶν δὲ πόλεων τῆς Μεσοποταμίας ἐπισημότεραι εἶναι.

1) Τὸ Βαγδάτιον (80,000) κείμενον ἐπὶ τοῦ Τίγριδος ποτ. εἶναι ἡ μεγίστη πόλις τῆς Μεσοποταμίας πρωτ. τοῦ νομοῦ, ἔχουσα μεγάλας ἀγοράς, πολλὰ τζαμιά καὶ χάνια, μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα καὶ μουσουλεῖα. Αὕτη κατὰ τὸν ἰά αἰῶνα εἶχε 2,000,000 κατοίκων, 100,000 τζαμιά, 60,000 λουτρά καὶ 80,000 ἀγοράς.

2) Ἡ Βασσόρα (70,000) κειμένη πλησίον τοῦ Περσικοῦ κόλπου, εἶναι ἡ ἐπισημότερα ἐμπορικὴ πόλις μεταξὺ τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας.

3) Οὐρφα (60,000) κειμένη ἐν τῇ ἄνω Μεσοποταμίᾳ, εἶναι ἐπίσημος ἐμπορικὴ πόλις, ἥτις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἔπαθεν ὑπὸ πυρκαϊᾶς.

4) Ἡ Μοσούλη (20,000) κειμένη πρὸς Β τοῦ Βαγδατίου εἶναι ἐμπορικὴ πόλις. Πλησίον δὲ ταύτης ὑπῆρχεν ἡ Νινευὴ πρωτ. τῆς Ἀσσυρίας καὶ τὰ Ἄρβηλα.

5) Ἡ Ἡλλάχη (20,000) κειμένη πρὸς Ν τοῦ Βαγδατίου, εἶναι ἐμπορικὴ πόλις. Πλησίον ταύτης σώζονται τὰ εἰρεπία τῆς Βαβυλώνας, ἐν ἧ ἀπέθανεν ὁ Ἀλέξανδρος. Τὸ πάλαι δὲ ὑπῆρχεν ἐνταῦθα ἡ Σελεύκεια (600,000) καὶ ἡ Κτησιφῶν.

Κάτοικοι, καὶ θρησκεία αὐτῶν.

Οἱ μὲν κάτοικοι τῆς Μεσοποταμίας, ἐνθα ὑπῆρχε καὶ ὁ Παράδεισος, ἀνήκουσιν εἰς πολλὰς καὶ διαφόρους ἐθνικότητας ἥτοι Τοῦρκοι, Τουρκομάνοι, Ἕλληνες, Κοῦρδοι, Ἀρμένιοι, Ἰουδαῖοι καὶ Ἀραβες. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι Χριστιανοί, Μωαμεθανοὶ καὶ Ἰουδαῖοι, ἀσχολούμενοι εἰς τὴν γεωργίαν, κτηνοτροφίαν, μικρὸν ἐμπόριον καὶ βιομηχανίαν καὶ διαμένοντες ἐν βαρβαρότητι, ἐν ᾧ τὸ πάλαι οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι αὐτῆς Ἀσσύριοι καὶ Βαβυλώνιοι ἤμαζον ἐν τῷ πολιτισμῷ.

Ε'. Η ΣΥΡΙΑ

Κατ. 3,000,000.

ἀ.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ἡ Συρία κατέχουσα τὸ ΝΑ μέρος τῆς Ἀσ. Τουρκίας ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τοῦ Εὐφρά-

του, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Πετραίας Ἀραβίας καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Μεσ. θαλάσσης Ἡ χώρα ἔχει ὄρη μὲν τὸν Λίθανον (10,000) ἐπίσημον διὰ τὰς κέδρους καὶ τὸν Ἀντιλίθανον (4,000) ἐν τῇ Ἀν. πλευρᾷ αὐτῆς. Ποταμοὺς δὲ τὸν Ὀρόντην πρὸς Β καὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς Ν. καὶ λίμνας τὴν Μερῶμ, τὴν Γενησαρέθ (Τιβεριάδα καὶ Γαλιλαίας λίμνην) καὶ τὴν Ἀσφαλτίτιν ἢ Νεκράν θάλασσαν.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Συρία τὸ πάλαι διαιρουμένη εἰς ἕνω καὶ κάτω ἢ κοίλην Συρίαν καὶ κατοικουμένη ὑπὸ τῶν Συρίων, Φοινίκων καὶ Ἰουδαίων, κατεκτήθη ὑπὸ πολλῶν ἀρχαίων ἔθνων καὶ κατὰ τὸ 1840 περιῆλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων. Ἐνεκα δὲ τῶν πολλῶν συμφορῶν, τὰς ὑποίας ἔπαθεν μετεβλήθη εἰς ἐρημίαν, καλυπτομένην ὑπὸ πολλῶν ἀρχαίων μνημείων. Νῦν δὲ διαιρεῖται εἰς 10 πολιτικὰ τμήματα, τῶν ὑποίων ὁ γενικὸς διοικητὴς 6 μῆνας ἐδρεύει ἐν Δαμασκῷ καὶ 6 μῆνας ἐν Βηρυτῷ. Τῶν δὲ πόλεων αὐτῆς ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

1) Ἡ Δαμασκὸς (200,000) κειμένη ἐν λαμπροτάτῃ πεδιάδι, εἶναι παναρχαιοτάτη μεσόγειος πόλις πρωτ. τοῦ νομοῦ, ἔχουσα 200 τζαμιά, πολλὰς ἐκκλησίας, μεγάλας ἀγοράς, λουτρόα, χάνια, βιομηχανίαν μεταξωτῶν ὑφασμάτων, ἐργοστάσια Δαμασκηνῶν ξιφῶν καὶ μέγα ἐμπόριον μετὰ τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας. Καλεῖται δὲ ὑπὸ τῶν κατοίκων ἀφθαλμὸς τῆς Ἀνατολῆς ».

2) Ἡ Βηρυτὸς (150,000) κειμένη πρὸς Δ τῆς Δαμασκοῦ εἶναι παναρχαιοτάτη ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις χρησιμεύουσα ὡς λιμὴν τῆς Δαμασκοῦ καὶ μέγα ἐμπόριον ἐνεργοῦσα μετὰ τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀνατολῆς.

3) Τὸ Χαλέπιον (120,000) κειμένη πρὸς Β τῆς Δαμασκοῦ, εἶναι ἐμπορικωτάτη καὶ ὠραιότατη πόλις τῆς Ἀνατολῆς, ἔχουσα μέγα ἐμπόριον.

4) Ἡ Ἀμάχη (35,000) κειμένη μεταξὺ τῆς Δαμασκοῦ καὶ τοῦ Χαλεπίου, εἶναι ἐμπυρική πόλις.

5) Ἡ Ἀντιόχεια (25,000 πάλαι δὲ 700,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Ὀρόντου ποταμοῦ, νῦν μὲν εἶναι ἀσήμαντος, τὸ πάλαι ὅμως ἦν

μεγίστη πόλις, φημιζομένη ως πατρίς τοῦ Χρυσοστόμου καὶ Μαρκελλίνου καὶ διὰ τὴν συγκρότησιν 10 ἐκκλησιαστικῶν συνόδων.

6) Ἡ Πτολεμαῖς (25,000) ἀρχαία πόλις καὶ ἐμπορικὴ κειμένη ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Συρίας.

7) Ἡ Τρίπολις (15,000) κειμένη πρὸς Β τῆς Βηρυτοῦ, εἶναι ἐμπορικὴ πόλις.

8) Ἡ Ἀλεξανδρέττα (15,000) κειμένη πρὸς Β τῆς Ἀντιοχείας εἶναι ἐμπορικὴ πόλις.

9) Ἡ Ἠλιούπολις παναρχαιοτάτη πόλις κειμένη ΒΔ τῆς Δαμασκοῦ.

10) Ἡ Παλμύρα ὄχυρά, μεγάλη καὶ ἐπισημοτάτη ἀρχαία πόλις.

Δροῦσοι καὶ Μαρωνῖται.

Ἐκτὸς δὲ τῶν πόλεων τούτων τὸ πάλαι ὑπῆρχον καὶ ἕλλαι πόλεις ἐν τῇ ἕνω Συρίᾳ οἷον ἡ Λαοδικεῖα, ἡ Ἀπάμεια, ἡ Ἐμεσα, ἡ Ἀραδος καὶ ἡ Βύβλος. Ἐπὶ δὲ τοῦ Λιβάνου ὄρους κατοικοῦσι δύο ὄρεινοὶ λαοὶ οἱ Δροῦσοι (200,000) καὶ οἱ Μαρωνῖται (300,000) ἀνεξάρτητοι σχεδὸν ἀπὸ τοῦ 1860, διοικούμενοι ὑπὸ ἰδίου ἡγεμόνος ἐκλεγμένου ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου τῇ συναινέσει τῶν Δυνάμεων. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι Χριστιανοὶ Καθολικοὶ καὶ ὀρθόδοξοι καὶ ὀλίγοι Μωαμεθανοὶ.

5. Ἡ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ

Κατ. 600,000 πάλαι 6 ἐκατ.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ἡ μικροτάτη κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ μεγίστη κατὰ τὴν σημασίαν καὶ τὴν σπουδαιότητα διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ τὸ πάλαι κατωκίετο ὑπὸ τῶν Χαναναίων καὶ κατὰ τὸ 1450 π. Χ. κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, οἵτινες διαίρουμένοι εἰς 12 φυλὰς, ἐνταῦθα συνέστησαν τὸ Ἰσραηλιτικὸν βασίλειον, τὸ ὁποῖον οἱ Ῥωμαῖοι ἐπὶ τοῦ Τίτου (79 μ. Χ.) κατέστρεψαν καὶ ἔκτοτε οἱ Ἑβραῖοι διεσπάρησαν εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου,

ἀ. Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Παλαιστίνη ἀποτελοῦσα τὸ Ν μέρος τῆς Συρίας καὶ ἔχουσα

σχῆμα ἐπίμηκες, τοσοῦτον μικρὰ εἶναι, ὥστε οἱ ἀρχαῖοι κατακτη-
ται ἑθεώρουν αὐτὴν ὡς παράρτημα τῆς Συρίας καὶ οὐχὶ ἰδιαιτέ-
ραν χώραν.

Ἡ Παλαιστίνη χώρα ὄρεινὴ οὖσα, διατέμενεται ὑπὸ τῶν κλά-
δων τοῦ περιγραφέντος ἤδη Λιβάνου καὶ Ἀντιλιβάνου ὄρους, ἐν
τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων διαρρέει τὴν εὐφορον κοιλάδα ὁ περιώνυμος
Ἰορδάνης ποταμὸς. Τῶν δὲ κλάδων τούτων ὁ μὲν ὑψηλότερος
(10,000') ὀνομάζεται Ἐρμών, ὁ δὲ ΒΔ Ναφταλί, τὸ δὲ ΝΔ μέρος
Κάρμηλον ὄρος καὶ τὸ ΝΑ Θαβώρ, ἐπίσημα ἐν τῇ ἱερᾷ Γραφῇ.
Ὁ δὲ ἀγιώτατος ποταμὸς Ἰορδάνης πηγάζων ἐν τῷ Λιβάνῳ ἐκ 3
πηγῶν, διαρρέων ὅλην τὴν Παλαιστίνην, δεχόμενος πολλοὺς πα-
ραποτάμους καὶ σχηματίζων τὴν λίμνην Μερῶμ καὶ τὴν μείζονα
ταύτης Γενησαρέθ, ἐκβάλλει εἰς τὴν Νεκρὰν θάλασσαν. Τὸ μὲν
μῆκος τοῦ ποταμοῦ εἶναι 35 ὥρων, τὸ δὲ πλάτος διάφορον ἀπὸ
20—70 βήματα καὶ τὸ βῆθος ἀπὸ 3 ἕως 12 ποδῶν. Τὸ ὕδωρ
αὐτοῦ εἶναι θολερὸν καὶ ψυχρὸν, αἱ ὄχθαι κατάφυτοι καὶ ὁ ποτα-
μὸς ἰχθυοφόρος.

Λίμναι δὲ εἶναι αἱ προμνημονευθεῖσαι Μερῶμ μικρὰ πρὸς Β,
Γενισαρέτ μείζων πρὸς Ν τῆς προηγουμένης καὶ ἡ ἕνεκα τῆς
ἀσφαλτοῦ ὀνομασθεῖσα Ἀσφαλτίτις εἰς τὸ Ν μέρος μεγίστη.

β'.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Παλαιστίνη ἡ μήτηρ τῆς Ἰουδαϊκῆς καὶ Χριστιανικῆς θρη-
σκείας πάλαι μὲν διηρεῖτο εἰς τὴν ἐντεῦθεν τοῦ Ἰορδάνου χώραν
καὶ εἰς τὴν πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Τούτων δὲ ἡ μὲν ἐντεῦθεν πε-
ριελάμβανε 3 μικρὰς χώρας τὴν Ἰουδαίαν, τὴν Σαμαρείαν καὶ
τὴν Γαλιλαίαν, ἡ δὲ πέραν, καὶ Περαιὰ ὀνομαζομένη, μίαν καὶ
μόνην χώραν ἀπετέλει. Νῦν δὲ ἀποτελεῖ ἓνα νομόν. Τῶν δὲ πόλεων
αὐτῆς ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἑξῆς.

Η ΠΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

Κατ. 40,000 πάλαι 150,000.

Ἡ περιώνυμος καθέδρα τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ ἔθνους καὶ βασιλείου
ἰδρυθεῖσα ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ἰουδαίας καὶ κατακοσμηθεῖσα ὑπὸ τῶν
βασιλέων Δαβὶδ καὶ Σολομῶντος, πολλὰκις κατεστράφη καὶ ἀνοι-

κοδομηθείσα, πάλιν ἐγένετο μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος. Ἀκολούθως δὲ τῷ 79 μ. Χ. κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Τίτου καὶ τῷ 126—130 μ. Χ. ἀνεκτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ· ὁ δὲ μέγας Κωνσταντῖνος ἀνεκῆρξεν αὐτὴν ὡς πόλιν ἁγίαν καὶ ἱερὰν. Κατὰ δὲ τὸν μέσον αἰῶνα ὑπέστη πολλές συμφορὰς μεχρισοῦ περιῆλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων. Ἡ δὲ νέα Ἱερουσαλήμ, ἡ βασιλεῖς καὶ τὸ κέντρον τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἡ Χριστοῦπολις καὶ Θεοῦπολις, εἶναι ἐπισημοτάτη διὰ τὸν μέγαν κανὸν τοῦ Ἁγίου Τάφου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου περιέχονται πάντες οἱ ἱεροὶ τόποι τῶν παθῶν καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ὁποίου ὁ τάφος περικλείεται ἐν ἰδιαιτέρα ἐκκλησίᾳ καὶ καλύπτεται ὑπὸ μαρμαρίνης πλάκῃς.

2) Ἡ Βηθλεὲμ (4,000) δύο ὥρας ἀπέχουσα τῆς Ἱερουσαλήμ, εἶναι ἐπισημοτάτη διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Δαβὶδ καὶ τοῦ Χριστοῦ.

3) Ἡ Ναζαρέτ (6,000) κειμένη πρὸς Β. τῆς Ἱερουσαλήμ, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν κατοικίαν τῶν γονέων τοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τὴν ἀνατροφὴν αὐτοῦ, ὅπου δεῖκνυται ἡ οἰκία αὐτῶν.

4) Ἡ Χεβρών (10,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς Ἱερουσαλήμ, εἶναι ἐπίσημος ὡς καθέδρα τοῦ Δαβὶδ καὶ ὡς κατοικία τοῦ Ἀβραάμ.

5) Ἡ Βηθσαιδὰ χωρίον τῆς Γαλιλαίας ἐπίσημον διὰ τὴν γέννησιν τῶν Ἀποστόλων Πέτρου, Ἀνδρέου καὶ Φιλίππου.

6) Ἡ Καπερναοῦμ κειμένη παρὰ τὴν Τίβεριάδα λίμνην, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη διατριβὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τὴν διδασκαλίαν.

7) Ἡ Σαμάρεια κειμένη πρὸς Β τῆς Ἱερουσαλήμ, ὑπῆρξε δευτέρα πρωτεύουσα τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ βασιλείου.

8) Ἡ Ἱεριχώ κειμένη ΒΔ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἦν ἐπίσημος διὰ τὴν σχολὴν τῶν προφητῶν.

9) Ἡ Ἰόππη (10,000 Ἰάφα) παραλία ἐμπορικὴ πόλις, εἶναι λιμὴν τῆς Ἱερουσαλήμ.

10) Ἡ Νεάπολις (10,000) κειμένη πρὸς Β τῆς Ἱερουσαλήμ, εἶναι ἀρχαία πόλις.

11) Ἡ Πτολεμαῖς (20,000 Ἀκρα) εἶναι ὄχυρὰ καὶ λίαν ἐμπορικὴ πόλις.

12) Ἡ Σιδῶν (10,000) ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Φοινίκης ἐφημί-
ζετο διὰ τὴν μεγάλην ἐμπορίαν καὶ βιομηχανίαν.

13) Ἡ Τύρος ἀρχαιοτάτη, βιομηχανικωτάτη, ἐμπορικωτάτη, καὶ
ὄχυρωτάτη πόλις πῆς Φοινίκης, ἐπίσημος διὰ τὴν μετὰ 7 μηνῶν
πολιορκίαν ἄλωσιν ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

14) Ἡ Γάζα (20,000) ἀρχαία καὶ ὄχυρά πόλις κειμένη εἰς τὰ
σύνορα τῆς Παλαιστίνης καὶ Αἰγύπτου, μετὰ 5 μηνῶν πολιορ-
κίαν ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ταῦτα εἶναι τὰ συστατικὰ μέρη τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι συγκεκρισμένον, τὸ δὲ ἔδαφος
εἶναι ποικίλον ἦτοι ὄρεινόν, πεδινόν, ἀμμώδες καὶ ἔρημον, λίαν μὲν
καρποφόρον εἰς τὰς πεδιάδας καὶ κοιλάδας, οὐχὶ ὅμως καὶ κα-
λῶς καλλιεργημένον διὰ τὴν βαρβαρότητα τῶν κατοίκων. Καὶ
τὰ κυριώτερα προϊόντα αὐτῆς εἶναι δημητριακοὶ καρποί, βάρ-
βαζ, μέταξα, κόμι, κηρός, μαλλία, ριζάριον, σῦκα, σταφίδες καὶ
μέταλλα κοινὰ χαλκοῦ καὶ σιδήρου.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσαι καὶ διανοστικὴ κατάστασις.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας κατὰ μὲν τὴν ἐθνικό-
τητα εἶναι πολλοὶ καὶ διάφοροι ἦτοι Ἀραβες, Τούρκοι, Ἕλληνες,
Ἀρμένιοι, Κοῦρδοι, Τουρκομανοὶ, Δροῦσοι, Μαρωνῖται, Ἀθίγγανοι
καὶ Ἰουδαῖοι. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ μὲν πλείους εἶναι Μωα-
μεθανοί, οἱ δὲ λοιποὶ Ἕλληνες Χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, Ἀρμένιοι Κα-
θολικοὶ καὶ ὀλίγοι Ἑβραῖοι καὶ εἰδωλολάτραι. Καὶ κατὰ τὴν δια-
νοσητικὴν ἀνάπτυξιν διακρίνονται οἱ Ἕλληνες τῆς παραλίας, οἱ
δὲ λοιποὶ εἶναι βάρβαροι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ἡ ΠΕΡΣΙΑ (ΔΥΤ. ΙΡΑΝ)

Κάτ. 6,000,000.

Ἰπὸ τὸ ὄνομα Ἰράν περιλαμβάνονται 3 χῶραι, ἡ Περσία, τὸ
Ἀφγανιστάν καὶ τὸ Βελουτχιστάν. Διότι αὐτὰ ἀπετέλουν τὸ μέγα
Περσιῶν κράτος, ὅπερ συνέστησε μὲν ὁ Κύρος κατὰ τὸν 5^{ον} αἰῶνα
π. Χ. κατέλυσε δὲ ὁ μέγας Ἀλέξανδρος τῷ 331, μετὰ τὸν θά-

νατον τοῦ ὑποίου ἤρξαν οἱ Ἀρσακίδαι, οἱ Σελευκίδαι καὶ οἱ Σασσανίδαι· τούτους δὲ διεδέχθησαν οἱ Ῥωμαῖοι καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ Βυζαντινοί, ἐπὶ τῶν ὑποίων (636 μ. Χ.) κατεκτήθη ἡ Περσία ὑπὸ τῶν Ἀράβων. Κατὰ δὲ τὸν 17 αἰῶνα κατεκερματίσθη τὸ Περσικὸν κράτος καὶ ἀπετέλεσεν ἰδιαίτερα κράτη τὸ Ἀφγανιστάν καὶ τὸ Βελουτχιστάν.

α.) Φυσικὴ κατάσταση.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Περσία κειμένη μεταξὺ τῆς Καυκασίου Ῥωσσίας, Κασπίας θαλάσσης, Τουρκιστάν, Ἀσιατικῆς Τουρκίας, Βελουτχιστάν καὶ Ἀφγανιστάν, ἔχει ὄρη μὲν τὸ Ἐλβουρον (20,000'), τὸν Ζάγγρον καὶ τὸ Λούρισταν, ποταμοὺς δὲ μικροὺς τὸν Καθαρὸν τὸν Ἀράξην, τὸν Μῆδον καὶ τὸν Κύρον. Καὶ λίμνας δύο ἔχει τὴν Κασπίαν καὶ τὴν Οὐρμίαν.

β.) Πολιτικὴ κατάσταση.

Ἡ Περσία πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 4 μεγάλα τμήματα, ἐν οἷς ἐπισημότεραι πόλεις εἶναι αἱ ἐξῆς.

1) Ἡ Ταυρίς (150,000) εἶναι ὄχυρά, ἐμπορικὴ καὶ μεγίστη πόλις τῆς Περσίας.

2) Ἡ Τεχεράνη (100,000) εἶναι πρωτ. τῆς Περσίας, ἔχουσα μεγάλα ἀνάκτορα, 200 μεγάλα χάνια, 200 λουτρά καὶ 6 μεγάλας ἀγοράς.

3) Ἡ Ἰσπαχάνη (100,000 καὶ πρότερον 1,000,000) πρῶτη πρωτ. τῆς Περσίας, φημίζεται διὰ τὸ καλλιστον καὶ ὑγιεινότετον κλίμα.

4) Ἡ Κασχάνη (100,000) εἶναι λίαν ἐμπορικὴ πόλις.

Ἄλλαι μικρότεραι ἐμπορικαὶ πόλεις εἶναι ἡ Μεσχέδη (70,000), ἡ Τεζέδη (60,000) ἡ Βαλκρούχη (50,000), ἡ Οὐρμία (40,000), ἡ Σχιράζη (30,000), φημιζομένη διὰ τὴν ὠραιότητα τῶν γυναικῶν, τὸν καλὸν ἀέρα, τὸν οἶνον καὶ τὸν καπνὸν καὶ ἡ Σχουστέρη (Σουσα) καὶ Ἀμαδάνη (Εκβάτανα).

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῶς Περσίας εἶναι θερμὸν πρὸς Ν καὶ συγκεραμμένον εἰς τὰ λοιπὰ μέρη. Τὸ δὲ ἔδαφος ὀρῶν, πεδινὸν καὶ περιέ-

χον έρήμους στέππας. Καί τὰ κυριώτερα προϊόντα είναι δημητριακοί καρποί, όρυζα, οίνος, βάμβαξ, λίνον, κάνναβις, άρωματικά, μέταλλα κοινά, μάργμα, πετρέλαιον κτλ.

Κάτοικοι θρησκεία πολιτευμα και διαροητικη κατάστασις

Οι κάτοικοι τής Περσίας είναι απόγονοι τών αρχαίων Περσών διακρούμενοι εις 2 τάξεις. Κατά τήν θρησκείαν είναι Μωαμεθανοί Σχίται, όλίγοι ειδωλολάτραι και Χριστιανοί 'Αρμένιοι· τὸ δὲ πολιτευμα είναι δεσποτικόν και κατά τήν διανοητικὴν κατάστασιν οι κάτοικοι είναι βάρβαροι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

ΤΟ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ (Δ. ΙΡΑΝ)

Κάτοικοι 10,000,000.

Ίστορικη έποψις.

Τὸ 'Αφγανιστάν άποσπασθὲν κατά τὸν 17 αἰώνα από τοῦ Περσικοῦ κράτους, άπετέλεσεν ιδιαίτερον κράτος, αύξηθὲν διὰ κατακτήσεων γειτονικῶν χωρῶν. 'Επειδὴ δὲ κείται μεταξύ τοῦ Τουρκιστάν και τοῦ 'Ινδοστάν, έσχάτως απέβη τὸ μῆλον τῆς έριδος μεταξύ τῆς 'Ρωσσίας και 'Αγγλίας, ἥτις ἠναγκάστη νὰ επέμβη ένόπλιως ἵνα έμποδίση τήν πρόοδον τῆς 'Ρωσσίας πρὸς Ν. Νῦν δὲ πάλιν ἤρχισαν αἱ έριδες περι αὐτοῦ μεταξύ τῆς 'Ρωσσίας και 'Αγγλίας μεχρισοῦ κατακτηθῆ και αὐτό.

α) Φυσική κατάστασις.

"Ορια, όρη, ποταμοί και λίμναι.

Τὸ 'Αφγανιστάν κείμενον μεταξύ τοῦ Τουρκιστάν, τοῦ 'Ινδοστάν, τοῦ Βελουτχιστάν και τῆς Περσίας. έχει όρημὲν τὸ 'Ινδοκοῦχον (21,000') και τὸν Παροπάμισον, ποταμοὺς δὲ τὸν Καβούλην και τὸν Χιλμένδην και λίμνην τὸν Ζαρέχην.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ 'Αφγανιστάν πολιτικῶς διαιρεῖται εις 3 κράτη (χανάτα) τὸ τῆς Καβούλης, τὸ τῆς 'Εράτης και τὸ τῆς Κανδαχάρης. Πόλεις δὲ έπίσημοι αὐτῶν είναι:

1) 'Η 'Εράτη (190,000) πρωτ. τοῦ χανάτου, όχυρὰ έμπορικῆ

καὶ βιομήχανος, ἥτις κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν κατοίκων ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.

Ἡ Καβούλη (60,000) πρωτ. τοῦ χανάτου, εἶναι ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ πόλις, διὰ τῆς ὑποίας διήλθε ποτε ὁ Ἀλέξανδρος καὶ μετωνόμασεν αὐτὴν Νίκαιαν.

3) Ἡ Κανδαχάρη (60,000) πρωτ. τοῦ χανάτου ὄχυρά καὶ ἄλλοτε πρωτ. τοῦ ὅλου Ἀφγανιστάν.

Τὸ δὲ Β μέρος τοῦ Ἀφγανιστάν ὀνομαζέται Κασιριστάν ἢτοι χώρα τῶν ἀπίστων.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι συγκερασμένον καὶ ποικίλον. Τὸ δὲ ἔδαφος ἐκτὸς τῶν ἐρήμων στεππῶν, εἶναι λίαν εὐφορον, παράγον δημητριακοὺς καρπούς, βάμβακα, οἶνον, καπνόν, ἰνδικόν, ὀπωρικά, μάρμαρα καὶ μέταλλα διάφορα.

Κάτοικοι, θρησκεία, πολιτεῦμα καὶ διανοητικὴ κατάστασις.

Ἡ μὲν καταγωγὴ τῶν Ἀφγάνων, ὅτινες διακρίνονται διὰ τὴν γενναιότητα, τὸν ληστρικὸν βίον καὶ τὸν φανατισμόν, εἶναι ἄγνωστος, ἡ δὲ γλῶσσα συγγενὴς τῇ Περσικῇ. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι Μωαμεθανοί. Τὸ πολιτεῦμα ἀπόλυτον δεσποτικόν καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν κατάστασιν βάρβαροι ὡς οἱ λοιποὶ Ἀσιανοί,

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Σ'.

Ἡ ΣΙΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ (ΣΙΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΟΥΡΑΝΙΟΝ ΚΡΑΤΟΣ)

Κάτοικοι 460,000,000.

Ἱστορικὴ ἐποχή.

Τὸ Σινικὸν κράτος, τὸ μέγιστον πάντων κατὰ τὸν πληθυσμόν καὶ τὸ δεύτερον κατὰ τὴν ἔκτασιν μετὰ τὸ Ῥωσσικόν, ἤμασε προἰμώτατα ἐν τῷ πολιτισμῷ καὶ διέμεινε στάσιμον διὰ τὴν ἀποστροφὴν τῆς μετὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν συγκοινωνίας. Κατὰ δὲ τὴν ἱστορίαν ἄρχοντες τῆς χώρας ἦσαν οἱ Σίνοι μέχρι τοῦ 13. αἰῶνος, ὅτε ἐπιπρατήσαντες οἱ βάρβαροι Μαντζούμοι κατέλαβον τὴν χώραν. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ αὐτῶν λέγεται υἱὸς τοῦ Οὐρανοῦ, ἐξ οὗ καὶ τὸ κράτος Οὐράνιον ἐκλήθη.

α.) Φυσική κατάσταση.

Όρια, όρη, ποταμοί, διώρυγες και λίμναι

Η Σινική αυτοκρατορία κατέχουσα τήν κεντρικήν και ανατολικήν Ἀσίαν ὅρη μὲν ἔχει τὰ Οὐράνια, τὰ Ἀλτάια καὶ τὰ Σιαμικά πρὸς Β, πρὸς Δ δὲ τὸ Ἰνδοκίχον καὶ τὰ Ἰμαλάια, τῶν ὑποίων αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ ὀνομάζονται Εὐέρεστον καὶ Δαλαβαγερί (28-3¹,000'), ποταμούς δὲ τὸν Ἄμουρ ἐκβάλλοντα εἰς τὴν Ὀχοτιστικὴν θάλασσαν, τὸν Οὐάγγον (Κίτρινον) ἐκβάλλοντα εἰς τὴν Κιτρίνην θάλασσαν, καὶ τὸν Ἰανοκιάγγον (Κυανοῦν) εἰς τὴν αὐτὴν θάλασσαν· τῶν δὲ διωρύγων ἐπισημοτέρα εἶναι ἡ Αὐτοκρατορικὴ (250 μιλ. μακρὰ 1,000 πόδ. πλατεῖα) κτισθεῖσα κατὰ τὸν 7 αἰῶνα. Καὶ λίμνας μικρὰς πολλὰς ἔχει.

β.) Πολιτικὴ κατάσταση.

Η Σινική αυτοκρατορία διαιρεῖται εἰς 6 τμήματα 1) τὴν ἰδίως Κίναν 2) τὴν Μαντζχοουρίαν 3) τὴν Μογγολίαν 4) τὴν Θεβeticάν 5) τὸ Σινικὸν Τουρκεστάν καὶ 6) τὰ ὑποτελῆ κράτη τῆς χερσονήσου Κορέας.

Α'. Η ΙΔΙΩΣ ΚΙΝΑ

Κάτοικοι 420,000,000.

Αὕτη κατέχουσα τὸ ΝΑ μέρος τοῦ κράτους εἶναι μεγαλητέρα τῆς Εὐρώπης κατὰ τὴν ἔκτασιν, κατὰ δὲ τὸν πληθυσμὸν εἶναι μεγαλητέρα τῆς Εὐρώπης, Ἀμερικῆς καὶ Ὠκεανίας, καὶ ἔχει πρὸς Β τὸ μέγιστον Σινικὸν τεῖχος. Διαρρέεται δὲ ὑπὸ τοῦ Κιτρίνου καὶ Κυανοῦ ποταμοῦ, μεταξύ τῶν ὑποίων εἶναι ἡ Αὐτοκρατορικὴ διώρυξ καὶ εἶναι πυκνότατα κατοικημένη καὶ ἐπισημοτάτη ὄλων τῶν χωρῶν διὰ τὸν πανάρχαιον πολιτισμὸν· τῶν δὲ μεγίστων πόλεων αὐτῆς ἐπισημοτέρα εἶναι·

ΤΟ ΠΕΚΙΝΟΝ

Κατ. 1,800,000.

Ἡ πρωτεύουσα τοῦ Σινικοῦ κράτους, ἔχουσα 12 ὄρων περιφέρειαν, διαιρεῖται διὰ τειχῶν εἰς βόρειον καὶ νότιον, ἔχει πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκην, ἀστεροσκοπεῖον, τυπογραφεῖον, ναοὺς, ἀνάκτορα κήπους καὶ λίμνας καὶ περιβάλλεται ὑπὸ τείχους, ἐκτὸς τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσι 12 μεγάλα προάστεια.

2) Ἡ Ναγκίη (600,000) πρότερον $1\frac{1}{2}$ εκατ.) πρῶην πρωτ. τοῦ κράτους, φημίζεται ὡς ἐστία τῆς σοφίας καὶ παιδείας τῶν Σινῶν καὶ ὡς λίαν βιομηχανικὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις, ἐν ἧ κατασκευάζονται τὰ περίφημα βαμβάκινα ὑφάσματα, τὰ ὅποια φέρουσι τὸ ὄνομα αὐτῆς.

3) Ἡ Σουντσενχού (2 εκατ.) μεγίστη καὶ ὠραιότατη πόλις, ὀνομαζομένη Σινικὴ Βενετία καὶ παράδεισος τῆς Κίνας.

4) Ἡ Καντὼν (1,300,000) ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις, ἐν ἧ ἐμπορεῦνται οἱ Εὐρωπαϊοὶ, ἔχουσα μεγάλα ἐμπορικὰ καὶ βιομηχ. καταστήματα. Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι μεγάλαι πόλεις οἷον ἡ Φουσχάνη (1 ἐκ.), ἡ Χαντσεῦφου (1 ἐκ.), ἡ Τσαντσαῦφου (1 ἐκ.), ἡ Τιεντσιφου (400,000) καὶ ἡ Σαγγάνη (400,000) ἐμπορικωτάτη ἔχουσα 80 ἀτμόπλοια καὶ 40,000,000 λίρας εἰσπράττουσα ἐκ τοῦ τεῖου καὶ τῆς μετᾶξης.

Πολλὰ δὲ ἄλλαι ὑπάρχουσιν ἔχουσαι ἀπὸ 400,000—100,000 κατοίκων.

Β'.) Η ΜΑΝΤΖΧΟΥΡΙΑ (ΤΟΥΡΓΟΥΣΙΑ)

Κατ. 12,000,000.

Ἡ δευτέρα χώρα τοῦ Σινικοῦ κράτους εἶναι ἡ Μαντζουρία, κατέχουσα τὸ ΒΑ μέρος αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ Ἄμουρ ποτ. διαρρέομένη. Αὕτη ὄρεινὴ οὖσα καὶ ἀσήμαντος, κατοικεῖται ὑπὸ βαρβάρων λαῶν καὶ ὀλιγίστας πόλεις καὶ μικρὰς ἔχει, κυριώτεραι τῶν ἰσπίων αἱ ἐξῆς.

1) Ἡ Μουγδένη (180,000) πρῶην πρωτ. τῆς χώρας, νῦν χρησιμεύει ὡς νεκροταφεῖον καὶ μαυσωλεῖον τῶν βασιλέων.

2) Ἡ Γιρίνη (120,000) νέα καθέδρα καὶ πρωτ. τῆς χώρας.

3) Ἡ Ὑγζέη μικρὰ παραλία ἐμπορικὴ πόλις. Καὶ 4) Ἡ Φαγ-γοάγγη μικρὰ.

Ἡ δὲ περὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἄμουρ χώρα κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ρώσων.

Γ'.) Η ΜΟΓΓΟΛΙΑ

Κάτοικοι 2,000,000.

Ἡ Μογγολία κειμένη πρὸς Β τῆς Κίνας, εἶναι ὄρεινὴ πετρώδης

καὶ ἔρημος κατεχομένη κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῆς μεγάλης καὶ ἀλμυρᾶς ἐρήμου Γόβης. Ἐχει δὲ ὀλίγας καὶ μικρὰς πόλεις.

1) Ἡ Οὐργα (60,000) πρωτ. τῆς χώρας καὶ καθέδρα τοῦ ἀντιβασιλέως εἶναι ἱερὰ πόλις τῶν Βουδιστῶν, εἰς ἣν μεταβαίνουσιν ἄπειροι προσκυνηταί.

2) Καλγάνη (80,000) εἶναι λίαν ἐμπορικὴ, κειμένη πρὸς Β τῆς Οὐργας.

3) Ἡ Μαῖματσίνη (20,000) εἶναι τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου οἰκουμένη ὑπὸ Σινῶν.

4) Ἡ Κουκουθότα μικρὰ πόλις ἔχουσα φρουρὰν 10,000 ἀνδρῶν καὶ 3,000 μοναχοὺς.

5) Ἡ Τσεχότη ἔχει πολυτελέστατον παλάτιον τοῦ αὐτοκράτορος.

Δ.) Ἡ ΘΙΒΕΤΙΑ

Κατοικοὶ 11,000,000.

Ἡ Θιβετία κατέχουσα τὸ ΝΔ μέρος διαιρεῖται εἰς μικρὰν ἢ Δ Θιβετιάν καὶ εἰς μεγάλην ἢ ἀνατολικήν. Αὕτη πρότερον ἦν ἱερατικὸν βασίλειον. Ἀπὸ δὲ τοῦ 752 ὑπετάγη τῇ Κίνᾳ καὶ διοικεῖται ὑπὸ ἀντιβασιλείως.

Πόλεις δ' αὐτῆς εἶναι

1) Ἡ Λάσσα (80,000) πρωτ. καὶ πνευματικὸν κέντρον τῆς Θιβετίας, ἔχει πολλὰ μοναστήρια καὶ πολυτελέστατον ναὸν τοῦ Βούδα μετὰ 10,000 δωματίων, πολλὰ παλάτια καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ θεωρεῖται ὡς ἱερὰ πόλις.

2) Ἡ Σχιγάτση (40,000) δευτέρα πόλις τῆς Θιβετίας, ἔχουσα παλάτια, μοναστήρια καὶ πλείστους ναοὺς.

3) Ἡ Τσιάμδα τρίτη καὶ μικροτάτη πόλις.

Ε.) ΤΟ ΣΙΝΙΚΟΝ ΤΟΥΡΚΕΣΤΑΝ (ΤΣΟΥΓΓΑΡΙΑ ΚΑΙ ΜΙΚΡΑ ΒΟΥΧΑΡΙΑ).

Τὸ ΒΔ μέρος τοῦ Σινικοῦ κράτους ὀνομάζεται μικρὰ Βουχαρία, Τσουγγαρία καὶ ἀνατολικὸν Τουρκεστάν. Ἡ χώρα αὕτη εἶναι λίαν εὖφορος καὶ καλῶς καλλιεργημένη· οἱ δὲ κατοικοὶ αὐτῆς εἶναι Τούρκοι, Πέρσαι, Μογγόλοι, Σῖναι κλ. πόλεις δ' αὐτῆς εἶναι

1) Ἡ Ὑαρκάνδη (120,000) πρωτ. τῆς χώρας καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις.

2) Ἡ Οὐρούμτση (150,000) ἐπίσημος ἐμπορικὴ πόλις.

3) Ἡ Κατσγάρη (80,000) ἔδρα τοῦ χάνου βιομηχανοῦ καὶ ἐμπορικῆς.

ΣΤ'.) Η ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΚΟΡΕΑ ΗΑΙ ΑΙ ΝΗΣΟΙ.
Κάτοικοι 10,000,000.

Αὕτη κειμένη ἐν τῇ ΒΑ πλευρᾷ ὁμοιάζει πρὸς τὴν Ἰταλικὴν χερσόνησον καὶ κατοικεῖται ὑπὸ Μογγόλων τῶν δὲ μικρῶν πόλεων αὐτῆς μία εἶναι ἐπίσημος ἡ Χαγγιάγκη (100,000) πρωτ. αὐτῆς καὶ καθέδρα τοῦ χάνου εἶναι λίαν ὄχυρά καὶ διὰ τειχῶν περιβεβλημένη.

Τῶν δὲ νήσων αὐτῆς Λιγκίων (500,000) ὀνομαζομένων καὶ 3 συμπλέγματα ἀποτελουσῶν, οἱ κάτοικοι εἶναι μίγμα Σινῶν καὶ Ἰαπώνων καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν εἶναι ὑποτελὴς τῇ Κίνᾳ καὶ Ἰαπωνίᾳ.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα πρὸς Β εἶναι ψυχρὸν, πρὸς Ν θερμὸν καὶ ἐν τῷ μέσῳ συγκερασμένον. Τὸ δὲ ἔδαφος πεδινόν, ὄρεινόν καὶ ἔρημον, λίαν ὁμως εὐφορον, παράγον δημοτριακοὺς καρπούς, ὄρυζιον τῆσον περίφημον, ἀρωματικά, μέταξαν, βάμβακα, καπνόν, ἱαματικά βότανα καὶ πολύτιμα μέταλλα.

Ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Τὸ ἐμπόριον πρότερον μὲν ἦν ἐγγώριον καὶ μικρὸν. Ἄφ' οὗ (1812) ὅμως ὁ αὐτοκράτωρ ἠνέφεξε 14 λιμένας τοῖς Εὐρωπαϊοῖς πρὸς ἐμπορίαν ἐγένετο μέγιστον. Ἡ δὲ βιομηχανία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη, τῆς ὁποίας τὰ ἔργα τῆς πορσελάνης, ἡ γραφικὴ μελάνη, ὁ σινικὸς χάρτης καὶ τὰ ὑφάσματα φημιζονται καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην. Καὶ ἡ συγκοινωνία τελεῖται διὰ τῆς παραλίας, τῶν πλωτῶν ποταμῶν καὶ τῶν διωρύγων, διὰ σιδηροδρόμου καὶ τῶν καραβανίων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολιτεῦμα καὶ διανοητικὴ κατάστασις.

Οἱ μὲν κάτοικοι εἶναι Σῖναι, Μαντζχούριοι, Μογγόλοι, Θιβετιοί, τῶν ὁποίων ἐπισημότεροι εἶναι οἱ Σῖναι, ὅτινες τόσον ἐπέδρασαν ἐπὶ τῶν Μαντζουρίων ὥστε καὶ αὐτοὶ μετὰ 2 γενεάς ἐγένοντο Σῖναι. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν πάντες σχεδὸν εἶναι εἰδωλολάτραι ὀπαδοὶ τοῦ Κομφουκίου καὶ Βούδα, 20 ἑκατ. Μωαμεθανοὶ καὶ

ὀλίγοι Χριστιανοὶ καὶ Ἰουδαῖοι. Ἡ δὲ γλῶσσα τῶν Σινῶν ἀνήκουσα εἰς τὰς μονοσυλλάβους, λέγεται Σανσκριτική. Τὸ πολίτευμα εἶναι δεσποτικὸν ἀπόλυτον, κατὰ τὸ ὅποιον ὁ αὐτοκράτωρ ὁ υἱὸς τοῦ Οὐρανοῦ διοικεῖ τὴν χώραν δι' ἀντιβασιλέων. Καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν οἱ Σίνοι διακρίνονται τῶν λοιπῶν βαρβάρων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Ζ΄.

Ἡ ΙΑΠΩΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

Κατ. 40,000,000 σχεδόν.

Ἱστορικὴ ἐποχή.

Ἡ Ἰαπωνία συνισταμένη ἐκ 3 μεγάλων νήσων καὶ 3850, μικρῶν καὶ πάλαι οἰκουμένη ὑπὸ τῶν βαρβάρων Ἀιένς, ἀπὸ τοῦ 1240 κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Σινῶν, τῶν ὁποίων οἱ πρῶτοι βασιλεῖς ἦσαν ἱερεῖς, Δαίροι ἢ Μίκαδοι ὀνομαζόμενοι. Ἀκολουθῶς ἀφηρεθή ἀπ' αὐτῶν ἡ πολιτικὴ ἐξουσία, τὴν ὁποίαν κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους πάλιν ἀνέλαβον αὐτὴν. Καὶ ἐνταῦθα οἱ εὐρωπαῖοι ἠνάγκασαν τὸν αὐτοκράτορα νὰ ἀνοίξῃ 5 λιμένας πρὸς ἐμπορίαν.

α.) Φυσικὴ κατάσταση.

Θεῖαι, ὄρη καὶ ποταμοί.

Αἱ Ἰαπωνικαὶ νῆσοι κείμεναι ἐν τῷ Μεγάλῳ Ὤκεανῷ, ἔχουσιν ὄρη, ἠφαιστεια τὸ Φουσίον (15,000') καὶ τὰ Ὁράζια, ποταμοὺς δὲ μικροὺς, ἐπισημότερος τῶν ὁποίων εἶναι ὁ Ἰεδαγάβας, καὶ λίμνην τὴν Ὁμήν.

β.) Πολιτικὴ κατάσταση.

Ἡ Ἰαπωνία συνίσταται ἐκ 3 μεγάλων νήσων, τῆς Νιπὼνης, τῆς Κιουσῶς καὶ Σικόκης, αἵτινες ἀπετελοῦσι τὴν ἰδίως Ἰαπωνίαν, καὶ ἐκ τῶν ὑποτελῶν αὐτῇ μικρῶν νήσων, τῶν ὁποίων μεγίστη εἶναι ἡ Ἰεσῶ. Ἐπισημότεραι δὲ πόλεις αὐτῆς εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

Ἡ ΞΕΩ (ΤΟΚΑΗ ΚΑΙ ΤΟΚΙΟ)

Κατ. 800,000.

Ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἰαπωνίας εἶναι ἡ μεγίστη πόλις αὐτῆς, ἔχουσα 7 ὠρῶν περιφέρειαν, πολυτελέστατα ἀνάκτορα, πολλοὺς

ναούς και ἐκκλησίας, πανεπιστήμιον, ἐκπαιδευτικὰ και μεγάλα ἐμπορικὰ και βιομηχανικὰ καταστήματα.

2) Τὸ Κίσιον (400,000 Μίαικον) πρῶτην πρωτ. τῆς Ἰαπωνίας και ἱερὰ πόλις τῶν Ἰαπῶνων, εἶναι ἔδρα τῶν σοφῶν και ἐστία τῆς Ἰαπωνικῆς φιλολογίας, ἔχουσα ἀνάκτορα, 500 ναούς, τυπογραφεῖον και ἄλλα μεγάλα οἰκοδομήματα.

3) Ἡ Ὀσάκα (400,000) εἶναι βιομηχανικωτάτη και ἐμπορικωτάτη πόλις.

4) Ἡ Ναγκασάκη (80,000) ἐμπορικὴ πόλις τῆς νήσου Κιουσῶς.

5) Τὸ Μιτσυμάνον (50,000) ἐμπορικὴ πόλις και καθέδρα τοῦ ἀντιβασιλέως.

Κλίμα, ἔδαφος και προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῶν Ἰαπωνικῶν νήσων εἶναι ὠκεάνειον, ὑγιεινὸν και θερμότερον τῆς κατέναντι παραλίας ζηρᾶς. Τὸ δὲ ἔδαφος μολονότι εἶναι ὄρεινὸν κατὰ τὸ πλεῖστον, εἶναι ὅμως ὡς κῆπος κάλλιστα καλλιεργημένον ὑπὸ τῶν φιλοπονωτάτων κατοίκων. Καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα αὐτοῦ εἶναι μέταξα καλλίστη, τέιον ἐξαιρέτων, βάμβαξ, ὄρυζιον, ὀπωρικά, μεσημερινὰ προϊόντα και μέταλλα χρυσοῦ, ἀργύρου και χαλκοῦ.

Βιομηχανία ἐμπόριον, και συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη, τὸ δὲ ἐμπόριον πρότερον μὲν ἦν ἐγγώριον και περιορισμένον, ἀπὸ τοῦ 1868 ὅμως, ὅτε ἤρξατο ἡ μετὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν συγκοινωνία, ἔλαβε μεγάλην πρόσδον. Καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεται διὰ θαλάσσης και διὰ τοῦ μεταξὺ τοῦ Κιότου και τῆς Ὀσάκας κατασκευασθέντος σιδηροδρόμου.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολιτεῦμα και διαρ. κατάστασις.

Οἱ μὲν Ἰάπωνες εἶναι μίγμα τῶν βαρβάρων Ἀινός και τῶν Σινῶν. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι εἰδωλολάτραι ἤτοι Σιντολάτραι, Βουδισταὶ και Κομφουκισταὶ. Τὸ δὲ πολιτεῦμα ἀπὸ τοῦ 1868 ἐγένετο συνταγματικὸν και ἡ γλῶσσα αὐτῶν εἶναι πολυσύλλαβος· οἱ Ἰάπωνες διακρίνονται τῶν λοιπῶν Ἀσιανῶν κατὰ τὴν φιλοπονίαν, τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν και τὴν πρὸς τὰς τέχνας και ἐπιστήμας ἀγάπην, ἔχοντες πολλὰ και διάφορα ἐκπαιδευτήρια ἤτοι πανεπιστήμιον, γυμνάσια κλπ.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ
ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΑΙ ΧΩΡΑΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Η ΙΝΔΟΚΙΝΑ

Κάτ. ὑπὲρ τὰ 40,000,000.

Ἱστορικὴ ἔσquis.

Ὡς ἐν τῇ Μ Εὐρώπῃ σχηματίζονται 3 μεγάλαι χερσόνησοι, ἡ Ἑλληνική, ἡ Ἰταλικὴ καὶ ἡ Ἰσπανο-πορτογαλική, οὕτω καὶ ἐν τῇ Μ πλευρᾷ τῆς Ἀσίας σχηματίζονται τρεῖς τοιαῦται μεγαλητέραὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ κατὰ τὸν πληθυσμόν, ἐξαιρουμένης τῆς Ἀραβικῆς ἐχούσης ὀλιγώτερον πληθυσμόν (6 ἑκατ.) τῆς ἀντιστοίχου Ἰσπανο-πορτογαλικῆς (21 ἑκατ.). Αὐταὶ δὲ εἶναι ἡ Ἰνδοκίνα, τὸ Ἰνδοστάν καὶ ἡ Ἀραβία. Τὰς δὲ δύο πρώτας ὠνόμαζον οἱ ἀρχαῖοι Ἰνδίας καὶ Ἰνδικὴν καὶ πρὸς διακρίσιν τὴν μὲν Ἰνδοκίαν ἐκάλουν Ἰνδικὴν ἐκτός τοῦ Γάγγου, τὸ δὲ Ἰνδοστάν Ἰνδικὴν ἐντός τοῦ Γάγγου, τὰς ὁποίας οἱ ἀρχαῖοι ἐγνώρισαν ἀπὸ τῆς ἐκστρατείας τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ὅστις εἰσεχώρησεν ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι τοῦ Ἰφάσιος ποταμοῦ καὶ ὁ διάδοχος αὐτοῦ Σέλευκος προὐχώρησε μέχρι τοῦ Γάγγου.

Ὡς δὲ τὸ πάλαι ἦσαν πυκνότατα κατοικημένα: αἱ δύο χερσόνησοι, περιέχουσαι πολλὰς χιλιάδας πόλεων, τῶν ὁποίων 37 κατέκτησεν ὁ Ἀλέξανδρος, οὕτω καὶ νῦν θεωροῦνται ὡς περισσώτερον κατοικημένα ἀπὸ ὅλας τὰς χώρας τῆς Εὐρώπης.

α'.) Φυσικὴ κατάστασις.

"Ὀρια, ὄρη, ποταμοί, διώρυγες καὶ λίμναι.

Τὴν Ἰνδοκίαν περιβάλλουσι πρὸς Β μὲν ἡ Κίνα, πρὸς Δ δὲ τὸ Ἰνδοστάν καὶ ὁ Βεγγαλικὸς κόλπος, πρὸς Ν ὁ πορθμὸς τῆς Μαλάκας καὶ ὁ Ἰνδικὸς ὠκεανὸς καὶ πρὸς Α ἡ Σινικὴ θάλασσα. Ἐντός δὲ τοῦ Βεγγαλικοῦ κόλπου καὶ τῆς Σινικῆς θαλάσσης σχηματίζονται πολλοὶ μικροὶ κόλποι καὶ πρὸς Ν ὁ πορθμὸς τῆς Μαλάκας.

"Ὀρη δὲ διατέμνοντα τὴν χώραν εἶναι κλάδοι τῶν Ἰμαλαίων

ὄρεων, οἱ κυριώτεροι τῶν ἠποίων εἶναι 5. 1) Ἡ παραλία σειρὰ τῆς Ἀρακούνης. 2) Ἡ Βερμανικὴ παραλία σειρὰ 3) Ἡ δυτικὴ παραλία τοῦ Σιάμ. 4) Ἡ ἀνατολικὴ παραλία τοῦ Σιάμ, 5) καὶ ἡ παραλία σειρὰ τῆς Κοχιγίνης, αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ τῶν ἠποίων ἔχουσιν ὕψος 8,000'. Τὰ δὲ ὄρη τῆς χερσονήσου Μαλάκας εἶναι ἐντελῶς κεχωρισμένα ἀπὸ τούτων τῶν δὲ ἀκρωτηρίων ἐπισημότερα τὸ Πανδαθάνον, τὸ Καμβόιον καὶ τὸ Νεγραῖσον.

Οἱ δὲ κυριώτεροι ποταμοὶ τῆς χώρας εἶναι οἱ ἀκόλουθοι 3. 1) Ὁ Ἰραθάδης πηγάζων ἐκ τῶν ὄρεων τῆς Ἀσσάμης, ἐκβάλλει εἰς τὸν Μαρτάθάνειον κόλπον. 2) Ὁ Μενάμης ἐκβάλλει εἰς τὸν Σιαμικὸν κόλπον. 3) Ὁ Μεκόγγης ἐκβάλλει εἰς τὴν Σινικὴν θάλασσαν. Ἡ χερσόνησος ἔχει καὶ τινὰς μικρὰς λίμνας πρὸ ὀλίγου γνωσθείσας.

6.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Ἰνδοκίνα πολιτικῶς διαιρεῖται νῦν εἰς 6 τμήματα. Ταῦτα δὲ εἶναι τὰ ἐξῆς ἡ Βρετανικὴ Ἰνδοκίνα, ἡ Βερμανικὴ αὐτοκρατορία, τὸ βασιλεῖον τοῦ Σιάμ, ἡ αὐτοκρατορία τοῦ Ἀνάμ, ἡ Γαλλικὴ Κοχιγίνα καὶ ἡ χερσόνησος Μαλάκα.

Α'. ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ ΙΝΔΟΚΙΝΑ

Κάτ. 3,000,000.

Ἡ Βρετανικὴ Ἰνδοκίνα κατέχουσα τὸ ΒΔ μέρος τῆς χερσονήσου κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλων ἀπὸ τοῦ 1824—1853. Πόλεις δὲ αὐτῆς διαιρουμένης εἰς 4 τμήματα, ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἐξῆς.

1) Ἡ Ἰρακούνη (100,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Δέλτα τοῦ Ἰραθάδου ποταμοῦ εἶναι ἡ ἐπισημότερα πόλις.

2) Ἡ Μαλμουνη (75,000) κειμένη ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Τονασσερίμη εἶναι ἐμπορικὴ.

3) Ἡ Πρόμη (35,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἰραθάδου ποταμοῦ.

4) Ἡ Ἀρακάνη (25,000) πρωτ. τῆς ἡμιονύμου ἐπαρχίας, ἔχει κλίμα νοσῶδες.

Β'. Η ΒΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

Κάτ. 4,000,000.

Ἡ αὐτοκρατορία αὕτη ἔχουσα ἔντασιν ἴσην πρὸς τὴν τῆς Γαλλίας εἶναι μεσόγειος καὶ κατοικεῖται ὑπὸ τῶν Βερμάνων, λαοῦ ἀν-

δρείου καὶ φιλομαθοῦς, δεσποζομένου ὑπὸ αὐτοκράτορος ὑποκειμένου εἰς τὴν Κίναν.

1) Ἡ Μανδαλάη (100,000) νέα πρωτ. τοῦ κράτους ἀπὸ τοῦ 1859 κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἰραβάδου ποταμοῦ, εἶναι ἐμπορικὴ καὶ ἔχει κλίμα νοσῶδες.

2) Ἡ Ἄβα (30,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἰραβάδου ποταμοῦ, εἶναι ἡ πρῶτη πρωτ. ἐκπεσοῦσα μετὰ τὴν μετάθεσιν τῆς ἔδρας τοῦ αὐτοκράτορος.

3) Ἡ Ἀμαραπούρα (30,000) κειμένη ἀπέναντι τῆς Ἄβας ὑπῆρξεν ἐπὶ τινα χρόνον πρωτ. καὶ εἶχε 200 χιλ. κατοίκων.

4) Ἡ Σαίγγάνη μεγάλη πόλις κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἰραβάδου ποταμοῦ καὶ πλήρης ναῶν καὶ μοναστηρίων.

Γ'. ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΙΑΜ

Κατ. 5,000,000.

Τὸ βασίλειον τοῦτο, συνιστάμενον ἐκ τοῦ ἰδίως Σιάμ, τῆς κοιλάδος τοῦ Μενάμου ποταμοῦ καὶ τοῦ βορείου μέρους τῆς χερσονήσου Μαλάκας, ἔρχεται δεσποτικῶς ὑπὸ βασιλείως, ἀπολαμβάνοντος θείας τιμᾶς, μετὰ τὸν ὅποιον οἱ κάτοικοι ἀποπέμνουσι μεγίστην τιμὴν εἰς τοὺς λευκοὺς ἐλέφαντας. Αἱ δὲ ἐπισημότεραι πόλεις τοῦ Σιάμ εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

1) Ἡ Βαγκόκη (600,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Μενάμου ποταμοῦ εἶναι πρωτ. τοῦ βασιλείου καὶ ἡ μεγίστη καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Ἰνδοκίνας καλουμένη « Ἀσιατικὴ Βενετία ».

2) Ἡ Σιάμη κειμένη πρὸς Β τῆς Βαγκόκης, ἦν ἡ πρῶτη πρωτ. τοῦ βασιλείου διατηροῦσα πολλὰ εἰρήπια ναῶν καὶ παλατίων.

3) Τὸ Λοάγγον (20,000) μικρὰ καὶ ἐμπορικὴ πόλις.

Δ'. Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ANNAM

Κατ. 21,000,000.

Ἡ αὐτοκρατορία τοῦ Ἄνναμ κειμένη ἐν τῇ Α παραλίᾳ τῆς Ἰνδοκίνας, περιλαμβάνει τὴν χώραν τοῦ Μεκόγγου ποταμοῦ, τὴν Τογκίνην καὶ τὴν Κοχιγκίαν καὶ διοικεῖται ὑπὸ αὐτοκράτορος, ἀναγνωρίζοντος τὴν κυριαρχίαν τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Κίνας. Οἱ Γάλλοι κατακτῆσαντες τὴν Κοχιγκίαν τῷ 1867, ἐκυρίευσαν ἐσχάτως καὶ τὴν Τογκίνην. Πόλεις ταύτης εἶναι:

1) Ἡ Χουή (100,000) πρωτ. τῆς Κοχιγκίνας κειμένη ἐν τῇ Ν πλευρᾷ.

2) Ἡ Κεχῶ ('Ανόη 80,000) πρωτ. τοῦ Τογγίνου, ἐν ἡ ἠδρευεν ὁ ἀντιβασιλεύς.

Ε'. Η ΓΑΛΛΙΚΗ ΚΟΧΙΓΚΙΝΑ

Κατ. 1,500,000.

Ἡ Γαλλικὴ Κοχιγκίνα, περιλαμβάνουσα τὴν Ν Κοχιγκίναν, διαιρεῖται εἰς 6 ἐπαρχίας. Ταύτης δὲ ἐπίσημος πόλις εἶναι:

Ἡ Σαϊγόνη (100,000) κειμένη πλίσσιον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Με-
κόγκου ποταμοῦ, εἶναι ἐμπορικὴ πόλις.

Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ μικρὸν βασίλειον τῆς Καμβοίας (100 χιλ.) ὅπερ πρότερον ἐζηρτάτο ἀπὸ τοῦ Ἀνάμ καὶ Σιάμ, ἔχον πρωτ. τὴν Πανοπίγγην, κατὰ τὰ τελευταῖα ὅμως ἔτη ἐτέθη ὑπὸ τὴν προσ-
τάσιαν τῆς Γαλλίας.

ΣΤ'. Η ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΜΑΛΑΚΑ

Αὕτη συνδεομένη μετὰ τῆς Ἰνδοκίνας διὰ τοῦ Ἴσθμοῦ Κράου, περιλαμβάνει πολλὰ μικρὰ κράτη, τῶν ὁποίων τὰ μὲν ὑποτελεῖ τῷ Σιάμ, τὰ δὲ καὶ ἀνεξάρτητα εἶναι. Τὸ δὲ νότιον μέρος ἀνή-
κον τῇ Ὀλλανδίᾳ, παρεχωρήθη τῇ Ἀγγλίᾳ, ἥτις εἰς ἀνταλλαγὴν παρεχώρησε τὰς ἐν Σουμάτρα ἀποικίας τῆς. Τῶν δὲ πόλεων τῆς Μαλάκας ἐπισημότερα εἶναι ἡ Σιγγαπόρη (100,000) ἀγκυρία ἐμ-
πορίου. Πρὸς Δ τῆς Ἰνδοκίνας ὑπάρχουσι δύο σωρεῖαι νήσων αἱ Ἀνδαμάναι, ὅπου πέμπουσιν οἱ Ἀγγλοὶ τοὺς καταδικούς καὶ αἱ Νικοβάρειαι τὸν ἀριθμὸν 7 μεγάλαι καὶ 11 μικραὶ, κατακτηθεῖ-
σαι ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν τῷ 1869.

ΙΝΔΙΚΑΙ ΝΗΣΟΙ

Κάτοικοι 35,000,000.

Αὗται κείμεναι πρὸς Ν τῆς Ἰνδοκίνας περὶ τὸν Ἴσημερινόν, κατέ-
χονται ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊῶν, Πορτογάλων, Ἰσπανῶν Ἀγγλῶν καὶ Ὀλλανδῶν. καὶ διαιροῦνται εἰς 4 νήσους τῆς Μεγάλης Σούνδας καὶ εἰς πολλὰς μικρὰς τῆς μικρᾶς Σούνδας. Αἱ 4 μεγάλαι νῆσοι τῆς μεγάλης Σούνδας εἶναι:

1) Ἡ Σουμάτρα (3,500,000) διὰ τοῦ πορθμοῦ τῆς Μαλάκας χωριζομένη ἀπὸ τῆς Ἰνδοκίνας ἔχει πόλεις τὴν Παλεμβάγγην (70,000) καὶ τὴν Παδάγγην (12,000) καὶ ὑπόκειται εἰς τοὺς Ὀλλανδοῦς.

2) Ἡ Ἰάβα (18,000,000) χωριζομένη ἀπὸ τῆς Σουμάτρας διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Σούνδου, ἔχει πόλεις τὴν Σουραβαΐαν (140,000), καὶ τὴν Βαταβίαν (100,000) καὶ τόσα φυσικὰ πλεονεκτήματα ἔχει ὥστε ὀνομάζεται «ὁ μαργαρίτης τοῦ Ὀλλανδικοῦ θρόνου»

3) Ἡ Βόρνεος (2,000,000) εἶναι μεγίστη νῆσος ἴση πρὸς τὴν Σκανδιναυίαν, τῆς ὁποίας τὸ πλεῖστον μέρος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς Ὀλλανδοῦς καὶ ἡ βόρειος παραλία ὑπόκειται εἰς τοὺς Ἄγγλους μετὰ τῆς νήσου Λαβουάνης· εἰς τὸ Β μέρος ὑπάρχει καὶ τὸ μικρὸν ἀνεξάρτητον βασιλεῖον Βόρνεον.

4) Ἡ Κελέθη (1,000,000) χωριζομένη ἀπὸ τὴν Βόρνεον διὰ τοῦ πορθμοῦ Μαγκασσάρ, ἔχει πόλεις τὴν Βλακαρδίγγην (15,000) καὶ τὴν Μενάδαν (12 000) καὶ ὑπόκειται κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τοὺς Ὀλλανδοῦς.

Τῶν δὲ μικρῶν νήσων τῆς μικρᾶς Σούνδας ἐπισημότεραι εἶναι ἡ Τιμώρη, ἡ Φλωρίς, ἡ Σουμβάβα, ἡ Λομβόκη καὶ ἡ Βάλη.

Αἱ Μολούκαι (400,000) ἡ νῆσοι τῶν ἀρωμάτων, αἱ Βανδαΐαι, ἡ Κεράμη, τὸ Γίλολον, ἡ Τερνάτη καὶ ἄλλαι μικραὶ.

Αἱ Σολοῦαι μικραὶ καὶ ἀσήμαντοι οἰκούμεναι ὑπὸ πειρατῶν.

Αἱ Φιλιππῖναι (8,000,000) ὀνομασθεῖσαι ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ βασιλέως τῆς Ἰσπανίας Φιλίππου, εἶναι ἠφαιστειώδεις καὶ χωρίζονται ἀπὸ τῆς Ἀσίας διὰ τῆς Σινικῆς θαλάσσης. Τούτων δὲ ἐπισημότεραι εἶναι ἡ Μανίλη, ἴση πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, ἔχουσα πρωτ. ἡμῶν ἡμῶν (160,000), καὶ ἡ Μινδάνος ἔχουσα πρωτ. τὴν Σελαγγάμην καὶ ἄλλαι πολλαὶ μικραὶ.

Κλίμα ἔδαφος καὶ προϊόντα τῆς Ἰνδοκίνας

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Ἰνδοκίνας εἰς μὲν τὰ παραλία εἶναι θερμότερον, εἰς δὲ τὰ μεσόγεια συγκερασμένον, τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορώτατον καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποί, βάμβαξ, ἀφθονώτατον ὀρύζιον, τέιον, ἀρωματικά, ζαχαροκάλαμον, σιδηρόξυλον, μέταλλὰ χρυσοῦ, ρουβινίων, σαπφείρου, μαρμάρων,

κασσιτέρου και πετρελαίου ζῶα δὲ λευκοὶ ἐλέφαντες, τίγρεις, οὐραγοτάγοι κλ.

*Κάτοικοι, θρησκεία, πολιτεῦμα και
διαφορητικὴ κατάσταση.*

Οἱ μὲν κάτοικοι τῆς χώρας Ἰνδοσῖναι διαιροῦνται εἰς ἀνατολικούς, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπικρατεῖ ὁ Σινικός τύπος, και εἰς δυτικούς, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπικρατεῖ ὁ Ἰνδικός τύπος. Ἐν δὲ τῇ χερσονήσῳ Μαλάκκ κατοικοῦσιν οἱ Μαλαῖοι και ἄλλα μικρὰ ἔθνη Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ μὲν πλεῖστοι εἶναι Βουδισταί, οἱ δὲ λοιποὶ Χριστιανοὶ Καθολικοὶ ἔχοντες 10 ἐπισκοπὰς και Διαμαρτυρούμενοι (80,000). Ἔτι δὲ Μωαμεθανοὶ και ἱλίγοι Κομφουκισταί. Τὸ δὲ πολιτεῦμα εἰς ὅλα τὰ κράτη εἶναι δεσποτικόν. Καὶ κατὰ τὴν διαφορητικὴν ἀνάπτυξιν εἶναι βαρβαροὶ ὡς οἱ λοιποὶ Ἀσιανοί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΤΟ ΙΝΔΟΣΤΑΝ

Ἱστορικὴ ἐποψὺς

Τὴν εὐδαίμονα ταύτην χώραν παλαι μὲν κατέκρου βαρβαρα ἔθνη τῷ δὲ 2,000 π. Χ. λαὸς Καυκάσιος και πεπολιτισμένους κατακτῆσας αὐτήν, εἰσήγαγε πολιτισμὸν και θρησκείαν εἰς τοὺς βαρβάρους κατοίκους. Ἐγένετο δὲ γνωστὴ ἡ χώρα αὕτη ἀπὸ τῆς ἐκστρατείας τοῦ Ἀλεξάνδρου, τῆς ὁποίας μέρος μὲν αὐτὸς κατέκτησε μέχρι τοῦ Ἰφάσιος ποταμοῦ, τὸ δὲ ὑπόλοιπον οἱ διάδοχοι αὐτοῦ Σέλευκος και Ἀντίοχος. Ἀκολούθως δὲ οἱ Ῥωμαῖοι διετήρησαν τὸν σύνδεσμον τῆς χώρας μετὰ τῆς Εὐρώπης μέχρι τοῦ 7. αἰῶνος, ὅτε οἱ Ἀραβες κατακτῆσαν αὐτήν, εἰσήγαγον τὸν Μωαμεθανισμὸν και κατέστρεψαν τὸν πολιτισμὸν. Ἀπὸ δὲ τοῦ 11. αἰῶνος οἱ Εὐρωπαῖοι, μέρος τῆς χώρας κατακτῆσαντες, ἐσύστησαν ἀποικίας, τὸ πλεῖστον ὅμως αὐτῆς ἐκυρίευσαν οἱ Ἀγγλοὶ, αἵτινες ἀπὸ τοῦ 1876 αὐτοκρατορίαν ἐκήρυξαν τὸ Ἰνδοστάν και τὴν βασίλισσαν τῆς Ἀγγλίας αὐτοκράτειραν τῶν Ἰνδιῶν.

ἀ.) Φυσικὴ κατάσταση.

Ὅρια, ὄρη, ἀκρωτήρια, ποτᾶμοὶ και διώρυγες.

Τὸ Ἰνδοστάν ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὴν Ἱταλικὴν χερσονήσον, ἔχει τόσα φυσικὰ πλεονεκτήματα, ὥστε δικαίως ὀνομάζεται «Ἱταλία

τῆς Ἀνατολῆς» παράγουσα πλουσιώτατα καὶ ἀφθονώτατα προϊόντα, πολυτίμους λίθους καὶ ἀρώματα. Τοιαύτη δὲ οὖσα ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Σινικῆς αὐτοκρατορίας, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τῆς Ἰνδοκίνας καὶ τοῦ Βεγγαλικοῦ κόλπου, πρὸς Ν ὑπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Βελουχιστάν, Ἀφγανιστάν καὶ τοῦ Ὀμανικοῦ κόλπου.

Τρεῖς σειραὶ ὁρέων διατέμνουσι τὸ Ἰνδοστάν αἰ ἐξῆς·

1) Τὰ Ἰμαλάια (28,000') τὰ ὑψηλότετα ὄρη τοῦ κόσμου ἐν τῇ Β πλευρᾷ, τῶν ὑποίων αἰ δύο ὑψηλότετα κορυφαὶ ὀνομάζονται Εὐέρεστον καὶ Δαβαλαγερί. 2) Τὰ Βινδουα (8,000') ἐν τῇ κεντρικῇ πλευρᾷ. 3) Καὶ τὰ Γαταῖα (13,000') ἐν τῇ Ν πλευρᾷ διαιρούμενα εἰς ἀνατολικά καὶ δυτικά.

Ἀκρωτήριον δὲ ἐν καὶ μόνον ἔχει τὸ Κομορίνον ἐν τῇ Ν ἄκρᾳ.

Τῶν δὲ πολυαριθμῶν ποταμῶν ἐπισημότεροι εἶναι οἱ ἀκόλουθοι.

1) Ὁ Γάγγης πηγάζων ἐκ τῶν Ἰμαλαίων, ἐκβάλλει εἰς τὸν Βεγγαλικὸν κόλπον. 2) Ὁ Ἰνδὸς πηγάζων ἐκ τῶν αὐτῶν ὁρέων, ἐκβάλλει εἰς τὸν Ὀμανικὸν κόλπον. 3) Ὁ Βραμαπούτρας πηγάζων ἐκ τῶν Θιβητικῶν ὁρέων, ἐκβάλλει εἰς τὸν Βεγγαλικὸν κόλπον. 4) Ὁ Ὑφασις μέγας παραπόταμος τοῦ Ἰνδοῦ, ἐπίσημος διὰ τὴν ἐκστρατεῖαν τοῦ Ἀλεξάνδρου· οἱ ποταμοὶ οὗτοι κανονικῶς πλημμυροῦντες καθιστῶσι τὴν χώραν εὐφορωτάτην.

Μεταξὺ δὲ τῶν ποταμῶν ὑπάρχουσι πλείεσται διώρυγες, κατασκευασθεῖσαι ὑπὸ τῶν Ἀγγλων, ἐπισημοτάτη τῶν ὑποίων εἶναι ἡ τοῦ Γάγγου προωρισμένη νὰ ἀρδεύῃ τὴν μεταξὺ τοῦ Γάγγου καὶ Τζουμαῖ χώραν.

6.) Πολιτικὴ κατάστασις καὶ διαίρεσις.

Τὸ Ἰνδοστάν πολιτικῶς διαίρεῖται εἰς 3 μέρη·

1) Εἰς τὰς Ἀγγλικὰς κατακτήσεις, περιλαμβανούσας τὸ πλεῖστον μέρος. 2) Εἰς τὰς τῶν ἄλλων Εὐρωπαίων.

3) Καὶ εἰς τὰ ἀνεξάρτητα κράτη τῶν Ἰμαλαίων ὁρέων.

Α'. ΑΓΓΛΙΚΑΙ ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΙΣ

Κατ. 245,000,000.

Αἱ Ἀγγλικαὶ κατακτήσεις τοῦ Ἰνδοστάν, αἰ ὑποαὶ μετὰ τῶν ἐν Ἰνδοκίνα καὶ Θιβητικῇ κτήσεων ἀποτελεῦσι τὸ μέγα Βρετανικόν

κόν Ἰνδικὸν κράτος, πρότερον μὲν διωκοῦντο ὑπὸ ἐμπορικῆς ἐταιρίας, νῦν δὲ κυβερνοῦνται ὑπὸ ἰδιαιτέρου ἀντιβασιλέως καὶ διαιροῦνται 1) εἰς κατακτήσεις περιεχούσας ὑπὲρ τὰ 50 κράτη ὑποτελῆ· 2) εἰς κράτη σύμμαχα καὶ φόρου ὑποτελῆ καὶ 3) εἰς σύμμαχα καὶ ἀτελῆ φόρου.

Ἐπισημότερα: δὲ πόλεις ἐν ταῖς Ἀγγλικαῖς κατακτήσεσιν εἶναι αἱ ἑξῆς·

1) Ἡ Καλιούτα (900,000) κειμένη ἐν τῷ Δέλτα τοῦ Γάγγου ποτ. εἶναι πρωτ. τοῦ Ἰνδικοῦ κράτους, καθέδρα τοῦ ἀντιβασιλέως, μεγίστη, ὠραιστάτη, ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τοῦ Ἰνδοστάν καὶ ὅλης τῆς Ἀσίας, διαιρουμένη εἰς λευκὴν πόλιν οἰκουμένην ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων καὶ εἰς μαύρην ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν καὶ ἔχουσα ὄχυρὰν ἀκρόπολιν, πανεπιστήμιον, ἀστεροσκοπεῖον, περίφημον βοτανικὸν κήπον, ναοὺς πολλοὺς, ἐκπαιδευτικὰ, φιλανθρωπικὰ, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα.

2) Ἡ Βομβάη (700,000) εἶναι ἡ δευτέρα πόλις τοῦ Ἰνδοστάν, ἔχουσα μέγιστον καὶ κάλλιστον λιμένα, ἀκρόπολιν ὄχυρὰν, ἀγορὰν μεγίστην, παλάτια, ναοὺς, ἐκκλησίας, ἐκπαιδευτήρια, ἐπιστημονικὰς ἐταιρίας, νοσοκομεῖα, μεγάλα ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα.

3) Ἡ Μαδράση (400,000) εἶναι ἡ τρίτη ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις τοῦ Ἰνδοστάν, ἔχουσα ἐκπαιδευτικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ καταστήματα καὶ φημιζομένη διὰ τοὺς μάγους, γόητας καὶ θαυματοποιούς, περιερχομένους εἰς ὅλας τὰς πόλεις.

4) Ἡ Πάτνα (300,000) εἶναι ἐμπορικωτάτη πόλις ἔχουσα πολλὰ παλάτια, ναοὺς, ἐμπορικὰ βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ φημιζομένη διὰ τὸ ἐμπόριον τοῦ ὀπίου μεγίστη κατανάλωσις τοῦ ὀπίου γίνεται.

5) Τὸ Λούκνοβον (300,000) διαίρεται εἰς ἀρχαίαν καὶ νέαν πόλιν, ἔχει παλάτια πολυτελέστατα καὶ τζαμία, ἑμοιάζουσα πρὸς Ἀγγλικὴν πόλιν.

6) Ἡ Βεναρῆση (200,000) εἶναι ἀξιοθαύμαστος πόλις, φημιζομένη ὡς ἱερὰ τῶν Ἰνδῶν, εἰς τὴν ὁποίαν πανταχόθεν συρρέουσι προσκυνηταὶ καθ' ὅσον πιστεύουσιν ὅτι εἶναι πλησιεστάτη εἰς τὸν παράδεισον.

7) Ἡ Ἐιδεραβάδη (200,000) καίμενη ἐν τῇ μεσογείῳ ἔχει πολλὰ παλάτια καὶ τζαμιά.

8) Ἡ Γκιλιόρη (200,000) μεσόγειος πόλις.

9) Ἡ Δελχὴ (150,000) μεσόγειος, ἦν πρότερον ἡ μεγίστη τῶν Ἰνδιῶν ἔχουσα 2,000,000 κατ. Ἀπὸ τοῦ 15^{ου} αἰῶνος πολλὰ παθοῦσα, ἐξέπεσε. Ἐκτὸς δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι πόλεις, ἐπισημότεραι τῶν ὑποίων εἶναι ἡ Μουροχιδωβάδη, ἡ Ἄγρα, ἡ Ἀλλαχβάδη ἡ Μοζουλιπατάμη, ἡ Σουράτη καὶ ἡ Λαχόρη ἔχουσαι ἀπὸ 150,000—50,000 κατοίκων.

Β'. ΚΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ἈΛΛΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ

Κατ. 800,000

Αἰκατακτήσεις τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊῶν ἦτοι τῶν Γάλλων καὶ Πορτογάλων, παραβαλλόμεναι πρὸς τὰς Ἀγγλικὰς, εἶναι μικραὶ καὶ ἀσήμαντοι διότι αἱ μὲν Πορτογαλικαὶ ἔχουσι 500,000 καὶ πόλεις τὴν Γόαν (20,000) καὶ τὴν Δίαν (20,000). Αἱ δὲ Γαλλικαὶ ἔχουσι 300,000 καὶ πόλεις τὴν Καρικάλην (50,000) ἔδραν τοῦ διοικητοῦ, τὴν Σχανδραναγάρην (35,000) καὶ τὴν Πονδιχερὴν (30,000).

Γ'. ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΚΡΑΤΗ ΤΩΝ ΙΜΑΛΑΙΩΝ

Κάτοικοι 4,000,000.

Τούτων ἐπισημότερα εἶναι δύο, 1) τὸ τῆς Νεπάλης (3,000,000), ἔχον πρωτ. τὴν Κατμανδού (30,000) καὶ 2) τὸ τῆς Βουτάνης (300,000), ἔχον πρωτ. τὴν Τασσιανδόνην (10,000).

Νῆσοι τοῦ Ἰνδοστάν.

1) Ἡ Κεϋλώνη (Λεοντόνησος καὶ Ταπροβάνη 4,000,000) εἶναι εὐφορωτάτη, παράγουσα ἀρωματικά, πολυτίμους λίθους καὶ σίδηρον καὶ ἔχουσα πρωτ. τὸ Κολόμβον (100,000), ὅπου διαμένει ἐξόριστος ὁ Ἀραβῆς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ.

2) Αἱ Λακεδίβαι καὶ Μαλδίβαι δύο συμπλέγματα μικρῶν νήσων ὑποκείμενα εἰς τὴν Ἀγγλίαν, διατηροῦσαν ἓνα Σουλτάνον διοικητήν.

Κλίμα ἔδαφος καὶ προϊόντα τοῦ Ἰνδοστάν.

Τὸ μὲν κλίμα ἐν μὲν θαῖξ Β χώραις εἶναι ἄλπειον, ἐν δὲ ταῖς Μ θερμὸν καὶ νοσῶδες. Τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι εὐφορώτατον καὶ μάλιστα εἰς τὰς περὶ τὸ Ἰνδὸν καὶ Γάγγην χώρας. Καὶ τὰ προϊόντα

του Ἰνδοστάν είναι πλουσιώτατα καὶ ποικιλώτατα, ἦτοι δημητριακοὶ καρποί, μέταξα, βάμβαξ, ὀρύζιον, τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ τὴν τροφήν τῶν κατοίκων, ἀρωματικὰ περίφημα ἦτοι ὄπιον, πέπερι, καμφορά, βανάναι, κόμμι κλ. Τὸ δὲ ἔδαφος τῆς γῆς περιέχει πολύτιμα μέταλλα, ἦτοι μαργαρίτας, ἀδάμαντας, χρυσόν, σίδηρον καὶ λιθάνθρακας. Καὶ ζῶα δὲ καὶ θηρία ἔχει πλεῖστα καὶ μέγιστα, διαφέροντα πολὺ τῶν τῆς Ἀφρικῆς καὶ Εὐρώπης κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν ὠραιότητα.

Βιομηχανία, ἐμπόριον, καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία, εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη, τὸ δὲ ἐμπόριον σπουδαιώτατον καὶ ἐκτεταμένον εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου καὶ ἡ συγκοινωνία ἐκτελεῖται διὰ θαλάσσης, τῶν πλωτῶν ποταμῶν καὶ διωρύγων καὶ διὰ τῶν σιδηροδρόμων, διὰ τῶν ὁποίων οἱ Ἀγγλοὶ συνέδεσαν ὅλας τὰς μεγάλας πόλεις, ἀπολαμβάνοντες ἀπειρον πλοῦτον ἐκ τοῦ ἐμπορίου.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, καὶ πολιτεῦμα.

Οἱ μὲν κάτοικοι τοῦ Ἰνδοστάν ἀνήκουσιν εἰς πολλὰς ἐθνικότητας καὶ εἶναι Ἰνδοί, Μογγόλοι, Ἀφγανοί, Σῖναι, Ἀραβες, Ἰουδαῖοι, Πέρσαι καὶ Μωαμεθανοί. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ πλεῖστοι εἶναι Βραχμισταί, Βουδισταί, ἕως 30 ἑκατομ. Μωαμεθανοὶ καὶ ὀλίγοι Καθολικοὶ καὶ Διαμαρτυρόμενοι. Κατὰ δὲ τὴν γλῶσσαν ἀνήκουσιν εἰς δύο τμήματα, ὧν τὸ μὲν Β περιλαμβάνει πάσας τὰς γλώσσας, αἱ ὁποῖαι στηρίζονται ἐπὶ τῆς ἱερᾶς γλώσσης, τῆς Σανσκριτικῆς λεγομένης, τὸ δὲ Ν περιλαμβάνει τὰς λοιπὰς γλώσσας, αἱ ὁποῖαι δὲν ἔχουσι καμμίαν συγγένειαν πρὸς τὴν Σανσκριτικήν. Καὶ τὸ πολιτεῦμα, καθ' ὃ διοικοῦνται πάντα σχεδὸν τὰ κράτη, εἶναι δεσποτικόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΤΟ ΒΕΛΟΥΤΧΙΣΤΑΝ (ΝΑ ΙΡΑΝ ΚΑΙ ΓΕΔΡΩΣΙΑ)

Κάτοικοι 2,000,000.

Ἱστορικὴ ἑξοφίς.

Ἡ χώρα αὕτη Γεδρωσία ὀνομαζομένη τὸ πάλαι, ἐγένετο γνωστή ἀπὸ τῆς ἐκστρατείας τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστις ἐπιστρέφων ἐκ

των Ἰνδιῶν μετὰ πολλοῦ κόπου καὶ κινδύνων ἠδυνήθη νὰ διέλθῃ διὰ τῆς ἐρημίας αὐτῆς, ἐν ἣ ἴσχυρον οἱ στρατοὶ τῆς Σεμιράμιδος καὶ τοῦ Κύρου κατεστράφησαν ἐντελῶς· διότι τὸ ἔδαφος αὐτῆς εἶναι ὀρεινόν, πετρῶδες, ἔρημον καὶ ἀμυγδαλέδες, στερούμενον ὕδατων. Τὸ Βελουτχιστὰν ἀποτελεῖσάν μέρος τοῦ Περσικοῦ κράτους, ἀπεσπάσθη καὶ διηρέθη εἰς πολλὰ μικρὰ χανάτα.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη καὶ ποταμοί.

Τὸ Βελουτχιστὰν ὁρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τοῦ Ἀφγανιστάν, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰνδοστάν, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Ὀμανικοῦ κόλπου καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Περσίας. Ὅρη δὲ διατέμνοντα τὴν χώραν εἶναι 1) τὰ Βαίτια (8,000') ἐκτεινόμενα ἐν τῇ Α πλευρᾷ, 2) τὰ Ἀρβίτα διατέμνοντα τὴν χώραν ἐν τῷ μέσῳ καὶ 3) τὰ Παρσιὰ. Καὶ ποταμούς μικροὺς καὶ ἀσημάντους ἔχει ἡ χώρα, 1) τὸν Ἀράβιον, διαρρέοντα τὴν Α πλευρὰν καὶ 2) τὸν Τόμηρον, διαρρέοντα τὴν Δ πλευρὰν.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ Βελουτχιστὰν πολιτικῶς διαίρεται νῦν εἰς 8 χανάτα, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἔχει ἴδιον χάνην πάντες δὲ ἀναγνωρίζουσι τὸν χάνην τῆς Κελάτης ὡς ἀνώτατον, ὅστις διατελεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας· ἕκαστον τῶν χανάτων ἔχει πρωτ. ἴδιαν καὶ κωμοπόλεις. Ἐπισημοτέρα δὲ πασῶν εἶναι ἡ Κελάτη (12,000) κειμένη ἐπὶ λόφῳ ὑψηλοῦ.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι ποικίλον ἤτοι θερμὸν καὶ συγκερασμένον. Τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορον εἶναι μόνον εἰς τὰ πεδινὰ καὶ τὰ προϊόντα αὐτῆς εἶναι δημητριακοὶ καρποί, ὄρυζιον, ἀρωματικά, φοίνικες καὶ ὀπωρικά διάφορα. Ἐχει δὲ καὶ μέταλλα πολλὰ καὶ διάφορα χρυσοῦ, ἀργύρου, μολύβδου, σιδήρου καὶ χαλκοῦ· ἀλλὰ εἶναι ἐντελῶς παρημελημένα τὰ μεταλλεῖα ἕνεκα τῆς βαρβαρότητος τῶν κατοίκων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, καὶ πολιτεῖμα.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Βελουτχιστὰν διαίρουνται εἰς Βελούχους καὶ εἰς Βραχούους, νομαδικῶς ζῶντας ὡς ποιμένας. Καὶ οἱ μὲν πρῶ-

τοι είναι συγγενείς πρὸς τοὺς Πέρσας, οἱ δὲ δεῦτεροι εἶναι ἀγριώτεροι καὶ ληστικὸν βίον ζῶσι. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι Μωαμεθανοὶ Σουνίται, λαλοῦντες γλώσσαν συγγενῆ πρὸς τὴν Περσικήν. Καὶ τὸ πολίτευμα εἶναι δεσποτικόν, τῶν 7 ἡγεμόνων ἀναγνωρίζοντων κατ' ἐπιφάνειαν τὴν κυριαρχίαν τοῦ μεγάλου χάνου τῆς Κελάτης

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἡ ΑΡΑΒΙΑ

Κάτοικοι 6,000,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ἡ ἀρχαία ἱστορία τῆς Ἀραβίας εἶναι σκοτεινὴ καὶ μυθώδης. Ἀπὸ δὲ τοῦ Μωάμεθ (632) εἰσέρχεται ἡ Ἀραβία εἰς τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν. Διότι οὗτος ὡς προφήτης τοῦ Θεοῦ νέαν ἐκήρυξε θρησκείαν καὶ διέδωκεν αὐτὴν εἰς τὴν Ἀραβίαν· οἱ δὲ διάδοχοι αὐτοῦ Καλίφαι ἐπέξετειναν τὴν νέαν θρησκείαν εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ Ἀφρικὴν, κατέκτησαν τὴν Ἰσπανίαν καὶ ἔδειξαν ἄνδρας ἐξόχους ἐν τῇ ποιήσει καὶ ἐν τῇ φιλολογίᾳ. Ἀκολούθως ὅμως περιελθόντες εἰς διχονοίας, ἔχασαν τὴν προτέραν δύναμιν καὶ δόξαν.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ἀκρωτήρια καὶ ποταμοί.

Ἡ Ἀραβία κατέχουσα τὸ ΝΔ μέρος τῆς Ἀσίας καὶ κειμένη μεταξὺ τῆς Μεσογείου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ὄρη μὲν ἔχει 1) τὸ Σινὰ (9,000') ἐπίσημον ἐν τῇ ἱερᾷ Γραφῇ· 2) τὰ Δίδυμα ὄρη καὶ 3) τὰ τῶν Ἀσαβῶν, ἀκρωτήριον τὸ Πορεϊλίον πρὸς Ν καὶ τρεῖς μικροὺς ποταμοὺς, τὸν Βαίτιον, τὸν Ὀρμανον καὶ τὸν Κυνὸς ποταμὸν.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Ἀραβία πάλαι μὲν διηρεῖτο εἰς ἔρημον πρὸς Β, εἰς Πετραίαν ΒΔ καὶ εἰς Εὐδαίμονα πρὸς Ν· νῦν δὲ πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς τουρκικὴν, περιέχουσαν τὰς ἱερὰς πόλεις, εἰς τὸ τῆς Ἰεμένης τμήμα, εἰς τὸ μεσημβρινὸν καὶ εἰς τὸ τῆς Α παραλίαν· τῶν δὲ πόλεων ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἐξής:

1) Ἡ Μέκκα (50,000) ἱερωτάτη πόλις, μήτηρ τῶν πόλεων καὶ ὁ γενέθλιος τόπος τοῦ Μωάμεθ, ἔχει μέγιστον τζαμίον, τὸ ἱερόν φρέαρ καὶ τὸ κυριώτατον ἱερόν τοῦ Μωαμεθανικοῦ κόσμου (Καάβα). Διὰ τοῦτο σφῆρῶσι πανταχόθεν οἱ Μωαμεθανοὶ χάριν προσκυνήσεως 300—400,000 συναθροιζόμενοι κατ' ἔτος.

2) Ἡ Μεδίνα (25,000) δευτέρα ἱερὰ πόλις, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Μωάμεθ διωχθεὶς ἐκ τῆς Μέκκας τῇ 16 Ἰουλίου 622 εὗρεν ἀσυλον καὶ ἀπέθανεν ἐν αὐτῇ· τὴν δὲ φυγὴν ταύτην ὀνομάζουσιν Ἐγείραν οἱ Μωαμεθανοὶ καὶ ἔχουσιν ὡς βάσιν τῆς χρονολογίας· ἐν ταύτῃ ὑπάρχει μέγιστον τζαμίον, περιέχον λάρνακα, ἐν ἣ φυλάσσεται ἡ κόνις τοῦ προφήτου.

3) Ἡ Μασκάτ (60,000) εἶναι ὄχυρὰ καὶ λίαν ἐμπορικὴ.

4) Ἡ Σάννα (40,000) πρωτ. τῆς Ἰεμένης ἐμπορικὴ πόλις.

5) Τὸ Ἄδενον (40,000) λέγεται Παράδεισος ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν διὰ τὰς φυσικὰς καλλονὰς καὶ κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλων τῷ 1839.

6) Ἡ Τζέδα (20,000) λιμὴν τῆς Μέκκας καὶ 7) ἡ Μόκκα ἐμπορικὴ πόλις· ἐν τῇ μεσογείῳ ὑπάρχουσι καὶ δύο μικρὰ κράτη τὸ τῆς Σαμάρας καὶ τὸ τῶν Βαχαβιτῶν.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι θερμότατον, τὸ δὲ ἔδαφος ἔρημον, ὄρεινόν καὶ πεδινόν, παράγον περίφημα ἀρωματικὰ καὶ μάλιστα καφὲν ἐξαιρετόν. Τῶν δὲ ζώων φημίζονται οἱ ἵπποι καὶ αἱ κάμηλοι· ἔχει δὲ καὶ μέταλλα πολλὰ καὶ διάφορα.

Κάτοικοι, θρησκεία, πολίτευμα καὶ διαροητικὴ κατάστασις.

Οἱ Ἀραβες διαίρουνται εἰς νομάδας, Βεδουίνοὺς ὀνομαζομένους, καὶ εἰς οἰκοῦντας ἐν πόλεσι καὶ ὁάσεσι. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ πλεῖστοι εἶναι Μωαμεθανοὶ. Κυβερνῶνται δὲ οἱ μὲν πατριαρχικῶς, οἱ δὲ δεσποτικῶς. Καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν ἀπὸ μὲν τοῦ ζ'—α' αἰῶνος ἤρραζον ἐν τῇ γεωγραφίᾳ, ἱστορίᾳ, φιλοσοφίᾳ, ποιήσει καὶ φυσικομαθηματικαῖς, νῦν δὲ διατελοῦσιν ἐν νηπιώδει καταστάσει, διατηροῦντες στοιχειώδη μόνον σχολεῖα.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ

Η ΑΦΡΙΚΗ

Κάτοικοι 205,000,000.

Γενική ἔποψις.

Ἡ Ἀφρική ἀπὸ τοῦ 1869 μεταβληθεῖτα εἰς νῆσον διὰ τῆς διορύξεως τοῦ Σουεζεῖου ἰσθμοῦ, εἶναι τριπλασία τῆς Εὐρώπης κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ ἔχει σχῆμα τριγώνου, τὸ ὁποῖον τὸ μὲν νότιον μέρος εἶναι μέγα καὶ ὑψηλὸν ὄροπέδιον, τὸ δὲ βόρειον ἐν μέρει πεδινόν, ἐν μέρει ὄρεινόν καὶ ἐν μέρει ἔρημον ἐπειδὴ δὲ ὅλη σχεδὸν κεῖται ἐν τῇ διακεκαυμένη ζώνῃ, ἔχει μεγίστην θερμότητα καὶ πολλαχοῦ ἔλλειψιν ὑδάτων.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὠκεανοὶ, θάλασσαι, κόλποι καὶ πορθμοὶ.

Ἡ Ἀφρική ὡς νῆσος περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ καὶ ὑπὸ τῆς Μεσογείου καὶ Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Κόλπους δὲ ὀλίγους ἔχει τὸν τῆς Σίδρας καὶ τῆς Καθῆς ἐν τῇ Β πλευρᾷ, τὸν τῆς Γουίνεας ἐν τῇ Δ καὶ τὸν τοῦ Ἀδένου πρὸς Α καὶ πορθμοὺς 3 ἔχει τὸν τοῦ Γιβραλτάρ, τὸν Βαβελμανδέπ καὶ τὸν τοῦ Σουέζ.

Ὅρη, ἀκρωτήρια, πεδιάδες, ἔρημοι καὶ ὄασις.

Τὰ ὄρη τῆς Ἀφρικῆς εἶναι βόρεια ὁ Ἄτλας (15,000'), δυτικὰ τὰ τοῦ Κόγγου ἐν οἷς διακρίνεται τὸ Κάμερον, νότια τὰ Νεουβέ-βελδα καὶ τὰ Λύπατα, ἀνατολικὰ τὰ Αἰθιοπικὰ καὶ τὸ Κιλί-μάντζαρον (20,000'), τὸ ὑψηλότατον πάντων.

Τῶν δὲ πολυαριθμῶν ἀκρωτηρίων εἶναι τὰ κυριώτερα τὸ Λευκὸν πρὸς Β, τὸ τῆς Εὐέλπιδος Ἄκρας πρὸς Ν, τὸ Πράσινον πρὸς Δ καὶ τὸ Γαρδοφοῦιον πρὸς Α. Πεδιάδες δὲ ἐπίσημοι εἶναι αἱ περὶ τὸν Νεῖλον, αἱ τῆς Βαρβαρίας καὶ αἱ τῆς Σενεγαμβίας εὐφορώτατοι. Τῶν δὲ ἐρήμων ἐπίσημότεραι εἶναι ἡ Ζαχάρα, ἡ Λιβυκὴ καὶ αἱ περὶ τὸν Ἰσημερινόν. Καὶ τῶν πολυαριθμῶν ὄασεων, ἐπίσημοτάτη εἶναι ἡ Σεβάχη, φημιζομένη διὰ τὸ μαντεῖόν καὶ τὸν καὸν τοῦ Ἀμμωνος Διός, ἡ Ἀργίνη, ἡ Λαδαμάρη καὶ ἡ Ἀραβάνη.

Ποταμοί, διώρυγες και λίμναι.

Ποταμοί τῆς Ἀφρικῆς εἶναι 1) ὁ Νεῖλος ὁ μέγιστος πάντων καὶ εὐεργετικώτατος· 2) ὁ Τζούβας· 3) ὁ Ζαμβέζης· 4) ὁ Κροκοδειλοπόταμος· 5) ὁ Ὀράνης, 6) ὁ Ζαῖρος ἢ Κόγγος, 7) ὁ Νίγρος ἢ Διαλιθάς· 8) ὁ Ριογράνδης· 9) ὁ Γαμβίας· 10) ὁ Σενεγάλης, οἷτινες περιγραφῆσονται ἐν οἰκίῳ τόπῳ. Αἱ δὲ κυριώτεραι τῶν λιμνῶν εἶναι ἡ Οὐκερέβη (Βικτωρία), ἡ Μιθουτάνη (Ἀλβέρτου), ἡ Τάνα, ἡ Σίρβα, ἡ Ταγγανίκα, ἡ Τσαάδα, ἡ Ἰασσα, ἡ Ῥέμβα καὶ ἄλλαι μικρότεραι τῶν δὲ διωρύγων ἐπισημότεραι εἶναι αἱ τῆς Αἰγύπτου.

β'). Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Ἀφρικὴ πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς πολλὰ τμήματα ἢ χώρας, τῶν ὁποίων τινὲς μὲν ὑποτελεῖς εἶναι, τινὲς δὲ ἀνεξαρτητοὶ περιέχουσαι μικρὰ κράτη. Πᾶσαι δὲ διαιροῦνται εἰς βορείους, κεντρικὰς καὶ νοτίους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΒΟΡΕΙΑΙ ΧΩΡΑΙ

Εἰς ταύτην τὴν τάξιν ἀνήκουσιν αἱ ἀκόλουθοι 5 χώραι, ἡ Αἴγυπτος, ἡ Τρίπολις, ἡ Τύνις, τὸ Ἀλγέριον καὶ τὸ Μαρόκκον.

Ἡ ΑἴΓΥΠΤΟΣ

Κατοικοὶ 5,500,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ἡ Αἴγυπτος εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους, κατὰ τοὺς ὁποίους ἡ Ἑλλάς ἦν βάρβαρος, ὑπῆρξεν ἡ ἑστία τοῦ πολιτισμοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν μετέβησαν οἱ ἐξοχώτεροι ἄνδρες τῆς Ἑλλάδος ἤτοι ὁ Ὀμηρος καὶ Ὁρφεύς, ὁ Θαλῆς καὶ Δημόκριτος, ὁ Λυκούργος καὶ Σόλων, ὁ Πυθαγόρας καὶ Πλάτων, ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Οἰνοπίδης καὶ ὁ Εὐδοξος ἵνα σπουδάσωσι τὸν ἀρχαῖον πολιτισμὸν τῆς Αἰγύπτου. Ἐν τοιαύτῃ δὲ ἀκμαίᾳ καταστάσει διετέλεσε μέχρι τοῦ 525 π. X. ὅτε ὑπέπεσεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Περσῶν, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀπῆλλαξεν αὐτὴν Ἀλεξάνδρος ὁ μέγας τῷ 332 π. X. καὶ διέμεινεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν διαδόχων αὐτοῦ Πτολεμαίων μέχρι τοῦ 30 π. X. Ἀπὸ ταύτης τῆς ἐποχῆς κατεκλήθη ὑπὸ τῶν Ῥω-

μαίων και από τούτων μετέβη εις τήν ἔξουσίαν τῶν Βυζαντινῶν τῷ 395· τῷ δὲ 640 μ. Χ. κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων, μετὰ τήν παρακμὴν τῶν ὁποίων περιήλθεν εἰς τήν ἔξουσίαν τῶν Τούρκων και πρὸ ὀλίγων ἐτῶν κατέλαβον αὐτὴν οἱ Ἕλληνοί.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοί, διώρυγες, λίμναι και ὀάσεις.

Ἡ Αἴγυπτος κατακτήσασα κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους πολλὰς γειτονικὰς χώρας, ἐτριπλασιάσθη σχεδὸν και κατὰ τὸν πληθυσμὸν και κατὰ τὴν ἔκτασιν και διακεῖται εἰς ἰδίως Αἴγυπτον και εἰς ἐπίκτητον Αἴγυπτον. Ἡ ἰδίως Αἴγυπτος ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης και τοῦ πορθμοῦ τοῦ Σουέζου, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Νουβίας και πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Σουδᾶν και τῆς Σαχάρας.

Ἡ Αἴγυπτος πεδινὴ χώρα οὔσα, ὄρη δὲν ἔχει, ποταμὸν δὲ ἓνα και μόνον ἔχει τὸν περιγραφέντα Νεῖλον, τῶν δὲ πολυαριθμῶν διωρύγων ἐπισημότεραι εἶναι ἡ Μαχμουδιὲ συνδέουσα τὴν Ἀλεξάνδρειαν μετὰ τοῦ Νεῖλου και ἡ Ἰωσήφειος. Λίμναι δὲ ἐπισημότεροι εἶναι αἱ Πικραὶ λεγόμεναι πλησίον τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ, ἡ Μαρεῶτις παρὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν μεταβληθεῖσα εἰς ἔλος, ἡ Μενζάλη, ἡ Ἐρδοκίς, ἡ Βοῦρλοκίς και ἡ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις περιφημὸς λίμνη τοῦ Μοίριδος.

Και τῶν ὀάσεων ἐπισημότεραι εἶναι ἡ μεγάλη Ὄασις, ἡ Ἐσωτερικὴ, ἡ μικρὰ και ἡ τοῦ Ἀμμωνος Διὸς Σεβιάχη, εἰς τὴν ὁποίαν μετέβη ὁ Ἀλέξανδρος.

Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ ἰδίως Αἴγυπτος διηρεῖτο τὸ πάλαι εἰς Κάτω Αἴγυπτον περιλαμβάνουσαν τὸ Β μέρος, εἰς Μέσσην και εἰς Ἄνω, τῶν ὁποίων πρῶτ. ἦσαν ἡ Σαῖς, ἡ Μέμφις και αἱ Θῆβαι. Πρὸ δὲ τῆς καταλήψεως ὑπὸ τῶν Ἕλλήνων διηρεῖτο εἰς 5 ἐπαρχίας. Ἐπισημότεραι δὲ πόλεις αὐτῆς εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

1) Τὸ ΚΑΪΡΟΝ (400,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Νεῖλου ποτ. ἰδρύθη τῷ 969 ὑπὸ τῶν Καλιφῶν και ἀπὸ τοῦ 973 ἀνεκηρύχθη πρῶτ. τῆς Αἴγυπτου και καθέδρα τῶν ἀντιβασιλέων διακεῖται δὲ εἰς

3 τμήματα, παλαιόν Κάϊρον, νέον Κάϊρον καὶ παραπόταμον καὶ ἔχει 400 τζαμιά, 30 ἐκκλησίας, 10 συναγωγὰς πολλὰς ἀγοράς, λουτρά, πολυτελεστάτα ἀνάκτορα καὶ κήπους καὶ πλουσιώτατον μουσεῖον καὶ φημίζεται διὰ τὸ θερμὸν καὶ ὑγιεινὸν κλίμα.

2) Ἡ Ἀλεξάνδρεια (200,000) κειμένη ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ εἶναι ἡ δευτέρα πόλις τῆς Αἰγύπτου καὶ ἐμπορικωτάτη κτισθεῖσα τῷ 332 π. Χ. ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἐπὶ δὲ τῶν διαδόχων αὐτοῦ Πτολεμαίων ἐγένετο ἡ μεγίστη πόλις τοῦ κόσμου μετὰ τὴν Ῥώμην καὶ ἡ ἐστία τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν διὰ τοῦ περιώνυμου Μουσείου καὶ τῆς μεγίστης Βιβλιοθήκης.

3) Ἡ Τάντα (60,000) μεσόγειος ἐμπορικὴ πόλις, ἐπίσημος διὰ τὰς δύο μεγάλας πανηγύρεις καὶ ὡς κέντρον τῶν σιδηροδρόμων τῆς Αἰγύπτου.

4) Ἡ Δαμιέττη (30,000) ἐμπορικὴ πόλις τῆς κάτω Αἰγύπτου.

5) Ἡ Μανσούρα (20,000) ἐμπορικὴ πόλις οὐχὶ μακρὰν τῆς προηγουμένης.

6) Τὸ Πορτ-Σαϊδ (15,000) παραλία ἐμπορικὴ πόλις κειμένη εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Μεσογείου θαλάσσης εἰς τὴν διώρυγα τοῦ Σουέζ.

7) Ἡ Ῥοσσέττη (15,000) πόλις τῆς κάτω Αἰγύπτου κειμένη ἐν τῇ ἐκβολῇ τοῦ Νείλου.

8) Τὸ Σουέζ (15,000) παραλία πόλις κειμένη μεταξὺ τῶν Πικρῶν λιμνῶν καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς.

9) Τὸ Ζαγατζίι (10,000) ἐμπορικὴ πόλις κειμένη πλησίον τῆς Τάντας.

Ἄλλαι μικρότεροι πόλεις ὑπάρχουσιν ἔχουσαι ἀπὸ 5,000 κατ. οἶον ἡ Ἰσμαηλία καὶ ἡ Ἀσσουάνη. Τῶν δὲ Ὀάσεων τῆς Σαχάρας καὶ τῆς Λυβικῆς ἐρήμου ἐπισημότεραι εἶναι ἡ περιγραφεῖσα Σεβάχη (8,000) φημιζομένη διὰ τοὺς λαμπροὺς φοίνικας.

ΕΠΙΚΤΗΤΟΣ ΑΙΓΥΠΤΟΣ

Κατ. 11,500,000.

Ἰπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο περιλαμβάνονται πᾶσαι αἱ χῶραι, τὰς ὁποίας κατέκτησεν ἡ Αἰγυπτιακὴ κυβέρνησις ἀπὸ τοῦ 1820 πρὸς Ν καὶ Δ ἐν ταύταις δ' ἐπισημότεραι πόλεις εἶναι

1) Ἡ Χαρτούμη (50,000) κειμένη ἐν Νουβίᾳ ἐπὶ τῆς συμβολῆς τῶν δύο βραχίωνων τοῦ Νείλου ποταμοῦ. εἶναι λίαν ἐμπορικὴ καὶ ἔδρα τοῦ διοικητοῦ.

2) Ἡ Ἐλοβεῖδη (50,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας Κορδοφάνης βιομηχανικὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις.

3) Ἡ Νέα Δόγγολα (20,000) νεώτιστος, ὄχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῆς Νουβίας,

4) Ἡ Σενάκη (10,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Λευκοῦ βραχίονος εἶναι ἐμπορικὴ.

5) Ἡ Δέρρη (10,000) ἐπίσημος πόλις τῆς κάτω Νουβίας.

6) Ἡ Σουακίμη (5,000) κειμένη εἰς τὰ παράλια τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης εἶναι εὐλίμενος καὶ σπουδαία ἐμπορικὴ πόλις τῆς ἐπικτήτου Αἰγύπτου· ταύτης δὲ ἄγνωστον εἶναι τὸ τέλος ἕνεκα τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Μαχδῆ, πρὸς τὸν ὅποιον πολεμοῦσιν οἱ Ἄγγλοι.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Αἰγύπτου εἶναι θερμὸν καὶ ἐν τῇ κάτω Αἰγύπτῳ ὑγρὸν καὶ νωθῶδες· τὸ δὲ ἔδαφος καρποφορώτατον διὰ τῆς τακτικῆς πλημμύρας τοῦ Νείλου καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποὶ, βάμβαξ, ὄρυζα, ὕσπρια, ζαχαροκάλαμον, κάνναβις, φοίνικες κλ.

Ἐμπόριον, βιομηχανία, καὶ συγκοινωνία.

Τὸ μὲν ἐμπόριον εἶναι μέγα καὶ σπουδαῖον καὶ μάλιστα τὸ τῆς ἐξαγωγῆς· ἡ δὲ βιομηχανία μικρὰ καὶ ἀσήμαντος ἕνεκα τῆς μεγάλης θερμότητος καὶ ἕνεκα ἐλλείψεως ἀνθρώπων. Καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεται διὰ τοῦ Νείλου, τῆς θαλάσσης, τῶν πολυκρήθμων διωρύγων, διὰ τῶν σιδηροδρόμων καὶ διὰ τῶν Καρβαβίων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολίτευμα καὶ διαρ. ἀνάπτυξις.

Οἱ μὲν πλείους τῶν κατοίκων εἶναι ἀραβικῆς καταγωγῆς, τῶν δὲ λοιπῶν οἱ μὲν εἶναι Κόπται, ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων, οἱ δὲ, Τοῦρκοι καὶ ὀλίγοι Ἕλληνες καὶ Εὐρωπαῖοι μετερχόμενοι τὸ ἐμπόριον. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ μὲν Ἀραβες καὶ Τοῦρκοι εἶναι Μωαμεθανοί, οἱ δὲ Κόπται Χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι καὶ οἱ Ἕλληνες ὠσαύτως τῶν δὲ Εὐρωπαίων οἱ μὲν Καθολικοὶ, οἱ δὲ Διαμαρτυρούμενοι. Γλῶσσα δὲ ἐπικρατοῦσα εἶναι ἡ Ἀραβικὴ καὶ τὸ πολίτευμα, πρὸ ὀλίγων μὲν ἐτῶν ἐγένετο συνταγματικόν. Οἱ δὲ

"Αγγλοι καταλαβόντες τήν χώραν διωργάνωσαν αὐτήν συνταγματικῶς. Καί κατά τήν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν διαμένουσιν οἱ κάτοικοι ἐν βαρβαρότητι, ἐν ᾧ οἱ πανάρχαιοι κάτοικοι ἀνέπτυξαν πολιτισμὸν ἰδιαίτερον.

Β'. Η ΤΡΙΠΟΛΙΣ

Κάτοικοι 1,000,000.

Πᾶσα ἡ χώρα ἢ πρὸς Δ τῆς Αἰγύπτου ἐκτεινομένη ὀνομάζεται Βαρβαρία (πάλαι δὲ ἐκαλεῖτο Βάρκα καὶ χώρα τοῦ "Ατλαντος) καὶ περιέχει 4 πολιτικὰ τμήματα ἤτοι τὴν Τρίπολιν, τὴν Τύνιδα, τὸ Ἀλγέριον καὶ τὸ Μαρόκκον. Τῆς παραλίας ταύτης χώρας ἤρξαν τὸ πάλαι οἱ Καρχηδόνιοι, οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι.

Τούτων δὲ πρώτη εἶναι ἡ Τρίπολις, ἡ ὁποία τὸ πάλαι ὀνομάζετο Κυρηναικὴ Πεντάπολις καὶ Λυδικὴ Τρίπολις.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

"Ορια, θάλασσαί, κόλποι, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Τρίπολις ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τῆς Αἰγύπτου, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Σαχάρας καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Τύνιδος καὶ ἔχει ἓνα μόνον κόλπον τὸν τῆς Σύδρας. Διατέμενται δὲ ΝΔ ὑπὸ κλάδου τοῦ "Ατλαντος, δύο μικροῦς ποταμοὺς ἔχει τὸν Κίνιφον καὶ τὸν Ἀμαχον καὶ δύο μικρὰς λίμνας τὴν Λιθῦαν καὶ τὴν Παλλάδα.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Τρίπολις πάλαι μὲν εἶχεν 8 πόλεις, 5 μὲν τῆς Κυρηναικῆς Πενταπόλεως, τῶν ἑποίων ἐπισημοτέρα ἦν ἡ Κυρήνη, ἀποικία τῶν Σπαρτιατῶν, 3 δὲ τῆς ἰδίως Τριπόλεως. Νῦν δὲ ἔχει ὡσαύτως 7—8 μικρὰς πόλεις, ὧν κυριώτεραι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι:

1) Ἡ ὁμώνυμος Τρίπολις (30,000) εἶναι παραλία ὄχυρά, καὶ ἐμπορικὴ πόλις πρωτεύουσα τῆς ἡγεμονίας καὶ ἐπίσημος διὰ τὸ μετὰ τῆς Εὐρώπης ἐμπόριον.

2) Ἡ Μουρζούκη (15,000) κειμένη ἐν τῇ Ν πλευρᾷ, εἶναι ἐπίσημος ἐμπορικὴ πόλις.

3) Ἡ Δέρνη (10,000) κειμένη ἐν τῇ ΒΑ παραλίᾳ, εἶναι μικρὰ ἐμπορικὴ πόλις.

4) Ἡ Βεγγάζη (8,900) κειμένη πρὸς Δ τῆς Δέρνης εἶναι ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ πόλις.

5) Ἡ Μεσουράτα (6,000) κειμένη ἐν τῇ Δ παραλίᾳ, εἶναι ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ πόλις.

Γ'. Η ΤΥΝΙΣ

Κατ. 2,000,000.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ἦ Ὄρια, θάλασσα, κόλποι, ὄρη ἀκρωτήρια καὶ ποταμοί.

Ἡ ἡγεμονία τῆς Τύνιδος, κατέχουσα τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας Καρχηδόνος, ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, πρὸς Α ὑπὸ τῆς Τριπόλεως καὶ τοῦ κόλπου τῆς Καβῆς, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Σαχάρας καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Ἀλγερίου, καὶ ἔχει ὄρη μὲν τὸν Ἄτλαντα, ἀκρωτήριον δὲ τὸ Καλὸν καὶ μικροὺς ποταμοὺς τὸν Βαγράδον καὶ τὸν Τούσαν.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Τύνις πρότερον μὲν ἦν ἡγεμονία, ὑποκειμένη εἰς τὸν Σουλτάνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πρὸ 3 ἡμῶς ἐτῶν κατελήφθη ὑπὸ τῆς Γαλλίας καὶ ἔχει μικρὰς πόλεις, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

1) Ἡ Τύνις (130,000) κειμένη ἐπὶ λίμνης ἄλμυρᾶς καὶ κοινούσης μετὰ τῆς θαλάσσης, εἶναι πρωτ. τῆς χώρας, ὄχυρά, ἐμπορικὴ καὶ ἐπίσημος διὰ τὴν βιομηχανίαν τῶν φεσίων, βαμβακίνων καὶ μεταξωτῶν ὑφασμάτων· πλησίον ταύτης ἔκειτο ἡ Καρχηδών, τῆς ὁποίας διατηροῦνται εἰρεπια.

2) Ἡ Καβὴ καὶ Γαβὴ (25,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου κόλπου, εἶναι ἐπίσημος ἐμπορικὴ πόλις.

3) Ἡ Καϊρθάνη (18,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς Τύνιδος, εἶναι μεσόγειος πόλις.

4) Ἡ Βιζέρτη (10,000) κειμένη ἐν τῇ Β παραλίᾳ εἶναι ἐμπορικὴ πόλις ἐπίσημος· διότι πλησίον ταύτης ἔκειτο ἡ παναρχαία πόλις Ἰτύκη, ἐνθα ἀπέθανεν ὁ Κάτων.

5) Ἄλλαι μικραὶ πόλεις εἶναι τὰ Συῦσα, τὸ Μοναστήρι, ἡ Σφακίση, ἡ Τοζίνη καὶ ἡ Δαμάσση, ὅπου ἔκειτο ἡ Θάψος ἐπίσημος διὰ τὴν κατὰ τὸ 46 π. Χ. μάχην.

Δ'. ΤΟ ΑΛΓΕΡΙΟΝ

Κάτοικοι 3,000,000.

α.) Φυσική κατάσταση

"Ορια, θάλασσα, ὄρη, ἀκρωτήρια καὶ ποταμοί.

Τὸ Ἀλγέριον κατέχον τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας Νουμιδίας, ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τῆς Τύνιδος πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Σαχάρας καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Μαρόκκου καὶ ἔχει ὄρη μὲν τὴν σειρὰν τοῦ Ἀτλαντος, ἀκρωτήριον τὸ Φέβρον καὶ ποταμοὺς τὸν Ἀρμονιακὸν καὶ τὸν Ρουβρίκατον.

β.) Πολιτική κατάσταση.

Τὸ Ἀλγέριον πρότερον ὑποκείμενον εἰς τὸν Σουλτάνον, τῷ 1846 κατεκτήθη ὑπὸ τῆς Γαλλίας, τῆς ὁποίας μεγαλύτερον εἶναι κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ διαιρεῖται εἰς 3 διοικητικὰ τμήματα. Ἐπισημότεραι δὲ πόλεις αὐτοῦ εἶναι αἱ ἀκόλουθοι:

1) Ἡ ὁμώνυμος πρωτ. Ἀλγέριον (120,000) εἶναι λίαν ὄχυρὰ καὶ ἐμπορική πόλις, ἔχουσα ἀκρόπολιν, πολεμικὸν λιμένα καὶ δύο προκυμαίας.

2) Ἡ Κωνσταντία (40,000) ἔλαβε τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, ὅστις, ἀφ' οὗ κατεστράφη ἡ Κίρτη, ἔκτισε τὴν νέαν πόλιν.

3) Ἡ Ὀράνη (40,000) εἶναι λίαν καλῶς καὶ κανονικῶς ἐκτισμένη καὶ λίαν ὄχυρὰ πόλις.

4) Ἡ Τλέμση (20,000) μεσόγειος ἐμπορική πόλις.

5) Ἡ Βόνα (18,000) ἐπίσημος ἐμπορική πόλις.

6) Ἡ Φιλιπούπολις (15,000) ὡσαύτως ἐμπορική πόλις.

7) Καὶ ἡ Μασκάρα (8,000) μικρὰ πόλις.

Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι μικρότεραι καὶ τινες Ὀάσεις.

Ε'. ΤΟ ΜΑΡΟΚΚΟΝ ΚΑΙ ΦΕΖ

Κάτοικοι 6,000,000.

α.) Φυσική κατάσταση.

"Ορια, θάλασσα, ὄρη, ἀκρωτήρια, καὶ ποταμοί.

Ἡ Ἀυτοκρατορία τοῦ Μαρόκκου καὶ Φέζ κατέχουσα τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας Μαυριτανίας ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τοῦ Γιβραλτ-

τὰρ καὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, πρὸς Δ δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Σαχάρας καὶ πρὸς Α ὑπὸ τοῦ Ἀλγερίου καὶ διατέμενεται ὑπὸ τῆς σειρᾶς τοῦ Ἀτλαντος ἐκ τοῦ ὁποίου σχηματίζονται δύο ἀκρωτήρια τὸ Σπάρτελον καὶ τὸ Τρεσφάρκιον. Ποταμοὶ δὲ διαρρέοντες τὴν χώραν εἶναι ὁ Οὔσαρ, ὁ Χιναλάφ καὶ ὁ Λίξος.

6) Πολιτικὴ κατάστασις

Ἡ αὐτοκρατορία τοῦ Μαρόκκου μεγαλητέρα οὔσα τῶν προηγουμένων τριῶν τμημάτων τῆς Βαρβαρίας, ἔχει καὶ πόλεις περισσότερας καὶ μεγαλητέρας, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

1) Ἡ Φέζη (100,000) εἶναι μεγίστη πόλις τῆς αὐτοκρατορίας καὶ δευτέρα καθέδρα τοῦ αὐτοκράτορος.

2) Τὸ Μαρόκκον (100,000), εἶναι ὡραία πόλις καὶ πρωτεύουσα τῆς αὐτοκρατορίας, ἔχουσα πολλὰ ἐργαστήσια Μαροκκινῶν δερμάτων.

3) Ἡ Μικινέζη (60,000) εἶναι ὀχυρωτάτη πόλις, ἐν ἣ ἔδρευει πολλάκις καὶ ὁ αὐτοκράτωρ.

4) Τὸ Τάγγερρον (20,000) εἶναι λίαν ἐμπορικὴ πόλις.

5) Ἡ Τετουάνη (20,000) εἶναι ἀκάθαρτος καὶ ἄφυκτος.

6) Ἡ Μογάδωρ (20,000) εἶναι ἐμπορικωτάτη πόλις.

7) Ἡ Κέουτα (15,000) κειμένη ἐν τῇ Β παραλίᾳ εἶναι ἐμπορικὸς λιμὴν.

8) Ἡ Ταφιλέτη (10,000) εἶναι ἡ μεγίστη τῶν Ὀάσεων τοῦ Μαρόκκου μετὰ 300 χωρίων.

Κλίμα, ἔδαφος προϊόντα καὶ κάτοικοι τῆς Βαρβαρίας.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Βαρβαρίας, εἶναι θερμὸν μετρίζεται δὲ ἡ θερμότης ἐκ τῶν ὄροσερῶν ἀνέμων τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Τὸ δὲ ἔδαφος αὐτῆς λίαν εὐφορον εἰς τὰς πεδιάδας καὶ κοιλάδας, παράγον δημητριακοὺς καρπούς, φοίνικας, καπνόν, ἔλαιον, ὀρύζιον, οἶνον, βάμβακα κλ. καὶ περιέχον μέταλλα ἀργύρου, χαλκοῦ, σιδήρου, μολύβδου καὶ μάρμαρα λαμπρά. Καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι 1) Βέρβεροι, ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων κατοίκων, 2) Ἀραβες κατα-

κτηταί, 3) Μαῦροι ἤτοι μιγάδες ἐκ Βερβέρων καὶ Ἀράβων καὶ 4) ὀλίγοι Τούρκοι, Ἰουδαῖοι, Νιγηρίται καὶ Εὐρωπαῖοι. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι οἱ πλεῖστοι Μωαμεθανοί, ὀλίγοι εἰδωλολάτραι καὶ ὀλιγώτεροι Χριστιανοί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΑΙ ΧΩΡΑΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην κατατάσσονται αἱ ἀκόλουθοι 8 χώραι ἢ Σαχάρα, ἡ Σενεγαμβρία, ἡ Ἰνω Γουίνεα, ἡ κάτω Γουίνεα, ἡ Νιγηρίτια, ἡ Ἀβυθουσία, τὸ Σόμαλον καὶ ἡ Ζαγγουεβαρη μετὰ τῆς μεσογείου.

Η ΣΑΧΑΡΑ

Κάτοικοι 4,000,000.

Ὅρια, μέγεθος καὶ διαίσεις.

Πρὸς Ν τῆς Βαρβαρίας ἐκτεινομένη ἡ μεγάλη ἔρημος Σαχάρα, εἶναι μεγάλη ἀμμώδης ἔρημος, παραβαλλομένη πρὸς ὠκεανόν αἱ δὲ Ὀάσεις αὐτῆς ὁμοιάζουσι μὲ νήσους καὶ αἱ κάμηλοι μὲ πλοῖα. Διαιρεῖται δὲ εἰς δύο ἄνισα μέρη ἤτοι εἰς Δ καὶ εἰς Α. Καὶ ἡ μὲν Δ ὀνομάζεται Σαχέλ καὶ ἔχει ὀλίγας ὀάσεις, ἡ δὲ Ἀν. καλεῖται Λιβυκὴ ἔρημος καὶ ἔχει ἑκατοντάδας ὀάσεων.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Σαχάρα, ὡς ἔρημος, πολιτικῶς εἶναι ἀνεξάρτητος, ἔχουσα ὀάσεις καὶ πόλεις τινάς, ὧν ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

1) Ἐν τῇ Δ. Ἡ Ἀργουῖνη παραλία, ἔχουσα ἡμῶν μόνον πόλιν, ἡ Τιδικέλτη ἐμπορικὴ καὶ ἡ Ρέτη ἐπίσημος διὰ τὴν τελοουμένην πανήγυριν.

2) Ἐν τῇ Ἀν. Ἡ μεγάλη ὀάσις τοῦ Φεζάν (50,000) ἔχουσα πρωτ. τὴν Μουρζούκην (15,000), ἡ Ἰάδη, ἡ Τιβέστη καὶ ἡ Ἀγάβλη, ἔχουσα πόλιν τὴν Τετουάνην (5,000), ἡ Δίαλος (6,000) ἀνήκουσα εἰς τὴν Τρίπολιν, ἡ Σεβάχη ἔχουσα ἡμῶν μόνον πρωτ. (6,000) ἐπίσημος διὰ τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀμμωνος Διός, καὶ ἡ Βαχεριέ.

Κλίμα, ἔδαφος, προϊόντα καὶ κάτοικοι.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Σαχάρας εἶναι θερμώτατον τὴν ἡμέραν καὶ

ψυχρότατοι τὴν νύκτα· τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορώτατον εἰς τὰς ὁάσεις. Ὅταν δὲ πνέωσιν οἱ ἀνατολικοὶ ἄνεμοι καὶ ἰδίως ὁ Σαμούμ, ἐγείρουν τὴν λεπτὴν καὶ θερμὴν ἄμμον καὶ μεταφέροντες αὐτὴν μακρὰν καταστρέφουσιν ὀλοκλήρους συνοδίας. Τὰ δὲ προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποὶ, φοίνικες λαμπροί, ὀπωρικὰ ἐξαιρετα καὶ ἄριστα ἀρωματικά.

Καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι Ἀραβες Βεδουῖνοι ἤτοι τέκνα τῆς ἐρήμου, Βέρβεροι διαιρούμενοι εἰς πολλὰς φυλὰς καὶ κατὰ τὴν θρησκείαν εἶναι Μωαμεθανοί, ἐξαιρουμένων ὀλίγων εἰδωλολατρῶν. Πάντων δὲ κυρία τροφή εἶναι οἱ φοίνικες.

Β'. Η ΣΕΝΕΓΑΜΒΙΑ
Κάτοικοι 12,000,000.

α.) Φυσικὴ κατάστασις

Ὅρη, ὄρη, ἀκρωτήρια, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ πρὸς Ν τῆς Σαχάρας κειμένη χώρα ὀνομάζεται Σενεγαμβία καὶ Δυτ. Νιγηρίτια Ὅρη δὲ διατέμνοντα αὐτὴν εἶναι ἡ σειρά τοῦ Κόγγου, ἀκρωτήριον τὸ Πράσινον καὶ ἔχει πολλοὺς ποταμοὺς, ἐπισημότεροι τῶν ὑποίων εἶναι:

1) Ὁ Σενεγάλης μέγας ποτ. 2) Ὁ Γαμβίας καὶ 3) ὁ Ριογράνδης. Λίμνην δὲ μίαν καὶ μόνην ἔχει ἡ Σενεγαμβία ἐν τῇ ΝΑ γωνίᾳ τὴν Καϋρόνην, ἔχουσαν σχῆμα ἐπίμηκες.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Σενεγαμβία διαιρεῖται εἰς παραλίαν καὶ εἰς μεσόγειον. Καὶ ἡ μὲν παραλία διαιρεῖται 1) εἰς Γαλλικὴν πρὸς Β (300,000) ἔχουσαν πρωτ. τὸν ἅγιον Λουδοβίκον (15,000), 2) εἰς Ἀγγλικὴν ἐν τῷ μέσῳ (7,000) ἔχουσαν πρωτ. τὴν Βαθούρστην καὶ 3) εἰς Πορτογαλικὴν (85,000) ἔχουσαν πρωτ. τὴν Γέβαν. Ἡ δὲ μεσόγειος ἀνατολικὴ Σενεγαμβία περιλαμβάνει πολλὰ μικρὰ καὶ ἀνεξάρτητα κράτη, ἐπισημότερα τῶν ὑποίων, εἶναι τὸ τῶν Ἰολόφων, τῆς Δαναάρης, τῆς Σενεγάλης, τῆς Γαμβίας, τῶν Φουλάχων, τῶν Μανδίνγων καὶ τὸ τῶν Νεγριτῶν.

Κλίμα, ἔδαφος, προϊόντα καὶ κάτοικοι.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Σενεγαμβίας εἶναι θερμότερον καὶ εἰς τὰ

παράλια νοσηδέστατον· τὸ δὲ ἔδαφος γίνεται εὐφορώτατον διὰ τῶν περιοδικῶν πλημμυρῶν τῶν ποταμῶν καὶ διὰ τῶν τροπικῶν βροχῶν. Προϊόντα δὲ παράγει ἡ χώρα πολλὰ καὶ διάφορα καὶ μάλιστα ἀρωματικά, κυριώτατον τῶν ὑποίων εἶναι τὸ κόμμι ἀρίστης ποιότητος. Ἔχει δὲ καὶ μέταλλα χρυσοῦ, ζῶα διάφορα ἡμερα καὶ ἄγρια, Καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι Νιγηρίται μαῦροι διαιρούμενοι εἰς Μανδίγγους, οἵτινες εἶναι νοσημονέστατοι καὶ φιλοπονώτατοι, εἰς Ἰολόφους, οἵτινες εἶναι ὠραιότατοι μαῦροι καὶ εἰς Φουλάχους κιτρίνους. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι οἱ μὲν, Μωαμεθανοί, οἱ δὲ, εἰδωλολάτραι· ἐν δὲ τῇ ΝΔ παράλιᾳ ὑπάρχουσι καὶ νῆσοι τινες.

Γ'. Η ΑΝΩ ΓΟΥΙΝΕΑ.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ἀκρωτήρια καὶ ποταμοί.

Ἡ Ἄνω Γουινέα ἐκτείνεται πρὸς Ν. τῆς Σενεγαμβίας. Ὅρη δὲ διατέμνοντα αὐτὴν εἶναι τὰ τοῦ Κόγγου (18,000'), ἀκρωτήρια ὁ Κάλμας, τὸ Λόπεζον καὶ τὸ Καλάβαρον, καὶ ποταμοὶ ὁ Νίγρος ἢ Διαλιθάς.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Καθὼς ἡ Σενεγαμβία, οὕτω καὶ ἡ Γουινέα διαιρεῖται εἰς παράλιαν καὶ εἰς μεσόγειον· τούτων δὲ ἡ μὲν παράλια κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊῶν καὶ Ἀμερικανῶν διαιρεῖται εἰς 5 παράλια τμήματα· ταῦτα δὲ εἶναι·

1) Ἡ παράλια τῆς Σιέρας, Λεόνης (60,000) Ἀγγλική, ἔχουσα πρωτ. τὴν Φρητόβηνην (20,000).

2) Ἡ παράλια τοῦ Πεπέρεως (720,000) Ἀμερικανικὴ ἔχουσα πρωτ. τὴν Μαρόβιαν (15,000).

3) Ἡ παράλια τῶν Ἐλεφαντοδόντων Γαλλικὴ, κειμένη πρὸς Ν τῆς προηγουμένης.

4) Ἡ παράλια τοῦ χρυσοῦ (500,000) Ἀγγλικὴ καὶ μικρὸν μέρος ἔχουσιν οἱ Ὀλλανδοί.

5) Ἡ παράλια τῶν ἀνδραπόδων, λαβοῦσα τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ ἐμπορίου τῶν δούλων, τὸ ὅποιον κατηργήθη ἐσχάτως ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊῶν, ἔχει πρωτ. τὴν Λάγον (40,000).

Ἡ δὲ μεσόγειος Γουινέα περιέχει πολλὰ καὶ μικρὰ ἀνεξάρτητα κράτη, τῶν ὁποίων γνωστὰ εἶναι μέχρι τοῦδε τὰ ἀκόλουθα:

1—3 Τὰ κράτη τῆς Σουλιμάνας, τῆς Φαλάβας καὶ τῆς Ἰσσίνης, ἔχοντα μικρὰς ἡμώνυμους πρωτεύουσας.

4) Τὸ βασίλειον τῶν Ἀσχαντιῶν (2,000,000) ἔχον πρωτ. τὴν Κουμασίαν (100,000).

5) Τὸ βασίλειον τοῦ Βενίνου, ἔχον ἡμώνυμον πρωτ. (15,000).

6) Τὸ βασίλειον τῶν Δαχομέων, ἔχον πρωτ. τὴν Ἀβομένην (60,000) ἐνταῦθα κατέχουσιν οἱ Ἄγγλοι τὴν πόλιν Λάγον (30,000), τὴν Βαδάγρη, τὴν Ἄδον καὶ τὴν Ὀκενδάνην.

7) Καὶ τὸ βασίλειον Πορτονόβον πρὸς Δ τῆς Λάγου.

Κλίμα, ἔδαφος, προϊόντα καὶ κάτοικοι.

Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἶναι θερμότερον καὶ εἰς τὰ παραλία νοσηδέστατον ἕνεκα τῶν κακοήθων πυρετῶν. Τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι καρποφορότατον εἰς τὰ πεδινὰ, παράγον πολλὰ καὶ διάφορα προϊόντα ἰδίως ἀρωματικά, ἔλαιον φοινίκων, καφέν, ζάχαριν, φοινίκας κλπ. οἱ δὲ κάτοικοι εἶναι γνήσιοι Νιγηρίται διαιρούμενοι εἰς πολλὰς φυλάς. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι οἱ πλεῖστοι εἰδωλολάτραι καὶ Μωαμεθανοί. ἔκτος τῶν παραλίων, ὅπου εἰσῆλθη ὁ Χριστιανισμὸς ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων.

Δ'. Η ΚΑΤΩ ΓΟΥΙΝΕΑ

α.) Φυσικὴ κατάσταση.

Ὅρια, ὄρη, καὶ ποταμοί.

Ἡ Κάτω Γουινέα ἐκτείνεται πρὸς Ν τῆς προηγούμενης, καὶ ἔχει ὄρη διατέμνοντα αὐτὴν τὴν σειρὰν τοῦ Κόγγου φέρουσαν διάφορα ἐπιτόπια ὀνόματα, τῆς ὑποίας ὑψηλότερον εἶναι τὸ Κάμερον μεταξύ τῆς Ἄνω καὶ Κάτω Γουινέας, ποταμούς δὲ τὸν Κόγγον ἢ Ζαίρον καὶ τὸν Κοάνζον.

β.) Πολιτικὴ κατάσταση.

Ἡ Κάτω Γουινέα πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 2 βασίλεια καὶ εἰς 2 μεγάλας χώρας καὶ βασίλεια μὲν εἶναι.

1) Τὸ τοῦ Λοάγγου πρὸς Β ἔχον πρωτ. ἡμώνυμον (30,000).

2) Τὸ τοῦ Κόγγου πρὸς Ν ἔχον πρωτ. τὸν ἅγιον Σωτήρα.

Χῶραι δὲ εἶναι:

3) Η Ἀγγόλα Πορτογαλική ἔχουσα πρωτ. τὸ Λοάνδον (15,000).

4) Η Βεγγόλα πρὸς Ν ἔχουσα πρωτ. τὸν ἄγ. Φίλιππον (5,000).

Πᾶσαι δὲ αἱ κατακτήσεις τῶν Πορτογάλων ἐν Γουινέα ἔχουσι 2,000,000 κατοίκων.

Κλίμα, ἔδαφος προϊόντα καὶ κάτοικοι.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς κάτω Γουινέας εἶναι θερμώτατον, νοσηδέστατον καὶ ἐπικίνδυνον εἰς τοὺς Εὐρωπαίους. Τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορώτατον εἰς τὰ πεδινὰ καὶ προϊόντα ἀρωματικά, διὰ τῶν ὁποίων γίνεται μέγα ἐμπόριον. Οἱ δὲ κάτοικοι εἶναι Νιγρίται λίαν μαῦροι, διαιρούμενοι εἰς πολλὰς φυλάς, ἀρχομένας ὑπὸ βασιλέων δεσποτῶν, οὓς λατρεύουσιν ὡς θεούς. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι εἰδωλολάτραι.

Σημειωτέον δὲ ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα 3 ἔτη οἱ Εὐρωπαῖοι κατέλαβον πολλὰ μέρη ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς δυτικῆς Ἀφρικῆς καὶ ἐσχηματίσθη μία διεθνὴς ἐταιρία πρὸς διευθέτησιν τῶν πραγμάτων ἀνεγνωρίσθη δὲ καὶ βασιλεὺς τῶν κατακτηθέντων ὁ βασιλεὺς τοῦ Βελγίου Λεοπόλδος.

Ε'. Η ΝΙΓΡΗΤΙΑ (ΣΟΥΔΑΝ)

α) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι

Πᾶσα ἡ μεσόγειος χώρα τῆς Ἀφρικῆς ὀνομάζεται Σουδάν, ἥτοι χώρα τῶν Μαύρων, Νιγρητῖα καὶ διαιρεῖται εἰς Ἄν. καὶ Δυτ. Αὕτη ἐν μέρει πεδινὴ καὶ ἐν μέρει ὄρεινὴ οὖσα, διατέμεται ὑπὸ τῶν ὄρέων τοῦ Κόγγου, τῶν Χιονοσκεπῶν καὶ τῶν ὄρέων τῆς Σελήνης καὶ διαρρέεται ὑπὸ τοῦ Νίγρου ποταμοῦ καὶ τοῦ Κουρομάνου. Λίμνην δὲ μίαν μεγάλην ἔχει ἐν τῷ μέσῳ τὴν Τζάδαν, ἔχουσαν ὕδωρ γλυκύ.

Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Νιγρητῖα χώρα ὀλίγον γνωστὴ οὖσα εἰς τοὺς Εὐρωπαίους, διαιρεῖται εἰς πολλὰ καὶ μεγάλα ἀνεξάρτητα κράτη, τὰ κυριώτερα τῶν ὁποίων εἶναι τὰ ἀκόλουθα·

1) Τὸ ἰσχυρότατον πάντων Βουρνού (5,000,000) κείμενον περὶ τὴν Τζάδαν λίμνην ἔχει δύο πρωτεύουσας, τὴν παλαιὰν Βουρνού (40,000) καὶ τὴν νέαν Κούκαν (16,000)· 2) Τὸ Κίττοκον καὶ

Δογγόνιον 3) τὸ Βαδαϊόν· 4) τὸ μέγα βασίλειον τοῦ Δαρφούρ (5,000,000), τὸ ὁποῖον κατέκτησεν ἡ Αἴγυπτος (1874)· 5) τὸ βασίλειον Σέγον· 6) τὸ βασίλειον Τζίνι· 7) τὸ μέγα βασίλειον τῆς Φούλβης, ἔχον δύο πρωτ. τὴν παλαιὰν Σακατοῦ (30,000) καὶ τὴν νέαν Βοῦρνον (15,000).

Ἐκτός δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα μικρὰ κράτη καὶ χῶραι, φέρουσαι διάφορα ὀνόματα·

Κλίμα, ἔδαφος, προϊόντα καὶ κάτοικοι.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Νιγηρίας εἶναι θερμώτατον καὶ νοσῶδες ἐν μέρει ἕνεκα τῶν βροχῶν καὶ πλημμυρῶν εἰς τὰς πεδιάδας· τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορώτατον περὶ τὸν Νίγρον ποταμὸν καὶ πανταχοῦ ὕπου ὑπάρχουσι ὕδατα· τὰ δὲ προϊόντα δημοτικῶν καρποῖ, βάμβαξ, ὀρύζιον, γεώμηλα, φοίνικες, βανάναι κλ. ἔχει δὲ καὶ μέταλλα σιδήρου, χαλκοῦ, μολύβδου, χρυσοῦ καὶ θείου καὶ πτηνὰ διάφορα ἡμερα καὶ ἄγρια.

Καὶ οἱ κάτοικοι διαιροῦνται εἰς ἐγχωρίους Νιγηρίας καὶ μετανάστας Φουλάρχους καὶ Ἀραβας, οἵτινες διέδωκαν τὸν Μωαμεθανισμόν μεταξὺ τῶν ἐγχωρίων εἰδωλολατρῶν. Ἐνασχολοῦνται δὲ οἱ κάτοικοι εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν καὶ ἐνιαχοῦ μετέρχονται πολλὰς τέχνας καὶ εἶναι ἰκανῶς ἀνεπτυγμένοι, διατηροῦντες καὶ σχολεῖα στοιχειώδη.

Γ'. Η ΑΒΥΣΣΙΝΙΑ (ΑΙΘΙΟΠΙΑ)

Κατ. 3,000,000.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Ἀβυσσινία ἀποτελοῦσα μέρος τῆς ἀρχαίας Αἰθιοπίας, εἶναι χώρα ὑψηλὴ καὶ ἄλπειος καὶ διατέμνεται ὑπὸ πολλῶν καὶ ὑψηλῶν ὀρέων, θεωρεῖται ὡς ἡ Ἑλβετία τῆς Ἀφρικῆς, καὶ τὰ ὑψηλότερα ὄρη αὐτῆς, ἔχοντα ὕψος 10,000', φέρουσι διάφορα ἐπιτόπια ὀνόματα καὶ γενικῶς ὀνομάζονται ὄρη τῆς Ἀβυσσινίας ἢ Αἰθιοπίας. Ποταμοὺς δὲ ἔχει τὸν Κυανοῦν βραχίονα τοῦ Νείλου καὶ τὸν Ἀτβάραν. Λίμνας δὲ ἔχει πολλὰς ὀρεινάς, ἐπισημοτέρα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Τσάνα.

6.) Πολιτική κατάσταση.

Ἡ Ἀβυσσινία τὸ πάλαι ἀποτελοῦσα μέγα καὶ ἰσχυρὸν κράτος, ἀκολούθως κατεκερματίσθη εἰς πολλὰ μικρὰ κράτη, τὰ ὅποια περὶ τὰ μέσα τοῦ αἰῶνος τούτου συνεγωνεύθησαν εἰς τρία μεγάλα τὰ ἑξῆς·

1) Τὸ βασιλεῖον τῆς Τίγρης, 2) τὸ τῆς Γονδάρης ἢ Ἀμάρας καὶ 3) τὸ τῆς Σχόας, τὰ ὅποια ὅμως Κάσας τις ἐκ τοῦ βασιλείου τῆς Ἀμάρας ἤνωσεν εἰς ἓν καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα Θεόδωρος ἐγένετο αὐτοκράτωρ τῆς Ἀβυσσινίας. Οὗτος ὅμως πολεμηθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀγγλων, ἠττοκτόνησε καὶ ἡ χώρα περιῆλθεν εἰς ἀναρχίαν ἐκ τῆς ὁποίας ὠφελήθει ὁ βασιλεὺς τῆς Τίγρης, ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ (1872) ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰωάννης ὁ Β΄ αὐτοκράτωρ τῆς Αἰθιοπίας. Ἡ Ἀβυσσινία ὀλίγας καὶ μικρὰς πόλεις ἔχει, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

1) Ἡ Γονδάρη (10,000) πρωτ. τοῦ βασιλείου τῆς Ἀμάρας, 2) τὸ Ἄζυζον (6,000) δευτερεύουσα, 3) τὰ Μάγδαλα πρότερον Λαλίβαλα κατεστράφησαν ὑπὸ τῶν Ἀγγλων τῷ 1868, 4) Ἡ Ἀξούμη (5,000) ἀρχαία πρωτ. τῆς Ἀβυσσινίας, 5) Ἡ Ἀδοῦα (8,000) νέα πρωτ. τοῦ βασιλείου τῆς Τίγρης, 6) Ἡ Ἀγγολόλα (5,000) πρώτη πρωτ. τοῦ βασιλείου τῆς Σχόας, 7) Ἡ Ἀγκοῶρη (4,000) δευτέρα πρωτ. τοῦ βασιλείου.

Ἡ δὲ παραλία χώρα τῆς Ἀβυσσινίας Σαμᾶρα ὑποκειμένη εἰς τὴν Αἴγυπτον ἔχει πόλεις τὴν Μασουβάχην (3,000), τὸ Ἄρρικον (5,000) καὶ τὴν Τατζούραν (6,000). Τῶν δὲ νήσων τῆς Ἐρυθρᾶς κατέχουσι τινες οἱ Ἀγγλοὶ καὶ οἱ Γάλλοι ἠγόρασαν λιμένα τινὰ τῷ 1863. Πρὸ ὀλίγου δὲ καὶ οἱ Ἴταλοὶ ἀπεπειράθησαν νὰ καταλάβωσι μέρη τινὰ παραλία.

Κλίμα, ἔδαφος, προϊόντα καὶ κάτοικοι.

Τὸ κλίμα τῆς Ἀβυσσινίας εἰς τὰ ὄρεινὰ εἶναι συγκερασμένον καὶ ὑγιεινόν, πρὸς δὲ τὴν παραλίαν θερμότατον καὶ νοσῶδες. Τὸ δὲ ἔδαφος ἐν γένει καρποφόρον εἶναι, παράγον δημητριακοὺς καρπούς, βάμβακα, καπνόν, καφὲν περιφημον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κάφα, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα, ζαχαροκάλαμον, πέπερι καὶ φοίνικας. Καὶ ζῶα καὶ θηρία ἔχει διάφορα, ἥμερα καὶ ἄγρια.

Οἱ δὲ κάτοικοι τῆς χώρας διαιροῦνται εἰς Γόγγασι καὶ εἰς Γάλλας, τῶν ὁποίων οἱ μὲν πρῶτοι εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων κατοίκων, οἱ δὲ Γάλλαι ἐπέδραμον εἰς τὴν χώραν ἐκ τῆς μεσογείου Ἀφρικῆς. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ μὲν πλεῖστοι εἶναι Χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι ὀνομαζόμενοι Κόπται καὶ ἀποτελοῦσιν ἰδιαιτέραν ἀίρεσιν, οἱ δὲ λοιποὶ Μωαμεθανοὶ καὶ Ἰουδαῖοι, γεωργοί, ποιμένες καὶ τεχνῖται.

Ζ'. ΤΟ ΣΟΜΑΛΟΝ, Η ΖΑΓΓΟΥΕΒΑΡΗ ΚΑΙ Η ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ἀκρωτήρια, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ὅλη ἡ χώρα τῆς ΝΑ παραλίας, ὀνομαζέται Σόμαλον πρὸς Β καὶ Ζαγγουεβάρη πρὸς Ν. Ἡ δὲ πρὸς Δ τούτων μεσόγειος ἄγνωστος οὖσα, οὐδὲν φέρει ὄνομα. Καὶ τὸ μὲν Σόμαλον περιλαμβάνει τὸ Ἀϊάνον καὶ τὸ Ἀδέλον. Πρὸς Ν δὲ τούτων ἐκτείνεται ἡ Ζαγγουεβάρη.

Ἡ χώρα αὕτη περιέχει τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῆς Ἀφρικῆς, ὀνομαζόμενα Κιλιμάντζαρον (20,000') καὶ δύο ἀκρωτήρια τὸ Γαρροφοῦϊόν καὶ τὸ Δελγάτον. Λίμνας δὲ ἔχει πολλές, ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἐξῆς 1) ἡ Οὐκερέβη (Βικτωρία Νυάνζα), ἐκ τῆς ὁποίας πηγάζει ὁ Λευκὸς βραχίων τοῦ Νεῖλου ποταμοῦ. 2) Ἡ Ταγγανίκα κειμένη ΝΔ τῆς προηγουμένης, 3) Ἡ Νυάσσα ἐνομούμενη διὰ στενοῦ μετὰ τῆς μικρᾶς Σχίρβας. 4) Ἡ Μιθουτάνη (Ἀλβέρτου Νυάνζα) διὰ τῆς ὁποίας διέρχεται ὁ Λευκὸς βραχίων. 5) Ἡ Ῥέμβα μικροτάτη κειμένη πρὸς Δ τῆς Νυάσσας.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ χώρα αὕτη ὀλίγον γνωστὴ εἰς τοὺς νεωτέρους, περιέχει μικρὰ καὶ ἀνεξάρτητα κράτη καὶ ἐν τῇ παραλίᾳ κατακτήσεις τῶν Εὐρωπαίων. Τὸ δὲ ἐπισημότερον πάντων εἶναι τὸ ἐν τῇ παραλίᾳ, τὸ ὁποῖον ὑπέκειτο εἰς τὸν Ἰμάμην τῆς Μασκάτης μέχρι τοῦ 1858. Ἐκτοτε δὲ ἀποσπασθὲν ὀνομάσθη Σουλτανάτον τῆς Ζανζιβάρης. Ἐν δὲ τῇ μεσογείᾳ ἐπικρατοῦσιν οἱ Γάλλοι ἔχοντες μικρὰ κράτη. Αἱ δὲ ἐπισημότεραι πόλεις κείμεναι ἐπὶ νήσων ἕνεκα τοῦ νοσώδους κλίματος τῆς παραλίας εἶναι αἱ ἀκόλουθοι. 1) Ἡ Ζανζιβάρη

(80,000) κειμένη ἐπὶ νήσου εἶναι πρωτ. τῆς Ζαγγουεθάρης 2) Ἡ Κιλία (15,000) παραλία πόλις νοτιωτάτη τῆς Ζαγγουεθάρης. 3) Ἡ Μόμβασα (13,000) κειμένη πρὸς Β τῆς Ζανζιβάρης ἐπὶ νήσου. 4) Ἡ Μελίνδη ἄλλοτε μεγάλη, νῦν δὲ κατεστραμμένη. 5) Ἡ Ζεῖλα καὶ Βερβέρα μικραὶ παράλια ἐμπορικαὶ πόλεις ἐν Σομάλῳ. 6) Ἡ Μαγδάσχη (Μαγάδοξον), ἡ Μάρκα καὶ Βαράβα μικραὶ παράλια.

Ἐν δὲ τῇ μεσογειῷ κεῖται ἡ Ὀκσις Ἀράρη ἀποτελοῦσα κράτος ἰδιαίτερον, ἔχει ἠμώνυμον πρωτεύουσαν μετὰ 20,000 κατοίκων.

Κλίμα, ἔδαφος προϊόντα καὶ κάτοικοι.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι θερμώτατον καὶ ἐν τῇ παραλίᾳ νοσῶδες· τὸ δὲ ἔδαφος καρποφωρότατον παράγον ἄφθονα προϊόντα ἦτοι δημητριακοὺς καρπούς, βὰμβακα, ὄριζιον, καπνόν, ζαχαροκάλαμον, φοίνικας καὶ κάλλιστα ἀρωματικὰ προϊόντα. Καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον μαῦροι Σουαχέλιοι, ὧν οἱ μὲν πλείους Μωαμεθανοί, οἱ δὲ λοιποὶ εἰδωλολάτραι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΑΙ ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΑΙ ΧΩΡΑΙ

Κατ. 5,000,000 σχεδόν.

Εἰς τὴν θέσιν ταύτην κατατάσσονται πᾶσαι αἱ πρὸς Ν τῆς Ζαγγουεθάρης, τῆς μεσογειῶ καὶ τῆς κάτω Γουίνεας κείμεναι χώραι καὶ σχῆμα τριγώνου ἀποτελοῦσαι ἦτοι ἡ Μοζαμβίκη, ἡ Καφραρία, ἡ Εὐελπις Ἀκρα, ἡ Ὀττεντοτία καὶ ἡ Κιμβεθασία.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Θεοίσι, ὄρη, ἀκρωτήρια, ποταμοί, καὶ λιμναί.

Τῶν 5 τούτων χωρῶν αἱ μὲν δύο ἦτοι ἡ Μοζαμβίκη καὶ ἡ Καφραρία κεῖνται πρὸς Α τοῦ τριγώνου, ἡ δὲ Εὐελπις Ἀκρα κατέχει τὸ νότιον μέρος ἦτοι τὴν κορυφὴν τοῦ τριγώνου καὶ αἱ δύο ἄλλαι, ἡ Ὀττεντοτία καὶ ἡ Κιμβεθασία κατέχουσι τὴν Δ παραλίαν τοῦ τριγώνου.

Ὅρη δὲ διατέμνοντα τὴν χώραν εἶναι τὰ Λύπατα (10,000').

Ἀκρωτήρια τὸ τῆς Καλῆς Ἐλπίδος καὶ τὸ Δέλγατον.

Ποταμοὶ δὲ διαφρέοντες αὐτὴν εἶναι οἱ ἀκόλουθοι·

Ὁ Ζαμβέζης, ὁ Ὁράγγης καὶ ὁ Λίμποπος. Καὶ λίμναι αἱ προηγουμένως μνημονευθεῖσαι Νυάσα, Σχίρβα καὶ Ῥέμβα.

β'). Πολιτικὴ κατάστασις.

Τῶν χωρῶν τούτων τὰ μὲν παράλια τῆς Μοζαμβίκης ὑπόκεινται εἰς τοὺς Πορτογάλους, ἡ δὲ Καφραρία καὶ Εὐέλπις Ἄκρα εἰς τοὺς Ἄγγλους, τὰ δὲ μεσόγεια κατοικοῦνται ὑπὸ διαφόρων βαρβάρων ἀνεξαρτήτων φυλῶν. Αἱ δὲ λοιπαὶ δύο χῶραι, ἡ Ὀπτεντοτία καὶ ἡ Κιμβεθασία κατοικοῦνται ὑπὸ βαρβάρων ζώντων νομοδικῶς. Πόλεις δὲ ἐν ταῖς χώραις ταύταις ἐπίσημοι εἶναι αἱ ἐξῆς:

α.) ἐν Μοζαμβίκῃ 1) Ἡ Μοζαμβίκη (12.000), εἶναι λίαν ἐμπορικὴ πόλις, πρωτ. τῶν Πορτογ. κτήσεων 2) ἡ Σοφάλα εἶναι μικρὰ καὶ ἀσήμαντος.

β.) Ἐν Καφραρίᾳ. 1) Ἡ Οὐρβάνη (5,000) ὡσαύτως μικρὰ 2) Τὸ Νάταλον (Βικτωρία 5,000) κειμένη ἐν τῇ ὁμώνυμῃ περιοχῇ τῆς χώρας 3) τὸ Πειτερμαριτσβοῦργον πρωτ. τῆς χώρας μεσόγειος.

γ.) Ἐν τῇ Εὐέλπιδι Ἄκρα. 1) Ἡ Ἄκρα (30,000) πρωτ. τῆς ἀποικίας, εἶναι ὡραία Ἀγγλικὴ πόλις, ἔχουσα λιμένα καλὸν καὶ κλίμα ὑγιεινότατον 2) ἡ Ἐλισάβετ (15,000) ἰδρυθεῖσα τῷ 1820 εἶναι ἐμπορικωτάτη πόλις 3) ἡ Γραμστόβνη (20,000) ἰδρυθεῖσα τὸ 1821 4) ἡ Παάρλη (5,000) 5) Ἡ Στελεμβιόχη (5,000) διὰ σιδηροδρόμου συνδεομένη μετὰ τῆς πρωτευούσης 6) καὶ ἡ μικρὰ καὶ μεγάλη Κωνσταντία κειμένη πρὸς Ν τῆς Ἄκρας.

Κλίμα, ἔδαφος προϊόντα καὶ κάτοικοι.

Τὸ κλίμα τῆς μὲν Εὐέλπιδος Ἄκρας εἶναι δροσερὸν καὶ συγκερασμένον, τῶν δὲ ἄλλων χωρῶν θερμότατον καὶ εἰς τὰ παράλια νοσηδέστατον τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι εὐφορώτατον, παράγον πολλὰ καὶ ποικίλα προϊόντα, δημητριακοὺς καρπούς, βάμβακα, καφέν, ζαχαροκάλαμον, ὄρυζιον καὶ ἀρωματικά.

Οἱ δὲ κάτοικοι τῆς μὲν Μοζαμβίκης εἶναι Νιγρίται ἀσχολούμενοι εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.

Τῆς δὲ Καφραρίας (400,000) οἱ κάτοικοι ὀνομαζόμενοι ἀπιστοι ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν διαιροῦνται εἰς 4 φυλάς καὶ ἀσχολοῦνται εἰς τὴν κτηνοτροφίαν, εἶναι δὲ ἄγριοι καὶ ἀνθρωποφάγοι.

Καὶ τῆς Εὐέλπιδος ἄκρας (800,000) εἶναι Μαλαῖοι Νιγρίται, Ὀττεντόται καὶ Εὐρωπαῖοι· τῆς δὲ Ὀττεντοτίας καὶ Κιμβεθασίας (400,000) διαιρούμενοι εἰς διαφόρους βαρβαρικούς φυλάς, ζῶσι νομαδικῶς.

Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι οἱ μὲν, Μωαμεθανοί, οἱ δέ, εἰδωλολάτραι καὶ οἱ ὀλίγοι Εὐρωπαῖοι εἶναι Χριστιανοί.

ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Τῶν περὶ τὴν Ἀφρικὴν νήσων αἱ μὲν κεῖνται ἐν τῷ Ἀτλ. ὠκεανῷ, αἱ δὲ ἐν τῷ Ἰνδ. καὶ εἶναι ὅλαι σχεδὸν κατακτήσεις τῶν Εὐρωπαίων.

Α'. ΑΙ ΤΟΥ ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΥ ΩΚΕΑΝΟΥ

α.) Πορτογαλικαί.

1) Αἱ Ἀζόραι (250,000) 9 τὸν ἀριθμὸν κείμεναι ἐν τῇ ΒΔ γωνίᾳ τῆς Ἀφρικῆς ἔχουσι κλίμα συγκερασμένον καὶ ὑγιεινότερον καὶ ἔδαφος καρποφορώτατον, παράγον δημητριακοὺς καρπούς, οἶνον λαμπρὸν, βανάνας κλ. ἔχουσι δὲ πόλεις τὴν Ἄγκραν (20,000) καὶ τὴν Πονταδελλάδαν (10,000).

2) Αἱ Μαδέραι (120,000) συνιστάμεναι ἐκ 2 μεγάλων καὶ πολλῶν μικρῶν, ἔχουσι κλίμα εὐκράες καὶ ἔδαφος καρποφορώτατον καὶ ἡφαιστειῶδες, παράγον πολλὰ καὶ ἄφθονα προϊόντα καὶ μάλιστα οἶνον κάλλιστον· τούτων δὲ ἐπισημότεραι εἶναι ἡ Μαδέρα.

4) Αἱ νῆσοι τοῦ Πρασίνου ἄκρωιηρίου (100,000) 14 τὸν ἀριθμὸν, εἶναι ὀρεινὰ ἡφαιστειῶδεις καὶ ἄκαρποι.

4) Αἱ παρὰ τὴν Γουϊνέαν κείμεναι, ἡ τοῦ Πρίγκηπος καὶ ἡ τοῦ Ἀγ. Θωμᾶ (30,000) ἔχουσι κλίμα νοσῶδες καὶ φύσιν λαμπράν.

6) Ἰσπανικαί. Αἱ Κανάριαι νῆσοι (270,000) καὶ νῆσοι τῶν Μακάρων ὀνομαζόμεναι, 13 τὸν ἀριθμὸν, εἶναι ἀπόρητοι καὶ ἡφαιστειῶδεις, εὐφορώταται ὅμως καὶ ἀειθαλεῖς. Τούτων δ' ἐπισημότεραι εἶναι ἡ Τενερίφα (100,000), ἡ Φέρρος ἐπίσημος διὰ τὸν Μεσημβρινόν, καὶ ἡ Κανάρια ἐπίσημος διὰ τὰ ὑμῶνυμα πτηνὰ.

γ'.) Ἀγγλικαί. Ἡ νῆσος τοῦ Φερδινάνδου Πῶ (30,000) πρότερον Ἀγγλική νῦν Ἰσπανική, καὶ τὸ Ἄνοθον μικρὰ νῆσος. Ἡ Ἁγία Ἐλένη (8,000) ἐπίσημος διὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ Ναπολέοντος (1815—1821).

Β'. Αἱ τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ.

α.) Ἀγγλικαί. Ἡ Φράντσα ἢ ἅγιος Μαυρίκιος (350,000) εὐφορωτάτη νῆσος. Αἱ Σεχέλλαί 30 τὸν ἀριθμὸν καὶ αἱ Ἀμιράνται 11 τὸν ἀριθμὸν εἶναι ἀκατοίκητοι.

β'.) Γαλλικαί. Ἡ Ἐνωσις ἢ νῆσος τοῦ Βοναπάρτου (220,000), ἢ Μαυροῦττη (15,000) καὶ αἱ ἐπὶ τῆς Μαδαγασκάρης κτήσεις, αἵτινες ἐσχάτως ἐπηύξησαν.

γ'.) Μὴ ὑποκειμεναὶ τοῖς Εὐρωπαίοις. Αἱ Καμόραι (60,000) 4 τὸν ἀριθμὸν. Ἡ Μαδαγασκάρη (4,000,000) ἡ μεγίστη καὶ βασιλισσα τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ, εἶναι εὐφορωτάτη ἔχουσα πρωτ. τὸ Ἄντανάριβον (80,000). Ταύτης πολλὰ μέρη κατέκτησαν οἱ Εὐρωπαῖοι Ἀγγλοὶ καὶ Γάλλοι. Καὶ ἡ Σοκότορα (10,000) μικρὰ.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Ἀφρικῆς εἶναι θερμότατον, τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορωτάτον ὅπου ὑπάρχουσιν ὕδατα, παράγον ἀρωματικὰ κάλλιστα, φοίνικας, καφέν, βάμβακα, δημητρ. καρπούς, ὀρύζιον, βανάνας, Ἰνδικὸν κτλ. τὰ φυτὰ τῆς Ἀφρικῆς εἶναι λίαν εὐώδη, μέταλλα ὀλίγα ἔχει πολύτιμα καὶ ζῶα καὶ θηρία μικρὰ μὲν, ἀγριώτερα ὅμως καὶ θηριωδέστερα τῶν τῆς Ἀσίας.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολιτεύμα καὶ διανοητικὴ κατάστασις.

Οἱ κάτοικοι τὴν Ἀφρικῆς διαιροῦνται εἰς ἐγχωρίους Νιγηρίτας, Βερβέρους, Ἀβυσσίνιους κλ. καὶ εἰς κατακτητὰς Ἀραβας, Τούρκους, Ἰουδαίους καὶ Εὐρωπαίους. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ πλεῖστοι εἶναι εἰδωλοάτραι καὶ Μωαμεθανοὶ καὶ οἱ λοιποὶ Χριστιανοὶ Κόπται. Γλῶσσαι δὲ εἶναι ἐν χρήσει πολλαί, τῶν ὁποίων κυριώτεραι εἶναι ἡ Ἀραβικὴ, Νιγηρικὴ καὶ Ἀβυσσινιακὴ. Τὸ δὲ πολιτεύμα εἶναι δεσποτικὸν πλὴν τῆς Αἰγύπτου καὶ εἰς τινὰς φυλάς πατριαρχικόν. Καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν ἐν ᾧ πάλαι

ἤκμασε πολιτισμός ἐν ταῖς περὶ τὸν Νεϊλὸν χώρῃς, νῦν διαμένουσιν ἐν βαρβαρότητι καὶ ἀγριότητι οἱ κάτοικοι, τῶν ὁποίων πολλοὶ εἶναι ἀνθρωποφάγοι καὶ ἀνθρωποθύται.

ΤΜΗΜΑ ΕΚΤΟΝ

Η ΑΜΕΡΙΚΗ

Κάτοικοι 105.000.000.

Ἱστορικὴ ἔκποψις.

Εἶνε ἀδύνατον νὰ ὀρισθῇ ἀκριβῶς εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκετο ἡ Ἀμερικὴ πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως αὐτῆς, τῆς ὁποίας τὸ Β μέρος εἶχον ἀνακαλύψει κατὰ τὸν 10 αἰῶνα οἱ Νορβεγοὶ καὶ Ἴσλανδοί. Αἱ γνώσεις ὅμως τούτων εἶχον λησμονηθῆ κατὰ τὸν 10^{ον} αἰῶνα, ὅτε οἱ Εὐρωπαῖοι ἐζήτησαν ὁδὸν πρὸς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας καὶ ἀντὶ ταύτης ὁ Κολόμβος ἀνεκάλυψε τῷ 1492 τὴν νῆσον Γουαναχάην καὶ ἀκολούθως ἄλλα μέρη τῆς Ἀμερικῆς. Μετ' αὐτὸν ἀνεκάλυψαν καὶ ἄλλοι ἄλλα μέρη, ἐν οἷς ὁ Βεσπούτσιος Ἀμερικὸς ἐξέδωκε περιγραφὴν τῶν ἀνακαλυφθέντων, τὰ ὅποια ὁ κοσμογράφος Μαρτίνος ὠνόμασε Γῆν Ἀμερικὴν, ἐν ᾧ πρὸ αὐτοῦ ἐκαλοῦντο «Νεῖαι Νῆσοι».

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Μέγεθος, ὄρια, ὠκεανοί, θάλασσαι, κόλποι καὶ πορθμοί.

Ἡ Ἀμερικὴ κατὰ μὲν τὴν ἔκτασιν μεγίστη, κατὰ δὲ τὸν πληθυσμὸν τετάρτη Ἡπειρος, συστάται ἐκ δύο μερῶν ὑπὸ τῆς φύσεως διαχρονιμῶν, τὰ ὅποια νῦν μὲν συνέχονται, ὁσονούπω δὲ θὰ χωρισθῶσι διὰ τῆς διορύξεως τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ καὶ περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ Βορείου, Μεγάλου Ἀτλαντικοῦ καὶ Νοτίου Ὠκεανοῦ, ἐκ τῶν ὁποίων σχηματίζονται ἡ Βερίγγειος (Καμπτζάτκας) θάλασσα καὶ ἡ Καριβικὴ. Κόλποι δὲ ἐπισημότεροι εἶνε ὁ Βαφίνειος, ὁ Οὐδσόνειος, ὁ Μεξικανικός, ὁ τῆς Καλλιφορνίας καὶ ὁ τῶν Ἀγίων πάντων. Καὶ πορθμοὶ ἐπισημότεροι εἶνε ὁ Βερίγγειος, ὁ Λαγγάστριος καὶ ὁ Δαβὶς πρὸς Β, ὁ Οὐδσόνειος καὶ ὁ τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου ἐν τοῖς ὁμωνύμοις κόλποις.

Ὅρη, ἀκρωτήρια, ποταμοί, διώρυγες καὶ λίμναι.

Μία σειρά ὄρεων διατέμνει κατὰ μῆκος τὴν Δ' Ἀμερικὴν αἰ' Ἀνδρῶν ἢ Κορδιλλιέρας, ἐκ τῶν ὁποίων διάφοροι κλάδοι ἐξέρχονται καὶ λαμβάνουσι διάφορα ὀνόματα, τὰ Ἀλεγγάνια πρὸς Ἀ καὶ τὰ ὄρη τῆς Βρασιλίας. Αἱ δὲ ὑψηλότεται κορυφαὶ αὐτῶν ὀνομάζονται Σοράτας καὶ Ἰλλιμάνης (24—25,000') ἀνυψούμεναι ἐν Βολιβίᾳ. Ἀκρωτήρια δὲ πλεῖστα ἔχει. Ποταμούς δὲ μεγίστους ἔχει ἡ Ἀμερικὴ, ἐπισημότεροι τῶν ὁποίων εἶναι : 1) ὁ Μισσισίπης ὁ μέγιστος 2) ὁ Νιαγάρας μικρὸς μὲν κατὰ τὸν δρόμον, περιφημὸς ὅμως διὰ τοὺς καταρράκτας, 3) ὁ τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου, 4) ὁ Μακνεζίας, 5) ὁ Κολομβίας, 6) ὁ Κολοράδος ἐν τῇ Β' Ἀμερικῇ, 7) ὁ Ἀμαζόνιος, 8) ὁ Ὀρινόκος, 9) ὁ τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου καὶ 10) ὁ Ἴριος Δελαπλάτας ἐν τῇ νοτίῳ. Μεταξὺ δὲ τῶν ποταμῶν καὶ λιμνῶν ὑπάρχουσι πλεῖστα διώρυγες.

Καὶ λίμνας ἔχει πολλὰς καὶ μεγάλας ἡ Ἀμερικὴ, αἱ μεγαλύτεραι τῶν ὁποίων εἶνε ἡ Ὑπερτέρα ἡ μεγίστη τῶν λιμνῶν τοῦ κόσμου, ἡ Ὑρόνη, ἡ Μεχγιάνη, ἡ Ἐρίη, ἡ Ὀντάριος, ἡ Νικαράγουα καὶ ἡ Μανάγουα ἐν τῇ βορείῳ καὶ κεντρικῇ Ἀμερικῇ, ἡ Μαρακάυθος καὶ ἡ Πάτος ἐν τῇ Ν' Ἀμερικῇ.

6.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Ἀμερικὴ πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 13 χώρας περιεχούσας πολλὰς δημοκρατίας καὶ μίαν αὐτοκρατορίαν, τῶν ὁποίων 5 μὲν ἀνήκουσιν εἰς τὴν Β' Ἀμερικὴν, 8 δὲ εἰς τὴν νότιον. Τούτων δὲ μέγιστα μὲν καὶ ἐπισημότεται εἶναι αἱ Ἠνωμένοι πολιτεῖαι εἰς τὴν Β καὶ ἡ Βρασιλεῖα εἰς τὴν Ν, ἀσημότεται δὲ ἐν μὲν τῇ Β εἶναι αἱ Ἀρκτωαὶ χώραι, τῆς δὲ Ν ἡ Παταγονία. Ψυχὴ ὅμως τοῦ νέου κόσμου εἶναι αἱ Ἠνωμένοι πολιτεῖαι, καθὼς τοῦ παλαιοῦ εἶναι ἡ Εὐρώπη.

Αἱ δὲ χώραι τῆς Β' Ἀμερικῆς εἶναι, 1) Αἱ Ἀρκτωαὶ χώραι 2) ἡ Βρετανικὴ Ἀμερικὴ 3) αἱ Ἠνωμένοι πολιτεῖαι μετὰ τῆς Ἀλάσκας 4) τὸ Μεξικὸν μετὰ τῆς Καλιφορνίας καὶ 5) Ἡ Γουατεμάλα ἢ Κεντρικὴ Ἀμερικὴ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Β ΟΡΕΙΟΣ Α ΜΕΡΙΚΗ

Κατ. 72,500,000

ΑΙ ΑΡΚΤΩΑΙ ΧΩΡΑΙ Κάτ, 10,000.

(Δανική Ἀμερική ἢ Γροιλανδία).

Ἀρκτώα ἢ Πολικαὶ χῶραι ὀνομάζονται πᾶσαι αἱ περὶ τὸν Β πολικὸν κύκλον κείμεναι νῆσοι, ἐν αἷς συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ μεγίστη πᾶσων Γροιλανδία. Τὸ μὲν κλίμα τῶν χωρῶν τούτων εἶναι ψυχρότατον καὶ ὁ χειμὼν διαρκεῖ 10 μῆνας, ὅτε καλύπτεται ἡ θάλασσα ὑπὸ πάγων καὶ χιόνων καὶ φοβερώταται καταγιγίδες συμβαίνουσι. Οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῶν διαίρουσιν εἰς ἐγγωρίους, ὀνομαζομένους Ἐσκιμῶους (ἰχθυοφάγους) καὶ ἐκ τῆς θήρας καὶ ἀλιείας ζῶντας τὸν μὲν χειμῶνα ἐντὸς λάκκων ὑπογείων, τὸ δὲ θέρος ὑπὸ σιηνάς, καὶ εἰς Εὐρωπαϊοὺς Δανούς, οἵτινες συνέστησαν πολλὰς ἀποικίας καὶ καταστήματα ἐν Γροιλανδίᾳ πρὸς ἀλιείαν τῶν φαλαινῶν, τῶν ὁποίων ἐπισημότερα εἶναι ἡ Ὑπερναβίκη, ἡ Γοθάβη καὶ ἡ Φρειδεριξάβη, ἐν αἷς οἰκοῦσι καὶ ἱεραπόστολοι πρὸς διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ μεταξὺ τῶν Ἐσκιμῶων.

Β'. ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Κάτ. 5,000,000.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὠκεανοί, κόλποι, πορθμοί, ὄρη, ἀκρωτήρια, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ μεταξὺ τῶν Ἀρκτῶων χωρῶν καὶ τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν ἐκτεινομένη χώρα ὀνομάζεται Βρετ. Ἀμερική, κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Βρετανῶν τῷ 1760. Αὕτη κόλπους ἔχει δύο μεγάλους τὸν Βαφίνειον καὶ τὸν Οὐδσόνειον. Καὶ πορθμὸν τὸν Οὐδσόνειον.

Ὅρη δὲ διατέμνοντα τὴν χώραν εἶναι 1) τὰ Βραχῶδη (15,000')· 2) τὰ τοῦ Ἀγίου Ἡλιοῦ (18,000'), ἀκρωτήρια τὸ τῆς Βαθούρστης καὶ τὸ τοῦ Καρόλου, ποταμοὺς τὸν Μακενζιαν, τὸν τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου καὶ τὸν περίφημον διὰ τοὺς καταρράκτας Νιαγάραν καὶ λίμνας ἔχει πλείστας ἐν τῇ Δ πλευρᾷ οἷον τὴν Οὐβιπέγκην, τὴν τῶν Δασῶν, τὴν Μιχιγάνην, τὴν τῶν Δούλων, τὴν τῆς Ἀρκτου καὶ τὴν ἐν τοῖς ὄρεισις μεγίστην Ὑπερτέραν.

β.) Πολιτική κατάσταση.

Ἡ Βρετανικὴ Ἀμερικὴ πολιτικῶς διαίρεται εἰς 8 μεγάλα καὶ μικρὰ τμήματα, τῶν ὁποίων ἐπισημότερα εἶναι ὁ Καναδᾶς, διαίρουμένοι εἰς ἄνω καὶ κάτω. Ταῦτα δὲ εἶναι τὰ ἀκόλουθα·

1) Ὁ ἄνω Καναδᾶς (1,800,000)· 2) ὁ κάτω Καναδᾶς (1,000,000)· 3) ἡ Νέα Σκωτία (400,000)· 4) ἡ Νέα Βρουνσβίχη (400,000)· 5) ἡ νῆσος τοῦ Πρίγκιπος Ἐδουάρδου (100,000)· 6) Ἡ Μανιτοβὰ (20,000)· 7) ἡ Βρετανικὴ Κολομβία (50,000)· 8) Αἱ Οὐδσό-νιοι γῶραι (100,000). Εἰς ταύτας προστίθενται ἡ Λαβραδὸρις χερσόνησος, αἱ Βρετανικαὶ κτήσεις ἤτοι ἡ Φουνδλάνδη (Νεόγειος) καὶ αἱ Βιρμούδαι 365 νῆσοι μικραὶ καὶ ἀκατοίκητοι σχεδόν.

Ἡ Βρετανικὴ Ἀμερικὴ, ἔχουσα ἕκτασιν ἴσην σχεδὸν πρὸς τὴν Εὐρώπην, εἶναι ὀλίγον καταφυκμένη καὶ πόλεις ἔχει ὀλίγας, ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι·

1) Ἡ Μοντρεάλη (120,000), εἶναι λίαν ἐμπορικὴ καὶ κέντρον τῶν σιδηροδρόμων τοῦ Καναδᾶ.

2) Ἡ Κυβέιχη (10,000) εἶναι δευτέρα πόλις τοῦ κάτω Καναδᾶ ὀχυρωτάτη καὶ λίαν ἐμπορικὴ.

3) Ἡ Τορόνδη (60,000) κειμένη ἐπὶ τῆς Ὀνταρίου λίμνης εἶναι ἐμπορικὴ.

4) Ἡ Ἀλιφᾶζη (40,000) πρωτ. τῆς Νέας Σκωτίας εἶναι ἐμπορικὴ.

5) Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης (30,000) εἶναι ἐπίσημος ἐμπορικὴ πόλις τῆς Νέας Βρουνσβίχης.

6) Ἡ Ὀτταβά (30,000) κειμένη ἐν τῷ ἄνω Καναδᾷ εἶναι ἐμπορικὴ πόλις.

7) Ἡ Ὑόρκη (40,000) κειμένη ἐπὶ τῆς Ὀνταρίου λίμνης.

8) Ἡ Φρειδερικτόβνη μικρὰ πόλις τῆς Νέας Σκωτίας.

9) Τὸ Νῖνον ἐν τῇ Λαβραδὸριδι μέγα κατάστημα τῶν ἱεραποστόλων

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι ψυχρότατον πλὴν τοῦ ΝΔ μέρους, ὅπου κεῖνται ὁ Καναδᾶς, ἡ νέα Σκωτία καὶ ἡ Νέα Βρουνσβίχη καὶ ὀλιγώτερον εἶναι τὸ ψυχρὸς. Τὸ δὲ ἔδαφος μόνον εἰς

τοῦτο τὸ μέρος εἶναι καρποφόρον, παράγον δημητριακοὺς καρπούς, λίνον, καπνόν, βάμβακα κλ. καὶ πολλαχθῶ δασῶδες καὶ ὄρεινόν.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ πολιτεῦμα.

Οἱ κάτοικοι εἶναι Εὐρωπαῖοι κατὰ τὸ πλεῖστον Ἕγγλοι καὶ Γάλλοι Χριστιανοὶ Δικαιωμένοι καὶ Καθολικοί, καὶ ὀλιγώτεροι ἑγγώριοι Ἑσκιμῶσι καὶ Ἰνδοὶ εἰδωλολάτραι. Μέρος τῆς χώρας εἶχον κατακτήσει οἱ Γάλλοι κατὰ τὸν 15^{ον} αἰῶνα, κατὰ τὰ τέλη ὅμως τοῦ παρελθόντος ἐγένοντο κύριοι τοῦ Καναδᾶ οἱ Ἕγγλοι. Καὶ τὸ πολιτεῦμα ἐγένετο ὁμοσπονδιακόν, ἀπὸ τοῦ 1867 ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ὁμοσπονδία τοῦ Καναδᾶ».

Γ'. ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ

Κάτοικοι 55,000,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ἡ μεγάλη αὕτη χώρα τῆς Β' Ἀμερικῆς ἀνακαλυφθεῖσα τῷ 1497, ἀπώρισθη μετὰ ἓνα αἰῶνα ὑπὸ τῶν Ἕγγλων. Οἱ δὲ ἄποικοι μὴ θέλοντες νὰ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τῆς μητροπόλεως Ἀγγλίας, ἐκήρυξαν πόλεμον κατ' αὐτῆς καὶ μετὰ δεκαετῆς ἀγῶνας (1773-1783) ἠνάγκασαν τὴν Ἀγγλίαν νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἀποικίας, μόλις περιλαμβανούσης τότε 13 Πολιτείας. Ἐκτοτε δὲ ἐντὸς ἐνὸς αἰῶνος ἠῤῥήθη ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἰς 39 Πολιτείας δημοκρατικὰς διὰ κοινῶ συνδέσμου ὁμοσπονδιακῶς συνδεομένης καὶ διοικουμένης ὑπὸ Γερουσίας, Βουλῆς καὶ ἐνὸς Προέδρου κατὰ τετραετίαν ἐκλεγομένου.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρη, ὄρη, ἀκρωτήρια, ποταμοί, διώρυγες καὶ λίμναι.

Αἱ Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι ὄριζονται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῶν Ἀρκτῶν χωρῶν, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀτλ. ὠκεανοῦ, πρὸς Ν ὑπὸ τοῦ Μεξικῶ καὶ τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Μεγάλου ὠκεανοῦ.

Ὅρη δὲ διατέμνοντα αὐτὰς εἶναι 1) Τὰ Βραχώδη ὄρη (15,000') 2) Τὰ Ἀλεγγάνεια (6000') μεμονωμένα ὄντα ἐν τῇ Α παραλίᾳ. Καὶ ἀκρωτήρια πολλὰ.

Ἐπισημότεροι δὲ ποταμοὶ εἶναι:

1) Ὁ Μισισίπης ὁ μέγιστος πάντων τῶν ποταμῶν τοῦ κόσμου

πηγάζων ἐκ τῆς Βαρδειλάκης λίμνης καὶ δεχόμενος 57 μεγάλους ποταμούς, ἐκβάλλει εἰς τὸν Μεξικ. κόλπον 2) Ὁ Κολομβίας ἐκβάλλων εἰς τὸν Μέγαν ὠκεανόν. 3) Ὁ Κολοράδος ἐκβάλλων εἰς τὸν κόλπον τῆς Καλλιφορνίας. 4) Ὁ τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου ἐκβάλλων εἰς τὸν Ἄτλαν. ὠκεανόν. 5) Ὁ Σακραμέντος διαφύρων τὴν Δ. πλευρὰν ἐκβάλλει εἰς τὸν Μέγαν ὠκεανόν. Ἐκτὸς τούτων τῶν ποταμῶν ὑπάρχουσι καὶ πολλοὶ ἄλλοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχουσι πολλὰ καὶ μεγάλα διώρυγες πρὸς εὐκολίαν τῆς συγκοινωνίας καὶ τοῦ ἐμπορίου. Λίμνας δὲ 5 μεγάλας ἔχει ἡ χώρα τὴν Ὑπερτέραν, μεγίστην τῶν λιμνῶν τοῦ κόσμου, τὴν Μιχιγάνην, τὴν Ὑρόνην, τὴν Ἐρίην καὶ τὴν Ὀντάριον.

6.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ μεγάλη αὕτη χώρα πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 39 Πολιτείας, εἰς τὰς ὁποίας προστίθεται καὶ ἡ χερσόνησος Ἀλάσκα, τὴν ὁποίαν ἠγόρασεν ἡ Ὁμοσπονδία τῷ 1867 παρὰ τῆς Ρωσσίας.

Αἱ Ἠνωμένα Πολιτεῖαι ἔχουσι νῦν 55 ἑκατ. κατοίκων, ἀριθμοῦσι πολλὰς καὶ μεγάλας πόλεις, ὡς ἡ Μεγάλη Βρετανία, αἵτινες διὰ τοῦ ἐμπορίου καὶ διὰ τῆς βιομηχανίας ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ἔγειναν μεγάλαι. Αἱ δὲ ἐπισημότεραι αὐτῶν δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς δύο τάξεις, εἰς τὴν πρώτην τῶν ὁποίων ἀνήκουσιν 9 ἔχουσαι 1,600,000—120,000 καὶ εἰς τὴν δευτέραν 10 ἔχουσαι ἀπὸ 200—150,000.

Πόλεις πρώτης τάξεως.

H NEA YOPKH

Κάτοικοι 1,600,000.

Αὕτη κειμένη ἐν τῇ ΒΑ παραλίᾳ τῆς χώρας εἶναι ἡ μεγίστη, ἐμπορικωτάτη, βιομηχανικωτάτη καὶ πλουσιωτάτη πόλις τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἡ δευτέρα πόλις τοῦ κόσμου μετὰ τὸ Λονδῖνον. Ἡ Νέα Ὑόρκη διαιρεῖται εἰς παλαιὰν καὶ νέαν πόλιν, ἔχει τρεῖς λιμένας, 300 ἐκκλησίας, πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκας, μουσεῖα, ἀκαδημίας καὶ πλεῖστα ἐκπαιδευτικὰ, φιλανθρωπικὰ, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα.

2) Ἡ Φιλαδέλφεια (900,000) εἶναι ἡ δευτέρα βιομηχανικωτάτη καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Ἀμερικῆς, ἱστορικῶς ἐπίσημος,

διότι ἐν αὐτῇ ἀνεκηρύχθη τῷ 1776 ἡ ἀνεξαρτησία τῶν ἀποικιῶν ἀπὸ τῆς μητροπόλεως, ἔχουσα πανεπιστήμιον, μουσεῖα, βιβλιοθήκας, ἀκαδημίας καὶ πλεῖστα ἐκπαιδευτικά, φιλανθρωπικά, ἐμπορικά καὶ βιομηχανικά καταστήματα.

3) Ὁ Ἅγιος Λουδοβίκος (500,000) εἶναι ἡ τρίτη ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Ἀμερικῆς καὶ ὀνομάζεται «ἀληθῆς βασιλίσα τῆς Δύσεως», ἔχουσα ἐπιστημονικά, ἐκπαιδευτικά, βιομηχανικά καὶ ἐμπορικά καταστήματα.

4) Τὸ Χίκαγον (450,000), εἶναι τὸ σιτεμπορεῖον τοῦ κόσμου, ἡ μεγίστη ἀγορὰ τῶν κτηνῶν καὶ τὸ ἐμπορεῖον τῆς ζυλικῆς.

5) Ἡ Βαλτιμόρη (400,000) διαίρεται εἰς παλαιὰν καὶ νέαν καὶ ἔχει μέγαν λιμένα καὶ καλόν, πολλὰ μνημεῖα καὶ πολλὰ ἐπιστημονικά, ἐκπαιδευτικά, βιομηχανικά καὶ ἐμπορικά καταστήματα.

6) Ἡ Κιγκινάτη (250,000) εἶναι ὠραιότατη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις, κτισθεῖσα πρὸς τιμὴν τοῦ περιωνύμου Ῥωμαίου Κιγκινάτου. Καὶ διὰ μὲν τὴν ὠραιότητα ὀνομάζεται «βασιλίσα τῆς Δύσεως», διὰ δὲ τὸ παγκόσμιον ἐμπόριον τοῦ χοιρείου κρέατος «Πορκόπολις» (χοιρούπολις).

7) Τὸ Βούφαλον (220,000), ἔχει θέσιν λαμπροτάτην διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ παρέχει θεὰν θελκτικωτάτην.

8) Ἡ Νέα Αὐρηλία (220,000), διαίρεται εἰς παλαιὰν Γαλλικὴν πόλιν καὶ νέαν Ἀμερικανικὴν καὶ φημίζεται ὡς μεγίστη ἀγορὰ τοῦ βάμβακος.

9) Ἡ Βάσιγκτων (180,000), λαβοῦσα τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ στρατηγοῦ Βασιγκτόνος, εἶναι μεγαλοπρεπεστάτη πόλις καὶ ἐπίσημος ὡς ἔδρα τῆς Ὁμοσπονδίας.

10) Ἡ Μιλβώκη (120,000), εἶναι ὠραία ἐμπορικὴ πόλις κατοικουμένη κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ Γερμανῶν.

Πόλεις Β' τάξεως.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσι πόλεις, ἔχουσαι πληθυσμὸν ὀλιγώτερον τῶν 100 χιλ. τῶν ὑποίων κυριώτεροι εἶναι ἡ Λουδοβικούπολις ἔχουσα πανεπιστήμιον, ἡ Δετροάθη ἐμπορικὴ, ἡ Ρεδιβένση εὐλίμενος, τὸ Πιτσβέργον βιομηχανικὴ, ἡ Ἰερσέη ἐμπορικὴ, ἡ Ἀλβάνη ὠραία, ἡ Ριχμόνδη ἔχουσα ἐμπόριον ἀλφίτων καὶ

καπνού, ἡ Ἰνδιανούπολις ἐμπορική, ἡ Κανταβριγία μετὰ πανεπι-
στημίου καὶ ἡ Καρολοστέβνη ἐμπορική.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι συγκερασμένον, τὸ δὲ ἔδαφος
καρποφορώτατον παράγον ἀφθόνους δημητριακοὺς καρπούς, βάμ-
βακα, γεώμηλα, καπνόν, ζαχαροκάλαμον κλπ. ἡ κτηνοτροφία εἴ-
ναι λίαν ἀνεπτυγμένη καὶ ἡ μεταλλουργία πλουσιωτάτη.

Βιομηχανία, ἐμπόριον καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη εἰς τὸν ἀνώτατον
βαθμόν, τὸ δὲ ἐμπόριον μέγιστον καὶ παγκόσμιον καὶ ἡ συγκοινω-
νία ἐπιτελεῖται κατὰ ξηράν μὲν διὰ πυκνοτάτων σιδηροδρόμων,
πλωτῶν ποταμῶν καὶ 100 μεγάλων διωρύγων, κατὰ θάλασσαν δὲ
διὰ 30,000 πλοίων καὶ ἀτμοπλοίων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολίτευμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ μὲν κάτοικοι εἶναι λευκοὶ Εὐρωπαῖοι καὶ μαῦροι Ἰνδοί, Σί-
ναι καὶ Ἰάπωνες. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ μὲν πρῶτοι χριστιαν-
νοὶ, Διαμαρτυρούμενοι καὶ Καθολικοί, οἱ δὲ λοιποὶ εἰδωλολάτραι καὶ
ὀλίγοι Ἰουδαῖοι. Γλῶσσα δὲ ἐπικρατοῦσα εἶναι ἡ ἀγγλικὴ καὶ
κατὰ δεύτερον λόγον ἡ γαλλικὴ καὶ γερμανικὴ. Τὸ δὲ πολίτευμα
δημοκρατικόν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι διαδεδομένη εἰς ὅλας τὰς
τάξεις καὶ μᾶλλον πρακτικὴ ἢ θεωρητικὴ εἶναι.

Δ'. ΤΟ ΜΕΞΙΚΟΝ.

Κάτοικοι 10,000,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Τὸ Μεξικόν κατακτηθὲν ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν (1519—1522) με-
τωνομάσθη Νέα Ἰσπανία. Ἡ δὲ γαλλικὴ ἐπανάστασις ἀπέσπασεν
αὐτὸ ἀπὸ τῆς Ἰσπανίας καὶ τῷ 1822 ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητον. Ἐ-
πειδὴ δὲ ἀκολούθως περιῆλθεν εἰς ἀναρχίαν, ὁ Ναπολέων κατέλα-
θεν αὐτὸ καὶ συνέστησεν αὐτοκρατορίαν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Μα-
ξιμιλιανοῦ, ἀδελφοῦ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας, ὅστις μόλις 3
ἔτη διετηρήθη (1864—1867) καὶ διὰ προδοσίας ἐτουφεκίσθη ὑπὸ
τῶν δημοκρατικῶν.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, κόλποι, ὄρη, χειρσόρησοι, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Τὸ Μεξικόν κείμενον πρὸς Ν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, κόλ-

πους μὲν ἔχει τὸν Μεξικανικὸν καὶ τὸν τῆς Καλλιφορνίας, ποταμοὺς δὲ μικροὺς τὸν Ριογράνδην καὶ τὸν Κολοράδον καὶ λίμνας ὀλίγας καὶ μικρὰς ἔχει οἷον τὴν Χαπάλαν, τὴν Τζεκούκην καὶ τὴν Ἴσχιμίλικην.

β'. Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ Μεξικὸν πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 27 δημοκρατικὰς πολιτείας καὶ ἔχει ὀλίγας καὶ μικρὰς πόλεις, ἐπίσημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἑξῆς :

ΤΟ ΜΕΞΙΚΟΝ.

Κάτοικοι 250,000.

Ἡ πρωτεύουσα εἶναι ἡ μεγίστη, πολυτελεστάτη καὶ φύσει ὠραιοτάτη πόλις, ἔχουσα πανεπιστήμιον, ἀκαδημίαν, μουσεῖα καὶ πολλὰ ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ καταστήματα.

2) Ἡ Πουέβλα (80,000) εἶναι ἀρχαιοτάτη, ἐμπορικοτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τοῦ Μεξικοῦ.

3) Ἡ Γουαδαλαξάρα (75,000) ἐπίσημος διὰ τὸ πανεπιστήμιον καὶ τὰ μεταλλεῖα.

4) Τὸ Γουαναξούατον (65,000) λαμπρὰ πόλις μετὰ πολλῶν προαστείων.

5) Τὸ Κουαρετάρον (50,000) ἐπίσημον διὰ τὸν τουφεκισμὸν τοῦ Μαξιμιλιανοῦ.

6—11) Ἡ Μετάμορος (50,000), ὁ Ἅγιος Λουδοβίκος (40,000), ἡ Οὐατάκα (30,000), ἡ Μέριδα (30,000) καὶ ἡ Βερακρούζα (10,000) παραλία ἐμπορικὴ πόλις.

Ἡ δὲ περιφέρυμος χερσόνησος Καλλιφορνία εἶναι ἀμμόωδης καὶ ἄκαρπος οἰκουμένη ὑπὸ ῥυπαρῶν καὶ ὀκνηρῶν Ἰνδῶν, φημίζεται δὲ διὰ τὴν πληθὺν τῶν πολυτίμων μεταλλείων.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τοῦ Μεξικοῦ εἶναι θερμότατον καὶ νοσοδέστατον εἰς τὰ παράλια, τὸ δὲ ἔδαφος καρποφορώτατον, παράγον δημητριακοὺς καρπούς, βάλυβανκα, καπνόν, γέωμηλα, ζύλα βαφῆς καὶ ἀρωματικά. Ἔχει δὲ 1,000 περίπου μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου.

Ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Τὸ μὲν ἐμπόριον εἶναι λιγν ἀνεπτυγμένον, ἡ δὲ βιομηχανία ἀκμάζει καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεται κατὰ θάλασσαν διὰ πολλῶν

πλοίων και άτμοπλοίων και κατά ξηράν διά πολλῶν σιδηροδρόμων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλώσσαί, πολιτεῦμα και ἐκπαίδευσίς.

Τῶν 10 ἑκατ. κατοίκων ἐν εἶναι εὐρωπ. καταγωγῆς λευκοί, 5 ἑκατ. Ἰνδοί, 2 ἑκατ. μικτοί και οἱ λοιποὶ διαφοροί. Κατά δὲ τὴν θρησκείαν οἱ μὲν ἐγγῶριοι και Ἰνδοὶ εἶναι εἰδωλολάτραι, οἱ δὲ Εὐρωπαῖοι χριστιανοὶ καθολικοί. Γλώσσαί δὲ ἠμιλοῦνται πολλαί, ἐπικρατοῦσα δὲ εἶναι ἡ ἰσπανική. Τὸ μὲν πολιτεῦμα εἶναι δημοκρατικὸν και ἡ ἐκπαίδευσίς εἶναι διαδεδομένη μεταξὺ τῶν Εὐρωπαίων, οἱ δὲ ἐγγῶριοι εἶναι βάρβαροι.

Ε'. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ (ΓΟΥΑΤΕΜΑΛΑ).

Κάτοικοι 2,800,000.

Ἱστορικὴ ἐποψίς.

Ἰπὸ τὸ διπλοῦν τοῦτο ὄνομα λέγεται ἡ στενὴ γέφυρα τῆς ξηρᾶς, ἡ συνδέουσα τὴν Β μετὰ τῆς Ν -Αμερικῆς. Αὕτη κατακτιθῆσα ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν, ἀπεσπᾶσθη τῷ 1821 και ἐσχημάτισεν ἰδιαιτέραν δημοκρατίαν καλουμένην «Κεντρικὴν Ἀμερικὴν».

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοί, λίμναι και ἰσθμός.

Ἡ Γουατεμάλα κατέχουσα τὸ κέντρον τῆς Ἀμερικῆς ὄρη μὲν ἔχει τὴν σειρὰν τῶν Κορδιλλιερῶν, ἧτις χαμηλοῦται ἐν τῷ ἰσθμῷ, ποταμοὺς δὲ τὸν Ἄγ. Ἰωάννην, τὸν Κόκον, τὸν Γράνδην, τὸν Ὀλουάν και Μετάγουαν, λίμνας τὴν Νικαράγουαν και Μανάγουαν και ἰσθμὸν τὸν τοῦ Παναμᾶ (6 μιλ. γεωγρ. πλάτ.), ὅστις διορύσσεται ἤδη.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Γουατεμάλα πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 5 δημοκρατίας. Αὗται δὲ εἶναι:

1) Ἡ Γουατεμάλα (1,200,000) ἔχουσα πρωτ. τὴν νέαν Γουατεμάλαν (60,000). 2) Ὁ Ἅγιος Σωτήρ (600,000) ἔχων ἠμῶνυμον πρωτ. (20,000). 3) Ἡ Νικαράγουσα (360,000) ἔχουσα πρωτ. τὴν Λεώνην (30,000). 4) Ἡ Ὀνδούρα (360,000) ἔχουσα πρωτ. τὴν Κομαγύγουαν (10,000). 5) Ἡ Κόσταρικα (180,000) ἔχουσα πρωτ. τὸν ἄγ. Ἰωσήφ τῆς Κόσταρικας (25,000). Ἐνταῦθα ὑπάρ-

χει και ή 'Αγγλική άποικία τής 'Ονδούρας (25,000) με πρωτ. τήν Βελίκην (6,000).

Κλίμα, έδαφος, προϊόντα, κάτοικοι, θρησκεία και πολιτεύμα.

Τό κλίμα τής χώρας είναι θερμότερον και νοσώδες, τό έδαφος εύφορώτατον παράγον πολλά και άφθονα προϊόντα και ιδίως άρωματικά και περιέχον μέταλλα, υπόκειται όμως εις σεισμούς φοβερούς και καταστρεπτικούς. Οί δέ κάτοικοι είναι λευκοί Εύρωπαίοι, μικτοί και 'Ινδοί πάντες σχεδόν Χριστιανοί Καθολικοί και τό πολιτεύμα δημοκρατικόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ.

'Ιστορική έποψις.

Μετά τήν ανακάλυψιν τής 'Αμερικής τό πλείστον μέρος κατεκτήθη υπό τών 'Ισπανών και διέμεινεν ύπ' αυτούς μέχρι τοῦ 1806, ότε ό Ναπολέων άνηγόρευσε βασιλέα τόν άδελφόν του 'Ιωσήφ, τόν όποϊον όμως οί κάτοικοι απέκρουσαν και οὕτως έκηρύχθη ή ανεξαρτησία τών άποικιών υπό τής 'Ισπανίας και τών Δυνάμεων.

'Η Νότιος 'Αμερική διαιρείται εις 8 τμήματα, έν τών όποϊων ή Γουιάνη, είναι κατακτήσεις τών Εύρωπαίων τὰ δέ λοιπά 7 είναι: 1) 'Η Κολομβία, 2) ή Βρασιλία, 3) ή Περούια, 4) ή Βολιβία, 5) ή Χιλή, 6) ή 'Αργεντινή μετά τής Ούρουγουάης και Παραγουάης και 7) ή Παταγονία μετά τών νήσων.

Α'. Η ΚΟΛΟΜΒΙΑ

Κάτοικοι 5,000,000.

'Ιστορική έποψις.

Ταύτην πρώτην ανεκάλυψεν ό Κολόμβος (1492), ήτις έλαβε και τό όνομα αυτού. 'Η Κολομβία άπετέλει τό βασίλειον τής Νέας Γρενάδας υπό τήν 'Ισπανοκρατίαν και τῷ 1822-23 άποσπασθείσα ανεγνωρίσθη ως έλευθέρα δημοκρατία.

ά.) Φυσική κατάσταση.

"Ορια, ήρη, ποταμοί και λίμναι.

'Η Κολομβία κατέχουσα τό Β μέρος τής Ν 'Αμερικής, έχει όρη τὰς 'Ανδεις, τών όποϊων αι ύψηλότεραι κορυφαί όνομάζονται Πι-

χίγκας (16,000'), Χιμβόρασον (20,000'), 'Αντίσανον (13,000') και Κοταπάξιον, ἑλα ἠφαιστειώδη ποταμούς δὲ τὸν 'Ορινόκον, τὸν τῆς 'Αγίας Μιχὴλαλης καὶ τὸν Πουτουμάιον καὶ λίμνην τὴν Μαρακάιβον συγκοινωνούσαν μετὰ τῆς θαλάσσης.

6.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Κολομβία πολιτικῶς περιλαμβάνει 3 τμήματα. Ταῦτα δὲ εἶναι: 1) Αἱ ἐννέα δημοκρατικαὶ πολιτεῖαι (3,000,000) συνδεόμεναι πρὸς ἀλλήλας ἡμοσπονδιακῶς. Πρωτ. δὲ αὐτῶν εἶναι ἡ Βογότα (Σανδαφέ) (50,000) μετὰ πανεπιστημίου καὶ δευτερεύουσαι ἡ Πανάμα (12,000) καὶ Καρχηδῶν (18,000).

2) Ἡ Βενεζουέλα (1,800,000 μικρὰ Βενετία) ἔχει πρωτ. τὸν Καρακῆν (60,000) μετὰ πανεπιστημίου καὶ δευτερεύουσαν τὴν Μαρακάιβον (25,000).

3) Ἡ Χώρα τοῦ 'Ισημερινοῦ (800,000) ἀποτελοῦσα ἰδίαν δημοκρατίαν περὶ τὸν 'Ισημερινὸν ἔχει πρωτ. τὸ Κούϊτον (100,000) ἔχουσαν ἀρχαιότατον πανεπιστήμιον καὶ δευτερεύουσαν τὴν Γουϊακουίλην (25,000) καὶ τὴν Ρισβάμβαν (15,000).

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἰς μὲν τὰ παράλια καὶ πεδινὰ εἶναι θερμότατον καὶ νοσῶδες, εἰς δὲ τὰ ὄρεινὰ καὶ μεσόγεια δροσερόν καὶ ἐνιαχοῦ ψυχρόν. Τὸ δὲ ἔδαφος καρποφορώτατον, παράγον πολλά καὶ ἄφθονα προϊόντα ἥτοι δημητριακοὺς καρπούς, βάμβακκα, καπνόν, κάλλιστα ἀρωματικὰ προϊόντα, κακάον, ἰνδικόν, κίγκινον κτλ. Προσέτι δὲ ἔχει μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου, πολυτίμων λίθων, χαλκοῦ κτλ.

Κάτοικοι θρησκεία καὶ πολίτευμα.

Οἱ μὲν κάτοικοι τῆς Κολομβίας εἶναι Εὐρωπαῖοι 'Ισπανοί, 'Ινδοὶ καὶ ἐγγώρτοι 'Αμερικανοὶ ἄγριοι καὶ βάρβαροι. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ πλεῖστοι εἶναι Χριστιανοὶ Καθολικοὶ, οἱ δὲ λοιποὶ εἰδωλόατροι. Καὶ τὸ πολίτευμα δημοκρατικόν.

Β'. Η ΓΟΥΓΑΝΗ
Κάτοικοι 350,000.

Πᾶσα ἡ χώρα ἡ κεκμένη πρὸς Α τῆς 'Χολομβίας ὀνομάζεται Γουῶνη καὶ κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων *Αγγλων, 'Ολλανδῶν καὶ Γάλλων.

1) Ἡ Βρετανικὴ Γουϊάνη (220,000) κατέχουσα τὸ Δ μέρος, εἶναι ἡ μεγαλύτερα τῶν ἄλλων ἀποικιῶν, ἔχουσα πρωτ. τὴν Γεωργετόβην ἢ Δεμεράραν (40,000) καὶ δευτερεύουσαν τὸ Νέον Ἀμστελόδαμον (5,000).

2) Ἡ Ὀλλανδικὴ (70,000) κειμένη πρὸς Α, εἶναι δασύδης καὶ ἔχει πρωτ. τὸ Παρχαμάριβον (30,000), ὠραιότατην πόλιν.

3) Ἡ Γαλλικὴ (30,000) Γουϊάνη ἢ Καϋένη κειμένη πρὸς Α τῆς Ὀλλανδικῆς, εἶναι ἡ μικροτάτη τῶν ἄλλων, ἔχουσα πρωτ. τὴν Καϋένην (3,000).

Ἐκτὸς τῶν παραλίων τούτων ἐν τῇ μεσογείῳ ὑπάρχουσι πολλὰ Ἰνδικὰ φύλα ἀνεξάρτητα καὶ βάρβαρα.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι θερμότατον καὶ νοσοδέστατον ἕνεκα τῶν μεγάλων βροχῶν καὶ πλημμυρῶν, τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορώτατον, παράγον καφέν, ζαχαροκάλαμον, κανέλαν, βάμβακα πολύτιμα ξύλα κλ. Καὶ ζῶα ἔχει ἄγρια.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ πολιτεῦμα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Γουϊάνης εἶναι διάφοροι ἤτοι λευκοὶ Εὐρωπαῖοι, μαῦροι, Σῖναι καὶ Ἰνδοί, τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι Χριστιανοὶ Καθολικοὶ καὶ Διαμαρτυρούμενοι, οἱ δὲ λοιποὶ εἰδωλολάτραι, οἰκοῦντες ἐν τῇ μεσογείῳ, οἵτινες διοικοῦνται ἀνεξαρτήτως, ἐν ᾧ αἱ Εὐρωπαϊκαὶ κατακτήσεις κυβερνῶνται διὰ διοικητῶν εὐρωπαϊῶν.

Γ'. Η ΔΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΒΡΑΣΙΛΙΑΣ.

Κάτοικοι 12,000,000.

Ἱστορικὴ ἐποψίς.

Ἡ Βρασιλία εἶναι τὸ μέγιστον κράτος τῆς γῆς μετὰ τὸ Σινικόν, τὸ Ῥωσικόν καὶ τὸ Βρετανικόν κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ τὸ εὐτυχέστατον τῆς Ἀμερικῆς, ἀνεκαλύφθη τῷ 1500 ὑπὸ τῶν Πορτογάλων καὶ ἔφθασεν εἰς μεγίστην ἀκμὴν ἀπὸ δὲ τοῦ 1822 ἀποσπασθεῖσα ἀπὸ τῆς Πορτογαλίας, ἀνηγόρευσε αὐτοκράτορα τὸν Δὸν Πέτρον α', τὸν ὁποῖον ἀποθανόντα διεδέχθη ὁ υἱὸς αὐτοῦ Δὸν Πέτρος β'. ὁ καὶ νῦν ἔτι ἐνθρόνως ἄρχων τῆς Βρασιλίας.

α'. Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ἀκρωτήρια, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Βρασιλία κατέχει τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Ν. Ἀμερικῆς.

Ἄρρη δὲ διατέμνοντα αὐτὴν ἔχει πολλὰ καὶ διάφορα, ὀνομαζόμενα Βρασιλιανὰ, τῶν ὑποίων τὰ ὑψηλότερα φθάνουσιν εἰς ὕψος 8,000', ἐξ ὧν σχηματίζονται καὶ τινε ἀκρωτήρια πρὸς Ν, οἱ δὲ μεγαλείτεροι ποταμοὶ τῆς Βρασιλίας εἶναι οἱ ἀκόλουθοι :

- 1) Ὁ Ἀμαζόνιος, ὁ μέγιστος ποτ. τῆς Ν Ἀμερικῆς.
- 2) Ὁ τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου μικρότερος. Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι καὶ πολλοὶ ἄλλοι μικροὶ ποταμοί.

Λίμνην δὲ μίαν καὶ μόνην ἔχει ἡ Βρασιλία τὴν Πάτον ἐν τῇ ΝΑ παραλίᾳ.

6.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ αὐτοκρατορία τῆς Βρασιλίας πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 21 ἐπαρχίας, ἐπισημότεραι δὲ πόλεις αὐτῆς εἶναι αἱ ἐξῆς:

1) Τὸ Ῥίον Ἰανέιρον (280,000) πρωτ. τῆς Βρασιλίας εἶναι ἡ μέγιστη καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Ν Ἀμερικῆς, ἔχουσα πανεπιστήμιον, τὸν μέγιστον καὶ κάλλιστον λιμένα τοῦ κόσμου καὶ λαμπροτάτην τοποθεσίαν καὶ θέσιν, διὰ τὴν ὑποίαν παραβάλλεται πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ Νεάπολιν.

2) Ἡ Βαχία (160,000) ἀρχαία πρωτ. τῆς Βρασιλίας λίαν ἐμπορικὴ, ἔχουσα πολλὴν ὁμοιότητα πρὸς τὸ Ῥίον Ἰανέιρον.

4) Τὸ Μαρανάον (35,000) κείμενον ἐπὶ νήσου, εἶναι ἐμπορικὴ πόλις.

5) Ὁ Ἅγιος Παῦλος (25,000) πλουσία πόλις φημιζομένη διὰ τὴν ὠραιότητα τῶν γυναικῶν. Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι καὶ πολλοὶ ἄλλοι μικροὶ ἔχουσι ἀπὸ 15—5 χιλ. κατοίκων.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Ἡ Βρασιλία πλουσιωτάτη καὶ μέγιστη χώρα ἴση πρὸς τὴν Εὐρώπην σχεδὸν κατὰ τὴν ἔκτασιν ἔχει κλίμα ποιικίλον ἥτοι θερμότερον καὶ νοσθεδες εἰς τὰ βόρεια καὶ συγκρασμένον καὶ θερπὸν εἰς τὰ νότια καὶ μεσόγεια. Τὸ δὲ ἔδαφος αὐτῆς, πλὴν τῶν ὄρειων, εἶναι εὐφορώτατον, παράγον πολλὰ καὶ ἄφθονα προϊόντα, ἥτοι καφὲν περίφημον τοῦ Ῥίου ὀνομαζόμενον, βάμβακα, ὀρίζιον, καπνόν, κακάον, ζαχαροκάλαμον, ξύλα, βαφῆς κτλ. Ἐχει δὲ καὶ πλουσία μεταλλεῖα χρυσοῦ, πλατίνας καὶ ὀδαμάντων.

Ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Τὸ μὲν ἐμπόριον τῆς Βρασιλίας εἶναι μέγα καὶ ἐκτεταμένον.

Ἡ δὲ βιομηχανία δὲν εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη καὶ ἀναπληροῦται διὰ ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων. Καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεται διὰ θαλάσσης καὶ διὰ τῶν πολυαριθμῶν σιδηροδρόμων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα καὶ πολιτεῦμα.

Τῶν κατοίκων οἱ μὲν εἶναι Ἰνδοὶ βάρβαροι ζῶντες εἰς τὰ δάση, οἱ δὲ μαῦροι ἀμιγεῖς, ἄλλοι λευκοὶ Πορτογάλοι καὶ διάφοροι Εὐρωπαϊοὶ καὶ ἄλλοι μιγάδες. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ μὲν ἐγγῶροι εἶναι εἰδωλολάτραι, τῶν ὁποίων πολλοὶ ἠσπάσθησαν τὸν χριστιανισμόν, οἱ δὲ χριστιανοὶ καθολικοί. Γλῶσσαι δὲ λαλοῦνται διάφοροι καὶ ἐπίσημος εἶναι ἡ πορτογαλική. Τὸ δὲ πολιτεῦμα εἶναι συνταγματικὴ αὐτοκρατορία μετὰ Γερουσίας καὶ Βουλῆς. Αὐτοκράτωρ δὲ εἶναι ὁ περιώνυμος Δὸν Πέτρος ὁ Β' σφῶς ἔρχων ἀπὸ τοῦ 1840.

Δ'. Η ΠΕΡΟΥΙΑ.

Κάτοικοι 3,000,000.

Ἱστορικὴ ἐποψίς.

Ἡ Περουία μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν, ἐπανάστη τῷ 1821 κατὰ τῆς μητροπόλεως, ὡς αἱ λοιπαὶ χῶραι τῆς Ἀμερικῆς, καὶ ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητος δημοκρατία καὶ ὡς τοιαύτη διατελεῖ μέχρι σήμερον.

α) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Περουία κειμένη πρὸς Δ τῆς Βρασιλίας, ἔχει ὄρη τὰς Ἄνδεις, ποταμοὺς δὲ διαρρέοντας τὴν χώραν τὸν Ἀμαζόνιον καὶ πολλοὺς παραποτάμους αὐτοῦ καὶ λίμνην μίαν τὴν Τιτικάκην.

β) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Περουία πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 13 νομοὺς καὶ 3 ἐπαρχίας. Αἱ δὲ ἐπίσημότεραι πόλεις αὐτῆς εἶναι αἱ ἀκόλουθοι:

1) Ἡ Λίμα (180,000) πρωτ. τῆς δημοκρατίας εἶναι τοσοῦτον ὠραία πόλις ὅστε ὀνομάζεται «μικρὸν Παρίσι» ἔχουσα ἀρχαιότατον πανεπιστήμιον καὶ πλατεῖαν μεγίστην καὶ ὠραιότατην ὀνομαζομένην «μεγάλην πλατεῖαν» (plaza magore).

2) Ἡ Ἀρεκουίπα (60,000) εἶναι λίαν ἐμπορικὴ πόλις, συνδεο-

μένη διά σιδηροδρόμου ύψηλοτάτου και έλικωδεστάτου πάντων τών σιδηροδρόμων τῆς γῆς.

3) Τὸ Κοῦσκον (50,000) εἶναι ἡ τρίτη και ἐπίσημοτάτη πόλις τῆς δημοκρατίας.

4) Ἡ Γουαμάγκα (30,000) ἐπίσημος ἐμπορικὴ πόλις.

5) Τὸ Οὐάνακον (15,000), ὁ Ἅγιος Μιχαήλ (15,000) παραλία ἐμπορικὴ και ἄλλαι μικραί.

Κλίμα, ἔδαφος και προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι θερμὸν πλὴν τοῦ Δ ὄρεινοῦ μέρους, τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορώτατον μὲν, ὑποκείμενον ὅμως εἰς σεισμούς και παράγον ἄφθονα προϊόντα ἥτοι δημητριακοὺς καρπούς, ὄρυζιον, βανάνας, ζαχαροκάλαμον, κακάον ἰνδικόν κλ. Ἐχει δὲ και μέταλλα χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ κλ.

Κάτοικοι, θρησκεία και πολιτεύμα.

Οἱ μὲν κάτοικοι εἶναι Ἴνδοί, Σίνοι και Εὐρωπαῖοι Ἴσπανοὶ και μιγάδες. Κατὰ δὲ τὴν θρησκευτιαν Χριστιανοὶ καθολικοὶ και εἰδωλολάτραι, τὸ δὲ πολιτεύμα εἶναι δημοκρατικόν.

Ε'. Η ΒΟΛΙΒΙΑ

Κάτοικοι 2,000,000.

Ἱστορικὴ ἐποψίς.

Ἡ Βολιβία, πρότερον ἄνω Περούια ὀνομαζομένη, κατεκτήθη ὑπὸ τών Ἴσπανῶν και ἀνήκεν εἰς τὴν Λαπλάταν. Μετὰ πολυετεῖς ὅμως ἀγῶνας κατάρθρωσε τῷ 1825 νὰ ἀποσπασθῆ ἀπὸ τῆς μητροπόλεως Ἴσπανίας και ἔκτοτε μετωνομάσθη Βολιβία πρὸς τιμὴν τοῦ στρατηγοῦ Βολιβάρου και ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητος δημοκρατία.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη και ποταμοί.

Ἡ Βολιβία κειμένη πρὸς Ν τῆς Περούιας, ἔχει ὄρη τὰς Ἄνδεις, τῶν ὁποίων ὑψηλότεραι κορυφαὶ εἶναι ὁ Σοράτας (24,000') και ὁ Ἰλλιμάνης (25,000')· ποταμούς δὲ μικροὺς και ἀσημάντους ἔχει, παραποτάμους τοῦ Ἄμαζονίου ποταμοῦ.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Βολιβία πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 9 νομούς. Πόλεις δὲ ἐπίσημοι εἶναι αἱ ἐξῆς·

1) Ἡ Λαπάζη (80,000) πρωτεύουσα τῆς Βολιβίας εἶναι πολυπληθεστάτη πόλις, ἔχουσα λαμπροτάτην θέαν πρὸς τὸν Ἰλλιμάνην. 2) Ἡ Καθαβάμβα (50,000) κειμένη ἐπὶ θέσεως ὑψηλοτάτης. 3) Ἡ Χουκισάκα (30,000) εἶναι πρωτ. νομοῦ. 4) Τὸ Ποτόσιον (25,000) πρωτ. νομοῦ καὶ ἐπίσημος διὰ τὰ πλοῦσια μεταλλεῖα τοῦ ἀργύρου.

Πλὴν τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι μικραὶ πόλεις ἡ Σαντακρούζα (10,000) καὶ ὁ Ἅγιος Βερνάρδος (7 000).

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι ποικίλον, θερμὸν μὲν ἐν τῇ Α καὶ Δ πλευρῇ, συγκερασμένον δὲ ἐν τῇ μεσογείῳ, τὸ δὲ ἔδαφος ἄκαρπον μὲν καὶ δασῶδες ἐν τῇ Α παραλίῳ, εὐφορον δὲ ἐν ταῖς μεσογείοις πεδιάσι καὶ κοιλάσι παράγει πολλὰ καὶ διάφορα προϊόντα, ἰδίως πολύτιμα ξύλα, βάμβακα καὶ ἄφθονα μεταλλεῖα χρυσοῦ ἔχει.

Κάτοικοι, θρησκεία, καὶ πολιτεῦμα.

Τῶν κατοίκων 300,000 μὲν εἶναι Ἴνδοί, οἱ δὲ λοιποὶ Εὐρωπαῖοι καὶ μάλιστα Ἴσπανοὶ καὶ μιγάδες. Ἐπικρατοῦσα δὲ θρησκεία εἶναι ἡ Χριστιανικὴ καὶ δόγματος Καθολικοῦ· τὸ δὲ πολιτεῦμα εἶναι δημοκρατικόν.

5. Ἡ ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ (ΛΑΠΛΑΤΑ)

Κατοικοὶ 2,000,000.

Μετὰ τῆς Οὐρουγουάης (κάτ. 480,000) καὶ Παραγουάης (κάτ. 300,000)

Ἱστορικὴ ἐποχή.

Ἡ Λαπλάτα ἀνακαλυφθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν (1527—31) καὶ ἀποικισθεῖσα ὑπ' αὐτῶν ἀπεσπάρθη ἀπὸ τῆς μητροπόλεως τῷ 1810 καὶ μετ' οὐ πολὺ συμπεριελήφθη εἰς τὴν Βρασιλίαν, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀποχωρισθεῖσα τῷ 1840 ἀποτελεῖ μίαν δημοσπονδιακὴν δημοκρατίαν· τὴν αὐτὴν τύχην μετὰ τῆς Λαπλάτας λαβοῦσαι καὶ ἡ Οὐρουγουάη καὶ Παραγουάη ἀπεχωρίσθησαν καὶ ἀπετέλεσαν ἰδιαιτέρας μικρὰς δημοκρατίας.

α'.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη καὶ ποταμοί.

Ἡ μὲν Λαπλάτα κείτοι πρὸς Ν τῆς Βολιβίας, καὶ Βρασιλίας, αἱ δὲ ἄλλαι δύο μικραὶ δημοκρατίαι κείνται πρὸς Α τῆς

Λαπλάτας. Τὰ δὲ ὄρη ὅλης τῆς χώρας εἶναι πρὸς Δ μὲν αἱ Ἄνδεις, πρὸς Α δὲ τὰ Βρασιλικὰ. Καὶ ποταμοὶ ἐπίσημοι τῆς μὲν Λαπλάτας εἶναι ὁ ἠμώνυμος, τῆς δὲ Οὐρουγουάης καὶ Παραγουάης ὡσαύτως οἱ ἠμώνυμοι εἰσβάλλοντες εἰς τὸν Λαπλάταν ὡς παραπόταμοι.

β'.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Αἱ μικραὶ αὐταὶ δημοκρατίαι πολιτικῶς ἀνεξάρτητοι οὔσαι, ὀλίγας καὶ μικρὰς πόλεις ἔχουσιν, αἱ κυριώτεραι τῶν ὁπίων εἶναι αἱ ἑξῆς:

1) Ἡ Εὐάερος (180,000) εἶναι πρωτ. τῆς ὁμοσπονδίας βιομηχανικὴ καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις.

2) Ἡ Κορδόβα (30,000) μεσόγειος ἐμπορικὴ πόλις.

3) Ἡ Μενδόζα (10,000) ἐμπορικὴ πόλις ἔχουσα λαμπρὰν τοποθεσίαν.

4) Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης (10,000) πρωτ. τοῦ νομοῦ κειμένη ἐπὶ τοῦ Ῥίου.

Τῆς δὲ Οὐρουγουάης πρωτ. εἶναι τὸ Μοντεβιδέον (100,000).

Τῆς δὲ παραγουάης πρωτ. ἡ Ἀνάληψις (25,000) ἐπίσημος ἐμπορικὴ πόλις.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῶν 3 χωρῶν εἶναι ψυχρὸν μὲν εἰς τὰ ὄρεινά, συγκερασμένον δὲ καὶ γλυκύτατον εἰς τὰ πεδινὰ μέρη· τὸ δὲ ἔδαφος ὄρεινόν, πεδινόν καὶ ἔρημον ἐνιαχοῦ, λίαν δὲ καρποφόρον εἰς τὰς πεδιάδας καὶ κοιλάδας, παράγον δημητριακοὺς καρπούς, βάμβακα, καπνόν, ζαχαροκάλαμον καὶ λαμπρὰ ἀρωματικὰ προϊόντα.

Κάτοικοι, θρησκεία, καὶ πολιτεῦμα.

Οἱ μὲ κάτοικοι τῶν 3 χωρῶν εἶναι ὀλίγοι Ἴνδοὶ βάρβαροι εἰδωλολάτραι, οἱ δὲ περισσότεροι Ἴσπανοὶ καὶ ἄλλοι Εὐρωπαῖοι. Θρησκεία δὲ ἐπικρατοῦσα εἶναι ἡ Χριστιανικὴ τοῦ Καθολικοῦ δόγματος καὶ τὸ πολίτευμα δημοκρατικόν.

Ζ'. Η ΧΙΑΗ

Κάτοικοι 3,000,000.

Ἱστορικὴ ἐποχή.

Ἡ Χιλὴ μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν κατὰκτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἴσπανῶν μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας ἀπεσπάσθη ἀπὸ τῆς μητροπόλεως κα.

τῷ 1826 ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητος δημοκρατία, καὶ ὡς τοιαύτη διαιρεῖται εἰς 15 νομούς καὶ 1 ἀποικίαν.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Σχῆμα, ὄρη, ὄρη καὶ ποταμοί.

Ἡ Χιλὴ κειμένη ἐν τῇ ΝΔ παραλίᾳ τῆς Ν Ἀμερικῆς ἔχει σχῆμα ἐπίμηκες καὶ ὄρη διατέμνοντα αὐτὴν κατὰ μῆκος τὰς Ἄνδεις ποταμούς δὲ ἔνεκα τῆς στενότητος ἔχει μικροὺς καὶ ἀσημάντους.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Χιλὴ πολιτικῶς διαιρουμένη εἰς 15 νομούς καὶ μίαν ἀποικίαν, ὀλίγας ἔχει πόλεις, αἱ κυριώτεραι τῶν ὑποίων εἶναι:

1) Ἡ Σαντιάγος (160,000) εἶναι πρωτ. τῆς δημοκρατίας, κανονικωτάτη καὶ ὠραιοτάτη πόλις, ἔχουσα πανεπιστήμιον, καλὰ ἐκπαιδευτήρια καὶ μεγαλοπρεπῆ δημόσια οἰκοδομήματα.

2) Τὸ Βαλπάραισον (120,000) πρωτ. τοῦ νομοῦ, εἶναι ἐμπορικωτάτη πόλις.

3) Ἡ Ζάλικα (80,000) πρωτ. τῆς ἡμικυκλίου ἐπαρχίας.

4) Ἡ Σύλληψις (15,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας συνδεομένη διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς παραλίας.

5) Τὸ Κοπίακον (15,000) ἐπίσημον διὰ τὴν ἐξαγωγὴν ἀργύρου καὶ χαλκοῦ. Εἰς τὴν Χιλὴν ἀνήκουσι καὶ αἱ πρὸς Ν κείμεναι Χιλόκι νῆσοι (3,000 τὸν ἀριθμὸν), ἡ μεγίστη τῶν ὑποίων Χιλόσι ὀνομάζεται. Καὶ ἡ χερσόνησος Βρουσβίχη.

Κλίμα ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Χιλῆς εἶναι συγκεκριμένον κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ δὲ ἔδαφους τοῦ μὲν Β μέρος εἶναι ξηρὸν καὶ ἄκαρπον, τὸ δὲ ὑπόλοιπον εὐφρόωτατον καὶ κάλλιστα καλλιεργημένον, παραγον πολλὰ καὶ ἄφθονα προϊόντα, διὰ τὰ ὑποία ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν ὠνομάσθη «κῆπος τοῦ νέου κόσμου». τῷ δὲ 1871 ἀνεκαλύφθησαν μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ πολίτευμα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Χιλῆς εἶναι διάφοροι, ἐγχώριοι καὶ Εὐρωπαῖοι, λευκοὶ καὶ μιγαδὲς καὶ ἰδίως Ἰσπανοί. Ἐπικρατοῦσα δὲ θρησκεία εἶναι ἡ Χριστιανικὴ τοῦ Καθολικοῦ δόγματος καὶ τὸ πολίτευμα

δημοκρατικόν. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν τῆς Ν Ἀμερικῆς ἡ Χιλὴ ἔκαμε μεγίστην πρὸδον καθ' ὅλους τοὺς κλάδους. Ἐσχάτως δὲ περιελθούσα εἰς πόλεμον πρὸς τὴν Περούϊαν καὶ Βολιβιαν ἐνίκησε καὶ ἐπεκράτησεν.

Η'. Η ΠΑΤΑΓΟΝΙΑ ΚΑΙ Η ΓΗ ΤΟΥ ΠΥΡΟΣ

Κατ. 30,000.

α.) Φυσικὴ κατάσταση.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Πᾶσα ἡ χώρα ἡ κειμένη πρὸς Ν τῆς Λαπλάτας ὀνομάζεται Παταγονία ἐκ τῶν κατοίκων αὐτῆς, οἵτινες, ἐπειδὴ περιβάλλουσι τοὺς πόδας μετὰ δερμάτων ζώων καὶ θηρίων, ὀνομάσθησαν Παταγόνες· ὄρη δὲ ἔχει τὰς Ἄνδεις, παραποτάμους δὲ μικροὺς καὶ λίμνας μικράς.

β.) Πολιτικὴ κατάσταση.

Ἡ Παταγονία οἰκουμένη ὑπὸ τῶν Παταγόνων, πολιτικῶς εἶναι ἐντελῶς ἀσήμενος, ὡς αἱ Ἀρκτωαὶ χώραι τῆς Β Ἀμερικῆς. Οἱ ὀλίγιστοι κάτοικοι αὐτῆς ζῶσι νομαδικῶς ἐκ τῆς θήρας καὶ ἀλιείας, πρότερον μὲν ἐφημίζοντο ὡς οἱ ὑψηλότατοι ἄνθρωποι τοῦ κόσμου, νῦν δὲ ἀπεδείχθη ὅτι τὸ ἀνάστημα αὐτῶν δὲν ὑπερβαίνει τοὺς 8 πόδας. Πόλεις δὲ δὲν ὑπάρχουσιν ἐν Παταγονίᾳ.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι ψυχρότατον τὸν χειμῶνα καὶ θερμότατον τὸ θέρος. Τὸ δε ἔδαφος πρὸς Β μὲν εἶναι ἐρημον, πρὸς Α δὲ ξηρόν, γυμνὸν καὶ ἀμμώδες καὶ πρὸς Δ ὄρεινόν καὶ ἄκαρπον.

Τὸ δὲ νοτιώτατον μέρος τῆς Ἀμερικῆς ὀνομάζεται Γῆ τοῦ Πυρός καὶ συνίσταται ἐκ πολλῶν νήτων (11 μεγαλῶν καὶ 20 μικρῶν) χωριζομένη ἀπὸ τῆς Παταγονίας διὰ τοῦ Μαγελλανικοῦ πορθμοῦ. Τούτων δὲ ἐπισημότεραι εἶναι:

1) Ἡ Γῆ τοῦ Πυρός νῆσος πετρῶδης καὶ ὄρεινῆ. 2) Αἱ νῆσοι τῶν Κρατῶν κείμεναι πρὸς Ν τῶν προηγουμένων. Ἐν ταύταις ἔχουσιν ἀποικίαν οἱ Ἀγγλοὶ διὰ τὴν ἀλιείαν τῶν φαλαινῶν. 3) Αἱ Μαλουίνας κείμεναι πρὸς Α τῶν προηγουμένων. Καὶ ἐν ταύταις ἔχουσιν οἱ Ἀγγλοὶ φρούρια καὶ καταστήματα. 4) Ἡ νέα Γεωργία, κειμένη ΝΑ τοῦ Μαλουίνου. Πρὸς Ν τούτων ὑπάρχουσι καὶ